

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

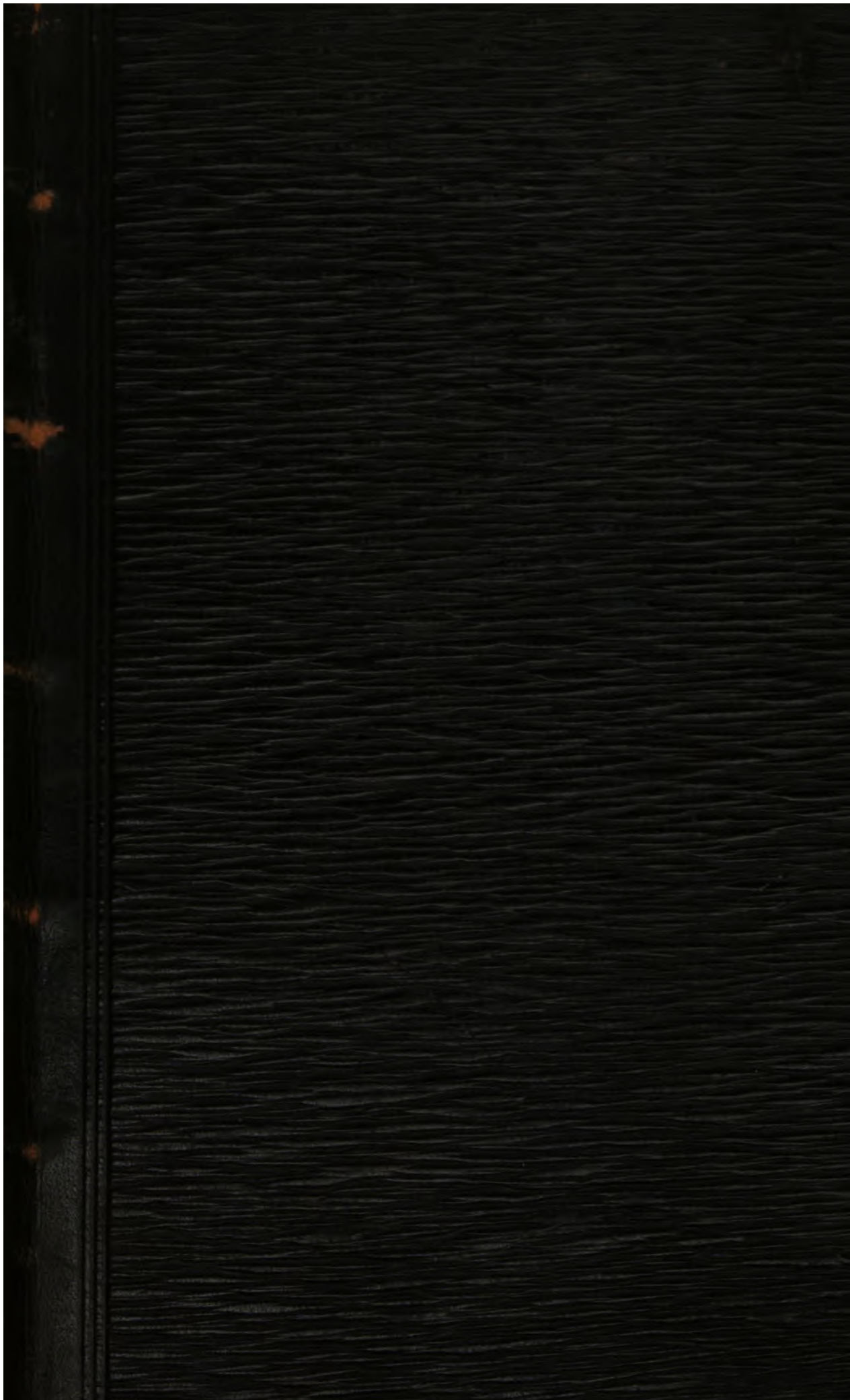
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>



This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.





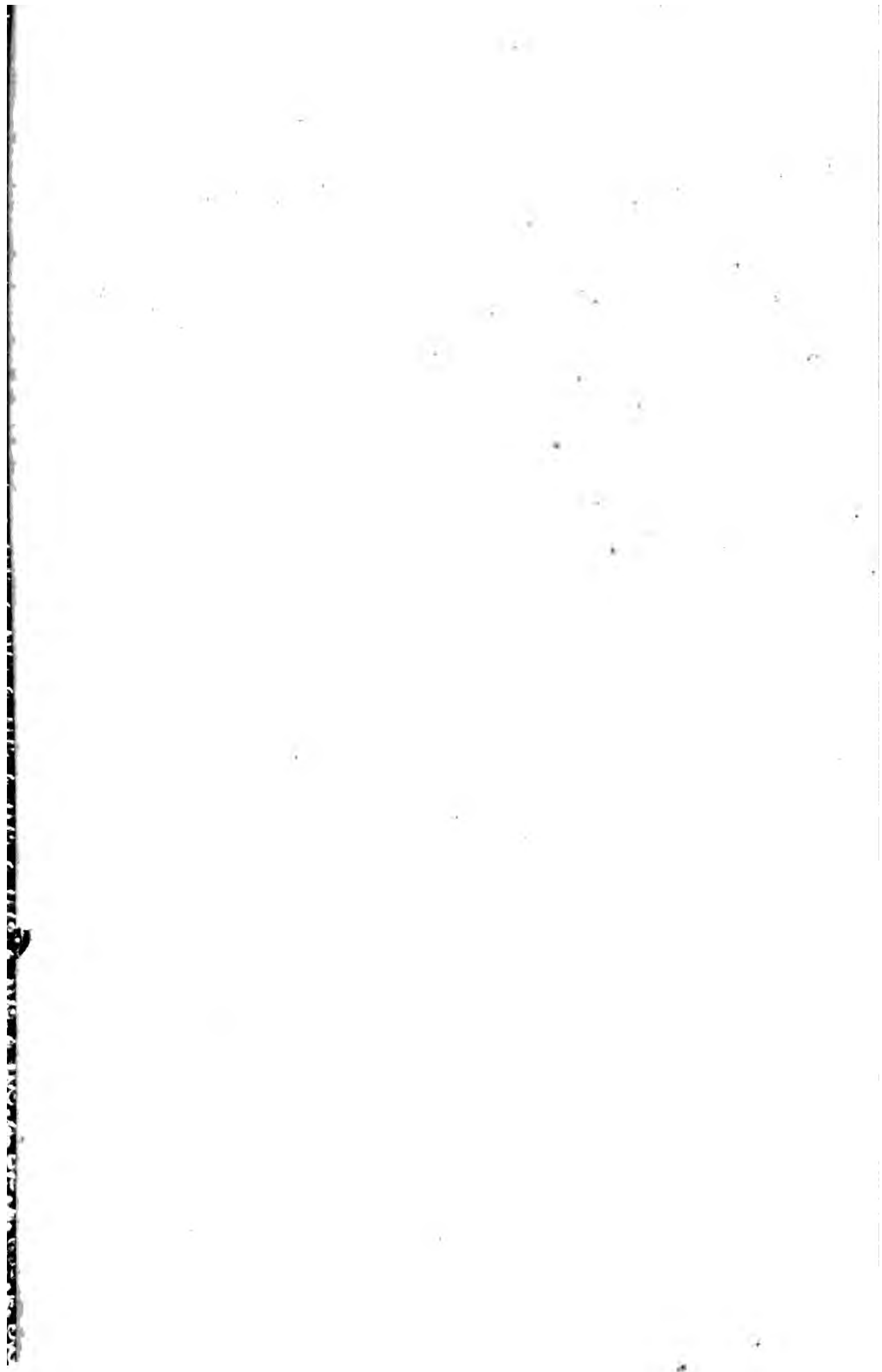
Frederick Warburton Dunston.

24 December 1862

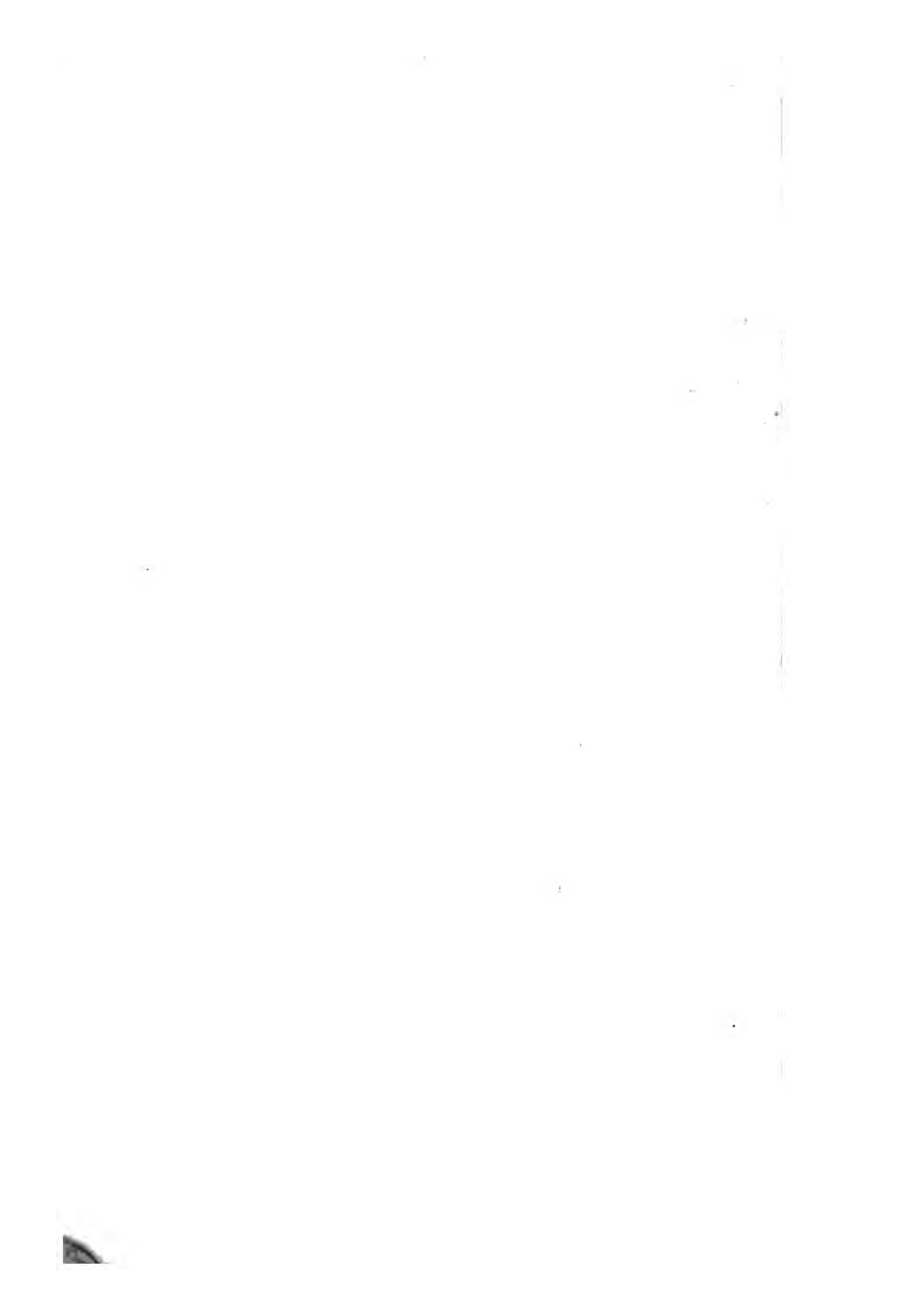
BODLEIAN LIBRARY

The gift of

Miss Emma F. I. Dunston







Cambridge
Greek and Latin Texts.

Cantabrigiae

PRELI ACADEMICI TYPIS EXUDEBAT

C. J. CLAY, A.M.



Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM

TEXTŪS STEPHANICI A.D. 1550.

ACCEDUNT VARIAE LECTIONES EDITIONUM BEZAE,
ELZEVIRI, LACHMANNI, TISCHENDORFII,
TREGELLESII.

CURANTE

F. H. SCRIVENER, A.M.



CANTABRIGIAE, DEIGHTON, BELL ET SOC:
LONDINI, WHITTAKER ET SOC: BELL ET DALDY.

M.DCCC.LX.



PRAEFATIO.



PRAE manibus habes, lector Deo per Christum dilecte, illius celeberrimae Novi Foederis editionis exemplar (uti speramus) fidissimum, quam Robertus Stephanus A.D. 1550 Parisiis prodidit: exceptis dumtaxat manifestis preli Stephanici vitiis (quae tamen omnia, praeter spirituum et accentuum errores, in marginem nostrum inferiorem relegata notavimus); punctis etiam et sectionum majorum, seu *pericoparum*, divisionibus ferè ad Bengelii, Lloydii, recentiorum, arbitrium castigatis. Notandum est vero nos pro *κἀγώ*, *κἀκεῖ* et similibus Stephani formis *κἀγώ*, *κἀκεῖ* κ.τ.λ.; pro *αὐτοῦ*, *αὐτῶ*, *αὐτὸν* tantum non ubique* *αὐτοῦ*, *αὐτῶ*, *αὐτὸν* adhibuisse: pro *Ἀβραὰμ* (quod Stephanus unà cum pluribus N. F. codicibus ex LXXvirali versione passim sibi vindicavit) *Ἀβραὰμ* scripsisse: *ρρ* in mediâ voce potius quàm *ῥῥ*, *ῥῆν* potius quàm *ῥῆν* a Stephano plerumque usitatum, dedisse: haec quidem postrema nescimus an verius.

At ne post tot virorum doctorum curas in textu N. F. adornando nuper exercitatas, sacrarum literarum studiosis parum consuluisse videremur, si nuda libri Stephanici verba, sine suppellectili criticâ quantulâcumque in lucem proderemus; lectiones variantes ex aliis editionibus praestantioribus quinque diligenter excerptas, ad calcem singularum paginarum subjecimus: locos textûs Stephanici ita in dubium vocatos typo minutiore, crassiore, nigriore insignivimus; nisi varietas ipsa accentus, puncta, hujusmodi nugas respiceret, aut e merâ unius vel alterius officinae negligentia planè oriretur.

* ἐφ' αὐτῶν Apoc. ix. 11 necessariò retinendum duximus.

Praecipuum autem editioni Elzevirianae, Lugduni Batavorum A.D. 1624 impressae, laborem impendimus, quippe quae, non optimo sanè jure, *textum ab omnibus receptum* praebere sit judicata. Hujus editionis locos a Stephanicâ nostrâ diversos Millius (*Proleg. N. T.* § 1307) XII tantum; Tischendorfius (*Proleg. N. T.* p. LXXXV. A.D. 1859) CL describit. Nos, censu habito, lectiones CCLXXVIII inter utramque differre invenimus, istarumque rerum curiosis indicamus.

N. F. editiones a Theodoro Bezâ per annos plus triginta (A.D. 1565, 1576, 1582, 1589, 1598) elaboratae, cum alias ob causas notatu sunt dignae, tum quod fontes unde duxerint librarii Elzeviriani, a Stephano dissidentes, luculenter ostendunt. Vellemus quidem omnes omnium Bezae editionum lectiones variantes hîc in opusculo studiosae juventutis oculis subdidisse; nunc autem, spatiis exclusi iniquis, primam tantum ejus editionem nos in lectorum fructum adhibere posse vehementer dolemus.

Hactenus de vetustioribus. Reliquum est ut eorum merita leviter perstringamus, quorum hominum operâ usi theologi hodierni in sanctarum Scripturarum volumen, novis instructi subsidiis atque uberiore materiae copiâ, incumbunt: Lachmannum intelligimus, Tischendorfius, Tregellesium. Horum enim trium editiones tam anxîâ curâ excussimus, ut ne minimam quidem verborum a textu Stephanico discrepantiam scientes negligereamus*.

Agmen ducit Carolus Lachmannus (*N. T. Berolini*, 1842—50), ingenii viribus et elegantîâ doctrinae haud pluribus impar; editor N. F. audacior quam limatior: cujus textum a recepto longè decedentem, tantopere iudicibus quibusdam subtilioribus placuisse jamdudum miramur: quippe qui, abjectâ tot caeterorum codicum Graecorum ope, perpaucis antiquissimis (nec iis integris,

* N tamen quod vocant *ἑφελευστικὸν* et *οὕτως* ante consonantem, formas ferè semper ab his criticis usitatas, taciti praetermisimus.

nec per eum satis accuratè collatis) innixus, libros sacros ad saeculi post Christum quarti normam restituisse sibi videatur; versionum porrò (cujuslibet codicis aetatem facilerè superantium) Syriacæ atque Aegyptiacarum, contemptor neutrius linguae peritus; Latinarum contrà nimius fautor, prae Bentleio ipso Bentleianus.

Longè aliam ingreditur viam Aen. F. Constantinus Tischendorfius, cujus editio N.T. septima nuperrimè (A.D. 1859) Lipsiae prodiit. Hujus viri industriam mirabilem, per viginti annorum sudorem, itinera, indagations testatam, nos dignis laudibus prosequi nec licet nec necesse est. Nemo vivus—si Millium Wetsteniumque excipias, nemo mortuus—tam immensam lectionum ex optimis libris manu scriptis collectarum farraginem, e tenebris produxit. In textu autem sacro ad pristinam sinceritatem restituendo veremur ne minus feliciter versatus sit, siquidem verae rei criticae leges nondum sunt stabilitae, et ipse criticus vacillantis judicii crimine vix aut ne vix quidem absolvendus. Unum pro certo constat, Tischendorffii editiones duas praestantissimas (A.D. 1849, 1859 Lipsienses) inter se locis non minus MCCXCII discrepare, quorum locorum DXXV cum Elzeviriano textu nunc demum (A.D. 1859) amicè conjurare, aliâ lectione priùs (A.D. 1849) ab auctore praelatâ.

Opus imperfectum a S.P. Tregellesio optimè tentatum non est cur multis disceptemus. Fasciculum Matthæi Marci que Evangelia complectentem, codicibus Graecis antiquissimis, versionibus, Patribus denuo examinatis, A.D. 1857 publici juris fecit: caetera adhuc desiderantur. Libellum etiam *Ἀποκαλύψεως*, quem A.D. 1844 edidit, in lectoris nostri gratiam discussimus. De textu Tregellesiano hoc solum addemus, illum de placitis vel Lachmanni, vel Tischendorffii, vel utriusque, haud saepe recedere.

Haec sunt quae ad instituti nostri rationes explicandas idonea duximus. Valeas, lector *θεόφιλε*: fruaris

labore nostro, tenui eo quidem, at nec parvo nec ingrato. Φοβεας, perscruteris τὰ ἱερὰ γράμματα, τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

F. H. SCRIVENER.

Dabam ad Cenionis Ostia,
III Kal. Octobr. A. D. 1859.

Catalogus siglarum in notulis nostris adhibitarum.

S editionis Stephani 1550 lectionem indicat.

B Bezae 1565.....

E Elzeviri 1624

L Lachmanni 1842—50

T Tischendorffii 1859

Tr Tregellesii 1844, 1857

L *margin*... Lachmanni marginis interioris...

[L], [T], [Tr] lectionem ab L, T, Tr uncinis inclusam innuit.

+ aliquid textui Stephanico adjectum denotat, at
- aliquid subtractum.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ¹.

— — — — —

ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δα-
βὶδ², υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· 2
Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Ἰούδας δὲ 3
ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θαμάρ·
Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρώμ· Ἑσρώμ δὲ ἐγέννη-
σε τὸν Ἀράμ· Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ³· 4
Ἀμιναδάβ³ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών
δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν 5
Βοὺζ⁴ ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Βοὺζ⁴ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβηδ⁵
ἐκ τῆς Ῥούθ· Ὠβηδ⁵ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσ- 6
σαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβίδ² τὸν βασιλέα· Δαβίδ² δὲ
ὁ βασιλεὺς⁶ ἐγέννησε τὸν Σολομώντα⁷ ἐκ τῆς τοῦ
Οὐρίου· Σολομών δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥο- 7
βοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἀσά⁸· Ἀσά⁸ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσα- 8
φάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε 9
τὸν Ὀζιαν⁹· Ὀζίας¹⁰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωά-
θαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἐζεκίαν¹¹· Ἐζεκίας¹² δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· 10
Μανασσῆ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών¹³· Ἀμών¹³ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἰωσίαν¹⁴· Ἰωσίας¹⁵ δὲ ¹⁶ἐγέννησε τὸν 11
Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοι-
κεσίας Βαβυλῶνος· Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν 12
Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σα-

¹ Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον LTr.

Ἀβραάμ *passim* S. LTr.

⁸ Ἀσάφ LTr.

¹¹ Ἐζεκειαν LT.
σειαν LTr.

Ἰακειμ δὲ B.

³ Ἀμειναδάβ T.

⁶ -ὁ βασιλεὺς LTr.

⁹ Ὀζειαν LTr.

¹² Ἐζεκειας LT.

¹⁵ Ἰωσειας LTr.

² δαυεὶδ LTr. :

⁴ βοὺς LTr.

⁵ Ἰωβηδ

⁷ σολομῶνα TTr.

¹⁰ Ὀζειας LTr.

¹³ Ἀμὼς LTr.

¹⁴ Ἰω-

¹⁶ + ἐγέννησε τὸν Ἰακειμ·

- 13 λαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· Ζοροβάβελ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιουδ· Ἀβιουδ δὲ ἐγέννησε τὸν
14 Ἐλιακείμ· Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· Ἀζώρ
δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν
15 Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ· Ἐλιούδ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν
16 Ματθάν¹⁷· Ματθάν¹⁷ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς
ἐγεννήθη ἸΗΣΟΥΣ ὁ λεγόμενος Χριστός.
- 17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβίδ¹⁸,
γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβίδ¹⁸ ἕως τῆς μετοι-
κεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ
τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ
δεκατέσσαρες.
- 18 ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ¹⁹ Χριστοῦ ἡ γέννησις²⁰ οὕτως ἦν.
μνηστευθείσης γὰρ²¹ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ
Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ
19 ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ
αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγμα-
20 τίσαι²², ἐβουλήθη λάθρα²³ ἀπολῦσαι αὐτήν. ταῦτα
δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδού, ἄγγελος Κυρίου κατ'
ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, “Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβίδ¹⁸, μὴ
φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ
γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἑστίν Ἁγίου.
21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰη-
σοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
22 ἁμαρτιῶν αὐτῶν.” Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πλη-
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ²⁴ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου,
23 λέγοντος, “Ἰδού, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέ-
ξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι²⁵ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμα-
νουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεούμενον, Μεθ’ ἡμῶν ὁ²⁶
24 Θεός. Διεγερθεὶς²⁷ δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου
ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ

17 Μαθθάν LTr.

18 δαυεὶδ LTr.

19 - Ἰησοῦ TTr.

20 γένεσις LTr.

21 - γὰρ LTr.

22 δειγματίζει LTr.

23 λάθρα L.

24 - τοῦ LTr.

25 καλέσεις B.

26 - ὁ L.

27 ἐγερθεὶς LTr.

παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν ²⁵
αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν ²⁸ υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον ²⁹.
καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰου- **2**
δαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοῦ, μάγοι
ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, λέγον-
τες, “Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ²
εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ
ἦλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.” Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ³
ὁ βασιλεὺς ¹ ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ’
αὐτοῦ· καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ⁴
γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ’ αὐτῶν, ποῦ
ὁ Χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον ² αὐτῷ, “Ἐν Βηθ- ⁵
λεὲμ τῆς Ἰουδαίας. οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ
προφήτου, ‘Καὶ σύ, Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ⁶
ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ
ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου
τὸν Ἰσραήλ.’” Τότε Ἡρώδης, λάθρα ³ καλέσας τοὺς ⁷
μάγους, ἠκρίβωσε παρ’ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινο-
μένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε, ⁸
“Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε ⁴ περὶ τοῦ παιδίου·
ἐπὰν δὲ εὔρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως καὶ γὼ ἐλθὼν
προσκυνήσω αὐτῷ.” Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασι- ⁹
λέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοῦ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ
ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἕστη ⁵ ἐπάνω οὗ
ἦν τὸ παιδίον. ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν ¹⁰
χαρὰν μεγάλην σφόδρα· καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, ¹¹
εὔρον ⁶ τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ,
καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες
τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυ-
σὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. καὶ χρηματισθέντες ¹²
κατ’ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι’ ἄλλης
ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

²⁸ — τὸν LTTt. ²⁹ — αὐτῆς τὸν πρωτότοκον LTTt. ¹ ὁ βα-
σιλεὺς Ἡρώδης LTTt. ² εἶπαν T. ³ λάθρα L. ⁴ ἐξετάσατε
ἀκριβῶς LTTt. ⁵ ἐστάθη LTTt. ⁶ εἶδον LTTt.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ⁷ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, “Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι
14 αὐτό.” Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον,
15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ⁸ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
16 ‘Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.’ Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε
17 παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ⁹ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, ‘Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρήνος καὶ¹⁰ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ
19 ἠθέλε¹¹ παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.’ Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται¹²
20 τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων, “Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν
21 ψυχὴν τοῦ παιδίου.” Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν¹³
22 εἰς γῆν Ἰσραὴλ. ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ¹⁴ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ¹⁵, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ,
23 ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἔλθων κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ¹⁶. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, Ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

⁷ κατ' ὄναρ ἐφάνη L, κατ' ὄναρ φαίνεται Tr.

⁹ διὰ LTr.

¹² φαίνεται κατ' ὄναρ LTr.

¹⁵ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου LTr.

¹⁰ - θρήνος καὶ LTr.

¹³ εἰσηλθεν LTr.

¹⁶ Ναζαρέθ LTr.

⁸ - τοῦ LTr.

¹¹ ἠθέλησεν L.

¹⁴ - ἐπὶ L[Tr].

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείνας παραγίνεται Ἰωάννης 3
ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας,
καὶ¹ λέγων, “Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία 2
τῶν οὐρανῶν.” Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ² Ἡσαΐ- 3
ου³ τοῦ προφήτου, λέγοντος, “Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
ἐρήμῳ, ‘Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας ποι-
εῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.’” Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε 4
τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην
δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή αὐτοῦ
ἦν⁴ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.

Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ 5
πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου·
καὶ ἐβαπτίζοντο⁵ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ⁶ ὑπ’ αὐτοῦ, ἐξομο- 6
λογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ πολλοὺς 7
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ
βάπτισμα αὐτοῦ⁷, εἶπεν αὐτοῖς, “Γεννήματα ἐχιδνῶν,
τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους⁸ τῆς μετανοίας· καὶ μὴ 8,9
δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ·
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τού-
των ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ⁹ ἡ ἀξίνη 10
πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον
μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ
βάλλεται. Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς¹⁰ ἐν ὕδατι εἰς 11
μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός
μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστά-
σαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ
πυρὶ. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ 12
τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συναΐξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν
ἀποθήκην¹¹, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέ-
στῳ.”

Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας 13
ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆ-

¹ — καὶ L[Tr].

⁴ ἦν αὐτοῦ L[Tr].

⁷ — αὐτοῦ L[Tr].

¹⁰ ὑμᾶς βαπτίζω L[Tr].

² διὰ L[Tr].

⁵ + [πάντες] L.

⁸ καρπὸν ἀξίον L[Tr].

¹¹ + αὐτοῦ L[Tr].

³ Ἡσαίου L.

⁶ + ποταμῷ L[Tr].

⁹ — καὶ L[Tr].

14 ναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάννης¹² διεκώλυεν αὐτόν,
λέγων, “Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
15 καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με;” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπε πρὸς αὐτόν¹³, “Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρόπον
ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην.” Τότε
16 ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς¹⁴ ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη
εὐθὺς¹⁵ ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνέψχθησαν αὐτῷ¹⁶
οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον
17 ὡσεὶ περιστεράν, καὶ¹⁷ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. καὶ
ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα, “Οὗτός ἐστιν
ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.”

4 Τότε ὁ¹ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ
2 Πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ
νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα² καὶ νύκτας τεσ-
3 σαράκοντα², ὕστερον ἐπείνασε. καὶ προσελθὼν αὐτῷ³
ὁ πειράζων εἶπεν³, “Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ
4 λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε,
“Γέγραπται, ‘Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται⁴ ἄνθρωπος,
ἀλλ' ἐπὶ⁵ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος
5 Θεοῦ.’” Τότε παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς
τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν⁶ αὐτόν ἐπὶ τὸ πτερύγιον
6 τοῦ ἱεροῦ, καὶ λέγει⁷ αὐτῷ, “Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ,
βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ, ‘Ὅτι τοῖς ἀγ-
γέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν
ἀρουσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα
7 σοῦ.’” Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Πάλιν γέγραπται,
8 ‘Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.’” Πάλιν
παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν
λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ
9 κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ λέγει⁸ αὐτῷ, “Ταῦτα
πάντα σοι⁹ δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.”
10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ὑπαγε¹⁰, Σατανᾶ· γέ-

¹² — Ἰωάννης L[Tr].

¹³ αὐτῷ L.

¹⁴ βαπτισθεὶς δὲ LTr.

¹⁵ εὐθὺς ἀνέβη LTr.

¹⁶ ἀνέψχθησαν [αὐτῷ] L.

¹⁷ — καὶ LTr.

¹ — ὁ T.

² τεσσαράκοντα Tr.

³ + αὐτῷ LTr. (prioris)

αὐτῷ omisso, Tr).

⁴ + ὁ LTr.

⁵ ἐν LTr.

⁶ ἕστη-

σεν LTr.

⁷ εἶπεν L.

⁸ εἶπεν LTr.

⁹ σοι πάντα

Tr.

¹⁰ + ὀπίσω μου [L]T.

γραφται γάρ, 'Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.' Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδού, ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκό- νουν αὐτῷ.

ἌΚΟΥΣΑΣ δὲ ὁ Ἰησοῦς¹¹ ὅτι Ἰωάννης παρεδύθη, ἠνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ¹², ἔλθων κατόκησεν εἰς Καπερναοῦμ¹³ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἑσαίου¹⁴ τοῦ προφήτου, λέγοντος, "Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς¹⁵ μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέ- τειλεν αὐτοῖς."

Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, "Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν." Περιπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς¹⁶ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. καὶ λέγει αὐτοῖς¹⁷, "Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων." Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβάς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς¹⁸, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν

¹¹ - ὁ Ἰησοῦς TTr. ¹² Ναζαράθ L, Ναζαρέθ T, Ναζαρά Tr.
¹³ Καφαρναοῦμ LTr. ¹⁴ Ἑσαίου L. ¹⁵ σκοτία φῶς εἶδεν LTr.
¹⁶ - ὁ Ἰησοῦς LTr. ¹⁷ +[ὁ Ἰησοῦς] L. ¹⁸ ὁ Ἰησοῦς ὅλη τῇ Γαλιλαίᾳ L, -ὁ Ἰησοῦς T, [ὁ Ἰησοῦς] ἐν ὅλη τῇ Γαλιλαίᾳ Tr.

ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ¹⁹ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἔθερά-
25 πειυσεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5 ἸΔΩΝ δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον¹ αὐτῷ² οἱ μαθηταὶ αὐ-
2 τοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς,
3 λέγων, “Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐ-
4 τῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοι³ οἱ
5 πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. μακάριοι
6 οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. μα-
κάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην·
7 ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες·
8 ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ
9 καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ
10 εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ⁴ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. μα-
κάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης· ὅτι αὐτῶν
11 ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοί ἐστε, ὅταν
ὄνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν
12 ῥῆμα⁵ καθ’ ὑμῶν⁶ ψευδόμενοι⁷, ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίrete καὶ
ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 “Ἑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας
μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει
ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι⁸ ἔξω, καὶ⁹ καταπατεῖσθαι ὑπὸ
14 τῶν ἀνθρώπων. Ἑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου·
οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·
15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν
μόδιον, ἀλλ’ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς
16 ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν

¹⁹ — καὶ LTr.

¹ προσῆλθαν TTr.

² — αὐτῷ L.

³ vv. 4, 5, *transponunt* LTr.

⁴ [αὐτοὶ] LTr.

⁵ — ῥῆμα

LTr.

⁶ καθ’ ὑμῶν πᾶν π.ρ. T.

⁷ — ψευδόμενοι LL

⁸ βληθῆν LTr.

⁹ — καὶ LTr.

τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

“Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλύσαι τὸν νόμον ἢ 17 τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλύσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐ- 18 ρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. ὅς ἐάν οὖν 19 λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ 20 περισσέυσῃ ἢ δικαιοσύνη ὑμῶν¹⁰ πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη¹¹ τοῖς 21 ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζό- 22 μενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ¹² ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ 23 δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κακεῖ¹³ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν 24 σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, 25 ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ¹⁴, μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῶ¹⁵ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. ἀμὴν λέγω 26 σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην. Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις¹⁶, 27 Οὐ μοιχεύσεις· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων 28 γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς¹⁷ ἤδη ἐμοίχευσεν

¹⁰ ὑμῶν ἢ δικαιοσύνη T.

¹¹ ἐρρήθη LTTt.

¹² —εἰκῆ

LTT[Tr]. ¹³ καὶ ἐκεῖ T.

¹⁴ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ LTTt.

¹⁵ —σε

παραδῶ L[Tr].

¹⁶ ἐρρήθη (—τοῖς ἀρχαίοις) LTTt.

¹⁷ αὐτήν

LTT.

29 αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ¹⁸. εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου,
 30 καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν¹⁹.

31 “Ἐρρέθη²⁰ δέ, ὅτι²¹ ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ²² τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι²³. καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ²⁴, μοιχᾶται. Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη²⁰ τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι²⁵. ἔστω²⁶ δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη²⁰, Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ’ ὅστις σε ραπίσει ἐπὶ²⁷ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα²⁸, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὑπάγε μετ’ αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε δίδου²⁹. καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς. Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη²⁰, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπάτε τοὺς ἐχ-

¹⁸ ἐαυτοῦ L.¹⁹ εἰς γέενναν ἀπέλθη LTr.²⁰ ἐρρήθη LTr.²¹ —ὅτι LTr.²² πᾶς ὁ ἀπολύων LTr.²³ μοιχευθῆναι LTr.²⁴ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας I.²⁵ ποιῆσαι ἢ μέλαιναν LTr.²⁶ ἔσται L.²⁷ ραπίζει εἰς LTr.²⁸ σιαγόνα σου LTr.²⁹ δὸς LTr.

θροῦς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς³⁰, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ³¹ διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως⁴⁵ γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπή-⁴⁶σητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ³² ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπά-⁴⁷σησθε τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω³³ ποιοῦσιν; ἔσεσθε⁴⁸ οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ³⁴ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς³⁵ τέλειός ἐστι.

“ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ¹ τὴν ἐλεημοσύνην² ὑμῶν μὴ ποι-⁶εῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημο-²σύνην, μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιούντος³ ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἢ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἢ δεξιὰ σου, ὅπως ἡ σου ἢ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ·⁴ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς³ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ⁴. Καὶ ὅταν προσεύχη,⁵ οὐκ ἔση⁵ ὥσπερ⁶ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν⁷ φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι⁸ ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δέ, ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου,⁶ καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ⁹. Προσευχόμενοι⁷

³⁰ — εὐλογεῖτε usque ad μισοῦντας ὑμᾶς LTr.

ζόντων ὑμᾶς καὶ LTr.

αὐτὸ LTr.

² δικαιοσύνην LTr.

ρῷ LTr.

⁷ — ἂν LTr.

³² οὕτως LTr.

³⁴ ὡς LTr.

³ — αὐτὸς LTr.

⁵ προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε LTr.

⁸ — ὅτι LTr.

³¹ — ἐπηρεα-

³³ ἔθνικοι τὸ

¹ + δὲ T.

⁴ — ἐν τῷ φανε-

⁶ ὡς LTr.

⁹ — ἐν τῷ φανερῷ LTr.

δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὡς περ οἱ ἔθνικοί· δοκοῦσι
 γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται.
 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὧν
 9 χρεῖαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως
 οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐ-
 10 ρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω¹⁰ ἡ βασιλεία
 σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ
 11 τῆς¹¹ γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν
 12 σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς
 13 καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν¹² τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ
 εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς
 ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ
 14 δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν¹³. Ἐὰν γὰρ
 ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφή-
 15 σει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ
 ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν¹⁴, οὐδὲ
 16 ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Ὄταν
 δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς περ¹⁵ οἱ ὑποκριταὶ σκυ-
 θρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν¹⁶,
 ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμήν
 17 λέγω ὑμῖν, ὅτι¹⁷ ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ
 νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσ-
 18 ωπόν σου νίψαι· ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις
 νηστεύων¹⁸, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ¹⁹.
 καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ¹⁹ ἀποδώσει
 σοι ἐν τῷ φανερῷ²⁰.
 19 “Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου
 σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσ-
 20 σουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς
 ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ
 ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν.
 21 ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν²¹, ἐκεῖ ἔσται καὶ²²

¹⁰ ἐλθάτω T. ¹¹ -τῆς LTr. ¹² ἀφήκαμεν LTr. ¹³ -ὅτι
 σοῦ ἐστὶν *ad finem versus* LTr. ¹⁴ -τὰ παραπτώματα αὐ-
 τῶν T. ¹⁵ ὡς LTr. ¹⁶ ἐαυτῶν L. ¹⁷ -ὅτι LTr.
¹⁸ νηστεύων τοῖς ἀνθρώποις L. ¹⁹ κρυφαίῳ LTr. ²⁰ -ἐν
 τῷ φανερῷ LTr. ²¹ σου LTr. ²² -καὶ L.

ἡ καρδία ὑμῶν²¹. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ²²
 ὀφθαλμός²³. εἰς οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἢ²⁴,
 ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· εἰς δὲ ὁ ὀφθαλ-²³
 μός σου πονηρὸς ἢ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν
 ἔσται. εἰς οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ
 σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δου-²⁴
 λεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπή-
 σει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.
 οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ²⁵. διὰ τοῦτο²⁵
 λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε
 καὶ²⁶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε.
 οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα
 τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-²⁶
 ρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνά-
 γουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
 τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;
 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν²⁷
 ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί με-²⁸
 ριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐ-
 ξάνει²⁷. οὐ κοπιᾷ²⁸, οὐδὲ νήθει²⁹. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι²⁹
 οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
 ὡς ἐν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον³⁰
 ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
 οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγό-
 πιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγωμεν,³¹
 ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα³²
 τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ³⁰. οἶδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
 ὅτι χρήζετε τούτων ἀπάντων· ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν³³
 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην³¹ αὐτοῦ, καὶ
 ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν· μὴ οὖν μεριμνή-³⁴
 σητε³² εἰς τὴν αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ³³
 ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

²³ + σου L.²⁴ ἢ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς L.²⁵ μαμω-

νᾶ LTTT.

²⁶ ἢ LTT.²⁷ αὐξάνουσιν LTTT.²⁸ κοπιῶ-

σιν LT, κοπιούσιν Tr.

²⁹ νήθουσιν LTTT.³⁰ ἐπιζητοῦ-

σιν LTTT.

³¹ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν βασιλείαν (- τοῦ Θεοῦ) L.³² μεριμνήσετε E.³³ - τὰ LTTT.

7 “ΜΗ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι
 2 κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντι-
 3 μετρηθήσεται¹ ὑμῖν. Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν
 τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ
 4 ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ἔρεῖς τῷ
 ἀδελφῷ σου, “Αφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ² τοῦ ὀφ-
 θαλμοῦ σου· καὶ ἰδού, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
 σου³, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ
 6 τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δώτε τὸ ἅγιον
 τοῖς κυσί· μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμ-
 προσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν⁴ αὐτοὺς
 ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.
 7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε·
 8 κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν
 λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι
 9 ἀνοιγήσεται⁵. ἢ τίς ἐστίν⁶ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν
 ἐὰν⁷ αἰτήσῃ⁸ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει
 10 αὐτῷ; καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ⁹, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;
 11 εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ
 διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ
 ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτουῦσιν
 12 αὐτόν; Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν
 οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος
 γὰρ ἐστίν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
 13 “Εἰσελθετε¹⁰ διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα
 ἡ πύλη¹¹, καὶ εὐρίχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν
 ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι’ αὐτῆς·
 14 ὅτι¹² στενὴ ἡ πύλη¹³, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπά-
 γουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες
 15 αὐτήν. Προσέχετε δὲ¹⁴ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν,
 οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων,

¹ μετρηθήσεται LTr. ² ἐκ LTr. ³ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου
 τὴν δοκὸν LTr. ⁴ καταπατήσουσιν LTr. ⁵ ἀνοίγεται LTr.
⁶ — ἐστίν LTr. ⁷ — ἐὰν LTr. ⁸ αἰτήσει LTr. ⁹ ἢ καὶ
 ἰχθὺν αἰτήσει LTr, ἢ καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσει T. ¹⁰ εἰσελθατε LTr.
¹¹ — ἡ πύλη L ¹² τί LTr. ¹³ [ἡ πύλη] LTr. ¹⁴ — δὲ L[Tr].

ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἄρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν 16
 αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ
 ἀκανθῶν σταφυλὴν¹⁵, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτω 17
 πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ
 σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύναται 18
 δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δέν-
 δρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν¹⁶ δένδρον 19
 μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ
 βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ¹⁷ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι- 20
 γνώσεσθε αὐτούς.

“Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται 21
 εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ’ ὁ ποιῶν τὸ
 θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν¹⁸ οὐρανοῖς. πολλοὶ 22
 ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ
 σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν¹⁹, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι
 δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις
 πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, 23
 ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ’ ἐμοῦ οἱ
 ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει 24
 μου τοὺς λόγους τούτους²⁰, καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω
 αὐτὸν²¹ ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ὠκοδόμησε τὴν οἰκίαν
 αὐτοῦ²² ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ 25
 ἦλθον²³ οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσ-
 ἔπεσον²³ τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελί-
 ωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου 26
 τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθή-
 σεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ὠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ²⁴
 ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ 27
 ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν²⁵
 τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς
 μεγάλη.” Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν²⁶ ὁ Ἰησοῦς 28
 τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ

¹⁵ σταφυλὰς LTr. ¹⁶ + [οὖν] L. ¹⁷ ἐκ L. ¹⁸ + τοῖς LTr.
¹⁹ ἐπροφητεύσαμεν LTr. ²⁰ [τούτους] LTr. ²¹ ὁμοιω-
 θήσεται LTr. ²² αὐτοῦ τὴν οἰκίαν LTr. ²³ προσέπαι-
 σαν L, προσέπεσαν Tr. (etiam ἦλθον Tr). ²⁴ αὐτοῦ τὴν οἰκίαν
 LTr. ²⁵ προσέρρηξαν L in margine. ²⁶ ἐτέλεσεν LTr.

29 διδαχῆ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς²⁷.

8 ΚΑΤΑΒΑΝΤΙ δὲ αὐτῷ¹ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολού-
2 θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἰδού, λεπρὸς ἐλθὼν²
προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, “Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι³
3 με καθαρῖσαι.” Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο αὐ-
του ὁ Ἰησοῦς³, λέγων, “Θέλω, καθαρῖσθητι.” Καὶ
4 εὐθέως ἐκαθαρίσθη⁴ αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς, “Ὅρα μηδενὶ εἶπης· ἀλλ’⁵ ὑπάγε, σεαυτὸν
δείξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε⁶ τὸ δῶρον ὃ προσέ-
ταξε Μωσῆς⁷, εἰς μαρτύριον αἰτοῖς.”

5 Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ⁸ εἰς Καπερναοῦμ⁹, προσῆλ-
6 θεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν, καὶ λέγων,
“Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυ-
7 τικός, δεινῶς βασανιζόμενος.” Καὶ¹⁰ λέγει αὐτῷ ὁ
8 Ἰησοῦς¹¹, “Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.” Καὶ
ἀποκριθεὶς¹² ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, “Κύριε, οὐκ εἰμι
ἰκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ
9 μόνον εἰπέ λόγον¹³, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν¹⁴, ἔχων ὑπ’
ἑμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι,
καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ
10 τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.” Ἀκούσας
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν¹⁵,
“Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην
11 πίστιν¹⁶ εὔρον. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνα-
τολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
12 οὐρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται
εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς

²⁷ + αὐτῶν LTTt, + καὶ οἱ Φαρισαῖοι L
αὐτοῦ L, καταβάντος δὲ αὐτοῦ Tt.

³ - ὁ Ἰησοῦς LTTt.

⁶ προσένεγκον LTTt.

αὐτοῦ LTr, εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ T.

¹⁰ - καὶ LT[Tr].

θεῖς δὲ LTr.

¹⁵ + αὐτῷ L

⁴ ἐκαθερίσθη T.

⁷ Μωϋσῆς LTTt.

¹¹ - ὁ Ἰησοῦς LT[Tr].

¹³ λόγῳ LTTt.

¹⁶ παρ’ οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ LTr.

¹ καὶ καταβάντος

² προσελθὼν LTTt.

⁵ ἀλλὰ ELTTt.

⁸ εἰσελθόντος δὲ

⁹ Καφαρναοῦμ LTTt.

¹² ἀποκρι-

¹⁴ + τασσόμενος L

καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.” Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ¹³
 ἑκατοντάρχῳ¹⁷, “Ὑπαγε, καὶ¹⁸ ὡς ἐπίστευσας γενηθή-
 τω σοι.” Καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ¹⁹ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ²⁰.

Καὶ ἔλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν¹⁴
 πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν, καὶ¹⁵
 ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός·
 καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτοῖς²¹. Ὁψίας δὲ γενο-¹⁶
 μένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς·
 καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς
 κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν¹⁷
 διὰ Ἡσαίου²² τοῦ προφήτου, λέγοντος, ‘Αὐτὸς τὰς
 ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.’

Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους²³ περὶ αὐτόν,¹⁸
 ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. καὶ προσελθὼν¹⁹
 εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, “Διδάσκαλε, ἀκολου-
 θήσω σοι, ὅπου εἶαν ἀπέρχῃ.” Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ²⁰
 Ἰησοῦς, “Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πε-
 τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου οὐκ ἔχει, ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.” Ἐτε-²¹
 ρος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ²⁴ εἶπεν αὐτῷ, “Κύριε,
 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πα-
 τέρα μου.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν²⁵ αὐτῷ, “Ἀκολουθεῖ²²
 μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νε-
 κρούς.” Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ²⁶ πλοῖον, ἠκολού-²³
 θησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδού, σεισμὸς²⁴
 μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ²⁶ πλοῖον κα-
 λύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. καὶ²⁵
 προσελθόντες οἱ μαθηταὶ²⁷ αὐτοῦ²⁸ ἤγειραν αὐτόν, λέ-
 γοντες, “Κύριε, σῶσον ἡμᾶς²⁹, ἀπολλύμεθα.” Καὶ²⁶
 λέγει αὐτοῖς, “Τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι;” Τότε
 ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ,
 καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύ-²⁷

¹⁷ ἑκατοντάρχη LTTt.¹⁸ —καὶ L[Tr].¹⁹ —αὐτοῦ LTr.²⁰ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης L.²¹ αὐτῷ LTTt.²² Ἡσαίου L.²³ ὄχλον (—πολ.) L.²⁴ —αὐτοῦ LTTt.²⁵ λέγει LTTt.²⁶ —τὸ LTr.²⁷ —οἱ μαθηταὶ [L]Tr.²⁸ —αὐτοῦ LTTt.²⁹ —ἡμᾶς LTTt.

μασαν, λέγοντες, “Ποταπός ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ³⁰
οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ³¹ ;”
28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ³² εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν
τῶν Γερασηνῶν³³, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμε-
νοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι χαλεποὶ λίαν, ὥστε
μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης·
29 καὶ ἰδού, ἔκραξαν, λέγοντες, “Τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ³⁴, υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασα-
30 νίσαι ἡμᾶς;” Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ’ αὐτῶν ἀγέλη χοίρων
31 πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν
αὐτόν, λέγοντες, “Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν
32 ἀπελθεῖν³⁵ εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.” Καὶ εἶπεν
αὐτοῖς³⁶, “Ὑπάγετε.” Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπήλθον³⁷
εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων³⁸. καὶ ἰδού, ὥρμησε πᾶσα
ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων³⁹ κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θά-
33 λασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ βόσ-
κοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγ-
34 γειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἰδού,
πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν⁴⁰ τῷ Ἰησοῦ·
καὶ ἰδόντες αὐτόν, παρεκάλεσαν ὅπως⁴¹ μεταβῆ ἀπὸ
τῶν ὀρίων αὐτῶν.

9 ΚΑΙ ἐμβαὸς εἰς τὸ¹ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς
2 τὴν ἰδίαν πόλιν. καὶ ἰδού, προσέφερον² αὐτῷ παρα-
λυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ, “Θάρσει,
3 τέκνον, ἀφέωνται³ σοι αἱ ἁμαρτίαι σου⁴.” Καὶ ἰδού,
τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον⁵ ἐν ἑαυτοῖς, “Οὗτος
4 βλασφημεῖ.” Καὶ ἰδὼν⁶ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις
αὐτῶν εἶπεν, “Ἴνα τί ὑμεῖς⁷ ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν
5 ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰ-
πεῖν, Ἀφέωνται⁸ σοι⁹ αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, Ἐγει-

30 — καὶ L. 31 αὐτῷ ὑπακούουσιν LTr. 32 ἐλθόντος αὐτοῦ
LTr. 33 Γερασηνῶν L, Γαδαρηνῶν TTr. 34 — Ἰησοῦ LTr. 35 ἀπόστειλον ἡμᾶς LTr. 36 + [ὁ Ἰησοῦς] L. 37 ἀπήλθον LTr. 38 εἰς τοὺς χοίρους LTr. 39 — τῶν χοίρων LTr. 40 ὑπάντησιν
LTr. 41 ἴνα L. 1 — τὸ LTr. 2 προσφέρουσιν L. 3 ἀφίενται LTr. 4 σοι αἱ ἁμαρτίαι (— σοι) LTr. 5 εἶπαν LT. 6 εἰδὼς LTr. 7 — ὑμεῖς LTr. 8 ἀφίενται LTr. 9 σοι LTr.

ραι¹⁰ καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας,” (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ,) “Ἐγερθεῖς¹¹ ἄρῶν σου τὴν κλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.” Καὶ ἦ ἔγερθεῖς ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν¹², καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον¹³ λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, “Ἀκολούθει μοι.” Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου¹⁴ ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον¹⁵ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς¹⁶ ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς¹⁷, “Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ’¹⁸ οἱ κακῶς ἔχοντες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν, “Ἐλεον¹⁹ θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ’²⁰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν²¹.”

Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες, “Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά²², οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν;” Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ’ ὅσον μετ’ αὐτῶν ἐστίν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί,

¹⁰ ἔγειρε LTr.

¹³ Ματθαῖον LTr.

¹⁶ — Ἰησοῦς L[Tr].

¹⁹ Ἐλεος LTr.

²² — πολλά L.

¹¹ ἔγειρε LTr.

¹⁴ ἀνακειμένου αὐτοῦ L.

¹⁷ — αὐτοῖς LTr.

²⁰ ἀλλά T.

¹² ἐφοβήθησαν LTr.

¹⁵ ἔλεγον LTr.

¹⁸ ἀλλά LTr.

²¹ — εἰς μετάνοιαν LTr.

καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται²³. ἀλλὰ βάλλουσιν²⁴ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινούς, καὶ ἀμφοτέρα²⁵ συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδού, ἄρχων²⁶ ἔλθων²⁷ προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, “Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἔλθων ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ’ αὐτήν, καὶ ζήσεται.” Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν²⁸ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

20 Καὶ ἰδού, γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, “Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς²⁹ καὶ ἰδὼν αὐτήν εἶπε, “Θάρσει, θύγατερ³⁰. ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.” Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἔλθων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, λέγει αὐτοῖς³¹, “Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει.” Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ³² δύο τυφλοὶ, κρίζοντες καὶ λέγοντες, “Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ³³.” Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον³⁴ αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι³⁵;” 29 Λέγουσιν αὐτῷ, “Ναί, Κύριε.” Τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, “Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν 30 γενηθήτω ὑμῖν.” Καὶ ἀνέψαθησαν³⁶ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο³⁷ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, “Ὁ-

²³ ἀπόλλυνται LTr. ²⁴ βάλλουσιν *transfert* L *in locum ante* καινούς. ²⁵ ἀμφοτέροι LTr. ²⁶ + εἰς LTr. ²⁷ προσελθὼν L, εἰσελθὼν T. ²⁸ ἠκολούθει LTr. ²⁹ στραφεὶς LTr. ³⁰ θυγάτηρ T. ³¹ ἔλεγεν (- αὐτοῖς) LTr. ³² - αὐτῷ L[Tr]. ³³ υἱὸς Δαυεὶδ LTr. ³⁴ προσῆλθαν LTr. ³⁵ ποιῆσαι τοῦτο L. ³⁶ ἠνέψαθησαν LTr. ³⁷ ἐνεβριμήθη LTr.

ράτε μηδεὶς γινωσκέτω.” Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμε- 31
σαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ 32
ἄνθρωπον³⁸ κωφὸν δαιμονιζόμενον. καὶ ἐκβληθέντος 33
τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ
ὄχλοι, λέγοντες, “Ὅτι³⁹ οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν
τῷ Ἰσραήλ.” Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, “Ἐν τῷ 34
ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.”

ΚΑΙ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ 35
τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ
κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θερα-
πεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ⁴⁰.
ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι 36
ἦσαν ἐκλελυμένοι⁴¹ καὶ ἐρριμμένοι⁴² ὡσεὶ⁴³ πρόβατα μὴ
ἔχοντα ποιμένα. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 37
“Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεή- 38
θητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ
ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.”

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, 10
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε
ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ
πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ 2
ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος
Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ¹Ἰάκωβος
ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·
Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος² 3
ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Δεββαῖος
ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος³. Σίμων ὁ Κανανίτης⁴, καὶ 4
Ἰούδας⁵ Ἰσκαριώτης⁶ ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγ- 5
γείλας αὐτοῖς, λέγων, “Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε,
καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· πορεύεσθε 6

³⁸ — ἄνθρωπον L[Tr]. ³⁹ — ὅτι BLTr. ⁴⁰ — ἐν τῷ λαῷ LFTTr.
⁴¹ ἐσκυλμένοι LTr. ⁴² ῥεριμμένοι L, ἐριμμένοι TTr. ⁴³ ὡς Tr.
¹ + καὶ L. ² Ματθαῖος LTr. ³ — Δεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς LTr,
— ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος T. ⁴ Καναναῖος LTr. ⁵ + ὁ ELT.
⁶ Ἰσκαριώθ L.

δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
 7 Ἰσραήλ. πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, Ὅτι
 8 ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας
 θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε⁷,
 δαιμόνια ἐκβάλλετε. δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.
 9 Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον⁸, μηδὲ χαλκὸν
 10 εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, μὴ πήραν εἰς ὀδόν, μηδὲ δύο
 χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον⁹. ἄξιός γάρ ὁ
 11 ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν¹⁰. Εἰς ἣν δ' ἂν
 πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ
 12 ἄξιός ἐστι· κακεῖ μείνατε, ἕως ἂν ἐξέλθητε. εἰσερχό-
 13 μενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. καὶ εἰ
 μὲν ἡ ἢ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω¹¹ ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·
 εἰ δὲ μὴ ἡ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπι-
 14 στραφήτω. καὶ ὅς ἐάν¹² μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ
 ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι¹³ τῆς οἰκίας ἢ
 τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν¹⁴ τῶν
 15 ποδῶν ὑμῶν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται
 γῆ Σοδομῶν καὶ Γομόρρων¹⁵ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ
 πόλει ἐκείνῃ.
 16 “Ἴδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ
 λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι
 17 ὡς αἱ περιστραφαί. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώ-
 πων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν
 18 ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· καὶ
 ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν
 19 ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν
 δὲ παραδῶσιν¹⁶ ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί
 λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾠρᾷ τί
 20 λαλήσετε¹⁷. οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ
 τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
 21 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ

7 — νεκροὺς ἐγείρετε T, sed ante λεπροὺς legunt LTr.

ἄργυρον T, errore, credo.

LTr.

11 ἐλθάτω TTr.

14 + ἐκ L.

9 ῥάβδους L marg. T.

12 ἂν LTr.

15 Γομόρρας TTr.

16 παραδῶσιν LTr.

8 — μηδὲ

10 — ἐστίν

13 + ἔξω LTr.

17 δοθήσε-

ται γὰρ ad finem versus uncinis includit L. fin. λαλήσητε Tr.

πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς,
καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι 22
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
τέλος, οὗτος σωθήσεται. ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν 23
τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην¹⁸. ἀμὴν γὰρ
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ¹⁹ Ἰσραήλ,
ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μαθη- 24
τῆς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν
κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ 25
διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ.
εἰ τὸν οἰκοδεσπότην²⁰ Βεελζεβούλ ἐκάλεσαν²¹, πόσω
μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς²² αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε 26
αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἔστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀπο-
καλυφθήσεται· καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.
ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ 27
εἰς τὸ οὐς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων. καὶ 28
μὴ φοβηθῆτε²³ ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων²⁴ τὸ σῶμα,
τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε
δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ²⁵ ψυχὴν καὶ σῶμα
ἀπολέσαι ἐν γέεννῃ. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου 29
πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν
ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς 30
κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσὶ. μὴ οὖν φοβη- 31
θῆτε²⁶. πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. Πᾶς 32
οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ-
πων, ὁμολογήσω καγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός
μου τοῦ ἐν²⁷ οὐρανοῖς. ὅστις δ' ἂν²⁸ ἀρνήσηταί με 33
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καγὼ²⁹
ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν³⁰ οὐρανοῖς. Μὴ 34
νομίσσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν·
οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον 35
γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ

¹⁸ ἐτέραν LTr, L addens [, καὶ ἐν τῇ ἐτέρᾳ διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην].

¹⁹ — τοῦ LTr.

²⁰ τῷ οἰκοδεσπότη L.

²¹ ἐπεκάλεσαν LTr.

²² τοῖς οἰκιακοῖς L.

²³ φοβεῖσθε LTr.

²⁴ ἀποκτεινόντων LTr.

²⁵ [καὶ] L.

²⁶ φοβεῖσθε LTr.

²⁷ + τοῖς L[Tr].

²⁸ δὲ LTr.

²⁹ καγὼ αὐτὸν LTr.

³⁰ + τοῖς L[Tr].

36 τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ
 37 οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ
 ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα
 38 ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει³¹
 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ³² ὀπίσω μου, οὐκ
 39 ἔστι μου ἄξιος. ὁ εὐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπο-
 λέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔν-
 40 εκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν. Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ
 δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστεί-
 41 λαντά με. ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφή-
 του μισθὸν προφήτου λήψεται³³. καὶ ὁ δεχόμενος
 δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται³³.
 42 καὶ ὃς ἐὰν³⁴ ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον
 ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.”

11 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσεων
 τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ δι-
 δάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ ΔΕ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ
 ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο¹ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
 3 εἶπεν αὐτῷ, “ Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶ-
 4 μεν;” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “ Πο-
 ρευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη, ἃ ἀκούετε καὶ βλέ-
 5 πετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ² χωλοὶ περιπατοῦσι·
 λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ² κωφοὶ ἀκούουσι·³ νεκροὶ
 6 ἐγείρονται, καὶ² πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακά-
 7 ριός ἐστιν, ὃς ἐὰν⁴ μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.” Τούτων
 δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις
 περὶ Ἰωάννου, “ Τί ἐξήλθετε⁵ εἰς τὴν ἔρημον θεά-
 8 σασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ
 τί ἐξήλθετε⁵ ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις⁶
 ἡμφιεσμένον; ἰδού, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς
 9 οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν· ἀλλὰ τί ἐξήλθετε⁵ ἰδεῖν;

³¹ ἂν μὴ ἄρη L marg.
 LTr.

³⁴ ἂν LTr.
 tantum loco).

⁵ ἐξήλθατε LTr.

³² ἀκολουθήσῃ L marg.
¹ διὰ LTr.

³ + [καὶ] L, + καὶ TTr.

⁶ - ἱματίοις [L]TTr.

³³ λήψεται
² [καὶ] L(Tr. primo

⁴ ἂν LTr.

προφήτην⁷; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προ-
 φήτου· οὗτος γάρ⁸ ἐστὶ περὶ οὗ γέγραπται, ‘Ἰδού,¹⁰
 ἐγὼ⁹ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
 σου, ὃς¹⁰ κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.’
 Ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναι-¹¹
 κῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν¹¹.
 ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως¹²
 ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ
 ἀρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προφήται καὶ ὁ¹³
 νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν¹². καὶ εἰ θέλετε¹⁴
 δέξασθαι, αὐτός ἐστὶν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.
 ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν¹³, ἀκουέτω. Τίνι δὲ ὁμοιώσω^{15, 16}
 τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις¹⁴ ἐν ἀγο-
 ραῖς καθημένοις¹⁵, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἐταίροις αὐ-
 τῶν, καὶ λέγουσιν¹⁶, Ἡυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχή-¹⁷
 σασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν¹⁷, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
 Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ¹⁸
 λέγουσι, Δαιμόνιον ἔχει. ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-¹⁹
 που ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, Ἰδού, ἄνθρωπος
 φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν.
 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων¹⁸ αὐτῆς.”
 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ²⁰
 πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. “Οὐαὶ²¹
 σοι, Χοραζὶν¹⁹, οὐαὶ σοι, Βηθσαιδάν²⁰, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ
 καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν
 ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῶ μετενόησαν.
 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται²²
 ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, Καπερναοὺμ²¹,²³
 ἢ²² ἕως τοῦ²³ οὐρανοῦ ὑψωθείσα²⁴, ἕως ἄδου καταβιβασ-

⁷ ; προφήτην ἰδεῖν ; T. ⁸ — γὰρ T[LTTr]. ⁹ [ἐγὼ] L.
¹⁰ καὶ LT. ¹¹ ἐστὶν αὐτοῦ T(L marg.). ¹² ἐπροφήτευσαν LTTr.
¹³ — ἀκούειν T[Tr]. ¹⁴ παιδίοις LTTr. ¹⁵ καθημένοις ἐν ἀγορᾷ
L, καθημένοις ἐν (+ ταῖς Tr) ἀγοραῖς TTTr. ¹⁶ ἂ προσφωνοῦντα
τοῖς ἐταίροις λέγουσιν LTTr (ἐτέροις TTTr). ¹⁷ — ὑμῖν LTTr.
¹⁸ ἔργων Tr. ¹⁹ Χοραζεῖν TTTr. ²⁰ Βηθσαιδά LTTr. ²¹ Κα-
φαρναοὺμ LTTr. ²² μὴ LTTr, ἢ T. ²³ — τοῦ LTTr.
²⁴ ὑψώθησι ; LTTr, ὑψώθησ T.

θήση²⁵. ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο²⁶ αἱ δυνάμεις αἱ
 24 γινόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν²⁷ ἄν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν
 λέγω ὑμῖν, ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν
 25 ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.” Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀπο-
 κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ,
 κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας²⁸ ταῦτα
 ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ
 26 νηπίοις. ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία²⁹
 27 ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ
 πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ
 πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ
 28 υἱός, καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι³⁰. Δεῦτε
 πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι,
 29 καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ’
 ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός³¹ εἰμι καὶ
 ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς
 30 ψυχαῖς ὑμῶν. ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ
 φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν.”

12 ἘΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάβ-
 βασι¹ διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέι-
 2 νασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχνας καὶ ἐσθίειν. οἱ
 δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον² αὐτῷ, “Ἴδού, οἱ μαθηταί
 3 σου ποιοῦσιν, ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.” Ὁ
 δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ³,
 4 ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς⁴ καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλ-
 θεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προ-
 θέσεως ἔφαγεν⁵, οὓς⁶ οὐκ ἔξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ
 5 τοῖς μετ’ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; Ἡ οὐκ
 ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν
 τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι;
 6,7 λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων⁷ ἐστὶν ὧδε. εἰ δὲ

²⁵ καταβήση LTTt.

²⁶ ἐγενήθησαν LTTt.

²⁷ ἐν σοὶ γε-

νόμηναι, ἐμεινέν L, ἐμεινεν Tt.

²⁸ ἔκρυψας LTTt.

²⁹ εὐδοκία

ἐγένετο L.

³⁰ ὁ υἱὸς ἀποκαλύψη L marg.

³¹ πρᾶός LTTt.

¹ σαββάτοις L.

² εἶπαν LTTt.

³ Δαυεὶδ LTTt.

⁴ — αὐτὸς LTTt.

⁵ ἔφαγον L.

⁶ ὁ L (οὓς marg.) TTTt.

⁷ μείζον LTTt.

ἐγνώκετε τί ἐστίν, "Ἐλεον⁸ θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος γάρ ἐστι⁸ καὶ⁹ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου."

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν⁹ αὐτῶν. καὶ ἰδού, ἄνθρωπος ἦν τὴν¹⁰ χεῖρα ἔχων ξηράν·¹⁰ καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, "Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασιν θεραπεύειν;" ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Τίς ἔσται¹¹ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος,¹¹ ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ¹²; πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε¹² ἔξεστι τοῖς σάββασιν¹³ καλῶς ποιεῖν." Τότε λέγει τῷ¹³ ἀνθρώπῳ, "Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου¹⁴." Καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη¹⁵ ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη. Οἱ δὲ¹⁴ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες¹⁶, ὅπως αὐτόν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνε-¹⁵χώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι¹⁷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας· καὶ ἐπετί-¹⁶μησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτόν ποιήσωσιν· ὅπως¹⁸ πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἑσαίου¹⁹ τοῦ προφή-¹⁷του, λέγοντος, 'Ἰδού, ὁ παῖς μου, ὃν ἠρέτισα²⁰. ὁ¹⁸ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν²¹ εὐδόκησεν²² ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ· οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγᾶσει· οὐδὲ ἀκούσει¹⁹ τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. κάλαμον²⁰ συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον²³ τυφόμενον οὐ σβέσει· ἕως ἂν ἐκβάλλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν. καὶ²¹ ἐν²⁴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.'

Τότε προσηνέχθη²⁵ αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ²² κωφός²⁶. καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν

⁸ Ἐλεος LTr.

⁹ — καὶ LTr.

¹⁰ — ἦν τὴν LTr.

¹¹ — ἔσται Tr.

¹² ἐγείρει L.

¹³ σαββάτοις L.

¹⁴ σου

τὴν χεῖρα LTr.

¹⁵ ἀπεκατεστάθη LTr.

¹⁶ ἐξελθόντες δὲ οἱ

Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ LTr.

¹⁷ — ὄχλοι L[Tr].

¹⁸ ἵνα LTr.

¹⁹ Ἑσαίου L.

²⁰ ἠρέτισα B, ἠρέτισα Tr.

²¹ — εἰς L, αὐτὸν ἐπ' Tr.

²² εὐδόκησεν Tr.

²³ λίνον BLT.

²⁴ — ἐν LTr.

²⁵ προσήνεγκαν L.

²⁶ δαιμονιζόμενον

τυφλὸν καὶ κωφόν L.

23 καὶ²⁷ κωφὸν καὶ²⁸ λαλεῖν καὶ βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, “Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ
24 υἱὸς Δαβὶδ²⁹;” Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον,
“Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελ-
25 ζεβουὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.” Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς³⁰
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, “Πᾶσα βασιλεία
μερισθεῖσα καθ’ ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις
26 ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ’ ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται. καὶ
εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ’ ἑαυτὸν ἐμε-
27 ρίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ
εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβουὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν
28 ἔσονται κριταί³¹. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ³² ἐκβάλλω
τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ’ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
29 Θεοῦ. ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν
τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι³³, εἰ μὴ
πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
30 διαρπάσει³⁴. ὁ μὴ ὢν μετ’ ἐμοῦ, κατ’ ἐμοῦ ἐστι.
31 καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ’ ἐμοῦ, σκορπίζει. Διὰ τοῦτο
λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσε-
ται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία
32 οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις³⁵. καὶ ὅς ἂν³⁶ εἴπη
λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται
αὐτῷ· ὅς δ’ ἂν εἴπη κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ
Ἀγίου, οὐκ ἀφεθήσεται³⁷ αὐτῷ, οὔτε ἐν τούτῳ τῷ
33 αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον
καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε
τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν·
34 ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. Γεννή-
ματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ
ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ
35 στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ

27 — τυφλὸν καὶ LTTGr.

28 — καὶ LTTGr.

29 Δαβείδ LTTGr.

30 — ὁ Ἰησοῦς LTTGr.

31 κριταὶ ἔσονται ὑμῶν LTTGr.

32 ἐν πνεύ-
ματι θεοῦ ἐγὼ LTTGr.

33 ἀρπάσαι LT, ἀρπάσαι Tr.

34 ἀρ-
πάσει LT.

35 — τοῖς ἀνθρώποις LTT

36 εἰ μὴ LTTGr.

37 οὐ μὴ ἀφεθῆ L

θησαυροῦ τῆς καρδίας³⁸ ἐκβάλλει τὰ³⁹ ἀγαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν, ὃ³⁶ ἐὰν⁴⁰ λαλήσωσιν⁴¹ οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου³⁷ δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.”

Τότε ἀπεκρίθησάν⁴² τινες τῶν γραμματέων καὶ³⁸ Φαρισαίων⁴³, λέγοντες, “Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς,³⁹ “Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ⁴⁰ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Ἄνδρες Νινευῖται⁴⁴⁴¹ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοῦ, πλείον Ἰωνᾶ ὧδε. βασι-⁴²λισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος⁴⁵. καὶ ἰδοῦ, πλείον Σολομῶντος⁴⁵ ὧδε. Ὄταν δὲ τὸ⁴³ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι’ ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. τότε λέγει, Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου⁴⁶,⁴⁴ ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὼν⁴⁷ εὐρίσκει σχολάζοντα⁴⁸, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ⁴⁵ παραλαμβάνει μεθ’ ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα⁴⁹ πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.”

Ἔτι δὲ⁵⁰ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοῦ, ἡ μήτηρ⁴⁶

³⁸ — τῆς καρδίας LTr.

³⁹ — τὰ LTr.

⁴⁰ — ἐὰν LTr.

⁴¹ λαλήσωσιν Tr.

⁴² + αὐτῷ LTr.

⁴³ — καὶ Φαρισαίων L.

⁴⁴ Νινευῖται Tr.

⁴⁵ Σολομῶντος LTr.

⁴⁶ εἰς τὸν οἶκόν

μου ἐπιστρέψω LTr.

⁴⁷ ἐλθὼν L.

⁴⁸ + [καὶ] L.

⁴⁹ ἕτερα ἑπτὰ L marg.

⁵⁰ — δὲ LTr.

καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ⁵¹ εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες
 47 αὐτῷ λαλῆσαι. εἶπε δέ τις αὐτῷ, “Ἰδού, ἡ μήτηρ
 σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασι, ζητοῦντές σοι
 48 λαλῆσαι.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι⁵² αὐτῷ,
 “Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί
 49 μου;” Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ εἶπεν, “Ἰδού, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
 50 μου. ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ⁵³ τὸ θέλημα τοῦ πατρός
 μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ
 καὶ μήτηρ ἐστίν.”

13 ἘΝ δὲ¹ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ² τῆς
 2 οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθησαν
 πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ³ πλοῖον
 ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
 3 εἰστήκει. καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβο-
 λαῖς, λέγων, “Ἰδού, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεί-
 4 ρειν. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ἃ μὲν ἔπεσε
 παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθέ⁴ τὰ πετεινά, καὶ⁵ κατέφαγεν
 5 αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ
 εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ
 6 μὴ ἔχειν βάθος⁶ γῆς· ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυμα-
 7 τίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη. ἄλλα
 δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι,
 8 καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν
 τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ
 9 ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν⁷
 10 ἀκουέτω.” Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ⁸ εἶπον⁹
 11 αὐτῷ, “Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;” Ὁ δὲ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, “Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι
 τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκεῖνοις
 12 δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ
 περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθή-
 13 σεται ἀπ’ αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς

⁵¹ [αὐτοῦ] L.⁵² λέγοντι LTr.⁵³ ποιῆ T.¹ -δὲ LTr.² ἐκ L, -ἀπὸ Tr.³ -τὸ LTr.⁴ ἦλθον LTr, ἐλθόντα T.⁵ -καὶ T.⁶ +τῆς L.⁷ -ἀκούειν T[Tr].⁸ +αὐτοῦ L.⁹ εἶπαν TTr.

λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιούσι¹⁰. καὶ ἀναπληροῦται ἐπ'¹¹ 14 αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαίου¹², ἡ λέγουσα, Ἐκκοῦσθε ἀκούετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ 15 τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ¹³ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι¹⁴ αὐτούς. Ὑμῶν 16 δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν¹⁵, ὅτι ἀκούει¹⁶. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ 17 προφήτῃται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον¹⁷. καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος¹⁸. 18 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ 19 συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἄρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν 20 ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός 21 ἐστὶ· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπα- 22 ρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου¹⁹ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμ- 20 πνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. Ὁ δὲ ἐπὶ 23 τὴν γῆν τὴν καλὴν²¹ σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών²². ὅς δ' ἡ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὁ²³ μὲν ἑκατόν, ὁ²³ δὲ ἐξήκοντα, ὁ²³ δὲ τριάκοντα.”

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, 24 “Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι²⁴ καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ἐν δὲ τῷ 25 καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ

¹⁰ συνιούσιν LTr.¹³ ὠσὶν [αὐτῶν] L.¹⁶ ἀκούουσιν LTr.¹⁹ — τούτου LTr.²² συνιείς LTr.¹¹ — ἐπ' LTr.¹⁴ ἰάσομαι LTr.¹⁷ εἶδαν LTr.²⁰ συν T.²³ ὁ LT.¹² Ἡσαίου L.¹⁵ — ὑμῶν L[Tr].¹⁸ σπείραντος LTr.²¹ καλὴν γῆν LTr.²⁴ σπείραντι LTr.

- ἔσπειρε²⁵ ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν.
 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε,
 27 τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσελθόντες δὲ οἱ
 δούλοι τοῦ οἰκοδεσπότης εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ
 καλὸν σπέρμα ἔσπειρας²⁶ ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν
 28 ἔχει τὰ²⁷ ζιζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρω-
 πος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δούλοι²⁸ εἶπον αὐτῷ²⁹, Ἡέ-
 29 λεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη³⁰,
 Οὐ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα
 30 αὐτοῖς τὸν σῖτον. ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα
 μέχρι³¹ τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ³² καιρῷ τοῦ θερισμοῦ
 ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ
 δήσατε αὐτὰ εἰς³³ δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά·
 τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε³⁴ εἰς τὴν ἀποθήκην μου.”
 31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων,
 “Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινά-
 πews, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ
 32 αὐτοῦ· ὃ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμά-
 των· ὅταν δὲ ἀυξηθῇ, μείζον τῶν λαχάνων ἐστὶ, καὶ
 γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
 καὶ κατασκηνοῦν³⁵ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.”
 33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, “Ὁμοία
 ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα
 γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ
 ἐζυμώθη ὅλον.”
 34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς
 τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ³⁶ ἐλάλει αὐ-
 35 τοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου,
 λέγοντος, Ἐνοιξέω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου·
 ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου³⁷.
 36 Τότε ἀφείδους τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ
 Ἰησοῦς³⁸· καὶ προσῆλθον³⁹ αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,

²⁵ ἐπέσπειρεν LTTTr.

²⁶ ἔσπειρες TTr.

²⁷ —τὰ LTTTr.

²⁸ —δούλοι T.

²⁹ αὐτῷ λέγουσιν LTTTr.

³⁰ φησὶν LTTTr.

³¹ ἕως LTr.

³² —τῷ LTTTr.

³³ —εἰς T[Tr].

³⁴ συναγάγετε LTr.

³⁵ κατασκηνοῦν LTTTr.

³⁶ οὐδὲν LTTTr.

³⁷ —κόσμου LTTTr.

³⁸ —ὁ Ἰησοῦς LTTTr.

³⁹ προσῆλθαν LTTTr.

λέγοντες, “Φράσον⁴⁰ ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν
ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ- 37
τοῖς⁴¹, “Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ 38
καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ
δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ 39
σπείρας αὐτὰ ἐστὶν⁴² ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς
συντέλεια τοῦ⁴³ αἰῶνος ἐστὶν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι
εἰσιν. ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ 40
κατακαίεται⁴⁴ οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος
τούτου⁴⁵. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγ- 41
γέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας
αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιούντας τὴν
ἀνομίαν, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ 42
πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων. τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος 43
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν⁴⁶ ἀκουέτω.

“Πάλιν⁴⁷ ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν 44
θησαυρῶ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος
ἔκρυψε· καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα
ὅσα ἔχει πωλεῖ⁴⁸, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

“Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν 45
ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ὃς 46
εὐρὼν⁴⁹ ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε
πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

“Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν 47
σαγήνη βληθείση εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς
γένους συναγαγούση· ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβά- 48
σαντες⁵⁰ ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ⁵¹ καθίσαντες, συνέλεξαν
τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα⁵², τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον· οὕτως 49

⁴⁰ Διασάφησον LTr. ⁴¹ — αὐτοῖς LTr. ⁴² ἐστὶν ὁ σπείρας
αὐτὰ L ⁴³ — τοῦ LTr. ⁴⁴ καίεται TTr. ⁴⁵ — τούτου
LTr. ⁴⁶ — ἀκούειν T[LTr]. ⁴⁷ — πάλιν TTr[L]. ⁴⁸ πωλεῖ
πάντα ὅσα ἔχει LTr. ⁴⁹ εὐρὼν δὲ LTr. ⁵⁰ + αὐτήν LT.
⁵¹ καὶ ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν L [at non marg.], sed — καὶ tantum T.
⁵² ἄγγη TTr.

ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριούσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν
 50 δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ
 πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
 51 ὀδόντων.” Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς⁵³, “Συνήκατε ταῦτα
 52 πάντα;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Ναί, κύριε⁵⁴.” Ὁ δὲ
 εἶπεν⁵⁵ αὐτοῖς, “Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθη-
 τευθεὶς εἰς⁵⁶ τὴν βασιλείαν⁵⁷ τῶν οὐρανῶν ὁμοίός ἐστιν
 ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυ-
 ροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.”

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς
 54 ταύτας, μετῆρεν ἐκείθεν· καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα
 αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε
 ἐκπλήττεσθαι⁵⁸ αὐτοὺς καὶ λέγειν, “Πόθεν τούτῳ ἡ
 55 σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ
 τέκτονος υἱός; οὐχὶ⁵⁹ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ,
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ⁶⁰ καὶ Σί-
 56 μων καὶ Ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι
 πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα⁶¹;
 57 Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτοῖς, “Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ
 58 πατρίδι αὐτοῦ⁶² καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.” Καὶ οὐκ
 ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλάς, διὰ τὴν ἀπιστίαν
 αὐτῶν.

14 ἘΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης
 2 τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, “Οὗ-
 τός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ
 τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν
 3 αὐτῷ.” Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδη-
 σεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ¹, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν
 4 γυναῖκα Φιλίππου² τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ
 αὐτῷ ὁ Ἰωάννης³, “Οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἔχειν αὐτήν.”

⁵³ — Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς LTTT. ⁵⁴ — κύριε LTTT. ⁵⁵ λέγει L.
⁵⁶ — εἰς TTT, αὶ ἐν L. ⁵⁷ τῇ βασιλείᾳ LTTT. ⁵⁸ ἐκπλήσ-
 σεσθαι LTTT. ⁵⁹ οὐχ LTTT. ⁶⁰ Ἰωσήφ LTTT. ⁶¹ πάντα
 ταῦτα T. ⁶² — αὐτοῦ LTTT. ¹ ἐν τῇ φυλακῇ ἀπέθετο LTTT,
 + τῇ (ante φυλακῇ) T. ² — Φιλίππου T. ³ ὁ Ἰωάννης αὐτῷ L.

Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, 5
ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίων δὲ ἀγομένων⁴ 6
τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος
ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ· ὅθεν μεθ' ὄρκου 7
ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν⁵ αἰτήσῃται. Ἡ δὲ 8
προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, “ Δός μοι,”
φησίν, “ ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
Βαπτιστοῦ.” Καὶ ἐλυπήθη⁶ ὁ βασιλεύς, διὰ δὲ⁷ τοὺς 9
ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι·
καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν⁸ Ἰωάννην ἐν τῇ φυ- 10
λακῇ. καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ 11
ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ 12
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦσαν τὸ σῶμα⁹, καὶ
ἔθασαν αὐτό¹⁰. καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.
καὶ ἀκούσας¹¹ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ 13
εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι
ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ¹² ἀπὸ τῶν πόλεων.

Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς¹³ εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ 14
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς¹⁴, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρ-
ρώστους αὐτῶν. Ὁψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον¹⁵ 15
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹⁶, λέγοντες, “ Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ
τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον¹⁷ τοὺς
ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν
ἑαυτοῖς βρώματα.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “ Οὐ 16
χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.”
Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, “ Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε 17
ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.” Ὁ δὲ εἶπε, “ Φέρετέ μοι 18
αὐτοὺς ὧδε¹⁸.” Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆ- 19
ναι ἐπὶ τοὺς χόρτους¹⁹, καὶ²⁰ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους
καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλό-
γησε²¹. καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους,

⁴ γενεσίοις δὲ γενομένοις LTr. ⁵ ἀν LTr. ⁶ λυπηθεῖς LTr.
⁷ — δὲ LTr. ⁸ — τὸν LTr. ⁹ πτώμα LTr. ¹⁰ αὐτὸν
Tr, L marg. ¹¹ ἀκούσας δὲ LTr. ¹² πεζοὶ T, L marg.
¹³ — ὁ Ἰησοῦς LTr. ¹⁴ αὐτοῖς LTr (αὐτοῦς S). ¹⁵ προσῆλθαν
LTr. ¹⁶ — αὐτοῦ LTr. ¹⁷ + οὖν T. ¹⁸ ὧδε αὐτούς LTr.
¹⁹ τοῦ χόρτου LTr. ²⁰ — καὶ LTr. ²¹ ἠλόγησεν LTr.

20 οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ
 ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμά-
 21 των, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν
 ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παι-
 22 δίων²². Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς²³ τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ²⁴ ἐμβῆναι εἰς τὸ²⁵ πλοῖον, καὶ προάγειν
 23 αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. καὶ
 ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν
 προσεύξασθαι. Ὁψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.
 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν²⁶, βασανιζό-
 μενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.
 25 Τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε²⁷ πρὸς αὐτοὺς
 26 ὁ Ἰησοῦς²⁸, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης²⁹. καὶ
 ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ³⁰ ἐπὶ τὴν θάλασσαν³¹ περιπα-
 τοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες, “Ὅτι φάντασμα ἐστὶ.”
 27 καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. εὐθέως³² δὲ ἐλάλησεν
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς³³, λέγων, “Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ
 28 φοβεῖσθε.” Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε³⁴,
 “Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἔλθειν³⁵ ἐπὶ τὰ
 29 ὕδατα.” Ὁ δὲ εἶπεν, “Ἐλθέ.” Καὶ καταβάς ἀπὸ
 τοῦ πλοίου ὁ³⁶ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα,
 30 ἔλθειν³⁷ πρὸς τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον
 ἰσχυρὸν ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι
 31 ἔκραξε, λέγων, “Κύριε, σῶσόν με.” Εὐθέως δὲ ὁ
 Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ
 32 λέγει αὐτῷ, “Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;” Καὶ
 ἐμβάντων³⁸ αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος·
 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέ-
 γοντες, “Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.”
 34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς³⁹ τὴν γῆν⁴⁰ Γεννησα-
 35 ρέτ⁴¹. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου

22 παιδίων καὶ γυναικῶν L. 23 — ὁ Ἰησοῦς LTTT. 24 — αὐτοῦ
 TTr. 25 — τὸ Tr. 26 σταδίου πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπέειχεν Tr.
 27 ἦλθεν LTr. 28 — ὁ Ἰησοῦς LTTT. 29 τὴν θάλασσαν LTTT.
 30 οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν L. 31 τῆς θαλάσσης L. 32 εὐθὺς
 LTr. 33 ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς L. 34 ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ L.
 35 ἐλθεῖν πρὸς σε LTTT. 36 — ὁ LTr. 37 καὶ ἦλθεν T.
 38 ἀναβάντων LTr. 39 ἐπὶ Tr. 40 + εἰς Tr. 41 γεννησαρέθ LT.

ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας· καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασ- 36
πέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο, διεσώ-
θησαν.

ΤΟΤΕ προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ¹ ἀπὸ Ἱεροσολύ- 15
μων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι², λέγοντες, “Διατί οἱ 2
μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσ-
βυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν³, ὅταν
ἄρτον ἐσθίωσιν.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, 3
“Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ
διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; Ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέ- 4
γων⁴, ‘Τίμα τὸν πατέρα σου⁵, καὶ τὴν μητέρα.’ καί,
‘Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ’
ὑμεῖς δὲ λέγετε, ‘Ὅς ἂν εἶπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, 5
Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς, καὶ⁶ οὐ μὴ τιμήσῃ⁷
τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ⁸. καὶ ἠκυρώσατε 6
τὴν ἐντολὴν⁹ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
Ὑποκριταί, καλῶς προεφήτευσεν¹⁰ περὶ ὑμῶν Ἡσαίας¹¹, 7
λέγων, ‘Ἐγγίξει μοι¹² ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, 8
καὶ¹³ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω
ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ. μάτην δὲ σέβονταιί με, διδάσκοντες 9
διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.’” Καὶ προσκα- 10
λεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, “Ἀκούετε καὶ
συνίετε. οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ 11
τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στό-
ματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.” Τότε προσελ- 12
θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹³ εἶπον¹⁴ αὐτῷ, “Οἶδας ὅτι
οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθη-
σαν;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, “Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ 13
ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται.

¹ - οἱ LTr.² Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς Tr.³ [αὐτῶν] Tr.⁴ εἶπεν LTr.⁵ - σου LTr.⁶ - καὶ LTr.⁷ τιμήσει LTr.⁸ - ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ L.⁹ τὸν λόγον

LTr, τὸν νόμον T.

¹⁰ ἐπροφήτευσεν LTr.¹¹ Ἡσαίας L.¹² - Ἐγγίξει μοι εἰ τῷ στόματι αὐτῶν καὶ LTr.¹³ - αὐτοῦ LTr.¹⁴ λέγουσιν LTr.

14 ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ¹⁵ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ
 τυφλὸν ἐὰν ὀδηγῆ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦν-
 15 ται.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, “Φράσον
 16 ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην¹⁶.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς¹⁷ εἶ-
 17 πεν, “Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐπω¹⁸ νο-
 εἶτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν
 18 κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; τὰ δὲ
 ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξ-
 19 ἔρχεται, κακείνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς
 καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοι-
 χεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
 20 ταῦτά ἐστι τὰ κοινούντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνί-
 πτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.”

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ
 22 μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία
 ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν¹⁹ αὐτῷ²⁰,
 λέγουσα, “Ἐλέησόν με, κύριε, υἱὲ Δαβίδ²¹. ἡ θυγάτηρ
 23 μου κακῶς δαιμονίζεται.” Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ
 λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων²²
 αὐτόν, λέγοντες, “Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει
 24 ὀπισθεν ἡμῶν.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, “Οὐκ
 ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα
 25 οἴκου Ἰσραὴλ.” Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει²³ αὐτῷ,
 26 λέγουσα, “Κύριε, βοήθει μοι.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 εἶπεν, “Οὐκ ἔστι καλὸν²⁴ λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν
 27 τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.” Ἡ δὲ εἶπε²⁵,
 “Ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
 ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων
 28 αὐτῶν.” Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, “ὦ
 γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέ-
 λεις.” Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας
 ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θά-

¹⁵ τυφλοὶ εἰσιν ὀδηγοὶ LTr.

LTr.

¹⁸ οὐ LTr.

²⁰ - αὐτῷ LTr.

²³ προσεκύνησεν L marg.

¹⁶ - ταύτην LTr.

¹⁹ ἐκραζεν LTr, at ἐκραζεν L marg.

²¹ υἱὸς Δαυεὶδ LTr.

²⁴ ἔξεστιν LT.

¹⁷ - Ἰησοῦς

²² ἠρώτων LTr.

²⁵ εἶπεν E.

λασαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκά-
θητο ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχον- 30
τες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κωφούς, κυλλούς,
καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς
πόδας τοῦ Ἰησοῦ²⁶ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε τοὺς 31
ὄχλους²⁷ θαύμασαι, βλέποντας κωφούς λαλοῦντας,
κυλλοὺς ὑγιεῖς,²⁸ χωλούς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς
βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ. Ὁ δὲ 32
Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε,
“Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας²⁹
τρῆς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι.
καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκ-
λυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.” Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ 33
αὐτοῦ³⁰, “Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι,
ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;” Καὶ λέγει αὐτοῖς 34
ὁ Ἰησοῦς, “Πόσους ἄρτους ἔχετε;” Οἱ δὲ εἶπον,
“Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.” Καὶ ἐκέλευσε τοῖς 35
ὄχλοις³¹ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ λαβὼν³² τοὺς 36
ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας,³³ εὐχαριστήσας ἔκλασε,
καὶ ἔδωκε³⁴ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ³⁵, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ
ὄχλῳ³⁶. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· 37
καὶ ἦραν³⁷ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ
σπυρίδας πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχί- 38
λιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη³⁸ εἰς τὸ πλοῖον, 39
καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγδαλά³⁹. Καὶ προσελθόν- 16
τες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώ-
τησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξαι αὐτοῖς.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, “Ὀψίας γενομένης λέ- 2
γετε, Εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός. καὶ πρωτῆ, 3
Σήμερον χειμών· πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός.

²⁶ αὐτοῦ LTr.²⁷ τὸν ὄχλον T.²⁸ +καὶ LTr.²⁹ ἡμέραι LTr.³⁰ -αὐτοῦ T[LTr].³¹ παραγγείλας

τῷ ὄχλῳ (τοῖς ὄχλοις L marg.) LTr.

³² ἔλαβεν LTr.³³ +καὶ L.³⁴ ἐδίδου T.³⁵ -αὐτοῦ T[LTr].³⁶ τοῖς

ὄχλοις TTr.

³⁷ ἦραν post κλασμάτωνρονunt LTr.³⁸ ἀνέβη

TTr.

³⁹ Μαγδαλάν LTr.

ὑποκριταί¹, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσχετε
 διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;
 4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ
 σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ
 τοῦ προφήτου².” Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε.
 5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ³ εἰς τὸ πέραν
 6 ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
 τοῖς, “Ὁράτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
 7 Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.” Οἱ δὲ διελογίζοντο
 ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες, “Ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.”
 8 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς⁴, “Τί διαλογίζεσθε
 ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε⁵;
 9 οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους
 τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε;
 10 οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πό-
 11 σας σφυρίδας⁶ ἐλάβετε; πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ
 ἄρτου⁷ εἶπον ὑμῖν προσέχειν⁸ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
 12 Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;” Τότε συνῆκαν, ὅτι
 οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου⁹, ἀλλ’¹⁰
 ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
 13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς
 Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, “Τίνα
 με¹¹ λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
 14 που;” Οἱ δὲ εἶπον¹², “Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν Βαπ-
 τιστὴν· ἄλλοι¹³ δὲ Ἡλίαν· ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν, ἢ
 15 ἓνα τῶν προφητῶν.” Λέγει αὐτοῖς¹⁴, “Ἑμεῖς δὲ
 16 τίνα με λέγετε εἶναι;” Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος
 εἶπε, “Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.”
 17 Καὶ ἀποκριθεὶς¹⁵ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Μακάριος εἶ,
 Σίμων Βᾶρ Ἰωνᾶ¹⁶, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ
 18 σοι, ἀλλ’ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς¹⁷ οὐρανοῖς. Καὶ γὰρ

¹ - ὑποκριταί LTr, + καὶ L.

² - τοῦ προφήτου LTr.

³ - αὐτοῦ LTr.

⁴ - αὐτοῖς LTr.

⁵ ἔχετε L.

⁶ σφυρίδας L.

⁷ ἄρτων LTr.

⁸ ; προσέχετε δὲ LTr.

⁹ τῶν ἄρτων LTr, αὐ - τοῦ ἄρτου T.

¹⁰ ἀλλὰ TTr.

¹¹ - με

TTr[L].

¹² εἶπαν LTr.

¹³ οἱ L.

¹⁴ + [ὁ Ἰησοῦς] L.

¹⁵ ἀποκριθεὶς δὲ LTr.

¹⁶ Βαριωνᾶ LT.

¹⁷ - τοῖς L[Tr].

δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς, καὶ δώσω σοὶ τὰς 19 κλεῖς¹⁸ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἂν¹⁹ δήσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον²⁰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἂν²¹ λύσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.” Τότε διεστείλατο²² τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ²³ 20 ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς²⁴ ὁ Χριστός.

Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ²⁵ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθη- 21 ταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα²⁶, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέ- 22 τρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ²⁷ λέγων, “Ἰλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.” Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ 23 Πέτρῳ, “Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ²⁸. ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.” Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 24 “Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολου- 25 θείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν²⁹ θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶ- 25 σαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὕρήσει αὐτήν· τί γὰρ ὠφελεῖται³⁰ 26 ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 27 που ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,³¹ εἰσὶ 28 τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων³², οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται

¹⁸ κλεῖδας LTr. ¹⁹ ὁ ἂν LTr, at ὅσα ἂν marg. ²⁰ δεδεμένα L marg. ²¹ ἂν Tr. ²² ἐπετίμησεν L. ²³ — αὐτοῦ LTr. ²⁴ — Ἰησοῦς LTr. ²⁵ — ὁ L[Tr]. ²⁶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν LTr. ²⁷ αὐτῷ ἐπιτιμᾶν L. ²⁸ εἰ ἐμοῦ LTr. ²⁹ ἂν LTr. ³⁰ ὠφελήσεται LTr. ³¹ + ὅτι L. ³² τῶν ὧδε ἐστώτων LTr, ὧδε ἐστώτες T.

θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.”

- 17** ΚΑΙ μεθ’ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ’ ἰδίαν.
 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο
 3 λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδού, ἔφθησαν¹ αὐτοῖς
 4 Μωσῆς² καὶ Ἡλίας, μετ’ αὐτοῦ συλλαλοῦντες³. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ, “Κύριε, καλὸν ἔστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν⁴ ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ⁵ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίας⁶.”
 5 Ἐπι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδού, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, “Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα⁷.
 6 αὐτοῦ ἀκούετε⁸.” Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον⁹
 7 ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ προσελθὼν¹⁰ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο¹¹ αὐτῶν, καὶ¹² εἶπεν,
 8 “Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.” Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.
 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ¹³ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, “Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ¹⁴.”
 10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹⁵, λέγοντες, “Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἡλίαν δεῖ εἰσελθεῖν
 11 πρῶτον;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς¹⁶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς¹⁷, “Ἡλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον¹⁸, καὶ ἀποκαταστήσει
 12 πάντα· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ’¹⁹ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσ-

¹ ὤφθη LTr.

μετ’ αὐτοῦ LTr.

⁶ Ἡλίας μίαν LTr.

αὐτοῦ LTr.

¹¹ καὶ ἀψάμενος L, καὶ ἤψατο Tr.¹⁴ ἐγερθῆ LTr.¹⁷ —αὐτοῖς LTr.² Μωϋσῆς LTr.⁴ ποιήσω LTr.⁷ ἐνδόκησα LTr.⁹ ἔπεσαν LTr.¹² —καὶ L.¹⁵ —αὐτοῦ LTr.¹⁸ —πρῶτον LTr.³ συλλαλοῦντες⁵ Μωϋσεὶ LTr.⁸ ἀκούετε¹⁰ προσῆλθεν LTr.¹³ ἐκ LTr.¹⁶ —Ἰησοῦς LTr.¹⁹ ἀλλὰ Tr.

χειν ὑπ' αὐτῶν." Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταί, ὅτι περὶ 13 Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν²⁰ πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν 14 αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτῷ²¹, καὶ λέγων, "Κύ- 15 ριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει²². πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολ- λάκις εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς 16 μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, "ᾧ γενεὰ 17 ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν²³; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε." Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν 18 ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ 19 Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον, "Διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθη- μεν ἐκβαλεῖν αὐτό;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς²⁴ εἶπεν²⁵ αὐτοῖς, 20 "Διὰ τὴν ἀπιστίαν²⁶ ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν²⁷ ἐκεῖ, καὶ μεταβήσε- ται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσκει ὑμῖν. τοῦτο δὲ τὸ γένος 21 οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστεία²⁸."

ἌΝΑΣΤΡΕΦΟΜΕΝΩΝ²⁹ δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλι- 22 λαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, "Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ 23 ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσε- ται³⁰." Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοῦμ³¹, προσῆλθον 24 οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον³², "Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;" Λέ- 25 γει, "Ναί." Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν³³ εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, "Τί σοι δοκεῖ,

²⁰ — αὐτῶν LTr.

²³ μεθ' ὑμῶν ἔσομαι LTr.

²⁶ ὀλιγοπιστίαν LTr.

uncipis includit Tr.

σεται L.

²³ εἰσελθόντα L, ἐλθόντα Tr.

²¹ αὐτόν LTr.

²⁴ — Ἰησοῦς LTr.

²⁷ Μετάβα ἐνθεν LTr.

²⁹ Συστρεφομένων LTr.

³¹ Καφαρναοῦμ LTr.

²² ἔχει LTr.

²⁵ λέγει LTr.

²⁸ Vers. 21

³⁰ ἀναστή-

³² εἶπαν LTr.

Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλοτριῶν;" Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος³⁴, "Ἀπὸ τῶν ἄλλοτριῶν." Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, "Ἄραγε ἐλεύθεροί 27 εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς τὴν³⁵ θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ."

18 ἘΝ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ¹ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, "Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ 2 βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ 3 Ἰησοῦς² παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ εἶπεν, "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν 4 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσῃ³ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ 5 βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὃς ἐὰν⁴ δέξηται παιδίον 6 τοιοῦτον ἐν⁵ ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ⁶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ 7 ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν⁷ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα. πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ⁸, δι' οὗ τὸ 8 σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὰ⁹ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλὸν¹⁰, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς 9 τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο

³⁴ εἰπόντος δέ LTr, -ὁ Πέτρος LTr.

¹ ἡμέρα L.

² -ὁ Ἰησοῦς Tr.

⁴ ἂν LTr.

⁵ ἐν παιδίον τοιοῦτον LTr.

⁷ -ἐστὶν LTr.

⁸ -ἐκείνῳ LTr.

¹⁰ κυλλὸν ἢ χωλὸν L.

³⁵ -τὴν LTr.

³ ταπεινώσει LTr.

⁶ περὶ LTr, εἰς Tr.

⁹ αὐτὸν LTr.

ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν 10 τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς¹¹ διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός¹². Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται 12 τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἑξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφείς¹³ τὰ ἐννενηκονταεννέα¹⁴, ἐπὶ τὰ ὄρη¹⁵ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται 13 εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα¹⁴ τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν 14 τοῦ πατρὸς ὑμῶν¹⁶ τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἰς¹⁷ τῶν μικρῶν τούτων. Ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ εἰς σέ¹⁸ 15 ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε καὶ¹⁹ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ 16 σοῦ²⁰ ἓτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, 17 εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. Ἀμὴν 18 λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν²¹ δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ²² οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ²² οὐρανῷ. πάλιν²³ λέγω ὑμῖν, 19 ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν²⁴ ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ 20 εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.”

Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε²⁵, “Κύριε, 21 ποσάκις ἀμαρτήσῃ εἰς ἐμέ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω

¹¹ [ἐν τῷ οὐρανῷ] L. ¹² v. 11 *deest in* LTr. ¹³ ἀφήσει LTr.
¹⁴ ἐννενηκοντα ἐννέα LTr. ¹⁵ + καὶ LTr. ¹⁶ μου LTr.
¹⁷ ἐν LTr. ¹⁸ — εἰς σέ L. ¹⁹ — καὶ LTr. ²⁰ μετὰ σοῦ
legitur post δύο apud L. ²¹ ἀν LTr. ²² — τῷ L[Tr].
²³ ἀμὴν L, πάλιν ἀμὴν Tr. ²⁴ συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν L, ὑμῶν
συμφωνήσουσιν T, συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν Tr. ²⁵ ὁ Πέτρος
εἶπεν αὐτῷ LTr.

22 αὐτῷ; ἕως ἐπτάκις;” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “ Οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις, ἀλλ’²⁶ ἕως ἐβδομηκοντάκις ἐπτά.
 23 Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώ-
 24 πῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συναῖρει λόγον μετὰ τῶν
 25 δούλων αὐτοῦ. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσ-
 26 ηνέχθη²⁷ αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ
 27 ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύ-
 28 ριος αὐτοῦ²⁸ πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ
 29 τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε²⁹ καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν
 30 οὖν ὁ δούλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε³⁰, μα-
 31 κροθύμησον ἐπ’ ἐμοί³¹, καὶ πάντα σοι³² ἀποδώσω.
 32 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου³³ ἀπέ-
 33 λυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ. Ἐξελ-
 34 θὼν δὲ ὁ δούλος ἐκείνος³⁴ εὔρεν ἓνα τῶν συνδούλων
 35 αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατή-
 36 σασ αὐτὸν ἐπνιγε, λέγων, Ἀπόδος μοι³⁵ ὃ τι³⁶ ὀφεί-
 37 λεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας
 38 αὐτοῦ³⁷ παρεκάλει αὐτόν, λέγων, Μακροθύμησον ἐπ’
 39 ἐμοί³⁸, καὶ πάντα³⁹ ἀποδώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν,
 40 ἀλλὰ⁴⁰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ⁴¹
 41 ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐ-
 42 τοῦ⁴² τὰ γενόμενα⁴³ ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόν-
 43 τες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν⁴⁴ πάντα τὰ γενό-
 44 μενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ
 45 λέγει αὐτῷ, Δούλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
 46 ἐκείνην ἀφήκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεισάς με· οὐκ ἔδει
 47 καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ⁴⁵ σε
 48 ἠλέησα; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν
 49 αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ⁴⁶ ἀποδῶ πᾶν τὸ
 50 ὀφειλόμενον αὐτῷ⁴⁷. Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ

²⁶ ἀλλὰ LTr. ²⁷ προσήχθη LTr. ²⁸ — αὐτοῦ TTr.
²⁹ ἔχει LTr. ³⁰ — Κύριε LTr. ³¹ ἐμέ Tr. ³² — σοι T,
 at post ἀποδώσω legunt LTr. ³³ — ἐκείνου L. ³⁴ — ἐκείνος L.
³⁵ — μοι LTr. ³⁶ εἴ τι LTr. ³⁷ — εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ LTr.
³⁸ ἐμέ LTr. ³⁹ — πάντα TTr[L]. ⁴⁰ ἀλλ’ BE. ⁴¹ — οὐ LTr.
⁴² οὖν αὐτοῦ οἱ σύνδουλοι L, οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ Tr. ⁴³ γινόμενα T.
⁴⁴ ἐαυτῶν LTr. ⁴⁵ καγὼ LTr. ⁴⁶ — οὐ L.
⁴⁷ — αὐτῷ LTr.

ἐπουράνιος⁴⁸ ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν⁴⁹.”

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους¹⁹ τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς¹ Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ² ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ³ Φαρισαῖοι³ πειράζοντες αὐτόν, καὶ λέγοντες αὐτῷ³, “Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ⁴ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πάσαν αἰτίαν;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς⁵, “Οὐκ ἀνέ-⁴γνωτε ὅτι ὁ ποιήσας⁶ ἀπ’ ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς, καὶ εἶπεν, “Ἐνεκεν⁷ τούτου καταλείψει⁵ ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ προσκολληθήσεται⁸ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία·⁶ ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.” Λέγουσιν αὐτῷ, “Τί οὖν Μωσῆς⁹ ἐνετείλατο δοῦναι⁷ βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολύσαι αὐτήν¹⁰;” Λέγει⁸ αὐτοῖς, “Ὅτι Μωσῆς⁹ πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολύσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ’ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι¹¹ ὅς ἂν⁹ ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ¹², καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται¹³.” Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹⁴,¹⁰ “Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμήσαι.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,¹¹ “Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τούτον¹⁵, ἀλλ’ οἷς δέδοται. εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς¹² ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνοχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι,

⁴⁸ οὐράνιος LTr.

⁴⁹ —τὰ παραπτώματα αὐτῶν LTr.

¹ —τῆς E.

² —οἱ LTr.

³ —αὐτῷ LTr.

⁴ —ἀνθρώπῳ L.

⁵ —αὐτοῖς LTr.

⁶ κτίσας Tr.

⁷ Ἐνεκα LTr.

⁸ κολλη-

θήσεται LTr.

⁹ Μωϋσῆς LTr.

¹⁰ —αὐτήν LTr.

¹¹ —ὅτι LTr.

¹² παρεκτὸς λόγου πορνείας L, at —εἰ tantum Tr.

¹³ —καὶ ὁ ἀπολ. ad fin. vers. Tr.

¹⁴ —αὐτοῦ T.

¹⁵ [τούτον] L.

οἷτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.”

13 Τότε προσηνέχθη¹⁶ αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετί-
14 μησαν αὐτοῖς· ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἀφετε τὰ παιδία,
καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθειν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιού-
15 των ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.” Καὶ ἐπιθεὶς
αὐτοῖς τὰς χεῖρας¹⁷, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 ΚΑΙ ἰδού, εἰς προσελθῶν εἶπεν αὐτῷ¹⁸, “Διδάσκαλε
ἀγαθέ¹⁹, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω²⁰ ζωὴν αἰώνιον;”
17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, “Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός,
εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός²¹. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν²²,
18 τήρησον²³ τὰς ἐντολάς.” Λέγει²⁴ αὐτῷ, “Ποίας;” Ὁ
δὲ Ἰησοῦς εἶπε, “Τό, οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις²⁵.
19 οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις· τίμα τὸν πατέρα
σου²⁶ καὶ τὴν μητέρα· καί, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
20 σου ὡς σεαυτόν.” Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, “Πάντα
ταῦτα²⁷ ἐφυλαξάμην²⁸ ἐκ νεότητός μου²⁹. τί ἔτι ὑστε-
21 ρῶ;” Ἔφη³⁰ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Εἰ θέλεις τέλειος
εἶναι, ὑπάγε, πώλησον σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δός³¹
πτωχοῖς· καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ³². καὶ δεῦρο,
22 ἀκολούθει μοι.” Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λό-
γον³³, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Ἄμην
λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος³⁴ εἰσελεύσεται εἰς
24 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν,
εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος
διελθεῖν³⁵, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ³⁶ εἰσ-

¹⁶ προσηνέχθησαν LTTt.

¹⁷ τὰς χεῖρας αὐτοῖς LTTt.

¹⁸ αὐτῷ εἶπεν LTTt.

¹⁹ —ἀγαθέ LTTt.

²⁰ σχῶ LTTt, ατ

ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω L marg.

²¹ Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ

ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός LTTt.

²² εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν LTTt.

²³ τήρει LTTt.

²⁴ ἔφη L.

²⁵ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις L

marg.

²⁶ —σου LTTt.

²⁷ Ταῦτα πάντα LTTt.

²⁸ ἐφύλαξα

LTTt.

²⁹ —ἐκ νεότητός μου LTTt.

³⁰ λέγει L.

³¹ + τοῖς LTTt.

³² οὐρανοῖς L marg. TTTt.

³³ + [τοῦτον] L.

³⁴ πλούσιος δυσκόλως LTTt.

³⁵ εἰσελθεῖν TTTt.

³⁶ τῶν

οὐρανῶν LTTt.

ελθεῖν³⁷.” Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ³⁸ ἔξε- 25
πλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, “Τίς ἄρα δύναται
σωθῆναι;” Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 26
“Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ
Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι³⁹.”

Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, “Ἰδού, 27
ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί
ἄρα ἔσται ἡμῖν;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἀμὴν 28
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ
παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς⁴⁰ ἐπὶ δώδεκα
θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
καὶ πᾶς ὃς⁴¹ ἀφήκεν οἰκίας, ἢ⁴² ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, 29
ἢ πατέρα, ἢ μητέρα⁴³, ἢ γυναῖκα⁴⁴, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς⁴⁵,
ἐνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται⁴⁶,
καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. πολλοὶ δὲ ἔσονται 30
πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. Ὁμοία γάρ 20
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσ-
πότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας
εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν 2
ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς
εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν¹ 3
τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ
ἀργούς· κακείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν 4
ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ
ἀπήλθον. Πάλιν² ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐννάτην³ 5
ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. Περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην 6
ὥραν⁴ ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργούς⁵, καὶ
λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν
ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώ- 7
σατο. λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν

³⁷ — εἰσελθεῖν T, at post πλούσιον ponunt L[Tr].

LTr.

³⁹ — ἐστι LTr.

⁴⁰ αὐτοὶ Tr.

⁴¹ ὅστις LTr.

⁴² — οἰκίας ἢ TTr.

⁴³ ἢ γονεῖς L marg.

⁴⁴ — ἢ γυναῖκα

LTr.

⁴⁵ + ἢ οἰκίας TTr.

⁴⁶ πολλαπλασίονα λήψεται

LTr.

¹ — τὴν LTr.

² + δὲ TTr.

³ ἐνάτην LTr.

⁴ — ὥραν LTr.

⁵ — ἀργούς LTr.

οἷτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.”

13 Τότε προσηνέχθη¹⁶ αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῆ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετί-
14 μησαν αὐτοῖς· ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἄφετε τὰ παιδία,
καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθειν πρός με· τῶν γὰρ τοιού-
15 των ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.” Καὶ ἐπιθεὶς
αὐτοῖς τὰς χεῖρας¹⁷, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 ΚΑΙ ἰδού, εἰς προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ¹⁸, “Διδάσκαλε
ἀγαθέ¹⁹, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω²⁰ ζωὴν αἰώνιον;”
17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, “Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός,
εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός²¹. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν²²,
18 τήρησον²³ τὰς ἐντολάς.” Λέγει²⁴ αὐτῷ, “Ποίας;” Ὁ
δὲ Ἰησοῦς εἶπε, “Τό, οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις²⁵.
19 οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις· τίμα τὸν πατέρα
σου²⁶ καὶ τὴν μητέρα· καί, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
20 σου ὡς σεαυτόν.” Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, “Πάντα
ταῦτα²⁷ ἐφυλαξάμην²⁸ ἐκ νεότητός μου²⁹. τί ἔτι ὑστε-
21 ρῶ;” Ἔφη³⁰ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Εἰ θέλεις τέλειος
εἶναι, ὑπάγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δός³¹
πτωχοῖς· καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ³². καὶ δεῦρο,
22 ἀκολούθει μοι.” Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λό-
γον³³, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος³⁴ εἰσελεύσεται εἰς
24 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν,
εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ραφίδος
διελθεῖν³⁵, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ³⁶ εἰσ-

¹⁶ προσηνέχθησαν LTTTr.

¹⁷ τὰς χεῖρας αὐτοῖς LTTTr.

¹⁸ αὐτῷ εἶπεν LTTTr.

¹⁹ -ἀγαθέ LTTTr.

²⁰ σχῶ LTTTr, at

ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω L marg.

²¹ Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ

ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός LTTTr.

²² εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν LTTTr.

²³ τήρει LTTTr.

²⁴ ἔφη L.

²⁵ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις L

marg. ²⁶ -σου LTTTr.

²⁷ Ταῦτα πάντα LTr.

²⁸ ἐφύλαξα

LTTTr.

²⁹ -ἐκ νεότητός μου LTTTr.

³⁰ λέγει L.

³¹ + τοῖς LTTTr.

³² οὐρανοῖς L marg. TTr.

³³ + [τοῦτον] L.

³⁴ πλούσιος δυσκόλως LTTTr.

³⁵ εἰσελθεῖν TTr.

³⁶ τῶν

οὐρανῶν LTTTr.

ελθεῖν³⁷.” Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ³⁸ ἔξε- 25
πλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, “Τίς ἄρα δύναται
σωθῆναι;” Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 26
“Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ
Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι³⁹.”

Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, “Ἰδού, 27
ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι τί
ἄρα ἔσται ἡμῖν;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἀμὴν 28
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ
παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς⁴⁰ ἐπὶ δώδεκα
θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
καὶ πᾶς δς⁴¹ ἀφήκεν οἰκίας, ἢ⁴² ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, 29
ἢ πατέρα, ἢ μητέρα⁴³, ἢ γυναῖκα⁴⁴, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς⁴⁵,
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται⁴⁶,
καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. πολλοὶ δὲ ἔσονται 30
πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. Ὁμοία γάρ 20
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσ-
πότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας
εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν 2
ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς
εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν¹ 3
τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ
ἀργούσ· κακείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν 4
ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ
ἀπήλθον. Πάλιν² ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην³ 5
ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. Περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην 6
ὥραν⁴ ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργούσ⁵, καὶ
λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν
ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώ- 7
σατο. λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν

³⁷ — εἰσελθεῖν T, at post πλούσιον pronunt L[Tr].
LTr.

³⁹ — ἐστι LTr.

⁴⁰ αὐτοὶ Tr.

³⁸ — αὐτοῦ
⁴¹ ὅστις LTr.

⁴² — οἰκίας ἢ TTr.

⁴³ ἢ γονεῖς L marg.

⁴⁴ — ἢ γυναῖκα

LTr.

⁴⁵ + ἢ οἰκίας TTr.

⁴⁶ πολλαπλασίονα λήψεται

LTr.

¹ — τὴν LTr.

² + δὲ TTr.

³ ἐνάτην LTr.

⁴ — ὥραν LTr.

⁵ — ἀργούσ LTr.

8 ἀμπελῶνα⁶, καὶ ὃ ἐὰν ἦ δίκαιον λήψεσθε⁷. Ὁψίας δὲ
γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπι-
τρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος
αὐτοῖς⁸ τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως
9 τῶν πρώτων. καὶ ἐλθόντες⁹ οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην
10 ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. ἐλθόντες δὲ¹⁰ οἱ πρώτοι
ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήψονται¹¹. καὶ ἔλαβον καὶ
11 αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον¹². λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ
12 τοῦ οἰκοδεσπότου, λέγοντες, "Ὅτι¹³ οὗτοι οἱ ἔσχατοι
μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοῦς¹⁴ ἐποίη-
σας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν
13 καύσωνα¹⁵. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν, Ἐταῖρε,
14 οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; ἄρον
τὸ σὸν καὶ ὑπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι
15 ὡς καὶ σοί· ἢ¹⁶ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω¹⁷ ἐν τοῖς
ἐμοῖς; εἰ¹⁸ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστίν, ὅτι ἐγὼ
16 ἀγαθός εἰμι; οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρώτοι, καὶ
οἱ πρώτοι ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ
ἐκλεκτοί¹⁹."

17 ΚΑΙ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέ-
λαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς²⁰ κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ,
18 καὶ²¹ εἶπεν αὐτοῖς, "Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσό-
λυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κατακρινούσιν αὐ-
19 τὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς
τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται²²."

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβε-
δαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα καὶ αἰτου-
21 σά τι παρ²³ αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, "Τί θέλεις;"

⁶ + [μου] L.

⁷ - καὶ ὃ *ad fin. vers.* LTr.

⁸ - αὐτοῖς T[Tr].

⁹ ἐλθόντες δὲ L.

¹⁰ καὶ ἐλθόντες TTr.

¹¹ πλείον λήμ-

ψονται LTr.

¹² + τὸ (*ante ἀνὰ*) T, *at* τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ

αὐτοὶ Tr.

¹³ - ὅτι LTr.

¹⁴ αὐτοῦς ἡμῖν L (*text. non*

marg.).

¹⁵ ; LT.

¹⁶ - ἢ LTr.

¹⁷ ὃ θέλω ποιῆσαι LTr.

¹⁸ ἢ BFLTr.

¹⁹ πολλοὶ γάρ *ad fin. vers. unciniis includit* Tr.

²⁰ - μαθητὰς Tr.

²¹ καὶ ἐν τῇ ὁδῷ LTr.

²² ἐγερθήσεται TTr.

²³ ἀπ' LTr.

Λέγει αὐτῷ, “Εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι²⁴ οἱ δύο υἱοὶ μου, εἰς ἐκ δεξιῶν σου²⁵, καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων²⁶, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.” Ἀποκριθεὶς δὲ²⁷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, 22 “Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι²⁸;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Δυνάμεθα.” Καὶ²⁹ λέγει αὐτοῖς, “Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, 23 καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε³⁰. τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου³¹, οὐκ ἔστιν ἐμὸν³² δοῦναι, ἀλλ’ οἷς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου.” Καὶ ἀκούσαντες³³ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν 24 περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, “Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δὲ³⁴ ἔσται³⁵ ἐν ὑμῖν. 26 ἀλλ’ ὅς ἐάν³⁶ θέλη ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω³⁷ ὑμῶν διάκονος· καὶ ὅς ἐάν³⁸ θέλη ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, 27 ἔστω³⁹ ὑμῶν δούλος· ὡσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ 28 ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.”

ΚΑΙ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰεριχώ,⁴⁰ ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδού, δύο τυφλοὶ 30 καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν, λέγοντες, “Ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε⁴¹, υἱὸς⁴² Δαβίδ⁴³.” Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα 31 σιωπήσωσιν⁴⁴. οἱ δὲ μείζον ἔκραζον⁴⁵, λέγοντες, “Ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε⁴⁶, υἱὸς⁴⁷ Δαβίδ⁴⁸.” Καὶ στὰς ὁ 32 Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ εἶπε, “Τί θέλετε⁴⁹ ποιήσω ὑμῖν;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Κύριε, ἵνα ἀνοιχ- 33

²⁴ [οὗτοι] L. ²⁵ -σου L. ²⁶ +σου LTTGr. ²⁷ ὁ δὲ S
errore. ²⁸ -καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι LTTGr.
²⁹ -καὶ LTTGr. ³⁰ -καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε LTTGr.
³¹ -μου LTTGr. ³² +τοῦτο T.
³³ ἀκούσαντες δὲ T. ³⁴ -δὲ LTTGr. ³⁵ ἔστιν LTTGr. ³⁶ ἂν LTTGr.
³⁷ ἔσται LTTGr. ³⁸ ἂν LTTGr. ³⁹ ἔσται LTTGr. ⁴⁰ Ἰεριχώ E, Ἰερεϊχώ T.
⁴¹ Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς LTTGr. ⁴² υἱὲ L.
⁴³ Δαυεὶδ LTTGr. ⁴⁴ σιωπήσουσιν T. ⁴⁵ ἔκραζαν LTTGr.
⁴⁶ Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς LTTGr. ⁴⁷ υἱὲ L. ⁴⁸ Δαυεὶδ LTTGr.
⁴⁹ +[ἵνα] L.

34 θῶσιν⁵⁰ ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί⁵¹.” Σπλαγχνισθεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν⁵² αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί⁵³, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 ΚΑΙ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθσαγή¹ πρὸς² τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ³ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς, λέγων αὐτοῖς, “Πορεύθητε⁴ εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι⁵ ὑμῶν· καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ’ αὐτῆς· λύσαντες⁶ ἀγάγετέ⁶ μοι. καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπη τι, ἐρεῖτε, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· εὐθέως⁷ δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.” Τοῦτο δὲ ὄλον⁸ γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, ‘Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, Ἰδοῦ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι, πρᾶυς καὶ⁹ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ¹⁰ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.’ Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν¹¹ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω¹² αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν¹³, καὶ ἐπεκάθισεν¹⁴ ἐπάνω αὐτῶν. ὁ δὲ πλείστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἔστρώννουν¹⁵ ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες¹⁶ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, “Ὡσαννὰ¹⁷ τῷ υἱῷ Δαβὶδ¹⁸. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ¹⁹ ἐν τοῖς ὑψίστοις.”

10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη
11 πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, “Τίς ἐστίν οὗτος;” Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, “Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης²⁰, ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ²¹ τῆς Γαλιλαίας.”

12 ΚΑΙ εἰσῆλθεν ὁ²² Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ²³, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας

⁵⁰ ἀνοιγῶσιν LTr.

⁵¹ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν LTr.

⁵² ὀμμάτων

LTr.

⁵³ — αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ LTr.

¹ Βηθσαγή T.

² εἰς LTr.

³ — ὁ T.

⁴ Πορεύεσθε LTr.

⁵ κατέναντι LTr.

⁶ ἀγάγετέ LTr.

⁷ εὐθὺς T.

⁸ — ὄλον LTr.

⁹ — καὶ T.

¹⁰ + ἐπὶ LTr.

¹¹ συνέταξεν LTr.

¹² ἐπ’ LTr.

¹³ — αὐτῶν T[L].

¹⁴ ἐπεκάθισαν BE.

¹⁵ ἔστρωσαν L marg.

¹⁶ + αὐτὸν LTr.

¹⁷ Ὡσαννὰ LT.

¹⁸ Δαυεὶδ LTr.

¹⁹ Ὡσαννὰ LT.

²⁰ ὁ προφήτης Ἰησοῦς LTr.

²¹ Ναζαρέθ

BE LTr.

²² — ὁ LTr.

²³ — τοῦ Θεοῦ LTr.

ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. καὶ λέγει αὐτοῖς, “Γέγραπται, ‘Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε²⁴ σπήλαιον ληστῶν.” Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας²⁵ κρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, “Ὡσαννά¹⁹ τῷ υἱῷ Δαβὶδ²⁶,” ἤγανάκτησαν, καὶ εἶπον²⁷ αὐτῷ, “Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, “Ναὶ· οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ‘Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;” καὶ καταλιπὼν αὐτούς¹⁷ ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

Πρωτὰς²⁸ δὲ ἐπανάγων²⁹ εἰς τὴν πόλιν, ἐπέινασε¹⁸ καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ’ αὐτήν,¹⁹ καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ,³⁰ “Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα.” Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ³¹. Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, “Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κὰν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψετε³³.”

ΚΑΙ ἐλθόντι αὐτῷ³⁴ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ²³ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, “Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;” Ἀποκριθεὶς δὲ³⁵ ὁ

²⁴ ποιεῖτε LTr.²⁷ εἶπαν LTr.³⁰ + Οὐ LT.
videtur.

αὐτοῦ LTr.

²⁵ + τοὺς LTr.²⁸ Πρωτὶ Tr.³² ἐὰν Tr.³⁵ - δὲ LT.²⁶ Δαυεὶδ LTr.²⁹ ἐπαναγαγὼν L.³¹ - καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ T errore, ut³³ λήψετε LTr.³⁴ ἐλθόντος

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον
 ἓνα, ὃν εἰάν εἴπητέ μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ
 25 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα³⁶ Ἰωάννου πόθεν
 ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;” Οἱ δὲ διελογί-
 ζοντο παρ’³⁷ ἑαυτοῖς, λέγοντες, “Ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ
 οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
 26 εἰάν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον·
 27 πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην³⁸.” Καὶ
 ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον, “Οὐκ οἶδαμεν.” Ἐφη
 αὐτοῖς καὶ αὐτός, “Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
 28 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος³⁹
 εἶχε τέκνα δύο⁴⁰, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε,
 Τέκνον, ὑπάγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί
 29 μου⁴¹. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω ὑστερον
 30 δὲ⁴² μεταμεληθεὶς, ἀπήλθε. Καὶ προσελθὼν⁴³ τῷ
 δευτέρῳ⁴⁴ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγώ,
 31 κύριε· καὶ οὐκ ἀπήλθε. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ
 θέλημα τοῦ πατρός;” Λέγουσιν αὐτῷ⁴⁵, “Ὁ πρῶ-
 32 τος⁴⁶.” Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς
 32 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάν-
 νης⁴⁷ ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ,
 οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς
 δὲ ἰδόντες οὐ⁴⁸ μετεμελήθητε ὑστερον τοῦ πιστεῦσαι
 αὐτῷ.
 33 “Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπός τις⁴⁹
 ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ
 φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν,
 καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο⁵⁰ αὐτὸν γεωργοῖς,
 34 καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρ-
 πῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρ-
 35 γούς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ· καὶ λαβόντες οἱ

³⁶ + τὸ LTTΓ.³⁷ ἐν LTr.³⁸ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν

Ἰωάννην LTTΓ.

³⁹ + τις L.⁴⁰ δύο τέκνα L.⁴¹ - μου TTr.⁴² [δὲ] L.⁴³ προσελθων δὲ LTTΓ.⁴⁴ ἐτέρῳ T.⁴⁵ - αὐτῷ

LTTΓ.

⁴⁶ ὑστερος LTr⁴⁷ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς LTTΓ.⁴⁸ οὐδὲ LTr.⁴⁹ - τις LTTΓ.⁵⁰ ἐξέδοτο T.

γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν 36 ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς 37 τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός 38 ἔστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ κατάσχωμεν⁵¹ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. καὶ λαβόντες 39 αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει 40 τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Κακοὺς 41 κακῶς ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται⁵² ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.” Λέγει αὐτοῖς 42 ὁ Ἰησοῦς, “Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, ‘Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;’ Διὰ 43 τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ’ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον 44 συνθλασθήσεται· ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν⁵³.” Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς 45 παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς 46 ὄχλους⁵⁴, ἐπειδὴ⁵⁵ ὡς⁵⁶ προφήτην αὐτὸν εἶχον.

ΚΑΙ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν 22 παραβολαῖς¹, λέγων, “Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐ- 2 ρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέ- 3 σαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, 4 λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις, Ἴδού, τὸ ἄριστόν

⁵¹ σχῶμεν LTTTr.⁵² ἐκδώσεται LTTTr.⁵³ v. 44 *deest*in T, *uncipis includit* L, *etiam* Tr in *marginē*.⁵⁴ τὸνὄχλον L *marginē*.⁵⁵ ἐπεὶ Tr.⁵⁶ εἰς LTTTr.¹ ἐν παρα-

βολαῖς αὐτοῖς LTTTr.

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον
 ἓνα, ὃν εἰάν εἴπητέ μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ
 25 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα³⁶ Ἰωάννου πόθεν
 ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;” Οἱ δὲ διελογί-
 ζοντο παρ’³⁷ ἑαυτοῖς, λέγοντες, “Ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ
 οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
 26 ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον·
 27 πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην³⁸.” Καὶ
 ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον, “Οὐκ οἶδαμεν.” Ἐφη
 αὐτοῖς καὶ αὐτός, “Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
 28 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος³⁹
 εἶχε τέκνα δύο⁴⁰, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε,
 Τέκνον, ὑπάγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι
 29 μου⁴¹. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω ὑστερον
 30 δέ⁴² μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε. Καὶ προσελθὼν⁴³ τῷ
 δευτέρῳ⁴⁴ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγώ,
 31 κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ
 θέλημα τοῦ πατρός;” Λέγουσιν αὐτῷ⁴⁵, “Ὁ πρώ-
 32 τος⁴⁶.” Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς
 32 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάν-
 νης⁴⁷ ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ,
 οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς
 δὲ ἰδόντες οὐ⁴⁸ μετεμελήθητε ὑστερον τοῦ πιστεῦσαι
 αὐτῷ.
 33 “Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπός τις⁴⁹
 ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ
 φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν,
 καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο⁵⁰ αὐτὸν γεωργοῖς,
 34 καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρ-
 πῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρ-
 35 γούς, λαβεῖν τοὺς καρπούς αὐτοῦ· καὶ λαβόντες οἱ

³⁶ + τὸ LTr.³⁷ ἐν LTr.³⁸ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν

Ἰωάννην LTr.

³⁹ + τις L.⁴⁰ δύο τέκνα L.⁴¹ —μου Tr.⁴² [δὲ] L.⁴³ προσελθων δὲ LTr.⁴⁴ ἐτέρῳ T.⁴⁵ —αὐτῷ

LTr.

⁴⁶ ὑστερος LTr⁴⁷ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς LTr.⁴⁸ οὐδὲ LTr.⁴⁹ —τις LTr.⁵⁰ ἐξέδοτο T.

γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν 36 ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς 37 τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός 38 ἐστὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ κατάσχωμεν⁵¹ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. καὶ λαβόντες 39 αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσῃ 40 τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Κακοὺς 41 κακῶς ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται⁵² ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.” Λέγει αὐτοῖς 42 ὁ Ἰησοῦς, “Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, ‘Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;’ Διὰ 43 τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ’ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον 44 συνθλασθήσεται· ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν⁵³.” Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς 45 παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς 46 ὄχλους⁵⁴, ἐπειδὴ⁵⁵ ὡς⁵⁶ προφήτην αὐτὸν εἶχον.

ΚΑΙ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν 22 παραβολαῖς¹, λέγων, “Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐ- 2 ρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέ- 3 σαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, 4 λέγων, Εἶπατε τοῖς κεκλημένοις, Ἴδού, τὸ ἄριστόν

⁵¹ σχῶμεν LTr. ⁵² ἐκδώσεται LTr. ⁵³ v. 44 *deest*
 in T, *uncinis includit* L, *etiam* Tr in *margine*.
 ὄχλον L *marg.* ⁵⁴ τὸν ⁵⁵ ἐπεὶ Tr. ⁵⁶ εἰς LTr. ¹ ἐν παρα-
 βολαῖς αὐτοῖς LTr.

⁵⁴ τὸν

¹ ἐν παρα-

μου ἡτοιμάσα², οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυ-
 5 μένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ
 δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, ὁ μὲν³ εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν,
 6 ὁ δὲ⁴ εἰς⁵ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατή-
 σαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὑβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.
 7 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς⁶ ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ
 στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους,
 8 καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. Τότε λέγει τοῖς
 δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ
 9 κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς
 διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν⁷ εὔρητε, καλέσατε
 10 εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι ἐκείνοι
 εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὔρον, πονη-
 ροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακει-
 11 μένων. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς
 ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον
 12 ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες
 13 ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφιμώθη. τότε
 εἶπεν ὁ βασιλεὺς⁸ τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ
 πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν καὶ⁹ ἐκβάλετε¹⁰ εἰς τὸ
 σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
 14 βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί,
 ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.”

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλα-
 16 βον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀπο-
 στέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν
 Ἡρωδιανῶν, λέγοντες¹¹, “ Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι
 ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδά-
 σκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οἰδενός, οὐ γὰρ βλέπεις
 17 εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. εἶπέ¹² οὖν ἡμῖν, τί σοι
 18 δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὐ;” Γνοὺς
 δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, “ Τί με πει-

² ἡτοιμάμακα LTTt.

³ ὅς μὲν LTTt

⁴ ὅς δὲ LTTt.

⁵ ἐπὶ LTTt.

⁶ ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας L, καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκείνος T, ὁ δὲ βασιλεὺς (-ἀκούσας) Tt.

⁷ εἰάν LTTt.

⁸ ὁ βασι-
λεὺς εἶπεν LTr.

⁹ -ἄρατε αὐτὸν καὶ LTr.

¹⁰ + αὐτὸν LTr.

¹¹ λέγοντας LTr.

¹² εἶπόν T.

ράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ 19
κῆνσου.” Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. καὶ 20
λέγει αὐτοῖς¹³, “Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπι-
γραφή¹⁴ ;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Καίσαρος.” Τότε λέγει 21
αὐτοῖς, “Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι· καὶ
τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.” Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· 22
καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον¹⁵.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, 23
οἱ¹⁶ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν
αὐτόν, λέγοντες, “Διδάσκαλε, Μωσῆς¹⁷ εἶπεν, ‘Ἐάν 24
τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ¹⁸ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.’ Ἦσαν δὲ παρ’ ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελ- 25
φοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας¹⁹ ἐτελεύτησε· καὶ μὴ
ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν 26
ἑπτὰ. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ²⁰ ἡ γυνή. 27
ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει²¹, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; 28
πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς 29
εἶπεν αὐτοῖς, “Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς,
μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει 30
οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐγαμίζονται²², ἀλλ’ ὡς ἄγγελοι
τοῦ Θεοῦ²³ ἐν²⁴ οὐρανῷ εἰσι. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως 31
τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ, λέγοντος, ‘Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ 32
Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;’ Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς
Θεὸς²⁵ νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.” Καὶ ἀκούσαντες οἱ 33
ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς 34
Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐπηρώ- 35
τησεν εἰς ἐξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐτόν, καὶ λέγων²⁶,
“Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;” Ὁ δὲ 36, 37

¹³ + ὁ Ἰησοῦς LTr. ¹⁴ καὶ ἡ ἐπιγραφή αὕτη T. ¹⁵ ἀπῆλθαν
LTr. ¹⁶ - οἱ LTr. ¹⁷ Μωϋσῆς LTr. ¹⁸ + ἵνα L.
¹⁹ γήμας LTr. ²⁰ [καὶ] Tr. ²¹ ἀναστάσει οὖν LTr.
²² γαμίζονται LTr. ²³ - τοῦ Θεοῦ LTr. ²⁴ + τῷ LTr.
²⁵ - Θεὸς LTr. ²⁶ - καὶ λέγων LTr.

Ἰησοῦς²⁷ εἶπεν²⁸ αὐτῷ, “ Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ με-
 38 γάλῃ²⁹ ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται³⁰.”
 41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐ-
 42 τοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, “ Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίος υἱὸς ἐστι;” Λέγουσιν αὐτῷ, “ Τοῦ
 43 Δαβὶδ³¹.” Λέγει αὐτοῖς, “ Πῶς οὖν Δαβὶδ³¹ ἐν πνεύ-
 44 ματι κύριον αὐτὸν καλεῖ³²; λέγων, ‘ Εἶπεν ὁ³³ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς
 45 ἐχθρούς σου ὑποπόδιον³⁴ τῶν ποδῶν σου.’ Εἰ οὖν Δαβὶδ³¹ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι;”
 46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι³⁵ λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ’ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

23 ΤΟΤΕ ὁ¹ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς
 2 μαθηταῖς αὐτοῦ, λέγων, “ Ἐπὶ τῆς Μωσέως² κα-
 θέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι·
 3 πάντα οὖν ὅσα ἂν³ εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν⁴, τηρεῖτε καὶ
 ποιεῖτε⁵. κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι
 4 γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. δεσμεύουσι γὰρ⁶ φορτία βαρέα καὶ
 δυσβάστακτα⁷, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους
 τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ⁸ δακτύλῳ αὐτῶν⁹ οὐ θέλουσι
 5 κινήσαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς
 τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι δὲ¹⁰ τὰ
 φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα
 6 τῶν ἱματίων αὐτῶν¹¹. φιλοῦσίν τε¹² τὴν πρωτοκλισίαν ἐν ταῖς

27 — Ἰησοῦς LTTGr.

28 ἔφη LTTGr.

29 ἐστὶν ἡ μεγάλη

καὶ πρώτη LTTGr.

30 κρέματα καὶ οἱ προφῆται LTTGr.

31 Δαυεὶδ

LTTGr.

32 καλεῖ αὐτὸν κύριον LTTGr.

33 — ὁ LTTGr.

34 ὑποκάτω LTTGr.

35 ἀποκριθῆναι αὐτῷ LTTGr.

1 — ὁ T.

2 Μωϋσέως LTTGr.

3 ἂν T.

4 — τηρεῖν LTTGr.

5 ποιήσατε

καὶ τηρεῖτε LTTGr.

6 δὲ LTTGr.

7 [καὶ δυσβάστακτα] Tg.

8 αὐτοὶ δὲ τῷ LTTGr.

9 αὐτῶν LTTGr.

10 γὰρ LTTGr.

11 — τῶν ἱματίων αὐτῶν LTTGr.

12 δὲ LTTGr.

συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, 7
καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ραββί, ραββί¹³.
ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε, ραββί¹³. εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ 8
καθηγητής¹⁴, ὁ Χριστός¹⁵. πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί
ἐστε. καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· 9
εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ πατὴρ ὑμῶν¹⁶, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς¹⁷.
μηδὲ κληθῆτε, καθηγηταί· εἰς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθη- 10
γητής¹⁸, ὁ Χριστός. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν 11
διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτόν, ταπεινωθήσεται· 12
καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτόν, ὑψωθήσεται.

“ Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, 13
ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει
μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον
κρίμα¹⁹. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, 14
ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,
οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ 15
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα
προσῆλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτόν υἱὸν
γεέννης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, ὀδηγοὶ τυφλοί, 16
οἱ λέγοντες, Ὅς ἂν ὁμόση ἐν τῷ ναῶ, οὐδέν ἐστιν·
ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς²⁰ γὰρ μείζων²¹ ἐστίν, ὁ χρυσός, 17
ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιάζων²² τὸν χρυσόν; καί, Ὅς ἂν²³ 18
ὁμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὅς δ' ἂν
ὁμόση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. μωροὶ 19
καὶ²⁴ τυφλοί· τί γὰρ μείζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσια-
στήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ 20
θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω
αὐτοῦ· καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῶ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ 21

¹³ ραββεί T (deest unum ραββί v. 7 apud LTr). ¹⁴ διδάσκαλος
LTr. ¹⁵ —ὁ Χριστός LTr. ¹⁶ ὑμῶν ὁ πατὴρ LTr.
¹⁷ οὐράνιος LTr. ¹⁸ ὅτι καθηγητής ὑμῶν ἐστὶν εἰς LTr.
¹⁹ v. 13 omittunt LTr, post v. 14 ponunt BE (—δὲ v. 13 BE, at +δὲ
v. 14 post Οὐαὶ BELTr). ²⁰ τί L. ²¹ μείζον L. ²² ἀγιά-
σας LTr. ²³ ἂν LTr. ²⁴ —μωροὶ καὶ TTr, [μωροὶ καὶ] L

- 22 ἐν τῷ κατοικοῦντι²⁵ αὐτόν· καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
- 23 “Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον²⁶ καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα²⁷
- 24 ἔδει ποιῆσαι, κακείνα μὴ ἀφιέναι²⁸. ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ²⁹ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον κατα-
- 25 πίνοντες. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ³⁰ ἀρπαγῆς
- 26 καὶ ἀκρασίας. Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος³¹, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν³² καθαρὸν.
- 27 “Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε³³ τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
- 28 ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοὶ ἐστε³⁴ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.
- 29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ
- 30 κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, καὶ λέγετε, Εἰ ἡμεῖς³⁵ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἡμεῖς³⁵ κοινωνοὶ αὐτῶν³⁶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
- 31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευ-
- 32 σάντων τοὺς προφήτας· καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ
- 33 μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;
- 34 Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· καὶ³⁷ ἐξ αὐτῶν

²⁵ κατοικήσαντι TTGr.²⁶ τὸ ἔλεος LTTGr.²⁷ + δὲ LTTGr.²⁸ ἀφεῖναι LTTGr.²⁹ -οἱ LTTGr.³⁰ -ἐξ L [Tr].³¹ -καὶ

τῆς παροψίδος T.

³² αὐτοῦ LTTGr.³³ ὁμοιάζετε LTTGr.³⁴ ἐστε μεστοὶ LTTGr.³⁵ ἡμεθα LTTGr.³⁶ αὐτῶν κοινωνοὶ

LTTGr.

³⁷ -καὶ LTTGr.

ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστι-
γώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ
πόλεως εἰς πόλιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα ³⁵
δίκαιον ἐκχυννόμενον³⁸ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος
Ἀβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ
Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξύ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ
θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα³⁹ ³⁶
ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ³⁷
ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα
τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα
ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει
ὄρνις⁴⁰ τὰ νοσσία ἑαυτῆς⁴¹ ὑπὸ τὰς πτέρυγας⁴², καὶ
οὐκ ἠθελήσατε; ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ³⁸
ἔρημος⁴³. λέγω γὰρ ὑμῖν, Οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ³⁹
ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος⁴⁴ ἐν ὀνόματι
Κυρίου.”

ΚΑΙ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ¹. **24**
καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειξάιν αὐτῷ τὰς
οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς² εἶπεν αὐτοῖς, ²
“Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα³; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ⁴ καταλυθῆ-
σεται.” Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ³
ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ⁵ κατ' ἰδίαν,
λέγοντες, “Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ
σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς⁶ συντελείας τοῦ
αἰῶνος;” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ⁴
“Βλέπετε, μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύ- ⁵
σονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγὼ εἰμι ὁ
Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι⁷. Μελλήσετε δὲ ⁶
ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὁρᾶτε, μὴ
θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα⁸ γενέσθαι. ἀλλ' οὐπω ἐστὶ

³⁸ ἐκχυννόμενον LTr.

ἐπισυνάγει LTr.

⁴² + αὐτῆς T, [αὐτῆς] L.

errore, ut videtur.

² ἀποκριθεὶς LTr.

⁵ + [αὐτοῦ] L.

⁸ - πάντα LTr.

³⁹ πάντα ταῦτα LTr.

⁴¹ - ἑαυτῆς L, αὐτῆς T, [αὐτῆς] Tr.

⁴³ - ἔρημος L.

¹ ἀπὸ (ἐκ L) τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο LTr.

³ ταῦτα πάντα LTr.

⁶ - τῆς LTr.

⁷ πλανήσουσιν BE.

⁴⁰ ὄρνις

⁴⁴ - ὁ ἐρχόμενος T

⁴ - μὴ LTr.

⁴ - μὴ LTr.

⁴ - μὴ LTr.

⁷ πλανήσουσιν BE.

7 τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ
 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοι-
 8 μοί⁹, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. πάντα δὲ ταῦτα
 9 ἀρχὴ ὠδίνων. Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν¹⁰,
 καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθεμισούμενοι ὑπὸ
 10 πάντων τῶν¹¹ ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ τότε
 σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώ-
 11 σουσι, καὶμισήσουσιν ἀλλήλους· καὶ πολλοὶ ψευδο-
 προφήται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς·
 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ
 13 ἀγάπη τῶν πολλῶν· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
 14 σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον
 τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον
 15 πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. καὶ τότε ἦξει τὸ τέλος. Ὅταν
 οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ
 Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἐστὸς¹² ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (ὁ
 16 ἀναγινώσκων νοείτω¹³·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέ-
 17 τωσαν ἐπὶ¹⁴ τὰ ὄρη· ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ κατα-
 18 βαίνετω¹⁵ ἀραὶ τι¹⁶ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ ἐν τῷ
 ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἀραὶ τὰ ἱμάτια¹⁷ αὐτοῦ.
 19 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζού-
 20 σαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα
 μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν¹⁸ σαβ-
 21 βάτῳ. Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέ-
 γονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ
 22 γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκείναι
 οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς
 23 κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκείναι. Τότε εἰάν τις
 ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύ-
 24 σητέ¹⁹. Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευ-
 δοπροφήται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα,
 ὥστε πλανῆσαι²⁰, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.
 25, 26 ἰδοὺ, προεῖρηκα ὑμῖν. εἰάν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ,

⁹ — καὶ λοιμοὶ LTr.¹⁰ θλίψιν LTr *passim*.¹¹ — τῶν E.¹² ἐστὼς BE.¹³ νοείτω; Tr.¹⁴ εἰς LTr.¹⁵ κατα-

βάτω LTr.

¹⁶ τὰ LTr.¹⁷ τὸ ἱμάτιον LTr.¹⁸ — ἐν LTr.¹⁹ πιστεύετε L²⁰ πλανᾶσθαι L *marg.* Tr.

ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθητε· Ἰδού, ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή 27 ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται καὶ²¹ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὅπου γὰρ²² ἔαν ᾗ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ αἰετοί. Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὃ ἡλῖος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ²³ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. καὶ ἀποστελεῖ 31 τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως²⁴ ἄκρων αὐτῶν.

“ Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν 32 ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη²⁵, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· οὕτω καὶ 33 ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα²⁶, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ²⁷ οὐ μὴ παρέλθῃ 34 ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ 35 οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται²⁸, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ 36 τῆς²⁹ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, ³⁰ εἰ μὴ ὁ πατήρ μου³¹ μόνος. Ὡσπερ δὲ³² αἱ ἡμέραι 37 τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ³³ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὥσπερ³⁴ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις³⁵ ταῖς 38 πρὸ³⁶ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐγκαμίζοντες³⁷, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε

²¹ - καὶ LTr. ²² - γὰρ LTr. ²³ - τῷ LTr. ²⁴ + τῶν Tr.
²⁵ ἐκφυῆ LTr. ²⁶ ταῦτα πάντα Tr. ²⁷ + ὅτι LTr.
²⁸ παρελεύσεται LTr. ²⁹ - τῆς LTr. ³⁰ + οὐδὲ ὁ υἱὸς L.
³¹ - μου LTr. ³² γὰρ LTr. ³³ - καὶ LTr. ³⁴ ὡς LT,
ὡς Tr. ³⁵ + ἐκείναις L[Tr]. ³⁶ - ταῖς πρὸ T. ³⁷ γαμίσκοντες L

39 Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ³⁸ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

40 “Τότε δύο ἔσονται³⁹ ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ⁴⁰ εἰς παραλαμ-
41 βάνεται, καὶ ὁ⁴⁰ εἰς ἀφίεται. δύο ἀλήθουςαι ἐν τῷ μύλωνι⁴¹· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται.

42 “Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποία ὥρα⁴² ὁ
43 κύριος ὑμῶν ἔρχεται· ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποία φυλακῆ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν εἶασε διορυγῆναι⁴³ τὴν
44 οἰκίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε⁴⁴, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δούλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ⁴⁵ ἐπὶ τῆς θεραπείας⁴⁶ αὐτοῦ,
46 τοῦ διδόναι⁴⁷ αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει
47 ποιῶντα οὕτως⁴⁸. Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι
48 τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἶπῃ ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρο-
49 νίζει ὁ κύριός μου⁴⁹ ἐλθεῖν⁵⁰, καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς συνδούλους⁵¹, ἐσθίειν⁵² δὲ καὶ πίνειν⁵³ μετὰ τῶν μεθυόν-
50 των, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ
51 προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομή-
σει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25 “ΤΟΤΕ ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
2 αὐτῶν¹ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν² τοῦ νυμφίου. πέντε
δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν³ φρόνιμοι⁴, καὶ αἱ⁵ πέντε μωραὶ⁶.

38 — καὶ LTr.

39 ἔσονται δύο L.

40 — ὁ LTr.

41 μύλω LTr.

42 ἡμέρα LTr.

43 διορυχθῆναι Tr.

44 οὐ δοκεῖτε ὥρα LTr.

45 — αὐτοῦ LTr.

46 οἰκετείας LTr.

47 δοῦναι LTr.

48 οὕτως ποιῶντα LTr.

49 μου ὁ κύριος

LTr. 50 — ἐλθεῖν LTr.

51 + αὐτοῦ LTr.

52 ἐσθίῃ LTr.

53 πίνῃ LTr.

1 ἑαυτῶν LTr.

2 ὑπάντησιν LTr.

3 ἐξ αὐτῶν ἦσαν LTr.

4 μωραὶ LTr.

5 — αἱ BELTr.

6 φρόνιμοι LTr.

αἵτινες⁷ μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν⁸, οὐκ 3
 ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον 4
 ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν⁹ μετὰ τῶν λαμπάδων
 αὐτῶν¹⁰. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν 5
 πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέ- 6
 γονεν, Ἴδού, ὁ νυμφίος ἔρχεται¹¹, ἐξέρχεσθε εἰς
 ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρ- 7
 θένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν¹².
 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον¹³, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ 8
 ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.
 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, Μήποτε 9
 οὐκ¹⁴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ¹⁵ μᾶλλον
 πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ἀπερ- 10
 χομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ
 αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ
 ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ¹⁶ αἱ λοι- 11
 παὶ παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.
 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα 12
 ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν 13
 οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται¹⁷.

“Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς 14
 ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα
 αὐτοῦ· καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ 15
 δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδή-
 μησεν εὐθέως. πορευθεὶς δὲ¹⁸ ὁ τὰ πέντε τάλαντα 16
 λαβὼν ἐργάσατο¹⁹ ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν²⁰ ἄλλα
 πέντε τάλαντα²¹. ὡσαύτως καὶ²² ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε 17
 καὶ αὐτὸς²³ ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἓν²⁴ λαβὼν ἀπελθὼν 18
 ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ²⁵, καὶ ἀπέκρυψε²⁶ τὸ ἀργύριον τοῦ
 κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν²⁷ ἔρχεται ὁ 19

⁷ αἱ δὲ L, αἱ γὰρ Tr.

⁸ αὐτῶν LTr.

⁹ — αὐτῶν LTr.

¹⁰ ἑαυτῶν L.

¹¹ — ἔρχεται LTr.

¹² ἑαυτῶν LTr.

¹³ εἶπαν Tr.

¹⁴ οὐ μὴ LTr.

¹⁵ — δὲ LTr.

¹⁶ — καὶ L[Tr].

¹⁷ — ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται LTr.

¹⁸ [δὲ] LTr.

¹⁹ ἠργάσατο T.

²⁰ ἐκέρδησεν LTr.

²¹ — τάλαντα LTr.

²² [καὶ] L, sic Tr ἐν marg.
 τον L.

²³ — καὶ αὐτὸς LTr.

²⁴ + τάλαν-

²⁵ γῆν Tr.

²⁶ ἐκρυψεν LTr.

²⁷ πολὺν

χρόνον LTr.

κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐ-
 20 τῶν λόγον²⁸. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα
 λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων,
 Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα
 21 πέντε τάλαντα²⁹ ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς³⁰. Ἔφη δὲ³¹
 αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δούλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ,
 ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
 22 εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν
 δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν³² εἶπε, Κύριε, δύο
 τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα
 23 ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς³³. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ,
 Εὖ, δούλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ
 πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
 24 κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον
 εἰληφὼς εἶπε, Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄν-
 θρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων
 25 ὄθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα
 26 τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. Ἀπο-
 κριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δούλε³⁴
 καὶ ὀκνηρέ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ
 27 συνάγω ὄθεν οὐ διεσκόρπισα; ἔδει οὖν σε³⁵ βαλεῖν τὸ
 ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκο-
 28 μισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ
 τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.
 29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσε-
 ται· ἀπὸ δὲ τοῦ³⁶ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει, ἀρθήσεται
 30 ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ τὸν ἀχρεῖον δούλον ἐκβάλλετε³⁷ εἰς
 τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
 βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
 31 “Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ
 αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι³⁸ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ,
 32 τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθή-
 σεται³⁹ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ

²⁸ λόγον μετ' αὐτῶν LTr. ²⁹ [τάλαντα] Tr. ³⁰ — ἐπ' αὐτοῖς
 LTr. ³¹ — δὲ LTr. ³² — λαβὼν LTr. ³³ — ἐπ' αὐτοῖς LTr.
³⁴ Δούλε πονηρὲ L. ³⁵ σε οὖν Tr. ³⁶ τοῦ δὲ (— ἀπὸ) LTr.
³⁷ ἐκβάλλετε LTr. ³⁸ — ἅγιοι LTr. ³⁹ συναχθήσονται LTr.

αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρό- 33
βατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

“Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, 34
Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἐπέινασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φα- 35
γεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἡσθέ- 36
νησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἦλθετέ⁴⁰ πρὸς με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ 37
δίκαιοι, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν⁴¹ πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν· πότε δέ 38
σε εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενῆ⁴², ἢ ἐν 39
φυλακῇ, καὶ ἦλθομεν πρὸς σε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 40
βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου⁴³ τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

“Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ' 41
ἐμοῦ, οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. ἐπέινασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, 42
καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ οὐ συνηγά- 43
γετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. Τότε 44
ἀποκριθήσονται αὐτῷ⁴⁴ καὶ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, Ἀμὴν 45
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται 46
οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.”

⁴⁰ ἦλθατε LTr. (non in marg.) Tr.

⁴¹ εἶδαμεν Tr.

⁴³ [τῶν ἀδελφῶν μου] L.

⁴² ἀσθενούντα L (non in

⁴⁴ — αὐτῷ LTr.

26 ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας
 τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
 2 “Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται,
 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρω-
 3 θῆναι.” Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
 ματεῖς¹ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν
 4 τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, καὶ συνε-
 βουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλω², καὶ
 5 ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον δέ, “Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ
 θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.”
 6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ
 7 Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλά-
 βαστρον μύρου ἔχουσα³ βαρυτίμου⁴, καὶ κατέχευεν ἐπὶ
 8 τὴν κεφαλὴν⁵ αὐτοῦ ἀνακειμένου. ἰδόντες δὲ οἱ μαθη-
 τὰι αὐτοῦ⁶ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, “Εἰς τί ἡ ἀπώ-
 9 λεια αὕτη; ἡδύνατο⁷ γὰρ τοῦτο τὸ μύρον⁸ πραθῆναι
 10 πολλοῦ, καὶ δοθῆναι⁹ πτωχοῖς.” Γινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτοῖς, “Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;
 11 ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. πάντοτε γὰρ
 τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ’ ἑαυτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
 12 ἔχετε. βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ
 13 σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο
 ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη,
 εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.”
 14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰού-
 15 δας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, εἶπε, “Τί
 θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν;”
 16 Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια· καὶ ἀπὸ
 τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.
 17 Τῆσι δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ
 τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ¹⁰, “Ποῦ θέλεις ἐτοιμά-
 18 σωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;” Ὁ δὲ εἶπεν, “Ὑπά-

¹ — καὶ οἱ γραμματεῖς LTTt. ² δόλω κρατήσωσιν LT. ³ ἔχουσα
 ἀλάβαστρον μύρου LTr. ⁴ πολυτίμου L. ⁵ τῆς κεφαλῆς LTr.
⁶ — αὐτοῦ LTTt. ⁷ ἐδύνατο T. ⁸ — τὸ μύρον LTTt.
⁹ + τοῖς LT. ¹⁰ — αὐτῷ LTr.

γετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἶπατε αὐτῷ,
 Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστι¹¹.
 πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.”
 Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ 19
 Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα¹². 20
 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι 21
 εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.” Καὶ λυπούμενοι σφόδρα 22
 ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν¹³, “Μήτι ἐγώ
 εἰμι, κύριε;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, “Ὁ ἐμβάψας 23
 μετ’ ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα¹⁴, οὗτός με παρα-
 δώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς 24
 γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ,
 δι’ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται· καλὸν ἦν
 αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος.” Ἀπο- 25
 κριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπε, “Μήτι
 ἐγώ εἰμι, ραββί¹⁵;” Λέγει αὐτῷ, “Σὺ εἶπας.”

Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν¹⁶ ἄρ- 26
 τον, καὶ εὐλογήσας, ἔκλασε καὶ ἐδίδου¹⁷ τοῖς μαθη-
 ταῖς, καὶ¹⁸ εἶπε, “Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ
 σῶμά μου.” Καὶ λαβὼν τὸ¹⁹ ποτήριον, καὶ²⁰ εὐχα- 27
 ριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, “Πίετε ἐξ αὐτοῦ
 πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ²¹ τῆς και- 28
 νῆς²² διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον²³ εἰς
 ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι²⁴ οὐ μὴ πῖω ἀπ’ 29
 ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος²⁵ τῆς ἀμπέλου, ἕως
 τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ’ ὑμῶν καινὸν
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.”

Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 30
 τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Πάντες ὑμεῖς σκανδα- 31
 λισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται
 γάρ, Ὁ Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται²⁶

11 ἐστιν SE. 12 + μαθητῶν LT. 13 εἰς ἕκαστος LTTT.
 14 τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ LTr. 15 ραββεί T. 16 - τὸν LTr.
 17 δούς LTr. 18 - καὶ LTr. 19 - τὸ TTr. 20 - καὶ LTr.
 21 - τὸ LTTT. 22 - καινῆς T. 23 ἐκχυννόμενον LTTT.
 24 - ὅτι LTTT. 25 γεννήματος LTTT. 26 διασκορπισθήσονται LTTT.

32 τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης· μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με,
 33 προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.” Ἀποκριθεὶς δὲ
 ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, “Εἰ καὶ²⁷ πάντες σκανδαλι-
 σθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσο-
 34 μαι.” Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι
 ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς
 35 ἀπαρνήσῃ με.” Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, “Κὰν δέῃ
 με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι.”
 Ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 ΤΟΤΕ ἔρχεται μετ’ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον
 λεγόμενον Γεθσημανῆ²⁸, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς²⁹,
 “Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ³⁰ ἀπελθὼν προσεύξωμαι
 37 ἐκεῖ³¹.” Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο
 υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
 38 τότε λέγει αὐτοῖς³², “Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου
 ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ’ ἐμοῦ.”
 39 Καὶ προελθὼν³³ μικρόν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ
 προσευχόμενος, καὶ λέγων, “Πάτερ μου³⁴, εἰ δυνατόν
 ἐστί, παρελθέτω³⁵ ἀπ’ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν
 40 οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ’ ὡς σύ.” Καὶ ἔρχεται πρὸς
 τοὺς μαθητάς, καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ
 λέγει τῷ Πέτρῳ, “Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν
 41 γρηγορῆσαι μετ’ ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε,
 ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα
 42 πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.” Πάλιν ἐκ δευτέρου
 ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων, “Πάτερ μου, εἰ οὐ
 δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον³⁶ παρελθεῖν ἀπ’ ἐμοῦ³⁷, ἐὰν
 43 μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.” Καὶ
 ἐλθὼν εὐρίσκει αὐτοὺς πάλιν³⁸ καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ
 44 αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. Καὶ ἀφείς αὐτούς,
 ἀπελθὼν πάλιν³⁹, προσηύξατο ἐκ τρίτου⁴⁰, τὸν αὐτὸν
 45 λόγον εἰπών. τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς

27 — καὶ LTTg. 28 Γεθσημανεῖ LTr, Γεθσημανεὶ T. 29 + αὐτοῦ L.
 30 + ἂν L. 31 ἐκεῖ προσεύξωμαι LTr. 32 + ὁ Ἰησοῦς T.
 33 προσελθὼν Tr. 34 — μου T[Tr]. 35 παρελθάτω LTTg.
 36 — τὸ ποτήριον LTTg. 37 — ἀπ’ ἐμοῦ TTr[L]. 38 πάλιν εὐρεν
 αὐτούς LTTg. 39 πάλιν ἀπελθὼν LTTg. 40 [ἐκ τρίτου] L.

αὐτοῦ⁴¹, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Καθεύδετε τὸ⁴² λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοῦ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. ἐγεί- 46
ρεσθε, ἄγωμεν. ἰδοῦ, ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.”

Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοῦ, Ἰούδας εἰς τῶν 47
δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ’ αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μα-
χαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέ-
ρων τοῦ λαοῦ. ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς 48
σημεῖον, λέγων, “Ὁν ἂν⁴³ φιλήσω, αὐτός ἐστι
κρατήσατε αὐτόν.” Καὶ εὐθέως, προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ 49
εἶπε, “Χαῖρε, ραββί⁴⁴,” καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ 50
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Ἐταῖρε, ἐφ’ ᾧ⁴⁵ πάρει;” Τότε
προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν,
καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ ἰδοῦ, εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, 51
ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ,
καὶ πατάξας τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ
τὸ ὠτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀπόστρε- 52
ψόν σου τὴν μάχαιραν⁴⁶ εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες
γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ⁴⁷ ἀπολοῦνται.
ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι⁴⁸ παρακαλέσαι τὸν πα- 53
τέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους⁴⁹ ἢ⁵⁰ δώδεκα
λεγεῶνας ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, 54
ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι;”

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, 55
“Ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξήλθετε⁵¹ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
συλλαβεῖν με; καθ’ ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς⁵² ἐκαθεζόμεν
διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ⁵³, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. τοῦτο 56
δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν
προφητῶν.” Τότε οἱ μαθηταὶ⁵⁴ πάντες ἀφέντες αὐ-
τὸν ἔφυγον.

Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς 57

41 — αὐτοῦ LTr. 42 [τὸ] Tr. 43 ἂν T. 44 ραββεί T.
45 ὁ LTr. 46 τὴν μάχαιράν σου LTr. 47 μαχαίρη LTr.
48 ἄρτι *transfert* Tr *in locum post* παραστήσει μοι. 49 πλείω
LTr. 50 — ἢ TTr[L]. 51 ἐξήλθατε LTr. 52 — πρὸς
ὑμᾶς TTr]. 53 ἐκαθεζόμεν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων L, ἐν τῷ ἱερῷ
ἐκαθεζόμεν διδάσκων TTr. 54 +[αὐτοῦ] L.

Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
 58 πρεσβύτεροι συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει
 αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως·
 καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν
 59 τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς⁵⁵ καὶ οἱ πρεσβύτεροι⁵⁶ καὶ
 τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ
 60 Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι⁵⁷, καὶ οὐχ εὔρον· καὶ⁵⁸
 πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων⁵⁹, οὐχ εὔρον⁶⁰.
 61 ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες⁶¹ εἶπον,
 “ Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ,
 62 καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν⁶².” Καὶ
 ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, “ Οὐδὲν ἀποκρίνη;
 63 τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώ-
 πα. καὶ ἀποκριθεὶς⁶³ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, “ Ἐξορ-
 κίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπης,
 64 εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.” Λέγει αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς, “ Σὺ εἶπας. πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ’ ἄρτι
 ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν
 τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ
 65 οὐρανοῦ.” Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια
 αὐτοῦ, λέγων, “ Ὅτι⁶⁴ ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρεῖαν
 ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφη-
 66 μίαν αὐτοῦ⁶⁵. τί ὑμῖν δοκεῖ;” Οἱ δὲ ἀποκριθέντες
 67 εἶπον, “ Ἐνοχος θανάτου ἐστί.” Τότε ἐνέπτυσαν εἰς
 τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ
 68 ἐρράπισαν⁶⁶, λέγοντες, “ Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ,
 τίς ἐστιν ὁ παῖσας σε;”
 69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο⁶⁷ ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ προσ-
 ἦλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα, “ Καὶ σὺ ἦσθα
 70 μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.” Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμ-
 προσθεν⁶⁸ πάντων, λέγων, “ Οὐκ οἶδα τί λέγεις.”

⁵⁵ Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς L marg.

⁵⁷ θανατώσουσιν LTr.

των ψευδομαρτύρων LTr.

⁶³ — ἀποκριθεὶς Tr.

⁶⁶ ἐράπισαν LTr.

⁵⁶ — καὶ οἱ πρεσβύτεροι LTr.

⁵⁸ — καὶ LTr.

⁶⁰ — οὐχ εὔρον Tr[L].

⁶² — αὐτόν Tr, at αὐτόν οἰκοδομῆσαι L marg.

⁶⁴ — Ὅτι LTr.

⁶⁷ ἐκάθητο ἔξω LTr.

⁵⁹ προσελθόν-

⁶¹ — ψευ-

⁶⁵ — αὐτοῦ Tr[L].

⁶⁸ + αὐτῶν T.

Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν⁶⁹ εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν⁷¹
 ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς⁷⁰ ἐκεῖ, “Καὶ οὗτος ἦν μετὰ
 Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.” Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ’⁷¹⁷²
 ὄρκου, “Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.” Μετὰ μικρὸν⁷³
 δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, “Ἀλη-
 θῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν
 σε ποιεῖ.” Τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν⁷² καὶ ὀμνύειν,⁷⁴
 “Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.” Καὶ εὐθέως⁷³ ἀλέκτωρ
 ἐφώνησε. καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ⁷⁴⁷⁵
 Ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ⁷⁵, “Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆ-
 σαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με” καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε
 πικρῶς.

ΠΡΩΙΑΣ δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάν-²⁷
 τες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ
 τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· καὶ δήσαντες²
 αὐτὸν ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν¹ Ποντίῳ² Πι-
 λάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδούς³ αὐτόν, ὅτι κατε-³
 κρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε⁴ τὰ τριάκοντα ἀργύ-
 ρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς⁵ πρεσβυτέροις, λέγων,⁴
 “Ἡμαρτον παραδούς αἷμα ἀθῶον⁶.” Οἱ δὲ εἶπον⁷,
 “Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει⁸.” Καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια⁵
 ἐν τῷ ναῷ⁹, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. Οἱ δὲ
 ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον¹⁰, “Οὐκ
 ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν¹¹, ἐπεὶ τιμὴ
 αἱματός ἐστι.” Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν⁷
 ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς
 ξένοις. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἱματος,⁸
 ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερε-⁹
 μίου¹² τοῦ προφήτου, λέγοντος, ‘Καὶ ἔλαβον τὰ
 τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν

⁶⁹ — αὐτὸν Tr[L].⁷⁰ αὐτοῖς T.⁷¹ μετὰ LTr.⁷² καταθεματίζειν LTr.⁷³ εὐθέως Tr.⁷⁴ — τοῦ LTr.⁷⁵ — αὐτῷ Tr[L].¹ — αὐτόν LTr.² — Ποντίῳ Tr.³ παραδούς LTr.⁴ ἔστρεψεν Tr.⁵ — τοῖς LTr.⁶ ἀθῶονLTr. ⁷ εἶπαν T.⁸ ὄψη LTr.⁹ εἰς τὸν ναὸν Tr.¹⁰ — εἶπαν LTr.¹¹ κορβανᾶν L marg.¹² Ἱερεμίου ELTr (post

προφήτου T).

10 ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς
τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.
11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη¹³ ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμών, λέγων, “ Σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, “ Σὺ
12 λέγεις.” Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος¹⁴, “ Οὐκ ἀκούεις πόσα
14 σοῦ καταμαρτυροῦσι;” Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς
οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ
16 ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον
17 ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν
αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, “ Τίνα θέλετε ἀπο-
λύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον
18 Χριστόν;” ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.
19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε
πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, “ Μηδὲν σοι
καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον
20 κατ’ ὄναρ δι’ αὐτόν.” Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαρ-
21 αββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, “ Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο
22 ἀπολύσω ὑμῖν;” Οἱ δὲ εἶπον¹⁵, “¹⁶ Βαραββᾶν.” Λέ-
γει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, “ Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν
λεγόμενον Χριστόν;” Λέγουσιν αὐτῷ¹⁷ πάντες,
23 “ Σταυρωθήτω.” Ὁ δὲ ἡγεμὼν¹⁸ ἔφη, “ Τί γὰρ κα-
κὸν ἐποίησεν;” Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες,
24 “ Σταυρωθήτω.” Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφε-
λεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ,
ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι¹⁹ τοῦ ὄχλου, λέγων,
“ Ἀθῶός²⁰ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου²¹ τούτου·
25 ὑμεῖς ὄψεσθε.” Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε,

¹³ ἐστάθη LTr.¹⁴ Πιλάτος *passim* LTr.¹⁵ εἶπαν Tr.¹⁶ + τὸν Tr.¹⁷ — αὐτῷ LTr.¹⁸ — ἡγεμῶν Tr.¹⁹ κατέναντι LTr.²⁰ ἀθῶός LT.²¹ — τοῦ δικαίου Tr[Tr], at

τούτου [τοῦ δικαίου] L.

“Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ’ ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.”

Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν 26
φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

ΤΟΤΕ οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες 27
τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ’ αὐτὸν
ὄλην τὴν σπείραν· καὶ ἐκδύσαντες²² αὐτόν, περιέθηκαν 28
αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην²³· καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ 29
ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν²⁴ αὐτοῦ, καὶ κάλα-
μον ἐπὶ τὴν δεξιάν²⁵ αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμ-
προσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες, “Χαῖρε, ὁ
βασιλεὺς²⁶ τῶν Ἰουδαίων.” καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτόν, 30
ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτόν τὴν 31
χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ
ἀπήγαγον αὐτόν εἰς τὸ σταυρῶσαι. Ἐξερχόμενοι δὲ 32
εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον
ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

ΚΑΙ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ²⁷, 33
ὅς²⁸ ἐστὶ λεγόμενος κρανίου τόπος²⁹, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν 34
ὄξος³⁰ μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ
ἤθελε³¹ πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, διμερίσαντο 35
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες³² κλῆρον· ἵνα πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου, ‘Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου
ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον³³.’
Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτόν ἐκεῖ. Καὶ ἐπέθηκαν 36, 37
ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμ-
μένην, “Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων.” Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, 38
εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων.

Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κι- 39
νοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, “Ὁ κατα- 40
λύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,

²² ἐνδύσαντες L.

²³ χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ LTTT.

²⁴ τῆς κεφαλῆς TT.

²⁵ ἐν τῇ δεξιᾷ LTTT.

²⁶ βασιλεὺς LTT.

²⁷ Γολγοθᾶ T.

²⁸ ὁ LTTT.

²⁹ κρανίου τόπος λεγόμενος LTTT.

³⁰ οἶνον LTT.

³¹ ἠθέλησεν LTTT.

³² βαλόντες L.

³³ -ἵνα πληρωθῇ κ.τ.λ. ad fin. vers. LTTT.

σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ³⁴, ³⁵ κατάβηθι
 41 ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.” Ὁμοίως δὲ καὶ³⁶ οἱ ἀρχιερεῖς
 ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων
 42 ἔλεγον, “Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.
 εἰ³⁷ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ
 43 σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν³⁸ ³⁹ αὐτῷ. πέποιθεν ἐπὶ τὸν
 Θεόν⁴⁰. ῥυσάσθω νῦν αὐτόν⁴¹, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε
 44 γάρ, “Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.” Τὸ δ’ αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ
 οἱ ⁴² συσταυρωθέντες⁴³ αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτῷ⁴⁴.
 45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν
 46 γῆν ἕως ὥρας ἑνάτης⁴⁵. περὶ δὲ τὴν ἑνάτην⁴⁶ ὥραν
 ἀνεβόησεν⁴⁷ ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, “Ἡλί,
 Ἡλί⁴⁸, λαμὰ⁴⁹ σαβαχθανί⁵⁰,” τοῦτ’ ἐστι, “Θεέ μου,
 47 Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;” Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ
 ἐστώτων⁵¹ ἀκούσαντες ἔλεγον, “Ὅτι Ἡλίαν⁵² φωνεῖ
 48 οὗτος.” Καὶ εὐθέως δραμῶν εἰς ἕξ αὐτῶν, καὶ
 λαβῶν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεις κα-
 49 λάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν· οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον⁵³, “Ἄφες,
 ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας⁵⁴ σῶσον αὐτόν.”
 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκε
 τὸ πνεῦμα.
 51 Καὶ ἰδοῦ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς
 δύο⁵⁵ ἀπὸ⁵⁶ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσειέσθη, καὶ
 52 αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν,
 καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη⁵⁷,
 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων, μετὰ τὴν ἔγερσιν
 αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθη-
 σαν πολλοῖς.
 54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ τηροῦντες
 τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γενόμενα⁵⁸,

34 Θεοῦ εἶ L. 35 + καὶ L. 36 [δὲ καὶ] L, [δὲ] καὶ Tt.
 37 - εἶ Tt. 38 πιστεύομεν L. 39 + ἐπ’ T, αὐτὸν Tt.
 40 τῷ Θεῷ L (non marg.) 41 [αὐτόν] Tt. 42 συσταυρωθέν-
 τες LTTt. 43 + σὺν LTr. 44 αὐτόν LTTt. 45 ἐνάτης LTTt.
 46 ἐνάτην LTTt. 47 ἐβόησεν Tt, L. marg. 48 Ἡλί ἡλί LT.
 49 λημὰ L, λιμὰ T, λεμὰ Tt. 50 σαβακθανί L, σαβαχθανεὶ Tt.
 51 ἐστηκότων Tt. 52 Ἡλίαν E. 53 εἶπαν LTr. 54 Ἡλίας SE.
 55 εἰς δύο post κάτω legunt Tt. 56 ἀπ’ Tt. 57 ἠγέρθησαν LTTt.
 58 γινόμενα LTTt.

ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, “ Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς⁵⁹ ἦν οὗτος.”

Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεω- 55
ροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γα-
λιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγ- 56
δαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μητέρα,
καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

ἘΨΙΑΣ δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος 57
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς
ἐμαθήτευσε⁶⁰ τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ Πι- 58
λάτῳ, ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλάτος
ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα⁶¹. καὶ λαβὼν τὸ 59
σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ⁶² σινδόνι καθαρᾷ,
καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλα- 60
τόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέ-
γαν⁶³ τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. ἦν δὲ ἐκεῖ 61
Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι
ἀπέναντι τοῦ τάφου.

Τῆσι δὲ ἐπαύριον, ἧτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, 62
συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πι-
λάτον, λέγοντες, “ Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ 63
πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.
κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς 64
τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
νυκτὸς⁶⁴ κλέψωσιν αὐτόν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, Ἐγέρ-
θη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη
χείρων τῆς πρώτης.” Ἐφη δὲ⁶⁵ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, 65
“ Ἐχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἶ-
δατε.” Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφάλισαντο τὸν τάφον, 66
σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

ἘΨΕ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαβ- 28
βάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μα-
ρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδού, σεισμὸς ἐγένετο 2
μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ,

⁵⁹ υἱὸς Θεοῦ L (non marg.) Tr.

⁶⁰ ἐμαθητεύθη LTr.

⁶¹ [τὸ

σῶμα] Tr.

⁶² + ἐν TTr.

⁶³ + ἐπὶ L.

⁶⁴ - νυκτὸς LTr.

⁶⁵ - δὲ LTr.

¹προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας², καὶ
³ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ ἰδέα³ αὐτοῦ ὡς ἀστρα-
⁴πή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ⁴ χιών. ἀπὸ δὲ
 τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγέ-
⁵νοντο ὡσεὶ⁵ νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε
 ταῖς γυναιξί, “Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι
⁶Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. οὐκ ἔστιν ὧδε·
 ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπε. δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον
⁷ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος⁶. καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε
 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν·
 καὶ ἰδού, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν
⁸ὄψεσθε. ἰδού, εἶπον ὑμῖν.” Καὶ ἐξελθούσαι⁷ ταχὺ
 ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης,
⁹ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ἄς δὲ ἐπο-
 ρεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ⁸, καὶ ἰδού, ὁ⁹
 Ἰησοῦς ἀπήντησεν¹⁰ αὐταῖς, λέγων, “Χαίρετε.” Αἱ
 δὲ προσελθούσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ
¹⁰προσεκύνησαν αὐτῷ. τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς·
 “Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελ-
 φοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κακεῖ
 με ὄψονται.”
¹¹ Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού, τινὲς τῆς κουστω-
 διάς ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιε-
¹²ρεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ
 τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια
¹³ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, λέγοντες, “Εἶπατε,
 “Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἐκλεψαν αὐ-
¹⁴τὸν ἡμῶν κοιμωμένων, καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ¹¹
 τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτόν¹², καὶ ὑμᾶς ἀμε-
¹⁵ρίμνους ποιήσομεν.” Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια
 ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος
 οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον¹³.

¹ + καὶ Tr. ² - ἀπὸ τῆς θύρας LTr. ³ εἰδέα TTr. ⁴ ὡς LTr.
⁵ ἐγενήθησαν ὡς LTr. ⁶ - ὁ Κύριος T[Tr]. ⁷ ἀπελθούσαι TTr.
⁸ - ἄς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ LTr. ⁹ - ὁ T.
¹⁰ ὑπήντησεν Tr. ¹¹ ὑπὸ LTr. ¹² [αὐτόν] Tr. ¹³ + ἡμέρας
 LTr.

Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλι-¹⁶
 λαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. καὶ ¹⁷
 ἰδόντες αὐτόν, προσεκύνησαν αὐτῷ¹⁴. οἱ δὲ ἐδίστα-
 σαν. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, ¹⁸
 λέγων, “Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ
 ἐπὶ¹⁵ γῆς. πορευθέντες οὖν¹⁶ μαθητεύσατε πάντα τὰ ¹⁹
 ἔθνη, βαπτίζοντες¹⁷ αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς
 καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες ²⁰
 αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ
 ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ’ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς
 συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἄμήν¹⁸.” ¹⁹

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ¹.

ἌΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ² 1
 Θεοῦ· ὡς³ γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις⁴, “Ἰδοὺ, ἐγὼ⁵ 2
 ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς
 κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου⁶. Φωνὴ³
 βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ⁷, ‘Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
 εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.’” Ἐγένετο Ἰωάν- 4
 νης⁸ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ⁹ κηρύσσων βάπ-
 τισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπο- 5
 ρεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ
 Ἱεροσολυμίται· καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες¹⁰ ἐν τῷ Ἰορ-
 δάνῃ ποταμῷ ὑπ’ αὐτοῦ¹¹, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρ-
 τίας αὐτῶν. ἦν δὲ¹² ¹³Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας 6

¹⁴ — αὐτῷ LTr. ¹⁵ + τῆς L. ¹⁶ — οὖν TTr[L]. ¹⁷ βαπ-
 τίσαντες Tr. ¹⁸ — Ἄμήν LTr. ¹⁹ + Κατὰ Ματθαῖον Tr.
¹ Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον LTr. ² — τοῦ LTr. ³ καθὼς TTr.
⁴ τῷ ([τῷ] Tr) Ἡσαΐα (Ἡσ. L) τῷ προφήτῃ L (non marg.) TTr.
⁵ — ἐγὼ LTr. ⁶ — ἔμπροσθέν σου LTr. ⁷ Jungit Tr
 ἐν τῇ ἐρήμῳ cum ἐτοιμάσατε. ⁸ + ὁ Tr. ⁹ [καὶ] Tr.
¹⁰ πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο LTr. ¹¹ ὑπ’ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
 ποταμῷ L marg. TTr. ¹² Καὶ ἦν L (non marg.) TTr. ¹³ + ὁ T.

καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
 7 αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων¹⁴ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ
 ἐκήρυσσε, λέγων, “Ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου
 ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν
 8 ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν¹⁵ ἐβάπτισα
 ὑμᾶς ἐν¹⁶ ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν¹⁷ Πνεύ-
 9 ματι Ἁγίῳ.” Καὶ¹⁸ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
 ραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ¹⁹ τῆς Γαλιλαίας,
 10 καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην²⁰. καὶ
 εὐθέως²¹ ἀναβαίνων ἀπὸ²² τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομέ-
 νους τοὺς οὐρανοῦς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡσεὶ²³ περιστερὰν
 11 καταβαῖνον ἐπ’²⁴ αὐτόν· καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν
 οὐρανῶν, “Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ²⁵ εὐ-
 12 δόκησα.” Καὶ εὐθὺς²⁶ τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει
 13 εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἦν ἐκεῖ²⁷ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας
 τεσσαράκοντα²⁸, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ
 ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
 αὐτῷ.
 14 ΜΕΤΑ δὲ²⁹ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν
 ὁ³⁰ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγ-
 15 γέλιον τῆς βασιλείας³¹ τοῦ Θεοῦ, καὶ³² λέγων, “Ὅτι
 πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ
 Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.”
 16 Περιπατῶν δὲ³³ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-
 λαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
 τοῦ³⁴, βάλλοντας³⁵ ἀμφίβληστρον³⁶ ἐν τῇ θαλάσῃ·
 17 ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Δεῦτε
 ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώ-
 18 πων.” Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν³⁷, ἤκο-

¹⁴ ἔσθων TTr.

¹⁵ — μὲν TTr, [μὲν] L.

¹⁶ — ἐν T, [ἐν] Tr.

¹⁷ — ἐν T[LTr].

¹⁸ [Καὶ] L.

¹⁹ Ναζαρεθ BETTr.

²⁰ εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου L (non marg.) TTr.

²¹ εὐθὺς

TTr. ²² ἐκ LTr.

²³ ὡς LTr.

²⁴ εἰς L (non marg.) TTr.

²⁵ σοι L (non marg.) TTr.

²⁶ εὐθέως L.

²⁷ — ἐκεῖ LTr.

²⁸ τεσσαράκοντα ἡμέρας TTr, τεσσαράκοντα ἡμέρας L marg. ²⁹ Καὶ

μετὰ LTr.

³⁰ — ὁ T.

³¹ — τῆς βασιλείας TTr[L].

³² — καὶ T.

³³ καὶ παράγων LTr.

³⁴ τοῦ Σίμωνος L,

Σίμωνος TTr.

³⁵ ἀμφιβάλλοντας LTr.

³⁶ — ἀμφίβληστρον

TTr.

³⁷ — αὐτῶν LTr.

λούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβάς ἐκέθεν³⁸ ὀλίγον, εἶδεν¹⁹ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. καὶ εὐθέως³⁹ ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες²⁰ τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναοῦμ⁴⁰. καὶ εὐθέως²¹ τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν⁴¹ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε⁴². καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ δι-²² δάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς⁴³. Καὶ⁴⁴ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄν-²³θρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, λέγων,²⁴ “Ἐα⁴⁵, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά⁴⁶ σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.” Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, “Φιμώθητι,²⁵ καὶ ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ.” Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦ-²⁶μα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν⁴⁷ φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ⁴⁸ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες⁴⁹, ὥστε²⁷ συζητεῖν⁵⁰ πρὸς αὐτούς⁵¹, λέγοντας, “Τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι⁵² κατ’ ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;” Ἐξῆλθε δέ⁵³ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθύς⁵⁴²⁸ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

Καὶ εὐθέως⁵⁶ ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον⁵⁷²⁹ εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυ-³⁰ρέσσουσα. καὶ εὐθέως⁵⁸ λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας τῆς χειρὸς³¹ αὐτῆς⁵⁹. καὶ ἀφῆκεν αὐτήν ὁ πυρετὸς εὐθέως⁶⁰, καὶ

³⁸ — ἐκεῖθεν TTr[L]. ³⁹ εὐθύς T. ⁴⁰ Καφαρναοῦμ LTr.
⁴¹ — εἰσελθὼν T[Tr]. ⁴² ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν T, at — τὴν tantum E. ⁴³ + [αὐτῶν] L. ⁴⁴ + εὐθύς T. ⁴⁵ — Ἐα LTr.
⁴⁶ οἶδαμεν T. ⁴⁷ φωνῆσαν TTr. ⁴⁸ ἀπ’ L. ⁴⁹ ἅπαντες TTr.
⁵⁰ συζητεῖν LTr. ⁵¹ αὐτούς BE, ἐαυτούς LTr. ⁵² τοῦτο; διδαχὴ καινὴ (, Tr) κατ’ ἐξουσίαν LTr, τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ’ ἐξουσίαν T. ⁵³ καὶ ἐξῆλθεν LTr. ⁵⁴ [εὐθύς] Tr.
⁵⁵ + πανταχοῦ T[Tr]. ⁵⁶ εὐθύς LTr. ⁵⁷ ἐξελθὼν ἦλθεν LTr.
⁵⁸ εὐθύς LT. ⁵⁹ — αὐτῆς LTr[Tr]. ⁶⁰ — εὐθίως Tr.

- 32 διηκόνει αὐτοῖς. Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυσ⁶¹ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας
 33 καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγ-
 34 μένη ἦν⁶² πρὸς τὴν θύραν. καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς
 κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ
 ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδει-
 σαν αὐτόν.
 35 Καὶ πρῶτ' ἐννυχον⁶³ λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ
 36 ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κακεῖ⁶⁴ προσήχητο. καὶ
 37 κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ⁶⁵ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ
 εὐρόντες αὐτόν⁶⁶, λέγουσιν αὐτῷ, “Ὅτι πάντες ζητοῦ-
 38 σί σε⁶⁷.” Καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἀγωμεν⁶⁸ εἰς τὰς
 ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κακεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο
 39 γὰρ ἐξελήλυθα⁶⁹.” Καὶ ἦν⁷⁰ κηρύσσων ἐν ταῖς συνα-
 γωγαῖς⁷¹ αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαι-
 μόνια ἐκβάλλων.
 40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτόν
 καὶ γονυπετῶν αὐτόν⁷², καὶ λέγων αὐτῷ, “Ὅτι⁷³, εἰ
 41 θέλης, δύνασαι με καθαρίσαι.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς⁷⁴
 σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο αὐτοῦ⁷⁵,
 42 καὶ λέγει αὐτῷ, “Θέλω, καθαρίσθητι.” Καὶ εἰπόν-
 τος αὐτοῦ⁷⁶, εὐθέως⁷⁷, ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα,
 43 καὶ ἐκαθαρίσθη⁷⁸. Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐ-
 44 θέως⁷⁹ ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, “Ὅρα, μη-
 δενὶ μηδὲν⁸⁰ εἶπης· ἀλλ'⁸¹ ὕπαγε, σεαυτὸν δείξον τῷ
 ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἅ
 45 προσέταξε Μωσῆς⁸², εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.” Ὁ δὲ
 ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν
 τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερώς εἰς

61 ἔδυσεν LTr.

62 ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη LTr.

63 ἐννυχα LTr.

64 καὶ ἐκεῖ L.

65 [ὁ] Tr.

66 εὐρον

αὐτὸν καὶ Tr.

67 σε ζητοῦσιν L.

68 + ἀλλαχοῦ Tr.

69 ἐξῆλθον Tr.

70 ἦλθεν Tr.

71 εἰς τὰς συναγωγὰς LTr.

72 — καὶ γονυπετῶν αὐτόν L[Tr].

73 Κύριε L marg.

74 Καὶ L

(non marg.) Tr.

75 αὐτοῦ ἤψατο LTr.

76 — εἰπόντος

αὐτοῦ LTr.

77 εὐθέως Tr.

78 ἐκαθερίσθη T.

79 εὐθέως LTr.

80 — μηδὲν L[Tr].

81 ἀλλά LTr.

82 Μωϋσῆς LT.

πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ⁸³ ἔξω ἐν ⁸⁴ ἐρήμοις τόποις ἦν, ⁸⁵
καὶ ἦρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν ⁸⁶.

Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν ¹ εἰς Καπερναοῦμ ² δι' ἡμερῶν· ²
καὶ ³ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ⁴ ἐστι· καὶ εὐθέως ⁵ συνή-
χθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς
τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρ-
χονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες ⁶, αἰρόμενον
ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσειν αὐτῷ ⁴
διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν,
καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον ⁷, ἐφ' ᾧ ⁸ ὁ
παραλυτικὸς κατέκειτο. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν ⁵
αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, “Τέκνον, ἀφέωνταί ⁹ σοι
αἱ ἁμαρτίαι σου ¹⁰.” Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ⁶
ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν, “Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας ¹¹; τίς ⁷
δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός;” Καὶ ⁸
εὐθέως ¹² ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι
¹³ οὕτως ¹⁴ διαλογιζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν ¹⁵ αὐτοῖς, “Τί
ταῦτα διαλογιζέσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν ⁹
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφέωνταί ¹⁶ σοι ¹⁷
αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, Ἐγειραι ¹⁸, καὶ ¹⁹ ἄρον σου τὸν
κράββατον ²⁰, καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξου-
σίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ²¹
ἁμαρτίας, (λέγει τῷ παραλυτικῷ,) Σοὶ λέγω, ἐγει-
ραι ²², καὶ ²³ ἄρον τὸν κράββατόν ⁷ σου, καὶ ὑπαγε εἰς
τὸν οἶκόν σου.” Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ²⁴ ἄρας τὸν ¹²
κράββατον ⁷, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστα-

⁸³ ἀλλὰ LTTt.⁸⁴ ἐπ' TTr.⁸⁵ [ἦν] L.⁸⁶ πάντοθεν

LT, παντόθεν Tr.

¹ εἰσῆλθεν πάλιν L, εἰσελθὼν πάλιν TTr.² Καφαρναοῦμ LTTt.³ —καὶ TTr[L].⁴ ἐν οἴκῳ LTr.⁵ [εὐθέως] LTr.⁶ πρὸς αὐτὸν φέροντες παραλυτικὸν LTr,⁷ κράββατον LTTt.

φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν T.

⁸ ὅπου L (non marg.) Tr.⁹ ἀφιένταί L (non marg.) Tr.¹⁰ σου αἱ ἁμαρτίαι TTr, αὐ σοι αἱ ἁμαρτίαι [σου] L.¹¹ ; βλασφη-

μεῖ· LTTt.

¹² εὐθὺς LTTt.¹³ —οὕτως L.¹⁴ + αὐτοὶ T.¹⁵ λέγει TTr.¹⁶ Ἀφιένται L (non marg.) Tr.¹⁷ σου TTr.¹⁸ Ἐγειρε LT, Ἐγειρου Tr.¹⁹ —καὶ T, [καὶ] Tr.²⁰ τὸν

κράββατόν σου LTr, αὐ κράββατον tantum T.

²¹ ἐπὶ τῆς γῆς

ἀφιέναι LTr.

²² ἐγειρε LTTt.²³ —καὶ TTr[L].²⁴ καὶ

εὐθὺς TTr.

σθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας²⁵, “Ὅτι οὐδέποτε οὕτως²⁶ εἶδομεν²⁷.”

- 13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.
 14 Καὶ παράγων εἶδε Δευῖν²⁸ τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, “Ἀκολούθει²⁹ μοι.” Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο²⁹ ἐν τῷ³⁰ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί,
 16 καὶ ἠκολούθησαν³¹ αὐτῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι³², ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα³⁴ μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν³⁵, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Τί³⁶ ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν³⁷ ἐσθίει
 17 καὶ πίνει³⁸;” Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, “Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ’ οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ³⁹ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ
 18 ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν⁴⁰.” Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων⁴¹ νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, “Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ⁴² τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ
 19 σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν;” Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ’ αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ’ ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον⁴³, οὐ δύνανται νηστεύειν· ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς
 20 ἡμέραις⁴⁴. καὶ⁴⁵ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους⁴⁶ ἀγνάφου ἐπιρράπτει⁴⁷ ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ⁴⁸. εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ

²⁵ [λέγοντας] L. ²⁶ οὕτως οὐδέποτε TTr. ²⁷ εἶδαμεν LTr. ²⁸ Δευεῖν T. ²⁹ γίνεται TTr. ³⁰ [ἐν τῷ] Tr. ³¹ ἠκολούθουν Tr. ³² τῶν Φαρισαίων L marg. Tr. ³³ + [καὶ] L, + καὶ Tr. ³⁴ ὅτι ἐσθίει L, ὅτι ἦσθιεν Tr. ³⁵ ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν LTr. ³⁶ - Τί TTr. ³⁷ ἁμαρτωλῶν καὶ (+ τῶν LTr) τελωνῶν L (non marg.) TTr. ³⁸ [καὶ πίνει] L. ³⁹ οὐ γὰρ L marg. ⁴⁰ - εἰς μετάνοιαν LTr. ⁴¹ Φαρισαῖοι LTr. ⁴² + μαθηταὶ TTr. ⁴³ ἔχουσιν τὸν νυμφίον μεθ’ ἑαυτῶν (μετ’ αὐτῶν TTr) LTr. ⁴⁴ ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ LTr. ⁴⁵ - καὶ LTr. ⁴⁶ ῥάκους L. ⁴⁷ ἐπιράπτει TTr. ⁴⁸ ἱμάτιον παλαιόν LTr.

πλήρωμα⁴⁹ αὐτοῦ⁵⁰ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς²² ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει⁵¹ ὁ οἶνος ὁ νέος⁵² τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχέεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολύνται⁵³. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον⁵⁴·”

Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάβ-²³ βασι⁵⁵ διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ⁵⁶ ὁδὸν ποιεῖν⁵⁷ τίλλοντες τοὺς στάχνας. καὶ οἱ²⁴ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, “Ἴδε, τί ποιούσιν ἐν⁵⁸ τοῖς σάββασιν, ὃ οὐκ ἔξεστι;” Καὶ αὐτὸς⁵⁹ ἔλεγεν⁶⁰ αὐ-²⁵ τοῖς, “Οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαβὶδ⁶¹, ὅτε χρεῖαν ἔσχε καὶ ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ; πῶς⁶² εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ²⁶ τοῦ⁶³ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὔσι;” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,²⁷ “Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, ⁶⁴οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. ὥστε κύριός ἐστιν ὁ²⁸ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.”

ΚΑΙ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν¹ συναγωγὴν, καὶ ἦν² **3** ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα, καὶ παρε-² τήρουν³ αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν⁴ αὐτοῦ. καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξη-³ ραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα⁵, “Ἐγειραι⁶ εἰς τὸ μέσον.” Καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἐξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆ-⁴ σαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι;” Οἱ δὲ ἐσιώπων. καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ’⁵ ὀργῆς, συλλυπούμενος⁷ ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, “Ἐκτεινον τὴν χεῖρά

⁴⁹ +ἀπ’ LT. ⁵⁰ [αὐτοῦ] Tr. ⁵¹ ῥήξει L (non marg.) Tr.
⁵² -ὁ νέος LTr. ⁵³ ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοὶ TTr. ⁵⁴ -ἀλλὰ
οἶνον ad fin. vers. T, *uncinis includit* Tr. ⁵⁵ αὐτὸν ἐν τοῖς
σάββασιν διαπορεύεσθαι LTr. ⁵⁶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο LTr.
⁵⁷ ὁδοποιεῖν L. ⁵⁸ -ἐν LTr. ⁵⁹ -αὐτὸς Tr, [αὐτὸς] L.
⁶⁰ λέγει LTr. ⁶¹ Δαυεὶδ LTr. ⁶² [πῶς] Tr. ⁶³ -τοῦ LTr.
⁶⁴ +καὶ Tr. ¹ [τὴν] Tr. ² -ἦν LTr. ³ παρατηροῦντο L.
⁴ κατηγορήσουσιν LTr. ⁵ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν LTr.
⁶ Ἐγειρε LTr. ⁷ συλλυπούμενος T.

σου⁸.” Καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη⁹ ἡ χεὶρ
6 αὐτοῦ ὑγιῆς ὡς ἡ ἄλλη¹⁰. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρι-
σαῖοι εὐθέως¹¹ μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν συμβούλιον ἐποί-
ουν¹² κατ’ αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

7 ΚΑΙ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ¹³
πρὸς¹⁴ τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας ἠκολούθησαν¹⁵ αὐτῷ¹⁶, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰου-
8 δαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδου-
μαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ¹⁷ περὶ Τύρον
καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες¹⁸ ὅσα¹⁹ ἐποίη²⁰,
9 ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα
πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ
10 θλίβωσιν αὐτόν. πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσε, ὥστε
ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μᾶσ-
11 τιγας· καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν
ἐθεώρει, προσέπιπτεν²¹ αὐτῷ, καὶ ἔκραζε²², λέγοντα,
12 “Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.” Καὶ πολλὰ ἐπετίμα
13 αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερόν ποιήσωσι^{23 24}. Καὶ
ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν
14 αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησε δώδεκα,
ἵνα ὦσι μετ’ αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κη-
15 ρύσσειν, καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους,
16 καὶ²⁵ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι
17 ὄνομα²⁶ Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου,
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπ-
έθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές²⁷, ὃ ἐστίν, Υἱοὶ
18 βροντῆς· καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολο-
μαῖον, καὶ Ματθαῖον²⁸, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν
τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κανα-

8 - σου T, [σου] TTr. 9 ἀπεκατεστάθη LTTTr. 10 - ὑγιῆς
ὡς ἡ ἄλλη LTTTr. 11 εὐθὺς TTr. 12 ἐδίδουν TTr. 13 μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν L (non marg.) TTr. 14 εἰς LT.
15 ἠκολούθησεν LTr. 16 - αὐτῷ TTr[L]. 17 - οἱ TTr[L].
18 ἀκούοντες LTTTr. 19 ἀ L marg. 20 ποιεῖ TTr. 21 ἐθεώ-
ρου, προσέπιπτον LTTTr. 22 ἔκραζον LTTTr. 23 ποιῶσιν TTr.
24 +[, ὅτι ᾗδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι] T. 25 -θεραπεύειν τὰς
νόσους καὶ TTr. 26 ὄνομα τῷ Σίμωνι L marg. TTr. 27 Βοανηρ-
γές LTTTr. 28 Μαθθαῖον LTTTr.

νίτην²⁹, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην³⁰, ὃς καὶ παρέδοκεν 19 αὐτόν.

Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν³¹ 20 ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε³² ἄρτον φαγεῖν. καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆ- 21 σαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ, “Ὅτι ἐξέστη.” Καὶ οἱ 22 γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον, “Ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει,” καὶ “Ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.” Καὶ προσ- 23 καλεσάμενος αὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, “Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ 24 ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν 25 μερισθῆ, οὐ δύναται³³ σταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη³⁴. καὶ εἰ 26 ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι³⁵, ἀλλὰ τέλος ἔχει. ³⁶οὐ δύναται 27 οὐδεὶς³⁷ τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν³⁸ αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ἀμὴν λέγω 28 ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἀμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων³⁹, καὶ⁴⁰ βλασφημίαι ὅσας⁴¹ ἂν⁴² βλασφημῆσωσιν· ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα 29 τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ'⁴³ ἔνοχος ἐστὶν αἰωνίου κρίσεως⁴⁴.” ὅτι ἔλεγον, “Πνεῦ- 30 μα ἀκάθαρτον ἔχει.” Ἐρχονται οὖν⁴⁵ οἱ ἀδελφοὶ καὶ 31 ἡ μήτηρ αὐτοῦ⁴⁶, καὶ ἔξω ἐστῶτες⁴⁷ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, φωνοῦντες⁴⁸ αὐτόν. καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ 32 αὐτόν⁴⁹. εἶπον δὲ⁵⁰ αὐτῷ, “Ἰδού, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ

²⁹ Κανααῖον LTTGr.

³⁰ Ἰσκαριώθ LTTGr.

³¹ +ὁ LTTGr.

³² μηδὲ LTTGr.

³³ δυνήσεται L marg. TTr.

³⁴ ἡ οἰκία

ἐκείνη σταθῆναι (στήναι TTr)L (non marg.) TTr.

³⁵ στήναι TTr.

³⁶ + ἀλλ' TTr.

³⁷ οὐδεὶς δύναται LTr.

³⁸ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ

ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη TTr.

³⁹ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ

ἀμαρτήματα LTTGr.

⁴⁰ +αὶ LTTGr.

⁴¹ ὅσα LTTGr.

⁴² ἐὰν TTr.

⁴³ ἀλλὰ LTTGr.

⁴⁴ ἀμαρτήματος LTTGr.

⁴⁵ Καὶ ἔρχονται LTr.

⁴⁶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ LTr,

αὶ T tantum + αὐτοῦ προστ' ἀδελφοί.

⁴⁷ στήκοντες TTr.

⁴⁸ καλοῦντες LTTGr.

⁴⁹ περὶ αὐτόν ὄχλος LTTGr.

⁵⁰ καὶ

λέγουσιν LTTGr.

33 ἀδελφοί σου⁵¹ ἔξω ζητοῦσί σε.” Καὶ ἀπεκρίθη αὐ-
 τοῖς, λέγων⁵², “Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου ἢ⁵³ οἱ ἀδελφοί
 34 μου⁵⁴;” Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν⁵⁵
 καθημένους, λέγει, “Ἴδε⁵⁶, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελ-
 35 φοί μου. ὅς γὰρ⁵⁷ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,
 οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου⁵⁸ καὶ μήτηρ
 ἐστί.”

4 ΚΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν·
 καὶ συνήχθη¹ πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς², ὥστε αὐτὸν
 ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον³ καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ
 πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν⁴.
 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλε-
 3 γεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, “Ἀκούετε. ἰδοὺ, ἐξῆλ-
 4 θεν ὁ σπείρων τοῦ⁵ σπείραι· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεί-
 ρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ
 5 τοῦ οὐρανοῦ⁶ καὶ κατέφαγεν αὐτό. ἄλλο δὲ⁷ ἔπεσεν
 ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ⁸ ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ
 εὐθέως⁹ ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος¹⁰ γῆς·
 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος¹¹ ἐκαυματίσθη¹², καὶ διὰ τὸ μὴ
 7 ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς¹³ τὰς ἀκάν-
 θας· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό,
 8 καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν
 τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίοντα καὶ
 αὐξάνοντα¹⁴, καὶ ἔφερεν ἐν¹⁵ τριάκοντα, καὶ ἐν¹⁵ ἐξή-
 9 κοντα, καὶ ἐν¹⁵ ἑκατόν.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς¹⁶, “Ὁ
 10 ἔχων¹⁷ ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.” Ὅτε δὲ¹⁸ ἐγένετο κατα-
 μόνας¹⁹, ἠρώτησαν²⁰ αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώ-
 11 δεκα τὴν παραβολήν²¹. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “Ὑμῖν

51 +καὶ αἱ ἀδελφαί σου LT(Tr marg.). 52 ἀποκριθεὶς αὐτοῖς
 λέγει L marg. TTTr. 53 καὶ L (non marg.) Tr. 54 -μου TTTr].
 55 τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ LTTr. 56 Ἴδου L. 57 -γὰρ LTTr].
 58 -μου LTTr. 1 συναγεται LTTr. 2 πλείστος TTTr.
 3 εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα LTTr (-τὸ Tr). 4 ἦσαν TTTr. 5 -τοῦ
 LTTr]. 6 -τοῦ οὐρανοῦ LTTr. 7 καὶ ἄλλο L (non marg.) TTTr.
 8 +[καὶ] LTTr. 9 εὐθύς LTTr. 10 +τῆς L. 11 καὶ ὅτε
 ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος L (non marg.) TTTr. 12 ἐκαυματίσθησαν L
 marg. Tr. 13 ἐπὶ L marg. 14 αὐξανόμενον LTTr. 15 εἰς TTTr.
 16 -αὐτοῖς LTTr. 17 ὅς ἔχει LTTr. 18 καὶ ὅτε LTTr.
 19 κατὰ μόνας LTTr. 20 ἠρώτων LTTr. 21 τὰς παραβολάς TTTr.

δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον²² τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ·
 ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται·
 ἵνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες 12
 ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ
 ἀφεθῆ ἀυτοῖς τὰ ἀμαρτήματα²³.” Καὶ λέγει αὐτοῖς, 13
 “Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας
 τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; ὁ σπείρων τὸν λόγον 14
 σπείρει. οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπεί- 15
 ρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως²⁴ ἔρχεται
 ὁ Σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν
 ταῖς καρδίαις αὐτῶν²⁵. καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ 16
 τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν λό-
 γον, εὐθέως²⁶ μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ 17
 οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν·
 εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον,
 εὐθέως²⁷ σκανδαλίζονται. καὶ οὗτοί²⁸ εἰσιν οἱ εἰς τὰς 18
 ἀκάνθας σπειρόμενοι, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον
 ἀκούοντες²⁹, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου³⁰, καὶ 19
 ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι
 εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι³¹ τὸν λόγον, καὶ ἄκαρ-
 πος γίνεται. καὶ οὗτοί³² εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν 20
 καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ
 παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, ἐν³³ τριάκοντα, καὶ
 ἐν³³ ἑξήκοντα, καὶ ἐν³³ ἑκατόν.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, 21
 “³⁴Μήτις ὁ λύχνος ἔρχεται³⁵, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ
 ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῆ³⁶;
 οὐ γὰρ ἐστὶ τι³⁷ κρυπτόν, ὃ³⁸ εἰ μὴ³⁹ φανερωθῆ· 22
 οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ’ ἵνα εἰς φανερόν ἔλθῃ⁴⁰.
 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, 23, 24
 “Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρη-
 θήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούου-

22 — γνῶναι LTTΓ (τὸ μυστήριον δέδοται TTr). 23 — τὰ ἀμαρτή-
 ματα TTr[L]. 24 εὐθὺς TTr. 25 ἐν αὐτοῖς L marg., εἰς
 αὐτούς TTr. 26 εὐθὺς LT. 27 εὐθὺς TTr. 28 ἄλλοι LTTΓ.
 29 ἀκούσαντες T. 30 — τούτου LTTΓ. 31 συμπνίγουσιν T.
 32 ἐκείνοι TTr. 33 ἐν TTr. 34 + ὅτι T. 35 ἔρχεται
 ὁ λύχνος LTTΓ. 36 τεθῆ LTTΓ. 37 — τι TTr[L]. 38 — ὃ LTTΓ.
 39 + ἵνα L. 40 ἔλθῃ εἰς φανερόν TTr.

- 25 σιν⁴¹. ὅς γὰρ ἂν ἔχη⁴², δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς οὐκ ἔχει, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.”
- 26 Καὶ ἔλεγεν, “ Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ,
27 ὡς ἐὰν⁴³ ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
καθείδῃ καὶ ἐγειρήται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπό-
ρος βλαστάνῃ⁴⁴ καὶ μηκύνῃται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.
28 αὐτομάτῃ γὰρ⁴⁵ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον,
29 εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον⁴⁶ ἐν τῷ στάχυϊ. ὅταν
δὲ παραδῶ⁴⁷ ὁ καρπός, εὐθέως⁴⁸ ἀποστέλλει τὸ δρέπα-
νον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.”
- 30 Καὶ ἔλεγε, “ Τίνι⁴⁹ ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ
31 Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν⁵⁰; ὡς
κόκκῳ⁵¹ σινάπεως, ὅς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρό-
τερος⁵² πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ⁵³ τῶν ἐπὶ τῆς
32 γῆς⁵⁴. καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων
τῶν λαχάνων μείζων⁵⁵, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους,
ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ
33 οὐρανοῦ κατασκηνοῦν⁵⁶.” Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς
πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο⁵⁷
34 ἀκούειν· χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ'
ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ⁵⁸ ἐπέλυε πάντα.
- 35 ΚΑΙ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενο-
36 μένης, “ Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.” Καὶ ἀφέντες τὸν
ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ.
37 καὶ ἄλλα δὲ⁵⁹ πλοιάρια⁶⁰ ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ γίνεται
λαίλαψ ἀνέμου μεγάλη⁶¹. τὰ δὲ⁶² κύματα ἐπέβαλλεν
38 εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι⁶³. καὶ ἦν
αὐτὸς ἐπὶ⁶⁴ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύ-
δων· καὶ διεγείρουσιν⁶⁵ αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ,

41 — τοῖς ἀκούουσιν LTTGr.

42 ἔχει LTTGr.

43 — ἐὰν Tt.

44 βλαστᾶ LTTGr.

45 — γὰρ LTTGr.

46 πλήρης σῖτος LTTGr.

47 παραδοῖ LTTGr.

48 εὐθέως TTr.

49 Πῶς L marg. TTr.

50 τίνι αὐτήν παραβολῇ θῶμεν L (non marg.) TTr.

51 κόκκον LTTGr.

52 μικρότερον ὄν LTr.

53 — ἐστὶ LTr.

54 [τῶν ἐπὶ τῆς γῆς] L.

55 μείζων (μείζον L marg.) πάντων τῶν λαχάνων LTr.

56 κατα-

σκηνοῖν T.

57 ἐδύναντο LTTGr.

58 ἰδίῳις μαθηταῖς T.

59 — δὲ LTr.

60 πλοῖα LTr.

61 μεγάλη ἀνέμου LTTGr.

62 καὶ τὰ LTTGr.

63 ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον LTTGr.

64 ἐν LTTGr.

65 ἐγείρουσιν Tt.

“Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;” Καὶ 39
 διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσῃ,
 “Σιώπα, πεφίμωσο.” Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ
 ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τί δει- 40
 λοί ἐστε οὕτω; πῶς οὐκ⁶⁶ ἔχετε πίστιν;” Καὶ ἐφοβή- 41
 θησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους,
 “Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θά-
 λασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ⁶⁷;

ΚΑΙ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν 5
 χώραν τῶν Γαδαρηνῶν¹. καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ² ἐκ τοῦ 2
 πλοίου, εὐθέως³ ἀπήντησεν⁴ αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων
 ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν 3
 εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις⁵. καὶ οὔτε⁶ ἀλύσειν⁷ οὐδὲς
 ἠδύνατο⁸ αὐτὸν δῆσαι, διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις 4
 καὶ ἀλύσεισι δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ’ αὐτοῦ τὰς
 ἀλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι, καὶ οὐδεὶς
 αὐτὸν ἰσχυε⁹ δαμάσαι· καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέ- 5
 ρας ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν¹⁰ ἦν κράζων
 καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ¹¹ τὸν Ἰησοῦν 6
 ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ¹², καὶ 7
 κράξας φωνῇ μεγάλη εἶπε¹³, “Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ,
 υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν Θεόν, μὴ
 με βασανίσῃς.” ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, “Ἐξέλθε, τὸ πνεῦ- 8
 μα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ¹⁴ τοῦ ἀνθρώπου.” Καὶ ἐπηρώτα¹⁵ 9
 αὐτόν, “Τί σοι ὄνομα¹⁶;

10 κάλει¹⁹ αὐτὸν πολλά, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ²⁰ ἔξω
 τῆς χώρας. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη²¹ ἀγέλη χοίρων 11

⁶⁶ ; οὐπω LTr.

¹ Γερασσηνῶν LTr.
 εὐθὺς T[Tr].

⁶ οὐδὲ LTr.
 ἐδύνατο LTr.

τοῖς ὄρεσιν LTr.

¹⁴ ἀπὸ L marg.

¹⁷ λέγει αὐτῷ Λεγιῶν LTr.

λοῦν L marg.

²¹ τῷ ὄρει LTr, at L marg. ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένων πρὸς
 τῷ ὄρει.

⁶⁷ αὐτῷ ὑπακούει T, ὑπακούει αὐτῷ Tr.

² ἐξελθόντος αὐτοῦ LTr.

⁴ ἀπήντησεν LTr.

⁷ ἀλύσει L (non marg.) Tr.

⁹ ἰσχυεν αὐτὸν LTr.

¹¹ καὶ ἰδὼν Tr.

¹⁵ ἐπηρώτησεν L marg.

¹⁸ + ἐστιν L.

²⁰ ἀποστείλῃ αὐτοὺς L marg., αὐτὰ ἀποστείλῃ Tr.

³ — εὐθέως L,

⁵ μνήμασιν LTr.

⁸ οὐκέτι οὐδεὶς

¹⁰ μνήμασιν καὶ ἐν

¹³ λέγει LTr.

¹⁶ ὄνομά σοι LTr.

¹⁹ παρεκά-

12 μεγάλη βοσκομένη· καὶ παρεκάλεσαν²² αὐτὸν πάντες
οἱ δαίμονες²³, λέγοντες, “Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοί-
13 ρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.” Καὶ ἐπέτρεψεν
αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς²⁴. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα
τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὤρμησεν
ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν
14 δὲ²⁵ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ. Οἱ
δὲ²⁶ βόσκοντες τοὺς χοίρους²⁷ ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν²⁸
εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. καὶ ἐξῆλθον²⁹ ἰδεῖν
15 τί ἐστὶ τὸ γεγονός· καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ³⁰
ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν
16 λεγιῶνα³¹. καὶ ἐφοβήθησαν· καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς
οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ
17 τῶν χοίρων. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελ-
18 θεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβάντος³² αὐτοῦ εἰς
τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς, ἵνα ἦ μετ’
19 αὐτοῦ³³. ὁ δὲ³⁴ Ἰησοῦς³⁵ οὐκ ἀφήκεν αὐτόν, ἀλλὰ
λέγει αὐτῷ, “Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς
σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον³⁶ αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος³⁷
20 ἐποίησε³⁸, καὶ ἠλέησέ σε.” Καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο
κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 ΚΑΙ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν
εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ’ αὐτόν, καὶ
22 ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἰδοῦ³⁹, ἔρχεται εἰς τῶν
ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτόν,
23 πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ παρεκάλει⁴⁰ αὐτόν
πολλά, λέγων, “Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει·
ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς αὐτῇ τὰς χεῖρας⁴¹, ὅπως⁴² σωθῆ καὶ

²² παρεκάλουν L *marg.*

²³ — πάντες οἱ δαίμονες Tr, [πάντες] L.

²⁴ — εὐθέως ὁ Ἰησοῦς Tr[L].

²⁵ — ἦσαν δὲ TTr[L].

²⁶ καὶ

οἱ LTr.

²⁷ αὐτοὺς LTr.

²⁸ ἀπήγγειλαν LTr.

²⁹ ἦλθον

LTr.

³⁰ — καὶ LTr.

³¹ λεγιῶνα LTr.

³² ἐμβαίοντος

LTr.

³³ μετ’ αὐτοῦ ἢ LTr.

³⁴ καὶ LTr.

³⁵ — Ἰη-

σοῦς TTr[L].

³⁶ ἀπάγγειλον L (*non marg.*) Tr.

³⁷ Ὁ Κύριός

σοι Tr.

³⁸ πεποίηκεν LTr.

³⁹ — ἰδοῦ TTr[L].

⁴⁰ παρακαλεῖ Tr.

⁴¹ τὰς χεῖρας αὐτῇ LTr.

⁴² ἵνα LTr.

ζήσεται⁴³.” Καὶ ἀπῆλθε μετ’ αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει 24
αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

Καὶ γυνή τις⁴⁴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, 25
καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανή- 26
σασα τὰ παρ’ ἑαυτῆς⁴⁵ πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα,
ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, ἀκούσασα περὶ 27
τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγε γάρ, “Ὅτι κὰν τῶν ἱματίων 28
αὐτοῦ ἄψωμαι⁴⁶, σωθήσομαι.” Καὶ εὐθέως⁴⁷ ἐξηράνθη 29
ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι
ἴαται ἀπὸ τῆς μᾶστιγος. καὶ εὐθέως⁴⁸ ὁ Ἰησοῦς ἐπι- 30
γνούς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν,
ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, “Τίς μου ἤψατο τῶν 31
ἱματίων;” Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, “Βλέ- 31
πεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου
ἤψατο;” Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσα- 32
σαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὁ 33
γέγονεν ἐπ’⁴⁹ αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ πάσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ⁵⁰ εἶπεν αὐτῇ, 34
“Θύγατερ⁵¹, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὑπάγε εἰς εἰρή-
νην, καὶ ἴσθι ὑγιῆς ἀπὸ τῆς μᾶστιγός σου.” Ἐπι 35
αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου,
λέγοντες, “Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι 36
σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως⁵² 36
ἀκούσας⁵³ τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυνα-
γώγῳ, “Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.” Καὶ οὐκ ἀφῆ- 37
κεν οὐδένα αὐτῷ⁵⁴ συνακολουθῆσαι⁵⁵, εἰ μὴ⁵⁶ Πέτρον
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.
καὶ ἔρχεται⁵⁷ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ 38
θεωρεῖ θόρυβον,⁵⁸ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλὰ.
καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, “Τί θορυβεῖσθε καὶ 39

⁴³ ζήση L (non marg.) TTr.

⁴⁴ — τις LTr.

⁴⁵ αὐτῆς LTr.

⁴⁶ εἰν ἄψωμαι κὰν τῶν ἱματίων αὐτοῦ T.

⁴⁷ εὐθὺς TTr.

⁴⁸ εὐθὺς

TTr. ⁴⁹ — ἐπ’ Tr, [ἐπ’] L.

⁵⁰ + Ἰησοῦς L.

⁵¹ θυγάτηρ LTr.

⁵² — εὐθέως Tr, [εὐθέως] L.

⁵³ παρακούσας T.

⁵⁴ μετ’

αὐτοῦ TTr.

⁵⁵ ἀκολουθῆσαι L.

⁵⁶ + τὸν TTr.

⁵⁷ ἔρχον-

ται LTr.

⁵⁸ +καὶ LTr.

κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.”
 40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ⁵⁹ ἐκβαλὼν ἅπαντας⁶⁰,
 παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέ-
 ρα καὶ τοὺς μετ’ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ
 41 παιδίον ἀνακείμενον⁶¹, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ
 παιδίου, λέγει αὐτῇ, “Ταλιθά, κούμι⁶².” ὃ ἔστι μεθ-
 ερμηνευόμενον, “Τὸ κοράσιον, (σοὶ λέγω) ἔγειραι⁶³.”
 42 Καὶ εὐθὺς⁶⁴ ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν
 γὰρ ἑτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν⁶⁵ ἐκστάσει μεγά-
 43 λη. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλά, ἵνα μηδεὶς γνῶ⁶⁶
 τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

6 ΚΑΙ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν¹ εἰς τὴν πατρίδα
 αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
 2 καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ δι-
 δάσκειν². καὶ³ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέ-
 γοντες, “Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἢ σοφία ἢ
 δοθεῖσα αὐτῷ⁴, ἔτι⁵ καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν
 3 χειρῶν αὐτοῦ γίνονται⁶; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ
 υἱὸς⁷ Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ⁸ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ⁹ καὶ
 Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ
 ὧδε πρὸς ἡμᾶς;” Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
 4 ἔλεγε δὲ¹⁰ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης
 ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ¹¹, καὶ ἐν τοῖς συγ-
 5 γενέσι^{12 13} καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ¹⁴.” Καὶ οὐκ ἠδύνατο¹⁵
 ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι¹⁶, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώ-
 6 στοις ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε. καὶ ἐθαύμαζε
 διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν· καὶ περιῆγε τὰς κώμας
 κύκλῳ διδασκων.

7 ΚΑΙ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς
 ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν

⁵⁹ αὐτὸς δὲ LTr. ⁶⁰ πάντας LTr. ⁶¹ —ἀνακείμενον TTr[L].
⁶² κούμι TTr. ⁶³ ἔγειρε LTr. ⁶⁴ εὐθὺς TTr. ⁶⁵ +εὐθὺς T,
 +[εὐθὺς] Tr. ⁶⁶ γνοῖ LTr. ¹ ἔρχεται TTr. ² διδά-
 σκειν ἐν τῇ συναγωγῇ Tr. ³ +οἱ T. ⁴ τούτῳ Tr. ⁵ — ὅτι
 LTr. ⁶ γινόμεναι Tr. ⁷ +τῆς TTr. ⁸ καὶ ἀδελφὸς LTr.
⁹ Ἰωσήτος LTr. ¹⁰ καὶ ἔλεγεν L (non marg.) TTr. ¹¹ αὐτοῦ
 LTr. ¹² συγγενέσιν TTr. ¹³ +αὐτοῦ TTr[L] ¹⁴ αὐτοῦ
 LTr. ¹⁵ ἐδύνατο TTr. ¹⁶ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν LTr.

πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, 8
 ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ
 πήραν, μὴ ἄρτον¹⁷, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· ἀλλ'¹⁸ 9
 ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ “μὴ ἐνδύσησθε¹⁹ δύο
 χιτῶνας.” Καὶ ἔλεγεν²⁰ αὐτοῖς, “Ὅπου ἐὰν²¹ εἰσέλ- 10
 θητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.
 καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται²² ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, 11
 ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑπο-
 κάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν
 ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ²³.” Καὶ ἐξελθόντες 12
 ἐκήρυσσον²⁴ ἵνα μετανοήσωσι²⁵. καὶ δαιμόνια πολλὰ 13
 ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους
 καὶ ἐθεράπευον.

Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, (φανερὸν γὰρ 14
 ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ,) καὶ ἔλεγεν²⁶, “Ὅτι Ἰωάννης ὁ
 βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη²⁷, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργου-
 σιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.” Ἄλλοι²⁸ ἔλεγον, “Ὅτι 15
 Ἡλίας²⁹ ἐστίν.” ἄλλοι δὲ ἔλεγον, “Ὅτι προφήτης
 ἐστίν³⁰, ἢ³¹ ὡς εἰς τῶν προφητῶν.” Ἀκούσας δὲ ὁ 16
 Ἡρώδης εἶπεν³², “Ὅτι³³ ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάν-
 νην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς³⁴ ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν³⁵.” Αὐτὸς 17
 γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην,
 καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ³⁶ φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν
 γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν
 ἐγάμησεν. ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, “Ὅτι 18
 οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.”
 Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἠθέλεν³⁷ αὐτὸν 19
 ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο. ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφο- 20

¹⁷ ἄρτον μὴ πήραν TTr. ¹⁸ ἀλλὰ LTr. ¹⁹ ἐνδύσασθαι
 BEL marg. ²⁰ λέγει L marg. ²¹ ἂν LTr. ²² ὅς ἂν
 τόπος μὴ δέξεται TTr, at ἐὰν pro ἂν tantum L. ²³ ἀμὴν λέγω
 κ.τ.λ. ad fin. vers. deest in TTr, uncinis includit L. ²⁴ ἐκή-
 ρυσαν TTr. ²⁵ μετανοῶσιν LTr. ²⁶ ἔλεγον L (non marg.).
²⁷ ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν LTr, at ἀνέστη pro ἠγέρθη tantum T.
²⁸ + δὲ LTr. ²⁹ Ἡλίας SE. ³⁰ — ἐστίν TTr[L]. ³¹ — ἢ LTr.
³² ἔλεγεν TTr. ³³ — Ὅτι LTr. ³⁴ — ἐστιν· αὐτὸς TTr[L].
³⁵ — ἐκ νεκρῶν TTr. ³⁶ — τῇ LTr. ³⁷ ἐζήτει L.

βείτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ,
 21 πολλὰ ἐποίει, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουε. καὶ γενομένης
 ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε³⁸ Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ
 δεῖπνον ἐποίησεν³⁹ τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρ-
 22 χοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσελθού-
 σης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχη-
 σαμένης, καὶ ἀρεσάσης⁴⁰ τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανα-
 κειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς⁴¹ τῷ κορασίῳ, “Αἴτησόν
 23 με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί.” καὶ ὤμοσεν αὐτῇ,
 “Ὅτι ὃ ἐὰν με αἰτήσῃς, δώσω σοί, ἕως ἡμίσεως τῆς
 24 βασιλείας μου.” Ἡ δὲ⁴² ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ
 αὐτῆς, “Τί αἰτήσομαι⁴³,” Ἡ δὲ εἶπε, “Τὴν κεφαλὴν
 25 Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ⁴⁴.” Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως⁴⁵
 μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾗτήσατο, λέγουσα,
 “Θέλω ἵνα μοι δῶς ἐξ αὐτῆς⁴⁶ ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
 26 Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.” Καὶ περίλυπος γενό-
 μενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανα-
 27 κειμένους⁴⁷ οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι⁴⁸. καὶ εὐθέως⁴⁹
 ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα⁵⁰ ἐπέταξεν ἐν-
 28 εχθῆναι⁵¹ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ⁵². ὁ δὲ⁵³ ἀπελθὼν ἀπεκε-
 φάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφα-
 λὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ·
 29 καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ
 ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον⁵⁴, καὶ ἦραν τὸ
 πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ⁵⁵ μνημείῳ.
 30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
 καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ⁵⁶ ὅσα ἐποίησαν καὶ
 31 ὅσα ἐδίδαξαν. καὶ εἶπεν⁵⁷ αὐτοῖς, “Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ
 κατ’ ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε⁵⁸ ὀλίγον.”

³⁸ ὁ τε L.
 marg.) TTr.

⁴² καὶ TTr.

⁴⁵ εὐθὺς LTr.

⁴⁸ ἀθετῆσαι αὐτὴν TTr.

LTr.
 (non marg.) TTr.

⁵⁶ — καὶ LTr.

³⁹ ἐποίησεν LTr.

⁴¹ εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς L, ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν TTr.

⁴³ αἰτήσωμαι LTr.

⁴⁶ ἐξ αὐτῆς δῶς μοι LTr.

⁴⁹ εὐθὺς TTr.

⁵¹ ἐνέγκαι Tr.

⁵⁴ ἦλθον TTr.

⁵⁷ λέγει TTr.

⁴⁰ ἤρεσεν L (non

⁴⁴ βαπτίζοντος TTr.

⁴⁷ ἀνακειμένους TTr.

⁵⁰ σπεκουλάτωρα

⁵² +[ἐπὶ πίνακι] L.

⁵³ καὶ L

⁵⁵ — τῷ BELTr.

⁵⁸ ἀναπαύσασθε TTr.

ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν ἠύκαιρον⁵⁹. καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον³² τόπον τῷ πλοίῳ⁶⁰ κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπά-³³γοντας οἱ ὄχλοι⁶¹, καὶ ἐπέγνωσαν⁶² αὐτὸν⁶³ πολλοί· καὶ πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν⁶⁴. καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς⁶⁵ πολὺν ὄχλον, καὶ³⁴ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς⁶⁶, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐ-³⁵τῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ⁶⁷ λέγουσιν⁶⁸, “Ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα³⁶ ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους⁶⁹. τί γὰρ⁷⁰ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν⁷¹.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, “Δότε³⁷ αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.” Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, “Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων⁷² ἄρτους, καὶ δώμεν⁷³ αὐτοῖς φαγεῖν;” Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, “Πό-³⁸σους ἄρτους ἔχετε⁷⁴; ὑπάγετε καὶ⁷⁵ ἴδετε.” Καὶ γνόντες λέγουσι⁷⁶, “Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.” Καὶ³⁹ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι⁷⁷ πάντας συμπόσια συμ- πόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσον⁷⁸ πρασιαὶ⁴⁰ πρασιαί, ἀνά⁷⁹ ἑκατὸν καὶ ἀνά⁷⁹ πεντήκοντα. καὶ λα-⁴¹βῶν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε· καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ⁸⁰ ἵνα παραθῶσιν⁸¹ αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι· καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ^{42, 43} ἦσαν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους⁸² πλήρεις⁸³, καὶ

⁵⁹ εὐκαίρουν LTr.⁶⁰ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον L.⁶¹ —οἱ ὄχλοι LTr.⁶² ἐγνωσαν LTr.⁶³ —αὐτὸν LTr.⁶⁴ —καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν LTr.⁶⁵ —ὁ Ἰησοῦς TTr, ατ [ὁ

Ἰησοῦς] εἶδεν L.

⁶⁶ αὐτούς LTr.⁶⁷ [αὐτοῦ] L.⁶⁸ ἔλεγον Tr.⁶⁹ —ἄρτους Tr[L].⁷⁰ —γὰρ Tr, [γὰρ] L.⁷¹ —οὐκ ἔχουσιν Tr, [οὐκ ἔχουσιν] L.⁷² δηναρίων διακοσίων LTr.⁷³ δώσωμεν LTr.⁷⁴ ἔχετε ἄρτους T.⁷⁵ —καὶ TTr[L].⁷⁶ +ν [αὐτῷ] L.⁷⁷ ἀνακλιθῆναι L.⁷⁸ ἀνέπεσαν TTr.⁷⁹ κατὰ LT.⁸⁰ —αὐτοῦ TTr.⁸¹ παρατιθῶσιν T.⁸² κοφίνων T.⁸³ πληρώματα TTr.

44 ἀπὸ τῶν ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους
 45 ὡσεὶ⁸⁴ πεντακισχίλιοι ἄνδρες. Καὶ εὐθέως⁸⁵ ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς
 46 ἀπολύσῃ⁸⁶ τὸν ὄχλον. καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς,
 47 ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ
 48 αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν⁸⁷ αὐτοὺς βασιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς· καὶ⁸⁸ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτούς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης·
 49 καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα
 50 εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον⁸⁹, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως⁹⁰ ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.”
 51 Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ⁹¹ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο,
 52 καὶ ἐθαύμαζον⁹². οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ⁹³ ἡ καρδιά αὐτῶν⁹⁴ πεπωρωμένη.
 53 ΚΑΙ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γενησα-
 54 ρέτ⁹⁵, καὶ προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν
 55 ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως⁹⁶ ἐπιγνόντες αὐτόν⁹⁷, περιδραμόντες⁹⁸ ὅλην τὴν περίχωρον⁹⁹ ἐκείνην, ¹⁰⁰ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις¹⁰¹ τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου
 56 ἤκουον ὅτι ἐκεῖ¹⁰² ἐστὶ. καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ¹⁰³ πόλεις ἢ¹⁰³ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν¹⁰⁴ τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤπτοντο¹⁰⁵ αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

84 - ὡσεὶ LTr.

85 εὐθὺς TTr.

86 ἀπολύει LTr.

87 ἰδὼν LTr.

88 - καὶ LTr.

89 εἶδαν TTr.

90 καὶ

εὐθὺς LTr (at ὁ δὲ εὐθὺς L marg.).

91 [ἐκ περισσοῦ] Tr.

92 - καὶ ἐθαύμαζον Tr[L].

93 ἀλλ' ἦν Tr.

94 αὐτῶν ἢ

καρδιά LTr.

95 Γεννησαρέτ LTr.

96 εὐθὺς TTr.

97 + [οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου] L.

98 περιέδραμον Tr.

99 χώραν L marg. TTr.

100 + καὶ Tr.

101 κραβάττοις LTr.

102 - ἐκεῖ L[Tr].

103 + εἰς TTr[L].

104 ἐτίθεσαν Tr.

105 ἤψαντο L (non marg.) Tr (ἤπτοντο Tr marg.).

ΚΑΙ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ⁷ τινες τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων· καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ¹ κοιναῖς χερσί, ² τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας² ³ ἄρτους ἐμέμψαντο⁴. (οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ ³ πυγμῇ νύψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἀπὸ⁵ ἀγο- ⁴ ρᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἔστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν.) ἔπει- ⁵ τα⁶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, “Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι⁷ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις⁸ χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς⁹ εἶπεν ⁶ αὐτοῖς, “Ὅτι¹⁰ καλῶς προεφήτευσεν¹¹ Ἡσαΐας¹² περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται, ‘Οὗτος ὁ λαὸς¹³ τοῖς χεῖλεσί με τιμᾶ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ. μάτην δὲ σέβονταιί με, διδάσκοντες διδασκα- ⁷ λίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.’ Ἀφέντες γὰρ¹⁴ τὴν ἐντο- ⁸ λὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε¹⁵.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “Κα- ⁹ λῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. Μωσῆς¹⁶ γὰρ εἶπε, ‘Τίμα ¹⁰ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου’ καί, ‘ὁ κακο- λογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω.’ Ὑμεῖς ¹¹ δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Κορβᾶν, (ὃ ἔστι, δῶρον,) ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς· καὶ¹⁷ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ¹² αὐτοῦ¹⁸ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ¹⁸, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ ¹³ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια

¹ + ὅτι Tr. ² ἐσθίουσιν Tr. ³ + τοὺς LTr. ⁴ - ἐμέμψαντο LTr. ⁵ ἀπ' LTr. ⁶ καὶ LTr. ⁷ οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου Tr. ⁸ κοιναῖς L (non marg.) Tr. ⁹ - ἀποκριθεὶς Tr. ¹⁰ [Ὅτι] LTr. ¹¹ ἐπροφήτευσεν LTr. ¹² Ἡσαΐας L. ¹³ Ὁ λαὸς οὗτος L. ¹⁴ - γὰρ LTr. ¹⁵ βαπτισμοὺς ad fin. vers. uncinis includit Tr. ¹⁶ Μωϋσῆς LTr. ¹⁷ - καὶ LTr. ¹⁸ - αὐτοῦ LTr.

14 τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε.” Καὶ προσκαλεσάμενος
πάντα¹⁹ τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, “Ἀκούετέ²⁰ μου
15 πάντες, καὶ συνίετε²¹. οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώ-
που εἰσπορευόμενον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται αὐτὸν κοι-
νῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ’ αὐτοῦ²², ἐκεῖνά²³ ἐστι
16 τὰ κοινούντα τὸν ἄνθρωπον. τίς ἔχει ὦτα ἀκούειν,
17 ἀκούετω²⁴. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου,
ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβο-
18 λῆς²⁵. καὶ λέγει αὐτοῖς, “Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί
ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον
19 εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; ὅτι
οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ’ εἰς τὴν
κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρώνα ἐκπορεύεται, καθαρί-
20 ζον²⁶ πάντα τὰ βρώματα.” Ἐλεγε δέ, “Ὅτι τὸ ἐκ
τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄν-
21 θρωπον. ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων
οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορ-
22 νεῖαι, φόνοι, κλοπαί²⁷, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος,
ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφα-
23 νία, ἀφροσύνη. πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν
ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.”
24 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια²⁸ Τύ-
ρου καὶ Σιδῶνος²⁹. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν³⁰ οἰκίαν,
25 οὐδένα ἤθελε γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. ἀκού-
σασα γὰρ³¹ γυνή περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον
αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς
26 τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἦν δὲ ἡ γυνή³² Ἑλληνίς, Συροφοί-
νισσα³³ τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον
27 ἐκβάλλῃ³⁴ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. ὃ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν³⁵
αὐτῇ, “Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ

¹⁹ πάλιν LTTg.²⁰ ἀκούσατε LTTg.²¹ σύνετε LTTg.²² ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενα LTTg. ²³ [ἐκεῖνά] Tr. ²⁴ v. 18
uncipis includit Tr.²⁵ τὴν παραβολὴν LTTg.²⁶ καθαρίζωνLTTg. ²⁷ πορνείαι, κλοπαί, φόνοι, μοιχεῖαι Tr.²⁸ ὄρια LTTg.²⁹ — καὶ Σιδῶνος T.³⁰ — τὴν LTTg.³¹ ἀλλ’ εὐθύς ἀκού-σασα Tr. ³² ἡ δὲ γυνή ἦν LT, ἡ γυνή δὲ ἦν Tr.³³ Συροφοι-

νίκισσα L, Σύρα Φοινίκισσα Tr.

³⁴ ἐκβάλλῃ LTTg.³⁵ καὶ

ἔλεγεν LTTg.

καλόν ἐστι³⁶ λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις³⁷.” Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, 28 “Ναί, κύριε· καὶ γὰρ³⁸ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει³⁹ ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.” Καὶ 29 εἶπεν αὐτῇ, “Διὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὕπαγε· ἐξεληλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου⁴⁰.” Καὶ ἀπελ- 30 θούσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὔρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης⁴¹.

ΚΑΙ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὀρίων Τύρου καὶ Σιδῶ- 31 νος, ἦλθε πρὸς⁴² τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὀρίων Δεκαπόλεως. καὶ φέρουσιν αὐτῷ 32 κωφὸν⁴³ μογιλάλον⁴⁴, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν 33 ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ’ ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, 34 ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, “Ἐφφαθά,” ὃ ἐστι, “Διανοίχθητι.” Καὶ εὐθέως⁴⁵ διηνοίχθησαν⁴⁶ αὐτοῦ αἱ 35 ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ 36 εἰπωσιν⁴⁷. ὅσον δὲ αὐτὸς⁴⁸ αὐτοῖς διεστέλλετο, ⁴⁹μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξε- 37 πλήσσοντο, λέγοντες, “Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς⁵⁰ ἀλάλους λαλεῖν.”

ἘΝ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου¹ ὄχλου ὄντος, 8 καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς² τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ³ λέγει αὐτοῖς, “Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· ὅτι ἤδη ἡμέρας⁴ τρεῖς προσμένουσί μοι⁵, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ εἰν ἀπο- 3 λύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται

³⁶ ἐστὶν καλὸν LTr. ³⁷ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν Tr. ³⁸ — γὰρ Tr[L].
³⁹ ἐσθίουσιν LTr. ⁴⁰ ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον Tr.
⁴¹ τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός L (non marg.) Tr. ⁴² ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς LTr. ⁴³ + καὶ LTr.
⁴⁴ μογγιλάλον Tr. ⁴⁵ — εὐθέως Tr[L]. ⁴⁶ ἠνοίγησαν LTr.
⁴⁷ λέγωσιν Tr. ⁴⁸ — αὐτὸς LTr. ⁴⁹ + αὐτοὶ LTr.
⁵⁰ — τοὺς Tr. ¹ πάλιν πολλοῦ LTr. ² — ὁ Ἰησοῦς LTr.
³ — αὐτοῦ Tr. ⁴ ἡμέραι LTr. ⁵ — μοι L[Tr].

- 4 ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ⁶ αὐτῶν⁷ μακρόθεν ἤκασι⁸·” Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, “⁹Πόθεν τοὺς δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ’ ἐρημίας;”
- 5 Καὶ ἐπηρώτα¹⁰ αὐτούς, “Πόσους ἔχετε ἄρτους;” Οἱ
- 6 δὲ εἶπον¹¹, “Ἑπτὰ.” Καὶ παρήγγειλε¹² τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους,¹³
- ¹³ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
- 7 αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι¹⁴. καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. καὶ εἶχον¹⁵ ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ ¹⁶εὐλογήσας ¹⁷εἶπε παρα-
- 8 θεῖναι καὶ αὐτά¹⁸·” ἔφαγον δέ¹⁹, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σφυρίδας²⁰.
- 9 ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες²¹ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέ-
λυσεν αὐτούς.
- 10 Καὶ εὐθέως²² ἐμβὰς²³ εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μα-
11 θητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο ²⁴συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ’ αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πει-
12 ράζοντες αὐτόν. καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, “Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ²⁵; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.”
- 13 Καὶ ἀφείδεν αὐτούς, ἐμβὰς πάλιν²⁶ εἰς τὸ πλοῖον²⁷, ἀπῆλ-
θεν εἰς τὸ πέραν.
- 14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα
15 ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ’ ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διε-
στέλλετο αὐτοῖς, λέγων, “Ὁρᾶτε, ²⁸βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου.”
- 16 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες²⁹, “Ὅτι
17 ἄρτους οὐκ ἔχομεν³⁰.” Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς³¹ λέγει αὐτοῖς, “Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε;

6 καὶ τινες LTr.

7 + ἀπὸ TTr.

8 ἤκουσι BE, εἰσὶν T.

9 + ὅτι TTr.

10 ἠρώτα TTr.

11 εἶπαν TTr.

12 παραγ-
γέλλει LTr.

13 + [καὶ] LTr marg.

14 παρατιθῶσιν TTr.

15 εἶχαν LTr.

16 + ταῦτα LT.

17 + αὐτὰ Tr.

18 παρατεθῆναι καὶ αὐτὰ L, παρατιθέναι καὶ αὐτὰ T, αὐτὰ καὶ ταῦτα παρατιθέναι Tr.

19 καὶ ἔφαγον LTr.

20 σφυρίδας L.

21 - οἱ φαγόντες T[Tr].

22 εὐθὺς LTr.

23 + [αὐτὸς] L.

24 συν LTr.

25 ζητεῖ σημεῖον LTr.

26 πάλιν ἐμβὰς LTr.

27 - εἰς τὸ πλοῖον T, - τὸ ταπτιμ L, [εἰς πλοῖον] Tr.

28 + [καὶ] L.

29 - λέγοντες LTr.

30 ἔχουσιν LTr.

31 - ὁ Ἰησοῦς T[Tr].

οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ἔτι³² πεπωρωμένην ἔχετε
τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; 18
καὶ ὧτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε;
ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχι- 19
λίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων³³ ἤρατε;”
Λέγουσιν αὐτῷ, “Δώδεκα.” “Ὅτε δὲ³⁴ τοὺς ἑπτὰ³⁵ 20
εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σφυρίδων πληρώ-
ματα κλασμάτων ἤρατε;” Οἱ δὲ εἶπον³⁶, “Ἑπτὰ.”
Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “Πῶς³⁷ οὐ³⁸ συνίετε;” 21

ΚΑΙ ἔρχεται³⁹ εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν αὐτῷ 22
τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται.
καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν⁴⁰ 23
αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα
αὐτοῦ, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι
βλέπει⁴¹. καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε⁴², “Βλέπω τοὺς ἀν- 24
θρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.” Εἶτα 25
πάλιν ἐπέθηκε⁴³ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι⁴⁴. καὶ ἀποκα-
τεστάθη⁴⁵, καὶ ἐνέβλεψε⁴⁶ τηλαυγῶς ἅπαντας⁴⁷. καὶ ἀπέ- 26
στειλεν αὐτὸν εἰς τὸν⁴⁸ οἶκον αὐτοῦ, λέγων, “Μηδὲ
εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ
κώμῃ.”

Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς 27
τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ
ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς⁴⁹, “Τίνα
με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;” Οἱ δὲ ἀπεκρίθη- 28
σαν^{50 51}, “⁵²Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν· καὶ ἄλλοι
Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ ἕνα⁵³ τῶν προφητῶν.” Καὶ αὐτὸς 29
λέγει αὐτοῖς⁵⁴, “Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;”

32 — ἔτι LTr.

33 κλασμάτων πλήρεις LTr.

34 Καὶ ὅτε L

marg., “Ὅτε [δὲ] Tr.

35 + [ἄρτους] L.

36 καὶ λέγουσιν

αὐτῷ T.

37 — Πῶς T.

38 οὐπω L (non marg.) Tr.

39 ἔρχονται LTr.

40 ἐξήνεγκεν Tr.

41 βλέπεις T.

42 εἶπεν L marg.

43 ἔθηκεν Tr.

44 διέβλεψεν Tr.

45 ἀπεκατεστάθη L, ἀπεκατέστη Tr.

46 ἐνέβλεπεν LTr.

47 ἅπαντα LTr.

48 — τὸν LTr.

49 [αὐτοῖς] Tr.

50 εἶπαν T.

51 + αὐτῷ λέγοντες LTr.

52 + ὅτι T.

53 ὅτι εἰς LTr.

54 ἐπηρώτα αὐτοῦς L (non marg.) Tr.

30 ⁵⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ ⁵⁶ ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, “Σὺ εἶ ὁ Χριστός.” Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγῃσι ⁵⁷ περὶ αὐτοῦ.

31 ΚΑΙ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ ⁵⁸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ⁵⁹ ἀρχιερέων καὶ ⁵⁹ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ³² ἀναστῆναι· καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ⁶⁰ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν ³³ αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ ⁶¹ Πέτρῳ, λέγων ⁶², “Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.”

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, “Ὅστις ⁶³ θέλει ὀπίσω μου ἔλθῃν ⁶⁴, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν ⁶⁵ θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν. ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ ⁶⁶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ⁶⁷ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος ⁶⁸ σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσει ⁶⁹ ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ ⁷¹ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ ⁷² τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δάσει ἄνθρωπος ⁷³ ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἂν ⁷⁴ ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ ⁹ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.” Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶ τινὲς τῶν ᾧδε ¹ ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.”

⁵⁵ + καὶ L. ⁵⁶ - δὲ LTr. ⁵⁷ εἴπωσιν L. ⁵⁸ ὑπὸ LTr.
⁵⁹ + τῶν LTr. ⁶⁰ ὁ Πέτρος αὐτόν LTr. ⁶¹ - τῷ LTr.
⁶² καὶ λέγει TTr. ⁶³ εἶ τις LTr. ⁶⁴ ἀκολουθεῖν TTr. ⁶⁵ ἐὰν TTr.
⁶⁶ ἀπολέσει TTr. ⁶⁷ ἑαυτοῦ ψυχὴν TTr. ⁶⁸ - οὗτος LTr.
⁶⁹ ὠφελεί L marg. T. ⁷⁰ + τὸν LTr. ⁷¹ κερδήσαι T.
⁷² ζημιωθῆναι T. ⁷³ τί γὰρ T, τί γὰρ δοί ἄνθρωπος T. ⁷⁴ ἐὰν LTr.
¹ ᾧδε τῶν TTr.

Καὶ μεθ' ² ἡμέρας ἐξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν 2
 Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν ³ Ἰωάννην, καὶ ἀνα-
 φέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ
 μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τὰ ἰμάτια αὐτοῦ ³
 ἐγένετο ⁴ στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιών ⁵, οἷα γνα-
 φεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται ⁶ λευκᾶναι. καὶ ὤφθη ⁴
 αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωσεί ⁷, καὶ ἦσαν ⁸ συλλαλοῦντες
 τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, ⁵
 “Ραββί ⁹, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιή-
 σωμεν σκηνάς τρεῖς ¹⁰, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεί ¹¹ μίαν,
 καὶ Ἡλία μίαν.” Οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσει ¹². ἦσαν ⁶
 γὰρ ἔκφοβοι ¹³. καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐ- ⁷
 τοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα ¹⁴,
 “Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκού-
 ετε ¹⁵.” Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα ⁸
 εἶδον, ἀλλὰ ¹⁶ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. Κα- ⁹
 ταβαινόντων δὲ ¹⁷ αὐτῶν ἀπὸ ¹⁸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο
 αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον ¹⁹, εἰ μὴ ὅταν ὁ
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστή. καὶ τὸν λόγον ¹⁰
 ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, ²⁰ συζητοῦντες τί ἐστὶ τό, ἐκ
 νεκρῶν ἀναστήναι. Καὶ ἐπηρώτων ²¹ αὐτόν, λέγοντες, ¹¹
 “Ὅτι ²² λέγουσιν ²³ οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἡλίαν δεῖ
 ἐλθεῖν πρῶτον;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν ²⁴ αὐτοῖς, ¹²
 “Ἡλίας μὲν ²⁵ ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ ²⁶ πάντα·
 καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ²⁷, ἵνα
 πολλὰ πάθη καὶ ἐξουδενωθῆ ²⁸ ²⁹. ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι ¹³
 καὶ Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλη-
 σαν ³⁰, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.”

² μετὰ LTTT. ³ - τὸν LTTT. ⁴ ἐγένοντο LTTT. ⁵ - ὡς χιών
 TTt. ⁶ + οὕτως TTt. ⁷ Μωσεί L, Μωϋσῆ TTt. ⁸ συν T.
⁹ Ραββεί T. ¹⁰ τρεῖς σκηνάς LTTt. ¹¹ Μωσεί L, Μωϋσῆ TTt.
¹² λαλήσει T, ἀποκριθῆ Tt. ¹³ ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο LTTT.
¹⁴ - λέγουσα TTt. ¹⁵ ἀκούετε αὐτοῦ L (non marg.) TTt. ¹⁶ εἰ
 μὴ L, at in marg. μετὰ ἑαυτῶν εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. ¹⁷ καὶ
 καταβαινόντων LTTt. ¹⁸ ἐκ L. ¹⁹ ἃ εἶδον διηγήσωνται L
 (non marg.) TTt. ²⁰ συν LTTT. ²¹ ἐπηρώτησαν L marg.
²² Ὅτι L. ²³ + [οἱ Φαρισαῖοι καὶ] L. ²⁴ ἔφη TTt.
²⁵ - μὲν T[TT]. ²⁶ ἀποκαθιστάνει LTTT. ²⁷ ; L.
²⁸ ἐξουδενωθῆ LTTt. ²⁹ ; T. ³⁰ ἠθελον TTt.

14 Καὶ ἔλθων³¹ πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν³² ὄχλον πολὺν
περὶ αὐτούς, καὶ γραμματεῖς³³ συζητοῦντας αὐτοῖς³⁴.
15 καὶ εὐθέως³⁵ πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν³⁶ αὐτόν, ἐξεθαμβήθη³⁷,
16 καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώ-
τησε τοὺς γραμματεῖς³⁸, “Τί³⁹ συζητεῖτε πρὸς αὐ-
17 τούς³⁹;” Καὶ ἀποκριθεὶς⁴⁰ εἰς ἓκ τοῦ ὄχλου, εἶπε⁴¹,
“Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα
18 πνεῦμα ἄλαλον. καὶ ὅπου ἂν⁴² αὐτὸν καταλάβῃ,
ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας
αὐτοῦ⁴³, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον⁴⁴ τοῖς μαθηταῖς
19 σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.” Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς αὐτῷ⁴⁵, λέγει, “ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως
πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
20 φέρετε αὐτὸν πρὸς με.” Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς
αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα⁴⁶ ἐσπάραξεν⁴⁷
αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.
21 Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, “Πόσος χρόνος
ἐστίν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;” Ὁ δὲ εἶπε, “⁴⁸Παι-
22 διόθεν. καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ⁴⁹ ἔβαλε καὶ
εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ’ εἴ τι δύνασαι⁵⁰,
23 βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ’ ἡμᾶς.” Ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Τό, εἰ δύνασαι⁵⁰ πιστεῦσαι⁵¹,
24 πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.” Καὶ⁵² εὐθέως⁵³ κράξας
ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρύων⁵⁴ ἔλεγε, “Πισ-
25 τεύω, Κύριε⁵⁵, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.” Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι
τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, “Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον
καὶ κωφόν⁵⁶, ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω⁵⁷, ἔξελθε ἐξ⁵⁸ αὐτοῦ,

³¹ ἐλθόντες Tt.

³² εἶδον Tt.

³³ συν LTTt.

³⁴ πρὸς

αὐτούς Tt.

³⁵ εὐθὺς TTTt.

³⁶ ἰδόντες LTTt.

³⁷ ἐξεθαμ-

βήθησαν LTTt.

³⁸ αὐτούς L (non marg.) TTTt.

³⁹ αὐτούς BE.

⁴⁰ ἀπεκρίθη αὐτῷ LTTt.

⁴¹ — εἶπε LTTt.

⁴² εἰάν LTTt.

⁴³ — αὐτοῦ TTTt[L].

⁴⁴ εἶπα TTTt.

⁴⁵ αὐτοῖς LTTt.

⁴⁶ τὸ πνεῦμα εὐθὺς LTTt, εὐθὺς τὸ πνεῦμα T.

⁴⁷ συνεσπάραξεν

LTTt marg.

⁴⁸ + ἐκ LTTt.

⁴⁹ καὶ εἰς πῦρ αὐτόν T.

⁵⁰ δύνη LTTt.

⁵¹ — πιστεῦσαι (δύνη; T) TTTt.

⁵² — καὶ T[LTTt].

⁵³ εὐθὺς TTTt.

⁵⁴ — μετὰ δακρύων LTTt.

⁵⁵ — Κύριε LTTt.

⁵⁶ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα LTTt.

⁵⁷ ἐπιτάσσω σοι TTTt.

⁵⁸ ἀπ’ L.

καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.” Καὶ κράξαν⁵⁹, καὶ 26
πολλὰ σπαράξαν⁶⁰ αὐτόν⁶¹, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ
νεκρός, ὥστε ⁶²πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ὁ δὲ 27
Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρός⁶³, ἤγειρεν αὐτόν·
καὶ ἀνέστη.

Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν⁶⁴ εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 28
ἐπηρώτων αὐτόν κατ’ ἰδίαν⁶⁵, “Ὅτι⁶⁶ ἡμεῖς οὐκ ἠδυνή-
θημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;” Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τοῦτο 29
τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεῖν, εἰ μὴ ἐν προσ-
ευχῇ καὶ νηστεία⁶⁷.”

ΚΑΙ ἐκείθεν⁶⁸ ἐξελθόντες παρεπορεύοντο⁶⁹ διὰ τῆς 30
Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἠθέλεν ἵνα τις γινῶ⁷⁰. ἐδίδασκε 31
γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “Ὅτι ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,
καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ⁷¹ ἀναστήσεται.” Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ 32
ἐφοβοῦντο αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

Καὶ ἦλθεν⁷² εἰς Καπερναοὺμ⁷³. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γε- 33
νόμενος, ἐπηρώτα αὐτοῦς, “Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοῦς⁷⁴
διελογίζεσθε;” Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ 34
διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ⁷⁵, τίς μείζων. καὶ καθίσας 35
ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Εἴ τις θέλει
πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων
διάκονος.” Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν 36
μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτό, εἶπεν αὐτοῖς·
“Ὅς ἐὰν⁷⁶ ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ 37
ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἐὰν⁷⁶ ἐμὲ δέξηται⁷⁷,
οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.”

Ἀπεκρίθη δὲ⁷⁸ αὐτῷ ὁ⁷⁹ Ἰωάννης, λέγων, “Διδάσ- 38
καλε, εἶδομέν τινα⁸⁰ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα

⁵⁹ κράξας LTr. ⁶⁰ σπαράξας LTr. ⁶¹ - αὐτόν TTr[L].
⁶² + τοὺς LTr. ⁶³ τῆς χειρός αὐτοῦ LTr. ⁶⁴ εἰσελθόντος
αὐτοῦ LTr. ⁶⁵ κατ’ ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν LTr. ⁶⁶ Ὅ τι L
⁶⁷ - καὶ νηστεία T. ⁶⁸ Κακείθεν LTr. ⁶⁹ ἐπορεύοντο L
(non marg.) Tr. ⁷⁰ γινῶ LTr. ⁷¹ μετὰ τρεῖς ἡμέρας LTr.
⁷² ἦλθον LTr. ⁷³ Καφαρναοὺμ LTr. ⁷⁴ - πρὸς ἑαυτοῦς
LTr. ⁷⁵ [ἐν τῇ ὁδῷ] L. ⁷⁶ ἀν LTr. ⁷⁷ δέχεται L
(marg.) Tr. ⁷⁸ ἀπεκρίθη [δὲ] L, αὐτὸς φησὶ TTr. ⁷⁹ - ὁ L
⁸⁰ + ἐν BELTr.

δαιμόνια, ὅς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν⁸¹
 39 αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν⁸².” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε,
 “Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὅς ποιήσει
 δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ
 40 κακολογήσαί με. ὅς γὰρ οὐκ ἔστι καθ’ ὑμῶν⁸³, ὑπὲρ
 41 ὑμῶν⁸³ ἐστιν. ὅς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδα-
 τος ἐν τῷ⁸⁴ ὀνόματί μου⁸⁵, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ⁸⁶οὐ μὴ ἀπολέσῃ⁸⁷ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
 42 Καὶ ὅς ἂν⁸⁸ σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν⁸⁹ τῶν πισ-
 τευόντων εἰς ἐμέ⁹⁰, καλὸν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περί-
 κειται λίθος μυλικὸς⁹¹ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
 43 βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ εἰς τὴν σκανδαλίξῃ⁹²
 σε ἢ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν σοι ἐστὶ⁹³
 κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν⁹⁴, ἢ τὰς δύο χεῖρας
 ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβε-
 44 στον, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ
 45 σβέννυται⁹⁵. καὶ εἰς τὴν ποῦς σου σκανδαλίξῃ σε,
 ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν⁹⁶ ἐστὶ σοι⁹⁷ εἰσελθεῖν εἰς
 τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι
 46 εἰς τὴν γέενναν⁹⁸, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον⁹⁹, ὅπου ὁ σκώ-
 47 ληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται⁹⁵. καὶ
 εἰς τὸ ὄφθαλμὸς σου σκανδαλίξῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν·
 καλὸν σοι ἐστὶ¹⁰⁰ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βα-
 σιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὄφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
 48 εἰς τὴν¹⁰¹ γέενναν τοῦ πυρός¹⁰², ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν
 49 οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Πᾶς γὰρ πυρὶ
 50 ἀλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἀλλ’ ἀλισθήσεται¹⁰³. κα-
 λὸν τὸ ἄλας· εἰς τὸ ἄλας ἄναλον γένηται, ἐν
 τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλας¹⁰⁴, καὶ
 εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.”

⁸¹ ἐκωλύομεν TTr.

⁸² — ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν T[Tr].

⁸³ ἡμῶν BETTr.

⁸⁴ — τῷ LTr.

⁸⁵ — μου LTr.

⁸⁶ + ὅτι

TTr[L].

⁸⁷ ἀπολέσει LTr.

⁸⁸ εἰς T.

⁸⁹ + τούτων LTr.

⁹⁰ πίστιν ἔχόντων T.

⁹¹ μύλος ὀνικός LTr.

⁹² σκανδαλίση

L marg.

⁹³ ἐστὶν σε LTr.

⁹⁴ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν LTr.

⁹⁵ vv. 44, 46 omittit T, uncinis includit Tr.

⁹⁶ + [γάρ] L

⁹⁷ ἐστὶν σε LTr.

⁹⁸ γέενναν S.

⁹⁹ — εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον TTr[L].

¹⁰⁰ ἐστὶν σε T, σέ ἐστὶν Tr.

¹⁰¹ — τὴν T.

¹⁰² — τοῦ πυρός LTr.

¹⁰³ [καὶ πᾶσα θυσία ἀλλ’ ἀλισθήσεται] Tr.

¹⁰⁴ ἄλα LTr.

ΚΑΚΕΙΘΕΝ¹ ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς 10
 Ἰουδαίας, διὰ τοῦ² πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ³συμπο-
 ρεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ ὡς εἰώθει, πάλιν
 ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ προσελθόντες οἱ⁴ Φαρι- 2
 σαῖοι ἐπηρώτησαν⁵ αὐτόν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα
 ἀπολύσαι, πειράζοντες αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 3
 αὐτοῖς, “ Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς⁶;” Οἱ δὲ εἶπον⁷, 4
 “ Μωσῆς ἐπέτρεψε⁸ βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ
 ἀπολύσαι.” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ⁹ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 5
 “ Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν
 ἐντολὴν ταύτην· ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ 6
 θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός¹⁰. ‘ ἕνεκεν τούτου κατα- 7
 λείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα·
 καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα¹¹ αὐτοῦ,
 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὥστε οὐκέτι εἰσὶ 8
 δύο, ἀλλὰ μία σὰρξ. ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄν- 9
 θρωπος μὴ χωριζέτω.” Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ¹² πάλιν οἱ 10
 μαθηταὶ αὐτοῦ¹³ περὶ τοῦ αὐτοῦ¹⁴ ἐπηρώτησαν¹⁵ αὐτόν.
 καὶ λέγει αὐτοῖς, “ Ὃς ἐὰν¹⁶ ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα 11
 αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ’ αὐτήν· καὶ 12
 ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ¹⁷ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ¹⁷ γαμηθῇ
 ἄλλῳ¹⁸, μοιχᾶται.

Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδιά, ἵνα ἄψῃται αὐτῶν· 13
 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν¹⁹. ἰδὼν 14
 δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “ Ἀφετε
 τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ²⁰ μὴ κωλύετε αὐτά·
 τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· ἀμὴν 15
 λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν²¹ μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ
 Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.” Καὶ 16
 ἐναγκαλισάμενος αὐτά, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτά,
 ἠυλόγει αὐτά²².

¹ Καὶ ἐκεῖθεν LTr. ² καὶ LTr. ³ συν T. ⁴ —οἱ LTr.
⁵ ἐπηρώτων LTr. ⁶ Μωϋσῆς LTr. ⁷ εἶπαν LTr. ⁸ ἐπέτρεψεν
 Μωϋσῆς LTr. ⁹ ὁ δὲ Tr. ¹⁰ —ὁ Θεός TTr[L]. ¹¹ τῇ γυναικὶ L.
¹² εἰς τὴν οἰκίαν LTr. ¹³ —αὐτοῦ TTr[L]. ¹⁴ τούτου LTr.
¹⁵ ἐπηρώτων T. ¹⁶ ἂν LTr. ¹⁷ αὐτὴ ἀπολύσασα (—καὶ) Tr.
¹⁸ γαμήσῃ ἄλλον LTr. ¹⁹ αὐτοῖς L marg. ²⁰ —καὶ TTr. ²¹ ἂν LTr.
²² εὐλόγει L, κατευλόγει T, αὐ κατηυλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτά Tr.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμῶν
 εἰς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν, “ Διδάσ-
 καλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονο-
 18 μήσω;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “ Τί με λέγεις
 19 ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός. τὰς ἐντο-
 λὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης²³· μὴ κλέψης·
 μὴ ψευδομαρτυρήσης· μὴ ἀποστερήσης· τίμα τὸν
 20 πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα²⁴.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 εἶπεν²⁵ αὐτῷ, “ Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα²⁶ ἐφυλαξάμην²⁷
 21 ἐκ νεότητός μου.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ
 ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “ Ἐν σοι²⁸ ὑστερεῖ·
 ὑπάγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς²⁹ πτωχοῖς,
 καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολουθεῖ
 22 μοι, ἄρας τὸν σταυρόν³⁰.” Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ
 λόγῳ ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
 23 πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς
 μαθηταῖς αὐτοῦ, “ Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
 ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται.”
 24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ.
 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, “ Τέκ-
 να³¹, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς³²
 χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
 25 εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς³³ τρυμαλιᾶς τῆς³³
 ῥαφίδος εἰσελθεῖν³⁴, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
 26 τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.” Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσ-
 σοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς, “ Καὶ τίς δύναται
 27 σωθῆναι;” Ἐμβλέψας δὲ³⁵ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει,
 “ Παρὰ ἀνθρώποις³⁶ ἀδύνατον, ἀλλ’ οὐ παρὰ τῷ³⁷ Θεῷ·
 28 πάντα γὰρ δυνατὰ ἐστί³⁸ παρὰ τῷ Θεῷ.” Καὶ³⁹
 ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν⁴⁰ αὐτῷ, “ Ἰδού, ἡμεῖς ἀφή-
 29 καμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν⁴¹ σοι.” Ἀποκριθεὶς

²³ Μὴ φονεύσης μὴ μοιχεύσης L (non marg.).

²⁵ ἔφη Tt.

²⁸ σε T.

³¹ τεκνία L.

BEL (non marg.) Tt.

³⁷ - τῷ Tt.

Πέτρος T.

²⁶ πάντα ταῦτα L (non marg.).

²⁹ - τοῖς LTTt.

³² - τοῖς LTTt.

³³ - τῆς LTr.

³⁸ - ἐστί Tt.

⁴¹ ἠκολουθήκαμεν LTTt.

²⁴ + σου L.

²⁷ ἐφύλαξα L.

³⁰ - ἄρας τὸν σταυρόν Tt[L].

³³ - τῆς LTr.

³⁵ - δὲ Tt.

³⁹ - καὶ LTTt.

³⁴ διελθεῖν

³⁶ + [τοῦτο] L.

⁴⁰ λέγειν ὁ

δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν⁴², “ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστίν, ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα⁴³, ἢ γυναῖκα⁴⁴, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ⁴⁵ τοῦ εὐαγγελίου, εἰ μὴ λάβῃ ἑκατοντα- 30 πλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας⁴⁶ καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ⁴⁷ 31 ἔσχατοι πρῶτοι.”

Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσό- 32 λυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ⁴⁸ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· “ Ὅτι, ἰδού, ἀναβαί- 33 νομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς⁴⁹ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, 34 καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ⁵⁰, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν⁵¹. καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ⁵² ἀναστήσεται.”

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης 35 οἱ⁵³ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες⁵⁴, “ Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ εἰ μὴ αἰτήσωμεν⁵⁵, ποιήσῃς ἡμῖν.” Ὁ δὲ εἶπεν 36 αὐτοῖς, “ Τί θέλετε ποιῆσαι με⁵⁶ ὑμῖν;” Οἱ δὲ εἶπον⁵⁷ 37 αὐτῷ, “ Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου⁵⁸ καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων⁵⁹ σου⁶⁰ καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.” Ὁ δὲ 38 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “ Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ⁶¹ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι;” Οἱ δὲ 39

⁴² — δὲ tantum LTr, at ἔφη ὁ Ἰησοῦς T. ⁴³ ἢ μητέρα ἢ πατέρα L (non marg.) TTr. ⁴⁴ — ἢ γυναῖκα LTr. ⁴⁵ + ἕνεκεν TTr[L].
⁴⁶ μητέρα LTr. ⁴⁷ — οἱ L. ⁴⁸ οἱ δὲ Tr. ⁴⁹ — τοῖς L.
⁵⁰ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν LTr. ⁵¹ [αὐτόν] LTr.
⁵² μετὰ τρεῖς ἡμέρας LTr. ⁵³ — οἱ T.
⁵⁴ + αὐτῷ TTr[L]. ⁵⁵ + σε LTr. ⁵⁶ ποιήσω LTr με ποιῆσαι T.
⁵⁷ εἶπαν LTr. ⁵⁸ σου ἐκ δεξιῶν TTr. ⁵⁹ ἀριστερῶν TTr.
⁶⁰ — σου TTr[L]. ⁶¹ ἢ LTr.

εἶπον⁶² αὐτῷ, “Δυνάμεθα.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτοῖς, “Τὸ μὲν⁶³ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε· καὶ
 τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε·
 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ⁶⁴ ἐξ εὐωνύμων μου⁶⁵,
 41 οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ’ οἷς ἠτοίμασται.” Καὶ
 ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώ-
 42 βου καὶ Ἰωάννου. ὃ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐ-
 τοὺς⁶⁶ λέγει αὐτοῖς, “Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν
 τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ μεγάλοι
 43 αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτω δὲ ἔσται⁶⁷
 ἐν ὑμῖν· ἀλλ’ ὅς ἐάν⁶⁸ θέλη γενέσθαι μέγας⁶⁹ ἐν ὑμῖν,
 44 ἔσται διάκονος ὑμῶν⁷⁰. καὶ ὅς ἂν⁷¹ θέλη ὑμῶν⁷² γε-
 45 νέσθαι⁷³ πρῶτος, ἔσται πάντων δούλος· καὶ γὰρ ὁ
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ
 διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ
 πολλῶν.”
 46 Καὶ ἔρχονται⁷⁴ εἰς Ἰεριχώ⁷⁵. καὶ ἐκπορευομένου
 αὐτοῦ ἀπὸ Ἰεριχώ⁷⁵, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ
 ὄχλου ἱκανοῦ, ⁷⁶ υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ⁷⁷ τυφλὸς⁷⁸
 47 ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν⁷⁸. καὶ ἀκούσας
 ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός⁷⁹ ἐστίν, ἤρξατο κρᾶζειν καὶ
 48 λέγειν, “Ὁ υἱὸς⁸⁰ Δαβίδ⁸¹, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.” Καὶ
 ἐπετίμων αὐτῷ πολλοί, ἵνα σιωπήσῃ· ὃ δὲ πολλῶ
 49 μᾶλλον ἔκραζεν, “Υἱὲ Δαβίδ⁸¹, ἐλέησόν με.” Καὶ
 στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι⁸². καὶ φωνοῦσι
 τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ, “Θάρσει· ἔγειραι⁸³, φω-
 50 νεῖ σε.” Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀνα-
 51 στας⁸⁴ ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἀποκριθεὶς λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς⁸⁵, “Τί θέλεις ποιήσω σοί;” Ὁ δὲ

⁶² εἶπαν LTr. ⁶³ — μὲν TTr. ⁶⁴ ἢ LTr. ⁶⁵ — μου LTr.
⁶⁶ καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς LTr. ⁶⁷ ἐστίν LTr.
⁶⁸ ἂν LTr. ⁶⁹ μέγας γενέσθαι L marg. Tr. ⁷⁰ ὑμῶν
 διάκονος LTr. ⁷¹ εἰάν TTr. ⁷² ἐν ὑμῖν L. ⁷³ εἶναι LTr.
⁷⁴ ἔρχεται L (non marg.). ⁷⁵ Ἰεριχώ T. ⁷⁶ + ὁ LTr.
⁷⁷ — ὁ LTr. ⁷⁸ + προσαιτῆς (—προσαιτῶν) TTr. ⁷⁹ Ναζα-
 ρηνός LTr. ⁸⁰ υἱὲ LTr. ⁸¹ Δαβίδ LTr. ⁸² φωνήσατε
 αὐτόν TTr. ⁸³ ἔγειρε LTr. ⁸⁴ ἀναπηδήσας LTr. ⁸⁵ αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν TTr.

τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, “Ραββονί⁸⁶, ἵνα ἀναβλέψω.” Ὁ 52
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Ὑπαγε· ἡ πίστις σου σέ-
σωκέ σε.” Καὶ εὐθέως⁸⁷ ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει τῷ
Ἰησοῦ⁸⁸ ἐν τῇ ὁδῷ.

ΚΑΙ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ¹, εἰς Βηθφαγὴ¹¹
καὶ Βηθανίαν² πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει³
δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ὑπά- 2
γετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως⁴
εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον,
ἐφ’ ὃν οὐδεὶς⁵ ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν⁶
ἀγάγετέ⁷. καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο⁸; 3
εἶπατε, “Ὅτι⁹ ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ εὐθέως¹⁰
αὐτὸν ἀποστελεῖ^{11 12} ὧδε.” Ἀπήλθον δέ¹³, καὶ εὔρον 4
τὸν¹⁴ πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν¹⁵ θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ
ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. καὶ τινες τῶν ἐκεῖ 5
ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, “Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν
πῶλον;” Οἱ δὲ εἶπον¹⁶ αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο¹⁷ ὁ 6
Ἰησοῦς· καὶ ἀφήκαν αὐτούς. καὶ ἤγαγον¹⁸ τὸν πῶλον 7
πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον¹⁹ αὐτῷ τὰ ἱμάτια
αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ’ αὐτῷ²⁰. πολλοὶ δέ²¹ τὰ ἱμάτια 8
αὐτῶν ἔστρώσαν εἰς τὴν ὁδόν²². ἄλλοι δὲ στοιβάδας²³
ἔκοπτον²⁴ ἐκ τῶν δένδρων²⁵, καὶ ἐστρώννουν εἰς τὴν
ὁδόν²⁶. καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκρα- 9
ζον, λέγοντες²⁷, “Ὡσαννά²⁸. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι Κυρίου. εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασι- 10
λεία ἐν ὀνόματι Κυρίου²⁹ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ³⁰.
Ὡσαννά²⁸ ἐν τοῖς ὑψίστοις.” Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱε- 11

86 Ραββονί LTTT.

87 εὐθὺς TTr.

88 αὐτῷ LTr.

1 Ἱεροσόλυμα LTTT.

2 καὶ εἰς βηθανίαν LT.

3 ἀπέστειλεν L.

4 εὐθὺς TTr.

5 + οὐπῶ LTr.

6 λύσατε αὐτὸν καὶ LTTT.

7 φέρετε TTr.

8 λύετε τὸν πῶλον L marg.

9 — Ὅτι LTTT.

10 εὐθὺς LT.

11 ἀποστέλλει LTTT.

12 + πάλιν Tr.

13 Καὶ ἀπήλθον LTTT.

14 — τὸν LTTT.

15 — τὴν TTr.

16 εἶπαν T.

17 εἶπεν L (non marg.) TTr.

18 φέρουσιν TTr.

19 ἐπιβάλλουσιν LTTT.

20 αὐτόν LTTT.

21 Καὶ πολλοὶ TTr.

22 ἐν τῇ ὁδῷ L marg.

23 στοιβάδας LTTT.

24 κόψαντες TTr.

25 ἀγρῶν TTr.

26 — καὶ ἐστρώννουν εἰς τὴν ὁδόν TTr.

27 — λέ-
γοντες TTr[L].

28 Ὡσαννά LT.

29 — ἐν ὀνόματι Κυρίου LTTT.

30 Δαβείδ LTTT.

ροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ³¹ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθα-
13 νίας, ἐπείνασε· καὶ ἰδὼν συκῆν³² μακρόθεν, ἔχουσιν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὐρήσει τι³³ ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα³⁴. οὐ γὰρ ἦν
14 καιρὸς σύκων³⁵. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς³⁶ εἶπεν αὐτῇ,
“Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα³⁷ μηδεὶς³⁸ καρπὸν φά-
15 γοι.” Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς³⁹ εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ⁴⁰ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περι-
16 στερὰς κατέστρεψε· καὶ οὐκ ἤφειεν ἵνα τις διενέγκῃ
17 σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἐδίδασκε, λέγων⁴¹ αὐτοῖς⁴²,
“Οὐ γέγραπται, “Ὅτι⁴³ ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν”; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε
18 αὐτὸν⁴⁴ σπήλαιον ληστῶν.” Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς⁴⁵, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν⁴⁶. ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν⁴⁷, ὅτι πᾶς⁴⁸ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ὅτε⁴⁹ ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο⁵⁰ ἔξω τῆς πό-
20 λεως. Καὶ πρῶτῃ παραπορευόμενοι⁵¹, εἶδον τὴν συκῆν
21 ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν. καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, “Ραββί⁵², ἴδε, ἡ συκὴ ἣν κατηράσω
22 ἐξήρανται.” Καὶ ἀποκριθεὶς⁵³ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς,
23 “Ἔχετε πίστιν Θεοῦ. ἀμὴν γὰρ⁵⁴ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς

31 — ὁ Ἰησοῦς καὶ LTTT. 32 + ἀπὸ LTTT. 33 τι εὐρήσει LTTT.
34 + [μόνα] L. 35 + ὁ (ante καιρὸς) L, at ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν TT. 36 — ὁ Ἰησοῦς LTTT. 37 εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ LTTT. 38 οὐδεὶς BE.
39 — ὁ Ἰησοῦς LTTT. 40 + τοὺς LTTT. 41 καὶ ἔλεγεν TT.
42 — αὐτοῖς T[L]. 43 — Ὅτι L. 44 αὐτὸν ἐποιήσατε L marg., at πεποιήκατε αὐτόν TT. 45 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς LTTT.
46 ἀπολέσωσιν LTTT. 47 [αὐτόν] L. 48 πᾶς γὰρ TT.
49 ὅταν TT. 50 ἐξεπορεύοντο LTTT. 51 παραπορευόμενοι πρῶτῃ LTTT. 52 Ῥαββεί T. 53 + ὁ LTTT. 54 — γὰρ LT[TT].

τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ⁵⁵ ὅτι ἄ⁵⁶ λέγει⁵⁷ γίνεται· ἔσται αὐτῷ δ ἂν εἶπῃ⁵⁸. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα ἂν⁵⁹ 24 προσευχόμενοι⁶⁰ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε⁶¹, καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκητε⁶² προσευχόμενοι, 25 ἀφίετε εἴτι ἔχετε κατὰ τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς 26 οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν⁶³.”

ΚΑΙ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ 27 ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ λέγουσιν⁶⁴ αὐτῷ, “Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; 28 καὶ⁶⁵ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν⁶⁶, ἵνα ταῦτα ποιῆς;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς⁶⁷ εἶπεν αὐτοῖς, 29 “Ἐπερωτήσω ὑμᾶς καγὼ⁶⁸ ἓνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα⁶⁹ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώ- 30 πων; ἀποκρίθητέ μοι.” Καὶ ἐλογίζοντο⁷⁰ πρὸς ἑαυ- 31 τούς, λέγοντες, “Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διατί οὖν⁷¹ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἀλλ’ ἐὰν⁷² εἴπω- 32 μεν, Ἐξ ἀνθρώπων,” ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες⁷³ γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως⁷⁴ προφήτης ἦν. καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ⁷⁵, “Οὐκ οἶδαμεν.” 33 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς⁷⁶ λέγει αὐτοῖς, “Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.”

ΚΑΙ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν¹, “Ἀμ- 12 πελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμόν, καὶ ὄρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ὤκοδόμησε πύργον, καὶ

⁵⁵ πιστεύῃ T. εἶπῃ TTr. marg.) TTr.

⁵⁶ ὁ TTr.

⁵⁷ λαλεῖ LTr.

⁵⁸ —δ ἐὰν

⁵⁹ —ἂν LTr.

⁶⁰ προσεύχεσθε καὶ L (non

⁶¹ ἐλάβετε LTr.

⁶² στήκετε LTr.

⁶³ omittunt v. 26 TTr, at — τοῖς tantum L.

⁶⁴ ἔλεγον TTr.

⁶⁵ ἢ T.

⁶⁶ ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην LTr.

⁶⁷ —ἀποκρι-

θεὶς TTr.

⁶⁸ καγὼ ὑμᾶς L, —καγὼ TTr.

⁶⁹ +τὸ LTr.

⁷⁰ διελογίζοντο LTr.

⁷¹ —οὖν LTr.

⁷² ἀλλὰ LTr.

⁷³ πάντες L.

⁷⁴ ὄντως ὅτι TTr.

⁷⁵ τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν

L marg. TTr.

⁷⁶ [ἀποκριθεὶς] ὁ Ἰησοῦς L, at —ἀποκριθεὶς TTr,

ὁ Ἰησοῦς [ἀποκριθεὶς] Tr marg.

¹ λαλεῖν LTr.

2 ἐξέδοτο² αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε. καὶ ἀπέ-
 στείλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα
 παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ³ τοῦ ἀμπε-
 3 λῶνος· οἱ δὲ⁴ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν
 4 κενόν. καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦ-
 λον· κακῆϊνον λιθοβολήσαντες⁵ ἐκεφαλαίωσαν, καὶ
 5 ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον⁶. καὶ πάλιν⁷ ἄλλον ἀπέστειλε·
 κακῆϊνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς⁸ μὲν
 6 δέροντες, τοὺς⁸ δὲ ἀποκτείνοντες⁹. ἔτι οὖν¹⁰ ἓνα υἱὸν
 ἔχων¹¹ ἀγαπητὸν αὐτοῦ¹², ἀπέστειλε καὶ¹³ αὐτὸν πρὸς
 αὐτοὺς ἔσχατον¹⁴, λέγων, Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν
 7 μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτούς¹⁵, Ὅτι
 οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν,
 8 καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες αὐτὸν
 9 ἀπέκτειναν¹⁶, καὶ ἐξέβαλον¹⁷ ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί
 οὖν¹⁸ ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ
 ἀπολέσει τοὺς γεωρούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα
 10 ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Ἐπίθον,
 ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς
 11 κεφαλὴν γωνίας. παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ
 12 ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.” Καὶ ἐζήτουν
 αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνω-
 σαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ
 ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινες τῶν Φαρισαίων
 14 καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. οἱ
 δὲ¹⁹ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, “Διδάσκαλε, οἶδαμεν
 ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ
 βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ’²⁰ ἐπ’ ἀληθείας
 τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. ²¹ ἔξεστι κῆνσον Καί-

2 ἐξέδοτο T. 3 τῶν καρπῶν TTr. 4 καὶ L (non marg.) Tr.
 5 —λιθοβολήσαντες LTr. 6 ἠτίμησαν LTr. 7 —πάλιν LTr.
 8 οὗς LTr. 9 ἀποκτείνοντες LTr. 10 —οὖν TTr[L].
 11 ἔχων υἱὸν L, εἶχεν υἱὸν TTr. 12 —αὐτοῦ LTr. 13 —καὶ
 TTr[L]. 14 ἔσχατον πρὸς αὐτούς LTr. 15 εἶπαν L, αὐτὸν πρὸς
 ἑαυτούς εἶπαν TTr. 16 ἀπέκτειναν αὐτὸν TTr. 17 +αὐτὸν LTr.
 18 —οὖν T. 19 Καὶ L (non marg.) Tr. 20 ἀλλὰ T.
 21 +εἰπέ οὖν ἡμῖν L.

σαρι δοῦναι²² ἢ οὐ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν;” Ὁ δὲ εἰδὼς¹⁵ αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς, “Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.” Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ¹⁶ λέγει αὐτοῖς, “Τίνος ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἢ ἐπιγραφή;” Οἱ δὲ²³ εἶπον²⁴ αὐτῷ, “Καίσαρος.” Καὶ ἀποκριθεὶς¹⁷ ὁ²⁵ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς²⁶, “Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος²⁷ Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.” Καὶ ἐθαύμασαν²⁸ ἐπ’ αὐτῷ.

Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέ-¹⁸γουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν²⁹ αὐτόν, λέγοντες, “Διδάσκαλε, Μωσῆς³⁰ ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι¹⁹ εἴαν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπη γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῆ³¹, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ³², καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ἐπτὰ³³ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε²⁰ γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ²¹ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε³⁴ σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· καὶ ἔλαβον²² αὐτήν³⁵ οἱ ἐπτὰ, καὶ³⁶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατη³⁷ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή³⁸. ἐν τῇ οὖν³⁹ ἀναστάσει,²³ ὅταν ἀναστῶσι⁴⁰, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἐπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν²⁴ αὐτοῖς⁴¹, “Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μὴδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν²⁵ ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε γαμίσκονται⁴², ἀλλ’ εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ⁴³ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. περὶ δὲ τῶν²⁶ νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως⁴⁴, ἐπὶ τῆς⁴⁵ βάτου, ὡς⁴⁶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός,

²² δοῦναι κῆνσον Καίσαρι LTr. *text.*, αὐ λέγουσιν L marg.

²³ [οἱ δὲ] L.

²⁴ εἶπαν TTrL

²⁵ ὁ δὲ LTr.

²⁶ —αὐτοῖς T.

²⁷ τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε TTr.

²⁸ ἐθαύμαζον LTr.

²⁹ ἐπηρώ-

των L (non marg.) TTr.

³⁰ Μωϋσῆς LTr.

³¹ μὴ ἀφῆ

τέκνον T, αὐ τέκνον μὴ ἀφῆ L marg.

³² —αὐτοῦ TTr.

³³ + οὖν BE.

³⁴ μὴ καταλιπὼν L marg. Tr.

³⁵ —ἔλαβον

αὐτήν TTr[L].

³⁶ —καὶ TTr.

³⁷ ἔσχατον LTr.

³⁸ καὶ ἡ

γυνὴ ἀπέθανεν LTr.

³⁹ —οὖν TTr.

⁴⁰ —ὅταν ἀναστῶσιν Tr[L].

⁴¹ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς TTr.

⁴² γαμίζονται LTr.

⁴³ —οἱ

L[Tr].

⁴⁴ Μωϋσέως LTr.

⁴⁵ τοῦ LTr.

⁴⁶ πῶς TTr.

λέγων, 'Εγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ⁴⁷ Θεὸς Ἰσαάκ,
27 καὶ ὁ⁴⁷ Θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ⁴⁷ Θεὸς νεκρῶν,
ἀλλὰ Θεὸς⁴⁸ ζώντων· ὑμεῖς οὖν⁴⁹ πολὺ πλανᾶσθε."

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐ-
τῶν⁵⁰ συζητούντων, εἰδὼς⁵¹ ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη⁵²,
ἐπηρώτησεν αὐτόν, "Ποία ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντο-
29 λή⁵³;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη⁵⁴ αὐτῷ⁵⁵, "Ἐπι πρώτη
πασῶν τῶν ἐντολῶν⁵⁶, "Ἄκουε, Ἰσραήλ· Κύριος ὁ
30 Θεὸς ἡμῶν Κύριος εἷς ἐστί. καὶ ἀγαπήσεις Κύριον
τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ
31 ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου." αὕτη πρώτη ἐντολή⁵⁷. καὶ⁵⁸
δευτέρα ὁμοία⁵⁹ αὕτη⁶⁰, "Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου
ὡς σεαυτόν." Μείζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστι."
32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, "Καλῶς, διδάσκαλε,
ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστί Θεός⁶¹, καὶ οὐκ ἔστιν
33 ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτόν ἐξ ὅλης
τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ψυχῆς⁶², καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν
τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, πλείον⁶³ ἐστί πάντων τῶν
34 ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν⁶⁴ θυσιῶν." Καὶ ὁ Ἰησοῦς
ἰδὼν αὐτόν⁶⁵, ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ,
"Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ." Καὶ
οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ
ἱερῷ, "Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς
36 υἱὸς ἐστί⁶⁶ Δαβὶδ⁶⁷; αὐτὸς γὰρ⁶⁸ Δαβὶδ⁶⁷ εἶπεν ἐν τῷ
Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ, 'Εἶπεν⁶⁹ ὁ⁷⁰ Κύριος τῷ κυρίῳ
μου, Κάθου⁷¹ ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς

47 - ὁ LTr.

48 - Θεὸς LTr.

49 - ὑμεῖς οὖν T[Tr].

50 συν LTr.

51 ἰδὼν LTr.

52 ἀπεκρίθη αὐτοῖς

TTr. 53 πάντων tantum L, at ἐντολή πρώτη πάντων L marg. TTr.

54 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς L marg. TTr. 55 - αὐτῷ T[Tr]. 56 πάντων

[ἐντολή ἐστίν] L, at ἐστίν tantum TTr.

57 - αὕτη πρώτη

ἐντολή T. 58 - καὶ TTr[L]. 59 - ὁμοία T.

60 αὕτη LTr.

61 - Θεὸς LTr.

62 [καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς] L.

63 περισ-

σότερον Tr.

64 - τῶν LTr.

65 [αὐτόν] Tr.

66 ἐστίν

post Δαβείδ Tr.

67 Δαβείδ LTr.

68 - γὰρ T[LTr].

69 λέγει TTr.

70 - ὁ LTr.

71 κάθισον TTr.

σου ὑποπόδιον⁷² τῶν ποδῶν σου. Ἄυτὸς οὖν⁷³ Δαβὶδ⁶⁷ 37 λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ⁷⁴;” Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ⁷⁵, “ Βλέπετε 38 ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτο- 39 καθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθίοντες⁷⁶ τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, 40 καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήψονται⁷⁷ περισσότερον κρίμα.”

Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς⁷⁸ κατέναντι⁷⁹ τοῦ γαζοφυλα- 41 κίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά· καὶ ἔλθουσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ 42 ἐστὶ κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθη- 43 τὰς αὐτοῦ, λέγει⁸⁰ αὐτοῖς, “ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων βέβληκε⁸¹ τῶν βαλόντων⁸² εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. πάντες γὰρ ἐκ τοῦ 44 περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.”

ΚΑΙ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει 13 αὐτῷ εἰς¹ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, “ Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.” Καὶ ὁ Ἰη- 2 σοῦς ἀποκριθεὶς² εἶπεν αὐτῷ, “ Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῆ³ λίθος ἐπὶ λίθῳ⁴, ὅς οὐ μὴ καταλυθῆ.” Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ 3 ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων⁵ αὐτὸν κατ’ ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, “ Εἰπέ⁶ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ 4

⁷² ὑποκάτω T.

υἱὸς TTr.

τες TTr.

⁷⁹ ἀπέναντι Tr.

των LTr.

— ἀποκριθεὶς TTr.

⁶ εἶπὸν LTr.

⁷³ — οὖν TTr[L].

⁷⁵ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν TTr.

⁷⁷ λήμψονται LTr.

⁸⁰ εἶπεν LTr.

¹ + ἐκ TTr.

³ + ὥδε LTr.

⁷⁴ αὐτοῦ ἐστὶν

⁷⁶ κατέσθον-

⁷⁸ — ὁ Ἰησοῦς TTr[L].

⁸¹ ἔβαλεν LTr.

⁸² βαλλόν-

⁴ λίθον Tr.

⁵ ἐπηρώτα TTr.

τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ⁷ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι⁸ ;”
 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς⁹ αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν¹⁰, “Βλέ-
 6 πετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ¹¹ ἐλεύσονται
 ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ
 7 πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούσητε¹² πολέμους
 καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ¹³ γενέσθαι·
 8 ἀλλ’ οὕτω τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ
 ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ¹⁴ ἔσονται
 σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ¹⁵ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταρα-
 9 χαί¹⁶. ἀρχαί¹⁷ ᾠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς
 ἑαυτοὺς. παραδώσουσι γὰρ¹⁸ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ
 εἰς συναγωγὰς¹⁹ δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ
 βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον
 10 αὐτοῖς· καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον²⁰ κηρυχθῆ-
 11 ναι τὸ εὐαγγέλιον. ὅταν δὲ ἀγάγωσιν²¹ ὑμᾶς παραδι-
 δόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε²².
 ἀλλ’ ὃ ἐὰν²³ δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο
 λαλεῖτε· οὐ γὰρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ
 12 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. παραδώσει δὲ²⁴ ἀδελφὸς ἀδελφὸν
 εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται
 13 τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ
 ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὃ
 δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
 14 “Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ
 ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου²⁵, ἐστὸς²⁶ ὅπου οὐ δεῖ·
 (ὃ ἀναγινώσκων νοεῖτω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευ-
 15 γέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· ὃ δὲ²⁷ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ
 καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν²⁸, μηδὲ εἰσελθῆτω²⁹ ἀραι³⁰ τι³⁰
 16 ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὃ εἰς τὸν ἀγρὸν ὦν³¹ μὴ

7 μέλλει T.

8 ταῦτα πάντα συντ. L, αὐτὰ ταῦτά συντελεῖσθαι

πάντα TTr. 9 - ἀποκριθεὶς TTr. 10 ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς LTr.

11 - γὰρ T[Tr].

12 ἀκούετε TTr.

13 - γὰρ T[Tr].

14 - καὶ TTr.

15 - καὶ T[Tr].

16 - καὶ ταραχαί LTr.

17 ἀρχή LTr.

18 - γὰρ T.

19 , LTr.

20 πρῶτον δεῖ LTr.

21 καὶ ὅταν ἀγωσιν LTr.

22 - μηδὲ μελετᾶτε Tr[L].

23 ἂν L.

24 καὶ παραδώσει LTr.

25 - τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφή-

του TTr[L].

26 ἐστὼς BE, ἐστηκὸς L, ἐστηκότα TTr.

27 - δεῖ

L[Tr].

28 [εἰς τὴν οἰκίαν] L.

29 εἰσελθάτω LTr.

30 τι ἀραι TTr.

31 - ὦν LTr.

ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις 17
 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ 18
 γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν³² χειμῶνος. ἔσονται γὰρ αἱ 19
 ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις³³, οἷα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ’
 ἀρχῆς κτίσεως ἧς³⁴ ἔκτισεν ὁ Θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ
 οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε³⁵ τὰς 20
 ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς
 ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.
 Καὶ τότε εἴαν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἴδού³⁶, ὧδε ὁ Χριστός, 21
 ἢ³⁷ ἰδού³⁸, ἐκεῖ, μὴ πιστεύσητε³⁹. ἐγερθήσονται γὰρ 22
 ψευδόχριστοι καὶ⁴⁰ ψευδοπροφήται, καὶ δώσουσι⁴¹
 σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν,
 καὶ⁴² τοὺς ἐκλεκτοὺς. ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδού⁴³, προεῖ- 23
 ρηκα ὑμῖν πάντα. Ἄλλ’⁴⁴ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, 24
 μετὰ τὴν θλίψιν⁴⁵ ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,
 καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ 25
 οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες⁴⁶, καὶ
 αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. καὶ 26
 τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν
 νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης⁴⁷. καὶ τότε 27
 ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ⁴⁸, καὶ ἐπισυνάξει
 τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ⁴⁹ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ’
 ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

“ Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν 28
 αὐτῆς ἦδη ὁ κλάδος⁵⁰ ἀπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφυῆ⁵¹ τὰ
 φύλλα, γινώσκετε⁵² ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕτω 29
 καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε⁵³ γινόμενα, γινώσκετε ὅτι
 ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ 30
 παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα⁵⁴ γένη-

³² - ἡ φυγὴ ὑμῶν LTr. ³³ θλίψις LTr *passim*. ³⁴ ἦν
 LTr. ³⁵ ἐκολόβωσεν ὁ (- ὁ TTr *marg.*) κύριος L *marg.* TTr. *marg.*
³⁶ ἴδε TTr. ³⁷ - ἢ T. ³⁸ ἴδε LTr. ³⁹ πιστεύετε L
 (non *marg.*) TTr. ⁴⁰ - ψευδόχριστοι καὶ T. ⁴¹ ποιήσουσιν T.
⁴² - καὶ T[Tr]. ⁴³ - ἰδού TTr[L]. ⁴⁴ Ἄλλὰ LTr.
⁴⁵ θλίψιν LTr. ⁴⁶ ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες LTr.
⁴⁷ καὶ δόξης πολλῆς L. ⁴⁸ - αὐτοῦ TTr[L]. ⁴⁹ - αὐτοῦ TTr.
⁵⁰ ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς LTr. ⁵¹ ἐκφύη T. ⁵² γινώσκεται T.
⁵³ ἴδητε ταῦτα LTr. ⁵⁴ ταῦτα πάντα TTr.

- 31 ται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται⁵⁵. οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι⁵⁶.
- 32 “ Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ⁵⁷ τῆς ὥρας, οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ⁵⁸ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
- 33 “ Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε⁵⁹. οὐκ οἴ-
34 दाτε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν. ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δούς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ⁶⁰ ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ
35 θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορή. γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται,
36⁶¹ ὁ ψέ, ἢ μεσονυκτίου⁶², ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωί· μὴ
37 ἔλθων ἐξαίφνης εὖρη ὑμᾶς καθεύδοντας. ἃ⁶³ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε.”

- 14 ἮΝ δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς
2 αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· ἔλεγον δέ¹, “ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται² τοῦ λαοῦ.”
3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ³ συντρίψασα τὸ⁴ ἀλάβαστρον, κατέχευεν αὐτοῦ κατὰ⁵
4 τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς, καὶ λέγοντες⁶, “ Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ
5 μύρου γέγονεν; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο⁷ πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων⁸, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς.” καὶ
6 ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, “ Ἀφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργά-
7 σατο⁹ εἰς ἐμέ¹⁰. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ’ ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτούς¹¹ εὖ

⁵⁵ παρελεύσεται L marg. Tr marg. ⁵⁶ παρελεύσονται TTr.
⁵⁷ ἢ LTr. ⁵⁸ ἄγγελος T, at -οἱ secund. Tr. ⁵⁹ -καὶ προσεύ-
χεσθε LT[Tr]. ⁶⁰ -καὶ LTr. ⁶¹ +ἢ TTr. ⁶² μεσο-
νύκτιον TTr. ⁶³ ὁ LTr. ¹ γὰρ LTr. ² ἔσται
θόρυβος TTr. ³ -καὶ T. ⁴ τὸν L, τὴν TTr. ⁵ -κατὰ LTr.
⁶ -καὶ λέγοντες T[Tr]. ⁷ +τὸ μύρον LTr. ⁸ δηναρίων
τριακοσίων LTr. ⁹ ἠργάσατο T. ¹⁰ ἐν ἐμοί LTr.
¹¹ αὐτοῖς LTr.

ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ὃ εἶχεν¹² αὐτῆ¹³, 8
ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα¹⁴ εἰς τὸν
ἐνταφιασμόν. ἀμὴν¹⁵ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν¹⁶ κηρυχθῆ 9
τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο¹⁷ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ
ἐποίησεν αὐτῆ λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.”
Καὶ ὁ¹⁸ Ἰούδας ὁ¹⁹ Ἰσκαριώτης, ²⁰εἰς τῶν δώδεκα, 10
ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῶ αὐτὸν²¹ αὐ-
τοῖς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο 11
αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτηι πῶς εὐκαίρως αὐτὸν
παραδῶ²².

ΚΑΙ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα 12
ἔθνον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, “Ποῦ θέλεις
ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;” Καὶ 13
ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς,
“Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρω-
πος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,
καὶ ὅπου ἔαν²³ εἰσέλθῃ, εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότη, 14
“Ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα²⁴,
ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ 15
αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγειον²⁵ μέγα ἐστρωμένον ἐτοιμον²⁶.
²⁷ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.” Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ 16
αὐτοῦ²⁸, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὔρον καθὼς
εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα· 17
καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, 18
“Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὃ
ἐσθίω μετ’ ἐμοῦ.” Οἱ δὲ²⁹ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ 19
λέγειν αὐτῷ εἰς καθ’³⁰ εἰς, “Μή τι ἐγώ;” Καὶ ἄλλος,
“Μή τι ἐγώ³¹;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς³² εἶπεν αὐτοῖς, “Εἰς 20
ἐκ³³ τῶν δώδεκα, ὃ ἐμβαπτόμενος μετ’ ἐμοῦ³⁴ εἰς τὸ

¹² ἔσχεν LTr. ¹³ — αὐτῆ T[LTr]. ¹⁴ τὸ σῶμά μου LTr.
¹⁵ + δὲ TTr[L]. ¹⁶ ἔαν T. ¹⁷ — τοῦτο TTr[L]. ¹⁸ — ὁ LTr.
¹⁹ — ὁ LTr. ²⁰ + ὁ TTr. ²¹ παραδοῖ αὐτὸν L, αὐτὸν
παραδοῖ TTr. ²² αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ LTr. ²³ ἂν LTr.
²⁴ + μου TTr[L]. ²⁵ ἀνάγειον LTr. ²⁶ [ἐτοιμον] L.
²⁷ + καὶ TTr. ²⁸ [αὐτοῦ] Tr. ²⁹ — Οἱ δὲ T. ³⁰ κατὰ T.
³¹ — καὶ ἄλλος, Μή τι ἐγώ; Tr. ³² — ἀποκριθεὶς LTr. ³³ [ἐκ] Tr.
³⁴ + τὴν χεῖρα L.

- 21 **τρυβλίον.** ³⁵ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται· καλὸν ἦν ³⁶ αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος.”
- 22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ³⁷ ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, “**Λά-**
- 23 **βετε, φάγετε** ³⁸. τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.” Καὶ λαβὼν τὸ ³⁹ ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον
- 24 ἐξ αὐτοῦ πάντες· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “**Τοῦτό ἐστι τὸ**
- 25 **αἷμά μου,** τὸ ⁴⁰ τῆς καινῆς ⁴¹ διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον ⁴². ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γεννήματος ⁴³ τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.”
- 26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.
- 27 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “**Ὅτι πάντες σκανδα-**
- 28 **λισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ** ⁴⁴ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ⁴⁵. ὅτι γέγραπται, ‘**Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ**
- 29 **ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.**’ Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, “**Καὶ εἰ** ⁴⁷ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ’ οὐκ ἐγώ.”
- 30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “**Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι** ⁴⁹ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ⁴⁹, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα
- 31 **φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με** ⁵⁰.” Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ⁵¹ ἔλεγε ⁵² μᾶλλον ⁵³, “**Ἐάν με δέῃ** ⁵⁴ συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι.” Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
- 32 **ΚΑΙ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ** ⁵⁵ ὄνομα **Γεθσημανῆ** ⁵⁶. καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “**Καθίσατε**

³⁵ + ὅτι T[Tr].

³⁸ - φάγετε LTTGr.

⁴¹ - καινῆς TTr.

ὑπὲρ πολλῶν TTr.

⁴⁵ - ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ TTr[L].

πρόβατα L, τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται TTr.

⁴⁸ + σὺ LTTGr.

⁵⁰ με ἀπαρνήσῃ LTTGr.

(non marg.) TTr.

⁵⁵ ᾧ L

³⁶ - ἦν T[LTr].

³⁹ - τὸ LTTGr.

⁴² ὑπὲρ πολλῶν ἐκχυννόμενον L, ἐκχυννόμενον

⁴³ γεννήματος TTr.

⁴⁵ - ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ TTr[L].

πρόβατα L, τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται TTr.

⁴⁸ + σὺ LTTGr.

⁵⁰ με ἀπαρνήσῃ LTTGr.

⁵³ - μᾶλλον LTr.

⁵⁶ Γεθσημανεὶ LTr, Γεθσημανεὶ T.

³⁷ - ὁ Ἰησοῦς T[LTr].

⁴⁰ - τὸ T[L].

⁴² ὑπὲρ πολλῶν ἐκχυννόμενον L, ἐκχυννόμενον

⁴³ γεννήματος TTr.

⁴⁵ - ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ TTr[L].

⁴⁶ διασκορπισθήσονται τὰ

⁴⁷ Εἰ καὶ Tr.

⁴⁹ ταύτῃ τῇ νυκτὶ L (non marg.) TTr.

⁵¹ ἐκπερισσῶς LTTGr.

⁵² ἐλάλει L

⁵⁴ δέῃ με LTr.

ὧδε, ἕως προσεύξωμαι.” Καὶ παραλαμβάνει τὸν 33
 Πέτρον καὶ τὸν⁵⁷ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μεθ’ ἑαυτοῦ⁵⁸.
 Καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. καὶ λέγει 34
 αὐτοῖς, “Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου·
 μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.” Καὶ προσελθὼν⁵⁹ μικρόν, 35
 ἔπεσεν⁶⁰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχето, ἵνα, εἰ δυνατόν
 ἐστι, παρέλθῃ ἀπ’ αὐτοῦ ἡ ὥρα· καὶ ἔλεγεν, “Ἄβ- 36
 βᾶ, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι. παρένεγκε τὸ ποτή-
 ριον ἀπ’ ἐμοῦ τοῦτο⁶¹. ἀλλ’ οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί
 σύ.” Καὶ ἔρχεται καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, 37
 καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, “Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυ-
 σασ μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; γρηγορεῖτε καὶ προσ- 38
 εὔχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε⁶² εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν
 πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.” Καὶ πάλιν 39
 ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. καὶ 40
 ὑποστρέψας⁶³ εὗρεν αὐτοὺς πάλιν⁶⁴ καθεύδοντας· ἦσαν
 γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι⁶⁵, καὶ οὐκ ᾔδεισαν
 τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι⁶⁶.

Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Καθεύ- 41
 δετε τὸ⁶⁷ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἀπέχει ἡλθεν ἡ
 ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς
 χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ 42
 παραδιδούς με ἤγγικε.”

Καὶ εὐθέως⁶⁸, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται⁶⁹ 43
 Ἰούδας⁷⁰, εἰς ὧν⁷¹ τῶν δώδεκα, καὶ μετ’ αὐτοῦ ὄχλος
 πολλὸς⁷² μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιε-
 ρέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.
 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς⁷³ αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, 44
 λέγων, “Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε
 αὐτόν, καὶ ἀπαγάγετε⁷⁴ ἀσφαλῶς.” Καὶ ἐλθὼν, εὐ- 45

57 — τὸν LTr.

58 μετ’ αὐτοῦ LTr.

59 προσελθὼν Tr.

60 ἔπιπτεν T.

61 τοῦτο ἀπ’ ἐμοῦ LTr.

62 ἔλθητε T.

63 πάλιν ἐλθὼν L, αὐτὸ ἐλθὼν Tr.

64 — πάλιν LTr.

65 καταβα-

ρυνόμενοι LTr.

66 ἀποκριθῶσιν αὐτῷ LTr.

67 — τὸ LTr.

68 εὐθέως LTr.

69 + ὁ LTr.

70 + ὁ Ἰσκαριώτης LT[Tr].

71 — ὧν LTr.

72 — πολλὸς TTr[L].

73 παραδούς L: παργ.

74 ἀπάγετε LTr.

θεώς⁷⁵ προσελθὼν αὐτῷ λέγει, “‘Ραββί, ραββί⁷⁶.” καὶ
46 κατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλον⁷⁷ ἐπ’ αὐτόν τὰς
χειρας αὐτῶν⁷⁸, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

47 Εἰς δέ τις⁷⁹ τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν
μάχαιραν ἔπαισε τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
48 ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὄπλον⁸⁰. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς, “Ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξήλθετε⁸¹ μετὰ μαχαι-
49 ρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ’ ἡμέραν ἤμην
πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ⁸²
50 με· ἀλλ’ ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.” Καὶ ἀφέν-
51 τες αὐτόν πάντες ἔφυγον⁸³. Καὶ εἰς τις νεανίσκος⁸⁴
ἠκολούθει⁸⁵ αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμ-
52 νοῦ. καὶ κρατοῦσιν αὐτόν οἱ νεανίσκοι⁸⁶. ὁ δὲ κατα-
λιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ’ αὐτῶν⁸⁷.

53 ΚΑΙ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα·
καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
54 πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς⁸⁸. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ
μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν
τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρ-
55 ετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ⁸⁹ φῶς. Οἱ δὲ ἀρ-
χιερεῖς καὶ ὄλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ
Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ
56 εὔρισκον⁹⁰. πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ’ αὐτοῦ,
57 καὶ ἴσαι⁹¹ αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. καὶ τινες ἀνα-
58 στάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ’ αὐτοῦ, λέγοντες, “Ὅτι
ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, “Ὅτι ἐγὼ καταλύσω
τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν
59 ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.” Καὶ
60 οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς
ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ⁹² μέσον ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν,
λέγων, “Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; τί οὗτοί σου κατα-

⁷⁵ εὐθὺς LTr.

⁷⁶ ‘Ραββί *semel* LTr, ‘Ραββει ραββεί T.

⁷⁷ ἐπέβαλαν T.

⁷⁸ τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτόν L, τὰς χεῖρας αὐτῷ TTr.

⁷⁹ — τις LTr.

⁸⁰ ὄπλιον LTr.

⁸¹ ἐξήλθατε LTr.

⁸² ἐκρατεῖτε T.

⁸³ ἔφυγον πάντες TTr.

⁸⁴ νεανίσκος τις LTr.

⁸⁵ συνηκολούθει LTr.

⁸⁶ — οἱ νεανίσκοι LTr.

⁸⁷ — ἀπ’

αὐτῶν Tr[L].

⁸⁸ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι L.

⁸⁹ — τὸ E.

⁹⁰ εὔρισκον LTr.

⁹¹ ἴσαι SETr.

⁹² — τὸ LTr.

μαρτυροῦσιν;” Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο⁹³. 61
 Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ,
 “Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;” Ὁ δὲ 62
 Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἐγὼ εἰμι. καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ
 ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν⁹⁴ τῆς δυνάμεως, καὶ
 ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.” Ὁ δὲ 63
 ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει, “Τί
 ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἤκούσατε τῆς βλασ- 64
 φημίας⁹⁵. τί ὑμῖν φαίνεται;” Οἱ δὲ πάντες κατέκρι-
 ναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον⁹⁶ θανάτου. Καὶ ἤρξαντό τινες 65
 ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐ-
 τοῦ⁹⁷, καὶ κολαφίζειν αὐτόν, καὶ λέγειν αὐτῷ, “Προ-
 φήτευσον.” καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλ-
 λον⁹⁸.

Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω⁹⁹, ἔρχεται 66
 μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν 67
 Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, “Καὶ
 σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα¹⁰⁰.” Ὁ δὲ 68
 ἠρνήσατο, λέγων, “Οὐκ¹⁰¹ οἶδα, οὐδὲ¹⁰² ἐπίσταμαι τί
 σὺ¹⁰³ λέγεις.” Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον·
 καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε¹⁰⁴. Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν 69
 πάλιν ἤρξατο¹⁰⁵ λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν¹⁰⁶, “Ὅτι
 οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.” Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ 70
 μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ,
 “Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ. καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ
 λαλιά σου ὁμοιάζει¹⁰⁷.” Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν 71
 καὶ ὀμνύειν¹⁰⁸, “Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον,
 ὃν λέγετε.” Καὶ¹⁰⁹ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. 72
 Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος οὗ¹¹⁰ εἶπεν

⁹³ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδὲν TTr. ⁹⁴ ἐκ δεξιῶν καθήμενον L (non marg.) TTr. ⁹⁵ τὴν βλασφημίαν L. ⁹⁶ ἔνοχον εἶναι TTr.
⁹⁷ αὐτοῦ τὸ πρόσωπον TTr. ⁹⁸ ἔλαβον LTr. ⁹⁹ κάτω
 ἐν τῇ αὐλῇ TTr. ¹⁰⁰ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ LTr. ¹⁰¹ οὔτε L
 (non marg.) Tr. ¹⁰² οὔτε L (non marg.) TTr. ¹⁰³ σὺ τί
 LTr. ¹⁰⁴ [καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν] L. ¹⁰⁵ ἤρξατο πάλιν T.
¹⁰⁶ παρεστῶσιν TTr. ¹⁰⁷ —καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει LTr.
¹⁰⁸ ὀμνύειν LTr. ¹⁰⁹ + εὐθὺς LTr. ¹¹⁰ τὸ ῥῆμα
 ὡς LTr.

αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “¹¹¹ Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς¹¹¹, ἀπαρνήση με τρίς¹¹².” καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

15 ΚΑΙ εὐθέως¹ ἐπὶ τὸ² πρῶτὸ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ³ Πιλάτῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, “⁴ Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;” ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ⁴, “⁵ Σὺ λέγεις.” Καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν⁵ αὐτόν, λέγων, “⁶ Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; ἴδε, πόσα σου καταμαρτυροῦσιν⁶.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον, ὃν περ ἤτουόντο. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν⁷ δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. καὶ ἀναβοήσας⁸ ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς αἰεὶ ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, “⁹ Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;” Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς· ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν⁹ εἶπεν αὐτοῖς, “¹⁰ Τί οὖν θέλετε¹⁰ ποιήσω ὃν λέγετε^{11 12} βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;” Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν¹³, “¹⁴ Σταύρωσον αὐτόν.” Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, “¹⁴ Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν¹⁴;” Οἱ δὲ περισσοτέρως¹⁵ ἔκραξαν¹⁶, “¹⁵ Σταύρωσον αὐτόν.” Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ.

¹¹¹ δὶς φωνῆσαι LTr.

¹¹² τρίς με ἀπαρνήση LTr.

¹ εὐθέως TTr.

² —ἐπὶ τὸ LTr.

³ —τῷ LTr.

⁴ αὐτῷ λέγει TTr.

⁵ ἐπηρώτα L marg. TTr.

⁶ κατηγοροῦσιν LTr.

⁷ στα-

σιαστῶν LTr, συστασιαστῶν T.

⁸ ἀναβάς LTr.

⁹ πάλιν

ἀποκριθεὶς LTr.

¹⁰ [θέλετε] Tr.

¹¹ —ὃν λέγετε LTr.

¹² + τὸν LTr.

¹³ + λέγοντες L.

¹⁴ ἐποίησεν κακὸν TTr.

¹⁵ περισσῶς LTr.

¹⁶ ἔκραζον L.

Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, 16 ὃ ἐστὶ πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν, καὶ ἐνδύουσιν¹⁷ αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον, καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν, “ Χαῖρε, βασιλεῦ¹⁸ τῶν Ἰουδαίων.” καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, 19 καὶ ἐνέπτυνον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν 20 τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια¹⁹. καὶ ἐξάγουσιν²⁰ αὐτόν, ἵνα σταυρώσωσιν²¹ αὐτόν. καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, 21 ἐρχόμενον ἀπ’²² ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

ΚΑΙ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ²³ τόπον, ὃ ἐστὶ 22 μεθερμηνευόμενον, Κρανίου τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ 23 πιεῖν²⁴ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃ δὲ²⁵ οὐκ ἔλαβε. Καὶ 24 σταυρώσαντες αὐτόν²⁶, διεμέριζον²⁷ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ’ αὐτά, τίς τί ἄρῃ. ἦν δὲ ὥρα 25 τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή 26 τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, “ Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.” Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο ληστές, 27 ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα, “ Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη²⁸.” Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινουν- 29 τες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, “ Οὐά²⁹, ὃ καταλύων τὸν ναόν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν³⁰, σῶσον σεαυτόν, καὶ κατάβα³¹ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.” 30 Ὁμοίως δὲ³² καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλή- 31 λους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, “ Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς 32 τοῦ³³ Ἰσραὴλ³⁴ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα

17 ἐνδιδύσκουσιν LTTGr. 18 ὁ βασιλεὺς T. 19 αὐτοῦ L.
 20 ἀγουσιν L. 21 σταυρώσουσιν LTTGr. 22 ἀπὸ LTTGr.
 23 Γολγοθᾶν T, [τὸν Γολγοθᾶ] Tt. 24 —πιεῖν TTT. 25 ὃς δὲ Tt.
 26 σταυροῦσιν αὐτόν καὶ TTT. 27 διαμερίζονται LTTGr. 28 v. 28
deest in T, uncinis includit Tt. 29 Οὐά T. 30 οἰκοδομῶν
 τρισὶν ἡμέραις LTTGr. 31 καταβάς LTTGr. 32 —δὲ LTTGr.
 33 —τοῦ LTTGr. 34 . L (Ἰσραὴλ S).

ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν³⁵.” Καὶ οἱ συνεσταυρωμέ-
 33 νοὶ³⁶ αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Γενομένης δὲ³⁷ ὥρας ἕκτης,
 σκότος ἐγένετο ἐφ’ ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης³⁸.
 34 καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ³⁹ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ με-
 γάλῃ, λέγων⁴⁰, “Ἐλωὶ, Ἐλωὶ⁴¹, λαμμά⁴² σαβαχθανὶ⁴³;”
 ὃ ἐστι μεθερμηνευόμενον, “Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός
 35 μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες⁴⁴;” Καὶ τινὲς τῶν παρεστη-
 κόντων ἀκούσαντες ἔλεγον, “Ἰδοὺ⁴⁵, Ἡλίαν φωνεῖ.”
 36 Δραμῶν δὲ εἰς⁴⁶, καὶ⁴⁷ γεμίσας σπύγγον ὄξους, περι-
 θείς τε⁴⁸ καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων, “Ἀφετε,
 ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν.”
 37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείδεν φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε.
 38 καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ⁴⁹
 39 ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστη-
 κὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω κράξας⁵⁰ ἐξέπνευσεν,
 εἶπεν, “Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος⁵¹ υἱὸς ἦν Θεοῦ.”
 40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν
 αἷς ἦν⁵² καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ⁵³
 τοῦ⁵⁴ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆ⁵⁵ μήτηρ, καὶ
 41 Σαλώμῃ, αἱ καὶ⁵⁶, ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν
 αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ
 συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.
 42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ
 43 ἐστι προσάββατον⁵⁷, ἦλθεν⁵⁸ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας,
 εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος
 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς⁵⁹
 44 Πιλάτον, καὶ ᾗτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ
 Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλε-
 σάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτόν εἰ πάλαι⁶⁰

³⁵ + αὐτῷ L.

³⁸ ἐνάτης LTr.

⁴⁰ - λέγων Tr.

λαμὰ Tr.

μαργ.) Tr.

⁴⁸ - τε LTr.

ἄνθρωπος LTr.

⁵⁵ Ἰωσήτος LTr.

⁵⁸ ἐλθὼν LTr.

³⁵ + σὺν L.

³⁹ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ LTr (ἐνάτῃ tantum T).

⁴¹ Ἐλωὶ ἐλωὶ LTr.

⁴² λεμὰ L, λιμὰ T,

⁴³ σαβαχθανεὶ Tr.

⁴⁴ ἐγκατέλιπές με L (non

⁴⁵ Ἴδε Tr.

⁴⁶ τις Tr.

⁴⁷ - καὶ L[Tr].

⁴⁹ ἀπ’ LTr.

⁵⁰ [κράξας] Tr.

⁵¹ οὗτος ὁ

⁵² [ἦν] Tr.

⁵³ [ἡ] Tr.

⁵⁴ - τοῦ LTr.

⁵⁶ - καὶ L[Tr].

⁵⁷ πρὸς σάββατον LTr.

⁵⁹ + τὸν Tr.

⁶⁰ ἤδη LTr.

ἀπέθανε· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο 45
τὸ σῶμα⁶¹ τῷ Ἰωσήφ. καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ⁶² 46
καθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ κατέθηκεν⁶³
αὐτόν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας·
καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.
ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσή⁶⁴ ἐθεώ- 47
ρουν ποῦ τίθεται⁶⁵.

ΚΑΙ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγ- 16
δαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ¹ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη
ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.
καὶ λίαν πρῶτὴ τῆς μιᾶς² σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ 2
μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. καὶ ἔλεγον πρὸς 3
ἑαυτάς, “Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ³ τῆς θύρας
τοῦ μνημείου;” Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι 4
ἀποκεκύνλισται⁴ ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ 5
εἰσελθοῦσαι⁵ εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον⁶ νεανίσκον καθή-
μενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν·
καὶ ἐξεθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, “Μὴ ἐκθαμ- 6
βεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυ-
ρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου
ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλ’⁷ ὑπάγετε, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς 7
αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν· ἐκεῖ αὐτόν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.” Καὶ 8
ἐξελθοῦσαι ταχὺ⁸ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ⁹
αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν¹⁰ εἶπον,
ἐφοβοῦντο γάρ¹¹.

¹² Ἀναστὰς δὲ πρῶτὴ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶ- 9
τον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ’¹³ ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ
δαιμόνια. ἐκείνη¹⁴ πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ’¹⁰
αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. καὶ κείνοι 11
ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ’ αὐτῆς ἠπίστησαν.
Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανε- 12

⁶¹ πτώμα LTr. - ⁶² -καὶ LTr. ⁶³ ἔθηκεν LTr.
⁶⁴ ἡ Ἰωσήτος LTr. ⁶⁵ τίθεται LTr. ¹ - τοῦ T[Tr].
² μιᾶ τῶν LTr. ³ ἀπὸ LTr. ⁴ ἀνακέκύνλισται TTr.
⁵ ἐλθοῦσαι T. ⁶ ἴδον T. ⁷ ἀλλὰ LTr. ⁸ - ταχὺ LTr.
⁹ γάρ LTr. ¹⁰ - οὐδὲν L, *errore credo*. ¹¹ +κατὰ Μάρκον Tr.
¹² *vv. 9—20 non Marci esse censet* T. ¹³ παρ’ LTr. ¹⁴ +δὲ L.

13 ρώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἄγρον. κἀκεῖ-
 νοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκεί-
 14 νοις ἐπίστευσαν. Ὑστερον¹⁵ ἀνακειμένοις αὐτοῖς
 τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν
 αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν
 15 ἐγγηγερμένον¹⁶ οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 “Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ
 16 εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ πιστεύσας καὶ βαπτι-
 σθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.
 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει¹⁷.
 ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις
 18 λαλήσουσι καιναῖς¹⁸.¹⁹ ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν
 τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει²⁰. ἐπὶ ἀρρώστους
 χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξουσιν.”
 19 Ὁ μὲν οὖν Κύριος²¹, μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς,
 ἀνελήφθη²² εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν
 20 τοῦ Θεοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ,
 τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος
 διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. Ἀμήν²³.²⁴

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ¹.



1 ἘΠΕΙΔΗ ΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι
 διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγ-
 2 μάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται
 3 καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξε καμοί,
 παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς

15 + δὲ LTr. 16 + ἐκ νεκρῶν L. 17 παρακολουθήσει ταῦτα L,
 ἀκολουθήσει ταῦτα Tr. 18 - καιναῖς Tr. 19 + καὶ ἐν ταῖς
 χερσίν Tr. 20 βλάβη LTr[T]. 21 + Ἰησοῦς LTr.
 22 ἀνελήμφθη LTr[T]. 23 - Ἀμήν BELTr[T]. 24 + Τὸ κατὰ
 Μάρκον εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις αῤῥί, κεφαλαίοις σλς' S (qui
 nihil habet ad fin. Matthæi) at + Κατὰ Μάρκον Tr iterum. 1 Εὐ-
 αγγέλιον κατὰ Λουκᾶν LT.

σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν 4
κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

ἘΓΕΝΕΤΟ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ² βασιλέως 5
τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημε-
ρίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ³ ἐκ τῶν θυγατέρων
Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβητ. ἦσαν δὲ 6
δίκαιοι ἀμφοτέρωθεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν
πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου
ἀμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλι- 7
σάβητ ἦν⁴ στείρα, καὶ ἀμφοτέρωθεν προβεβηκότες ἐν
ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερα- 8
τεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι
τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυ- 9
μιάσαι⁵ εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου· καὶ πᾶν 10
τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν⁶ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ
τοῦ θυμιάματος. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, 11
ἔστως ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος·
καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν 12
ἐπ' αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος, “Μὴ 13
φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ
ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβητ γεννήσει υἱὸν σοι, καὶ καλέ-
σεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. καὶ ἔσται χαρὰ σοι 14
καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει⁷ αὐτοῦ
χαρήσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ⁸ Κυρίου· 15
καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖη, καὶ Πνεύματος
Ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.
καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύ- 16
ριον τὸν Θεὸν αὐτῶν· καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον 17
αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου⁹, ἐπιστρέψαι
καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει
δικαίων, ἐτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.”
Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, “Κατὰ τί 18
γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή

² - τοῦ T.
³ Ἐλισάβητ LT.
⁷ γενέσει LT.

³ γυνὴ αὐτῷ L (non marg.) T.
⁵ θυμιάσαι LT.
⁸ - τοῦ T.

⁴ ἦν [+ἡ] T]
⁶ ἦν τοῦ λαοῦ LT.

⁹ Ἡλίου SE.

19 μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.” Καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, “Ἐγὼ εἰμι Γαβριήλ ὁ
παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλή-
20σαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. καὶ ἰδού,
ἔσθι σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλήσαι, ἄχρι ἧς ἡμέ-
ρας γένηται ταῦτα· ἀνθ’ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς
λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν
21 αὐτῶν.” Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν·
καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ¹⁰.
22 ἔξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο¹¹ λαλήσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέ-
γνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς
23 ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. καὶ ἐγένετο
ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ,
24 ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς
ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβητ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ
25 περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα, “Ὅτι
οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ¹² Κύριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπέειδεν¹³
ἀφελεῖν τὸ¹⁴ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.”
26 ἘΝ δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος
Γαβριήλ ὑπὸ¹⁵ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ
27 ὄνομα Ναζαρέτ¹⁶, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην¹⁷
ἀνδρί, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβίδ¹⁸. καὶ τὸ
28 ὄνομα τῆς παρθένου Μαρίας. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγε-
λος¹⁹ πρὸς αὐτὴν εἶπε, “Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ
29 Κύριος μετὰ σου, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν²⁰.” Ἡ δὲ
ἰδοῦσα²¹ διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ²², καὶ διελογί-
30 ζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ
ἄγγελος αὐτῇ²³, “Μὴ φοβοῦ, Μαρίας· εὗρες γὰρ
31 χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδού, συλλήψῃ²⁴ ἐν γαστρὶ,
καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
32 οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται·
καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβίδ¹⁸

¹⁰ ἐν τῷ ναῷ αὐτόν T.¹¹ ἐδύνατο LT.¹² — ὁ LT.¹³ ἐπέειδεν T.¹⁴ — τὸ T.¹⁵ ἀπὸ T.¹⁶ Ναζαρέθ LT.¹⁷ ἐμνηστευμένην LT.¹⁸ Δαβίδ LT.¹⁹ — ὁ ἄγγελος T.²⁰ — εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν T.²¹ — ἰδοῦσα T.²² ἐπὶ τῷ

λόγῳ διεταράχθη T.

²³ πρὸς αὐτὴν L marg.²⁴ συλλήψῃ LT.

τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον 33
 Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ
 ἔσται τέλος.” Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον, 34
 “Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;” Καὶ 35
 ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, “Πνεῦμα Ἅγιον
 ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει
 σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον²⁵ ἅγιον κληθήσεται Υἱὸς
 Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβητ ἡ συγγενής²⁶ σου, καὶ 36
 αὐτὴ συνειληφύια υἱὸν ἐν γήρα²⁷ αὐτῆς· καὶ οὗτος
 μὴν ἔκτος ἔστιν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα· ὅτι οὐκ 37
 ἀδυνατήσκει παρὰ τῷ Θεῷ²⁸ πᾶν ῥῆμα.” Εἶπε δὲ 38
 Μαριάμ, “Ἰδοὺ, ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ
 τὸ ῥῆμά σου.” Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ’ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ²⁹ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις 39
 ἔπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν
 Ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ 40
 ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβητ. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ 41
 Ἐλισάβητ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας³⁰, ἐσκίρτησε τὸ
 βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος
 Ἁγίου ἡ Ἐλισάβητ, καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ³¹ μεγάλη, 42
 καὶ εἶπεν, “Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογη-
 μένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι 43
 τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με;
 ἰδοὺ γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς 44
 τὰ ὠτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος³²
 ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι 45
 ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυ-
 ρίου.”

Καὶ εἶπε Μαριάμ, “Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν 46
 Κύριον, καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ 47
 τῷ σωτηρῇ μου· ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν 48
 τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί
 με πᾶσαι αἱ γενεαί· ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεία³³ ὁ 49

²⁵ + [ἐκ σοῦ] L.
 θεοῦ L marg. T.
 Μαρίας ἡ Ἐλισάβητ LT.
 λιάσει T.

²⁶ συγγενίς L.
²⁹ Μαρία L marg.
³¹ κραυγῇ T.
³³ μεγάλα L.

²⁷ γήρει LT.
²⁸ τοῦ
³⁰ τὸν ἀσπασμὸν τῆς
³² τὸ βρέφος ἐν ἀγαλ-

50 δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ τὸ ἔλεος
αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν³⁴ τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
51 ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν
52 ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. καθεῖλε δυνά-
53 στας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς. πεινῶντας
ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξάπέστειλε κε-
54 νούς. ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι
55 ἐλέους, καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.”
56 Ἐμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ³⁵ μῆνας τρεῖς· καὶ
ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν
58 αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν· καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι
καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ
59 ἔλεος αὐτοῦ μετ’ αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ³⁶, ἦλθον περιτεμεῖν τὸ
παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πα-
60 τρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ
αὐτοῦ εἶπεν, “Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.”
61 Καὶ εἶπον³⁷ πρὸς αὐτήν, “Ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ἐν τῇ
συγγενείᾳ³⁸ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.”
62 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι κα-
63 λεῖσθαι αὐτόν³⁹. καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψε, λέ-
γων, “Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.” καὶ ἔθαύ-
64 μασαν πάντες. Ἀνεψύχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-
χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν
65 Θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοι-
κούντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας
66 διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἔθεντο
πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες,
“Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;” Καὶ⁴⁰ χεὶρ Κυρίου
67 ἦν μετ’ αὐτοῦ. Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλή-
σθη Πνεύματος Ἁγίου, καὶ προεφήτευσεν⁴¹, λέγων,

³⁴ καὶ γενεὰς T.³⁷ εἶπαν T.⁴⁰ + γὰρ L.³⁵ ὡς L.³⁸ ἐκ τῆς συγγενείας LT.⁴¹ ἐπροφήτευσεν LT.³⁶ ἡμέρα τῇ ὀγδόῃ LT.³⁹ αὐτό L.

“Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπε- 68
σκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ 69
ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ⁴² οἴκῳ Δαβὶδ⁴³
τοῦ⁴⁴ παιδὸς αὐτοῦ· (καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος 70
τῶν ἁγίων τῶν ἀπ’ αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ·) σωτη- 71
ρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν
μισούντων ἡμᾶς· ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων 72
ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, ὅρκον 73
ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦ- 74
ναι ἡμῖν, ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν⁴⁵ ἐχθρῶν ἡμῶν⁴⁶
ῤυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὀσιότητι καὶ δικαιο- 75
σύνη ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας⁴⁷ τῆς ζωῆς⁴⁸
ἡμῶν. Καὶ σύ⁴⁹, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κλη- 76
θήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἐτοι-
μάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ· τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ 77
λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα 78
ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ
ἐξ ὕψους, ἐπιφάναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου 79
καθημένοις· τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς
ὁδὸν εἰρήνης.” Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανε καὶ ἐκραται- 80
οὔτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις, ἕως ἡμέρας
ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

ἜΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε 2
δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι
πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· αὕτη ἢ¹ ἀπογραφὴ πρώτη 2
ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου². καὶ 3
ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν
ιδίαν³ πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλι- 4
λαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ⁴, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς
πόλιν Δαβίδ⁵, ἣτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι
αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ⁵, ἀπογράψασθαι⁶ 5
σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ⁷ αὐτῷ γυναικί⁸, οὔσῃ

⁴² — τῷ LT.

⁴³ Δαυεὶδ LT.

⁴⁴ — τοῦ LT.

⁴⁵ — τῶν LT.

⁴⁶ — ἡμῶν T[L].

⁴⁷ πάσαις ταῖς ἡμέραις L marg.

⁴⁸ — τῆς

ζωῆς LT.

⁴⁹ + δὲ T.

¹ — ἢ L.

² Κυρίνου L.

³ ἐαυτοῦ L.

⁴ Ναζαράθ L, Ναζαρέθ T.

⁵ Δαυεὶδ LT.

⁶ ἀπογράφεσθαι L

⁷ ἐμνηστευμένη LT.

⁸ — γυναικί L.

6 ἐγκύω. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλή-
7 σθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἔτεκε τὸν
υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν,
καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ⁹ φάτνῃ· διότι οὐκ ἦν
αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ, ἀγραυ-
λουῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ
9 τὴν ποιμνὴν αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη
αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ
10 ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγε-
λος, “Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
11 χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη
ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος, ἐν
12 πόλει Δαβὶδ⁵. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὐρήσετε
βρέφος ἐσπαργανωμένον,¹⁰ κείμενον ἐν τῇ¹¹ φάτνῃ.”
13 Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλήθος στρα-
τιᾶς οὐρανόου, αἰνοῦντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων,
14 “Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀν-
15 θρώποις εὐδοκία¹².” Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ’
αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι¹³
οἱ ποιμένες εἶπον¹⁴ πρὸς ἀλλήλους, “Διέλθωμεν δὴ
ἕως Βηθλεέμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός,
16 ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.” Καὶ ἦλθον¹⁵ σπεύ-
σαντες, καὶ ἀνεῦρον¹⁶ τὴν τε Μαρίας καὶ τὸν Ἰωσήφ,
17 καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. ἰδόντες δὲ
διεγνώρισαν¹⁷ περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐ-
18 τοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες οἱ ἀκού-
σαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν
19 ποιμένων πρὸς αὐτούς. ἡ δὲ Μαρίας¹⁸ πάντα συνε-
τήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ
20 αὐτῆς. καὶ ἐπέστρεψαν¹⁹ οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ
αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον²⁰,
καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

⁹ - τῇ L.¹⁰ + καὶ L.¹¹ - τῇ LT.¹² εὐδοκίας LT.¹³ [καὶ οἱ ἄνθρωποι] L.¹⁴ ἐλάλουν L marg.¹⁵ ἦλθαν T.¹⁶ ἀνεῦραν T.¹⁷ ἐγνώρισαν L.¹⁸ Μαρία L.¹⁹ ὑπέστρε-
ψαν LT.²⁰ ἶδον T.

ΚΑΙ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτε- 21
μειν τὸ παιδίον²¹, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς,
τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι²²
αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

ΚΑΙ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ 22
αὐτῶν²³, κατὰ τὸν νόμον Μωσέως²⁴, ἀνήγαγον αὐτὸν
εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστήσαι²⁵ τῷ Κυρίῳ, καθὼς 23
γέγραπται ἐν²⁶ νόμῳ Κυρίου, “Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοί-
γον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται.” καὶ τοῦ 24
δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν²⁷ νόμῳ Κυρίου,
‘Ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσούς²⁸ περιστερῶν.’

Καὶ ἰδού, ἦν ἄνθρωπος²⁹ ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα 25
Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής,
προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ Πνεῦμα
Ἅγιον ἦν³⁰ ἐπ’ αὐτόν· καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον 26
ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον
πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ 27
Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς
γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ
τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέ- 28
ξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ³¹, καὶ εὐλόγησε
τὸν Θεόν, καὶ εἶπε, “Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, 29
δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ 30
ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ 31
πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν 32
ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.” Καὶ ἦν³² 33
Ἰωσήφ³³ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς
λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συ- 34
μεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαρίας τὴν μητέρα αὐτοῦ,
“Ἰδού, οὗτος κείται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολ-
λῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον·
(καὶ σοῦ δὲ³⁴ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία.) 35

²¹ αὐτόν LT.²² συλλημφθῆναι LT.²³ αὐτῆς BE.²⁴ Μωσέως LT.²⁵ παραστήναι T, *errore, ut videtur*.²⁶ + τῷ L.²⁷ + τῷ L.²⁸ νεοσσούς T.²⁹ ἄνθρωπος³⁰ ἦν L *margin.*³¹ ἦν ἅγιον LT.³² - αὐτοῦ T[L].³³ + ὁ LT.³⁴ πατήρ αὐτοῦ T.³⁵ [δὲ] L.

ὕπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.”

- 36 Καὶ ἦν Ἄννα προφήτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ³⁵ ἀπὸ τῆς παρθενίας
37 αὐτῆς· καὶ αὕτη³⁶ χήρα ὡς³⁷ ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστεύσασα
38 καὶ δεήσασα λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ αὕτη³⁸ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ³⁹, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν⁴⁰ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς
40 τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν⁴¹ Ναζαρέτ⁴². Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι⁴³, πληρούμενον σοφίας⁴⁴· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ’ αὐτό.
41 ΚΑΙ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ’ ἔτος εἰς
42 Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων⁴⁵ αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα⁴⁶
43 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοῦς, ὑπέμεινε Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ
44 μήτηρ⁴⁷ αὐτοῦ. νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι⁴⁸, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν
45 τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν⁴⁹ τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὑρόντες αὐτόν⁵⁰, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες⁵¹ αὐτόν. Καὶ ἐγένετο μεθ’⁵² ἡμέρας τρεῖς, εὑρον αὐτόν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.
47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συν-
48 ἔσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτόν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ

³⁵ μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ L.

³⁶ αὕτη T.

³⁷ ἕως LT.

³⁸ — αὕτη L.

³⁹ θεῷ L (non marg.).

⁴⁰ — ἐν LT.

⁴¹ πόλιν

ἐαυτῶν LT.

⁴² Ναζαρέθ T.

⁴³ — πνεύματι LT.

⁴⁴ σοφία L

marg.

⁴⁵ ἀναβαινόντων LT.

⁴⁶ — εἰς Ἱεροσόλυμα T.

⁴⁷ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς L (non marg.) T.

⁴⁸ εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ LT.

⁴⁹ — ἐν LT.

⁵⁰ — αὐτόν T[L].

⁵¹ ἀναζητοῦντες L (non

marg.) T.

⁵² μετὰ T.

εἶπε⁵³, “Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.” Καὶ 49 εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;” Καὶ 50 αὐτοὶ οὐ συνήκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ 51 κατέβη μετ’ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ⁵⁴. καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα⁵⁵ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ 52 Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

ἘΝ ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβε- 3 ρίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχούντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχούντος, ἐπ’ ἀρχιερέων¹ 2 Ἄννα καὶ Καϊάφα², ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ³ Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἦλθεν εἰς 3 πᾶσαν τὴν⁴ περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἀμαρτιῶν. ὡς γέ- 4 γραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαίου⁵ τοῦ προφήτου, λέγοντος⁶, ‘Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου. εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βου- 5 νὸς ταπεινωθήσεται. καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν⁷, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. καὶ ὄψεται πᾶσα 6 σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.’ Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκ- 7 πορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ’ αὐτοῦ, “Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους 8 τῆς μετανοίας. καὶ μὴ ἄρξῃσθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείραι τέκνα

⁵³ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ L. ⁵⁴ Ναζαρέθ T. ⁵⁵ τὰ ῥήματα πάντα [ταῦτα] L. ¹ ἐπὶ ἀρχιερέως LT. ² Καϊάφα L. ³ — τοῦ LT. ⁴ — τὴν LT. ⁵ Ἡσαίου L. ⁶ — λέγοντος LT. ⁷ εὐθείας LT.

ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.”

- 36 Καὶ ἦν Ἄννα προφήτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ³⁵ ἀπὸ τῆς παρθενίας
- 37 αὐτῆς· καὶ αὕτη³⁶ χήρα ὡς³⁷ ἐτῶν ὀγδοηκονταεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστεύσασα
- 38 καὶ δεήσασα λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ αὕτη³⁸ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ³⁹, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχο-
- 39 μένοις λύτρωσιν ἐν⁴⁰ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς
- 40 τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν⁴¹ Ναζαρέτ⁴². Τὸ δὲ παιδίον ἠΐξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι⁴³, πληρούμενον σοφίας⁴⁴, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.
- 41 ΚΑΙ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς
- 42 Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων⁴⁵ αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα⁴⁶
- 43 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοῖς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ
- 44 μήτηρ⁴⁷ αὐτοῦ. νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι⁴⁸, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν
- 45 τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν⁴⁹ τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὑρόντες αὐτόν⁵⁰, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦν-
- 46 τες⁵¹ αὐτόν. Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας τρεῖς, εὑρον αὐτόν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτοῦς.
- 47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συν-
- 48 ἔσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτόν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ

³⁵ μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ L.

³⁶ αὕτη T.

³⁷ ἕως LT.

³⁸ — αὕτη L.

³⁹ θεῷ L (non marg.).

⁴⁰ — ἐν LT.

⁴¹ πόλιν

ἑαυτῶν LT.

⁴² Ναζαρέθ T.

⁴³ — πνεύματι LT.

⁴⁴ σοφία L

⁴⁵ ἀναβαινόντων LT.

⁴⁶ — εἰς Ἱεροσόλυμα T.

⁴⁷ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς L (non marg.) T.

⁴⁸ εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ LT.

⁴⁹ — ἐν LT.

⁵⁰ — αὐτόν T[L].

⁵¹ ἀναζητοῦντες L (non

marg.) T.

⁵² μετὰ T.

εἶπε⁵³, “Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδού, ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.” Καὶ 49 εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;” Καὶ 50 αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ 51 κατέβη μετ’ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ⁵⁴. καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα⁵⁵ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ 52 Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

ἘΝ ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβε- 3
ρίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς
Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώ-
δου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχούντος
τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσα-
νίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχούντος, ἐπ’ ἀρχιερέων¹ 2
Ἄννα καὶ Καϊάφα², ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην
τὸν τοῦ³ Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ἦλθεν εἰς 3
πᾶσαν τὴν⁴ περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων
βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἀμαρτιῶν· ὡς γέ- 4
γραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἑσαίου⁵ τοῦ προφήτου,
λέγοντος⁶, ‘Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε
τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ἄρος καὶ βου- 5
νὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν⁷,
καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. καὶ ὄψεται πᾶσα 6
σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.’ Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκ- 7
πορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ’ αὐτοῦ, “Γεν-
νήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους 8
τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξῃσθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς,
Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείραι τέκνα

⁵³ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ L. ⁵⁴ Ναζαρέθ T. ⁵⁵ τὰ
ῥήματα πάντα [ταῦτα] L. ¹ ἐπὶ ἀρχιερέως LT. ² Καϊάφα L.
³ - τοῦ LT. ⁴ - τὴν LT. ⁵ Ἑσαίου L. ⁶ - λέγοντος LT.
⁷ εὐθείας LT.

- 9 τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν⁸ ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.”
- 10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, “Τί οὖν
11 ποιήσομεν⁹; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει¹⁰ αὐτοῖς, “Ὁ ἔχων
δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων
12 βρώματα ὁμοίως ποιείτω.” Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι
βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον¹¹ πρὸς αὐτόν, “Διδάσκαλε,
13 τί ποιήσομεν¹²;” Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Μηδὲν
14 πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.” Ἐ-
πηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, “Καὶ
ἡμεῖς τί ποιήσομεν¹³;” Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς¹⁴, “Μη-
δένα διασεισητε, μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκείσθε
τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.”
- 15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων
πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου,
16 μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης
ἅπασιν λέγων, “Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς¹⁵.
ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς
λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς
17 ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρὶ· οὗ τὸ
πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ¹⁶ τὴν ἄλωνα
αὐτοῦ· καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην
αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.”
- 18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο
19 τὸν λαόν. Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος
ὑπ’ αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς Φιλίππου¹⁷
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε
20 πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκε καὶ¹⁸ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι,
καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ¹⁹ φυλακῇ.
- 21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν,
καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεψ-

⁸ [καλὸν] L.⁹ ποιήσωμεν LT.¹⁰ ἔλεγεν L.¹¹ εἶπαν LT.¹² ποιήσωμεν LT.¹³ τί ποιήσομεν (ποιήσωμεν T) καὶ ἡμεῖς L

(non marg.) T.

¹⁴ εἶπεν αὐτοῖς LT.¹⁵ + εἰς μετάνοιαν L.¹⁶ διακαθαῖραι L marg.¹⁷ - Φιλίππου LT.¹⁸ [καὶ] L.¹⁹ - τῇ L.

χθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ 22
 Ἅγιον σωματικῶ εἶδει ὡσεὶ²⁰ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν,
 καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν²¹, “ Σὺ εἶ
 ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ηὐδόκησα²².” Καὶ 23
 αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος²³,
 ὧν, ὡς ἐνομιζέτο, υἱὸς²⁴ ²⁵ Ἰωσήφ, τοῦ Ἠλί²⁶, τοῦ 24
 Μαθθάτ²⁷, τοῦ Λευί²⁸, τοῦ Μελχί²⁹, τοῦ Ἰαννά³⁰, τοῦ
 Ἰωσήφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, τοῦ 25
 Ἐσλί³¹, τοῦ Ναγγαί, τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ 26
 Σεμεί³², τοῦ Ἰωσήφ³³, τοῦ Ἰούδα³⁴, τοῦ Ἰωαννά³⁵, τοῦ 27
 Ῥησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρί³⁶,
 τοῦ Μελχί³⁷, τοῦ Ἀδδί³⁸, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμω- 28
 δάμ³⁹, τοῦ Ἡρ⁴⁰, τοῦ Ἰωσή⁴¹, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ 29
 Ἰωρείμ, τοῦ Μαθθάτ⁴², τοῦ Λευί⁴³, τοῦ Συμεών, τοῦ 30
 Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνάν⁴⁴, τοῦ Ἐλιακείμ, τοῦ 31
 Μελεά⁴⁵, τοῦ Μαϊνάν⁴⁶, τοῦ Ματταθά, τοῦ Ναθάν⁴⁷,
 τοῦ Δαβίδ⁴⁸, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβήδ⁴⁹, τοῦ Βοός⁵⁰, 32
 τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασσών, τοῦ Ἀμιναδάβ⁵¹, τοῦ 33
 Ἀράμ⁵², τοῦ Ἐσρώμ⁵³, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα, τοῦ 34
 Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ
 Ναχώρ, τοῦ Σαρούχ⁵⁴, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλέκ⁵⁵, τοῦ 35
 Ἐβερ, τοῦ Σαλά, τοῦ Καϊνάν⁵⁶, τοῦ Ἀρφαξάδ, τοῦ 36
 Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ 37
 Ἐνώχ, τοῦ Ἰαρέδ⁵⁷, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ Καϊνάν, τοῦ 38
 Ἐνώσ, τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

ἸΗΣΟΥΣ δὲ Πνεύματος Ἁγίου πλήρης¹ ὑπέστρε- 4

²⁰ ὡς L. ²¹ —λέγουσαν LT. ²² εὐδόκησα LT.
²³ ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα L marg. T. ²⁴ ὧν υἱός,
 ὡς ἐνομιζέτο LT. ²⁵ + τοῦ T. ²⁶ Ἠλί E, Ἠλεί T.
²⁷ Μαθθάτ T. ²⁸ Λευί T. ²⁹ Μελχεί T. ³⁰ Ἰανναί LT.
³¹ Ἐσλεί T. ³² Σεμεῖν L marg., Σεμεῖν T. ³³ Ἰωσήφ L
 marg. T. ³⁴ Ἰωδά T. ³⁵ Ἰωανάν LT. ³⁶ Νηρί T.
³⁷ Μελχεί T. ³⁸ Ἀδδί T. ³⁹ Ἐλμαδάμ L, Ἐλμαδάμ T.
⁴⁰ Ἡρ L. ⁴¹ Ἰησοῦ LT. ⁴² Μαθθάτ T. ⁴³ Λευί T.
⁴⁴ Ἰωνάμ T. ⁴⁵ Μελεά T. ⁴⁶ [τοῦ Μεννά] L, τοῦ Μεννά T.
⁴⁷ Ναθάμ L marg. ⁴⁸ Δαυεῖδ LT. ⁴⁹ Ἰωβήδ LT.
⁵⁰ Βοός LT. ⁵¹ Ἀμιναδάβ T. ⁵² Ἀδμεῖν, τοῦ Ἀρνεῖ (loco
 Ἀράμ) T. ⁵³ Ἐσρών L (non marg.) T. ⁵⁴ Σερούχ LT.
⁵⁵ Φάλεγ L marg. ⁵⁶ Καϊνάμ T. ⁵⁷ Ἰάρεθ L. ¹ πλήρης
 Πνεύματος ἁγίου LT.

ψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἦγετο ἐν τῷ Πνεύματι
 2 εἰς τὴν ἔρημον² ἡμέρας τεσσαράκοντα³, πειραζόμενος
 ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς
 ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστε-
 3 ρον⁴ ἐπέινασε. καὶ εἶπεν⁵ αὐτῷ ὁ διάβολος, “Εἰ υἱὸς
 εἶ τοῦ Θεοῦ, εἶπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.”
 4 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν⁶, λέγων⁷, “Γέγραπ-
 ται, “Ὅτι οὐκ ἐπ’ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος,
 5 ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ⁸.” Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν
 ὁ διάβολος⁹ εἰς ὄρος ὑψηλὸν¹⁰ ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς
 6 βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου· καὶ
 εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, “Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν
 ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ πα-
 7 ραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν¹¹ θέλω δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν
 ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου¹², ἔσται σου πάντα¹³.”
 8 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν¹⁴ ὁ Ἰησοῦς, “Ὑπαγε
 ὀπίσω μου, Σατανᾶ¹⁵. γέγραπται γάρ¹⁶, ‘Προσκυνή-
 σεις Κύριον τὸν Θεόν σου¹⁷, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύ-
 9 σεις.’” Καὶ ἤγαγεν¹⁸ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ
 ἔστησεν αὐτόν¹⁹ ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
 εἶπεν αὐτῷ, “Εἰ ὁ²⁰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
 10 ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται γάρ, “Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις
 11 αὐτοῦ ἐντελείται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ
 ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἁροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς
 12 λίθον τὸν πόδα σου.” Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς, “Ὅτι εἴρηται, ‘Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον
 13 τὸν Θεόν σου.’” Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν
 ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
 14 ΚΑΙ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ
 Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε

² ἐν τῇ ἐρήμῳ L (non marg.) T.

³ τεσσαράκοντα T.

⁴ — ὕστερον LT.

⁵ εἶπεν δὲ LT.

⁶ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς LT.

⁷ — λέγων T.

⁸ — ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ T.

⁹ — ὁ διάβο-
λος T.

¹⁰ — εἰς ὄρος ὑψηλὸν T[L].

¹¹ ἂν L.

¹² ἐμοῦ LT.

¹³ πᾶσα LT.

¹⁴ εἶπεν αὐτῷ L.

¹⁵ — ὕπαγε ὀπίσω μου

Σατανᾶ T[L].

¹⁶ — γάρ LT.

¹⁷ Κύριον τὸν Θεόν σου

προσκυνήσεις L (non marg.).

¹⁸ ἤγαγεν δὲ T.

¹⁹ — αὐτόν T.

²⁰ — ὁ LT.

καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἐδί- 15
 δασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ
 πάντων. καὶ ἦλθεν εἰς τὴν²¹ Ναζαρέτ²², οὗ ἦν τε- 16
 θραμμένος· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη
 ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἑσαίου τοῦ 17
 προφήτου²³. καὶ ἀναπτύξας²⁴ τὸ βιβλίον, εὔρε τὸν
 τόπον οὗ ἦν γεγραμμένος, Ἰνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ· 18
 οὗ ἕνεκεν²⁵ ἔχρισέ με· εὐαγγελίζεσθαι²⁶ πτωχοῖς ἀπέ-
 σταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρ-
 διαν²⁷. κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεισιν, καὶ τυφλοῖς
 ἀνάβλεψιν· ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει·
 κηρύξαι²⁸ ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ 19, 20
 βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων
 ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν²⁹ ἀτενίζοντες αὐτῷ.
 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς, “Ὅτι σήμερον πε- 21
 πλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ὑμῶν.” Καὶ 22
 πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς
 λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στό-
 ματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, “Οὐχ³⁰ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
 Ἰωσήφ³¹ ;” Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Πάντως ἐρεῖτέ 23
 μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον
 σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γινόμενα ἐν τῇ Καπερ-
 ναοῦμ³², ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.”

Εἶπε δέ, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης 24
 δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας δὲ 25
 λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις
 Ἑλίου³³ ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ³⁴
 ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ
 πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη 26
 Ἑλίας³³, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος³⁵ πρὸς γυ-

²¹ — τὴν L. ²² Ναζαρέθ T. ²³ τοῦ προφήτου Ἑσαίου
 (Ἑσ. L) L (non marg.) T. ²⁴ ἀνοίξας L. ²⁵ εἵνεκεν LT.
²⁶ εὐαγγελίσασθαι LT. ²⁷ — ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν
 καρδίαν T[L]. ²⁸ κηρύξαι LT. ²⁹ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ LT.
³⁰ οὐχὶ LT. ³¹ ὁ (— ὁ T) υἱὸς ἐστιν Ἰωσήφ οὗτος L marg. T.
³² εἰς τὴν (— τὴν L) Καφαρναοῦμ LT. ³³ Ἑλίου et Ἑλίας SE.
³⁴ — ἐπὶ L. ³⁵ Σιδωνίας L.

- 27 ναῖκα χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ³⁶. καὶ οὐδεὶς αὐτῶν
 28 ἐκαθαρίσθη³⁷, εἰ μὴ Νεεμάν³⁸ ὁ Σύρος.” Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες
 29 ταῦτα. καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς³⁹ ὄφρυος τοῦ ὄρους, ἐφ’ οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο⁴⁰, εἰς τὸ⁴¹
 30 κατακρημνίσαι αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.
- 31 **ΚΑΙ** κατῆλθεν εἰς Καπερναοῦμ⁴² πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσία
 32 ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε
 33 φωνῇ μεγάλῃ, λέγων⁴³, “Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ
 34 ἅγιος τοῦ Θεοῦ.” Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, “Φιμώθητι, καὶ ἐξελθε ἐξ⁴⁴ αὐτοῦ.” Καὶ ῥίψαν⁴⁵ αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ⁴⁶ μέσον ἐξῆλθεν
 35 ἀπ’ αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες,
 36 “Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσία καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;
 37” Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
- 38 Ἀναστὰς δὲ ἐκ⁴⁷ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· ἡ⁴⁸ πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ
 39 αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ⁴⁹ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
- 40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθε-

³⁶ ἐν τῷ Ἰσραήλ ἐπὶ Ἐλισσαίου (Ἐλισαίου L) τοῦ προφήτου LT.

³⁷ ἐκαθερίσθη T.

³⁸ Ναιμάν LT.

³⁹ — τῆς T.

⁴⁰ ᾠκοδόμητο αὐτῶν T.

⁴¹ ὥστε LT.

⁴² Καφαρναοῦμ LT.

⁴³ — λέγων T.

⁴⁴ ἀπ’ LT.

⁴⁵ ῥίψαν LT.

⁴⁶ — τὸ T.

⁴⁷ ἀπὸ T.

⁴⁸ — ἡ LT.

⁴⁹ καὶ παραχρῆμα L marg.

νοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεῖς⁵⁰ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν,⁴¹ κρᾶζοντα⁵¹ καὶ λέγοντα, “Ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς⁵² ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.” Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν ὅτι ἤδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ⁴² ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτουν⁵³ αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ’ αὐτῶν. ὁ δὲ⁴³ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ⁵⁴ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς⁵⁵ τοῦτο ἀπέσταλμαι⁵⁶.” Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν⁴⁴ ταῖς συναγωγαῖς⁵⁷ τῆς Γαλιλαίας.

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ⁵ τοῦ¹ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστῶς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ· καὶ εἶδε² δύο πλοῖα³ ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἀλιεῖς ἀποβάντες ἀπ’ αὐτῶν⁴ ἀπέπλυναν⁵ τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν³ πλοίων, ὃ ἦν τοῦ⁶ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας⁷ ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν,⁴ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, “Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.” Καὶ⁵ ἀποκριθεὶς ὁ⁸ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, “Ἐπιστάτα, δι’ ὅλης τῆς⁹ νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον¹⁰.” Καὶ τοῦτο⁶ ποιήσαντες, συνέκλεισαν ἰχθύων πλήθος¹¹ πολὺ· διερρήγνυτο¹² δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν, καὶ κατένευσαν τοῖς⁷ μετόχοις τοῖς¹³ ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμ-

⁵⁰ ἐπιτιθεῖς L (non marg.) T. ⁵¹ κραυγάζοντα LT. ⁵² — ὁ Χριστὸς LT. ⁵³ ἐπεζήτουν LT. ⁵⁴ δεῖ με L. ⁵⁵ ἐπὶ LT. ⁵⁶ ἀπεστάλην LT. ⁵⁷ εἰς τὰς συναγωγὰς T. ¹ καὶ L marg. T. ² ἴδεν T. ³ πλοῖαρία δύο L marg., δύο πλοῖαρία T. ⁴ ἀπ’ αὐτῶν ἀποβάντες T. ⁵ ἐπλυνον L. ⁶ — τοῦ LT. ⁷ καθίσας δὲ L marg. T. ⁸ — ὁ T. ⁹ — τῆς LT. ¹⁰ τὰ δίκτυα L marg. ¹¹ πλήθος ἰχθύων T. ¹² διερρήγνυτο LT, at διερρήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν L marg. ¹³ — τοῖς T[L].

8 φότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν δὲ
 Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ¹⁴ Ἰησοῦ,
 λέγων, “Ἐξελθε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι,
 9 κύριε.” Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας
 τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ἣ συνέ-
 10 λαβον· ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς
 Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε
 πρὸς τὸν Σίμονα ὁ¹⁵ Ἰησοῦς, “Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ
 11 νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.” Καὶ καταγαγόντες τὰ
 πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα¹⁶, ἠκολούθησαν
 αὐτῷ.

12 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πό-
 λεων, καὶ ἰδού, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν
 Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων,
 13 “Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρῖσαι.” Καὶ
 ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπὼν¹⁷, “Θέλω,
 καθαρῖσθητι.” Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ’
 14 αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν·
 “ἀλλὰ ἀπελθὼν δείξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσ-
 ἔνεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε
 15 Μωσῆς¹⁸, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.” Διήρχετο δὲ μάλ-
 λον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολ-
 λοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ’ αὐτοῦ¹⁹ ἀπὸ τῶν
 16 ἀσθενειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς
 ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν
 διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι²⁰ Φαρισαῖοι καὶ νομο-
 διδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες²¹ ἐκ πάσης κώμης τῆς
 Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύνα-
 18 μιν Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. καὶ ἰδού, ἄνδρες
 φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος,
 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον
 19 αὐτοῦ· καὶ μὴ εὐρόντες διὰ²² ποίας εἰσενέγκωσιν

¹⁴ γόνασιν (- τοῦ) LT.

¹⁷ λέγων L. ¹⁸ Μωυσῆς LT.

²¹ συνεληλυθότες L (non marg.).

¹⁵ -ὁ T.

¹⁹ -ὑπ’ αὐτοῦ LT.

² -διὰ LT.

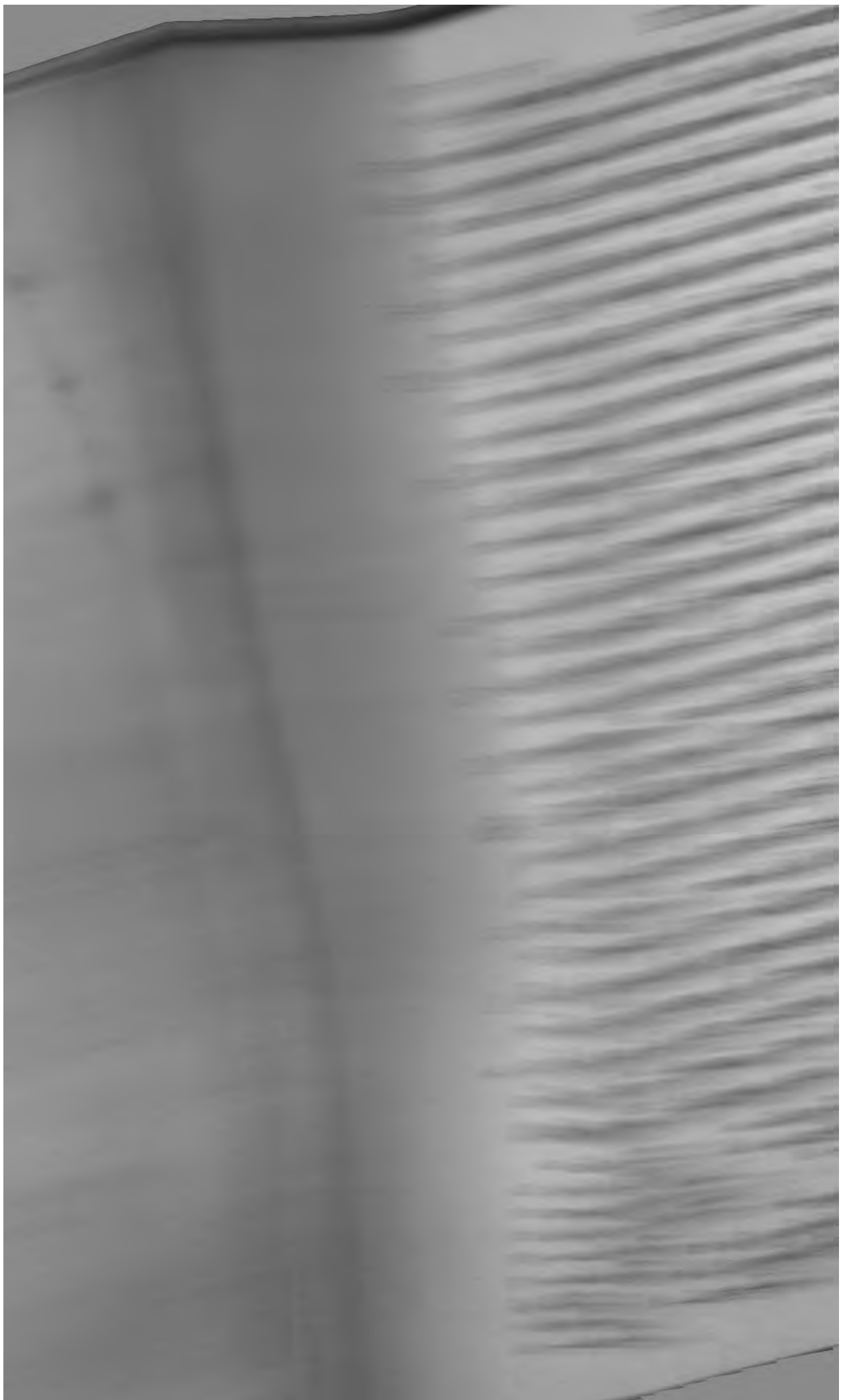
¹⁶ πάντα L.

- ²⁰ +οἱ L.

αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθήκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν 20 αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ²³, “Ἀνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.” Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, “Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας²⁴, εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός;” Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς 22 διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς²⁵ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν 23 εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, Ἐγειραὶ²⁶ καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι 24 ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου²⁷ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι²⁸ ἁμαρτίας,” εἶπε τῷ παραλελυμένῳ²⁹, “Σοὶ λέγω, ἔγειραὶ³⁰, καὶ ἄρας τὸ κλινιδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.” Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, 25 ἄρας ἐφ’ ᾧ³¹ κατέκειτο, ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, 26 καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, “Ὅτι ἔδομεν³² παράδοξα σήμερον.”

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο³³ τελώνην, 27 ὀνόματι Δευῖν³⁴, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ἀκολουθεῖ μοι.” Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα³⁵, 28 ἀναστὰς ἠκολούθησεν³⁶ αὐτῷ. Καὶ ἐποίησε δοχὴν 29 μεγάλην ὃ³⁷ Δευῖς³⁸ αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς³⁹, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ’ αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ 30 οἱ Φαρισαῖοι⁴⁰ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, “Διατί μετὰ⁴¹ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν⁴² ἐσθίετε καὶ πίνετε;” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς, 31

23 — αὐτῷ LT. 24 ἁμαρτίας ἀφίεναι L (non marg.) T.
 25 — ἀποκριθεὶς L. 26 Ἐγειρε LT. 27 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἐξουσίαν ἔχει L marg. T. 28 ἀφίεναι T. 29 παραλυτικῷ L.
 30 ἔγειρε LT. 31 ὁ T. 32 ἔδομεν T. 33 εἶδεν L marg.
 34 Δευεῖν T. 35 πάντα L. 36 ἠκολούθει L (non marg.) T.
 37 — ὁ LT. 38 Δευεῖς T. 39 πολὺς τελωνῶν L. 40 Φαρισαῖοι
 καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν LT. 41 + τῶν LT. 42 — καὶ
 ἁμαρτωλῶν T.



οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;”
Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ 5
ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.”

Ἐγένετο δὲ καὶ¹³ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν 6
αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ
ἄνθρωπος¹⁴, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. παρε- 7
τήρουν¹⁵ δὲ αὐτὸν¹⁶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ
ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει¹⁷. ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν
αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ᾗδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ 8
εἶπε¹⁸ τῷ ἀνθρώπῳ¹⁹ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα,
“Ἐγειραι²⁰, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον.” Ὁ δὲ²¹ ἀνα-
στάς ἔστη. Εἶπεν οὖν²² ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, 9
“Ἐπερωτήσω²³ ὑμᾶς, τί²⁴ ἔξεστι τοῖς σάββασιν²⁵,
ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπο-
λέσαι;” Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπε τῷ 10
ἀνθρώπῳ²⁶, “Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου.” Ὁ δὲ ἐποίη-
σεν οὕτω²⁷. καὶ ἀποκατεστάθη²⁸ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιής²⁹
ὡς ἡ ἄλλη³⁰. αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διε- 11
λάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν³¹ τῷ Ἰησοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς 12
τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ
προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσε- 13
φώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ’
αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε, Σίμωνα 14
ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, ³²Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, ³²Φίλιππον καὶ Βαρ-
θολομαῖον, ³²Ματθαῖον³³ καὶ Θωμᾶν, ³⁴Ἰάκωβον τὸν 15
του³⁵ Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλω-
τὴν, ³²Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην³⁶, ὃς 16
καὶ³⁷ ἐγένετο προδότης· καὶ καταβὰς μετ’ αὐτῶν, 17

¹³ - καὶ L.¹⁶ - αὐτὸν LT.¹⁹ ἀνδρὶ T.²³ Ἐπερωτῶ T.²⁶ εἶπεν αὐτῷ LT.²⁹ - ὑγιής LT.³² + καὶ LT.³⁶ Ἰσκαριώθ LT.¹⁴ ἄνθρωπος ἐκεῖ T.¹⁷ θεραπεύει LT.²⁰ Ἐγειρε LT.²⁴ εἰ LT.²⁷ - οὕτω T.³⁰ [ὡς ἡ ἄλλη] L.³³ Ματθαῖον LT.³⁷ - καὶ LT.¹⁵ παρετηροῦντο LT.¹⁸ εἶπεν δὲ L marg. T.²¹ καὶ LT.²² δὲ LT.²⁵ τῷ σαββάτῳ L (non marg.) T.²⁸ ἀπεκατεστάθη LT.³¹ ποιήσαιεν L.³⁴ + καὶ T.³⁵ - τὸν τοῦ T.

- 9 τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν⁸ ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.”
- 10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, “Τί οὖν
11 ποιήσομεν⁹; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει¹⁰ αὐτοῖς, “Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων
12 βρώματα ὁμοίως ποιείτω.” Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον¹¹ πρὸς αὐτόν, “Διδάσκαλε,
13 τί ποιήσομεν¹²;” Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Μηδὲν
14 πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.” Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, “Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν¹³;” Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς¹⁴, “Μηδένα διασεισητε, μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκείσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.”
- 15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου,
16 μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασιν λέγων, “Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς¹⁵. ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς
17 ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρὶ· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ¹⁶ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ· καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.”
- 18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ’ αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς Φιλίππου¹⁷ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε
20 πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκε καὶ¹⁸ τοῦτο ἐπὶ πάσιν, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ¹⁹ φυλακῇ.
- 21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεψ-

⁸ [καλὸν] L. ⁹ ποιήσωμεν LT. ¹⁰ ἔλεγεν L. ¹¹ εἶπαν LT.

¹² ποιήσωμεν LT. ¹³ τί ποιήσομεν (ποιήσωμεν T) καὶ ἡμεῖς L (non marg.) T. ¹⁴ εἶπεν αὐτοῖς LT. ¹⁵ + εἰς μετάνοιαν L.

¹⁶ διακαθαῖραι L marg. ¹⁷ —Φιλίππου LT. ¹⁸ [καὶ] L.

¹⁹ —τῇ L.

χθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ 22
 Ἅγιον σωματικῶ εἶδει ὡσεὶ²⁰ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν,
 καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν²¹, “ Σὺ εἶ
 ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ἠυδόκησα²².” Καὶ 23
 αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος²³,
 ὧν, ὡς ἐνομιζέτο, υἱὸς²⁴ ²⁵ Ἰωσήφ, τοῦ Ἠλί²⁶, τοῦ 24
 Ματθάτ²⁷, τοῦ Λευί²⁸, τοῦ Μελχί²⁹, τοῦ Ἰαννά³⁰, τοῦ
 Ἰωσήφ, τοῦ Ματθαίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, τοῦ 25
 Ἐσλί³¹, τοῦ Ναγγαί, τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματθαίου, τοῦ 26
 Σεμεί³², τοῦ Ἰωσήφ³³, τοῦ Ἰούδα³⁴, τοῦ Ἰωαννά³⁵, τοῦ 27
 Ῥησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρί³⁶,
 τοῦ Μελχί³⁷, τοῦ Ἀδδί³⁸, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμω- 28
 δάμ³⁹, τοῦ Ἡρ⁴⁰, τοῦ Ἰωσή⁴¹, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ 29
 Ἰωρείμ, τοῦ Ματθάτ⁴², τοῦ Λευί⁴³, τοῦ Συμεών, τοῦ 30
 Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνάν⁴⁴, τοῦ Ἐλιακείμ, τοῦ 31
 Μελεά⁴⁵, τοῦ Μαϊνάν⁴⁶, τοῦ Ματθαθά, τοῦ Ναθάν⁴⁷,
 τοῦ Δαβίδ⁴⁸, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβήδ⁴⁹, τοῦ Βοός⁵⁰, 32
 τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασσών, τοῦ Ἀμιναδάβ⁵¹, τοῦ 33
 Ἀράμ⁵², τοῦ Ἐσρώμ⁵³, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα, τοῦ 34
 Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ
 Ναχώρ, τοῦ Σαρούχ⁵⁴, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλέκ⁵⁵, τοῦ 35
 Ἐβερ, τοῦ Σαλά, τοῦ Καϊνάν⁵⁶, τοῦ Ἀρφαξάδ, τοῦ 36
 Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ 37
 Ἐνώχ, τοῦ Ἰαρέδ⁵⁷, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ Καϊνάν, τοῦ 38
 Ἐνώς, τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

ἸΗΣΟΥΣ δὲ Πνεύματος Ἁγίου πλήρης¹ ὑπέστρε- 4

²⁰ ὡς L.

²¹ —λέγουσαν LT.

²² εὐδόκησα LT.

²³ ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα L marg. T.

²⁴ ὧν υἱός,

ὡς ἐνομιζέτο LT.

²⁵ + τοῦ T.

²⁶ Ἠλί E, Ἠλεί T.

²⁷ Μαθθάτ T.

²⁸ Λευί T.

²⁹ Μελχεί T.

³⁰ Ἰανναί LT.

³¹ Ἐσλεί T.

³² Σεμεῖν L marg., Σεμεεῖν T.

³³ Ἰωσήφ L

marg. T.

³⁴ Ἰωδά T.

³⁵ Ἰωανάν LT.

³⁶ Νηρεί T.

³⁷ Μελχεί T.

³⁸ Ἀδδεί T.

³⁹ Ἐλμαδάμ L, Ἐλμαδάμ T.

⁴⁰ Ἡρ L.

⁴¹ Ἰησοῦ LT.

⁴² Μαθθάτ T.

⁴³ Λευί T.

⁴⁴ Ἰωνάμ T.

⁴⁵ Μελεά T.

⁴⁶ [τοῦ Μεννά] L, τοῦ Μεννά T.

⁴⁷ Ναθάμ L marg.

⁴⁸ Δαυεῖδ LT.

⁴⁹ Ἰωβήδ LT.

⁵⁰ Βοός LT.

⁵¹ Ἀμειναδάβ T.

⁵² Ἀδμεῖν, τοῦ Ἀρνεῖ (loco

Ἀράμ) T.

⁵³ Ἐσρών L (non marg.) T.

⁵⁴ Σερούχ LT.

⁵⁵ Φάλεγ L marg.

⁵⁶ Καϊνάμ T.

⁵⁷ Ἰάρεθ L.

¹ πλήρης

Πνεύματος ἁγίου LT.

ψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἦγετο ἐν τῷ Πνεύματι
 2 εἰς τὴν ἔρημον² ἡμέρας τεσσαράκοντα³, πειραζόμενος
 ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς
 ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστε-
 3 ρον⁴ ἐπέειπεν. καὶ εἶπεν⁵ αὐτῷ ὁ διάβολος, “Εἰ υἱὸς
 εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.”
 4 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν⁶, λέγων⁷, “Γέγραπ-
 ται, ‘Ὅτι οὐκ ἐπ’ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος,
 5 ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ⁸.’” Καὶ ἀναγαγὼν αὐτόν
 ὁ διάβολος⁹ εἰς ὄρος ὑψηλὸν¹⁰ ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς
 6 βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου· καὶ
 εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, “Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν
 ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ πα-
 7 ραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν¹¹ θέλω δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν
 ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου¹², ἔσται σου πάντα¹³.”
 8 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν¹⁴ ὁ Ἰησοῦς, “Ὑπαγε
 ὀπίσω μου, Σατανᾶ¹⁵. γέγραπται γάρ¹⁶, ‘Προσκυνή-
 σεις Κύριον τὸν Θεόν σου¹⁷, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύ-
 9 σεις.’” Καὶ ἤγαγεν¹⁸ αὐτόν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ
 ἔστησεν αὐτόν¹⁹ ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
 εἶπεν αὐτῷ, “Εἰ ὁ²⁰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
 10 ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται γάρ, ‘Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις
 11 αὐτοῦ ἐντελείται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ
 ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς
 12 λίθον τὸν πόδα σου.’” Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς, “Ὅτι εἴρηται, ‘Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον
 13 τὸν Θεόν σου.’” Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν
 ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
 14 ΚΑΙ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ
 Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε

² ἐν τῇ ἐρήμῳ L (non marg.) T.

³ τεσσαράκοντα T.

⁴ — ὕστερον LT.

⁵ εἶπεν δὲ LT.

⁶ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς LT.

⁷ — λέγων T.

⁸ — ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ T.

⁹ — ὁ διάβο-
λος T.

¹⁰ — εἰς ὄρος ὑψηλὸν T[L].

¹¹ ἀν L.

¹² ἐμοῦ LT.

¹³ πᾶσα LT.

¹⁴ εἶπεν αὐτῷ L.

¹⁵ — ὕπαγε ὀπίσω μου

Σατανᾶ T[L].

¹⁶ — γάρ LT.

¹⁷ Κύριον τὸν Θεόν σου

προσκυνήσεις L (non marg.).

¹⁸ ἤγαγεν δὲ T.

¹⁹ — αὐτόν T.

²⁰ — ὁ LT.

καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἐδί- 15
 δασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ
 πάντων. καὶ ἦλθεν εἰς τὴν²¹ Ναζαρέτ²², οὗ ἦν τε- 16
 θραμμένος· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη
 ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαίου τοῦ 17
 προφήτου²³. καὶ ἀναπτύξας²⁴ τὸ βιβλίον, εὔρε τὸν
 τόπον οὗ ἦν γεγραμμένος, Ἐνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ· 18
 οὗ ἕνεκεν²⁵ ἔχρισέ με· εὐαγγελίζεσθαι²⁶ πτωχοῖς ἀπέ-
 σταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρ-
 δίαν²⁷. κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεισιν, καὶ τυφλοῖς
 ἀνάβλεψιν· ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει·
 κηρύξαι²⁸ ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ 19, 20
 βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων
 ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν²⁹ ἀτενίζοντες αὐτῷ.
 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς, “Ὅτι σήμερον πε- 21
 πλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.” Καὶ 22
 πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς
 λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στό-
 ματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, “Οὐχ³⁰ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
 Ἰωσήφ³¹ ;” Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Πάντως ἐρεῖτέ 23
 μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον
 σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερ-
 ναοῦμ³², ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.”

Εἶπε δέ, “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης 24
 δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας δὲ 25
 λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις
 Ἡλίου³³ ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ³⁴
 ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ
 πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη 26
 Ἡλίας³³, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος³⁵ πρὸς γυ-

²¹ — τὴν L. ²² Ναζαρέθ T. ²³ τοῦ προφήτου Ἡσαίου
 (Ἡσ. L) L (non marg.) T. ²⁴ ἀνοίξας L. ²⁵ εἵνεκεν LT.
²⁶ εὐαγγελίσασθαι LT. ²⁷ — ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν
 καρδίαν T[L]. ²⁸ κηρύξαι LT. ²⁹ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ LT.
³⁰ οὐχὶ LT. ³¹ ὁ (— ὁ T) υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος L marg. T.
³² εἰς τὴν (— τὴν L) Καφαρναοῦμ LT. ³³ Ἡλίου et Ἡλίας SE.
³⁴ — ἐπὶ L. ³⁵ Σιδωνίας L.

27 ναῖκα χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ³⁶. καὶ οὐδεὶς αὐτῶν
 28 ἐκαθαρίσθη³⁷, εἰ μὴ Νεεμάν³⁸ ὁ Σύρος.” Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες
 29 ταῦτα. καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς³⁹ ὄφρυος τοῦ ὄρους, ἐφ’ οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο⁴⁰, εἰς τὸ⁴¹
 30 κατακρημνίσαι αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.
 31 **ΚΑΙ** κατῆλθεν εἰς Καπερναοῦμ⁴² πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ
 33 ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε
 34 φωνῇ μεγάλη, λέγων⁴³, “Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ
 35 ἅγιος τοῦ Θεοῦ.” Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, “Φιμώθητι, καὶ ἐξελθε ἐξ⁴⁴ αὐτοῦ.” Καὶ ῥῖψαν⁴⁵ αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ⁴⁶ μέσον ἐξῆλθεν
 36 ἀπ’ αὐτοῦ, μηδὲν βλάβαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, “Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;
 37 ται;” Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
 38 Ἄναστας δὲ ἐκ⁴⁷ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· ἡ⁴⁸ πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.
 39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ⁴⁹ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
 40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθε-

³⁶ ἐν τῷ Ἰσραήλ ἐπὶ Ἐλισσαίου (Ἐλισαίου L) τοῦ προφήτου LT.

³⁷ ἐκαθερίσθη T.

³⁸ Ναιμάν LT.

³⁹ — τῆς T.

⁴⁰ ᾠκοδόμητο αὐτῶν T.

⁴¹ ὥστε LT.

⁴² Καφαρναοῦμ LT.

⁴³ — λέγων T.

⁴⁴ ἀπ’ LT.

⁴⁵ ῥῖψαν LT.

⁴⁶ — τὸ T.

⁴⁷ ἀπὸ T.

⁴⁸ — ἡ LT.

⁴⁹ καὶ παραχρῆμα L marg.

νοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεῖς⁵⁰ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν,⁴¹ κράζοντα⁵¹ καὶ λέγοντα, “Ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς⁵² ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.” Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν ὅτι ἤδειςαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ⁴² ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτουν⁵³ αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ’ αὐτῶν. ὁ δὲ⁴³ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ⁵⁴ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς⁵⁵ τοῦτο ἀπέσταλμαι⁵⁶.” Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν⁴⁴ ταῖς συναγωγαῖς⁵⁷ τῆς Γαλιλαίας.

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ⁵ τοῦ¹ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστῶς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ· καὶ εἶδε² δύο πλοῖα³ ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἀλιεῖς ἀποβάντες ἀπ’ αὐτῶν⁴ ἀπέπλυναν⁵ τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν³ πλοίων, ὃ ἦν τοῦ⁶ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας⁷ ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν,⁴ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, “Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.” Καὶ⁵ ἀποκριθεὶς ὁ⁸ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, “Ἐπιστάτα, δι’ ὅλης τῆς⁹ νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον¹⁰.” Καὶ τοῦτο⁶ ποιήσαντες, συνέκλεισαν ἰχθύων πλήθος¹¹ πολὺ· διερρήγνυτο¹² δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν, καὶ κατένευσαν τοῖς⁷ μετόχοις τοῖς¹³ ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμ-

⁵⁰ ἐπιθεῖς L (non marg.) T. ⁵¹ κραυγάζοντα LT. ⁵² — ὁ Χριστὸς LT. ⁵³ ἐπεζήτουν LT. ⁵⁴ δεῖ με L. ⁵⁵ ἐπὶ LT. ⁵⁶ ἀπεστάλην LT. ⁵⁷ εἰς τὰς συναγωγὰς T. ¹ καὶ L marg. T. ² ἴδεν T. ³ πλοῖαρία δύο L marg., δύο πλοῖαρία T. ⁴ ἀπ’ αὐτῶν ἀποβάντες T. ⁵ ἐπλυνον L. ⁶ — τοῦ LT. ⁷ καθίσας δὲ L marg. T. ⁸ — ὁ T. ⁹ — τῆς LT. ¹⁰ τὰ δίκτυα L marg. ¹¹ πλήθος ἰχθύων T. ¹² διερρήγνυτο LT, αὐτὸ διερρήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν L marg. ¹³ — τοῖς T[L].

8 φότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν δὲ
 Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ¹⁴ Ἰησοῦ,
 λέγων, “Ἐξελθε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι,
 9 κύριε.” Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας
 τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ἧ συνέ-
 10 λαβον· ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς
 Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε
 πρὸς τὸν Σίμονα ὁ¹⁵ Ἰησοῦς, “Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ
 11 νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.” Καὶ καταγαγόντες τὰ
 πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα¹⁶, ἠκολούθησαν
 αὐτῷ.

12 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πό-
 λεων, καὶ ἰδού, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν
 Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων,
 13 “Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρῖσαι.” Καὶ
 ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπὼν¹⁷, “Θέλω,
 καθαρῖσθητι.” Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ’
 14 αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν·
 “ἀλλὰ ἀπελθὼν δείξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσ-
 ἔνεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε
 15 Μωσῆς¹⁸, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.” Διήρχετο δὲ μάλ-
 λον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολ-
 λοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ’ αὐτοῦ¹⁹ ἀπὸ τῶν
 16 ἀσθενειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς
 ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν
 διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι²⁰ Φαρισαῖοι καὶ νομο-
 διδάσκαλοι, οἱ ἦσαν ἐληλυθότες²¹ ἐκ πάσης κώμης τῆς
 Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύνα-
 18 μιν Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. καὶ ἰδού, ἄνδρες
 φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος,
 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον
 19 αὐτοῦ· καὶ μὴ εὐρόντες διὰ²² ποίας εἰσενέγκωσιν

¹⁴ γόνασιν (- τοῦ) LT.

¹⁷ λέγων L. ¹⁸ Μωυσῆς LT.

²¹ συνεληλυθότες L (non marg.).

¹⁵ -ὁ T.

¹⁹ -ὑπ’ αὐτοῦ LT.

² -διὰ LT.

¹⁶ πάντα L.

- ²⁰ +οὶ L.

αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθήκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν 20 αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ²³, “Ἀνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.” Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, “Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας²⁴, εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός;” Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς 22 διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς²⁵ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν 23 εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, Ἐγειραι²⁶ καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι 24 ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου²⁷ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι²⁸ ἁμαρτίας,” εἶπε τῷ παραλελυμένῳ²⁹, “Σοὶ λέγω, ἔγειραι³⁰, καὶ ἄρας τὸ κλινιδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.” Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, 25 ἄρας ἐφ’ ᾧ³¹ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, 26 καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, “Ὅτι εἶδομεν³² παράδοξα σήμερον.”

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο³³ τελώνην, 27 ὀνόματι Δευῖν³⁴, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ἀκολούθει μοι.” Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα³⁵, 28 ἀναστὰς ἠκολούθησεν³⁶ αὐτῷ. Καὶ ἐποίησε δοχὴν 29 μεγάλην ὃ³⁷ Δευῖς³⁸ αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς³⁹, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ’ αὐτῶν κατακεείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ 30 οἱ Φαρισαῖοι⁴⁰ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, “Διατί μετὰ⁴¹ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν⁴² ἐσθίετε καὶ πίνετε;” Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς, 31

²³ — αὐτῷ LT. ²⁴ ἁμαρτίας ἀφεῖναι L (non marg.) T.
²⁵ — ἀποκριθεὶς L. ²⁶ Ἐγειρε LT. ²⁷ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐξουσίαν ἔχει L marg. T. ²⁸ ἀφεῖναι T. ²⁹ παραλυτικῷ L.
³⁰ ἔγειρε LT. ³¹ ὁ T. ³² ἴδομεν T. ³³ εἶδεν L marg.
³⁴ Δευεῖν T. ³⁵ πάντα L. ³⁶ ἠκολούθει L (non marg.) T.
³⁷ — ὁ LT. ³⁸ Δευεῖς T. ³⁹ πολὺς τελωνῶν L. ⁴⁰ Φαρισαῖοι
καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν LT. ⁴¹ + τῶν LT. ⁴² — καὶ
ἁμαρτωλῶν T.

32 “Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ’⁴³ οἱ
 33 ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.” Οἱ δὲ εἶπον⁴⁴ πρὸς αὐτόν,
 “Διατί⁴⁵ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ
 δεήσεις ποιῶνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ
 34 δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;” Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
 τούς, “Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ
 35 ὁ νυμφίος μετ’ αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν; ἐλεύ-
 σονται δὲ ἡμέραι, καὶ⁴⁶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ
 νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.”
 36 Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, “Ὅτι οὐδεὶς
 ἐπίβλημα⁴⁷ ἱματίου καινοῦ⁴⁸ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον
 παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει⁴⁹, καὶ τῷ
 παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ⁵⁰ ἐπίβλημα⁵¹ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ
 δὲ μήγε, ῥήξει⁵² ὁ νέος οἶνος⁵³ τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς
 38 ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον
 νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συν-
 39 τηροῦνται⁵⁴. καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν εὐθέως⁵⁵ θέλει
 νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός⁵⁶ ἐστιν.”

6 ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ¹ διαπο-
 ρεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν² σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχνας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες
 2 ταῖς χερσί³. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς⁴,
 “Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν⁵ τοῖς σάββασι;”
 3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς⁶, “Οὐδὲ
 τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε Δαβὶδ⁷, ὁπότε⁸ ἐπείνασεν
 4 αὐτὸς καὶ οἱ μετ’ αὐτοῦ ὄντες⁹; ὡς¹⁰ εἰσῆλθεν εἰς τὸν
 οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
 ἔλαβε, καὶ¹¹ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ¹² τοῖς μετ’ αὐτοῦ,

⁴³ ἀλλὰ LT. ⁴⁴ εἶπαν LT. ⁴⁵ — Διατί T. ⁴⁶ [καὶ] L.
⁴⁷ + ἀπὸ T[L]. ⁴⁸ + σχίσας T. ⁴⁹ σχίσει L (non marg.) T.
⁵⁰ συμφωνήσει LT. ⁵¹ — ἐπίβλημα T. ⁵² ῥήσει L marg.
⁵³ ὁ οἶνος ὁ νέος LT. ⁵⁴ — καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται T.
⁵⁵ — εὐθέως T. ⁵⁶ χρηστός T. ¹ [δευτεροπρώτῳ] L.
² — τῶν LT. ³ + [ν αὐτῶν] L. ⁴ — αὐτοῖς T[L]. ⁵ — ποιεῖν
ἐν LT. ⁶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς L. ⁷ Δαυεὶδ LT.
⁸ ὅτε L. ⁹ — ὄντες L. ¹⁰ πῶς L (non marg.). ¹¹ λαβῶν L.
¹² — καὶ L.

οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;”
Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, “Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ 5
ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.”

Ἐγένετο δὲ καὶ¹³ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν 6
αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ
ἄνθρωπος¹⁴, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. παρε- 7
τήρουν¹⁵ δὲ αὐτὸν¹⁶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ
ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει¹⁷. ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν
αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ 8
εἶπε¹⁸ τῷ ἀνθρώπῳ¹⁹ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα,
“Ἐγειραι²⁰, καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον.” Ὁ δὲ²¹ ἀνα-
στάς ἔστη. Εἶπεν οὖν²² ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, 9
“Ἐπερωτήσω²³ ὑμᾶς, τί²⁴ ἔξεστι τοῖς σάββασιν²⁵,
ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπο-
λέσαι;” Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπε τῷ 10
ἀνθρώπῳ²⁶, “Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου.” Ὁ δὲ ἐποίη-
σεν οὕτω²⁷. καὶ ἀποκατεστάθη²⁸ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιής²⁹
ὡς ἡ ἄλλη³⁰. αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διε- 11
λάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν³¹ τῷ Ἰησοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς 12
τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ
προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσε- 13
φώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ’
αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε, Σίμωνα 14
ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, ³²Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, ³²Φίλιππον καὶ Βαρ-
θολομαῖον, ³²Ματθαῖον³³ καὶ Θωμᾶν, ³⁴Ἰάκωβον τὸν 15
τοῦ³⁵ Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλω-
τὴν, ³²Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην³⁶, ὃς 16
καὶ³⁷ ἐγένετο προδότης· καὶ καταβὰς μετ’ αὐτῶν, 17

13 — καὶ L. 14 ἄνθρωπος ἐκεῖ T. 15 παρετηροῦντο LT.
16 — αὐτὸν LT. 17 θεραπεύει LT. 18 εἶπεν δὲ L marg. T.
19 ἀνδρὶ T. 20 Ἐγειρε LT. 21 καὶ LT. 22 δὲ LT.
23 Ἐπερωτῶ T. 24 εἰ LT. 25 τῷ σαββάτῳ L (non marg.) T.
26 εἶπεν αὐτῷ LT. 27 — οὕτω T. 28 ἀπεκατεστάθη LT.
29 — ὑγιής LT. 30 [ὡς ἡ ἄλλη] L. 31 ποιήσειεν L.
32 + καὶ LT. 33 Ματθαῖον LT. 34 + καὶ T. 35 — τὸν τοῦ T.
36 Ἰσκαριώθ LT. 37 — καὶ LT.

ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλήθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν
 18 νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ ὀχλούμενοι³⁸ ὑπὸ³⁹ πνευμάτων
 19 ἀκαθάρτων, καὶ⁴⁰ ἐθεραπεύοντο. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
 ἐξήτει⁴¹ ἄπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ
 ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς
 μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγε, “Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι
 21 ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. μακάριοι οἱ
 πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαί-
 22 οντες νῦν, ὅτι γελάσετε. μακάριοί ἐστε, ὅταν μισή-
 σωσιν⁴² ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν
 ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν
 23 ὡς πονηρόν, ἕνεκα⁴³ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. χαίrete⁴⁴
 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γάρ, ὁ
 μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα⁴⁵ γὰρ
 24 ἐποιοῦν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν
 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλη-
 25 σιν ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πεινά-
 σετε. οὐαὶ ὑμῖν⁴⁶, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε
 26 καὶ κλαύσετε. οὐαὶ ὑμῖν⁴⁷, ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι
 πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα⁴⁵ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς
 ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

27 “Ἄλλ’⁴⁸ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγαπάτε τοὺς
 ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς,
 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν⁴⁹, καὶ⁵⁰ προσεύ-
 29 χεσθε ὑπὲρ⁵¹ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. τῷ τύπτοντί σε
 ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ
 αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύ-
 30 σης. παντὶ δὲ τῷ⁵² αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ

³⁸ ἐνοχλούμενοι T. ³⁹ ἀπὸ LT. ⁴⁰ —καὶ L. ⁴¹ ἐξήτουν L
 marg. T. ⁴² μισήσουσιν L marg. ⁴³ ἕνεκεν L. ⁴⁴ χάρητε LT.
⁴⁵ τὰ αὐτὰ LT, ταῦτά L marg. ⁴⁶ —ὑμῖν T. ⁴⁷ —ὑμῖν LT.
⁴⁸ Ἄλλὰ LT. ⁴⁹ ὑμᾶς L (non marg.). ⁵⁰ —καὶ LT.
⁵¹ περὶ T. ⁵² [δὲ τῷ] L.

αἴροντος τὰ σά, μὴ ἀπαίτει. καὶ καθὼς θέλετε ἵνα 31
 ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς⁵³ ποιεῖτε αὐτοῖς
 ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία 32
 ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγα-
 πῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. καὶ ἐὰν ἀγαθοποιήτε⁵⁴ τοὺς 33
 ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί⁵⁵; καὶ
 γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. καὶ ἐὰν δανεί- 34
 ζητε⁵⁶ παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν⁵⁷, ποία ὑμῖν χάρις
 ἐστί; καὶ γὰρ⁵⁸ οἱ⁵⁹ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανεί-
 ζουσιν⁶⁰, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα⁶¹. πλὴν ἀγαπᾶτε 35
 τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε⁶²
 μηδὲν ἀπελπίζοντες⁶³. καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πο-
 λὺς⁶⁴, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ⁶⁵ ὑψίστου. ὅτι αὐτὸς χρη-
 στός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. γίνεσθε 36
 οὖν⁶⁶ οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ⁶⁷ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρ-
 μων ἐστί. καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ⁶⁸ μὴ κριθῆτε.⁶⁹ μὴ 37
 καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε,
 καὶ ἀπολυθήσεσθε· δίδετε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέ- 38
 τρον καλόν, πεπιεσμένον καὶ⁷⁰ σεσαλευμένον καὶ⁷⁰
 ὑπερεκχυνόμενον⁷¹ δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. τῷ
 γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ⁷² μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται⁷³ ὑμῖν.”

Εἶπε δὲ⁷⁴ παραβολὴν αὐτοῖς, “Μήτι δύναται τυφ- 39
 λὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον
 πεσοῦνται⁷⁵; οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον 40
 αὐτοῦ⁷⁶. κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος
 αὐτοῦ. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ 41
 τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφ-
 θαλμῷ οὐ κατανοεῖς; ἢ⁷⁷ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ 42
 ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν

⁵³ [καὶ ὑμεῖς] L. ⁵⁴ ἀγαθοποιεῖτε T. ⁵⁵ ἐστὶν χάρις L.
⁵⁶ δανείσητε L, δανείζετε L *marg.*, δανίζετε T. ⁵⁷ λαβεῖν T.
⁵⁸ — γὰρ T. ⁵⁹ — οἱ LT. ⁶⁰ δανίζουσιν T. ⁶¹ ἴσα SE.
⁶² δανίζετε T. ⁶³ ἀφελπίζοντες LT. ⁶⁴ + [ἐν τοῖς οὐρανοῖς] L.
⁶⁵ — τοῦ LT. ⁶⁶ — οὖν L. ⁶⁷ [καὶ] L. ⁶⁸ ἵνα L (*non*
marg.). ⁶⁹ + καὶ T. ⁷⁰ — καὶ LT. ⁷¹ ὑπερεκχυνόμενον LT.
⁷² ᾧ γὰρ μέτρῳ L (*non marg.*). ⁷³ μετρηθήσεται L *marg.*
⁷⁴ + καὶ LT. ⁷⁵ ἐμπεσοῦνται L (*non marg.*) T. ⁷⁶ — αὐτοῦ L.
⁷⁷ — ἢ T.

τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου
 δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν
 δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις
 ἐκβαλεῖν⁷⁸ τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελ-
 43 φοῦ σου. οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλόν, ποιοῦν καρπὸν
 σαπρόν· οὐδὲ⁷⁹ δένδρον σαπρόν, ποιοῦν καρπὸν καλόν.
 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκειται·
 οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου
 45 τρυγῶσι σταφυλὴν⁸⁰. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγα-
 θοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν·
 καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος⁸¹ ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
 τῆς καρδίας αὐτοῦ⁸² προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ
 τοῦ⁸³ περισσεύματος τῆς⁸⁴ καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα
 αὐτοῦ⁸⁵.

46 “Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ
 47 λέγω; πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν
 λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν
 48 ὁμοῖος. ὁμοῖός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν,
 ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν
 πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέρρηξεν⁸⁶ ὁ
 ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλευθῆσαι
 49 αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.⁸⁷ ὁ δὲ ἀκούσας
 καὶ μὴ ποιήσας ὁμοῖός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι⁸⁸
 οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἢ προσέρρηξεν⁸⁸
 ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθέως ἔπεσε⁸⁹, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα
 τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.”

7 ἘΠΕΙ ΔΕ¹ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ
 εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ².
 2 Ἐκατοντάρχου δέ τινος δούλος κακῶς ἔχων ἤμελλε
 3 τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ
 Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν

⁷⁸ ἐκβαλεῖν *transfert* T *ad fin. vers.*

⁸⁰ σταφυλὴν τρυγῶσιν T.

τῆς καρδίας αὐτοῦ T[L].

⁸⁵ τὸ στόμα αὐτοῦ λαλεῖ L.

οἰκοδομεῖσθαι αὐτήν T.

· Ἐπειδὴ LT.

⁸¹ — ἄνθρωπος T[L].

⁸³ — τοῦ LT.

⁸⁶ προσέρρηξεν T.

⁸⁹ οἰκοδομοῦντι L.

² Καφαρναοὺμ LT.

⁷⁹ + πάλιν T[L].

⁸² — θησαυροῦ

⁸⁴ — τῆς LT.

⁸⁷ διὰ τὸ καλῶς

⁸⁹ εὐθὺς συνέπεσεν T.

Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτόν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δούλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν 4 παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες, “Ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει³ τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, 5 καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾧκοδόμησεν ἡμῖν.” Ὁ δὲ 6 Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους⁴, λέγων αὐτῷ, “Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ εἰμι ἱκανός⁵ ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σε ἐλθεῖν· 7 ἀλλὰ εἶπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται⁶ ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ 8 ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ’ ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.” Ἀκούσας 9 δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν· καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, “Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον.” Καὶ ὑπο- 10 στρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον⁷ εὔρον τὸν ἀσθενοῦντα⁸ δούλον ὑγιαίνοντα.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῇ⁹ ἐξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν κα- 11 λουμένην Ναῖν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί¹⁰, καὶ ὄχλος πολὺς. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ 12 πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδού, ἐξεκομίζετο τεθνηκώς¹¹, υἱὸς μονογενῆς¹² τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα¹³. καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανός¹⁴ σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν 13 αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ’ αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, “Μὴ κλαῖε.” Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς 14 σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἕστησαν· καὶ εἶπε, “Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.” Καὶ ἀνεκάθισεν¹⁵ ὁ νε- 15 κρός, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν¹⁶ αὐτὸν τῇ μητρὶ

³ παρέξι LT. ⁴ φίλους ὁ ἑκατόνταρχος L marg. T. ⁵ ἱκανός εἰμι L marg. T. ⁶ ἰαθήτω T. ⁷ εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες L. ⁸ —ἀσθενοῦντα L. ⁹ τῷ L marg. ¹⁰ [ἱκανοί] L. ¹¹ [τεθνηκώς] L. ¹² μονογενῆς υἱὸς L marg. ¹³ αὐτῇ χήρα (—ἦν) B, αὐτῇ T, —ἦν ET. ¹⁴ + ἦν BE. ¹⁵ ἐκάθισεν L marg. ¹⁶ ἀπέδωκεν L marg.

16 αὐτοῦ. ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, “Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται¹⁷ ἐν ἡμῖν,” καὶ “Ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐ-
17 τοῦ.” Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν¹⁸ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 ΚΑΙ ἀπήγγειλαν Ἰωάννη¹⁹ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ
19 πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἐπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν²⁰, λέγων, “Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσ-
20 δοκῶμεν;” Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον²¹, “Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδο-
21 κῶμεν;” Ἐν αὐτῇ²² δὲ²³ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν,
22 καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ²⁴ βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς²⁵ εἶπεν αὐτοῖς, “Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη¹⁹ ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι²⁶ τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται,
23 πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν
24 μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.” Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου, “Τί ἐξεληλύθατε²⁷ εἰς τὴν ἔρημον θεά-
25 σασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε²⁷ ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ
26 ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε²⁷ ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ πε-
27 ρισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, ‘Ἰδοὺ, ἐγὼ²⁸ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσ-
28 θέν σου.’ Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς

¹⁷ ἠγέρθη L.

²⁰ κύριον L marg. T.

²³ —δὲ LT.

²⁶ —ὅτι L.

¹⁸ [ἐν] L.

²¹ εἶπαν LT.

²⁴ —τὸ LT.

²⁷ ἐξῆλθατε L.

¹⁹ Ἰωάννη T.

²² ἐκείνη L marg. T.

²⁵ —ὁ Ἰησοῦς T[L].

²⁸ —ἐγὼ LT.

γυναικῶν προφήτης²⁹ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ³⁰ οὐδεὶς ἔστιν. ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἔστι.” Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ 29 οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ 30 τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ’ αὐτοῦ. εἶπε δὲ ὁ Κύριος³¹, “Τίμι οὖν 31 ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίμι εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ 32 καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν³², Ἡυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. ἐλήλυθε γὰρ 33 Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς μήτε ἄρτον ἐσθίων³³ μήτε οἶνον πίνων³⁴, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν 34 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων³⁵ καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος³⁶ καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν 35 τέκνων αὐτῆς πάντων³⁷.”

Ἦρώτα δὲ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγη 36 μετ’ αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν³⁸ τοῦ Φαρισαίου ἀνεκλίθη³⁹. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἣτις 37 ἦν⁴⁰ ἁμαρτωλός, ⁴¹ἐπιγνούσα ὅτι ἀνάκειται⁴² ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ 38 στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω⁴³ κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν⁴⁴, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. ἰδὼν 39 δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων, “Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἢ γυνή, ἣτις ἄπτεται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός ἔστι.”

29 — προφήτης L. 30 — τοῦ Βαπτιστοῦ T. 31 — εἶπε δὲ ὁ Κύριος LT. 32 λέγοντες T. 33 ἐσθων ἄρτον LT. 34 πίνων οἶνον LT. 35 ἐσθων T. 36 φίλος τελωνῶν LT. 37 πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς L. 38 τὸν οἶκον LT. 39 κατεκλίθη LT. 40 ἣτις ἦν ἐν τῇ πόλει L (non marg.) T. 41 +καὶ LT. 42 κατάκειται LT. 43 ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ L. 44 τοῖς δάκρυσιν transfert L in locum ante ἤρξατο.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, “Σί-
μων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.” Ὁ δὲ φησι, “Διδάσκαλε,
41 εἰπέ⁴⁵.” “Δύο χρεωφειλέται⁴⁶ ἦσαν δανειστῆ⁴⁷ τινι· ὁ
εἰς ὧφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντή-
42 κοντα. μὴ ἐχόντων δὲ⁴⁸ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις
ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ⁴⁹, πλείον αὐτὸν ἀγα-
43 πῆσει⁵⁰;” Ἀποκριθεὶς δὲ⁵¹ ὁ Σίμων εἶπεν, “Ὑπολαμ-
βάνω ὅτι ὧ τὸ πλείον ἐχαρίσατο.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ,
44 “Ὅρθῶς ἔκρινας.” Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα,
τῷ Σίμωνι ἔφη, “Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;
εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας
μου⁵² οὐκ ἔδωκας. αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου
τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς⁵³ αὐτῆς
45 ἐξέμαξε. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δέ, ἀφ’ ἧς
εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας⁵⁴.
46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ
47 ἤλειψέ μου τοὺς πόδας⁵⁵. οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφέων-
ται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς⁵⁶ αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ·
48 ὧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.” Εἶπε δὲ αὐτῇ,
49 “Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι.” Καὶ ἤρξαντο οἱ
συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, “Τίς οὗτός ἐστιν⁵⁷
50 ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν;” Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα,
“Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.”

8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ
πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν
2 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ
γυναϊκές τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμά-
των πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη
3 Μαγδαληνή, ἀφ’ ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ
Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σου-
σάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ¹
ἀπὸ² τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

⁴⁵ Διδάσκαλε εἰπέ, φησὶν T. ⁴⁶ χρεωφειλέται LT. ⁴⁷ δανιστῆ T.
⁴⁸ —δὲ T[L]. ⁴⁹ —εἰπέ L. ⁵⁰ ἀγαπήσει αὐτόν L.
⁵¹ —δὲ T[L]. ⁵² μοι ἐπὶ πόδας T. ⁵³ —τῆς κεφαλῆς LT.
⁵⁴ τοὺς πόδας μου L. ⁵⁵ τοὺς πόδας μου LT. ⁵⁶ αὐτῇ αἱ
ἁμαρτίαι L. ⁵⁷ ἐστιν οὗτος L. ¹ αὐτοῖς T. ² ἐκ LT.

Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν 4
ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς,
“Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ³. 5
καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν,
καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατ-
έφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν⁴ ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ 6
φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. καὶ ἕτερον 7
ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ
ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ⁵ τὴν 8
γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατοντα-
πλασίονα.” Ταῦτα λέγων ἐφώνει, “Ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν ἀκουέτω.” Ἐπηρώτων δὲ αὐτόν οἱ μαθηταὶ 9
αὐτοῦ, λέγοντες⁶, “Τίς εἶη ἡ παραβολὴ αὕτη;” Ὁ δὲ 10
εἶπεν, “Ἦμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα
βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.
Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος 11
τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, 12
εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς
καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ 13
ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχον-
ται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς
καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίσταν-
ται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ 14
ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ
ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι ἠσυχάζονται, καὶ οὐ
τελεσφοροῦσι. τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν 15
οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν
λόγον κατέχουσιν, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

“Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει, 16
ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ’ ἐπὶ λυχνίας ἐπιτί-
θησιν⁸, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς. οὐ 17
γάρ ἐστι κρυπτόν, ὃ οὐ φανερόν γενήσεται· οὐδὲ
ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνωσθήσεται⁹ καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ.

³ ἑαυτοῦ T.
⁷ συν T.

⁴ κατέπεσεν T.
⁸ τίθησιν LT.

⁵ εἰς LT.
⁹ μὴ γνωσθῆ LT.

⁶ —λέγοντες L.

- 18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν¹⁰ ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν¹¹ μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.”
- 19 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. καὶ ἀπηγγέλη¹² αὐτῷ, λεγόντων¹³, “Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες.” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς¹⁴, “Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν¹⁵.”
- 22 Καὶ ἐγένετο¹⁶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης.” καὶ ἀνήχθησαν. πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε. καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην¹⁷, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον. προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, “Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα.” Ὁ δὲ ἐγερθεὶς¹⁸ ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. εἶπε δὲ αὐτοῖς, “Ποῦ ἐστὶν¹⁹ ἡ πίστις ὑμῶν;” Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, “Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;”
- 26 ΚΑΙ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν²⁰, ἣτις ἐστὶν ἀντιπέραν²¹ τῆς Γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ²² ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλη εἶπε, “Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς.” Παρήγγελλε²³ γὰρ τῷ

10 εἰάν Τ.

11 εἰάν ΛΤ.

12 ἀπηγγέλη δὲ L.

13 — λεγόντων L.

14 αὐτοῖς L (non marg.).

15 — αὐτόν ΛΤ.

16 ἐγένετο δὲ ΛΤ.

17 εἰς τὴν λίμνην ἀνέμου L marg.

18 διεγερθεὶς Τ.

19 — ἐστὶν ΛΤ.

20 Γερασσηνῶν ΛΤ.

21 ἀντιπέρα L, ἀντίπερα Τ.

22 — καὶ L.

23 Παρήγγειλε E.

πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσει καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσων²⁴ τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος²⁵ εἰς τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησε δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων²⁶, “Τί σοι³⁰ ἐστὶν ὄνομα²⁷ ;” Ὁ δὲ εἶπε, “Λεγεών.” ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν²⁸ εἰς αὐτόν. καὶ παρεκάλει²⁹ αὐτόν ἵνα³¹ μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ³² ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων³⁰ ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν³¹ αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκεῖνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελθόντα δὲ³³ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθεν³² εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες³⁴ τὸ γεγενημένον³³ ἔφυγον³⁴, καὶ ἀπελθόντες³⁵ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν³⁵ τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον³⁶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὔρον³⁷ καθήμενον τὸν ἄνθρωπον³⁸ ἀφ’ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονουῦντα, παρά τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ³⁶ αὐτοῖς καὶ³⁹ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. καὶ ἠρώτησαν⁴⁰ αὐτόν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν⁴¹ ἀπελθεῖν ἀπ’ αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ⁴² πλοῖον ὑπέστρεψεν. ἐδέετο⁴³ δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ’ οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια⁴⁴, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσε δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς⁴⁵, λέγων, “Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι⁴⁶ ὁ Θεός.” Καὶ ἀπῆλθε, καθ’ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

²⁴ διαρρήσων LT. ²⁵ δαιμονίου L (non marg.). ²⁶ — λέγων L.
²⁷ ὄνομα ἐστίν L. ²⁸ εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ L. ²⁹ παρεκάλουν L. ³⁰ βοσκομένη L (non marg.). ³¹ παρεκάλεσαν LT.
³² εἰσῆλθον LT. ³³ γεγονός LT. ³⁴ ἔφυγαν T. ³⁵ — ἀπελθόντες LT.
³⁶ ἦλθαν T. ³⁷ εὔραν T. ³⁸ τὸν ἄνθρωπον καθήμενον L marg.
³⁹ — καὶ L. ⁴⁰ ἠρώτησεν L.
⁴¹ Γερασηνῶν LT. ⁴² — τὸ L. ⁴³ ἐδέετο L. ⁴⁴ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει L marg.
⁴⁵ — ὁ Ἰησοῦς T[L]. ⁴⁶ σοι ἐποίησεν L.

40 ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι⁴⁷ τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

41 Καὶ ἰδού, ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς⁴⁸ ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν

42 οἶκον αὐτοῦ· ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν. Ἐν δὲ τῷ ὑπά-

43 γειν⁴⁹ αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ γυνή οὖσα ἐν ρύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἣτις εἰς

44 ἰατροὺς⁵⁰ προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον⁵¹ οὐκ ἴσχυσεν ὑπ'⁵² οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὑπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ

45 παραχρῆμα ἔστη ἡ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, “Τίς ὁ ἀψάμενός μου;” Ἀρνούμενων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ⁵³, “Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ

46 λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός μου;” Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἡψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναμιν ἐξελθοῦσαν⁵⁴ ἀπ' ἐμοῦ.” Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνή ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ⁵⁵ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ,

48 καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, “Θάρσει⁵⁶, θύγατερ⁵⁷, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.” Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ⁵⁸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ, “Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγά-

50 τηρ σου· μὴ⁵⁹ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.” Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων⁶⁰, “Μὴ φοβοῦ· μόνον

51 πίστευε⁶¹, καὶ σωθήσεται.” Εἰσελθὼν⁶² δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα⁶³, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην⁶⁴, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς

⁴⁷ ὑποστρέφειν L marg.

⁴⁸ οὗτος L (non marg.).

⁴⁹ καὶ

ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι LT.

⁵⁰ ἰατροῖς LT.

⁵¹ + αὐτῆς L.

⁵² ἀπ' LT.

⁵³ σὺν αὐτῷ LT.

⁵⁴ ἐξεληλυθυῖαν T.

⁵⁵ - αὐτῷ LT.

⁵⁶ - Θάρσει LT.

⁵⁷ θυγάτηρ T.

⁵⁸ ἀπὸ L.

⁵⁹ μηκέτι L.

⁶⁰ - λέγων LT.

⁶¹ πίστευσον T.

⁶² ἐλθὼν L.

⁶³ τινὰ σὺν αὐτῷ LT.

⁶⁴ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον LT.

καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο 52
αὐτήν. ὁ δὲ εἶπε, “Μὴ κλαίετε· οὐκ⁶⁵ ἀπέθανεν,
ἀλλὰ καθεύδει.” Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι 53
ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ⁶⁶ κρατή- 54
σας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων, “Ἡ παῖς
ἐγείρου⁶⁷.” Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ 55
ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φα-
γεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγει- 56
λεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

ΣΥΓΚΑΛΕΣΑΜΕΝΟΣ δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς 9
αὐτοῦ¹, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα
τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ἀπέστειλεν 2
αὐτοὺς κηρῦσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι
τοὺς ἀσθενοῦντας². καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Μηδὲν 3
αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν· μήτε ράβδους³, μήτε πήραν, μήτε
ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.
καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖ- 4
θεν ἐξέρχεσθε. καὶ ὅσοι ἂν⁴ μὴ δέξωνται⁵ ὑμᾶς, ἐξερ- 5
χόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ⁶ τὸν κονιορτὸν
ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ’
αὐτούς.” Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, 6
εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

Ἦκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα⁷ ὑπ’ 7
αὐτοῦ⁸ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό-
τινων, “Ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται⁹ ἐκ νεκρῶν.” ὑπό 8
τινων δέ, “Ὅτι Ἡλίας¹⁰ ἐφάνη.” ἄλλων δέ, “Ὅτι
προφήτης εἰς¹¹ τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.” Καὶ εἶπεν¹² ὁ¹³ 9
Ἡρώδης, “Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστίν
οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα;” Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν
αὐτόν.

Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο 10

⁶⁵ οὐ γὰρ L (non marg.). ⁶⁶ — ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ LT.
⁶⁷ ἐγείρει L. ¹ — μαθητὰς αὐτοῦ T. ² — τοὺς ἀσθενοῦν-
τας T, αὐ τοὺς ἀσθενεῖς L. ³ ράβδον LT. ⁴ ἐὰν T.
⁵ δέχωνται LT. ⁶ [καὶ] L. ⁷ γινόμενα L. marg.
⁸ — ὑπ’ αὐτοῦ T[L]. ⁹ ἠγέρθη L. ¹⁰ Ἡλίας SE. ¹¹ τις T.
¹² εἶπεν δὲ LT. ¹³ — ὁ LT.

αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης¹⁴
 11 Βηθσαϊδά· οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμενος¹⁵ αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας
 12 ἰάτο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, “Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες¹⁶ εἰς τὰς κύκλω κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν
 13 ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.” Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, “Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν¹⁷.” Οἱ δὲ εἶπον¹⁸, “Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλείον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες¹⁹, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν
 14 τοῦτον βρώματα.” Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, “Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας²⁰ ἀνὰ πενήκοντα.” Καὶ
 16 ἐποίησαν οὕτω, καὶ ἀκέκλιναν ἅπαντας. Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασε,
 17 καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι²¹ τῷ ὄχλῳ· καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.
 18 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας²², συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, “Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι²³
 19 εἶναι;” Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον²⁴, “Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἡλίαν²⁵. ἄλλοι δέ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.” Εἶπε δὲ αὐτοῖς,
 20 “Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος²⁶ εἶπε, “Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.” Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν²⁷ τοῦτο, εἰπὼν,
 22 “Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ

¹⁴ πόλιν καλουμένην T. ¹⁵ ἀποδεξάμενος LT. ¹⁶ πορευθέντες LT.
¹⁷ φαγεῖν ὑμεῖς LT. ¹⁸ εἶπαν LT. ¹⁹ ἰχθύες δύο LT.
²⁰ + [ὡσεὶ] L. ²¹ παραθεῖναι T. ²² κατὰ μόνας LT.
²³ οἱ ὄχλοι λέγουσιν T. ²⁴ εἶπαν LT. ²⁵ Ἡλίαν SE.
²⁶ Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς T. ²⁷ λέγειν L.

ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι²⁸·”

Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, “ Εἴ τις θέλει ὀπίσω μόν²³ ἔλθῃν, ἀπαρνησάσθω²⁹ ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ’ ἡμέραν³⁰, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὅς γὰρ ἂν³¹ 24 θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ’ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελείται ἄνθρωπος, κερδήσας 25 τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ὅς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους³², 26 τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν 27 ὧδε³³ ἐστηκότων³⁴, οἳ οὐ μὴ γεύσονται³⁵ θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.”

Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσει ἡμέραι 28 ὀκτώ, καὶ³⁶ παραλαβὼν τὸν³⁷ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ 29 ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστραπτῶν. Καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο συνελάλουν 30 αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς³⁸ καὶ Ἡλίας³⁹. οἳ ὀφθέντες 31 ἐν δόξῃ ἔλεγον⁴⁰ τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ 32 ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνω· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον⁴¹ τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτούς 33 ἀπ’ αὐτοῦ, εἶπεν ὁ⁴² Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, “ Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηναὶς τρεῖς, μίαν σοί, καὶ Μωσεὶ μίαν⁴³, καὶ μίαν Ἡλίᾳ³⁹.” μὴ εἰδὼς ὁ λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, 34

²⁸ ἀναστῆναι LT. ²⁹ ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω LT. ³⁰ — καθ’ ἡμέραν L. ³¹ εἰς T. ³² — λόγους T. ³³ αὐτοῦ T. ³⁴ ἐστῶτων LT. ³⁵ γεύσονται LT. ³⁶ [καὶ] L. ³⁷ — τὸν LT. ³⁸ Μωυσεὶ LT. ³⁹ Ἡλ. SE. ⁴⁰ + [δὲ] L. ⁴¹ ἴδαν T. ⁴² — ὁ T. ⁴³ μίαν Μωυσεὶ LT.

ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν⁴⁴ αὐτούς· ἐφοβήθησαν
 35 δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν⁴⁵ εἰς τὴν νεφέλην. καὶ φωνὴ
 ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, “Οὗτός ἐστιν ὁ
 36 υἱός μου ὁ ἀγαπητός⁴⁶. αὐτοῦ ἀκούετε.” Καὶ ἐν τῷ
 γενέσθαι τὴν φωνήν, εὐρέθη ὁ⁴⁷ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ
 αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις
 ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακασιν⁴⁸.
 37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν
 38 ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήνητησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. Καὶ
 ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε⁴⁹, λέγων, “Δι-
 δάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον⁵⁰ ἐπὶ τὸν υἱόν μου,
 39 ὅτι μονογενὴς ἐστὶ μοι⁵¹. καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβάνει
 αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτόν
 μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ’ αὐτοῦ, συντρι-
 40 βον⁵² αὐτόν. καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα
 41 ἐκβάλλωσιν⁵³ αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.” Ἀποκρι-
 θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεσ-
 τραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι
 42 ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου.” Ἐτι δὲ προσ-
 ερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτόν τὸ δαιμόνιον καὶ
 συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι
 τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν
 43 αὐτόν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες
 ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμα-
 ζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν⁵⁴ ὁ Ἰησοῦς⁵⁵, εἶπε
 44 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, “Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα
 ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 45 μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.” Οἱ δὲ
 ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον
 ἀπ’ αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο
 46 ἐρωτῆσαι⁵⁶ αὐτόν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. Εἰσῆλθε
 δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τίς ἂν εἶη μείζων

⁴⁴ ἐπεσκίαζεν L marg. T. ⁴⁵ εἰσελθεῖν αὐτούς T. ⁴⁶ ἐκλελεγ-
 μένος L marg. T. ⁴⁷ —ὁ LT ⁴⁸ ἑώρακαν T. ⁴⁹ ἐβόησεν L
⁵⁰ ἐπίβλεψαι T. ⁵¹ μοι ἐστίν L. ⁵² συντριβον LT.
⁵³ ἐκβάλλωσιν LT. ⁵⁴ ἐποίησεν LT. ⁵⁵ —ὁ Ἰησοῦς T.
⁵⁶ ἐπερωτῆσαι L.

αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς 47
καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ
παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Ὅς ἐὰν⁵⁷ δέξηται 48
τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται
καὶ ὅς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά
με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος
ἔσται⁵⁸ μέγας.”

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ⁵⁹ Ἰωάννης εἶπεν, “Ἐπιστάτα, 49
εἶδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ⁶⁰
δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν⁶¹ αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ
μεθ' ἡμῶν.” Καὶ εἶπε⁶² πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, “Μὴ 50
κωλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν⁶³, ὑπὲρ ἡμῶν⁶³
ἔστιν.”

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας 51
τῆς ἀναλήψεως⁶⁴ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ⁶⁵ ἐστήριξε⁶⁶ τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ 52
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ⁶⁷. καὶ πο-
ρευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε⁶⁸
ἐτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ 53
πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.
ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης 54
εἶπον⁶⁹, “Κύριε, θέλεις εἶπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ⁷⁰
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς, ὡς καὶ Ἑλίας¹⁰
ἐποίησε⁷¹;” Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, 55
“Οὐκ οἴδατε οἴου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ 56
ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ
σῶσαι⁷².” Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

Ἐγένετο δὲ⁷³ πορευομένων αὐτῶν, ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέ 57
τις πρὸς αὐτόν, “Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν⁷⁴ ἀπέρ-
χῃ, κύριε⁷⁵.” Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Αἱ ἀλώ- 58
πεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ

57 ἂν L. 58 ἔστιν L (non marg.) T. 59 — ὁ LT. 60 — τὰ LT.
61 ἐκωλύομεν L. marg. 62 εἶπεν δὲ L (non marg.) 63 ὑμῶν LT.
64 ἀναλήψεως LT. 65 [αὐτοῦ] L. 66 ἐστήρισεν T.
67 ἑαυτοῦ T. 68 ὡς L. marg. 69 εἶπαν T. 70 ἐκ L.
71 — ὡς καὶ Ἑλίας ἐποίησε T. 72 Omittunt LT ad καὶ εἶπεν v.
55 usque ad σῶσαι v. 56. 73 καὶ T. 74 ἐὰν LT. 75 — κύριε L.

κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει
 59 ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει.” Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον,
 “Ἀκολουθεῖ μοι.” Ὁ δὲ εἶπε, “Κύριε, ἐπίτρεψόν
 60 μοι ἀπελθόντι πρῶτον⁷⁶ θάψαι τὸν πατέρα μου.” Εἶπε
 δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς⁷⁷, “Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι
 τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν
 61 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.” Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, “Ἀκο-
 λουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀπο-
 62 τάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.” Εἶπε δὲ πρὸς
 αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς⁷⁸, “Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν⁷⁹ τὴν χεῖρα
 αὐτοῦ ἐπ’ ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐ-
 θετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν⁸⁰ τοῦ Θεοῦ.”

10 ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους
 ἑβδομήκοντα¹, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ
 προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ
 2 ἔμελλεν² αὐτὸς ἔρχεσθαι³. Ἐλεγεν οὖν⁴ πρὸς αὐτούς,
 “Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεή-
 θητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλη
 3 ἐργάτας⁵ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε· ἰδοὺ,
 4 ἐγὼ⁶ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. μὴ
 βαστάζετε βαλάντιον⁷, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα·
 5 καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ’
 ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε⁸, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ
 6 οἴκῳ τούτῳ. καὶ εἰ μὲν⁹ ἢ ἐκεῖ¹⁰ ¹¹ υἱὸς εἰρήνης,
 ἐπαναπαύσεται ἐπ’ αὐτὸν ἢ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε,
 7 ἐφ’ ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε,
 ἐσθιόντες¹² καὶ πίνοντες τὰ παρ’ αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ
 ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι¹³. μὴ μεταβαίνετε
 8 ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. καὶ εἰς ἣν δ’¹⁴ ἂν πόλιν εἰσέρ-
 χησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα
 9 ὑμῖν, καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ

⁷⁶ πρῶτον ἀπελθεῖν L.
 αὐτὸν T, αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν L.
 βασιλείᾳ LT. ¹ + [δύο] L.
 χεσθαι L. marg. ⁴ δὲ LT.
 ἐργάτας L. ⁶ - ἐγὼ LT.
 οἰκίαν T, αὐτὴν οἰκίαν εἰσέλθητε L.
¹¹ + ὁ E. ¹² ἐσθιόντες LT.

⁷⁷ - ὁ Ἰησοῦς T[L].

⁷⁹ ἐπιβάλλον L.

² ἠμελλεν LT.

⁵ ἐργάτας ἐκβάλλη T, αὐτὴν ἐκβάλλη
⁷ βαλάντιον LT.

⁹ - μὲν LT.

¹³ - ἐστὶ LT.

⁷⁸ - πρὸς

⁸⁰ τῇ

³ εἰσέρ-

⁸ εἰσέλθητε

¹⁰ ἐκεῖ ἢ L. marg.

¹⁴ - δ’ L.

λέγετε αὐτοῖς, Ἐγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε¹⁵, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἶπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πό- 11
λεως ὑμῶν¹⁶ ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώ-
σκετε, ὅτι ἔγγικεν ἐφ' ὑμᾶς¹⁷ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
λέγω δὲ¹⁸ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 12
ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαὶ σοι, 13
Χοραζὶν¹⁹, οὐαὶ σοι, Βηθσαϊδᾶ²⁰. ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ
Σιδῶνι ἐγένοντο²¹ αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν,
πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῶ καθήμεναι²² μετενόη-
σαν. πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν 14
τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. καὶ σύ, Καπερναοῦμ²³, ἢ²⁴ ἕως τοῦ²⁵ 15
οὐρανοῦ ὑψωθείσα²⁴, ἕως²⁶ ἄδου καταβιβασθήσῃ. Ὁ 16
ἀκούων ὑμῶν²⁷ ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ
ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστειλάντά
με.” Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα²⁸ μετὰ χαρᾶς, 17
λέγοντες, “Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται
ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.” Εἶπε δὲ αὐτοῖς, “Ἐθεώ- 18
ρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πε-
σόντα. ἰδοὺ, δίδωμι²⁹ ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν 19
ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύ-
ναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ³⁰.
πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίrete, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν 20
ὑποτάσσεται· χαίrete δὲ μᾶλλον³¹ ὅτι τὰ ὀνόματα
ὑμῶν ἐγράφη³² ἐν τοῖς οὐρανοῖς.” Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ 21
ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι³³ ὁ Ἰησοῦς³⁴, καὶ εἶπεν,
“Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ
συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πα-

¹⁵ εἰσέλθητε LT.¹⁷ - ἐφ' ὑμᾶς LT.²⁰ Βηθσαϊδᾶ L *marg.*²³ Καπερναοῦμ LT.²⁵ - τοῦ LT.²⁸ + [δύο] L.³¹ - μᾶλλον LT.³⁴ - ὁ Ἰησοῦς L.¹⁶ + εἰς τοὺς πόδας LT (+ ἡμῶν T).¹⁸ - δὲ T[L].¹⁹ Χωραζὶν S, Χοραζείν T.²¹ ἐγενήθησαν LT.²² καθήμενοι LT.²⁴ μὴ εἰ ὑψωθήσῃ; L (*non marg.*).²⁶ + τοῦ T.²⁷ ὑμῶν ἀκούων L *marg.*²⁹ δέδωκα L *marg.* T.³⁰ ἀδικήσει BELT.³² ἐγγέγραπται T.³³ + τῷ ἀγίῳ L.

τήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία³⁵ ἔμπροσθέν σου.”
 22 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε³⁶, “ Πάντα πα-
 ρεδόθη μοι³⁷ ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώ-
 σκει τίς ἐστὶν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ
 πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἂν³⁸ βούληται ὁ υἱὸς
 23 ἀποκαλύψαι.” Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς
 κατ’ ἰδίαν εἶπε, “ Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
 24 τες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προ-
 φῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε,
 καὶ οὐκ εἶδον³⁹· καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
 ἤκουσαν.”
 25 Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν,
 καὶ λέγων, “ Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον
 26 κληρονομήσω;” Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, “ Ἐν τῷ
 27 νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;” Ὁ δὲ ἀπο-
 κριθεὶς εἶπεν, “ Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεὸν σου, ἐξ
 ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου,
 καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος⁴⁰ σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δια-
 νοίας⁴¹ σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.”
 28 Εἶπε δὲ αὐτῷ, “ Ὅρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ,
 29 καὶ ζήσῃ.” Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν⁴² ἑαυτὸν εἶπε πρὸς
 30 τὸν Ἰησοῦν, “ Καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον;” Ὑπολα-
 βῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “ Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν
 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ⁴³, καὶ λησταῖς περιέ-
 πεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, καὶ πληγὰς ἐπιθέν-
 31 τες ἀπήλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα⁴⁴. κατὰ
 συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ,
 32 καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Λευί-
 τῆς⁴⁵, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν⁴⁶
 33 ἀντιπαρῆλθε⁴⁷. Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ’
 34 αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν⁴⁸ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ προσελ-

³⁵ εὐδοκία ἐγένετο LT.

εἶπε BE.

³⁷ μοι παρεδόθη LT.

³⁶ - Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς

³⁸ ἂν L.

³⁹ εἶδαν T.

⁴⁰ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ L (non marg.).

⁴¹ ἐν

ὅλῃ τῇ διανοίᾳ L.

⁴² δικαιοῦσαι LT.

⁴³ Ἱερειχώ T.

⁴⁴ - τυγχάνοντα L.

⁴⁵ Λευεῖτης T.

⁴⁶ + αὐτόν L.

⁴⁷ ἀντιπαρῆλθεν SE (non B).

⁴⁸ - αὐτόν T[L].

θῶν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δέ⁴⁹ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν⁵⁰, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια 35 ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ⁵¹, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὃ τι ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν⁵² τούτων 36 τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον⁵³ γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς; Ὁ δὲ εἶπεν, “Ὁ ποιήσας 37 τὸ ἔλεος μετ’ αὐτοῦ.” Εἶπεν οὖν⁵⁴ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.”

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ⁵⁵ 38 αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. καὶ 39 τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα⁵⁶ παρὰ⁵⁷ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ⁵⁸ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. ἣ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν 40 διακονίαν· ἐπιστάσα δὲ εἶπε, “Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλιπε⁵⁹ διακονεῖν; εἰπέ⁶⁰ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.” Ἀποκρι- 41 θείς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς⁶¹, “Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ⁶² περὶ πολλά· ἐνὸς δέ ἐστι 42 χρεία· Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ’⁶³ αὐτῆς.”

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσ- 11
ευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, “Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.” Εἶπε δὲ αὐτοῖς, “Ὅταν προσεύχησθε¹, λέ- 2
γετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς², ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω³ ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ

⁴⁹ καὶ ἐπιβιβάσας L. ⁵⁰ — ἐξελθὼν L. ⁵¹ — αὐτῷ T[L].
⁵² — οὖν T[L]. ⁵³ πλησίον δοκεῖ σοι T. ⁵⁴ δὲ LT.
⁵⁵ [καὶ] L. ⁵⁶ παρακαθεσθείσα T. ⁵⁷ πρὸς L marg. T.
⁵⁸ κυρίου L (non marg.) T. ⁵⁹ κατέλειπεν T. ⁶⁰ εἶπὸν T.
⁶¹ κύριος L marg. T. ⁶² θορυβάζῃ L. ⁶³ [ἀπ’] L.
¹ προσεύχεσθε T. ² — ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς T. ³ ἐλθάτω T.

3 θέλημά σου⁴, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς⁵. τὸν
 ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέ-
 4 ραν· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ
 αὐτοὶ ἀφίεμεν⁶ παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγ-
 κης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ
 5 πονηροῦ⁷.” Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει
 φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ
 6 εἴπη⁸ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ
 φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω
 7 ὃ παραθήσω αὐτῷ· κακεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη,
 Μὴ μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ
 τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ
 8 δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ
 οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον,
 διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ, ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ
 9 ὅσων χρήζει. Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ δοθή-
 σεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησεται· κρούετε, καὶ ἀνοί-
 10 γήσεται⁹ ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ
 11 ζητῶν εὕρισκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται¹⁰. τίνα
 δέ¹¹ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον
 ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ¹² καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν
 12 ἐπιδώσει αὐτῷ¹³; ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ¹⁴ ὄνον, μὴ ἐπιδώ-
 13 σαι αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχον-
 τες οἴδατε ἀγαθὰ δόματα¹⁵ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
 πόσῳ μᾶλλον ὁ πατήρ¹⁶ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα
 Ἅγιον τοῖς αἰτουῦσιν αὐτόν;”
 14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν·
 ἐγένετο δέ, τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος¹⁷, ἐλάλησεν ὁ
 15 κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
 εἶπον¹⁸, “Ἐν Βεελζεβούλ¹⁹ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
 16 ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.” Ἄτεροι δὲ πειράζοντες ση-

⁴ — γενηθήτω τὸ θέλημά σου T.

γῆς T[L].

πονηροῦ T.

¹¹ + ἐξ LT.

¹⁴ αἰτήσῃ ET.

θέντος L.

⁶ ἀφίεμεν LT.

⁸ ἐρεῖ L.

¹² ἢ LT.

¹⁵ δόματα ἀγαθὰ LT.

¹⁸ εἶπαν T.

⁵ — ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς

⁷ — ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ

⁹ ἀνοιχθήσεται T.

¹⁰ ἀνοιχθήσεται LT.

¹³ αὐτῷ ἐπιδώσει L marg. T.

¹⁶ + ὑμῶν L

¹⁷ ἐκβλη-

¹⁹ + τῷ LT.

μείον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ²⁰. Αὐτὸς δὲ¹⁷ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα²¹ εἶπεν αὐτοῖς, " Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ'¹⁸ ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ¹⁹ δαιμόνια, οἱ²² υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ²³ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ²⁰ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος²¹ φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ἐπὰν δὲ ὁ²⁴ ἰσχυρότερος αὐτοῦ²² ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει, ἐφ' ἣ ἔπεποίθει, καὶ τὰ σκύλα²⁵ αὐτοῦ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶ καὶ ὁ μὴ συνάγων²³ μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα²⁴ ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὐρίσκον²⁶ λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ²⁵ ἔλθον²⁷ εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε²⁶ πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ²⁸, καὶ εἰσελθόντα²⁹ κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων."

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά²⁷ τις γυνὴ φωνήν³⁰ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, " Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας." Αὐτὸς δὲ εἶπε, " Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκού-²⁸ οντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν³¹." Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισομένων ἤρξατο λέγειν, " Ἡ²⁹ γενεὰ αὕτη³² πονηρά ἐστὶ· σημεῖον ἐπιζητεῖ³³, καὶ

²⁰ ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ LT. ²¹ τὰ διανοήματα αὐτῶν L.
²² -οὶ L. ²³ αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ L. ²⁴ -ὁ L. ²⁵ σκύλα BLT.
²⁶ + [τότε] L. ²⁷ ἐλθὼν T. ²⁸ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
ἑαυτοῦ ἑπτὰ T. ²⁹ ἐλθόντα T. ³⁰ φωνὴν γυνὴ LT.
³¹ -αὐτόν LT. ³² +γενεὰ LT. ³³ ζητεῖ T.

σημείον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ
 30 τοῦ προφήτου³⁴. καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον
 τοῖς Νινευίταις³⁵, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 31 που τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται
 ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης,
 καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων
 τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος³⁶, καὶ ἰδού,
 32 πλείον Σολομῶντος³⁶ ᾧδε. ἄνδρες Νινευῖ³⁷ ἀναστή-
 σονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ
 κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
 Ἰωνᾶ, καὶ ἰδού, πλείον Ἰωνᾶ ᾧδε.

33 “Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας εἰς κρυπτὸν³⁸ τίθησιν,
 οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ’³⁹ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ
 34 εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος⁴⁰ βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ
 σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός⁴¹. ὅταν οὖν⁴² ὁ ὀφθαλ-
 μός σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ⁴³ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν
 ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτει-
 35 νόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν.
 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι
 μέρος⁴⁴ σκοτεινόν, ἔσται φωτεινόν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ
 λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζη σε.”

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι⁴⁵, ἠρώτα⁴⁶ αὐτὸν Φαρισαῖός
 τις⁴⁷ ὅπως ἀριστήσῃ παρ’ αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπε-
 38 σεν. ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον
 39 ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς
 αὐτόν, “Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ πο-
 τηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν
 40 ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ ὁ
 41 ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν⁴⁸ ἐποίησε; πλὴν τὰ
 ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδού, πάντα καθαρὰ
 42 ὑμῖν ἐστιν. ἀλλ’⁴⁹ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι
 ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν

³⁴ — τοῦ προφήτου LT.

³⁵ τοῖς Νινευίταις σημεῖον T.

³⁶ Σολομῶντος LT.

³⁷ Νινευῖται L, Νινευῆ T.

³⁸ κρυπτὴν

EL, κρύπτῃν T.

³⁹ ἀλλὰ E.

⁴⁰ φῶς L.

⁴¹ + σου LT.

⁴² — οὖν LT.

⁴³ — καὶ L.

⁴⁴ μέρος τι LT.

⁴⁵ + αὐτόν L.

⁴⁶ ἐρωτᾷ LT.

⁴⁷ — τις T.

⁴⁸ ἔσωθεν καὶ τὸ ἔξωθεν L marg.

⁴⁹ ἀλλὰ T.

λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα⁵⁰ ἔδει⁵¹ ποιῆσαι, κακεῖνα μὴ ἀφιέναι⁵². οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπάτε τὴν 43 πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς⁵³. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς 44 καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί⁵⁴, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ⁵⁵ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.” Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει 45 αὐτῷ, “Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.” Ὁ δὲ εἶπε, “Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτί- 46 ζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν 47 προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μαρτυρεῖτε⁵⁶ καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν 48 πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα⁵⁷. διὰ τοῦτο 49 καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν· ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάν- 50 των τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον⁵⁸ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ τοῦ⁵⁹ αἵματος 51 Ἄβελ ἕως τοῦ⁵⁹ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ 52 ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε⁶⁰, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.” Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς⁶¹, 53 ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνε- 54 δρεύνοντες αὐτόν, καὶ⁶² ζητοῦντες⁶³ θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ⁶⁴.

⁵⁰ + [δὲ] L. ⁵¹ δεῖ L marg. ⁵² παρῆναι LT. ⁵³ + [καὶ τὰς πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις] L. ⁵⁴ — γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί T[L]. ⁵⁵ — οἱ LT. ⁵⁶ μάρτυρές ἐστε T. ⁵⁷ — αὐτῶν τὰ μνημεῖα T[L]. ⁵⁸ ἐκχυννόμενον LT. ⁵⁹ — τοῦ LT. ⁶⁰ εἰσήλθατε LT. ⁶¹ Κακεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ T. ⁶² — καὶ T. ⁶³ — ζ.ι.τοῦντες LT. ⁶⁴ — ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ T.

12 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, “Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστίν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ’ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται καὶ ὃ πρὸς τὸ οὐς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων¹ τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἔχόντων περισσότερόν² τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔξουσίαν ἔχοντα³ ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται⁴ ἀσσαρίων δύο; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν⁵ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον⁶ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ προσφέρωσιν⁷ ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνάτε⁸ πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἶπητε· τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.”

13 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, “Διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ’ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, “Ἀνθρωπε, τίς με κατέ-

¹ ἀποκτευνόντων LT.² περισσόν L.³ ἔχοντα ἐξουσίαν LT.⁴ πωλοῦνται T.⁵ —οὖν T[L].⁶ ἔμπροσθεν L.⁷ φέρωσιν T.⁸ μεριμνήσητε L marg.

στησε δικαστήν⁹ ἢ μεριστήν ἐφ' ὑμᾶς;” Εἶπε δὲ πρὸς 15
αὐτούς, “Ὁράτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς¹⁰ πλεο-
νεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐτοῦ
ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ¹¹.” Εἶπε δὲ παρα- 16
βολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, “Ἀνθρώπου τινὸς πλου-
σίου εὐφόρησεν¹² ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, 17
λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς
καρπούς μου; καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου 18
τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω
ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά¹³ μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, καὶ 19
ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχῇ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα
εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός¹⁴, “Ἀφρων, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν 20
ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας,
τίνι ἔσται; οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς 21
Θεὸν πλουτῶν.”

Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ¹⁵, “Διὰ τοῦτο 22
ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν¹⁶, τί φάγητε·
μηδὲ τῷ σώματι¹⁷, τί ἐνδύσησθε. ἡ¹⁸ ψυχὴ πλείον 23
ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. Κα- 24
τανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ¹⁹ σπεύρουσιν, οὐδὲ²⁰
θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ
ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέ-
ρετε τῶν πετεινῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν²¹ δύ- 25
ναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ²² πῆχυν ἕνα²³;
εἰ οὖν οὕτε²⁴ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 26
μεριμνᾶτε; Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ 27
κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει²⁵. λέγω δὲ ὑμῖν²⁶, οὐδὲ Σολομῶν²⁷
ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.
εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα²⁸, καὶ αὖριον 28

⁹ κριτὴν L.¹⁰ πάσης LT.¹¹ αὐτῷ L (non marg.) T.¹² ηὐφόρησεν L.¹³ γεννήματα BE.¹⁴ κύριος L marg.¹⁵ [αὐτοῦ] L.¹⁶ - ὑμῶν LT.¹⁷ +[ὑμῶν] L.¹⁸ +[γὰρ] L.¹⁹ οὕτε T.²⁰ οὕτε T.²¹ -μεριμνῶν T.²² ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι T.²³ - ἕνα T.²⁴ οὐδὲ L.²⁵ οὕτε νήθει οὕτε ὑφαίνει T.²⁶ +[ὅτι] L.²⁷ Σολομῶν SL.²⁸ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον T, αὐτὸν τὸν χόρτον σήμερον ἐν ἀγρῷ ὄντα L.

εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι²⁹,
 29 πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ
 ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ³⁰ τί πίνητε· καὶ μὴ μετεωρί-
 30 ζεσθε. ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι-
 ζητεῖ³¹. ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων.
 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ³², καὶ ταῦτα
 32 πάντα³³ προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν
 ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν
 33 τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν,
 καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια³⁴
 μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐ-
 34 ρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σῆς δια-
 35 φθείρει· ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ
 35 ἡ καρδιά ὑμῶν ἔσται. Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες³⁵
 36 περιεζωσμένοι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς
 ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοι τὸν κύριον ἑαυτῶν,
 πότε ἀναλύσει³⁶ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα, ἐλθόντος καὶ
 37 κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ
 δούλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγο-
 ροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνα-
 38 κλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ
 εἰ ἐλθῇ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ
 φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὖρη οὕτω, μακάριοί εἰσιν οἱ
 39 δούλοι³⁷ ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ
 οἰκοδεσπότης ποία ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγό-
 ρησεν ἅν, καὶ οὐκ ἂν³⁸ ἀφήκε διορυγῆναι³⁹ τὸν οἶκον
 40 αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς οὖν⁴⁰ γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἡ ὥρα
 41 οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.” Εἶπε δὲ
 αὐτῷ⁴¹ ὁ Πέτρος, “Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν
 42 ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;” Εἶπε δὲ ὁ Κύ-
 ριος, “Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ⁴² φρόνι-
 μος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐ-

²⁹ ἀμφιάζει L, ἀμφιέζει T.

³⁰ καὶ T.

³¹ ἐπιζητοῦσιν T

³² αὐτοῦ L (non marg.) T.

³³ — πάντα T[L].

³⁴ βαλλάν-
τια LT.

³⁵ αἱ ὀσφύες ὑμῶν L.

³⁶ ἀναλύση LT.

³⁷ — οἱ

δούλοι T.

³⁸ — ἂν T.

³⁹ διορυχθῆναι T.

⁴⁰ — οὖν L

⁴¹ — αὐτῷ L.

⁴² ὁ L (non marg.) T.

του, του⁴³ δίδοναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; μακάριος 43
ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει
ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πάσι 44
τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ⁴⁴ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ 45
εἶπῃ ὁ δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ
κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παι-
δας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ με-
θύσκεσθαι· ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν 46
ἡμέρᾳ ἧ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἧ οὐ γινώσκει·
καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν
ἀπίστων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δούλος ὁ γνοὺς τὸ 47
θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ⁴⁵, καὶ μὴ ἐτοιμάσας μηδὲ
ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς·
ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται 48
ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται
παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον
αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς⁴⁶ τὴν γῆν, 49
καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπ- 50
τισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ⁴⁷ τελεσθῆ; δο- 51
κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ;
οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμόν. ἔσονται γὰρ 52
ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐν⁴⁸ διαμεμερισμένοι,
τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί. διαμερισθήσεται⁴⁹ 53
πατὴρ ἐφ'⁵⁰ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ
θυγατρὶ⁵¹, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ⁵². πενθερὰ ἐπὶ τὴν
νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.”

Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, “Ὅταν ἴδητε τὴν⁵³ νε- 54
φέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε,⁵⁴
Ὅμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω. καὶ ὅταν νότον 55
πνέοντα, λέγετε, Ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται.
ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ 56
οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δο-
κιμάζετε; τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δί- 57

⁴³ — τοῦ L⁴⁴ αὐτῷ L marg.⁴⁵ αὐτοῦ L⁴⁶ ἐπὶ L⁴⁷ ὅτου LT.⁴⁸ ἐν οἴκῳ L (non marg.).⁴⁹ Jungunt LT

τρῖσιν διαμερισθήσονται.

⁵⁰ ἐπὶ T.⁵¹ θυγατέρα L, τὴν

θυγατέρα T.

⁵² τὴν μητέρα LT.⁵³ — τὴν L⁵⁴ + [ὅτι] L.

58 καιον; ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῶ⁵⁵ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε 59 βάλλῃ⁵⁶ εἰς φυλακὴν. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ καὶ τὸ⁵⁷ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῶς.”

13 ΠΑΡΗΣΑΝ δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς¹ εἶπεν αὐτοῖς, “Δοκεῖτε, ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε², πάντες ὡσαύτως³ ἀπολείσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ⁴ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλῳάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε, ὅτι οὗτοι⁵ ὀφείλεται ἐγένοντο παρὰ πάντας⁶ ἀνθρώπους 5 τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε⁷, πάντες ὁμοίως⁸ ἀπολείσθε.” 6 Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· “Συκῆν εἶχε τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένη⁹. καὶ ἦλθε καρπὸν 7 ζητῶν¹⁰ ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὔρεν. εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδού, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὐρίσκω· ἔκκοψον¹¹ αὐτήν· 8 ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως 9 ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κοπρίαν¹². κὰν μὲν ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.”

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς 11 σάββασι· καὶ ἰδού, γυνὴ ἦν¹³ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ¹⁴ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ

⁵⁵ παραδώσει LT.

⁵⁶ βαλεῖ LT.

⁵⁷ τὸν T.

¹ —ὁ Ἰησοῦς T[L].

² μετανοήσητε L (non marg.) T.

³ ὁμοίως L.

⁴ [καὶ] L.

⁵ αὐτοὶ LT.

⁶ + τοὺς LT.

⁷ μετανοήσητε LT.

⁸ ὡσαύτως T.

⁹ πεφυτευμένην ἐν τῷ

ἀμπελῶνι αὐτοῦ LT.

¹⁰ ζητῶν καρπὸν LT.

¹¹ + οὖν L.

¹² κόπρια E.L.T.

¹³ —ἦν LT.

¹⁴ [καὶ] L.

μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ 12
αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, “Γύ-
ναι, ἀπολέλυσαι¹⁵ τῆς ἀσθενείας σου.” Καὶ ἐπέθηκεν 13
αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη¹⁶, καὶ
ἔδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, 14
ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς,
ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, “¹⁷Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργά-
ζεσθαι· ἐν ταύταις¹⁸ οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ
μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.” Ἀπεκρίθη οὖν¹⁹ αὐτῷ 15
ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, “Ὑποκριτά²⁰, ἕκαστος ὑμῶν τῷ
σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βουνὸν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ
τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δέ, 16
θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς,
ἰδοῦ, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ
δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;” Καὶ 17
ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀν-
τικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι
τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ’ αὐτοῦ.

Ἐλεγε δέ²¹, “Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ 18
Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; Ὅμοία ἐστὶ κόκκῳ 19
σινάπεως, ὃν²² λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον
ἑαυτοῦ· καὶ ἠῤῥῆξε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα²³,
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
κλάδοις αὐτοῦ.” Καὶ πάλιν εἶπε, “Τίνι ὁμοιώσω 20
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ὁμοία ἐστὶ ζύμη, ἣν λα- 21
βοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν²⁴ εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως
οὗ ἐζυμώθη ὅλον.”

ΚΑΙ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσ- 22
κων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ²⁵. εἶπε 23
δέ τις αὐτῷ, “Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι;” Ὁ
δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ 24
τῆς στενῆς πύλης²⁶. ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητή-
σουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. Ἄφ’ οὗ ἂν 25

¹⁵ + ἀπὸ L.¹⁶ ἀνωρθώθη LT.¹⁷ + ὅτι T.¹⁸ αὐταῖς LT.¹⁹ δὲ L.²⁰ Ὑποκριταὶ LT.²¹ ἔλεγεν οὖν L marg. T.²² ὁ E.²³ [μέγα] L.²⁴ ἐκρυψεν T.²⁵ Ἱεροσόλυμα

L marg.

²⁶ θύρας L (non marg.) T.

ἐγερθῆ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Κύριε, Κύριε²⁷, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκρι-
 26 θεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ. τότε ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν,
 27 καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς²⁸, πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε
 28 ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ²⁹ ἐργάται τῆς³⁰ ἀδικίας. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ
 29 ἐκβαλλομένους ἔξω· καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ἀπὸ³¹ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθή-
 30 σονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ ἰδού, εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσι πρῶτοι οἱ ἔσον-
 ται ἔσχατοι.”

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν³² τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, “Ἐξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι
 32 Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.” Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδού, ἐκ-
 βάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ³³ σήμερον καὶ
 33 αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ³⁴ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένη πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσα-
 34 λῆμ. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμέ-
 νους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναῆσαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν³⁵ ἑαυτῆς νοσσιᾶν³⁶
 35 ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος³⁷. ἀμὴν δὲ λέγω³⁸ ὑμῖν, ὅτι³⁹
 οὐ μὴ με ἴδητε⁴⁰ ἕως ἂν⁴¹ ἴξῃ⁴², ὅτε εἶπητε, Εὐλογη-
 μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.”

27 - Κύριε T[L]. 28 - ὑμᾶς T[L]. 29 - οἱ T. 30 - τῆς L.
 31 [ἀπὸ] L. 32 ὥρα προσῆλθάν T. 33 ἀποτελῶ LT.
 34 + [ἡμέρα] L. 35 τὰ L (non marg.). 36 νοσσιᾶ L (non marg.).
 37 - ἔρημος LT. 38 λέγω δὲ LT. 39 [ὅτι] L.
 40 ἴδητέ με LT. 41 - ἂν T. 42 ἴξει LT.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος **14**
 τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρ-
 τον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδού, **2**
 ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ **3**
 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ
 Φαρισαίους, λέγων¹, “Εἰ² ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θερα-
 πεύειν³ ⁴ ;” Οἱ δὲ ἠσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰά-
 σατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς **5**
 εἶπέ⁵, “Τίνος ὑμῶν ὄνος⁶ ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἔμπεσεῖται⁷,
 καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν⁸ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ
 σαββάτου;” Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ **6**
 πρὸς ταῦτα.

Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, **7**
 ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων
 πρὸς αὐτούς, “Ὅταν κληθῆς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, **8**
 μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντι-
 μότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ’ αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν **9**
 ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον·
 καὶ τότε ἄρξῃ μετ’⁹ αἰσχύνῃς τὸν ἔσχατον τόπον κατ-
 ἔχειν. ἀλλ’ ὅταν κληθῆς, πορευθεὶς ἀνάπεσον¹⁰ εἰς **10**
 τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε,
 εἴπῃ¹¹ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται
 σοι δόξα ἐνώπιον¹² τῶν συνανακειμένων σοί. ὅτι **11**
 πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν
 ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.”

Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκώτι αὐτόν, “Ὅταν ποιῆς **12**
 ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ
 τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ
 γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέ-
 σωσι¹³, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα¹⁴. ἀλλ’ ὅταν **13**
 ποιῆς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους¹⁵, χωλοὺς
 τυφλοὺς· καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀντα- **14**

¹ [λέγων] L. ² — Εἰ T. ³ θεραπεῦσαι LT. ⁴ + ἢ οὐ
 T[L]. ⁵ εἶπεν πρὸς αὐτούς L. ⁶ υἴος LT. ⁷ πεσεῖται L.
⁸ [ἐν] L. ⁹ μετὰ LT. ¹⁰ ἀνάπεσε LT. ¹¹ ἐρεῖ T.
¹² + πάντων L. ¹³ ἀντικαλέσωσίν σε L (non marg.) T.
¹⁴ ἀνταπόδομά σοι T. ¹⁵ ἀναπείρους L.

ποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.”

- 15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, “Μακάριος, ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, “Ἀνθρωπὸς τις ἐποίησε¹⁶ δεῖπνον μέγα¹⁷, καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα¹⁸. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες^{19, 20} ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκη²¹ ἐξελθεῖν καὶ²² ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με¹⁹ παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με²⁰ παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος ἐκείνος²³ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους²⁴ καὶ χωλοὺς²² καὶ τυφλοὺς²⁵ εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δούλος, Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα²⁴ γεμισθῇ ὁ οἶκός μου²⁶. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταιί μου τοῦ δεῖπνου.”
- 25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, “Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ²⁷, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δέ²⁸ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται²⁷ μου μαθητὴς εἶναι²⁹. καὶ ὅστις οὐ βαστάζει

¹⁶ ἐποίησι T.
 παραιτεῖσθαι L.
²² — καὶ T.
 καὶ χωλοὺς L.
 (non marg.) T.

¹⁷ μέγαν LT.

²³ — ἐκείνος LT.

²⁶ μου ὁ οἶκος T.

²⁹ εἶναί μου μαθητὴς T.

¹⁸ [πάντα] L.

²⁰ + [καὶ] L.

²¹ ἀναπείρους L.

²⁷ αὐτοῦ L.

¹⁹ πάντες

²¹ ἀνάγκη ἔχω L.

²⁵ τυφλοὺς

²⁸ τε L.

τὸν σταυρὸν αὐτοῦ³⁰, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι³¹ μαθητής. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων 28 πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ³² πρὸς³³ ἀπαρτισμόν; ἵνα 29 μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίξιν αὐτῷ³⁴, λέγοντες, Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο 30 οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἡ τίς βα- 31 σιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἐτέρῳ βασιλεῖ³⁵ εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέται³⁶ εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι³⁷ τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ 32 πόρρω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὅς οὐκ ἀποτάσ- 33 σεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι³⁸ μαθητής. Καλὸν³⁹ τὸ ἅλας· εἰ δὲ⁴⁰ τὸ ἅλας 34 μωρανθῆ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν, οὔτε 35 εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.”

ἮΣΑΝ δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ¹ πάντες οἱ τελῶναι καὶ 15 οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἱ² 2 Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες, “Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλὸς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.” Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, 3 “Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ 4 ἀπολέσας ἐν ἐξ αὐτῶν³, οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκονταεννέα⁴ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὗρη αὐτό; καὶ εὗρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς 5 ὄμους ἑαυτοῦ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγ- 6 καλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ 7

³⁰ ἑαυτοῦ LT.³¹ εἶναί μου L marg. T.³² - τὰ T.³³ εἰς LT.³⁴ αὐτῷ ἐμπαίξιν LT.³⁵ ἐτέρῳ βασιλεῖ συμ-

βαλεῖν LT.

³⁶ βουλευέσεται L marg.³⁷ ὑπαντῆσαι LT.³⁸ εἶναί μου L.³⁹ + οὖν T. ⁴⁰ + καὶ LT.¹ αὐτῷ ἐγγίζοντες LT.² + τε LT.³ ἐξ αὐτῶν ἐν T.⁴ ἐννεήκοντα ἐννέα LT.

οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενη-
 κονταεννέα⁴ δικαίοις, οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσι μετα-
 8 νοίας. *Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, εἰάν ἀπο-
 λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἄπτει λύχνον, καὶ σαροῖ
 9 τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου εὔρη; καὶ
 εὔρουσα συγκαλεῖται⁵ τὰς φίλας καὶ τὰς⁶ γείτονας,
 λέγουσα, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὔρον τὴν δραχμὴν ἣν
 10 ἀπώλεσα. οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται⁷ ἐνώπιον
 τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
 νοοῦντι.”

11, 12 Εἶπε δέ, “*Ἀνθρωπὸς τις εἶχε δύο υἱούς· καὶ εἶπεν
 ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπι-
 βάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ⁸ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν
 13 βίον. καὶ μετ’ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα⁹
 ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ
 ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.
 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυ-
 ρὸς¹⁰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο
 15 ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολι-
 τῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς
 16 ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει γεμίσει
 τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ
 17 χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλ-
 θὼν εἶπε¹¹, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύ-
 18 ουσιν¹² ἄρτων, ἐγὼ δὲ¹³ λιμῷ¹⁴ ἀπόλλυμαι; ἀναστὰς
 πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ,
 Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου·
 19 καὶ¹⁵ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσόν
 20 με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς
 τὸν πατέρα ἑαυτοῦ¹⁶. *Ἐτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχον-
 τος, εἶδεν¹⁷ αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
 καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
 21 κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός¹⁸, Πάτερ,

⁵ συγκαλεῖ T.⁶ - τὰς LT.⁷ γίνεται χαρὰ T.⁸ ὁ δὲ L.⁹ πάντα L.¹⁰ ἰσχυρὰ LT.¹¹ ἔφη T.¹² περισσεύονται T.¹³ + ὡδε T.¹⁴ + ὡδε L.¹⁵ - καὶ LT.¹⁶ αὐτοῦ L.¹⁷ ἶδεν T.¹⁸ ὁ υἱὸς αὐτῷ T.

ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ¹⁹
οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου. - Εἶπε δὲ ὁ²²
πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ²⁰, Ἐξενέγκατε τὴν²¹
στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε
δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς
τοὺς πόδας· καὶ ἐνέγκαντες²² τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν²³
θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς²⁴
μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν²⁵, καὶ
εὐρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς²⁵
αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος
ἤγγισε²⁴ τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν· καὶ²⁶
προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παιδῶν αὐτοῦ²⁵, ἐπυνθάν-
ετο τί²⁶ εἶη ταῦτα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ὁ ἀδελφός²⁷
σου ἦκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν μόσχον τὸν
σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὁργίσθη²⁸
δέ, καὶ οὐκ ἠθέλη²⁷ εἰσελθεῖν. ὁ οὖν²⁸ πατὴρ αὐτοῦ
ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ²⁹
πατρί²⁹, Ἰδοὺ, τосαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέ-
ποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδω-
κας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. ὅτε³⁰
δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον
μετὰ³⁰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν
σιτευτόν³¹. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ'³¹
ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστιν. εὐφρανθῆναι³²
δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς
ἦν, καὶ ἀνέζησε³². καὶ ἀπολωλὼς ἦν³³, καὶ εὐρέθη.”

*ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ¹, “**Αν-16**
θρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ
οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτόν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο²
ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας
σου· οὐ γὰρ δυναίησθαι ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν³

19 - καὶ LT. 20 + Ταχὺ L. 21 - τὴν LT. 22 φέρετε T.
23 ἦν ἀπολωλὼς LT. 24 ἠγγίζεν L marg. 25 - αὐτοῦ BELT.
26 + [ἀν] L. 27 ἠθέλησεν L marg. 28 δὲ LT. 29 + αὐτοῦ L.
30 + τῶν LT. 31 σιτευτὸν μόσχον T. 32 ἔζησεν T.
33 - ἦν LT. 1 - αὐτοῦ T.

- 1 εαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου
 ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ
 4 ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ἔγνω τί ποιήσω, ἵνα,
 ὅταν μετασταθῶ² τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς
 5 τοὺς οἴκους αὐτῶν³. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἑκα-
 στον τῶν χρεοφειλετῶν⁴ τοῦ κυρίου ἐαυτοῦ, ἔλεγε τῷ
 6 πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν,
 Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. Καὶ⁵ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι
 σου τὸ γράμμα⁶, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντή-
 7 κοντα. Ἐπειτα ἕτερος εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;
 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους σίτου. Καὶ⁷ λέγει αὐτῷ,
 Δέξαι σου τὸ γράμμα⁶, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.
 8 Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας,
 ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
 φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν
 9 γενεὰν τὴν ἐαυτῶν εἰσι. Καὶ⁸ ὑμῖν λέγω, Ποιήσατε
 ἑαυτοῖς⁹ φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν
 ἐκλίπητε¹⁰, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς¹¹.
 10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστί.
 καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.
 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ
 12 ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ
 πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;
 13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ
 γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ
 ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἕτερου καταφρονήσει. οὐ
 δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.”
 14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάρ-
 15 γυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμνηκτῆρίζον αὐτόν. καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς, “Ἑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς
 ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρ-
 16 διάς ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα
 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστίν¹². Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται

² + [ἐκ] L.³ ἐαυτῶν T.⁴ χρεοφειλετῶν LT.⁵ ὁ δὲ LT.⁶ τὰ γράμματα L (non marg.) T.⁷ — Καὶ LT.⁸ καὶ ἐγὼ T.⁹ ἑαυτοῖς ποιήσατε T.¹⁰ ἐκλίπη L (non marg.), ἐκλείπη T.¹¹ + [αὐτῶν] L.¹² — ἐστίν LT.

ἕως¹³ Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐ-
 αγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώ- 17
 τερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν,
 ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων 18
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· καὶ
 πᾶς¹⁴ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο 19
 πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν
 λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν¹⁵ ὀνόματι Λάζαρος, δε¹⁶ 20
 ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἠλκωμένος¹⁷ καὶ 21
 ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν¹⁸ πιπτόν-
 των ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ
 κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον¹⁹ τὰ ἔλκη αὐτοῦ. ἐγένετο 22
 δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν
 ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ²⁰ Ἀβραάμ·
 ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ 23
 ᾄδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βα-
 σάνοις, ὄρᾳ τὸν²¹ Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λά-
 ζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς φωνήσας 24
 εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λά-
 ζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ
 ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶ-
 μαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, 25
 μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ²² τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ
 ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ δε²³
 παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. καὶ ἐπὶ²⁴ πᾶσι τού- 26
 τοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
 ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεύθεν²⁵ πρὸς ὑμᾶς, μὴ
 δύνωνται, μηδὲ οἱ²⁶ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.
 Εἶπε δέ, Ἐρωτῶ οὖν σε²⁷, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν 27
 εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ἀδελ- 28
 φούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ

¹³ μέχρι T. ¹⁴ — πᾶς LT. ¹⁵ — ἦν T[L]. ¹⁶ — δε T[L].
¹⁷ εἰλκωμένος LT. ¹⁸ — ψιχίων τῶν T[L]. ¹⁹ ἐπέλειχον LT.
²⁰ — τοῦ LT. ²¹ — τὸν LT. ²² — σὺ T. ²³ ὡδε LT.
²⁴ ἐν L marg. ²⁵ ἐνθεν LT. ²⁶ — οἱ L. ²⁷ σε οὖν LT.

29 ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου· λέγει²⁸
 αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἔχουσι Μωσέα²⁹ καὶ τοὺς προφήτας·
 30 ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ
 Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ ἡ πρὸς
 31 αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως³⁰
 καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ³¹, ἐάν τις ἐκ
 νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.”

17 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς¹, “Ἀνένδεκτόν ἐστι
 τοῦ² μὴ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα³· οὐαὶ δὲ⁴ δι' οὗ ἔρχεται.
 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὄνικος⁵ περίκειται περὶ τὸν
 τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ
 3 ἵνα σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων⁶. προσέχετε
 ἑαυτοῖς. ἐὰν δὲ⁷ ἁμάρτη εἰς σέ⁸ ὁ ἀδελφός σου, ἐπι-
 4 τίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. καὶ
 ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτη⁹ εἰς σέ, καὶ¹⁰ ἐπτάκις
 τῆς ἡμέρας¹¹ ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σέ¹², λέγων, Μετανοῶ,
 ἀφήσεις αὐτῷ.”

5 Καὶ εἶπον¹³ οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, “Πρόσθες
 6 ἡμῖν πίστιν.” Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, “Εἰ ἔχετε¹⁴ πίστιν,
 ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ,
 Ἐκκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ
 7 ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δούλον ἔχων
 ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ
 8 ἀγροῦ ἐρεῖ¹⁵ εὐθέως, Παρελθὼν¹⁶ ἀνάπεσαι¹⁷. ἀλλ'
 οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἐτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζω-
 σάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πῖω· καὶ μετὰ
 9 ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει¹⁸ τῷ
 δούλῳ ἐκείνῳ¹⁹, ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ²⁰;
 10 οὐ δοκῶ²¹. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ

²⁸ + δὲ LT.

²⁹ Μωσέα LT.

³⁰ Μωσέως LT.

³¹ οὐδ' L.

¹ + αὐτοῦ L.

² - τοῦ BE.

³ τὰ σκάνδαλα μὴ ἔλθειν T.

⁴ πλὴν οὐαὶ L.

⁵ λίθος μυλικὸς LT.

⁶ τῶν μικρῶν τούτων

ἓνα T.

⁷ - δὲ LT.

⁸ - εἰς σέ LT.

⁹ ἁμαρτήσῃ LT.

¹⁰ + [ἐάν] L.

¹¹ - τῆς ἡμέρας LT.

¹² - ἐπὶ σέ T, αὐτῷ

πρὸς σε L.

¹³ εἶπαν LT.

¹⁴ ἔχετε T.

¹⁵ + αὐτῷ T[L].

¹⁶ Εὐθέως παρελθὼν LT.

¹⁷ ἀνάπεσε LT.

¹⁸ ἔχει χάριν L

(non parv.) T.

¹⁹ - ἐκείνῳ LT.

²⁰ - αὐτῷ LT.

²¹ [οὐ δοκῶ] L.

διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε, "Ὅτι²² δούλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι²³ ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιθήκαμεν."

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου²⁴ Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ²⁵ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν· καὶ αὐτοὶ ἦσαν φωνήν, λέγοντες, 13 "Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς." Καὶ ἰδὼν εἶπεν 14 αὐτοῖς, "Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι." Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοῦς, ἐκαθαρίσθησαν. εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, 15 μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ ἔπεσεν 16 ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 17 Ἰησοῦς εἶπεν, "Οὐχὶ²⁶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ²⁷ ἑννέα ποῦ; οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι 18 δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος;" Καὶ 19 εἶπεν αὐτῷ, "Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε."

Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται 20 ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, "Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἴδου ὧδε, ἢ, ἰδοὺ²⁸ ἐκεῖ. ἰδοὺ 21 γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν." Εἶπε 22 δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς²⁹, "Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἴδου 23 ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ³⁰. μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. ὥσπερ 24 γὰρ ἡ ἀστραπή ἢ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὲρ³¹ οὐρανοῦ εἰς τὴν ὑπὲρ οὐρανοῦ λάμπει, οὕτως ἔσται καὶ³² ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ³³. πρῶτον δὲ δεῖ 25 αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις 26

²² - Ὅτι L. ²³ - ὅτι LT. ²⁴ μέσον L. ²⁵ - αὐτῷ L.
²⁶ Οὐχ L. ²⁷ - δὲ L. ²⁸ - ἰδοὺ T. ²⁹ + αὐτοῦ L.
³⁰ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε T. ³¹ ὑπὸ τὸν LT. ³² - καὶ T[L].
³³ - ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ L.

του³⁴ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις του³⁵ υἱοῦ
 27 του ἀνθρώπου. ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμου, ἐξεγαμίζον-
 το³⁶, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν,
 καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας³⁷.
 28 ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἦσθιον,
 29 ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὠκοδόμουν· ἡ
 δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Λώτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ
 30 θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας³⁷. κατὰ
 ταῦτα³⁸ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκα-
 31 λύπεται. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅς ἔσται ἐπὶ τοῦ
 δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατα-
 βάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ³⁹ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ
 32 ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. μνημονεύετε τῆς γυναι-
 33 κὸς Λώτ. ὅς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι⁴⁰,
 ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὅς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν⁴¹, ζωογο-
 34 νήσει αὐτήν. λέγω ὑμῖν, ταύτη τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο
 ἐπὶ κλίνης μιᾶς⁴². ὁ⁴³ εἰς παραληφθήσεται⁴⁴, καὶ ὁ ἕτε-
 35 ρος ἀφεθήσεται. δύο ἔσονται⁴⁵ ἀλήθουςαι ἐπὶ τὸ
 αὐτό· ἡ⁴⁶ μία παραληφθήσεται⁴⁴, καὶ ἡ⁴⁷ ἕτερα ἀφεθή-
 37 σεται.”⁴⁸ Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, “Ποῦ,
 κύριε;” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
 συναχθήσονται⁴⁹ οἱ ἄετοί⁵⁰.”

18 ἘΛΕΓΕ δὲ καὶ¹ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν
 2 πάντοτε προσεύχεσθαι², καὶ μὴ ἐκκακεῖν³, λέγων,
 “Κριτὴς τις ἦν ἐν τινι πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβού-
 3 μενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα δὲ⁴ ἦν
 ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἦρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα,
 4 Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. Καὶ οὐκ
 ἠθέλησεν⁵ ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα⁶ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ,
 Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ⁷ ἐν-

34 — τοῦ LT. 35 — τοῦ E. 36 ἐγαμίζοντο LT. 37 πάντας L.
 38 ταῦτα L, τὰ αὐτὰ T. 39 — τῷ T. 40 περιποιήσασθαι T.
 41 [ἐν τῇ] L. 42 [μιᾶς] L. 43 — ὁ LT. 44 παρα-
 ληφθήσεται LT. 45 ἔσονται δύο LT. 46 + ἡ BE L.
 47 ἡ δὲ T. 48 + v. 36. Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ εἰς παραληφ-
 θήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται BE. 49 + [καὶ] L, αὐτῶν L.
 οἱ ἄετοί ἐπισυναχθήσονται T. 1 — καὶ L. 2 + αὐτοῦς LT.
 3 ἐγκακεῖν L, ἐνκακεῖν T. 4 + τις BE. 5 ἠθέληεν LT.
 6 ταῦτα δὲ T. 7 οὐδὲ ἄνθρωπον L.

τρέπομαι· διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν 5
ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη
ὑπωπιάζῃ με.” Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, “ Ἀκούσατε τί ὁ 6
κριτῆς τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ 7
τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς
αὐτὸν⁹ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμῶν¹⁰ ἐπ’ αὐ-
τοῖς; λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν 8
ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα
εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;”

Εἶπε δὲ καὶ¹¹ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ’ 9
ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοι-
πούς, τὴν παραβολὴν ταύτην· “ Ἄνθρωποι δύο ἀνέ- 10
βησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ¹² εἰς Φαρισαῖος,
καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς 11
ἑαυτὸν ταῦτα¹³ προσηύχετο, ‘Ο Θεός, εὐχαριστῶ σοι,
ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡσπερ¹⁴ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρ-
παγες, ἀδικοὶ, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης¹⁵.
νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα 12
κτῶμαι. Καὶ ὁ¹⁶ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθε- 13
λεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι¹⁷.
ἀλλ’ ἔτυπεν εἰς¹⁸ τὸ στήθος αὐτοῦ, λέγων, ‘Ο Θεός,
ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν¹⁹, κατέβη 14
οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος²⁰.
ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ²¹ ταπει-
νῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.”

Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν 15
ἄπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν²² αὐτοῖς.
ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν²³, “ Ἀφετε 16
τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά.
τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν 17
λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν²⁴ μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.”

⁸ ποιήσῃ LT. ⁹ αὐτῷ T. ¹⁰ μακροθυμεῖ LT. ¹¹ [καὶ] L.
¹² - ὁ LF. ¹³ ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν L marg. ¹⁴ ὡς L.
¹⁵ ὁ τελώνης οὗτος L marg. ¹⁶ ὁ δὲ L marg. ¹⁷ ἐπάραι
εἰς τὸν οὐρανὸν L marg. T. ¹⁸ - εἰς L. ¹⁹ + [ὅτι] L.
²⁰ παρ’ ἐκεῖνον L, ἢ γὰρ ἐκεῖνος T. ²¹ καὶ ὁ L. ²² ἐπετίμων LT.
²³ προσεκαλέσατο λέγων L marg. ²⁴ ἀν L.

18 Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, “ Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;” Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “ Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύσῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου²⁵.” Ὁ δὲ εἶπε, “ Ταῦτα πάντα ἐφύλαξά μιν²⁶ ἐκ νεότητός μου²⁷.” Ἀκούσας δὲ ταῦτα²⁸ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “ Ἔτι ἐν σοὶ λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος²⁹ πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ³⁰. καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.” Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο³¹. ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἴδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον³² εἶπε, “ Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ³³. Εὐκόπωτερον γὰρ ἐστὶ, κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος³⁴ εἰσελθεῖν³⁵, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.” Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, “ Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;” Ὁ δὲ εἶπε, “ Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ³⁶.” Εἶπε δὲ ὁ³⁷ Πέτρος, “ Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ³⁸ ἠκολουθήσαμεν σοι.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα³⁹, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὃς οὐ⁴⁰ μὴ ἀπολάβῃ⁴¹ πολλὰ πλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.”

31 ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς, “ Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα⁴², καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. παραδοθήσεται γὰρ τοῖς

25 - σου L. 26 ἐφύλαξα LT. 27 - μου T. 28 - ταῦτα LT.
 29 ὃς L. 30 τοῖς οὐρανοῖς L (non marg.) T. 31 ἐγενήθη T.
 32 περίλυπον γενόμενον T. 33 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται T. 34 τρήματος βελόνης LT. 35 διελθεῖν L.
 36 παρὰ (+ τῷ T) θεῷ ἐστὶν LT, αὐτὸς ἐστὶν παρὰ θεῷ L marg. 37 - ὁ T.
 38 ἀφέντες τὰ ἴδια LT. 39 ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς T.
 40 οὐχὶ T. 41 λάβῃ L (non marg.). 42 Ἱερουσαλὴμ T.

ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν 33 αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.” Καὶ 34 αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ’ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχώ⁴³, 35 τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν⁴⁴ ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί⁴⁵ 36 εἶη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, “Ὅτι Ἰησοῦς ὁ 37 Ναζωραῖος παρέρχεται.” Καὶ ἐβόησε, λέγων, “Ἰη- 38 σοῦ, υἱὲ Δαβίδ⁴⁶, ἐλέησόν με.” Καὶ οἱ προάγοντες⁴⁷ 39 ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ⁴⁸. αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, “Υἱὲ Δαβίδ⁴⁶, ἐλέησόν με.” Σταθεὶς 40 δὲ ὁ⁴⁹ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων⁵⁰, 41 “Τί σοι θέλεις ποιήσω;” Ὁ δὲ εἶπε, “Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.” Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, “Ἀνάβλε- 42 ψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.” Καὶ παραχρῆμα 43 ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

ΚΑΙ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ¹. καὶ ἰδού, 19 ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν 2 ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν² πλούσιος· καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν 3 τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδραμῶν ἔμ- 4 προσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν³, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι δι⁴ ἐκείνης ἡμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ 5 τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, “Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι.” Καὶ 6 σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων. καὶ 7 ἰδόντες ἅπαντες⁵ διεγόγγυζον, λέγοντες, “Ὅτι παρὰ

⁴³ Ἱερειχώ T. ⁴⁴ ἐπαιτῶν LT. ⁴⁵ + [ὄν] L. ⁴⁶ Δαυεὶδ LT.
⁴⁷ παράγοντες L marg. ⁴⁸ σιγήσῃ LT. ⁴⁹ -ὁ T.
⁵⁰ -λέγων T. ¹ Ἱερειχώ T. ² αὐτὸς [ἦν] L. ³ συκομορέαν E, συκομωρέαν LT. ⁴ -δι' LT. ⁵ πάντες LT.

8 ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλύσαι.” Σταθεὶς δὲ
 Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, “ Ἴδού, τὰ ἡμίση⁶
 τῶν ὑπαρχόντων μου⁷, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς⁸. καὶ
 εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.”
 9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, “ Ὅτι σήμερον σωτη-
 ρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς
 10 Ἀβραάμ ἐστιν. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζη-
 τῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.”
 11 ἈΚΟΥΟΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε
 παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλήμ⁹,
 καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία
 12 τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι· εἶπεν οὖν, “ Ἀνθρωπὸς τις
 εὐγενῆς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ
 13 βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. καλέσας δὲ δέκα δού-
 λους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς
 14 αὐτούς, Πραγματεύσασθε ἕως¹⁰ ἔρχομαι. Οἱ δὲ πο-
 λῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσ-
 βείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον
 15 βασιλεῦσαι ἐφ’ ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελ-
 θεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνη-
 θῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε¹¹ τὸ
 16 ἀργύριον, ἵνα γνῶ¹² τίς τί διεπραγματεύσατο. παρε-
 γένητο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσ-
 17 ειργάσατο δέκα¹³ μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐὖ¹⁴, ἀγαθὲ
 δούλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν
 18 ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος,
 19 λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου¹⁵ ἐποίησε πέντε μνᾶς. Εἶπε
 δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω¹⁶ πέντε πόλεων.
 20 Καὶ¹⁷ ἕτερος ἦλθε, λέγων, Κύριε, ἰδού, ἡ μνᾶ σου,
 21 ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην γάρ
 σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἶρεις ὃ οὐκ ἔθηκας,
 22 καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. Λέγει δὲ¹⁸ αὐτῷ, Ἐκ

⁶ ἡμίσεια L, ἡμίσειά T.

πτωχοῖς δίδωμι T.

Ἱερουσαλήμ αὐτόν T.

¹² γνοὶ LT.

¹⁵ ἡ μνᾶ σου, κύριε T.

⁷ μου τῶν ὑπαρχόντων T.

⁹ εἶναι αὐτόν Ἱερουσαλήμ L, αὐτὸν εἶναι Ἱε-

¹⁰ ἐν ᾧ LT.

¹³ δέκα προσηργάσατο LT.

¹⁶ ἐπάνω γίνου T.

⁸ τοῖς

¹¹ δεδώκει L (non marg.).

¹⁴ εὖγε LT.

¹⁷ +ὃ LT. ¹⁸ -δὲ T.

τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δούλε. ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα· καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ 23 ἀργύριόν μου¹⁹ ἐπὶ τὴν²⁰ τράπεζαν, καὶ ἐγὼ²¹ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό²²; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν 24 εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. (Καὶ εἶπον²³ αὐτῷ, Κύριε, ἔχει 25 δέκα μνᾶς.) Λέγω γὰρ²⁴ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι 26 δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ²⁵. Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκεῖ- 27 νους²⁶, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεύσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε²⁷ ἔμπροσθέν μου." Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀνα- 28 βαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴν²⁸ καὶ Βη- 29 θανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν²⁹, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ³⁰, εἰπὼν³¹, "Ὑπάγετε 30 εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἣ εἰσπορευόμενοι εὐρήσατε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· ³²λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις 31 ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ³³, "Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει." Ἀπελθόντες δὲ οἱ 32 ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· λυόντων δὲ 33 αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον³⁴ οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, "Τί λύετε τὸν πῶλον;" Οἱ δὲ εἶπον³⁴, " ³⁵Ὁ 34 Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει." Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς 35 τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιρρίψαντες³⁶ ἑαυτῶν³⁷ τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. πορευο- 36 μένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννουν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ κατα- 37 βάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν

¹⁹ μου τὸ ἀργύριον LT. ²⁰ - τὴν LT. ²¹ καὶ ἐγὼ L.
²² αὐτὸ ἐπραξα L. ²³ εἶπαν LT. ²⁴ [γὰρ] L. ²⁵ [ἀπ' αὐτοῦ] L.
²⁶ τούτους T. ²⁷ + αὐτοῦς T. ²⁸ Βηθφαγὴ L.
²⁹ ἐλαιῶν LT. ³⁰ - αὐτοῦ T. ³¹ λέγων L. ³² + καὶ T.
³³ [αὐτῷ] L. ³⁴ εἶπαν LT. ³⁵ + ὅτι L. ³⁶ ἐπιρρίψαντες LT.
³⁷ αὐτῶν L.

38 φωνῇ μεγάλη περὶ πασῶν³⁸ ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες, “Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ³⁹, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.” Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον⁴⁰ πρὸς αὐτόν, “Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.” Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς⁴¹, “Λέγω ὑμῖν, ὅτι, ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν⁴², οἱ λίθοι κεκράξονται⁴³.” Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ’ αὐτῇ⁴⁴, λέγων, “Ὅτι εἰ ἔγνωσ καὶ σύ, καὶ γέ⁴⁵ ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου⁴⁶ ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου⁴⁷. νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν⁴⁸ οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἔδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ⁴⁹. ἀνθ’ ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.”

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας⁵⁰, λέγων αὐτοῖς, “Γέγραπται, ⁵¹Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν⁵². ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.”

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ’ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ· καὶ οὐχ εὔρισκον⁵³ τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκεῖνων¹, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς² καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον³ πρὸς αὐτόν, λέγοντες⁴, “Εἰπέ⁵ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς

³⁸ πάντων L.

³⁹ ἐν οὐρανῷ εἰρήνη T.

⁴⁰ εἶπαν LT.

⁴¹ —αὐτοῖς T.

⁴² σιωπήσουσιν LT.

⁴³ κρᾶξουσιν T.

⁴⁴ αὐτὴν LT.

⁴⁵ [καὶ γέ] L.

⁴⁶ —σου L.

⁴⁷ [σου] L.

⁴⁸ παρεμβαλοῦσιν L marg.

⁴⁹ λίθον ἐπὶ λίθῳ ἐν σοί L.

⁵⁰ —ἐν

αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας T.

⁵¹ + ὅτι L (non marg.).

⁵² καὶ

ἐστὶν ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς L marg. T.

⁵³ ἠῤῥισκον L.

¹ —ἐκεῖνων LT.

² ἱερεῖς T.

³ εἶπαν T.

⁴ λέγοντες πρὸς

αὐτόν L.

⁵ Εἰπὸν T.

ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;” Ἀποκριθεὶς 3
δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ ἓνα⁶
λόγον, καὶ εἶπατέ μοι· Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ 4
οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;” Οἱ δὲ συνελογίσαντο⁷ 5
πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, “Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐ-
ρανοῦ, ἐρεῖ⁸, Διατί⁹ οὖν¹⁰ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν 6
δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς¹¹ καταλιθάσει
ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην
εἶναι.” Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναί ποθεν. καὶ ὁ 7,8
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, “Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.”

Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν¹² τὴν παραβολὴν 9
ταύτην· “Ἀνθρωπὸς τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα¹³, καὶ
ἐξέδοτο¹⁴ αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἰκα-
νούς. καὶ ἐν¹⁵ καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς 10
δούλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν¹⁶
αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν
κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον¹⁷ δούλον· οἱ δὲ 11
κακείνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν
κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον¹⁸. οἱ δὲ καὶ 12
τοῦτον¹⁹ τραυματίσαντες ἐξέβαλον. εἶπε δὲ ὁ κύριος 13
τοῦ ἀμπελῶνος, Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου
τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες²⁰ ἐντραπήσονται.
Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο²¹ πρὸς 14
ἑαυτούς²², λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦ-
τε²³, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται²⁴ ἡ κλη-
ρονομία. Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, 15
ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς 16
τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.” Ἀκού-
σαντες δὲ²⁵ εἶπον²⁶, “Μὴ γένοιτο.” Ὁ δὲ ἐμβλέψας 17

6 — ἓνα LT.

7 συνελογίζοντο L.

8 + ἡμῖν L.

9 Διὰ τί BELT.

10 — οὖν T[L].

11 ὁ λαὸς ἅπας L marg. T.

12 λέγειν πρὸς τὸν λαὸν L.

13 — τις LT, αὐτὸν ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν

ἀνθρωπος L.

14 ἐξέδοτο T.

15 — ἐν LT.

16 δώσουσιν LT.

17 ἕτερον πέμψαι LT.

18 τρίτον πέμψαι LT.

19 κακείνον L.

20 — ἰδόντες L.

21 διελογίζοντο L.

22 ἀλλήλους T.

23 — δεῦτε LT.

24 ἔσται L marg.

25 οἱ δὲ ἀκούσαντες L (non marg.).

26 εἶπαν LT.

αὐτοῖς εἶπε, “Τί οὖν ἐστὶ τὸ γεγραμμένον τούτου,
 ‘Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
 18 νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;’ Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ’ ἐκείνον
 τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λικ-
 19 μήσει αὐτόν.” Καὶ ἐζήτησαν²⁷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 γραμματεῖς²⁸ ἐπιβαλεῖν ἐπ’ αὐτόν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ
 τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ
 ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε²⁹.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑπο-
 κρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται
 αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ³⁰ παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ
 21 τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν,
 λέγοντες, “Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ
 διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ’ ἐπ’
 22 ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιν
 23 ἡμῖν³¹ Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ;” Κατανοήσας
 δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς, “Τί με
 24 πειράζετε³²; ἐπιδείξατέ³³ μοι δηνάριον³⁴. τίνος ἔχει
 εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν;” Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον³⁵,
 25 “Καίσαρος.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς³⁶, “Ἀπόδοτε τοί-
 νυν³⁷ τὰ Καίσαρος³⁸ Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ
 26 Θεῷ.” Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος
 ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρί-
 σει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντι-
 λέγοντες³⁹ ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν,
 28 λέγοντες, “Διδάσκαλε, Μωσῆς⁴⁰ ἔγραψεν ἡμῖν, εἰάν
 τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος
 ἄτεκνος ἀποθάνῃ⁴¹, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
 γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
 29 ἔπτα οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖ-

²⁷ ἐζήτησαν L (non marg.). ²⁸ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς LT.
²⁹ εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην LT. ³⁰ ὥστε LT. ³¹ ἡμᾶς T.
³² — Τί με πειράζετε T. ³³ δείξατε LT. ³⁴ + [οἱ δὲ εἰδειξαν.
 καὶ εἶπεν] L. ³⁵ εἶπαν T. ³⁶ πρὸς αὐτούς T. ³⁷ Τοίνυν
 ἀπόδοτε T. ³⁸ + τῷ T. ³⁹ λέγοντες L marg. ⁴⁰ Μωυσῆς LT.
⁴¹ ἢ L (non marg.).

κα ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ ἔλαβεν⁴² ὁ δεύτερος τὴν³⁰
 γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος⁴³. καὶ ὁ τρίτος³¹
 ἔλαβεν αὐτήν⁴⁴. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ⁴⁵ οὐ κατέ-
 λιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον⁴⁶. ὕστερον δὲ πάντων⁴⁷³²
 ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή⁴⁸. ἐν τῇ οὖν⁴⁹ ἀναστάσει, τίνος³³
 αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυ-
 ναῖκα.” Καὶ ἀποκριθεὶς⁵⁰ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Οἱ³⁴
 υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐγκαμίσκονται⁵¹.
 οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ³⁵
 τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
 ἐγκαμίσκονται⁵². οὔτε⁵³ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται·³⁶
 ἰσάγγελοι γὰρ εἰσι, καὶ υἱοὶ εἰσι τοῦ⁵⁴ Θεοῦ, τῆς
 ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί,³⁷
 καὶ Μωσῆς⁴⁰ ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύ-
 ριον τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ τὸν⁵⁵ Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ
 τὸν⁵⁵ Θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ³⁸
 ζώντων. πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.” Ἀποκριθέντες³⁹
 δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον⁵⁶, “Διδάσκαλε, καλῶς
 εἶπας.” Οὐκ ἔτι⁵⁷ δὲ⁵⁸ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν⁴⁰
 οὐδέν.

Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, “Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν⁴¹
 υἱὸν Δαβίδ⁵⁹ εἶναι⁶⁰; καὶ αὐτὸς Δαβίδ⁵⁹ λέγει ἐν βίβ-⁴²
 λῷ⁶¹ ψαλμῶν, ‘Εἶπεν ὁ⁶² Κύριος τῷ κυρίῳ μου,
 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου⁴³
 ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.’ Δαβίδ⁵⁹ οὖν κύριον αὐ-⁴⁴
 τὸν⁶³ καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ⁶⁴ ἔστιν;” Ἀκούοντος⁴⁵
 δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ⁶⁵,
 “Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων⁴⁶
 περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν
 ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω-

42 — ἔλαβεν T. 43 — τὴν γυναῖκα *ad fin. vers.* T. 44 + [ὡσαύ-
 τως] L. 45 + καὶ BE. 46 ἀπέθαναν T. 47 — δὲ πάντων LT.
 48 καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν T. 49 ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ T. 50 — ἀπο-
 κριθεὶς LT. 51 γαμίσκονται L, αὐτὴν ἐγκαμίσκονται T. 52 γαμί-
 ζονται L, αὐτὴν ἐγκαμίσκονται T. 53 οὐδὲ L. 54 — τοῦ T.
 55 — τὸν LT. 56 εἶπαν LT. 57 Οὐκέτι LT. 58 γὰρ T.
 59 Δαυεὶδ LT. 60 εἶναι Δαυεὶδ υἱόν; T. 61 + τῶν L.
 62 — ὁ L. 63 αὐτὸν κύριον T. 64 αὐτοῦ υἱός T. 65 πρὸς
 αὐτοῦς T.

47 γαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθί-
ουσι⁶⁶ τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ⁶⁷
προσεύχονται⁶⁸. οὗτοι λήψονται⁶⁹ περισσότερον κρί-
μα⁷⁰.”

21 ἌΝΑΒΛΕΨΑΣ δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τα δῶρα
2 αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον¹ πλουσίους· εἶδε δὲ καὶ
τινα² χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά³,
3 καὶ εἶπεν, “ Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἢ πτωχὴ
4 αὕτη⁴ πλείον⁵ πάντων ἔβαλεν· ἅπαντες⁶ γὰρ οὗτοι ἐκ
τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ
Θεοῦ⁷, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα⁸
τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.”

5 · ΚΑΙ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις
6 καλοῖς καὶ ἀναθήμασι⁹ κεκόσμηται, εἶπε, “ Ταῦτα ἂ
θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται
7 λίθος ἐπὶ λίθῳ¹⁰, ὃς οὐ καταλυθήσεται.” Ἐπηρώ-
τησαν δὲ αὐτόν, λέγοντες, “ Διδάσκαλε, πότε οὖν
ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλη ταῦτα
γίνεσθαι;”

8 Ὁ δὲ εἶπε, “ Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ
ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, “ Ὅτι¹¹
ἐγὼ εἰμι· καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικε. μὴ οὖν¹² πορευ-
9 θῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ
ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι¹³
10 πρῶτον, ἀλλ’ οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.” Τότε ἔλεγεν
αὐτοῖς, “ Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ¹⁴ ἔθνος, καὶ βασι-
11 λεία ἐπὶ βασιλείαν· σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους
καὶ¹⁵ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ¹⁶ ἔσονται, φόβητρά¹⁷ τε καὶ
12 σημεῖα ἀπ’ οὐρανοῦ¹⁸ μεγάλα ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων
ἀπάντων¹⁹ ἐπιβαλοῦσιν ἐφ’ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν,

⁶⁶ οἱ κατεσθίοντες L. ⁶⁷ μακρὰ S. ⁶⁸ προσευχόμενοι L. ⁶⁹ λήμ-
ψονται LT. ⁷⁰ κρίμα L. ¹ εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν T.
² [καί] τινα L, τινα καὶ T. ³ λεπτά δύο L marg. ⁴ αὕτη ἢ
πτωχὴ L (non marg.). ⁵ πλείω LT. ⁶ πάντες L. ⁷ - τοῦ
Θεοῦ T. ⁸ πάντα L. ⁹ ἀναθέμασιν LT. ¹⁰ + ὡδε L.
¹¹ [ὅτι] L. ¹² - οὖν L. ¹³ γενέσθαι ταῦτα T. ¹⁴ ἐπ’ L.
¹⁵ καὶ κατὰ τόπους T. ¹⁶ λοιμοὶ καὶ λιμοὶ LT. ¹⁷ φόβητρά LT.
¹⁸ ἀπ’ οὐρανοῦ σημεῖα L. ¹⁹ πάντων LT.

καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀγομένους²⁰ ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον· θέσθε²¹ οὖν εἰς τὰς καρδίας²² ὑμῶν, μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι²³ πάντες²⁴ οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν· καὶ ἔσεσθε μισοῦμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου²⁵. καὶ θριξὶ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε²⁶ τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὄταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταί εἰσι, τοῦ πληρωθῆναι²⁸ πάντα τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ δὲ²⁹ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄργη ἐν τῷ λαῷ τούτῳ. καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη³¹. καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι³² πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται³⁴ σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης³⁵ θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ³⁶ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

²⁰ ἀπαγομένους T.²¹ θέτε LT.²² ἐν ταῖς καρδίαις LT.²³ ἀντιστῆναι οὐδὲ (αὐτὴ ἢ T) ἀντειπεῖν LT.²⁴ ἅπαντες T.²⁵ διὰ τὸ ὄνομά μου ὑπὸ πάντων T.²⁶ κτήσεσθε LT.²⁷ — τὴν L.²⁸ πλησθῆναι LT.²⁹ — δὲ LT.³⁰ — ἐν LT.³¹ τὰ ἔθνη

πάντα L (non marg.) T.

³² ἄχρις L.³³ + οὐ LT.³⁴ ἔσονται LT.³⁵ ἠχους LT.³⁶ νεφέλαις L marg.

- 28 “Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.”
- 29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, “Ἴδετε τὴν συκῆν
30 καὶ πάντα τὰ δένδρα. ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ’ ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος
31 ἐστίν. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη,
33 ἕως ἂν πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ-
34 σονται³⁷, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι³⁸. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν³⁹ ὑμῶν αἱ καρδίαι⁴⁰ ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς,
35 καὶ αἰφνίδιος ἐφ’ ὑμᾶς ἐπιστῇ⁴¹ ἡ ἡμέρα ἐκείνη· ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται⁴² ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους
36 ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε οὖν⁴³ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα⁴⁴ τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.”
- 37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων⁴⁵. τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠϋλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν⁴⁶. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὄρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.
- 22** ἮΓΓΙΖΕ δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη
2 πάσχα· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, τό, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
3 Εἰσηλθε δὲ ὁ¹ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον² Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα·
4 καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι³ καὶ τοῖς⁴
5 στρατηγοῖς, τό, πῶς αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς⁵. καὶ ἐχά-

³⁷ παρελεύσεται L marg.³⁸ παρελεύσονται LT.³⁹ βαρυνθῶσιν LT.⁴⁰ αἱ καρδίαι ὑμῶν L.⁴¹ ἐπιστῇ ἐφ’ ὑμᾶς L.

αἰφνίδιος L marg. T, αὐτὸ αἰφνίδιος ἐπιστῇ ἐφ’ ὑμᾶς L.

⁴² ἐπεισελεύσεται γὰρ L (non marg.), αὐτὸ γὰρ ἐπεισελεύσεται L marg. T.⁴³ δὲ L (non marg.) T.⁴⁴ πάντα ταῦτα L marg. T.⁴⁵ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ L marg.⁴⁶ ἐλαιῶν LT.¹ -ὁ LT.² καλούμενον T.³ +καὶ τοῖς γραμματεῦσιν L.⁴ -τοῖς T.⁵ αὐτοῖς παραδῶ αὐτόν L (non marg.) T.

ρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ 6
ἐξωμολόγησε⁶, καὶ ἐζήτηε εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι⁷
αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου⁸.

Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι 7
τὸ πάσχα· καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰ- 8
πών, “Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα
φάγωμεν.” Οἱ δὲ εἶπον⁹ αὐτῷ, “Ποῦ θέλεις ἐτοιμά- 9
σωμεν¹⁰;” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἰδού, εἰσελθόντων 10
ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κερά-
μιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν
οἰκίαν οὗ¹¹ εἰσπορεύεται· καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ 11
τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστὶ τὸ
κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω; Κακεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγειον¹² μέγα ἐστρω- 12
μένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.” Ἀπελθόντες δὲ εὗρον κα- 13
θῶς εἶρηκεν¹³ αὐτοῖς· καὶ ἠτοιμάσαν τὸ πάσχα..

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα¹⁴ 14
ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἐπι- 15
θυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ’
ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ- 16
κέτι¹⁵ οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ¹⁶, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.” Καὶ δεξάμενος¹⁷ ποτήριον, 17
εὐχαριστήσας εἶπε, “Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε
ἐαυτοῖς¹⁸. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι¹⁹ οὐ μὴ πῖω ἀπὸ τοῦ 18
γεννήματος²⁰ τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ ἔλθῃ.” Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλα- 19
σε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, “Τοῦτό ἐστὶ τὸ σῶμά
μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν
ἐμὴν ἀνάμνησιν.” Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον²¹ μετὰ 20
τὸ δειπνήσαι, λέγων, “Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ
διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνδ-

6 — καὶ ἐξωμολόγησε L. 7 ἵνα παραδῶ L marg. 8 ἄτερ
ὄχλου αὐτοῖς L (non marg.) T. 9 εἶπαν LT. 10 + [σοι] L.
11 εἰς ἣν L. 12 ἀνάγειον LT. 13 εἰρήκει L (non marg.).
14 — δώδεκα LT. 15 [οὐκέτι] L. 16 αὐτὸ L. 17 + τὸ L.
18 εἰς ἐαυτούς LT. 19 — ὅτι T. 20 γεννήματος LT. 21 καὶ τὸ
ποτήριον ὡσαύτως T.

21 μενον²². Πλήν ἰδοῦ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με
 22 μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. καὶ ὁ μὲν υἱὸς²³ τοῦ
 ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμένον²⁴. πλήν οὐαὶ
 23 τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ παραδίδοται." Καὶ αὐτοὶ
 ἤρξαντο ²⁵ συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς, τό, τίς ἄρα εἶη ἐξ
 24 αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. Ἐγένετο δὲ καὶ
 φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τό, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.
 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, "Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύ-
 ουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται
 26 καλοῦνται. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν
 ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ
 27 διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακο-
 νῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν
 28 ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες
 29 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· καὶ γὰρ διατίθεμαι
 ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν,
 30 ἵνα ἐσθίητε²⁶ καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ
 βασιλείᾳ μου, καὶ καθίσσηθε²⁷ ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες
 31 τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ." Εἶπε δὲ ὁ Κύριος²⁸,
 "Σίμων, Σίμων, ἰδοῦ, ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς,
 32 τοῦ σιναῖσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ
 σου, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ²⁹ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε
 33 ἐπιστρέψας στήριξον³⁰ τοὺς ἀδελφούς σου." Ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτῷ, "Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς
 34 φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι." Ὁ δὲ εἶπε³¹,
 "Δέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ³² φωνήσῃ σήμερον ἀλέκ-
 35 τωρ, πρὶν ἢ³³ τρίς ἀπαρνήσῃ μὴ εἶδέναι με³⁴." Καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς, "Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαν-
 35 τίου³⁵ καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερή-
 36 σατε;" Οἱ δὲ εἶπον³⁶, "Οὐδενός³⁷." Εἶπεν οὖν αὐ-
 τοῖς, "Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον³⁸ ἀράτω, ὁμοίως

²² ἐκχυννόμενον LT.

L marg.

²⁶ ἐσθίητε LT.

²⁹ ἐκλείπῃ LT.

³² — μὴ T.

³⁵ βαλλαντίου LT.

λάντιον LT.

²⁴ κατὰ τὸ ὠρισμένον πορεύεται LT.

²⁷ καθίσσεσθε LT.

³⁰ στήριξον LT.

³³ ἕως LT.

³⁶ εἶπαν LT.

²³ ὅτι ὁ υἱὸς μὲν T, αὐ καὶ ὁ υἱὸς μὲν

²⁵ συν LT.

²⁸ — Εἶπε δὲ ὁ κύριος T.

³¹ εἶπεν δὲ αὐτῷ L marg.

³⁴ με ἀπαρνήσῃ εἶδέναι: L.

³⁷ Οὐθενός T.

³⁸ βαλ-

καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν, 37 ὅτι ἔτι³⁹ τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ⁴⁰, ‘Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη·’ καὶ γὰρ⁴¹ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.” Οἱ δὲ εἶπον⁴², “Κύριε, 38 ἰδού, μάχαιραι ὧδε δύο.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἰκανόν ἐστι.”

ΚΑΙ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος 39 τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ⁴³. γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, 40 “Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.” Καὶ 41 αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ’ αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσηύχετο, λέγων, “Πάτερ, εἰ βού- 42 λει παρενεγκεῖν⁴⁴ τὸ ποτήριον τοῦτο⁴⁵ ἀπ’ ἐμοῦ· πλήν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω⁴⁶.” Ὡφθη 43 δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ’⁴⁷ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. καὶ 44 γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν⁴⁸. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, 45 ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς⁴⁹, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους⁵⁰ ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τί καθεύ- 46 δετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.”

Ἐτι δὲ⁵¹ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτῶν⁵², καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλησάμενος αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς⁵³ 48 εἶπεν αὐτῷ, “Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;” Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν τὸ ἐσό- 49 μενον εἶπον⁵⁴ αὐτῷ⁵⁵, “Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ⁵⁶;” Καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δούλον 50 τοῦ ἀρχιερέως⁵⁷, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ οὖς⁵⁸ τὸ δεξιόν.

39 — ἔτι L. 40 ὅτι L. 41 [γὰρ] L. 42 εἶπαν LT.
 43 — αὐτοῦ T. 44 παρένεγκε L. 45 τοῦτο τὸ ποτήριον T.
 46 γινέσθω T. 47 ἀπὸ τοῦ L. 48 *vv.* 43, 44, *uncinis includit* L.
 49 + αὐτοῦ BE. 50 κοιμωμένους αὐτοὺς T. 51 — δὲ LT.
 52 αὐτοὺς LT. 53 Ἰησοῦς δὲ T. 54 εἶπαν LT. 55 — αὐτῷ T.
 56 μαχαίρῃ T. 57 τοῦ ἀρχιερέως τὸν δούλον T. 58 τὸ οὖς αὐτοῦ LT.

51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἐὰτε ἕως τούτου.”
 Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ⁵⁹, ἰάσατο αὐτόν.
 52 Εἶπε δὲ ὁ⁶⁰ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ’
 αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσ-
 βυτέρους, “Ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξεληλύθατε⁶¹ μετὰ μα-
 53 χαιρῶν καὶ ξύλων; καθ’ ἡμέραν ὄντος μου μεθ’ ὑμῶν
 ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ’ ἐμέ. ἀλλ’⁶²
 αὕτη ὑμῶν ἐστίν⁶³ ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.”
 54 ΣΥΛΛΑΒΟΝΤΕΣ δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγα-
 γον αὐτόν⁶⁴ εἰς τὸν οἶκον⁶⁵ τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτ-
 55 ρος ἠκολούθει μακρόθεν. ἀψάντων⁶⁶ δὲ πῦρ ἐν μέσῳ
 τῆς αἰλῆς, καὶ συγκαθισάντων⁶⁷ αὐτῶν⁶⁸, ἐκάθητο ὁ
 56 Πέτρος ἐν μέσῳ⁶⁹ αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη
 τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ,
 57 εἶπε, “Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.” Ὁ δὲ ἠρνήσατο
 58 αὐτόν⁷⁰, λέγων, “Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν⁷¹.” Καὶ μετὰ
 βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, “Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν
 εἶ.” Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν⁷², “Ἀνθρωπε, οὐκ εἰμί.”
 59 Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διῦσχυρί-
 ζετο, λέγων, “Ἐπ’ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ’ αὐτοῦ
 60 ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.” Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος,
 “Ἀνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις.” Καὶ παραχρῆμα,
 61 ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ὁ⁷³ ἀλέκτωρ· καὶ
 στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπε-
 μνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν
 αὐτῷ, “Ὅτι, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι⁷⁴, ἀπαρνήσῃ
 62 με τρίς.” Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσε
 πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν⁷⁵ ἐνέπαι-
 64 ζον αὐτῷ, δέροντες· καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπ-
 τον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ⁷⁶ ἐπηρώτων αὐτόν⁷⁷, λέ-

59 — αὐτοῦ T.

60 — ὁ LT.

61 ἐξήλθατε L.

62 ἀλλὰ T.

63 ἐστὶν ὑμῶν L.

64 — αὐτόν LT.

65 τὴν οἰκίαν T.

66 περιψ-

άντων T.

67 περικαθισάντων L (non marg.), συγκαθισάντων T.

68 — αὐτῶν LT.

69 μέσος T.

70 — αὐτόν L.

71 Οὐκ

οἶδα αὐτόν, γύναι T.

72 ἔφη T.

73 — ὁ LT.

74 + σήμερον T.

75 αὐτόν LT.

76 — ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ T[L].

77 — αὐτόν T.

γοντες, “Προφήτευσον, τίς ἐστίν ὁ παίσας σε;”
 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. 65
 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον 66
 τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον
 αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν, λέγοντες, “Εἰ σὺ εἶ 67
 ὁ Χριστός, εἰπέ⁷⁸ ἡμῖν.” Εἶπε δὲ αὐτοῖς, “Ἐὰν ὑμῖν
 εἶπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ καὶ⁷⁹ ἐρωτήσω, οὐ 68
 μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε⁸⁰. ἀπὸ τοῦ νῦν 69
⁸¹ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν
 τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.” Εἶπον⁸² δὲ πάντες, “Σὺ 70
 οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;” Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη,
 “Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι.” Οἱ δὲ εἶπον⁸³, “Τί 71
 ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας⁸⁴; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν
 ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.”

ΚΑΙ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγεν¹ 23
 αὐτόν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐ- 2
 τοῦ, λέγοντες, “Τοῦτον εὗρομεν² διαστρέφοντα τὸ
 ἔθνος³, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους⁴ διδόναι, ⁵λέ-
 γοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.” Ὁ δὲ Πιλά- 3
 τος ἐπηρώτησεν⁶ αὐτόν, λέγων, “Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
 τῶν Ἰουδαίων;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, “Σὺ
 λέγεις.” Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 4
 καὶ τοὺς ὄχλους, “Οὐδὲν εὗρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀν-
 θρώπῳ τούτῳ.”

Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, “Ὅτι ἀνασεῖει τὸν 5
 λαόν, διδάσκων καθ’ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος
 ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.” Πιλάτος δὲ ἀκούσας 6
 Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός
 ἐστι· καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου 7
 ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτόν πρὸς⁷ Ἡρώδην, ὄντα καὶ
 αὐτόν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ 8
 δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ

⁷⁸ εἶπὸν T. ⁷⁹ — καὶ LT. ⁸⁰ — μοι ἢ ἀπολύσητε T.
⁸¹ + δὲ LT. ⁸² εἶπαν T. ⁸³ εἶπαν LT. ⁸⁴ ἔχομεν
μαρτυρίας χρεῖαν T. ¹ ἤγαγον LT. ² εὗραμεν T. ³ + ἡμῶν LT.
⁴ φόρους Καίσαρι LT. ⁵ + [καὶ] L. ⁶ ἠρώτησεν T.
⁷ + τὸν L.

- 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “Ἐἴτε ἕως τούτου.”
 Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ⁵⁹, ἰάσατο αὐτόν.
 52 Εἶπε δὲ ὁ⁶⁰ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ’
 αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσ-
 βυτέρους, “Ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξεληλύθατε⁶¹ μετὰ μα-
 53 χαιρῶν καὶ ξύλων; καθ’ ἡμέραν ὄντος μου μεθ’ ὑμῶν
 ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ’ ἐμέ. ἀλλ’⁶²
 αὕτη ὑμῶν ἐστίν⁶³ ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.”
 54 ΣΥΛΛΑΒΟΝΤΕΣ δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγα-
 γον αὐτὸν⁶⁴ εἰς τὸν οἶκον⁶⁵ τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτ-
 55 ρος ἠκολούθει μακρόθεν. ἀψάντων⁶⁶ δὲ πῦρ ἐν μέσῳ
 τῆς αἰλῆς, καὶ συγκαθισάντων⁶⁷ αὐτῶν⁶⁸, ἐκάθητο ὁ
 56 Πέτρος ἐν μέσῳ⁶⁹ αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη
 τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ,
 57 εἶπε, “Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.” Ὁ δὲ ἠρνήσατο
 58 αὐτόν⁷⁰, λέγων, “Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν⁷¹.” Καὶ μετὰ
 βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, “Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν
 εἶ.” Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν⁷², “Ἀνθρωπε, οὐκ εἰμί.”
 59 Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διῦσχυρί-
 ζετο, λέγων, “Ἐπ’ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ’ αὐτοῦ
 60 ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.” Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος,
 “Ἀνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις.” Καὶ παραχρῆμα,
 61 ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ὁ⁷³ ἀλέκτωρ· καὶ
 στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπε-
 μνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν
 αὐτῷ, “Ὅτι, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι⁷⁴, ἀπαρνήσῃ
 62 με τρίς.” Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσε
 πικρῶς.
 63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν⁷⁵ ἐνέπαι-
 64 ζον αὐτῷ, δέροντες· καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπ-
 τον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ⁷⁶ ἐπηρώτων αὐτόν⁷⁷, λέ-

59 — αὐτοῦ T.

60 — ὁ LT.

61 ἐξήλθατε L.

62 ἀλλὰ T.

63 ἐστὶν ὑμῶν L.

64 — αὐτόν LT.

65 τὴν οἰκίαν T.

66 περιψ-

άντων T.

67 περικαθισάντων L (non marg.), συγκαθισάντων T.

68 — αὐτῶν LT.

69 μέσος T.

70 — αὐτόν L.

71 Οὐκ

οἶδα αὐτόν, γύναι T.

72 ἔφη T.

73 — ὁ LT.

74 + σήμερον T.

75 αὐτόν LT.

76 — ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ T[L].

77 — αὐτόν T.

γοντες, “Προφήτευσον, τίς ἐστίν ὁ παίσας σε;”
 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. 65
 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον 66
 τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον
 αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν, λέγοντες, “Εἰ σὺ εἶ 67
 ὁ Χριστός, εἰπέ⁷⁸ ἡμῖν.” Εἶπε δὲ αὐτοῖς, “Ἐὰν ὑμῖν
 εἶπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ καὶ⁷⁹ ἐρωτήσω, οὐ 68
 μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητέ⁸⁰. ἀπὸ τοῦ νῦν 69
⁸¹ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν
 τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.” Εἶπον⁸² δὲ πάντες, “Σὺ 70
 οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;” Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη,
 “Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι.” Οἱ δὲ εἶπον⁸³, “Τί 71
 ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας⁸⁴; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν
 ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.”

ΚΑΙ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγεν¹ 23
 αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐ- 2
 τοῦ, λέγοντες, “Τοῦτον εὔρομεν² διαστρέφοντα τὸ
 ἔθνος³, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους⁴ διδόναι, ⁵λέ-
 γοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.” Ὁ δὲ Πιλά- 3
 τος ἐπηρώτησεν⁶ αὐτόν, λέγων, “Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
 τῶν Ἰουδαίων;” Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, “Σὺ
 λέγεις.” Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 4
 καὶ τοὺς ὄχλους, “Οὐδὲν εὐρίσκω αἷτιον ἐν τῷ ἀν-
 θρώπῳ τούτῳ.”

Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, “Ὅτι ἀνασεῖει τὸν 5
 λαόν, διδάσκων καθ’ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος
 ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.” Πιλάτος δὲ ἀκούσας 6
 Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός
 ἐστι· καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου 7
 ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς⁷ Ἡρώδη, ὄντα καὶ
 αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ 8
 δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ

⁷⁸ εἶπον T. ⁷⁹ — καὶ LT. ⁸⁰ — μοι ἢ ἀπολύσητε T.
⁸¹ + δὲ LT. ⁸² εἶπαν T. ⁸³ εἶπαν LT. ⁸⁴ ἔχομεν
μαρτυρίας χρεῖαν T. ¹ ἤγαγον LT. ² εὔραμεν T. ³ + ἡμῶν LT.
⁴ φόρους Καίσαρι LT. ⁵ + [καὶ] L. ⁶ ἠρώτησεν T.
⁷ + τὸν L.

θέλων ἐξ ἱκανοῦ⁸ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ⁹
περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ
9 γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
10 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἰστήκεισαν δὲ οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες
11 αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς
στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐ-
τὸν¹⁰ ἐσθήτα¹¹ λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πι-
12 λάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης¹²
ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπήρχον γὰρ
13 ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Πιλάτος δὲ συγκαλε-
σάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν
14 λαόν, εἶπε πρὸς αὐτούς, “ Προσηνέγκατέ μοι τὸν
ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ
ἰδοῦ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ·
15 ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν,
καὶ ἰδοῦ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον
16, 17 αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.” Ἀνάγκη
18 δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἓνα¹³. ἀνέκραξαν¹⁴
δὲ¹⁵ παμπληθεί, λέγοντες, “ Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον
19 δὲ ἡμῖν τὸν¹⁶ Βαραββᾶν.” ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινα
γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυ-
20 λακὴν¹⁷. Πάλιν οὖν¹⁸ ὁ Πιλάτος προσεφώνησε¹⁹,
21 θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέ-
22 γοντες, “ Σταύρωσον, σταύρωσον²⁰ αὐτόν.” Ὁ δὲ
τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, “ Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν
οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύ-
23 σας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.” Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς
μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατ-
24 ἴσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων²¹. Ὁ δὲ²²

⁸ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων L.⁹ —πολλὰ T.¹⁰ —αὐτὸν T[L].¹¹ ἐσθήτα E.¹² Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλάτος L marg.¹³ *Deest v. 17*ἐν T, *uncinis includit* L.¹⁴ ἀνέκραγον T.¹⁵ παν T.¹⁶ —τὸν T.¹⁷ βληθείς ἐν τῇ φυλακῇ T.¹⁸ δὲ L.¹⁹ προσεφώνησεν αὐτοῖς L.²⁰ Σταύρου, σταύρου LT.²¹ [καὶ

τῶν ἀρχιερέων] L.

²² καὶ LT.

Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· ἀπέ- 25
λυσε δὲ αὐτοῖς²³ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλη-
μένον εἰς τὴν²⁴ φυλακὴν, ὃν ἤτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν
παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός 26
τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου²⁵ ἀπ' ²⁶ ἀγροῦ, ἐπέθηκαν
αὐτῷ τὸν σταυρόν, φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἦκο- 27
λούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναι-
κῶν, αἱ καὶ²⁷ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. στρα- 28
φεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ²⁸ Ἰησοῦς εἶπε, “Θυγατέρες
Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς
κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται 29
ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στείραι, καὶ κοι-
λῖαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν²⁹.
τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, Πέσετε³⁰ ἐφ' ἡμᾶς· 30
καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. ὅτι, εἰ ἐν τῷ 31
ὕγρῳ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;
Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ 32
ἀναιρεθῆναι.

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον³¹ ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον 33
Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακοῦρ-
γους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ³²ὁ δὲ 34
Ἰησοῦς ἔλεγε, “Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδαςι τί
ποιοῦσι.” Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβα-
λον κλήρον³³. καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμν- 35
κτῆριζον δὲ καὶ³⁴ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς³⁵, λέγοντες,
“Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ
Χριστός, ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός³⁶.” Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ 36
καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι καὶ³⁷ ὄξος προσ-
φέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες, “Εἰ³⁸ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς 37
τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.” Ἦν δὲ καὶ ἐπιγρα- 38

²³ — αὐτοῖς T[L]. ²⁴ — τὴν L. ²⁵ Σίμωνά τινα Κυρηναῖον
ἐρχόμενον LT. ²⁶ ἀπὸ L. ²⁷ — καὶ L. ²⁸ — ὁ T.
²⁹ ἔθρεψαν LT. ³⁰ Πέσατε T. ³¹ ἦλθον L. ³² *Ab initio*
v. 34 usque ad ποιοῦσιν *inclinis includit* L. ³³ κλήρους
L *marg.* T. ³⁴ — καὶ L. ³⁵ [σὺν αὐτοῖς] L. ³⁶ ὁ ἐκ-
λεκτός τοῦ Θεοῦ L *marg.*, τοῦ Θεοῦ ὁ ἐκλεκτός T. ³⁷ — καὶ T[L].
³⁸ [Εἰ] L.

φή γεγραμμένη³⁹ ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς⁴⁰, “Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων⁴¹.”

39 Εἰς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν, λέγων⁴², “Εἰ⁴³ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυ-
40 τὸν καὶ ἡμᾶς.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων⁴⁴, “Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ
41 αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτο-
42 πον ἔπραξε.” Καὶ ἔλεγε τῷ⁴⁵ Ἰησοῦ, “Μνήσθητί
43 μου, Κύριε⁴⁶, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ⁴⁷ σου.” Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς⁴⁸, “Ἀμὴν λέγω σοι⁴⁹, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.”

44 Ἦν δὲ⁵⁰ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης⁵¹. καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον·
45 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλη ὁ Ἰησοῦς εἶπε, “Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι⁵² τὸ πνεῦμά μου.” Καὶ ταῦτα⁵³ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. Ἴδὼν δὲ ὁ ἐκατόνταρχος τὸ γινόμενον ἐδόξασε⁵⁴ τὸν Θεόν, λέγων, “Ὅντως ὁ
46 ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.” Καὶ πάντες οἱ⁵⁵ συμ- παραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες⁵⁶ τὰ γινόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν⁵⁷ τὰ στήθη ὑπέστρεφον. εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐ-
47 τοῦ⁵⁸ ⁵⁹ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι⁶⁰ αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 ΚΑΙ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρ-
51 χων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (οὗτος οὐκ ἦν συγκα-

39 — γεγραμμένη T, ατ ἐπιγεγραμμένη L. 40 — γράμμασιν usque ad Ἑβραϊκοῖς T[L].

41 ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος L (non marg.) T ([οὗτος] L), ατ [οὗτός ἐστιν] ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων L marg.

42 — λέγων T. 43 Οὐχὶ L marg. T. 44 ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη T.

45 — τῷ T. 46 — Κύριε T[L], ατ [Κύριε] μνήσθητί μου L marg.

47 εἰς τὴν βασιλείαν L marg. 48 — ὁ Ἰησοῦς T.

49 σοι λέγω T. 50 Καὶ ἦν ἤδη L (non marg.) T. 51 ἐνάτης LT.

52 παρατίθεμαι LT. 53 καὶ τοῦτο L (non marg.), τοῦτο δὲ L marg. T.

54 ἐδόξαζεν L (non marg.) T. 55 συν T.

56 θεωρήσαντες L (non marg.) T. 57 — ἐαυτῶν T. 58 αὐτῷ LT.

59 + ἀπὸ L

60 συνακολουθοῦσαι T.

τατεθειμένος⁶¹ τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ⁶² προσεδέχετο καὶ αὐτὸς⁶³ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οὗτος 52 προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾗτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ καθελὼν αὐτὸ⁶⁴ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ 53 ἔθηκεν αὐτὸ⁶⁵ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς⁶⁶ κείμενος. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆ⁶⁷, καὶ⁶⁸ 54 σάββατον ἐπέφωσκε.

Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ⁶⁹ 70 γυναῖκες, αἵτινες 55 ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ 56 τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. τῇ 24 δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως¹, ἦλθον ἐπὶ τὸ μνήμα, φέρουσαι ἅ ἠτοίμασαν ἀρώματα, καὶ τινες σὺν αὐταῖς².

ΕΥΡΟΝ δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ 2 μνημείου, καὶ εἰσελθοῦσαι³ οὐχ εὔρον τὸ σῶμα τοῦ 3 κυρίου Ἰησοῦ⁴. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι⁵ αὐτὰς 4 περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, δύο ἄνδρες⁶ ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν⁷ ἀστραπτούσαις⁸. ἐμφόβων δὲ γενομένων 5 αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον⁹ εἰς τὴν γῆν, εἶπον¹⁰ πρὸς αὐτάς, “Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ’¹¹ ἠγέρθη· μνήσθητε 6 ὡς¹² ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὧν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων, 7 “Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου¹³ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.” Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥη- 8 μάτων αὐτοῦ· καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, 9

⁶¹ συνκατατεθειμένος T, αὐτὸς κατατεθειμένος L. marg. ⁶² - καὶ L.
⁶³ - καὶ αὐτὸς L. ⁶⁴ - αὐτὸ L. ⁶⁵ αὐτὸν L (non marg.) T.
⁶⁶ οὐδεὶς οὐπω LT. ⁶⁷ παρασκευῆς L. ⁶⁸ - καὶ T.
⁶⁹ - καὶ LT. ⁷⁰ + αἱ L. ¹ βαθέως LT. ² - καὶ
 τινες σὺν αὐταῖς LT. ³ εἰσελθοῦσαι δὲ LT. ⁴ - τοῦ κυρίου
 Ἰησοῦ T. ⁵ ἀπορεῖσθαι LT. ⁶ ἄνδρες δύο LT.
⁷ ἐσθήσεσιν E, ἐσθίτι L. ⁸ ἀστραπτούση L. ⁹ τὰ πρόσωπα T.
¹⁰ εἶπαν LT. ¹¹ ἀλλὰ T. ¹² ὅσα L marg. ¹³ τὸν υἱὸν
 τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ T.

ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα¹⁴ τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς
 10 λοιποῖς. ἦσαν¹⁵ δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα
 καὶ Μαρία¹⁶ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς,
 11 αἱ¹⁷ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφά-
 νησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν¹⁸,
 12 καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. ¹⁹ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν
 ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κέ-
 μενα μόνα· καὶ ἀπήλθε πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ
 γεγονός.
 13 Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ
 τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα
 14 ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἣ ὄνομα Ἐμμαούς· καὶ αὐτοὶ
 ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβη-
 15 κόντων τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀμιλεῖν αὐτοὺς καὶ
²⁰συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ²¹ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπο-
 16 ρεύετο αὐτοῖς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἔκρατοῦντο τοῦ
 17 μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, “Τίνες
 οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους
 18 περιπατοῦντες, καὶ ἐστε σκυθρωποί;” Ἀποκριθεὶς
 δὲ ὁ²² εἰς²³, ᾧ ὄνομα²⁴ Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν,
 “Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν²⁵ Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσ
 19 τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;” Καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς, “Ποῖα;” Οἱ δὲ εἶπον²⁶ αὐτῷ, “Τὰ περὶ
 Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου²⁷, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης,
 δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ²⁸ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ
 20 παντὸς τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν²⁹ οἱ ἀρ-
 χιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα³⁰ θανάτου,
 21 καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν· ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐ-
 τὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. ἀλλὰ
 γέ³¹ σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
 22 σήμερον, ἀφ’ οὗ ταῦτα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκές

14 πάντα ταῦτα T. 15 ἦν T. 16 + ἡ I.T. 17 - αἱ L.
 18 ταῦτα L. 19 v. 12 *deest in T, uncinis includit L.* 20 σὺν LT.
 21 - ὁ T. 22 - ὁ LT. 23 + [ἐξ αὐτῶν] L. 24 ὀνόματι
 L. marg. 25 - ἐν T. 26 εἶπαν T. 27 Ναζαρηνοῦ
 L. marg. 28 + [ἐν] L. 29 αὐτόν παρέδωκαν L. 30 κρίμα L.
 31 + καὶ LT.

τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμενοι³² ὀρθρῖαι³³ ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, 23 ἦλθον³⁴, λέγουσαι καὶ ὄπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέσαι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν 24 ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ³⁵ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.” Καὶ αὐτὸς 25 εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδία τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πάσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφηται· οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ εἰσελ- 26 θεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μω- 27 σέως³⁶ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν³⁷ αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ³⁸. Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ 28 αὐτὸς προσεποιεῖτο³⁹ πορρωτέρω⁴⁰ πορεύεσθαι. καὶ 29 παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, “Μεῖνον μεθ’ ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστί, καὶ κέκλικεν⁴¹ ἡ ἡμέρα.” Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 30 κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ’ αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε⁴², καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ 31 διηνοιχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ’ αὐτῶν. Καὶ εἶπον⁴³ 32 πρὸς ἀλλήλους, “Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ⁴⁴ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;” Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ 33 ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους⁴⁵ τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέ- 34 γοντας, “Ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως⁴⁶, καὶ ὤφθη Σίμωνι.” Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ 35 ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς⁴⁷ 36 ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Εἰρήνη

³² γενόμενοι T. ³³ ὀρθρῖναι LT. ³⁴ ἦλθαν T. ³⁵ — καὶ L.
³⁶ Μωυσέως LT. ³⁷ διερμήνευεν LT. ³⁸ αὐτοῦ BE,
αὐτοῦ LT. ³⁹ προσεποιήσατο L (non marg.). ⁴⁰ πορρώτερον LT.
⁴¹ + [ἴδη] L. ⁴² ἠύλόγησεν L. ⁴³ εἶπαν T. ⁴⁴ — καὶ LT.
⁴⁵ ἠθροισμένους LT. ⁴⁶ ὄντως ἠγέρθη ὁ Κύριος L. ⁴⁷ — ὁ Ἰη-
σοῦς LT.

37 ὑμῖν⁴⁸·⁴⁹ Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι
 38 ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τί
 τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαί-
 39 νουσιν ἐν ταῖς καρδίαις⁵⁰ ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖράς μου
 καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι⁵¹. ψηλαφή-
 σατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ
 40 ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν
 41 ἐπέδειξεν⁵² αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας⁵³. ἔτι δὲ
 ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων⁵⁴,
 42 εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε;” Οἱ δὲ
 ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισ-
 43 σίου κηρίου⁵⁵. καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.
 44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς⁵⁶, “Οὗτοι οἱ λόγοι⁵⁷, οὓς ἐλάλησα
 πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι
 πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως⁵⁸ καὶ προ-
 45 φήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.” Τότε διήνοιξεν
 46 αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς, “Ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει⁵⁹ παθεῖν
 τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ
 47 ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετά-
 νοιαν καὶ ἄφεςιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξά-
 48 μενον⁶⁰ ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. ὑμεῖς δὲ ἐστε⁶¹ μάρτυρες
 49 τούτων. καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω⁶² τὴν ἐπαγγελίαν
 τοῦ πατρός μου ἐφ’ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ
 πόλει Ἱερουσαλήμ⁶³, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ
 ὕψους⁶⁴.”

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω⁶⁵ ἕως εἰς⁶⁶ Βηθανίαν· καὶ
 51 ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ
 ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ’

⁴⁸ — καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν T. ⁴⁹ + [ἐγὼ εἰμι, μὴ φο-
 βεῖσθε] L. ⁵⁰ τῇ καρδίᾳ L (non marg.) T. ⁵¹ ἐγὼ εἰμι
 αὐτός L (non marg.) T. ⁵² ἔδειξεν L. ⁵³ v. 40 deest in T.
⁵⁴ καὶ θαυμαζόντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς L. ⁵⁵ — καὶ ἀπὸ μελισσίου
 κηρίου L. ⁵⁶ πρὸς αὐτούς L marg. T. ⁵⁷ + μου T[L].
⁵⁸ Μωυσέως LT. ⁵⁹ — καὶ οὕτως ἔδει T[L]. ⁶⁰ ἀρξαμένων
 L marg. ⁶¹ — δέ ἐστε T. ⁶² ἐξαποστέλλω T. ⁶³ — Ἱερου-
 σαλήμ LT. ⁶⁴ ἐξ ὕψους δύναμιν T. ⁶⁵ [ἔξω] L. ⁶⁶ πρὸς
 L (non marg.).

αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν⁶⁷. καὶ αὐτοὶ 52
προσκυνήσαντες αὐτόν⁶⁸, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ
μετὰ χαρᾶς μεγάλης· καὶ ἦσαν διαπαντός ἐν τῷ 53
ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες⁶⁹ τὸν Θεόν. Ἀμήν^{70 71}.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ¹ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ².

ἘΝ ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν 1
Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς 2
τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ 3
ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν³. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν⁴, καὶ ἡ 4
ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ 5
σκοτία φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνο- 6
μα αὐτῷ Ἰωάννης. οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα 7
μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι
δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρ- 8
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ 9
φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ 10
ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ 11
ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον⁵ αὐτόν, 12
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, 13
οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀν-
δρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν 14
ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς

⁶⁷ — καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν T.
αὐτόν T.

⁶⁹ — καὶ εὐλογοῦντες T.

⁶⁸ — προσκυνήσαντες

⁷⁰ — Ἀμήν T[L].

⁷¹ Τὸ

κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις β'χοζ, κεφαλαίοις τμβ δ.

¹ — Ἅγιον BE.

² Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην LT.

³ Ὁ γέγο-

γεν, L.

⁴ ἔστιν L (non marg.).

⁵ ἔλαβαν T.

μονογενοῦς παρὰ πατρός,) πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

- 15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων,
 “Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, “Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος,
 16 ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.” Καὶ⁶
 ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν
 17 καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως⁷
 ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
 18 ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς
 υἱός⁸, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξη-
 19 γήσατο. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου,
 ὅτε ἀπέστειλαν⁹ οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς
 καὶ Λευίτας¹⁰, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, “Σὺ τίς εἶ;”
 20 Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγη-
 21 σεν, “Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγώ¹¹ ὁ Χριστός.” Καὶ ἠρώτησαν
 αὐτόν, “Τί οὖν; Ἡλίας¹² εἶ σύ;” Καὶ λέγει, “Οὐκ
 εἰμὶ.” “Ὁ προφήτης εἶ σύ;” Καὶ ἀπεκρίθη, “Οὐ.”
 22 Εἶπον¹³ οὖν¹⁴ αὐτῷ, “Τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισὶν δῶμεν
 23 τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;” Ἔφη,
 “Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐυθύνατε τὴν
 ὁδὸν Κυρίου·” καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας¹⁵ ὁ προφήτης.”
 24, 25 Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων· καὶ
 ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον¹⁶ αὐτῷ, “Τί οὖν βαπτί-
 ζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, οὔτε¹⁷ Ἡλίας¹², οὔτε¹⁷ ὁ
 26 προφήτης;” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων,
 “Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ¹⁸ ὑμῶν ἕστηκεν¹⁹,
 27 ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. αὐτός ἐστιν²⁰ ὁ ὀπίσω μου ἐρ-
 χόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν²¹. οὐ ἐγώ²² οὐκ
 εἰμὶ²³ ἄξιός ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδή-
 28 ματος.” Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾶ²⁴ ἐγένετο πέραν τοῦ
 Ἰορδάνου, ὅπου ἦν²⁵ Ἰωάννης βαπτίζων.

⁶ ὅτι L (non marg.) T. ⁷ Μωυσέως LT. ⁸ θεός L marg.
⁹ + πρὸς αὐτόν L. ¹⁰ Λευίτας T. ¹¹ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ L.
¹² Ἡλίας SE. ¹³ εἶπαν LT. ¹⁴ - οὖν L. ¹⁵ Ἡσαΐας L.
¹⁶ εἶπαν LT. ¹⁷ οὐδὲ LT. ¹⁸ - δὲ T. ¹⁹ στήκει L marg.
²⁰ - αὐτός ἐστιν T[L]. ²¹ - ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν T[L].
²² - ἐγὼ T[L]. ²³ + ἐγὼ T. ²⁴ Βηθαβαρᾶ E, Βηθανία LT.
²⁵ + ὁ L.

Τῆ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης²⁶ τὸν Ἰησοῦν ἐρ- 29
 χόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει, “Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ
 Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός 30
 ἐστι περὶ²⁷ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὁπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ,
 ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. καὶ γὰρ 31
 οὐκ ἤδειν αὐτόν· ἀλλ’ ἵνα φανερωθῆ τῷ Ἰσραήλ, διὰ
 τοῦτο ἦλθον ἐγὼ²⁸ ἐν τῷ²⁹ ὕδατι βαπτίζων.” Καὶ 32
 ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων, “Ὅτι τεθέαμαι τὸ
 Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ³⁰ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ,
 καὶ ἔμεινεν ἐπ’ αὐτόν. καὶ γὰρ οὐκ ἤδειν αὐτόν· ἀλλ’ 33
 ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν,
 Ἐφ’ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον
 ἐπ’ αὐτόν, οὗτός³¹ ἐστὶν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι
 Ἀγίῳ. καὶ γὰρ ἐώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός 34
 ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.”

Τῆ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ³² Ἰωάννης, καὶ ἐκ 35
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ 36
 περιπατοῦντι, λέγει, “Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ³³.” Καὶ 37
 ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ³⁴ λαλοῦντος, καὶ ἠκο-
 λούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ 38
 θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, “Τί 39
 ζητεῖτε;” Οἱ δὲ εἶπον³⁵ αὐτῷ, “Ῥαββί³⁶,” (ὃ λέγεται
 ἐρμηνευόμενον³⁷, Διδάσκαλε,) “ποῦ μένεις;” Λέγει 40
 αὐτοῖς, “Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε³⁸.” Ἦλθον³⁹ 40 καὶ εἶδον⁴¹
 ποῦ μένει· καὶ παρ’ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκεί-
 νην· ὥρα δὲ⁴² ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν⁴³ Ἀνδρέας ὁ ἀδελ- 41
 φὸς Σίμωνος Πέτρου, εἰς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων
 παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. εὕρισκει 42
 οὗτος πρῶτος⁴⁴ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ
 λέγει αὐτῷ, “Εὕρηκαμεν τὸν Μεσσίαν,” (ὃ ἐστὶ μεθ-
 ἐρμηνευόμενον, ὁ⁴⁵ Χριστός·) καὶ⁴⁶ ἤγαγεν αὐτὸν 43

26 —ὁ Ἰωάννης LT. 27 ὑπὲρ LT. 28 ἐγὼ ἦλθον L marg.
 29 —τῷ L. 30 ὡς LT. 31 αὐτός L marg. 32 —ὁ L.
 33 + [ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου] L. 34 οἱ δύο μαθηταὶ
 αὐτοῦ L marg. 35 εἶπαν LT. 36 Ῥαββεί T. 37 μεθ-
 ἐρμηνευόμενον L. 38 ὄψεσθε T. 39 ἦλθον T. 40 + [οὖν] L.
 41 εἶδαν LT. 42 —δὲ LT. 43 + [δὲ] L. 44 πρῶτον L.
 45 —ὁ LT. 46 —καὶ T[L].

πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας δὲ⁴⁷ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, “Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ⁴⁸. σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς.” ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς⁴⁹ ἐξελθεῖν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· καὶ εὕρισκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ⁵⁰,
45 “Ἀκολούθει μοι.” Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθ-
46 σαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εὕρισ-
κει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, “Ὅν
ἔγραψε Μωσῆς⁵¹ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὐρή-
καμεν, Ἰησοῦν τὸν⁵² υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζα-
47 ρέτ.⁵³” Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, “Ἐκ Ναζαρέτ⁵³
δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι;” Λέγει αὐτῷ⁵⁴ Φίλιππος,
48 “Ἐρχου καὶ ἴδε.” Εἶδεν ὁ⁵⁵ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ
ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, “Ἴδε
49 ἀληθῶς Ἰσραηλίτης⁵⁶, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.” Λέγει
αὐτῷ Ναθαναήλ, “Πόθεν με γινώσκεις;” Ἀπεκρίθη
ὁ⁵⁷ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
50 φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἰδόν σε.” Ἀπε-
κρίθη⁵⁸ Ναθαναήλ καὶ λέγει⁵⁹ αὐτῷ⁶⁰, “Ῥαββί⁶¹, σὺ εἶ
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς⁶² τοῦ Ἰσραήλ.”
51 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ὅτι εἶπόν σοι,
⁶³Εἰδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τού-
52 των ὄψει⁶⁴.” Καὶ λέγει αὐτῷ, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀπ’ ἄρτι⁶⁵ ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγότα, καὶ
τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαί-
νοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.”

2 ΚΑΙ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ¹ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ²
τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ.
2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς
3 τὸν γάμον. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ
4 τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, “Οἶνον οὐκ ἔχουσι.”³ Λέγει

47 — δὲ T. 48 Ἰωάνου L (non marg.), Ἰωάννου T. 49 — ὁ
Ἰησοῦς LT. 50 + ὁ Ἰησοῦς LT. 51 Μωυσῆς LT.
52 — τὸν L. 53 Ναζαρέθ BE. 54 + ὁ LT. 55 — ὁ LT.
56 Ἰσραηλείτης T. 57 — ὁ LT. 58 + [αὐτῷ] L. 59 — καὶ
λέγει T[L]. 60 — αὐτῷ LT. 61 Ῥαββεί T. 62 ὁ βασιλεὺς
εἶ L, βασιλεὺς εἶ T. 63 + ὅτι LT. 64 ὄψη LT. 65 — ἀπ’ ἄρτι L.
¹ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ L marg. ² Κανᾶ BELT. ³ + [καὶ] L.

αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου.” Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, 5
 “Ὁ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.” Ἦσαν δὲ ἐκεῖ 6
 ὑδρίαί λίθιναι⁴ ἐξ κείμεναι⁵ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν
 Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνά μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέ- 7
 γει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος.”
 Καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. Καὶ λέγει αὐτοῖς, 8
 “Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ.”
 Καὶ⁶ ἤνεγκαν. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ 9
 ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν·
 (οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ·)
 φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλίνος, καὶ λέγει αὐτῷ, 10
 “Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ
 ὅταν μεθυσθῶσι, τότε⁷ τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας
 τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.” Ταύτην ἐποίησε τὴν⁸ 11
 ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ⁹ τῆς Γαλι-
 λαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευ-
 σαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

ΜΕΤΑ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοῦμ⁹, αὐτὸς καὶ 12
 ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ¹⁰, καὶ οἱ μαθη-
 ταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν¹¹ οὐ πολλὰς ἡμέρας.
 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη 13
 εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. καὶ εὔρεν ἐν τῷ ἱερῷ 14
 τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς,
 καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. καὶ ποιήσας φρα- 15
 γέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ,
 τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας. καὶ τῶν κολλυβιστῶν
 ἐξέχεε τὸ κέρμα¹², καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε· καὶ 16
 τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, “Ἄρατε ταῦτα
 ἐντεῦθεν· ¹³μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου
 οἶκον ἐμπορίου.” Ἐμνήσθησαν δὲ¹⁴ οἱ μαθηταὶ αὐ- 17
 τοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, “Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου

⁴ λίθιναι ὑδρίαί L (non marg.) T.

⁵ κείμεναι transfert T in

locum post Ἰουδαίων.

⁶ οἱ δὲ L marg.

⁷ [τότε] L.

⁸ (ν) — τὴν LT.

⁹ Καφαρναοῦμ LT.

¹⁰ [αὐτοῦ] L.

¹¹ ἔμεινεν L marg.

¹² τὰ κέρματα L marg.

¹³ +[καὶ] L.

¹⁴ — δὲ T[L].

18 σου κατέφαγέ¹⁵ με. Ἐπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
καὶ εἶπον¹⁶ αὐτῷ, “Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι
19 ταῦτα ποιεῖς;” Ἐπεκρίθη ὁ¹⁷ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, “Λύσατε τὸν ναὸν τούτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέ-
20 ραις ἐγερῶ αὐτόν.” Εἶπον¹⁸ οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, “Τεσ-
σαράκοντα¹⁹ καὶ ἕξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος,
21 καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;” Ἐκεῖνος δὲ
22 ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ὅτε οὖν
ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι
τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς²⁰. καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ
23 τῷ λόγῳ ᾧ²¹ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. ὡς δὲ ἦν ἐν²² Ἱεροσο-
λύμοις ἐν τῷ πάσχα, ἐν²³ τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευ-
σαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα
24 ἃ ἐποίει. αὐτὸς δὲ ὁ²⁴ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἐαυτὸν²⁵
25 αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· καὶ ὅτι οὐ
χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ²⁶ ἀνθρώπου·
αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3 ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος
2 ὄνομα αὐτῷ, ἀρχὸν τῶν Ἰουδαίων. οὗτος ἦλθε πρὸς
τὸν Ἰησοῦν¹ νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ῥαββί², οἶδαμεν
ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦ-
τα τὰ σημεῖα δύναται³ ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ
3 Θεὸς μετ’ αὐτοῦ.” Ἐπεκρίθη ὁ⁴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτῷ, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ
ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.”
4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, “Πῶς δύναται ἄν-
θρωπος γεννηθῆναι γέρον ὢν; μὴ δύναται εἰς τὴν
κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ
5 γεννηθῆναι;” Ἐπεκρίθη ὁ⁴ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύ-
ματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
6 Θεοῦ. τὸ γεγεννημένον⁵ ἐκ τῆς σαρκός, σὰρξ ἐστὶ

¹⁵ καταφάγεται LT. ¹⁶ εἶπαν LT. ¹⁷ —ὁ LT. ¹⁸ εἶπαν LT.
¹⁹ Τεσσαράκοντα T. ²⁰ —αὐτοῖς LT. ²¹ ὄν L. ²² + τοῖς LT.
²³ [ἐν] L. ²⁴ —ὁ LT. ²⁵ αὐτὸν LT. ²⁶ —τοῦ L.
¹ αὐτὸν LT. ² Ῥαββεί T. ³ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα LT.
⁴ —ὁ LT. ⁵ γεγεννημένον E.

καὶ τὸ γεγεννημένον⁵ ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι 7 ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν 8 αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ⁶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.” Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, 9 “Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;” Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη- 10 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, 11 ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὁ ἑώρακαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ 12 ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέ- 13 βηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ 14 καθὼς Μωσῆς⁸ ὑψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ⁹ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ 15 πιστεύων εἰς αὐτὸν¹⁰ μὴ ἀπόληται, ἀλλ'¹¹ ἔχη ζωὴν αἰώνιον. οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, 16 ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ 17 εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνε- 18 ται· ὁ δέ¹² μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. αὕτη δέ ἐστίν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν 19 κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν¹³ τὰ ἔργα. πᾶς 20 γὰρ ὁ φαῦλα πράσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ 21 δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.”

⁶ ἢ L⁷ -ὁ LT.⁸ Μωσῆς LT.⁹ ὑψωθῆναι δεῖ

L marg.

¹⁰ ἐπ' αὐτὸν L (text.), ἐν αὐτῷ L marg. T.¹¹ -μὴ ἀπόληται ἀλλ' T[L].¹² [δὲ] L.¹³ αὐτῶν πονηρὰ LT.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ-
 τοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν. καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ'
 23 αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων
 ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν
 24 ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. οὐπω γὰρ
 25 ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. Ἐγένε-
 νετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ
 26 Ἰουδαίων¹⁴ περὶ καθαρισμοῦ· καὶ ἦλθον¹⁵ πρὸς τὸν
 Ἰωάννην καὶ εἶπον¹⁶ αὐτῷ, “Ραββί¹⁷, ὃς ἦν μετὰ σοῦ
 πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος
 27 βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.” Ἀπε-
 κρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, “Οὐ δύναται ἄνθρωπος
 λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
 28 οὐρανοῦ. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ
 εἰμι ἐγώ¹⁸ ὁ Χριστός, ἀλλ’ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμι
 29 ἔμπροσθεν ἐκείνου. ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος
 ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ
 ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾶ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμ-
 30 φίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἣ ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκείνον
 31 δεῖ ἀυξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. ὁ ἄνωθεν ἐρχό-
 μενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ
 τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
 32 νοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί, καὶ¹⁹ ὁ ἐώρακε
 καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐ-
 33 τοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν,
 34 ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθῆς ἐστιν. ὃν γὰρ ἀπέ-
 στείλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ
 35 ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεός²⁰ τὸ Πνεῦμα. ὁ πατὴρ
 ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
 36 τοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ
 δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ’ ἡ ὀργὴ
 τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ’ αὐτόν.”

4 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι,
 ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ

¹⁴ Ἰουδαίου L T. ¹⁵ ἦλθαν T. ¹⁶ εἶπαν T. ¹⁷ Ραββεῖ T.
¹⁸ Ἐγὼ οὐκ εἰμι L (non marg.). ¹⁹ — καὶ T[L]. ²⁰ — ὁ
 Θεός T[L].

Ἰωάννης· (καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτισεν, 2
 ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·) ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ 3
 ἀπῆλθε πάλιν¹ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρ- 4
 χεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν 5
 τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ², πλησίον τοῦ χω-
 ρίου δ³ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἦν δὲ 6
 ἐκεῖ πηγή τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ
 τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα
 ἦν ὡσεὶ⁴ ἕκτη. Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀν- 7
 τλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Δός μοι πιεῖν⁵”.
 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, 8
 ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ 9
 Σαμαρείτις, “Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν⁶
 αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος⁷”; οὐ γὰρ ⁸συν-
 χρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 10
 καὶ εἶπεν αὐτῇ, “Εἰ ἤδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ
 τίς ἐστίν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν⁹, σὺ ἂν ἤτησας
 αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν.” Λέγει αὐτῷ 11
 ἡ γυνή, “Κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ
 ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ 12
 μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν
 τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπινε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ,
 καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;” Ἀπεκρίθη ὁ¹⁰ Ἰησοῦς καὶ 13
 εἶπεν αὐτῇ, “Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου,
 διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ 14
 δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ¹¹ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ
 ὕδωρ δ⁸ δώσω αὐτῷ¹², γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγή ὕδατος
 ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.” Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ 15
 γυνή, “Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ,
 μηδὲ ἔρχομαι¹³ ἐνθάδε ἀντλεῖν.” Λέγει αὐτῇ ὁ¹⁴ 16
 Ἰησοῦς¹⁵, “Ὑπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου¹⁶, καὶ
 ἔλθ' ἐνθάδε.” Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν¹⁷, “Οὐκ 17

1 — πάλιν T. 2 Σιχάρ BE. 3 οὐ LT. 4 ὡς LT.
 5 πείν T. 6 πίν L, πείν T. 7 γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὔσης LT.
 8 συν T. 9 πείν T. 10 — ὁ LT. 11 διψήσει LT.
 12 ab οὐ μὴ usque ad δώσω αὐτῷ uncinis includit L. 13 ἔρχομαι T.
 14 — ὁ LT. 15 — Ἰησοῦς T[L]. 16 σου τὸν ἄνδρα T.
 17 + [αὐτῷ] L.

ἔχω ἄνδρα.” Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Καλῶς εἶπας,
 18 Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω¹⁸. πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ
 νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρη-
 19 κας. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, “Κύριε, θεωρῶ ὅτι προ-
 20 φήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει¹⁹
 προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύ-
 21 μοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν²⁰.” Λέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Γύναι, πίστευσόν μοι²¹, ὅτι ἔρχεται
 ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύ-
 22 μοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ
 οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ
 23 σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ’²² ἔρχεται ὥρα
 καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσ-
 κυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ
 γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας
 24 αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας
 αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.”
 25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, “Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται”
 (ὁ λεγόμενος Χριστός·) “ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγ-
 26 γελεῖ ἡμῖν πάντα²³.” Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Ἐγώ
 27 εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.” Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον²⁴ οἱ μαθη-
 τὰὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν²⁵ ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει·
 οὐδεὶς μέντοι εἶπε, “Τί ζητεῖς;” ἢ, “Τί λαλεῖς μετ’
 αὐτῆς;”
 28 Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλ-
 29 θεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, “Δεῦτε,
 ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα·
 30 μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;”²⁶ Ἐξῆλθον οὖν²⁷ ἐκ
 τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.
 31 Ἐν δὲ²⁸ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταί, λέ-
 32 γοντες, “Ῥαββί²⁹, φάγε.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐγώ
 33 βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.” Ἐλεγον

¹⁸ ἔχεις L marg.¹⁹ τῷ ὄρει τούτῳ L (non marg.) T.²⁰ προσκυνεῖν δεῖ LT.²¹ Πίστευέ μοι γύναι L marg. T, αὶ Γύναι

πίστευέ μοι L text.

²² ἀλλὰ LT.²³ ἅπαντα T.²⁴ ἦλθον T.²⁵ ἐθαύμαζον LT.²⁶ +[καὶ] L.²⁷ -οὖν LT.²⁸ -δὲ T[L].²⁹ Ῥαββεί T.

οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, “Μήτις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;” Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἐμὸν³⁴ βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ³⁰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε,³⁵ ὅτι ἔτι τετράμηνόν³¹ ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη³². καὶ³³ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ³⁶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος³⁷ ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὁ³⁸ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.” Ἐκ δὲ τῆς³⁹ πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυροῦσης, “Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα.” Ὡς οὖν⁴⁰ ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μείναι παρ’ αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ⁴¹ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ⁴² τε γυναικὶ ἔλεγον, “Ὅτι³⁴ οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός³⁵.”

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ⁴³ ἀπῆλθεν³⁶ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ ὁ³⁷ Ἰησοῦς⁴⁴ ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέ-⁴⁵ ξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ³⁸ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς³⁹ πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς⁴⁶ Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις

³⁰ ποιήσω L.
T[L].
ἀπῆλθεν T[L].

³¹ τετράμηνός LT.
³⁴ [ὅτι] L.

³⁷ —ὁ LT.

³² ἤδη T.

³⁵ —ὁ Χριστός LT.

³⁸ ὅσα LT.

³³ —καὶ

³⁶ —καὶ

³⁹ —ὁ Ἰησοῦς LT.

47 βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ⁴⁰. οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα αὐτόν⁴¹ ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ 48 ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, “Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.” 49 Λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός, “Κύριε, κατάβηθι 50 πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Πορεύου· ὁ υἱὸς σου ζῆ.” Καὶ⁴² ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ⁴³ εἶπεν αὐτῷ⁴⁴ Ἰησοῦς, 51 καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δούλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν⁴⁵ αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες, “Ὅτι ὁ παῖς σου⁴⁶ ζῆ.” Ἐπύθετο οὖν παρ’ αὐτῶν τὴν ὥραν⁴⁷ ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον⁴⁸ αὐτῷ, “Ὅτι χθὲς⁴⁹ ὥραν ἐβδόμην ἀφήκεν αὐτόν ὁ 53 πυρετός.” Ἔγνω οὖν ὁ πατήρ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ὅτι⁵⁰ ὁ υἱὸς σου ζῆ.” 54 Καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

5 ΜΕΤΑ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη 2 ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἣ ἐπιλεγομένη Ἐβραϊστὶ Βηθσεδά², πέντε στοὰς ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ³ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ⁴ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος 4 κίνησιν. ἄγγελος γὰρ⁵ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα, καὶ ἐτάρασσε τὸ⁶ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγένετο, ᾧ 5 δῆποτε⁷ κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος 6 ἔκει τριακονταοκτῶ⁸ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ⁹. τοῦτον

⁴⁰ Καφαρναούμ LT.

⁴¹ - αὐτόν T[L].

⁴² - καὶ T[L].

⁴³ ὄν L.

⁴⁴ + ὁ BLT.

⁴⁵ ἀπήντησαν LT.

⁴⁶ αὐτοῦ L.

⁴⁷ τὴν ὥραν παρ’ αὐτῶν LT.

⁴⁸ εἶπον οὖν T.

⁴⁹ ἐχθὲς LT.

⁵⁰ - Ὅτι L.

¹ - ὁ LT.

² Βηθσαιδά L marg.

³ - πολὺ T[L].

⁴ ἀδ ἐκδεχομένων v. 3 usque ad fin. v. 4 omittit T.

⁵ + [κυρίου] L.

⁶ ἐτάρασσετο τὸ L marg.

⁷ οἰωδηποτοῦν L.

⁸ τριάκοντα καὶ

([καὶ]L) ὀκτῶ LT.

⁹ + αὐτοῦ T[L].

ιδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, “Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι;” ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, “Κύριε, ἄνθρωπον 7 οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ¹⁰ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἐγει- 8 ραι¹¹, ¹²ἄρον τὸν κράββατόν¹³ σου, καὶ περιπάτει.” Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν 9 κράββατον¹³ αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ ¹⁰τεθεραπευμένῳ, “Σάββατόν ἐστιν· ¹⁴οὐκ ἔξεστί σοι ἄραι τὸν ¹³κράββατον¹⁵.” ¹⁶Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, “Ὁ ¹¹ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἄρον τὸν κράββατόν¹³ σου, καὶ περιπάτει.” Ἠρώτησαν οὖν¹⁷ αὐ- ¹²τόν, “Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, Ἄρον τὸν κράββατόν¹³ σου¹⁸, καὶ περιπάτει;” Ὁ δὲ ἰαθεὶς¹⁹ οὐκ ¹³ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὕρισκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ¹⁴ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ἴδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τι σοι²⁰ γένηται.” ²¹Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε²² τοῖς Ἰου- ¹⁵δαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.

Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι²³, ¹⁶καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι²⁴, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, “Ὁ ¹⁷πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὼ ἐργάζομαι.” Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ¹⁸ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυνε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ. ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ¹⁹“Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν

¹⁰ βάλλῃ LT.
τον LT.

¹⁷ — οὖν T[L].

²⁰ σοί τι LT.

²³ οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν L (non marg.) T.
αὐτὸν ἀποκτεῖναι T[L].

¹¹ Ἐγειρε LT.

¹⁴ +[καὶ] L.

¹⁸ — τὸν κράββατόν σου T.

²¹ +[καὶ] L.

¹² +[καὶ] L.

¹⁵ +σου L.

²² εἶπεν L marg.

²⁴ — καὶ ἐζήτουν

¹³ κράβατ-

¹⁶ ὅς δὲ L.

¹⁹ ἀσθενῶν T.

ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα
 ποιούντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ²⁵, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς
 20 ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ²⁶ τὸν υἱόν, καὶ
 πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα
 21 τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὡσ-
 περ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ,
 22 οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ
 πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε
 23 τῷ υἱῷ· ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι
 τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πα-
 24 τέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν,
 ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμ-
 ψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρ-
 χεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν
 25 ζωὴν. Ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ
 νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ
 26 υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται²⁷. ὡσπερ
 γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ
 27 υἱῷ²⁸ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ
 28 καὶ²⁹ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. μὴ
 θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν
 29 τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ
 ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστα-
 σιν ζωῆς· οἱ δὲ³⁰ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν
 30 κρίσεως. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν.
 καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία
 ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ
 31 θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός³¹. Ἐὰν ἐγὼ μαρ-
 τυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀλη-
 32 θής. ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα
 ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
 33 “ Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρ-
 34 τύρηκε τῇ ἀληθείᾳ· ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν

²⁵ ἐκεῖνος ποιεῖ L marg.
 σιν LT.

³⁰ — δὲ T[L].

²⁶ ἀγαπᾷ L marg.

²⁸ καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν L marg.

³¹ — πατρός LT.

²⁷ ζήσου-

²⁹ — καὶ L.

μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς
σωθῆτε. ἐκείνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαί- 35
νων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιασθῆναι³² πρὸς ὦραν
ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μεῖζω³³ 36
τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ³⁴ μοι ὁ πατήρ
ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ³⁵ ποιῶ, μαρ-
τυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε· καὶ ὁ 37
πέμψας με πατήρ, αὐτὸς³⁶ μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ.
οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε³⁷, οὔτε εἶδος αὐ-
τοῦ ἐωράκατε. καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μέ- 38
νοντα ἐν ὑμῖν³⁸, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκείνος, τούτῳ
ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. Ἐρευνᾶτε³⁹ τὰς γραφάς, ὅτι 39
ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖ-
ναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε 40
ἐλθεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ ἀν- 41
θρώπων οὐ λαμβάνω· ἀλλ'⁴⁰ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν 42
ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλή- 43
λυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβά-
νετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
ἐκείνον λήψεσθε⁴¹. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, 44
δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν
τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ⁴² οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε 45
ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν
ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς⁴³, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.
εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῆ⁴⁴, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ 46
γὰρ ἐμοῦ ἐκείνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμ- 47
μασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύ-
σετε ;”

ΜΕΤΑ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θα- 6
λάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· καὶ ἠκολού- 2
θει¹ αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐώρων² αὐτοῦ³ τὰ σημεῖα
ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος 3

³² ἀγαλλιασθῆναι LT, at πρὸς ὦραν ἀγαλλιασθῆναι L marg. ³³ μεί-
ζων L. ³⁴ δέδωκέν T. ³⁵ — ἐγὼ L. ³⁶ ἐκείνος L
marg. T. ³⁷ πώποτε ἀκηκόατε L. ³⁸ ἐν ὑμῖν μένοντα L
marg. T. ³⁹ ἐραυνᾶτε T. ⁴⁰ ἀλλὰ LT. ⁴¹ λήψεσθε LT.
⁴² [Θεοῦ] L. ⁴³ Μωσῆς LT. ⁴⁴ Μωσοῦ LT.
¹ ἠκολούθει δὲ LT. ² ἐθεώρων L. ³ — αὐτοῦ LT.

4 ο⁴ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐ-
 4 τοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἢ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.
 5 ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς⁵, καὶ θεασά-
 μενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει
 πρὸς τὸν⁶ Φίλιππον, “Πόθεν ἀγοράσομεν⁷ ἄρτους,
 6 ἵνα φάγωσιν οὗτοι;” Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐ-
 7 τόν· αὐτὸς γὰρ ἤδει τί ἔμελλε⁸ ποιεῖν. ἀπεκρίθη
 αὐτῷ Φίλιππος, “Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ
 ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν⁹ βραχὺ τι¹⁰
 8 λάβῃ.” Λέγει αὐτῷ εἰς ἕκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
 9 Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, “Ἔστι παιδά-
 ριον ἐν¹¹ ᾧδε, δ¹² ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο
 10 ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους;” Εἶπε
 δε¹³ ὁ Ἰησοῦς, “Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπε-
 σεῖν.” ἦν δὲ χόρτος πολὺς¹⁴ ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσον¹⁵
 οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι.
 11 ἔλαβε δε¹⁶ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας
 διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ¹⁷ τοῖς ἀνακειμέ-
 12 νοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. ὡς
 δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, “Συν-
 αγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι
 13 ἀπόληται.” Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα
 κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κρι-
 14 θίνων, ἃ ἐπερίσσευσεν¹⁸ τοῖς βεβρωκόσιν. οἱ οὖν ἄν-
 θρωποι ἰδόντες δὲ ἐποίησε σημεῖον¹⁹ ὁ Ἰησοῦς²⁰, ἔλεγον,
 “Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος
 15 εἰς τὸν κόσμον.” Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν
 ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάξαι αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτόν²¹
 βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
 16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
 17 ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρ-

4 — ὁ LT.

5 τοὺς ὀφθαλμούς ὁ Ἰησοῦς LT.

6 — τὸν L.

7 ἀγοράσωμεν LT.

8 ἤμελλεν T.

9 — αὐτῶν LT.

10 [τι] L.

11 [ἐν] L.

12 ὅς LT.

13 — δε T[L].

14 πολὺς χόρτος L marg.

15 ἀνέπεσαν LT.

16 (ν) οὖν LT.

17 — τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ LT.

18 ἐπερίσσευσαν LT.

19 ἃ ἐποίησεν σημεῖα L marg.

20 — ὁ Ἰησοῦς T.

21 — αὐτόν LT.

χοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ²². καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ²³ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ἧ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος 18 διηγείρετο²⁴. ἐληλακότες οὖν ὡς²⁵ σταδίους εἰκοσι- 19 πέντε²⁶ ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, 20 “Ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.” Ἦθελον οὖν λαβεῖν 21 αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο²⁷ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσ- 22 σης, ἰδὼν²⁸ ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἐν ἐκείνῳ εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ²⁹, καὶ ὅτι οὐ συνεισηῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον³⁰, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον, ἀλλὰ δὲ ἦλθε πλοιάρια³¹ ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ 23 τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου· ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν 24 ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν καὶ³² αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα³³, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναούμ²², ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσ- 25 σης, εἶπον αὐτῷ, “Ῥαββί³⁴, πότε ὧδε γέγονας;” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, “Ἀμὴν ἀμὴν 26 λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ’ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ἐργά- 27 ζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός.” Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, “Τί 28 ποιούμεν³⁵, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;” Ἀπε- 29 κρίθη ὁ³⁶ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν

²² Καφαρναούμ LT. ²³ οὐπω L (non mag.). ²⁴ διεγείρετο T.
²⁵ ὡσεὶ L. ²⁶ εἰκοσι πέντε LT. ²⁷ ἐγένετο τὸ πλοῖον LT.
²⁸ εἶδον L. ²⁹ — ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ LT.
³⁰ πλοῖον L. ³¹ πλοῖα L. ³² — καὶ LT. ³³ πλοῖα LT.
³⁴ Ῥαββεί T. ³⁵ ποιῶμεν ELT. ³⁶ — ὁ T.

30 ἐκεῖνος.” Εἶπον οὖν αὐτῷ, “Τί οὖν ποιεῖς σὺ ση-
 μεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;
 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 καθὼς ἐστι γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδω-
 32 κεν αὐτοῖς φαγεῖν.” Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
 “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ Μωσῆς³⁷ δέδωκεν³⁸ ὑμῖν
 τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ’ ὁ πατήρ μου δί-
 δωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
 33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ
 34 οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοῦς³⁹ τῷ κόσμῳ.” Εἶπον οὖν
 πρὸς αὐτόν, “Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον
 35 τοῦτον.” Εἶπε δὲ⁴⁰ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἐγὼ εἰμι ὁ
 ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, οὐ μὴ πεινά-
 σῃ⁴¹· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ διψήσῃ⁴² πώ-
 36 ποτε. ἀλλ’ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με⁴³, καὶ οὐ
 37 πιστεύετε. πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμέ
 ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω·
 38 ὅτι καταβέβηκα ἐκ⁴⁴ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ
 θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.
 39 τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός⁴⁵,
 ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ
 40 ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο δὲ⁴⁶
 ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με⁴⁷, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν
 τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον,
 καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ⁴⁸ ⁴⁹τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.”
 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν,
 42 “Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.” καὶ
 ἔλεγον, “Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ,
 οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς
 οὖν⁵⁰ λέγει οὗτος⁵¹, Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέ-
 43 βηκα;” Ἀπεκρίθη οὖν⁵² ὁ⁵³ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ-
 44 τοῖς, “Μὴ γογγύζετε μετ’ ἀλλήλων. οὐδεὶς δύναται

37 Μωσῆς LT.

38 ἔδωκεν L.

39 διδοῦς ζωὴν L marg.

40 -δὲ T[L].

41 πεινάσει L.

42 διψήσει LT.

43 [με] L.

44 ἀπὸ LT.

45 -πατρός LT.

46 γάρ LT.

47 πατρός

μου L (non marg.) T.

48 [ἐγὼ] L.

49 +ἐν LT.

50 νῦν T.

51 [οὗτος] L.

52 -οὖν T[L].

53 -ὁ T.

ἐλθεῖν πρὸς με⁵⁴, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, καὶ ἐγὼ⁵⁵ ἀναστήσω αὐτόν⁵⁶ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, ‘Καὶ 45 ἔσονται πάντες διδακτοὶ τοῦ⁵⁷ Θεοῦ.’ Πᾶς οὖν⁵⁸ ὁ ἀκούσας⁵⁹ παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς με· οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἐώρακεν⁶⁰, εἰ μὴ ὁ ὢν 46 παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἐώρακε τὸν πατέρα. ἀμὴν 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ⁶¹, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. οἱ πατέρες 48, 49 ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ⁶², καὶ ἀπέθανον· οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, 50 ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. ἐγὼ εἰμι ὁ 51 ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐὰν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω⁶³ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.” Ἐμάχοντο 52 οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι⁶⁴ λέγοντες, “Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα⁶⁵ φαγεῖν;” Εἶπεν 53 οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ 54 τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ⁶⁶ ἀναστήσω αὐτόν⁶⁷ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς⁶⁸ ἐστὶ βρώσις, καὶ 55 τὸ αἷμά μου ἀληθῶς⁶⁸ ἐστὶ πόσις. ὁ τρώγων μου 56 τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, 57 καὶ ἐγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, καὶ κείνος ζήσεται⁶⁹ δι’ ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ⁷⁰ 58 οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν⁷¹ τὸ μάννα⁷², καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τούτον

54 ἐμέ T. 55 καὶ ἐγὼ LT. 56 + ἐν LT. 57 - τοῦ LT.
 58 - οὖν LT. 59 ἀκούων T. 60 ἐώρακέν τις LT. 61 - εἰς ἐμέ T.
 62 ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα L (non marg.) T. 63 - ἦν ἐγὼ δώσω L.
 64 οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἀλλήλους L (non marg.). 65 καὶ κείνος ζήσεται⁶⁹ LT.
 66 καὶ ἐγὼ LT. 67 + ἐν T[L]. 68 ἀληθῆς LT.
 69 ζήσεται LT. 70 ἐξ LT. 71 - ὑμῶν LT. 72 - τὸ μάννα T.

59 τὸν ἄρτον, ζήσεται⁷³ εἰς τὸν αἰῶνα.” Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναούμ⁷⁴.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, “Σκληρὸς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος⁷⁵. τίς δύναται
61 αὐτοῦ ἀκούειν;” Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν
62 αὐτοῖς, “Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ
63 πρότερον; τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ⁷⁶ ὑμῖν,
64 πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστίν. ἀλλ’ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν.” Ἦιδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ
Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἳ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστίν
65 ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε, “Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ἦ
66 δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου⁷⁷.” Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ⁷⁸ εἰς τὰ ὀπίσω,
67 καὶ οὐκ ἔτι⁷⁹ μετ’ αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, “Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπά-
68 γειν;” Ἀπεκρίθη οὖν⁸⁰ αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις·
69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν, καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ
70 ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς⁸¹ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος⁸².” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς⁸³, “Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώ-
δεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διάβολός ἐστιν;”
71 Ἐλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτην⁸⁴. οὗτος γὰρ ἤμελλεν⁸⁵ αὐτὸν παραδιδόναι⁸⁶, εἰς ὧν⁸⁷ ἐκ τῶν δώδεκα.

7 **ΚΑΙ** περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα¹ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι
2 ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. Ἦν δὲ ἐγγὺς

73 ζήσει T. 74 Καφαρναούμ LT. 75 ὁ λόγος οὗτος LT.
76 λελάληκα LT. 77 —μου LT. 78 [ἐκ] τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
ἀπῆλθον L. 79 οὐκέτι BELT. 80 —οὖν LT. 81 ὁ ἅγιος LT.
82 —τοῦ ζῶντος LT. 83 —ὁ Ἰησοῦς T. 84 Ἰσκαριώτου LT.
85 ἔμελλεν L. 86 παραδιδόναι αὐτόν LT. 87 —ὧν L.
1 μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς LT.

ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν 3
 πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, “Μετάβηθι ἐντεῦθεν,
 καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου
 θεωρήσωσι² τὰ ἔργα σου³ ἃ ποιεῖς· οὐδεὶς γὰρ ἐν 4
 κρυπτῷ τι⁴ ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς⁵ ἐν παρρησίᾳ εἶναι.
 εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.”
 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 5
 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω 6
 πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν
 ἔτοιμος. οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ 7
 μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα
 αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν 8
 ταύτην⁶. ἐγὼ οὐπω⁷ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην,
 ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς⁸ οὐπω πεπλήρωται.” Ταῦτα δὲ⁹
 εἰπὼν αὐτοῖς¹⁰, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς 10
 ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν¹¹, οὐ φανερώς, ἀλλ’¹² ὡς ἐν
 κρυπτῷ. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ 11
 ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, “Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;” Καὶ γογ- 12
 γυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν¹³ ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν
 ἔλεγον, “Ὅτι ἀγαθὸς ἐστιν.” ἄλλοι δὲ¹⁴ ἔλεγον,
 “Οὐ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.” Οὐδεὶς μέντοι 13
 παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν
 Ἰουδαίων.

Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη ὁ¹⁵ Ἰησοῦς 14
 εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε. καὶ ἐθαύμαζον¹⁶ οἱ Ἰου- 15
 δαῖοι λέγοντες, “Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ με-
 μαθηκώς;” Ἀπεκρίθη¹⁷ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, 16
 “Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἐστὶν ἐμῆ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαν-
 τός με· ἐάν τις θέλη τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώ- 17
 σεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν,
 ἢ ἐγὼ ἀπ’ ἐμαντοῦ λαλῶ. ὁ ἀφ’ ἐαυτοῦ λαλῶν, 18

² θεωρήσουσιν T. ³ σου τὰ ἔργα L. ⁴ τι ἐν κρυπτῷ L.
⁵ αὐτὸ L. ⁶ —ταύτην LT. ⁷ οὐκ T. ⁸ ἐμὸς καιρὸς LT.
⁹ —δὲ T. ¹⁰ αὐτὸς T. ¹¹ εἰς τὴν ἑορτὴν, τότε καὶ αὐτὸς
ἀνέβη L. ¹² ἀλλὰ LT. ¹³ περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς LT.
¹⁴ —δὲ T. ¹⁵ —ὁ LT. ¹⁶ ἐθαύμαζον οὖν LT. ¹⁷ +οὖν LT.

τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
 τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθῆς ἐστὶ, καὶ ἀδικία
 19 ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ Μωσῆς¹⁸ δέδωκεν¹⁹ ὑμῖν τὸν
 νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με
 20 ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;” Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε²⁰,
 21 “Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;” Ἀπε-
 κρίθη δὲ²¹ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐν ἔργον
 22 ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. διὰ τοῦτο Μωσῆς²²
 δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μω-
 σέως²³ ἐστίν, ἀλλ’ ἐκ τῶν πατέρων· καὶ ἐν²⁴ σαβ-
 23 βάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβά-
 νει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος
 Μωσέως²³, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὄλον ἄνθρωπον ὑγιῇ
 24 ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; μὴ κρίνετε κατ’ ὄψιν, ἀλλὰ
 25 τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε²⁵.” Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ
 τῶν Ἱεροσολυμιτῶν²⁶, “Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν
 26 ἀποκτεῖναι; καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
 λέγουσι. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι
 27 οὗτός ἐστιν ἀληθῶς²⁷ ὁ Χριστός; ἀλλὰ τοῦτον οἴ-
 δαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται²⁸,
 28 οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.” Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ
 ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, “Κἀμὲ οἴδατε,
 καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ’ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλή-
 λυθα, ἀλλ’ ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς
 29 οὐκ οἴδατε· ἐγὼ δὲ²⁹ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ’ αὐτοῦ εἰμι,
 30 καὶ ἐκείνός με ἀπέστειλεν.” Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιά-
 31 σαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν³⁰ ἐπ’ αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι
 οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ
 ὄχλου³¹ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, “Ὅτι³² ὁ
 Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι³³ πλείονα σημεῖα τούτων³⁴
 32 ποιήσει ὢν οὗτος ἐποίησεν;” Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι
 τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέ-

¹⁸ Μωσῆς LT. ¹⁹ ἔδωκεν L. ²⁰ — καὶ εἶπε LT. ²¹ — ὁ T.
²² Μωσῆς LT. ²³ Μωσέως LT. ²⁴ [ἐν] L. ²⁵ κρίνετε L.
²⁶ Ἱεροσολυμιτῶν T. ²⁷ — ἀληθῶς LT. ²⁸ ἔρχεται E.
²⁹ — δὲ LT. ³⁰ ἔβαλεν L marg. ³¹ Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ
πολλοὶ LT. ³² — Ὅτι L. ³³ μὴ L. ³⁴ — τούτων LT.

στειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς³⁵ ὑπηρέτας³⁶, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς³⁷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἐτι 33 μικρὸν χρόνον³⁸ μεθ’ ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε³⁹. καὶ 34 ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.” Εἶπον οὖν 35 οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, “Ποῦ οὗτος μέλλει⁴⁰ πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ 36 λόγος⁴¹ ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε⁴². καί, “Ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;”

Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς 37 εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέγων, “Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω· ὁ πιστεύων εἰς 38 ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν⁴³ ὕδατος ζῶντος.” Τοῦτο δὲ εἶπε 39 περὶ τοῦ Πνεύματος οὗ ἔμελλον⁴⁴ λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες⁴⁵ εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον⁴⁶ 47, ὅτι ὁ⁴⁸ Ἰησοῦς οὐδέπω⁴⁹ ἔδοξάσθη. πολλοὶ οὖν ἐκ 40 τοῦ ὄχλου⁵⁰ ἀκούσαντες τὸν λόγον⁵¹ 52, ἔλεγον, “Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης.” Ἄλλοι⁵³ ἔλεγον, 41 “Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.” Ἄλλοι⁵⁴ δὲ ἔλεγον, “Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἐρχεται; οὐχὶ⁵⁵ ἡ 42 γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβίδ⁵⁶, καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβίδ⁵⁶, ὁ Χριστὸς ἐρχεται⁵⁷;” Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο⁵⁸ δι’ αὐτόν. 43 τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ’ οὐδεὶς 44 ἐπέβαλεν⁵⁹ ἐπ’ αὐτόν τὰς χεῖρας. ἦλθον οὖν οἱ ὑπη- 45 ρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, “Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;” Ἀπε- 46

35 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι L. 36 ὑπηρέτας post ἀπέστειλαν T.
 37 — αὐτοῖς LT. 38 χρόνον μικρὸν LT. 39 + με L.
 40 μέλλει οὗτος T. 41 ὁ λόγος οὗτος LT. 42 + με L.
 43 ρεύσουσι E. 44 ἠμελλον T. 45 πιστεύσαντες L.
 46 — Ἅγιον LT. 47 + δεδομένον L. 48 — ὁ LT. 49 οὐπω L.
 50 ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν LT. 51 τῶν λόγων LT. 52 + τούτων L.
 53 + [δὲ] L. 54 οἱ L, οἱ T. 55 οὐχ L. 56 Δαυεὶδ LT.
 57 ἐρχεται ὁ Χριστὸς LT. 58 ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ LT. 59 ἔβαλεν LT.

κρίθησαν οἱ ὑπηρέται, “ Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν⁶⁰
 47 ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος⁶¹.” Ἀπεκρίθησαν
 οὖν⁶² αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, “ Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλά-
 48 νησθε; μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐ-
 49 τόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ’⁶³ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ
 50 μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί⁶⁴ εἰσι.” Λέ-
 γει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς⁶⁵ πρὸς
 51 αὐτόν⁶⁶, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν, “ Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει
 τὸν ἄνθρωπον, εἰ μὴ ἀκοίση παρ’ αὐτοῦ πρότερον⁶⁷,
 52 καὶ γινῶ τί ποιεῖ;” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον⁶⁸ αὐτῷ,
 “ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον⁶⁹ καὶ
 ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας⁷⁰ οὐκ ἐγήγερται⁷¹.”
 53 ⁷²Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8 ἸΗΣΟΥΣ δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν·
 2 ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ
 λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
 3 ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν
 γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτήν
 4 ἐν μέσῳ, λέγουσιν αὐτῷ, “ Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ
 5 κατελήφθη¹ ἐπαυτοφάρῳ μοιχευομένη. ἐν δὲ τῷ νόμῳ
 Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι·
 6 σὺ οὖν τί λέγεις;” Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν,
 ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας,
 7 τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν· ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρω-
 τῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς, “ Ὁ ἀναμάρ-
 8 τητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ’ αὐτῇ βαλέτω.” καὶ
 9 πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. οἱ δέ, ἀκού-
 σαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο
 εἰς καθεῖς², ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν
 ἑσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ
 10 ἐν μέσῳ ἐστῶσα. ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα

⁶⁰ ἐλάλησεν οὕτως LT. ⁶¹ —ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος LT. ⁶² —οὖν T.
⁶³ ἀλλὰ LT. ⁶⁴ ἐπάρατοί LT. ⁶⁵ —νυκτὸς LT. ⁶⁶ + πρό-
 τερον LT. ⁶⁷ πρῶτον παρ’ αὐτοῦ LT. ⁶⁸ εἶπαν LT.
⁶⁹ ἐραύνησον T. ⁷⁰ ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης LT. ⁷¹ ἐγείρεται L.
⁷² a cap. vii. v. 53 usque ad cap. viii. v. 11 prorsus omittunt LT.
¹ κατελήφθη SBE. ² καθ’ εἰς BE.

θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· “Ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου, οὐδεὶς σε κατέκρινεν;” Ἡ δὲ εἶπεν, “Οὐδεὶς, κύριε.” Εἶπε δὲ αὐτῇ ¹¹ ὁ Ἰησοῦς, “Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.”

Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε³ λέγων, “Ἐγὼ ¹² εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί⁴, οὐ μὴ περιπατήσει⁵ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ’ ἐξεῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς.” Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, “Σὺ περὶ ¹³ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.” Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Κὰν ¹⁴ ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαντοῦ, ἀληθῆς ἐστίν ἡ μαρτυρία μου⁶· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἶδατε πόθεν ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς ¹⁵ κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ ¹⁶ εἰ κρινῶ δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθῆς⁸ ἐστίν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ’ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ¹⁷ ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθῆς ἐστίν. ἐγὼ εἰμι ὁ ¹⁸ μαρτυρῶν περὶ ἐμαντοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.” Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, “Ποῦ ἐστίν ¹⁹ ὁ πατήρ σου;” Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, “Οὔτε ἐμὲ οἶδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν¹⁰.” Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλη- ²⁰ σεν ὁ Ἰησοῦς¹¹ ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς¹¹, “Ἐγὼ ὑπά- ²¹ γω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτία ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.” Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, “Μήτι ἀπο- ²² κτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, “Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;” Καὶ εἶπεν¹² αὐτοῖς, “Ἐγὼ ἐκ ²³

³ αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς LT. ⁴ μοι L. ⁵ περιπατήση LT.
⁶ ἡ μαρτυρία μου ἀληθῆς ἐστίν L marg. ⁷ ἡ T. ⁸ ἀληθινή LT.
⁹ —ὁ LT. ¹⁰ ἄν ᾔδειτε LT. ¹¹ —ὁ Ἰησοῦς LT.
¹² ἔλεγεν LT.

τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ
κόσμου τούτου¹³ ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου
24 τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἀμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ
25 εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν.” Ἐλε-
γον οὖν αὐτῷ, “Σὺ τίς εἶ;” Καὶ¹⁴ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
26 Ἰησοῦς, “Τὴν ἀρχὴν ὃ τι¹⁵ καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολλὰ
ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ’ ὁ πέμψας
με ἀληθής ἐστι, καὶ γὰρ ἃ ἤκουσα παρ’ αὐτοῦ, ταῦτα
27 λέγω¹⁶ εἰς τὸν κόσμον.” Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πα-
28 τέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς¹⁷ ὁ Ἰησοῦς,
“Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώ-
σεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ ἀπ’ ἐμαντοῦ ποιῶ οὐδέν,
ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου¹⁸, ταῦτα λαλῶ.
29 καὶ ὁ πέμψας με, μετ’ ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφήκέ με
μόνον ὁ πατήρ¹⁹, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάν-
30 ποτε.” Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰς αὐτόν.

31 Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας
αὐτῷ Ἰουδαίους, “Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ
32 τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ· καὶ γνώσεσθε
τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.”
33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ²⁰, “Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ
οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις, ὅτι
34 ἐλεύθεροι γενήσεσθε;” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ²¹ Ἰησοῦς,
“Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρ-
35 τίαν, δούλος ἐστι τῆς ἀμαρτίας. ὁ δὲ δούλος οὐ
μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν
36 αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὅντως ἐλεύ-
37 θεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε·
ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ
38 χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἐγὼ δ’²² ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου²³,
λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν δ’ ἑώρακατε²⁴ παρὰ τῷ πατρί²⁵

¹³ τοῦτου τοῦ κόσμου LT.¹⁶ λαλῶ LT.

πατήρ LT.

²³ -μου LT.¹⁷ - αὐτοῖς LT.²⁰ πρὸς αὐτόν LT.²¹ ἃ ἠκούσατε L.¹⁴ -καὶ LT.¹⁸ -μου LT.²¹ -ὁ L.²³ τοῦ πατρὸς L.¹⁵ ὅτι S.¹⁹ -ὁ²² ἃ ἐγὼ L.

ὑμῶν²⁶, ποιεῖτε.” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον²⁷ αὐτῷ, 39
 “Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι.” Λέγει αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς, “Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε²⁸, τὰ ἔργα τοῦ
 Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἂν²⁹. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀπο- 40
 κτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα,
 ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ
 ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν.” 41
 Εἶπον οὖν³⁰ αὐτῷ, “Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννή-
 μεθα³¹. ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.” Εἶπεν οὖν³² 42
 αὐτοῖς ὁ³³ Ἰησοῦς, “Εἰ ὁ Θεὸς³⁴ πατὴρ ὑμῶν ἦν,
 ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ
 ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ’ ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ’ ἐκεῖνός
 με ἀπέστειλε. διατί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώ- 43
 σκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
 ὑμεῖς ἐκ³⁵ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπι- 44
 θυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀν-
 θρωποκτόνος ἦν ἀπ’ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ
 ἔστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλή-
 τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ
 ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω³⁶, 45
 οὐ πιστεύετε μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ 46
 ἁμαρτίας; εἰ δὲ³⁷ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ
 πιστεύετε μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ 47
 Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ
 τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.” Ἀπεκρίθησαν οὖν³⁸ οἱ Ἰουδαῖοι 48
 καὶ εἶπον³⁹ αὐτῷ, “Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι
 Σαμαρείτης εἶ σύ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;” Ἀπεκρίθη 49
 Ἰησοῦς, “Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν
 πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. ἐγὼ δὲ οὐ 50
 ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμόν⁴⁰ 51
 τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.”

26 — ὑμῶν LT.

27 εἶπαν LT.

28 ἐστε L.

29 — ἂν T.

30 — οὖν LT.

31 οὐκ ἐγεννήθημεν L.

32 — οὖν LT.

33 — ὁ L.

34 + ὁ L.

35 + τοῦ LT.

36 + [ὑμῖν] L.

37 — δὲ LT.

38 — οὖν LT.

39 εἶπαν LT.

40 ἐμόν

λόγον LT.

52 Εἶπον οὖν⁴¹ αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, “Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι
 δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται,
 καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ
 53 μὴ γεύσεται⁴² θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ σὺ μείζων
 εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ
 οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν σὺ⁴³ ποιεῖς;”
 54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, “Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω⁴⁴ ἑμαυτόν, ἢ
 δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἐστὶν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων
 55 με, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι Θεὸς ὑμῶν⁴⁵ ἐστι, καὶ οὐκ
 ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν⁴⁶ εἶπω
 ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν⁴⁷, ψεύστης·
 ἀλλ’⁴⁸ οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
 56 Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν
 57 ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη.” Εἶπον οὖν
 οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, “Πεντήκοντα ἔτη οὐπω
 58 ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας;” Εἶπεν αὐτοῖς ὁ⁴⁹ Ἰη-
 σοῦς, “Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γε-
 59 νέσθαι, ἐγὼ εἰμι.” Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν
 ἐπ’ αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
 ἱεροῦ, ⁵⁰διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρήγεν οὕτω⁵¹.

9 Καὶ παράγων εἶδεν¹ ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.
 2 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες,
 “Ῥαββί², τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα
 3 τυφλὸς γεννηθῆ;” Ἀπεκρίθη ὁ³ Ἰησοῦς, “Οὔτε οὗ-
 4 τος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ’ ἵνα φανε-
 5 ρωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι
 τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται
 6 νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ
 6 κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.” Ταῦτα εἰπὼν,
 ἔπτυσσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος,
 καὶ ἐπέχρισέ⁴ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ
 7 τυφλοῦ⁵, καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Ὑπαγε νίψαι⁶ εἰς τὴν

⁴¹ — οὖν LT.
 L (non marg.) T.

⁴⁸ ἀλλὰ LT.

⁵¹ οὕτως BE.

⁴ +(ν)αὐτοῦ LT.

⁴² γεύσεται LT.

⁴⁵ ἡμῶν T.

⁴⁹ — ὁ T.

¹ ἴδεν T.

⁵ [τοῦ τυφλοῦ] L.

⁴³ — σὺ LT.

⁴⁶ κὰν L.

⁵⁰ — διελθὼν ad fin. capitis LT.

² Ῥαββεὶ T.

⁶ [νίψαι] L.

⁴⁴ δοξάσω

⁴⁷ ὑμῖν L.

³ — ὁ LT.

κολυμβήθραν τοῦ Σιλβάμ,” ὃ ἐρμηνεύεται, ἀπεσταλ-
μένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρό- 8
τερον ὅτι τυφλὸς⁷ ἦν, ἔλεγον, “Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ
καθήμενος καὶ προσαιτῶν;” Ἄλλοι ἔλεγον, “Ὅτι 9
οὗτός ἐστιν.” ἄλλοι δέ⁸, “Ὅτι⁹ ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν.”
Ἐκεῖνος¹⁰ ἔλεγεν, “Ὅτι ἐγὼ εἰμι.” Ἐλεγον οὖν 10
αὐτῷ, “Πῶς¹¹ ἀνεψῆθησάν¹² σου¹³ οἱ ὀφθαλμοί;”
Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν¹⁴, “Ἄνθρωπος λεγόμενος 11
Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφ-
θαλμούς, καὶ εἶπέ μοι,¹⁵ Ὑπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν
τοῦ¹⁶ Σιλβάμ, καὶ νίψαι. ἀπελθὼν δέ¹⁷ καὶ¹⁸ νιψά-
μενος, ἀνέβλεψα.” Εἶπον¹⁹ οὖν²⁰ αὐτῷ, “Ποῦ ἐστιν 12
ἐκεῖνος;” Λέγει, “Οὐκ οἶδα.”

Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε 13
τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον, ὅτε²¹ τὸν πηλὸν ἐποίησεν 14
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέψεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν 15
οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
μούς μου²², καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.” Ἐλεγον οὖν 16
ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, “Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι
παρὰ τοῦ Θεοῦ²³, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ.” Ἄλλοι
ἔλεγον, “Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα
σημεῖα ποιεῖν;” Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέ- 17
γουσι²⁴ τῷ τυφλῷ πάλιν, “Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ,
ὅτι ἠνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;” Ὁ δὲ εἶπεν, “Ὅτι
προφήτης ἐστίν.” Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 18
περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν²⁵ καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου
ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, καὶ 19

7 προσαιτῆς LT. 8 — δὲ T[L]. 9 ἔλεγον Οἰχί, ἀλλ' T,
ἔλεγον [Οὐχί ἀλλ'] L text., ἔλεγον [ὅτι] L marg. 10 + δὲ L.
11 + οὖν T[L]. 12 ἠνεψῆθησαν LT. 13 σοι BEL marg.
14 — καὶ εἶπεν T [L]. 15 + ὅτι T. 16 τὸν LT. 17 οὖν LT.
18 — καὶ T. 19 εἶπαν LT. 20 — οὖν LT. 21 ἐν ἡ
ἡμέρᾳ LT. 22 μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς LT. 23 Οὐκ ἔστιν
οὗτος παρὰ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος L text. T, at L marg. Οὗτος ὁ ἄνθρωπος
οὐκ ἔστιν παρὰ Θεοῦ. 24 +(ν) οὖν L. 25 ἦν τυφλὸς L
marg. T.

ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, “ Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
 ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς
 20 οὖν ἄρτι βλέπει²⁶;” Ἀπεκρίθησαν²⁷ αὐτοῖς²⁸ οἱ γονεῖς
 αὐτοῦ καὶ εἶπον²⁹, “ Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
 21 ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει,
 οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς,
 ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτή-
 22 σατε³⁰, αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει.” Ταῦτα εἶπον οἱ
 γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἦδη
 γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα εἰάν τις αὐτὸν
 23 ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ
 τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον³¹, “ Ὅτι ἡλικίαν ἔχει,
 24 αὐτὸν ἐρωτήσατε.” Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν
 ἄνθρωπον³² ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον³³ αὐτῷ, “ Δὸς
 δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος³⁴
 25 ἁμαρτωλὸς ἐστιν.” Ἀπεκρίθη οὖν ἐκείνος καὶ εἶπεν³⁵,
 “ Εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς
 26 ὢν, ἄρτι βλέπω.” Εἶπον δὲ³⁶ αὐτῷ πάλιν³⁷, “ Τί
 ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;”
 27 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, “ Εἶπον ὑμῖν ἦδη, καὶ οὐκ ἤκού-
 σατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
 28 αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;” Ἐλοιδώρησαν οὖν³⁸ αὐτόν,
 καὶ εἶπον, “ Σὺ εἰ μαθητῆς³⁹ ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ
 29 Μωσέως⁴⁰ ἐσμὲν μαθηταί. ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσῆ⁴¹
 λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν
 30 ἐστίν.” Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 “ Ἐν γὰρ τούτῳ⁴² ⁴³θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ
 οἶδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέφξέ⁴⁴ μου τοὺς ὀφθαλμούς.
 31 οἶδαμεν δὲ⁴⁵ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεός⁴⁶ οὐκ ἀκούει· ἀλλ’
 εἰάν τις θεοσεβῆς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῆ,

²⁶ βλέπει ἄρτι L (non marg.) T. ²⁷ + οὖν L. ²⁸ - αὐτοῖς T[L].
²⁹ εἶπαν T. ³⁰ αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς (- αὐτὸς T) ἡλικίαν ἔχει LT.
³¹ εἶπαν LT. ³² τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου L (non marg.) T.
³³ εἶπαν LT. ³⁴ οὗτος ὁ ἄνθρωπος L.
³⁵ - καὶ εἶπεν LT. ³⁶ οὖν LT. ³⁷ - πάλιν LT. ³⁸ - οὖν LT.
³⁹ μαθητῆς εἰ LT. ⁴⁰ Μωυσέως LT. ⁴¹ Μωυσεῖ LT.
⁴² τούτῳ γὰρ T. ⁴³ + τὸ T. ⁴⁴ ἠνοιξε (sic) L. ⁴⁵ - δὲ LT.
⁴⁶ ὁ Θεὸς ἁμαρτωλῶν L (non marg.).

τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι³²
 ἦνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. εἰ μὴ³³
 ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.”
 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον⁴⁷ αὐτῷ, “Ἐν ἁμαρτίαις σὺ³⁴
 ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς;” Καὶ ἐξέ-
 βαλον αὐτὸν ἔξω. Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον³⁵
 αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρῶν αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ, “Σὺ πισ-
 τεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;” Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος³⁶
 καὶ εἶπε⁴⁸, “⁴⁹Τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐ-
 τόν;” Εἶπε δὲ⁵⁰ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Καὶ ἑώρακας⁵¹ ³⁷
 αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν.” Ὁ δὲ³⁸
 ἔφη, “Πιστεύω, Κύριε” καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.
 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, “Εἰς κρίμα⁵² ἐγὼ εἰς τὸν κόσ-³⁹
 μον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι,
 καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.” Καὶ⁵³ ἤκουσαν⁴⁰
 ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ’ αὐτοῦ⁵⁴, καὶ
 εἶπον αὐτῷ, “Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν;” Εἶπεν⁴¹
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε
 ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι βλέπομεν· ἢ οὖν⁵⁵
 ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

“ἈΜΗΝ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος¹⁰
 διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων, ἀλλὰ
 ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ
 ληστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμὴν²
 ἐστὶ τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ³
 τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια
 πρόβατα καλεῖ¹ κατ’ ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. καὶ² ⁴
 ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα³ ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν
 πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
 οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ. ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκο-⁵
 λουθήσωσιν⁴, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ’ αὐτοῦ· ὅτι οὐκ
 οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.” Ταύτην τὴν⁶

⁴⁷ εἶπαν LT.⁵⁰ —δὲ LT.⁵³ —καὶ T.¹ φωνεῖ LT.

θίσουσιν LT.

⁴⁸ —καὶ εἶπε L.⁵¹ ἑώρακας T.⁵⁴ μετ’ αὐτοῦ ὄντες LT.² —καὶ T.³ πάντα LT.⁴⁹ +καὶ T.⁵² κρίμα ST.⁵⁵ —οὖν T[L].⁴ ἀκολου-

παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

- 7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς⁵ ὁ Ἰησοῦς, “ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι⁶ ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
8 πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον⁷, κλέπται εἰσὶ καὶ λησ-
9 ταί· ἀλλ’ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι’ ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει.
10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισ-
11 σὸν ἔχωσιν. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβά-
12 των. ὁ μισθωτὸς δέ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ⁸ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισ-
13 θωτὸς φεύγει⁹, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ
14 περὶ τῶν προβάτων. ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν¹⁰.
15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, καὶ γὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβά-
16 των. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· καὶ ἐκεῖνά με δεῖ¹¹ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποίμνη,
17 εἰς ποιμὴν. διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με¹² ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
18 οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ’ ἐμοῦ, ἀλλ’ ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ’ ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θείναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν
19 ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.” Σχίσμα οὖν¹³ πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.
20 ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, “ Δαιμόνιον ἔχει καὶ
21 μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; ” Ἄλλοι ἔλεγον, “ Ταῦτα

⁵ αὐτοῖς πάλιν T.

⁶ [ὅτι] L.

⁷ ἦλθον πρὸ ἐμοῦ LT.

⁸ ἔστιν L.

⁹ [τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει] L.

¹⁰ γινώσκουσίν με τὰ ἐμά L.

¹¹ δεῖ με L.

¹² με ὁ πατήρ LT.

¹³ —οὖν LT.

τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν¹⁴·”

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ τὰ ¹⁵ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύ- 22
μοις, καὶ ¹⁶χειμῶν ἦν· καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν 23
τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶντος¹⁷. ἐκύκλωσαν 24
οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, “Ἔως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἶπὲ
ἡμῖν παρρησίᾳ.” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Εἰ- 25
πον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ· ἀλλ’¹⁸ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ¹⁹ ἐστε ἐκ 26
τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν²⁰. τὰ 27
πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, καὶ γὰρ γι-
νώσκω αὐτά· καὶ ἀκολουθοῦσί μοι, καὶ γὰρ ζωὴν αἰώ- 28
νιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν
αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.
ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων²¹ ἐστί· 29
καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πα-
τρός μου²². ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἓν ἐσμεν.” Ἐβάστα- 30, 31
σαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν
αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Πολλὰ καλὰ 32
ἔργα²³ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου²⁴. διὰ ποῖον
αὐτῶν ἔργον λιθάζετε με²⁵·” Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ 33
Ἰουδαῖοι λέγοντες²⁶, “Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζο-
μέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρω-
πος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ 34
Ἰησοῦς, “Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν,
‘²⁷Εγὼ εἶπα²⁸, θεοὶ ἐστε;’ Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, 35
πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο²⁹, καὶ οὐ δύναται
λυθῆναι ἡ γραφή· ὃν ὁ πατήρ ἡγίασε καὶ ἀπέστει- 36
λεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, “Οτι βλασφημεῖς,

¹⁴ ἀνοίξει T. ¹⁵ ἐν T. ¹⁶ — καὶ T. ¹⁷ Σολομῶνος LT.
¹⁸ ἀλλὰ LT. ¹⁹ ὅτι οὐκ L marg. ²⁰ [καθὼς εἶπον ὑμῖν] L.
²¹ πάντων μείζων. ²² — μου T. ²³ ἔργα καλὰ L.
²⁴ — μου T[L]. ²⁵ με (ἐμὲ T) λιθάζετε L marg. T.
²⁶ — λέγοντες LT. ²⁷ + ὅτι LT. ²⁸ εἶπον T. ²⁹ ἐγένετο
τοῦ Θεοῦ T.

37 ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα
38 τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετε μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν
ἐμοὶ μὴ πιστεύητε³⁰, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε³¹. ἵνα
γνώτε καὶ πιστεύσητε³², ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὼ
39 ἐν αὐτῷ³³.” Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν³⁴ πιάσαι· καὶ
ἐξήλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 ΚΑΙ ἀπήλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν
τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ
41 ἔμεινεν³⁵ ἐκεῖ. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ
ἔλεγον, “Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν·
πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ
42 ἦν.” Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ³⁶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν³⁷.

11 ἮΝ δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ
τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.
2 ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρω, καὶ ἐκ-
μάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ
3 ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελ-
φαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, “Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς
4 ἀσθενεῖ.” Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, “Αὕτη ἡ
ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ’ ὑπὲρ τῆς
δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι’
5 αὐτῆς.” Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν
6 ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ὡς οὖν ἤκουσεν
ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο
7 ἡμέρας. Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς¹,
8 “Ἀγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.” Λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταί, “Ῥαββί², νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ
9 Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;” Ἀπεκρίθη ὁ³
Ἰησοῦς, “Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥραι⁴ τῆς ἡμέρας; εἴαν
τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ
10 φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· εἴαν δὲ τις περι-
πατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν
11 ἐν αὐτῷ.” Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς,

³⁰ πιστεύετε T.³¹ πιστεύετε L.³² γνώσκετε LT.³³ τῷ πατρί L (non marg.) T.³⁴ αὐτὸν πάλιν T.³⁵ ἔμεινεν L.³⁶ πολλοὶ ἐπίστευσαν L.³⁷ εἰς αὐτόν ἐκεῖ LT.¹ + [αὐτοῦ] T.² Ῥαββεί T.³ -ὁ LT.⁴ ὥραί εἰσιν LT.

“Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.” Εἶπον οὖν⁵ οἱ μαθηταί⁶ 12 αὐτοῦ⁷, “Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.” Εἰρήκει 13 δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκείνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν⁸ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ, “Λάζαρος 14 ἀπέθανε· καὶ χαίρω δι’ ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι 15 οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ’⁹ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.” Εἶπεν 16 οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς¹⁰ συμμαθηταῖς, “Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ’ αὐτοῦ.”

Ἐλθὼν¹¹ οὖν ὁ Ἰησοῦς¹² εὔρεν αὐτὸν τέσσαρας 17 ἡμέρας ἤδη¹³ ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ Βηθανία 18 ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε· καὶ πολλοί¹⁴ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς 19 περὶ¹⁵ Μάρθαν καὶ Μαρίαν¹⁶, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν¹⁷. ἡ οὖν Μάρθα ὡς 20 ἤκουσεν ὅτι ὁ¹⁸ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ¹⁹ 21 Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, “Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει²⁰. ἀλλὰ²¹ καὶ νῦν οἶδα ὅτι 22 ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός.” Λέγει 23 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, “Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.” Λέγει αὐτῷ²² Μάρθα, “Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται, ἐν τῇ 24 ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.” Εἶπεν αὐτῇ ὁ 25 Ἰησοῦς, “Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ 26 ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο;” Λέγει αὐτῷ, “Ναί, Κύριε· 27 ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.” Καὶ ταῦτα²³ 28

⁵ + αὐτῷ LT. ⁶ -οἱ μαθηταί T. ⁷ -αὐτοῦ LT.
⁸ [οὖν] L. ⁹ ἀλλὰ LT. ¹⁰ συν T. ¹¹ ἦλθεν L.
¹² +καὶ L. ¹³ ἤδη ἡμέρας L marg., at -ἤδη T. ¹⁴ πολλοὶ
δὲ LT. ¹⁵ τὴν L. ¹⁶ Μαριάμ LT. ¹⁷ -αὐτῶν T.
¹⁸ -ὁ LT. ¹⁹ -ἡ L. ²⁰ οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου L,
οὐκ ἂν ὁ ἀδελφός μου ἐτεθνήκει T. ²¹ [ἀλλὰ] L. ²² +ἡ LT.
²³ τοῦτο T.

εἰπούσα ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε Μαρίαν²⁴ τὴν ἀδελ-
 φὴν αὐτῆς λάθρα²⁵, εἰπούσα, “Ὁ διδάσκαλος πάρ-
 29 εστι καὶ φωνεῖ σε.” Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται²⁶
 30 ταχὺ καὶ ἔρχεται²⁷ πρὸς αὐτόν. οὐπω δὲ ἐληλύθει
 ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ’ ἦν²⁸ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
 31 ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες
 μετ’ αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν,
 ἰδόντες τὴν Μαρίαν²⁹ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν,
 ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες, “Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ
 32 μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.” Ἡ οὖν Μαρία³⁰ ὡς
 ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ³¹ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν εἰς
 τοὺς πόδας αὐτοῦ³², λέγουσα αὐτῷ, “Κύριε, εἰ ἦς
 33 ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου³³ ὁ ἀδελφός.” Ἰησοῦς οὖν
 ὡς εἶδεν³⁴ αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας
 αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύ-
 34 ματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, καὶ εἶπε, “Ποῦ τεθεί-
 κατε αὐτόν;” Λέγουσιν αὐτῷ, “Κύριε, ἔρχου καὶ
 35, 36 ἴδε.” Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι,
 37 “Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.” Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον,
 “Οὐκ ἠδύνατο³⁵ οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς
 τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;”
 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος³⁶ ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται
 εἰς τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο
 39 ἐπ’ αὐτῷ. λέγει ὁ³⁷ Ἰησοῦς, “Ἄρατε τὸν λίθον.”
 Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος³⁸ Μάρθα, “Κύ-
 40 ριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι.” Λέγει αὐτῇ ὁ
 Ἰησοῦς, “Οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψει³⁹
 41 τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;” Ἦραν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ
 τεθνηκῶς κείμενος⁴⁰. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρε τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς ἄνω, καὶ εἶπε, “Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι
 42 ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις·

²⁴ Μαριάμ LT. ²⁵ λάθρα L. ²⁶ ἠγέρθη L. ²⁷ ἦρχετο
 L marg. ²⁸ +ἐτι L. ²⁹ Μαριάμ LT. ³⁰ Μαριάμ T.
³¹ -ὁ LT. ³² αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας T. ³³ μου ἀπέθανεν T.
³⁴ ἴδεν T. ³⁵ ἐδύνατο LT. ³⁶ ἐμβριμησάμενος L marg.
³⁷ -ὁ L. ³⁸ τετελευτηκότος LT. ³⁹ ὄψη LT. ⁴⁰ -οὗ
 ἦν ὁ τεθνηκῶς κείμενος LT.

ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιστώτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.” Καὶ ταῦτα εἰπὼν, 43
 φωνῇ μεγάλη ἐκραύγασε, “Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.” Καὶ⁴¹ 44
 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς
 χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέ-
 ετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς⁴², “Λύσατε αὐτόν, καὶ
 ἄφετε⁴³ ὑπάγειν.”

Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς 45
 τὴν Μαρίαν⁴⁴, καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς⁴⁵,
 ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον 46
 πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ⁴⁶ ἐποίησεν
 ὁ⁴⁷ Ἰησοῦς. συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 47
 Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, “Τί ποιούμεν; ὅτι
 οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ⁴⁸. εἰάν ἀφῶ- 48
 μεν αὐτόν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ
 ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν
 τόπον καὶ τὸ ἔθνος.” Εἰς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, 49
 ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς,
 “Ἑμεῖς οὐκ οἶδατε οὐδέν· οὐδὲ διαλογίζεσθε⁴⁹, ὅτι 50
 συμφέρεи ἡμῖν⁵⁰, ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ
 τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.” Τοῦτο 51
 δὲ ἀφ’ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
 ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευσεν⁵¹ ὅτι ἔμελλεν⁵² ὁ⁵³ Ἰη-
 σοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ 52
 τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ’ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ
 τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. ἀπ’ ἐκείνης 53
 οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο⁵⁴ ἵνα ἀποκτείνωσιν
 αὐτόν. Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι⁵⁵ παρρησία περιεπάτει 54
 ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκείθεν εἰς τὴν
 χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῖμ⁵⁶ λεγομένην
 πόλιν, κακεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ⁵⁷. ἦν 55
 δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν

41 — Καὶ T.

42 Ἰησοῦς αὐτοῖς T.

43 + αὐτόν T.

44 Μαριάμ LT.

45 — ὁ Ἰησοῦς LT.

46 δ L (non marg.).

47 — ὁ LT.

48 ποιεῖ σημεῖα LT.

49 λογίζεσθε LT.

50 ὑμῖν T.

51 ἐπροφήτευσεν LT.

52 ἔμελλεν LT.

53 — ὁ LT.

54 ἐβουλεύσαντο L.

55 οὐκέτι LT.

56 Ἐφραῖμ LT.

57 — αὐτοῦ T.

πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ
 56 πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν τὸν
 Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστη-
 κότες, “Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν
 57 ἑορτήν;” Δεδώκεισαν δὲ καὶ⁵⁸ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 Φαρισαῖοι ἐντολήν⁵⁹, ἵνα ἐάν τις γνῶ ποῦ ἐστι, μη-
 νύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12 Ὁ ΟΥΝ Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα
 ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς¹, ὃν
 2 ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν². ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ,
 καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἡν³ τῶν
 3 συνανακειμένων⁴ αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτ-
 ραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς
 πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς
 τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς
 4 ὀσμῆς τοῦ μύρου. λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν
 αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης⁵, ὁ μέλλων αὐτὸν
 5 παραδιδόναι, “Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη
 6 τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;” Εἶπε δὲ
 τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ'
 ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ
 7 βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, “Ἄφες
 αὐτήν⁶ εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετή-
 8 ρηκεν⁷ αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ'
 ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.”

9 Ἐγνώ οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ
 ἐστι· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα
 καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον
 11 ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν
 Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,
 ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς⁸ εἰς Ἱεροσόλυμα,

⁵⁸ — καὶ LT.

⁵⁹ ἐντολὰς T.

¹ [ὁ τεθνηκώς] L.

² +ὁ Ἰησοῦς LT.

³ +ἐκ T.

⁴ ἀνακειμένων σὺν LT.

⁵ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ T.

⁶ +ἵνα LT.

⁷ τηρήσῃ LT.

⁸ —ὁ LT, αὐτὸς Ἰησοῦς ἔρχεται L marg.

ἔλαβον τὰ βαῖτα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάν- 13
 τησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον⁹, ¹⁰ “Ὡσαννά¹¹. εὐλογημένος
 ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ¹² βασιλεὺς τοῦ
 Ἰσραήλ.” Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ’ 14
 αὐτό, καθὼς ἐστι γεγραμμένον, ‘Μὴ φοβοῦ, θύγα- 15
 τερ¹³ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος
 ἐπὶ πῶλον ὄνου.’ ταῦτα δὲ¹⁴ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθη- 16
 ται αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ’ ὅτε ἐδοξάσθη ὁ¹⁵ Ἰησοῦς,
 τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ’ αὐτῷ γεγραμ-
 μένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. ἐμαρτύρει οὖν ὁ 17
 ὄχλος ὁ ὢν μετ’ αὐτοῦ, ὅτε¹⁶ τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν
 ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· διὰ 18
 τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε¹⁷
 τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. οἱ οὖν Φαρι- 19
 σαῖοι εἶπον¹⁸ πρὸς ἑαυτούς, “Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ
 ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλ-
 θεν.”

Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες¹⁹ ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, 20
 ἵνα προσκυνήσωσιν²⁰ ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσῆλ- 21
 θον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαιᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
 ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, “Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰη-
 σοῦν ἰδεῖν.” Ἐρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἄν- 22
 δρέα· καὶ πάλιν²¹ Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος²² λέγουσι
 τῷ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, 23
 “Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 που. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ 24
 σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μέ-
 νει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ὁ φιλῶν 25
 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν
 ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον
 φυλάξει αὐτήν. ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις²³, ἐμοὶ ἀκο- 26
 λουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ

⁹ ἐκραύγαζον LT.¹⁰ +[λέγοντες] L.¹¹ Ὡσαννά· L.¹² -ὁ T.¹³ θυγάτηρ LT.¹⁴ -δὲ T[L].¹⁵ -ὁ T.¹⁶ ὅτι ELT.¹⁷ ἤκουσαν LT.¹⁸ εἶπαν T.¹⁹ Ἕλληνες

τινες L (non marg.) T.

²⁰ προσκυνήσουσιν LT.²¹ ἔρχεται LT.²² +καὶ LT.²³ τις διακονῇ LT.

ἐμὸς ἔσται· καὶ²⁴ εἰάν τις ἐμοὶ διακονῆ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 “Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται· καὶ τί εἶπω; Πά-
 28 τερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο
 ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. Πάτερ, δόξασόν σου τὸ
 ὄνομα.” Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, “Καὶ
 29 ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.” Ὁ οὖν²⁵ ὄχλος ὁ
 ἐστῶς²⁶ καὶ ἀκούσας ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι. ἄλ-
 30 λοι ἔλεγον, “Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.” Ἀπεκρίθη
 ὁ²⁷ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, “Οὐ δι’ ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ²⁸
 31 γέγονεν, ἀλλὰ δι’ ὑμᾶς. νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου
 τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθή-
 32 σεται ἔξω· καὶ γὰρ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντα
 33 ἔλκύσω²⁹ πρὸς ἑμαυτόν.” Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων
 34 ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. ἀπεκρίθη αὐτῷ
 ὁ ὄχλος, “Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ
 Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις³⁰,
 “Ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν
 35 οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;” Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς, “Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ’ ὑμῶν³¹
 ἐστι. περιπατεῖτε ἕως³² τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία
 ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ
 36 οἶδε ποῦ ὑπάγει. ἕως³² τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς
 τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.” Ταῦτα ἐλάλησεν
 ὁ³³ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ’ αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσ-
 38 θεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος
 Ἡσαΐου³⁴ τοῦ προφήτου πληρωθῆ, ὃν εἶπε, ‘Κύριε,
 τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου
 39 τίνι ἀπεκαλύφθη;’ Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πισ-
 40 τεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας³⁴, ‘Τετύφλωκεν αὐ-
 τῶν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ πεπώρωκεν³⁵ αὐτῶν τὴν
 καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι

²⁴ — καὶ LT.

²⁸ ἡ φωνὴ αὕτη LT.

³¹ ἐν ὑμῖν LT.

³⁵ ἐπάρησεν T.

²⁵ [οὖν] L.

²⁹ ἐλκύσω E.

³² ὡς LT.

²⁶ ἐστηκώς L.

³⁰ λέγεις σὺ T.

³³ — ὁ LT.

²⁷ — ὁ T.

³⁴ Ἡσ. L.

τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιστραφῶσι³⁶, καὶ ἰάσωμαι³⁷ αὐτούς.
 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας³⁴, ὅτε³⁸ εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ,⁴¹
 καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ· ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν⁴²
 ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ δια-
 τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνά-
 γωγοὶ γένωνται. ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀν-⁴³
 θρώπων μᾶλλον ἢ περὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, “Ὁ πιστεύων εἰς⁴⁴
 ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ’³⁹ εἰς τὸν πέμψαντά με·
 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ^{45, 46}
 φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
 εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη. καὶ ἐάν τις μου⁴⁷
 ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ πιστεύσῃ⁴⁰, ἐγὼ οὐ
 κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον,
 ἀλλ’ ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμέ καὶ μὴ⁴⁸
 λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν·
 ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκείνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ
 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα·⁴⁹
 ἀλλ’ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε⁴¹,
 τί εἶπω καὶ τί λαλήσω· καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ⁵⁰
 ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγώ⁴², καθὼς εἶρηκέ
 μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ.”

ΠΡΟ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς **13**
 ὅτι ἐλήλυθεν¹ αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσ-
 μου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους
 τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. καὶ ²
 δείπνου γενομένου², τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος
 εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτόν
 παραδῶ³, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς⁴, ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ ³
 πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε καὶ
 πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ ⁴
 τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυ-

³⁶ στραφῶσιν LT. ³⁷ ἰάσομαι L (non marg.) T. ³⁸ ὅτι LT.
³⁹ ἀλλὰ LT. ⁴⁰ φυλάξῃ LT. ⁴¹ δέδωκεν LT. ⁴² ἐγὼ
 λαλῶ L. ¹ ἦλθεν LT. ² γενομένου T. ³ ἵνα παραδοῖ
 αὐτόν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης L marg. T; L text. cum recept.,
 sed legit παραδοῖ αὐτόν. ⁴ — ὁ Ἰησοῦς T[L].

5 τὸν· εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο
 νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ
 6 λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα
 Πέτρον· καὶ⁵ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος⁶, “Κύριε, σὺ μου
 7 νίπτεις τοὺς πόδας;” Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 αὐτῷ, “Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση δὲ
 8 μετὰ ταῦτα.” Λέγει αὐτῷ Πέτρος, “Οὐ μὴ νίψῃς
 τοὺς πόδας μου⁷ εἰς τὸν αἰῶνα.” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς⁸, “Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ’
 9 ἐμοῦ.” Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε, μὴ τοὺς
 πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κε-
 10 φαλήν.” Λέγει αὐτῷ ὁ⁹ Ἰησοῦς, “Ὁ λελουμένος
 οὐ χρεῖαν ἔχει¹⁰ ἢ¹¹ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ’ ἔστι
 καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ’ οὐχὶ
 11 πάντες.” Ἦιδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ
 τοῦτο εἶπεν, “¹² Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε.”
 12 Ὅτε οὖν ἐνίψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ¹³ ἔλαβε τὰ
 ἱμάτια αὐτοῦ, ¹⁴ ἀναπεσὼν¹⁵ πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, “Γι-
 13 νώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ
 διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ
 14 γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος
 καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπ-
 15 τειν τοὺς πόδας. ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα
 16 καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμὴν
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δούλος μείζων τοῦ κυρίου
 αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.
 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά.
 18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ¹⁶ οἶδα οὓς ἐξελεξά-
 μην· ἀλλ’ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, “Ὁ τρώγων μετ’
 ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπήρην ἐπ’ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.”
 19 ἀπ’ ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γέ-
 20 νηται, πιστεύσητε¹⁷ ὅτι ἐγὼ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω

⁵ — καὶ T.⁶ — ἐκεῖνος LT.⁷ μου τοὺς πόδας L (non

marg.) T.

⁸ Ἰησοῦς αὐτῷ LT.⁹ — ὁ T.¹⁰ οὐκ ἔχει

χρεῖαν LT.

¹¹ εἰ μὴ L.¹² + ὅτι LT.¹³ — καὶ L.¹⁴ + καὶ LT.¹⁵ ἀνέπεσεν T.¹⁶ + [γὰρ] L.¹⁷ πιστεύσητε

ὅταν γένηται L marg. T.

ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων ἐάν¹⁸ τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.”

Ταῦτα εἰπὼν ὁ¹⁹ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, ²¹ καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, “ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.” Ἐβλεπον οὖν²⁰ εἰς ²² ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. ἦν δὲ²¹ ἀνακείμενος εἰς²² τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ ²³ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· νεύει οὖν ²⁴ τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη²³ περὶ οὗ λέγει. ἐπιπεσῶν²⁴ δὲ²⁵ ἐκεῖνος²⁶ ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ ²⁵ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, “ Κύριε, τίς ἐστιν;” Ἀποκρί- ²⁶ νεται²⁷ ὁ²⁸ Ἰησοῦς, “ Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας²⁹ τὸ ψωμίον ἐπιδώσω³⁰.” Καὶ ἐμβάψας³¹ τὸ ψωμίον, ³² δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτη³³. καὶ μετὰ τὸ ²⁷ ψωμίον, τότε εἰσηλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ³⁴ Ἰησοῦς, “ Ὁ ποιεῖς, ποίησον τάχιον.” Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν ²⁸ αὐτῷ. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶ- ²⁹ χεν ὁ³⁵ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ³⁶ Ἰησοῦς, “ Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν.” ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐ- ³⁰ θέως ἐξῆλθεν³⁷. ἦν δὲ νύξ ὅτε ³⁸ ἐξῆλθε.

Λέγει ὁ ³⁹ Ἰησοῦς, “ Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ³¹ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ Θεὸς ³² ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ⁴⁰, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθύς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μικρὸν ³³ μεθ’ ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις, Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγώ⁴¹, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ³⁴ ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς,

18 ἂν LT. 19 — ὁ T. 20 — οὖν T. 21 — δὲ T.
 22 + ἐκ LT. 23 καὶ λέγει αὐτῷ Εἶπέ τίς ἐστιν LT. 24 ἀνα-
 πεσῶν LT. 25 — δὲ T. 26 + οὕτως T. 27 + οὖν T[L].
 28 — ὁ T. 29 ἐμβάψας L, βάψω T. 30 καὶ δώσω αὐτῷ T.
 31 βάψας οὖν L marg. T. 32 + λαμβάνει καὶ T. 33 Ἰσκαριώτου T.
 34 — ὁ T. 35 — ὁ LT. 36 — ὁ T. 37 ἐξῆλθεν εὐθύς L (non
 marg.) T. 38 + οὖν BELT (ὅτε οὖν ἐξῆλθεν cum v. 31 conjuncto).
 39 — ὁ T. 40 [εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ] L. 41 ἐγὼ ὑπάγω L.

35 ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γινώσκον-
ται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε
36 ἐν ἀλλήλοις.” Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, “Κύριε,
ποῦ ὑπάγεις;” ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ⁴² Ἰησοῦς, “Ὅπου
ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι· ὕστερον δὲ
37 ἀκολουθήσεις μοι⁴³. Λέγει αὐτῷ ὁ⁴⁴ Πέτρος, “Κύριε,
διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν
38 μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ⁴⁵ Ἰησοῦς,
“Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ⁴⁶ ἕως οὗ ἀπαρ-
νήσῃ⁴⁷ με τρίς.

14 “Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς
2 τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ
πατρός μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν
3 ὑμῖν· ἵπορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. καὶ ἐὰν
πορευθῶ καὶ² ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι
καὶ παραλήψομαι³ ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμι
4 ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ᾗτε. καὶ ὅπου ἐγώ⁴ ὑπάγω οἴδατε,
5 καὶ⁵ τὴν ὁδὸν οἴδατέ⁶.” Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, “Κύριε,
οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ⁷ πῶς δυνάμεθα τὴν
6 ὁδὸν εἰδέναι⁸;” Λέγει αὐτῷ ὁ⁹ Ἰησοῦς, “Ἐγώ εἰμι ἡ
ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς
7 τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι’ ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν
πατέρα μου ἐγνώκετε ἂν· καὶ¹⁰ ἀπ’ ἄρτι γινώσκετε
8 αὐτόν, καὶ ἐωράκατε αὐτόν¹¹.” Λέγει αὐτῷ Φίλιππος,
“Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἄρκει ἡμῖν.”
9 Λέγει αὐτῷ ὁ¹² Ἰησοῦς, “Τοσοῦτον χρόνον¹³ μεθ’
ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἐγνώκας με Φίλιππε; ὁ ἐωρακὼς
ἐμέ, ἐώρακε τὸν πατέρα· καὶ¹⁴ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον
10 ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί,
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ¹⁵

42 — αὐτῷ ὁ LT. 43 ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον LT. 44 — ὁ LT.
45 ἀποκρίνεται LT. 46 φωνήσῃ LT. 47 ἀρνήσῃ L (non
marg.) T. 1 + ὅτι LT. 2 — καὶ L. 3 παραλήψομαι LT.
4 [ἐγώ] L. 5 — καὶ T [L]. 6 — οἴδατε T [L]. 7 — καὶ
L (non marg.). 8 οἴδαμεν τὴν ὁδὸν L (non marg.) T. 9 — ὁ T.
10 [καὶ] L. 11 [αὐτόν] L. 12 — ὁ T. 13 τοσοῦτε
χρόνῳ L. 14 — καὶ L. 15 λέγω T.

ὑμῖν, ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατήρ ὁ¹⁶ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα¹⁷ ¹⁸. πιστεύετε μοι ὅτι ¹¹ ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί¹⁹. εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε μοι²⁰. Ἀμήν ἀμήν λέγω ¹² ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, καὶ κείνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου²¹ πορεύομαι. καὶ ὅ τι ἂν ¹³ αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατήρ ἐν τῷ υἱῷ. ἐάν τι αἰτήσητε²² ἐν ¹⁴ τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ²³ ποιήσω.

“Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρή- ¹⁵ σατε. καὶ ἐγὼ²⁴ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον ¹⁶ παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα²⁵, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ ¹⁷ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ γινώσκει αὐτό²⁶. ὑμεῖς δὲ²⁷ γινώσχετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται²⁸. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὄρφα- ¹⁸ νους· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος ¹⁹ με οὐκ ἔτι²⁹ θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε³⁰. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώ- ²⁰ σεσθε ὑμεῖς³¹ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν· ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ ²¹ τηρῶν αὐτάς, ἐκείνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ ἐγὼ³² ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἑμαυτόν.” Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, “Κύριε, ²² τί ²³ γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;” Ἀπεκρίθη ὁ³⁴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν ²⁴ αὐτῷ, “Ἐὰν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν³⁵. ὁ μὴ ²⁵ 24

¹⁶ —ὁ T[L]. ¹⁷ ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτός T. ¹⁸ +[αὐτοῦ] L.
¹⁹ +ἐστὶν BE. ²⁰ —μοι T. ²¹ —μου LT. ²² +[με] L.
²³ τοῦτο L marg. ²⁴ καὶ LT. ²⁵ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἢ T, ἢ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα T.
²⁶ [αὐτό] L. ²⁷ —δὲ T[L].
²⁸ ἐστὶν L. ²⁹ οὐκέτι LT. ³⁰ ζήσετε T. ³¹ [ὑμεῖς] γνώσεσθε L.
³² καὶ LT. ³³ +καὶ T. ³⁴ —ὁ LT.
³⁵ ποιησόμεθα LT.

ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

25,26 “Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ’ ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, 27 καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν· μὴ ταρασ- 28 σέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω. ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι εἶπον³⁶, Πορεύομαι πρὸς 29 τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου³⁷ μείζων μου ἐστί. καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν γένηται, πιστεῦσητε.

30 “Οὐκ ἔτι³⁸ πολλὰ λαλήσω μεθ’ ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου³⁹ ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ 31 ἔχει οὐδέν· ἀλλ’ ἵνα γινῶ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ⁴⁰ καθὼς ἐνετείλατό⁴¹ μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ· ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

15 “ἘΓΩ εἶμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ 2 μου ὁ γεωργός ἐστι. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθ- 3 αἶρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν¹ φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε, διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. 4 μείνατε ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ’ ἑαυτοῦ, εἰ μὴ μένη² ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, εἰ μὴ ἐν ἐμοὶ μέ- 5 νητέ³. ἐγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 εἰ μὴ τις μένη⁴ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς⁵ πῦρ

³⁶ — εἶπον LT.

³⁷ — μου T[L].

³⁸ οὐκέτι LT.

³⁹ — τούτου LT.

⁴⁰ [καὶ] L.

⁴¹ ἐντολὴν ἔδωκέν L.

¹ καρπὸν πλείονα LT.

² μένη L marg.

³ μένητε L.

⁴ μένη L.

⁵ + τὸ T.

βάλλουσι, καὶ καίεται. εἰ μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ 7
 ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ εἰάν⁶ θέλητε αἰτήσεσθε⁷,
 καὶ γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ 8
 μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ γενήσεσθε⁸ ἐμοὶ
 μαθηταί. Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἠγά- 9
 πησα ὑμᾶς⁹. μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. εἰ τὰς 10
 ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου·
 καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρός¹⁰ μου¹¹ τητήρηκα,
 καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, 11
 ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνη¹², καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν
 πληρωθῇ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε 12
 ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης 13
 ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ
 ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, εἰάν 14
 ποιῆτε ὅσα¹³ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι ὑμᾶς 15
 λέγω¹⁴ δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ
 ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ
 ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ 16
 ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς,
 καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέ-
 ρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσητε
 τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ¹⁵ ὑμῖν. ταῦτα 17
 ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ 18
 κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν
 μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν 19
 τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ,
 ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ
 τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ λό- 20
 γου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δούλος μείζων
 τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξου-
 σιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον
 τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν¹⁶ 21
 διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασι τὸν πέμψαντά με.

⁶ ἂν L. ⁷ αἰτήσασθε LT. ⁸ γένησθε L. ⁹ ὑμᾶς
 ἠγάπησα L (non marg.). ¹⁰ τοῦ πατρός τὰς ἐντολάς L marg. T.
¹¹ - μου LT. ¹² ἡ LT. ¹³ ἃ L, ὃ T. ¹⁴ λέγω ὑμᾶς LT.
¹⁵ δωη T. ¹⁶ εἰς ὑμᾶς L (non marg.) T.

22 εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶ-
 χον¹⁷. νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρ-
 23 τίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.
 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος
 πεποίηκεν¹⁸, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον¹⁹. νῦν δὲ καὶ ἐωρά-
 κασι²⁰, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου·
 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ
 26 αὐτῶν²¹, 'Ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.' Ὅταν δὲ ἔλθῃ
 ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς,
 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπο-
 27 ρεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς δὲ
 μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

16 “ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.
 2 ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα,
 ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέ-
 3 ρειν τῷ Θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν¹, ὅτι οὐκ
 4 ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελά-
 ληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα², μνημονεύητε αὐ-
 τῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς
 5 οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην. νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς
 τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με,
 6 Ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ
 7 λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν
 ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω.
 ἐὰν γὰρ³ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται
 πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς
 8 ὑμᾶς· καὶ ἔλθων ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ
 ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.
 9, 10 περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ
 δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου⁴ ὑπάγω,
 11 καὶ οὐκ ἔτι⁵ θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ
 ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.
 12 “ Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν⁶, ἀλλ' οὐ δύνασθε

¹⁷ εἶχσαν LT.²⁰ ἐοράκασιν T.¹ - ὑμῖν LT.⁵ οὐκέτι LT.¹⁸ ἐποίησεν L.²¹ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος LT.² + αὐτῶν L.³ + ἐγὼ LT.¹⁹ εἶχσαν LT.⁴ - μου T.⁶ ὑμῖν λέγειν L marg. T.

βαστάζειν ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα 13
 τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν⁷.
 οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν⁸ ἀκούσῃ⁹
 λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος 14
 ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται¹⁰, καὶ ἀναγ-
 γελεῖ ὑμῖν. πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμὰ ἐστι· διὰ 15
 τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται¹¹, καὶ ἀναγ-
 γελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν καὶ οὐ¹² θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν 16
 μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέ-
 ρα¹³.” Εἶπον¹⁴ οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλ- 17
 λήλους, “Τί ἐστὶ τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ
 θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καί,
 “Ὅτι ἐγὼ¹⁵ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;” Ἔλεγον οὖν, 18
 “Τοῦτο τί ἐστὶν¹⁶ ὃ λέγει, τὸ μικρὸν; οὐκ οἶδαμεν τί
 λαλεῖ.” Ἐγὼ οὖν ὁ¹⁷ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρω- 19
 τᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, “Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ'
 ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ
 πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 20
 ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χα-
 ρήσεται· ὑμεῖς δὲ¹⁸ λυπηθήσεσθε, ἀλλ'¹⁹ ἡ λύπη
 ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη, 21
 λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεν-
 νήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι²⁰ μνημονεύει τῆς θλίψεως,
 διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσ-
 μον. καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν²¹ ἔχετε²². πάλιν δὲ 22
 ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν
 χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει²³ ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ 23
 ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν, ὅτι²⁴ ὅσα ἂν²⁵ αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνό-
 ματί μου, δώσει ὑμῖν²⁶. ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν 24

7 εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν L, ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ T. 8 — ἂν LT.
 9 ἀκούσει T. 10 λήμψεται LT. 11 λαμβάνει L text. T,
 λήμψεται L marg. 12 οὐκέτι L (non marg.). 13 — ὅτι
 ἐγὼ ad fin. vers. T, [ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα] L. 14 εἶπαν T.
 15 — ἐγὼ L. 16 Τί ἐστὶν τοῦτο L. 17 — οὖν ὁ T. 18 — δὲ L.
 19 ἀλλὰ T. 20 οὐκέτι LT. 21 νῦν μὲν λύπην L. 22 ἔχετε L
 (non marg.). 23 αἴρει L (non marg.). 24 — ὅτι T[L].
 25 ἂν τι L text. T, ὅ τι ἂν L marg. 26 δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου T.

ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε²⁷, ἵνα ἡ
 25 χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη. ταῦτα ἐν παροιμίαις
 λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ'²⁸ ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι²⁹ ἐν
 παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησία περὶ τοῦ
 26 πατρὸς ἀναγγελῶ³⁰ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ
 ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ
 27 ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ
 φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπισ-
 28 τεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ³¹ Θεοῦ ἐξῆλθον. ἐξῆλθον
 παρὰ³² τοῦ πατρός, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον·
 πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν
 πατέρα.”

29 Λέγουσιν αὐτῷ³³ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, “Ἴδε νῦν
³⁴παρρησία λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.
 30 νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρειαν ἔχεις ἵνα
 τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ
 31 ἐξῆλθες.” Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ³⁵ Ἰησοῦς, “Ἄρτι
 32 πιστεύετε; ἰδού, ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν³⁶ ἐλήλυθεν,
 ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ³⁷ μόνον
 ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμι μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ
 33 ἐστι. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην
 ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν³⁸ ἔξετε³⁹. ἀλλὰ θαρσεῖτε,
 ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.”

17 ΤΑΥΤΑ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε¹ τοὺς ὀφ-
 θαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ² εἶπε, “Πάτερ,
 ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ³ ὁ
 2 υἱός σου⁴ δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν
 πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ⁵ αὐ-
 3 τοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα
 γινώσκωσί⁶ σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν
 4 ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ
 τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα⁷ ὃ δέδωκάς μοι ἵνα

²⁷ λήψεσθε LT.

²⁸ -ἀλλ' T[L].

²⁹ οὐκέτι LT.

³⁰ ἀπαγγελῶ LT.

³¹ -τοῦ L.

³² ἐκ L (non marg.) T.

³³ -αὐτῷ T[L].

³⁴ +ἐν LT.

³⁵ -ὁ T.

³⁶ -νῦν LT.

³⁷ καὶ T.

³⁸ θλίψιν T.

³⁹ ἔχετε T, ἔξετε S.

¹ ἐπάρας L (non

marg.). ² -καὶ L (non marg.).

³ -καὶ LT.

⁴ -σου T.

⁵ δώσει T.

⁶ γινώσκουσιν T.

⁷ τελειώσας L.

ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυ- 5
 τῷ, τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ
 σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς 6
 δέδωκάς⁸ μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ⁹ αὐ-
 τοὺς δέδωκάς¹⁰. καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι¹¹. νῦν 7
 ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς¹² μοι, παρὰ σοῦ
 ἐστίν¹³. ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς¹⁴ μοι, δέδωκα αὐ- 8
 τοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν¹⁵ ἀληθῶς, ὅτι
 παρὰ σοῦ ἐξήλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέ-
 στειλας. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου 9
 ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι. καὶ 10
 τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί, καὶ τὰ σα ἐμὰ· καὶ δεδόξασ-
 μαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἔτι¹⁶ εἰμι ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ 11
 οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ¹⁷ πρὸς σε ἔρχομαι.
 πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς¹⁸
 δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἐν, καθὼς¹⁹ ἡμεῖς. ὅτε ἤμην 12
 μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ²⁰, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ
 ὀνόματί σου· οὓς²¹ δέδωκάς μοι²² ἐφύλαξα, καὶ οὐ-
 δεῖς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,
 ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, 13
 καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν
 τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ δέδωκα αὐ- 14
 τοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς,
 ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ
 τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ 15
 κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.
 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου 16
 οὐκ εἰμί²³. ἁγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου²⁴. ὁ 17
 λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστί. καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας 18
 εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσ-
 μον· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ²⁵ ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα καὶ 19
 αὐτοὶ ὦσιν²⁶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τού- 20

⁸ ἔδωκας L. ⁹ κάμοι T. ¹⁰ ἔδωκας L. ¹¹ τετήρηκαν LT.
¹² ἔδωκας L. ¹³ εἰσίν T. ¹⁴ ἔδωκας LT. ¹⁵ [καὶ ἔγνωσαν] L.
¹⁶ οὐκέτι LT. ¹⁷ καὶ ἐγὼ LT. ¹⁸ ᾧ LT. ¹⁹ + καὶ T.
²⁰ - ἐν τῷ κόσμῳ LT. ²¹ ᾧ T. ²² + καὶ T[L]. ²³ οὐκ εἰμι ἐκ
 τοῦ κόσμου LT. ²⁴ - σου L. ²⁵ [ἐγὼ] L. ²⁶ ὦσιν καὶ αὐτοὶ LT.

των δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευσόν-
 21 των²⁷ διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ἵνα πάντες ἔν
 ὦσι· καθὼς σύ, πάτερ²⁸, ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα
 καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἔν²⁹ ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ
 22 ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ ἐγὰ³⁰ τὴν δόξαν ἣν δέδω-
 κάς³¹ μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς
 23 ἐν ἔσμεν³². ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι
 τετελειωμένοι εἰς ἓν, καὶ³³ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι
 σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμὲ
 24 ἠγάπησας. Πάτερ³⁴, οὓς³⁵ δέδωκάς³⁶ μοι, θέλω ἵνα
 ὅπου εἰμι ἐγώ, κακεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι
 τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν ἔδωκάς³⁷ μοι, ὅτι ἠγάπησάς
 25 με πρὸ καταβολῆς κόσμου. Πάτερ³⁸ δίκαιε, καὶ ὁ
 κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι
 26 ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· καὶ ἐγνώρισα αὐ-
 τοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν
 ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾗ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.”

18 ΤΑΥΤΑ εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθη-
 ταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων², ὅπου
 ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ
 2 αὐτοῦ. ἦδαι δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς αὐτόν,
 τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ³ Ἰησοῦς ἐκεῖ
 3 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν
 σπέῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ⁴ Φαρισαίων ὑπη-
 ρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ
 4 ὄπλων. Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ'
 5 αὐτόν, ἐξελθὼν εἶπεν⁵ αὐτοῖς, “Τίνα ζητεῖτε;” Ἀπε-
 κρίθησαν αὐτῷ, “Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.” Λέγει
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, “Ἐγὼ εἰμι⁶.” Εἰστήκει δὲ καὶ
 6 Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτόν μετ' αὐτῶν. Ὡς οὖν
 εἶπεν αὐτοῖς, “Ὅτι⁷ ἐγὼ εἰμι,” ἀπῆλθον⁸ εἰς τὰ

²⁷ πιστευόντων LT.

²⁸ πατήρ T.

²⁹ - ἐν T[L].

³⁰ καὶ γὰρ LT.

³¹ ἔδωκας L.

³² - ἐσμεν T.

²³ - καὶ LT.

³⁴ πατήρ LT.

³⁵ ὁ T.

³⁶ ἔδωκας L.

³⁷ δέδωκας LT.

³⁸ πατήρ LT.

¹ - ὁ T.

² τῶν κέδρων S, τοῦ Κεδρών L.

³ - ὁ T.

⁴ + τῶν L.

⁵ ἐξῆλθεν καὶ λέγει LT.

⁶ - ὁ Ἰησοῦς T, αὐτὸς Ἐγὼ

εἰμι ὁ Ἰησοῦς L marg.

⁷ - Ὅτι L.

⁸ ἀπῆλθαν LT.

ὀπίσω, καὶ ἔπεσον⁹ χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώ-
 τησε¹⁰, “Τίνα ζητεῖτε;” Οἱ δὲ εἶπον, “Ἰησοῦν τὸν
 Ναζωραῖον.” Ἀπεκρίθη ὁ¹¹ Ἰησοῦς, “Εἶπον ὑμῖν, 8
 ὅτι ἐγὼ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπά-
 γειν.” ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, “Ὅτι οὗς 9
 δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπόλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.” Σίμων 10
 οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἴλκυσεν αὐτήν, καὶ
 ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐ-
 τοῦ τὸ ὠτίον¹² τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ
 Μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, “Βάλε 11
 τὴν μάχαιράν σου¹³ εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ
 δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;”

Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται 12
 τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν
 αὐτόν, καὶ ἀπήγαγον αὐτόν¹⁴ πρὸς Ἄνναν πρῶτον· 13
 ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ
 ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας 14
 τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀπολέσ-
 θαι¹⁵ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σί- 15
 μων Πέτρος, καὶ ὁ¹⁶ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητής
 ἐκείνος ἦν γνωστὸς¹⁷ τῷ ἀρχιερεί, καὶ συνεισηλθε τῷ
 Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος 16
 εἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής
 ὁ ἄλλος ὃς ἦν¹⁸ γνωστὸς τῷ ἀρχιερεί¹⁹, καὶ εἶπε τῇ
 θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. λέγει οὖν ἡ 17
 παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ²⁰, “Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν
 μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;” Λέγει ἐκείνος,
 “Οὐκ εἰμί.” Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπη- 18
 ρέται ἀνθρακιὰν πεποικηκότες, ὅτι ψύχος²¹ ἦν, καὶ
 ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ’ αὐτῶν ὁ Πέτρος²² ἕστως
 καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν 19

⁹ ἔπεσαν LT.¹⁰ ἐπηρώτησεν αὐτούς LT.¹¹ —ὁ LT.¹² ὠτάριον T.¹³ —σου LT.¹⁴ ἤγαγον [αὐτόν] L.¹⁵ ἀποθαρεῖν L.¹⁶ —ὁ L.¹⁷ γνωστὸς ἦν L marg.¹⁸ ὁ T.¹⁹ τοῦ ἀρχιερέως T.²⁰ τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ²¹ θυρωρὸς L (non marg.) T.²¹ ψύχος LT.²² καὶ ὁ Πέτρος

μετ’ αὐτῶν L (non marg.).

- Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδα-
 20 χῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ²³ ὁ²⁴ Ἰησοῦς, “ Ἐγὼ παρ-
 ρησίᾳ ἐλάλησα²⁵ τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα
 ἐν τῇ²⁶ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε²⁷ οἱ
 Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.
 21 Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον²⁸ τοὺς ἀκηκοότας, τί
 ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἶδασιν ἅ εἶπον ἐγώ.”
 22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἰς τῶν ὑπηρετῶν παρεστη-
 κῶς²⁹ ἔδωκε ράπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών, “ Οὕτως ἀπο-
 23 κρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;” Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ³⁰ Ἰησοῦς,
 “ Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ·
 24 εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;” Ἀπέστειλεν³¹ αὐτὸν ὁ
 Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
 25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος·
 εἶπον οὖν αὐτῷ, “ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
 εἶ;” Ἠρνήσατο ἐκείνος, καὶ εἶπεν, “ Οὐκ εἰμί.”
 26 Λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς
 ὧν οὐ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, “ Οὐκ ἐγώ σε εἶδον
 27 ἐν τῷ κήπῳ μετ’ αὐτοῦ;” Πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ³²
 Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
 28 ἌΓΟΥΣΙΝ οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς
 τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ πρωΐα³³, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσηλ-
 θον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ’ ἵνα³⁴
 29 φάγωσι τὸ πάσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος³⁵ πρὸς
 αὐτούς, καὶ εἶπε³⁶, “ Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ
 30 τοῦ ἀνθρώπου τούτου;” Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον³⁷
 αὐτῷ, “ Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός³⁸, οὐκ ἂν σοι παρ-
 31 ἐδώκαμεν αὐτόν.” Εἶπεν οὖν³⁹ αὐτοῖς ὁ⁴⁰ Πιλάτος,
 “ Δάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
 κρίνατε αὐτόν.” Εἶπον οὖν⁴¹ αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι,
 32 “ Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.” ἵνα ὁ λόγος

²³ [αὐτῷ] L. ²⁴ -ὁ T. ²⁵ λελάληκα LT. ²⁶ -τῇ LT.
²⁷ πάντοθεν BE, πάντες LT. ²⁸ ἐρωτᾷς; ἐρώτησον LT. ²⁹ παρ-
 εστηκῶς τῶν ὑπηρετῶν LT, αὐτῶν παρεστῶτων ὑπηρετῶν L marg.
³⁰ -ὁ LT. ³¹ +οὖν BEL. ³² -ὁ LT. ³³ πρωΐ LT.
³⁴ ἀλλὰ L. ³⁵ +ἔξω L. ³⁶ φησὶν T. ³⁷ εἶπαν LT.
³⁸ κακὸν ποιῶν L marg. T. ³⁹ [οὖν] L. ⁴⁰ -ὁ T.
⁴¹ -οὖν LT.

τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ, ὃν εἶπε σημαίνων ποίῳ θανά-
 τῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραι- 33
 τώριον πάλιν⁴² ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν,
 καὶ εἶπεν αὐτῷ, “Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;”
 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ⁴³ Ἰησοῦς, “Ἀφ’ ἐαυτοῦ⁴⁴ σὺ τοῦτο 34
 λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;” Ἀπεκρίθη ὁ 35
 Πιλάτος, “Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ
 σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίη-
 σας;” Ἀπεκρίθη ὁ⁴⁵ Ἰησοῦς, “Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ 36
 οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
 τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ
 ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ
 ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.” Εἶπεν οὖν 37
 αὐτῷ ὁ Πιλάτος, “Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ;” Ἀπε-
 κρίθη ὁ⁴⁶ Ἰησοῦς, “Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι
 ἐγώ. ἐγὼ⁴⁷ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλή-
 λυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ.
 πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.”
 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, “Τί ἐστιν ἀλήθεια;” Καὶ 38
 τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
 καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν
 αὐτῷ⁴⁸. ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἓνα ὑμῖν ἀπο- 39
 λύσω⁴⁹ ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω⁴⁹
 τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;” Ἐκραύγασαν οὖν πά- 40
 λιν πάντες, λέγοντες, “Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βα-
 ραββᾶν.” ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής. Τότε οὖν **19**
 ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε.
 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, 2
 ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ¹, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν
 περιέβαλον αὐτόν², καὶ ἔλεγον, “Χαῖρε, ὁ βασι- 3
 λεὺς τῶν Ἰουδαίων.” καὶ ἐδίδον³ αὐτῷ ῥαπίσματα.
⁴ Ἐξῆλθεν οὖν⁵ πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐ- 4

⁴² πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον LT. σεαντοῦ L.

⁴³ — αὐτῷ ὁ LT.

⁴⁴ ἀπὸ

⁴⁵ — ὁ LT.

⁴⁶ — ὁ T.

⁴⁷ [ἐγὼ] L.

⁴⁸ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν LT.

⁴⁹ ἀπολύσω ὑμῖν L.

¹ ἐπὶ τὴν

κεφαλὴν L marg. ² +καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν LT.

³ ἐδίδοσαν

LT.

⁴ +καὶ L.

⁵ — οὖν LT.

τοῖς, “Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν
 5 αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω⁶.” Ἐξῆλθεν οὖν ὁ
 Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ
 πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἴδε ὁ ἄν-
 6 θρωπος.” Ὅτε οὖν εἶδον⁷ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, “Σταύρωσον, σταύ-
 ρωσον⁸.” Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, “Λάβετε αὐτὸν
 ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐ-
 7 τῷ αἰτίαν.” Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, “Ἡμεῖς
 νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν⁹ ὀφείλει
 ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ¹⁰ ἐποίησεν.”
 8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον,
 9 μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον
 πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, “Πόθεν εἶ σύ;” Ὁ δὲ
 10 Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν¹¹
 αὐτῷ ὁ Πιλάτος, “Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι
 ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπο-
 11 λῦσαί σε¹²;” Ἀπεκρίθη¹³ ὁ¹⁴ Ἰησοῦς, “Οὐκ εἶχες
 ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ’ ἐμοῦ¹⁵, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον¹⁶
 ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς¹⁷ με σοι μείζονα
 12 ἁμαρτίαν ἔχει.” Ἐκ τούτου ἐζήτηι ὁ Πιλάτος¹⁸ ἀπο-
 λῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον¹⁹ λέγοντες,
 “Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος·
 πᾶς ὁ βασιλέα αὐτὸν²⁰ ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καί-
 13 σαρι.” Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον²¹,
 ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ²² βή-
 ματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ
 14 δὲ Γαββαθᾶ· ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα
 δὲ ὡσεὶ²³ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, “Ἴδε ὁ
 15 βασιλεὺς ὑμῶν.” Οἱ δὲ ἐκραύγασαν²⁴, “Ἄρον, ἄρον,

6 οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ L, αἰτίαν ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν εὐρίσκω T. 7 ἴδον T. 8 + αὐτόν L. 9 - ἡμῶν L.

10 υἱὸν Θεοῦ ἑαυτὸν LT, ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ BE. 11 - οὖν T.

12 ἀπολύσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε LT. 13 + [αὐτῷ] L.

14 - ὁ LT. 15 κατ’ ἐμοῦ οὐδεμίαν LT. 16 δεδομένον σοι L.

17 παραδούς L. 18 ὁ Πιλάτος ἐζήτηι L. 19 ἐκραύγαζον LT.

20 ἑαυτὸν LT. 21 τῶν λόγων τούτων LT. 22 - τοῦ LT.

23 ἦν ὡς LT. 24 ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι L marg. T.

σταύρωσον αὐτόν.” Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, “Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω;” Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, “Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.” Τότε 16 οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον δὲ²⁵ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον²⁶. καὶ 17 βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ²⁷, ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς²⁸ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ· ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ’ αὐτοῦ ἄλ- 18 λους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν 19 ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον, “Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.” Τοῦτον οὖν 20 τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος²⁹, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί³⁰. ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν 21 Ἰουδαίων, “Μὴ γράφει, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ’ ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.” Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, “Ὁ γέγραφα, γέγραφα.” 22 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, 23 ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄρραφος³¹, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι’ ὄλου. εἶπον³² οὖν πρὸς ἀλλήλους, “Μὴ σχίσωμεν 24 αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται.” ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἢ λέγουσα³³, ‘Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἐαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον.’

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν· εἰστή- 25 κεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. Ἰησοῦς 26 οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα

²⁵ οὖν LT.
σταυρὸν LT.

²⁶ — καὶ ἀπήγαγον LT.
²⁸ ὁ LT.

²⁷ αὐτῷ τὸν
²⁹ ὁ τόπος τῆς πόλεως LT.

³⁰ Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί T.

³¹ ἄραφος T.

³² εἶπαν T.

³³ — ἡ λέγουσα L.

ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ³⁴, “Γύναι, ἰδοὺ³⁵ ὁ
 27 υἱός σου.” Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, “Ἰδοὺ³⁵ ἡ μήτηρ
 σου.” Καὶ ἀπ’ ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ
 28 μαθητῆς³⁶ εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς³⁷,
 ὅτι πάντα ἤδη³⁸ τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή,
 29 λέγει, “Διψῶ.” Σκεῦος οὖν³⁹ ἔκειτο ὄξους μεστόν·
 οἱ δέ, πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσώπῳ⁴⁰ περι-
 30 θέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν
 ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, “Τετέλεσται.” καὶ
 κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.
 31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ
 τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν· ἦν
 γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου⁴¹ τοῦ σαββάτου· ἠρώ-
 τησαν τὸν Πιλάτον, ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέ-
 32 λη, καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ
 μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ
 33 ⁴²συσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόν-
 τες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη⁴³ τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν
 34 αὐτοῦ τὰ σκέλη· ἀλλ’ εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ
 αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν⁴⁴ αἷμα καὶ
 35 ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ
 αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κακείνος⁴⁵ οἶδεν ὅτι ἀληθῆ
 36 λέγει, ἵνα⁴⁶ ὑμεῖς πιστεύσητε. ἐγένετο γὰρ ταῦτα,
 ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ, ‘Ὅστοῦν οὐ συντριβήσεται
 37 αὐτοῦ.’ Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφή λέγει, ‘Ὅψονται
 εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.’
 38 ΜΕΤΑ δὲ⁴⁷ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ⁴⁸ Ἰω-
 σήφ ὁ⁴⁹ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ,
 κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα
 ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος.
 39 ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ⁵⁰. ἦλθε δὲ

34 [αὐτοῦ] L. 35 ἴδε LT. 36 ὁ μαθητῆς αὐτὴν T.
 37 Ἰησοῦς εἰδὼς L marg. 38 ἤδη πάντα LT. 39 — οὖν L.
 40 σπόγγον οὖν μεστόν τοῦ ὄξους ὑσώπῳ L. 41 ἐκείνη E.
 42 συν LT. 43 ἤδη αὐτὸν T. 44 ἐξῆλθεν εὐθὺς L marg. T.
 45 καὶ ἐκείνος L. 46 +καὶ LT. 47 —δὲ T. 48 —ὁ LT.
 49 —ὁ L. 50 αὐτοῦ L.

καὶ Νικόδημος ὁ ἔλθων πρὸς τὸν Ἰησοῦν⁵¹ νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα⁵² σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ⁵³ λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ,⁴⁰ καὶ ἔδησαν αὐτὸ⁵⁴ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ⁴¹ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. ἐκεῖ οὖν⁴² διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Τῆσι δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ²⁰ ἔρχεται πρῶτῃ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἡρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ² πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, “Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.” Ἐξῆλθεν οὖν³ ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ¹ ἄλλος⁴ μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει κεί-⁵ μενα τὰ ὀθόνια², οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν⁶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σου-⁷ δάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ⁸ ἔλθων πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίσ-
τευσεν· οὐδέπω γὰρ ἤδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ⁹ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν¹⁰ πρὸς ἑαυτοὺς³ οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς¹¹ τὸ μνημεῖον⁴ κλαίουσα ἕξω⁵. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέ-
κυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν¹² λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα

⁵¹ αὐτὸν LT.⁵² μίγμα LT.⁵³ ὡς LT.⁵⁴ +ἐν T.¹ ὁ δὲ L.² τὰ ὀθόνια κείμενα L (non marg.).³ αὐτοὺς T.⁴ τῷ μνημείῳ LT.⁵ -ἕξω L.

πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
 13 καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, “Γύναι, τί κλαίεις;”
 Λέγει αὐτοῖς, “Ὅτι ἤραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ
 14 οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.” Καὶ⁶ ταῦτα εἰπούσα ἐστρά-
 φη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα.
 15 καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ⁷ Ἰησοῦς ἐστι. λέγει αὐτῇ ὁ⁷
 Ἰησοῦς, “Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς;” Ἐκείνη
 δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, “Κύριε,
 εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκας⁸.
 16 καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρῶ.” Λέγει αὐτῇ ὁ⁹ Ἰησοῦς, “Μα-
 ρία¹⁰.” Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ¹¹, “Ῥαβ-
 17 βουνί.” ὃ λέγεται, διδάσκαλε. λέγει αὐτῇ ὁ¹²
 Ἰησοῦς, “Μὴ μου ἄπτου, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα
 πρὸς τὸν πατέρα μου¹³. πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελ-
 φούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πα-
 τέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν
 18 ὑμῶν.” Ἔρχεται Μαρία¹⁴ ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλ-
 λουσα¹⁵ τοῖς μαθηταῖς, ὅτι εἶρακε¹⁶ τὸν Κύριον, καὶ
 ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
 19 Οὔσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν¹⁷
 σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν
 οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι¹⁸, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
 δαίων, ἦλθεν ὁ¹⁹ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ
 20 λέγει αὐτοῖς, “Εἰρήνη ὑμῖν.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν
 ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ²⁰.
 21 ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. εἶπεν
 οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς²¹ πάλιν, “Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς
 22 ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς.” Καὶ
 τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς, “Λάβετε
 23 Πνεῦμα Ἅγιον. ἂν²² τινων²³ ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας,
 ἀφιένται²⁴ αὐτοῖς· ἂν²² τινων²³ κρατήτε, κεκράτην-
 24 ται.” Ὡμᾶς δέ, εἰς ἓκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος

6 —καὶ LT. 7 —ὁ LT. 8 ἔθηκας αὐτόν LT. 9 —ὁ LT.
 10 Μαριάμ T. 11 + Ἑβραϊστί T[L]. 12 —ὁ LT. 13 —μου
 T[L]. 14 Μαριάμ T. 15 ἀγγέλλουσα LT. 16 εἶρακα
 L marg. 17 —τῶν LT. 18 —συνηγμένοι LT. 19 —ὁ T.
 20 καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς LT. 21 —ὁ Ἰησοῦς T.
 22 εἰάν L. 23 τινος L marg. 24 ἀφένονται L (non marg).

Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ²⁵ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, “Ἐώρακαμεν²⁶ 25 τὸν Κύριον.” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον²⁷ τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου²⁸ εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.” Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτῶ πάλιν ἦσαν ἔσω 26 οἱ μαθηταί αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, “Εἰρήνη ὑμῖν.” Εἶτα λέγει τῷ 27 Θωμᾶ, “Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου· καὶ μὴ γίνου ἀπιστος, ἀλλὰ πιστός.” Καὶ²⁹ ἀπεκρίθη ὁ³⁰ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, 28 “Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.” Λέγει αὐτῷ ὁ³¹ 29 Ἰησοῦς, “Ὅτι ἐώρακάς με, Θωμᾶ³¹, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.”

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰη- 30 σοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ³², ἀ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ταῦτα δὲ γέγραπται, 31 ἵνα πιστεύσητε ὅτι ὁ³³ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν³⁴ ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς¹ 21 τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφάνέρωσε δὲ οὕτως· ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, 2 καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναήλ* ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς Σί- 3 μων Πέτρος, “Ὑπάγω ἀλιεύειν.” Λέγουσιν αὐτῷ, “Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.” ²Ἐξῆλθον καὶ ἀνέβησαν³ εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς⁴, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ

²⁵ -ὁ LT.

τὴν χεῖρα T.

³² -αὐτοῦ LT.

¹ -ὁ Ἰησοῦς T.

³ ἐνέβησαν LT.

²⁶ Ἐώρακαμεν T.

²⁹ -καὶ LT.

³³ -ὁ LT.

* Ναθαναήλ *errore* S.

⁴ -εὐθύς LT.

²⁷ τόπον LT.

³⁰ -ὁ LT.

²⁸ μου

³¹ -Θωμᾶ LT.

³⁴ +[αἰώνιον] L.

² +[καὶ] L.

- 4 ἐπίασαν οὐδέν. πρωίας δὲ ἤδη γενομένης⁵ ἔστη ὁ⁶
 Ἰησοῦς εἰς⁷ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ
 5 μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστί. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
 σοῦς⁸, “ Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ” Ἀπε-
 6 κρίθησαν αὐτῷ, “ Οὐ̄. ” Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, “ Βάλετε
 εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρή-
 σετε. ” Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι⁹ αὐτὸ ἐλκῦσαι¹⁰ ἴσ-
 7 χυσαν¹¹ ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ
 μαθητῆς ἐκείνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ,
 “ Ὁ Κύριός ἐστι. ” Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι
 ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ
 8 γυμνός· καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. οἱ
 δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· οὐ γὰρ ἦσαν
 μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ’¹² ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσ-
 9 ῖων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν
 ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν¹³ ἀνθρακιὰν κειμε-
 10 νην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. λέγει αὐ-
 τοῖς ὁ Ἰησοῦς, “ Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν
 11 ἐπιάσατε νῦν. ” Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε
 τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς¹⁴, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων¹⁵
 ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν¹⁶. καὶ τοσοῦτων ὄντων, οὐκ
 ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
 12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς
 δὲ¹⁷ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν, “ Σὺ τίς
 13 εἶ; ” εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν· ἔρχεται οὖν ὁ¹⁸ Ἰη-
 σοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς,
 14 καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανε-
 ρώθη ὁ¹⁹ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ²⁰ ἐγερθεὶς ἐκ
 νεκρῶν.
 15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ
 Ἰησοῦς, “ Σίμων Ἰωνᾶ²¹, ἀγαπᾶς με πλεῖον²² τού-
 των; ” Λέγει αὐτῷ, “ Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλω

⁵ γενομένης T. ⁶ —ὁ LT. ⁷ ἐπὶ L. ⁸ [ὁ Ἰησοῦς] L.
⁹ οὐκέτι LT. ¹⁰ ἐλκύσαι BELT. ¹¹ ἴσχυον LT. ¹² ἀλλὰ T.
¹³ εἶδαν L marg. ¹⁴ εἰς τὴν γῆν L. ¹⁵ μεγάλων ἰχθύων L
(non marg.). ¹⁶ πενήκοντα τριῶν LT. ¹⁷ — δὲ T.
¹⁸ —οὖν ὁ LT. ¹⁹ —ὁ LT. ²⁰ —αὐτοῦ LT. ²¹ Ἰωάννου L,
Ἰωάννου T. ²² πλεόν LT.

σε.” Λέγει αὐτῷ, “Βόσκει τὰ ἀρνία μου.” Λέγει 16
αὐτῷ πάλιν²³ δεύτερον, “Σίμων Ἰωνᾶ²¹, ἀγαπᾷς με;”
Λέγει αὐτῷ, “Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.”
Λέγει αὐτῷ, “Ποίμαινε τὰ πρόβατά²⁴ μου.” Λέγει 17
αὐτῷ τὸ τρίτον, “Σίμων Ἰωνᾶ²¹, φιλεῖς με;” Ἐλυ-
πήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, “φιλεῖς
με;” καὶ²⁵ εἶπεν²⁶ αὐτῷ, “Κύριε, σὺ πάντα²⁷ οἶδας·
σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.” Λέγει αὐτῷ ὁ²⁸ Ἰησοῦς,
“Βόσκει τὰ πρόβατά²⁹ μου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, 18
ὅτε ἡς νεώτερος ἐζώννυες σεαυτόν, καὶ περιεπάτεις
ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς
σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει³⁰ ὅπου οὐ θέ-
λεις.” Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίω θανάτῳ δοξά- 19
σει τὸν Θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ, “Ἀκο-
λόυθει μοι.” Ἐπιστραφεὶς δὲ³¹ ὁ Πέτρος βλέπει 20
τὸν μαθητήν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς
καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ
εἶπε, “Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε;” Τοῦτον³² 21
ιδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, “Κύριε, οὗτος δὲ
τί;” Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Ἐὰν αὐτὸν θέλω μέ- 22
νειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; σὺ ἀκολούθει μοι³³.”
Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος³⁴ εἰς τοὺς ἀδελφούς, 23
“Ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει.” καὶ οὐκ
εἶπεν³⁵ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ’
“Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε;”

ΟΥΤΟΣ ἐστὶν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τού- 24
των, καὶ ³⁶γράψας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς
ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ³⁷. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ 25
ἔσθ’³⁸ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ’
ἓν, οὐδὲ³⁹ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι⁴⁰ τὰ γρα-
φόμενα βιβλία. Ἀμήν⁴¹.
⁴²

²³ πάλιν λέγει αὐτῷ L marg. ²⁴ προβάτιά T. ²⁵ [καὶ] L.
²⁶ λέγει L marg. ²⁷ πάντα σὺ LT. ²⁸ —ὁ LT.
²⁹ προβάτιά T. ³⁰ + [σε] L. ³¹ —δὲ LT. ³² + οὖν LT.
³³ μοι ἀκολούθει LT. ³⁴ οὗτος ὁ λόγος L. ³⁵ οὐκ εἶπεν
δὲ L. marg. ³⁶ +ὁ L. ³⁷ αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστὶν T.
³⁸ ἂ L. ³⁹ οὐδ’ L. ⁴⁰ χωρῆται T errore. ⁴¹ —Ἀμήν LT.
⁴² *Subscriptio deest in S.*



ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ¹ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

1 ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων ὧ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ² Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ
2 διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελή-
3 φθη³. οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτόν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα⁴ ὄπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ
4 τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, “ἣν
5 ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι⁵ Ἁγίῳ, οὐ μετὰ
6 πολλὰς ταύτας ἡμέρας.” Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων⁶ αὐτὸν λέγοντες, “Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραὴλ;”
7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, “Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξου-
8 σίᾳ· ἀλλὰ λήψεσθε⁷ δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι⁸ μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν⁹ πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ
9 καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.” Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλέπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν
10 ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
11 δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ¹⁰, οἳ καὶ εἶπον¹¹ “Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς¹² ἀφ'

¹— τῶν ἁγίων LT.

²— ὁ LT.

³ ἀνελήμφθη LT.

⁴ τεσσαράκοντα LT.

⁷ λήψεσθε LT.

⁵ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε L.

⁶ ἠρώτων LT.

λευκαῖς LT.

⁸ μου LT.

⁹— ἐν LT.

¹⁰ ἐσθήσεσι(ν) LT.

¹¹ εἶπαν LT.

¹² ἀναλημφθεὶς LT.

ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.” Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ ὄρους τοῦ 12 καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν.

Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν¹³ οὗ¹³ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης¹⁴ καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος¹⁵, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι¹⁴ πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει¹⁶, σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίας¹⁷ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν¹⁸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

ΚΑΙ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν¹⁵ μέσῳ τῶν μαθητῶν¹⁹ εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπιτοαυτὸ²⁰ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν· “Ἄνδρες ἀδελφοί,¹⁶ ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην²¹, ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ²², περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν²³ Ἰησοῦν· ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν²⁴ ἡμῖν, καὶ ἔλαχε¹⁷ τὸν κληῖρον τῆς διακονίας ταύτης.” Οὗτος μὲν οὖν¹⁸ ἐκτήσατο χωρίον ἐκ τοῦ²⁵ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνῆς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ, καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς¹⁹ κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμά²⁶, τουτέστι²⁷ χωρίον αἵματος. “γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ²⁰ Ψαλμῶν, Ἐγενήθη ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ.” Καὶ ἡ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι²⁸ ἕτερος.” Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν²¹ ἀγδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν²⁹ ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ’ ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπ-²²

¹³ εἰς τὸ ὑπερῶν ἀνέβησαν LT. ¹⁴ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος LT.
¹⁵ Ματθαῖος LT. ¹⁶ — καὶ τῇ δεήσει LT. ¹⁷ Μαρίας LT.
¹⁸ — σὺν L. ¹⁹ ἀδελφῶν LT. ²⁰ ἐπὶ τὸ αὐτὸ BELT.
²¹ — ταύτην L. ²² Δαυεὶδ LT. ²³ — τὸν LT. ²⁴ ἐν LT.
²⁵ — τοῦ LT. ²⁶ Ἀκελδαμάχ LT. ²⁷ τουτ’ ἐστὶν T.
²⁸ λαβέτω LT. ²⁹ — ἐν LT.

τίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη³⁰ ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν
 23 ἡμῖν³¹ ἓνα τούτων." Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν
 καλούμενον Βαρσαβάν³², ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ
 24 Μαθθίαν³³. καὶ προσευξάμενοι εἶπον³⁴, "Σὺ Κύριε
 καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο
 25 ἓνα ὃν ἐξελέξω³⁵ λαβεῖν τὸν κλῆρον³⁶ τῆς διακονίας
 ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ³⁷ ἧς παρέβη Ἰούδας, πο-
 26 ρευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον." Καὶ ἔδωκαν κλή-
 ρους αὐτῶν³⁸, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν³⁹, καὶ
 40 συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

2 ΚΑΙ ἐν τῷ ἑσπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεν-
 2 τηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν² ἐπιτοαυτό³. καὶ
 ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης
 πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ
 3 ἦσαν καθήμενοι⁴. καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι
 γλώσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε⁵ ἐφ' ἓνα ἕκαστον
 4 αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες⁶ Πνεύματος Ἁγίου,
 καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ
 5 Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι⁷. Ἦσαν δὲ ἐν
 Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς
 6 ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. γενομένης
 δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνε-
 χύθη· ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λα-
 7 λούντων αὐτῶν. ἐξίσταντο δὲ πάντες⁸ καὶ ἐθαύμαζον,
 λέγοντες πρὸς ἀλλήλους⁹, "Οὐκ¹⁰ ἰδοὺ πάντες¹¹ οὗτοί
 8 εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκού-
 ομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθη-
 9 μεν, Πάρθοι καὶ Μηῆδοι καὶ Ἑλαμίται¹², καὶ οἱ κατοι-
 κούντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καπ-

³⁰ ἀνελήμφθη LT.

³¹ σὺν ἡμῖν γενέσθαι LT.

³² Βαρσαβ-

βάν LT.

³³ Μαθθίαν T.

³⁴ εἶπαν LT.

³⁵ ὃν ἐξελέξω

ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα LT'.

³⁶ τόπον LT.

³⁷ ἀφ' LT.

³⁸ αὐτοῖς LT.

³⁹ Μαθθίαν L.

⁴⁰ συν T.

¹ συν T.

² πάντες ὁμοῦ LT.

³ ἐπὶ τὸ αὐτὸ BELT.

⁴ καθεζόμενοι LT.

⁵ καὶ ἐκάθισεν L.

⁶ πάντες L.

⁷ ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς LT.

⁸ — πάντες LT.

⁹ — πρὸς ἀλλήλους LT.

¹⁰ Οὐχ L, Οὐχί T.

¹¹ ἅπαντες LT.

¹² Ἑλαμεῖται T.

παδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ 10
 Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς
 κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰου-
 δαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἄραβες ἀκού- 11
 ομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ
 μεγαλεία τοῦ Θεοῦ;” Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διη- 12
 πόρου¹³, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, “Τί ἂν θέλοι¹⁴
 τοῦτο εἶναι;” Ἐτεροι δὲ χλευάζοντες¹⁵ ἔλεγον, “Ὅτι 13
 γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσὶ.”

Σταθεῖς δὲ¹⁶ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα, ἐπῆρε τὴν 14
 φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς, “Ἄνδρες
 Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες¹⁷,
 τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥή-
 ματά μου. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι 15
 μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ 16
 τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ¹⁸,
 ‘Καὶ¹⁹ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, 17
 ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ
 προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν·
 καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσ-
 βύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια²⁰ ἐνυπνιασθήσονται. καί γε 18
 ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου, ἐν
 ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου,
 καὶ προφητεύσουσι. καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ 19
 ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἶμα καὶ πῦρ καὶ
 ἀτμίδα καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκό- 20
 τος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα, πρὶν ἢ²¹ ἐλθεῖν τὴν²²
 ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. καὶ ἔσται, 21
 πᾶς ὃς ἂν²³ ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσε-
 ται.’ Ἄνδρες Ἰσραηλίται²⁴, ἀκούσατε τοὺς λόγους 22
 τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ
 Θεοῦ ἀποδεδειγμένον²⁵ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι
 καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι’ αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ

13 διηποροῦντο T.

14 θέλει L.

15 διαχλευάζοντες LT.

16 + ὁ L.

17 πάντες L.

18 - Ἰωήλ L.

19 - Καὶ T.

20 ἐνυπνίους LT.

21 - ἡ L.

22 - τὴν LT.

23 εἰάν T.

24 Ἰσραηλείται T.

25 ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ L marg. T.

23 ὑμῶν, καθὼς καὶ²⁶ αὐτοὶ οἶδατε, τοῦτον τῇ ὠρισμένη
βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον λαβόντες²⁷,
24 διὰ χειρῶν²⁸ ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλετε²⁹. ὃν ὁ
Θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου,
καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.
25 Δαβὶδ³⁰ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν, 'Προωρώμην³¹ τὸν Κύ-
ριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός· ὅτι ἐκ δεξιῶν μου
26 ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ· διὰ τοῦτο εὐφράνθη³² ἡ καρ-
δία μου³³, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ
27 καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ'³⁴ ἐλπίδι· ὅτι οὐκ
ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ᾄδου³⁵, οὐδὲ δώσεις
28 τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς
ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώ-
29 που σου.' Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρ-
ρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ³⁰, ὅτι
καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἐστίν
30 ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν
ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός,
ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστή-
σειν τὸν Χριστόν³⁶, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου³⁷ αὐτοῦ,
31 προῖδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ,
ὅτι οὐ κατελείφθη³⁸ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ³⁹ εἰς ᾄδου⁴⁰, οὐδὲ⁴¹
32 ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν
ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες.
33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθείς, τὴν τε ἐπαγγελίαν
τοῦ Ἁγίου Πνεύματος⁴² λαβὼν παρὰ τοῦ πατρός,
34 ἐξέχεε τοῦτο ὃ νῦν⁴³ ὑμεῖς⁴⁴ βλέπετε καὶ ἀκούετε. οὗ
γὰρ Δαβὶδ³⁰ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός,
'Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν
35 μου· ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν
36 ποδῶν σου.' Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς⁴⁵ οἶκος

26 — καὶ LT.

27 — λαβόντες LT.

28 χειρὸς LT.

29 ἀνείλατε LT.

30 Δαυεὶδ LT.

31 Προωρώμην LT.

32 ἠεφράνθη LT.

33 μου ἢ καρδία T.

34 ἐφ' LT.

35 ᾄδην LT.

36 — τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν LT.

37 τὸν θρόνον LT.

38 οὔτε ἐγκατελείφθη LT.

39 — ἡ ψυχὴ αὐτοῦ LT.

40 ᾄδην T.

41 οὔτε LT.

42 πνεύματος τοῦ ἁγίου LT.

43 — νῦν LT.

44 + καὶ T.

45 + ὁ L.

Ἰσραήλ, ὅτι καὶ⁴⁶ κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν⁴⁷ ὁ Θεὸς ἐποίησε⁴⁸, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.”

Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ⁴⁹, εἶπόν τε³⁷ πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, “Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί;” Πέτρος δὲ ἔφη⁵⁰ πρὸς³⁸ αὐτούς, “Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ⁵¹ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν⁵² ἁμαρτιῶν⁵³. καὶ λήψεσθε⁵⁴ τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς³⁹ τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακράν, ὅσους⁵⁵ ἂν προσκαλέσῃται κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.” Ἐτέροις τε⁴⁰ λόγοις πλείοσι διεμαρτύρετο⁵⁶ καὶ παρεκάλει⁵⁷ λέγων, “Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.” Οἱ μὲν οὖν ἀσμένως⁵⁸ ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ⁴¹ ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσετέθησαν⁵⁹ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι.

Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες⁶⁰ τῇ διδαχῇ τῶν ἀπο-⁴²στόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ⁶¹ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. ἐγένετο⁶² δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος,⁴³ πολλά τε τέρατα καὶ σημεία διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπιτοαυτοῖς⁶³,⁴⁴ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς⁴⁵ ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχε· καθ’ ἡμέραν τε προσκαρ-⁴⁶τεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ’ οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν καὶ⁴⁷ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ’ ἡμέραν τῇ ἐκ-
κλησίᾳ⁶⁴.

46 - καὶ BE. 47 αὐτὸν καὶ Χριστὸν LT. 48 ἐποίησεν ὁ θεός T. 49 τὴν καρδίαν LT. 50 - ἔφη LT. 51 ἐν L. 52 + τῶν L. 53 + ὑμῶν L. 54 λήψεσθε LT. 55 οὗς L. 56 διεμαρτύρατο LT. 57 + αὐτούς L. 58 - ἀσμένως LT. 59 + ἐν LT. 60 + [ἐν] L. 61 - καὶ LT. 62 ἐγένετο LT. 63 ἐπὶ τὸ αὐτὸ BELT. 64 - τῇ ἐκκλησίᾳ L. (*junghens ἐπὶ τὸ αὐτὸ cum car. II*).

3 Ἐπιτοαυτο¹ δὲ Πέτρος² καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερόν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ² ἐνάτην³. καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὠραιάν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων ³ εἰς τὸ ἱερόν. ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερόν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. ⁴ ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε, ⁵ “ Βλέψον εἰς ἡμᾶς.” Ὁ δὲ ἐπέιχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. εἶπε δὲ Πέτρος, “ Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ⁷ τοῦ Ναζωραίου, ἔγειραι⁴ καὶ περιπάτει.” Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἠγειρε⁵. παραχρῆμα δὲ ἔστρεψέθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις⁶ καὶ τὰ σφυρά, καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ ⁹ αἰνῶν τὸν Θεόν. καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς⁸ περιπατοῦντα ¹⁰ καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν· ἐπεγίνωσκόν τε⁹ αὐτὸν ὅτι οὗτος¹⁰ ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὠραία πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. ¹¹ Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ¹¹ τὸν Πέτρον καὶ¹² Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς¹³ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομώντος¹⁴, ἔκθαμβοι. ¹² ἰδὼν δὲ¹⁵ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, “ Ἄνδρες Ἰσραηλίται¹⁶, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι ¹³ τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ¹⁷ Ἰσαὰκ καὶ¹⁷ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν

¹ Ἐπὶ τὸ αὐτὸ ΒΕΤ.

³ ἐνάτην LT.

αὐτοῦ L.

¹⁰ αὐτὸς L.

λαὸς πρὸς αὐτοὺς LT.

¹⁶ Ἰσραηλεῖται T.

⁴ ἔγειρε LT.

⁷ —καὶ T[L].

¹¹ αὐτοῦ LT.

² *Incipit cap. III.* Πέτρος δὲ *in* L.

⁵ +(ν) αὐτὸν L.

⁸ πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν LT.

¹² + τὸν L.

¹⁴ Σολομώντος T.

¹⁷ + θεὸς L.

⁶ αἱ βάσεις

⁹ δὲ L.

¹³ πᾶς ὁ

¹⁵ + ὁ LT.

παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν· ὃν ὑμεῖς¹⁸ παρεδώκατε, καὶ
 ἠρνήσασθε αὐτὸν¹⁹ κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναν-
 τος ἐκείνου ἀπολύειν. ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον 14
 ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι
 ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε· ὃν ὁ 15
 Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.
 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν 16
 θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε²⁰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
 καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκλη-
 ρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. καὶ νῦν, ἀδελ- 17
 φοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ
 ἄρχοντες ὑμῶν· ὁ δὲ Θεὸς ἅ προκατήγγειλε διὰ 18
 στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ παθεῖν τὸν
 Χριστόν²¹, ἐπλήρωσεν οὕτω. μετανοήσατε οὖν καὶ 19
 ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξελειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρ-
 τίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώ-
 που τοῦ Κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεκηρυγμένον²² 20
 ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν²³, ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι 21
 ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν
 ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων²⁴ ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν
 ἀπ' αἰῶνος²⁵. Μωσῆς²⁶ μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας²⁷ 22
 εἶπεν, 'Ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ
 Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ
 ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.
 ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ, ἣτις ἂν²⁸ μὴ ἀκούσῃ τοῦ προ- 23
 φήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται²⁹ ἐκ τοῦ λαοῦ.' Καὶ 24
 πάντες δὲ οἱ προφήται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν κα-
 θεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ προκατήγγειλαν³⁰ τὰς ἡμέ-
 ρας ταύτας. ὑμεῖς ἐστε³¹ υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ 25
 τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς³² πρὸς τοὺς πατέρας
 ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, 'Καὶ³³ τῷ σπέρματί

18 + μὲν LT.

19 - αὐτὸν L.

20 · τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ L.

21 παθεῖν τὸν Χριστόν αὐτοῦ LT.

22 προκεχειρισμένον LT.

23 Χριστόν Ἰησοῦν L (non marg.) T.

24 τῶν LT.

25 ἀπ'

αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν LT.

26 Μωσῆς LT.

27 - γὰρ πρὸς

τοὺς πατέρας LT.

28 εἰάν T.

29 ἐξολοθρευθήσεται LT.

30 κατήγγειλαν LT.

31 + οἱ LT.

32 ὁ θεὸς διέθετο L.

33 + ἐν LT.

σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.
 26 Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς ἀναστήσας³⁴ τὸν παῖδα αὐτοῦ
 Ἰησοῦν³⁵, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ
 ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν³⁶.”

4 ΛΑΛΟΥΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστη-
 σαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
 2 οἱ Σαδδουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐ-
 τοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν
 3 ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς
 χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν
 4 γὰρ ἑσπέρα ἤδη. πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν
 λόγον ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ¹ ἀριθμὸς τῶν
 5 ἀνδρῶν ὡσεὶ² χιλιάδες πέντε. Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν
 αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ³ πρεσ-
 6 βυτέρους καὶ³ γραμματεῖς εἰς⁴ Ἱερουσαλήμ, καὶ Ἄν-
 7 ναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀλέξ-
 7 ανδρον⁵, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. καὶ
 στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ⁶ μέσῳ ἐπυνθάνοντο, “Ἐν
 ποία δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο
 8 ὑμεῖς;” Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου,
 εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύ-
 9 τεροι τοῦ Ἰσραὴλ⁷, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα
 ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέ-
 10 σωσται· γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ
 λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
 Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν
 ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν
 11 ὑγιής. οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ’ ὑμῶν
 τῶν οἰκοδομούντων⁸, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.
 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὔτε⁹ γὰρ
 ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν
 ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.”

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ

³⁴ ἀναστήσας ὁ Θεὸς T. ³⁵ -Ἰησοῦν LT. ³⁶ αὐτῶν L.
¹ -ὁ L. ² -ὡσεὶ T, αὐ [ὡς] L. ³ +τοὺς LT. ⁴ ἐν LT.
⁵ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος L.
⁶ -τῷ T. ⁷ -τοῦ Ἰσραὴλ L. ⁸ οἰκοδόμων LT. ⁹ οὐδὲ LT.

Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμ-
 ματοὶ εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε
 αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν· τὸν δὲ¹⁰ ἄνθρωπον¹⁴
 βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα τὸν τεθεραπευμένον,
 οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. κελύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω¹⁵
 τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον¹¹ πρὸς ἀλλήλους,
 λέγοντες, “Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις;¹⁶
 ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι’ αὐτῶν, πᾶσι
 τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ φανερόν, καὶ οὐ δυνά-
 μεθα ἀρνήσασθαι¹². ἀλλ’ ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον διανε-¹⁷
 μηθῆ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῆ¹³ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς
 μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώ-
 πων.” Καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν αὐτοῖς¹⁴ ¹⁸
 τὸ¹⁵ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ
 ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀπο-¹⁹
 κριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον¹⁶, “Εἰ δίκαιόν ἐστιν
 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ,
 κρίνατε. οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἶδομεν¹⁷ καὶ ²⁰
 ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.” Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ²¹
 ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολά-
 σονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον
 τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων ²²
 τεσσαράκοντα¹⁸ ὁ ἄνθρωπος ἐφ’ ὃν ἐγεγόνει¹⁹ τὸ ση-
 μεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ²³
 ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 πρεσβύτεροι εἶπον²⁰. οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ²⁴
 ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπον²⁰, “Δέσποτα,
 σὺ ὁ Θεὸς²¹ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
 τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ διὰ στό- ²⁵
 ματος²² Δαβὶδ²³ τοῦ²⁴ παιδός σου εἰπών, ‘Ἰνατί ἐφρύ-
 αξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; παρέστησαν ²⁶

¹⁰ τε LT. ¹¹ συνέβαλλον LT. ¹² ἀρνεῖσθαι L. ¹³ —ἀπειλῆ L.
¹⁴ —αὐτοῖς LT. ¹⁵ —τὸ L. ¹⁶ εἶπον (εἶπαν T) πρὸς αὐτούς LT.
¹⁷ εἶδαμεν LT. ¹⁸ τεσσαράκοντα T. ¹⁹ γεγόνει LT.
²⁰ εἶπαν LT. ²¹ —ὁ Θεὸς LT. ²² ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ
 πνεύματος ἁγίου στόματος L. ²³ Δαυεὶδ LT. ²⁴ —τοῦ LT.

οὶ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.²⁵ Συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας²⁵ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου²⁶ προώρισε γενέσθαι. καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἐπίδε²⁷ ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου²⁸ ἐκτείνειν σε²⁹ εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.³⁰

31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου³⁰, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 ΤΟΥ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ³¹ καρδία καὶ ἡ³¹ ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα³² κοινά. καὶ μεγάλη δυνάμει³³ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ³⁴, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν³⁵ ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο³⁶ δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν.

36 Ἰωσήφ³⁷ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ὑπὸ³⁸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως, Λευίτης³⁹, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων. Ἀνὴρ δέ τις

²⁵ + ἐν τῇ πόλει ταύτῃ LT.

²⁶ -σου L.

²⁷ ἐπίδε LT.

²⁸ -σου L.

²⁹ -σε T.

³⁰ τοῦ ἁγίου πνεύματος LT.

³¹ -ἡ L.

³² πάντα L.

³³ δυνάμει μεγάλη L.

³⁴ τοῦ

κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ] τῆς ἀναστάσεως L.

³⁵ ἦν L.

³⁶ διε-

δίδετο LT.

³⁷ Ἰωσήφ LT.

³⁸ ἀπὸ LT.

³⁹ Λευί-

της T.

Ἄνανίας ὀνόματι¹, σὺν Σαπφείρῃ² τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα, καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς,² συνειδυίας³ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ⁴, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. εἶπε δὲ⁵ Πέτρος, “Ἄνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ Σα-³τανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι⁶ ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῆ⁴ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.” Ἀκούων δὲ⁷ Ἄνανίας τοὺς λόγους τούτους,⁵ πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα⁸. ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι⁶ συνέστειλαν αὐτόν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη δὲ⁹ αὐτῇ¹⁰ ⁸ ὁ¹¹ Πέτρος, “Εἰπέ μοι, εἰ τοσοῦτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;” Ἡ δὲ εἶπε, “Ναί, τοσοῦτου.” Ὁ δὲ⁹ Πέτρος εἶπε¹² πρὸς αὐτήν, “Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα Κυρίου; ἰδού, οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε.” Ἐπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ¹³ τοὺς πόδας¹⁰ αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον¹⁴ αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ’¹¹ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο¹⁵ ση-¹²μεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά¹⁶. καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες¹⁷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος¹⁸. τῶν δὲ¹³ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ’ ἐμεγαλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ προσετίθεντο¹⁴

¹ ὀνόματι Ἄνανίας L. ² Σαπφείρα L. ³ συνειδυίης LT.
⁴ —αὐτοῦ LT. ⁵ +ὁ LT. ⁶ +σε T. ⁷ +ὁ LT.
⁸ —ταῦτα LT. ⁹ —δὲ T. ¹⁰ πρὸς αὐτήν LT. ¹¹ —ὁ L.
¹² —εἶπε LT. ¹³ πρὸς LT. ¹⁴ εὗραν T. ¹⁵ ἐγένετο BELT.
¹⁶ πολλά ἐν τῷ λαῷ L. ¹⁷ πάντες L. ¹⁸ Σολομῶνος T.

πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναι-
 15 κῶν· ὥστε κατὰ¹⁹ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθε-
 νεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν²⁰ καὶ κραββάτων²¹, ἵνα
 ἐρχομένου Πέτρου κὰν ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.
 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς²²
 Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὄχλουμένους
 ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο
 ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ,
 ἡ οὔσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζή-
 18 λου, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν²³ ἐπὶ τοὺς
 ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.
 19 ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς²⁴ νυκτὸς ἤνοιξε²⁵ τὰς θύρας
 20 τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπε, “Πορεύεσθε,
 καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ
 21 ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.” Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον
 ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. παρα-
 γενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλ-
 εσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν
 υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον,
 22 ἀχθῆναι αὐτούς. οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι²⁶ οὐχ
 εὔρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγ-
 23 γειλαν, λέγοντες, “Ὅτι τὸ μὲν²⁷ δεσμωτήριον εὔρο-
 μεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύ-
 λακας ἔξω²⁸ ἐστῶτας πρὸ²⁹ τῶν θυρῶν· ἀνοιξάντες
 24 δέ, ἔσω οὐδένα εὔρομεν.” Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λό-
 γους τούτους ὁ τε ἱερεὺς καὶ ὁ³⁰ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ
 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο
 25 τοῦτο. παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς
 λέγων³¹, “Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυ-
 λακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν
 26 λαόν.” Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέ-
 ταις, ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ

¹⁹ καὶ εἰς L.

²² — εἰς L.

²⁵ ἀνοιξας T.

²⁸ — ἔξω LT.

²⁰ κλιναρίων LT.

²³ — αὐτῶν LT.

²⁶ παραγενόμενοι ὑπηρέται LT.

²⁹ ἐπὶ LT. ³⁰ — ἱερεὺς καὶ ὁ L.

²¹ κραβάττων LT.

²⁴ — τῆς LT.

²⁷ — μὲν LT.

³¹ — λέγων LT.

τὸν λαόν, ἵνα³² μὴ λιθασθῶσιν. ἀγαγόντες δὲ αὐτούς 27
ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς ὁ
ἀρχιερεύς, λέγων, “Οὐ³³ παραγγελία παρηγγείλαμεν 28
ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ³⁴; καὶ ἰδοὺ
πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν,
καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ’ ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀν-
θρώπου τούτου.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ³⁵ Πέτρος καὶ οἱ 29
ἀπόστολοι εἶπον³⁶, “Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ
ἀνθρώποις. ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰη- 30
σοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου·
τούτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτήρα ὑψωσε τῇ δεξιᾷ 31
αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν
ἀμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες³⁷ τῶν ῥη- 32
μάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ³⁸ τὸ Ἅγιον, ὃ
ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.”

Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο³⁹ 33
ἀνελεῖν αὐτούς. ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φα- 34
ρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος
παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποστό-
λους⁴⁰ ποιῆσαι, εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, “Ἄνδρες Ἰσ- 35
ραηλίται⁴¹, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις
τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν 36
ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ
προσεκολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ⁴² τετρακοσίων· ὃς
ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ, διελύ-
θησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ τούτον ἀνέστη 37
Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς,
καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν⁴³ ὀπίσω αὐτοῦ· κακείνος
ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διεσκορ-
πίσθησαν. καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ 38
τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐάσατέ⁴⁴ αὐτούς· ὅτι εἴαν
ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλή αὕτη ἢ τὸ ἔργον τούτο,
καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε⁴⁵ 39

32 — ἵνα L. 33 — Οὐ LT. 34 , LT. 35 — ὁ LT. 36 εἶπαν LT.
37 ἐν αὐτῷ μάρτυρές ἐσμεν L. 38 — δὲ L. 39 ἐβούλοντο L.
40 τοὺς ἀνθρώπους LT. 41 Ἰσραηλείται T. 42 προσεκλίθη ἀνδρῶν
ἀριθμὸς ὡς LT. 43 — ἱκανὸν LT. 44 ἄφετε L. 45 δυνήσεσθε LT.

καταλύσαι αὐτό⁴⁶, μήποτε καὶ θεομάχοι εὐρεθῆτε.”
 40 Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς
 ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ
 41 τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς⁴⁷. Οἱ
 μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ
 συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν⁴⁸
 42 ἀτιμασθῆναι· πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ’
 οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι
 Ἰησοῦν τὸν Χριστόν⁴⁹.

6 ἘΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν
 μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς
 τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ
 2 τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι
 δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον¹, “ Οὐκ
 ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ
 3 Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψασθε οὖν², ἀδελ-
 φοί³, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις
 Πνεύματος Ἁγίου⁴ καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν⁵
 4 ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ
 5 τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.” Καὶ
 ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους· καὶ
 ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη⁶ πίστεως καὶ
 Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον καὶ
 Νικάνορα, καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον
 6 προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν
 ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς
 7 χεῖρας. καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠῤῥξανε, καὶ ἐπληθύ-
 νετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφό-
 δρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.
 8 **ΣΤΕΦΑΝΟΣ** δὲ πλήρης πίστεως⁷ καὶ δυνάμεως
 9 ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέσ-
 τησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης
 Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ

⁴⁶ αὐτούς LT.⁴⁷ - αὐτούς T.⁴⁸ κατηξιώθησαν ὑπὲρ

τοῦ ὀνόματος (- αὐτοῦ) LT.

⁴⁹ τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν LT.¹ εἶπαν LT.² δὴ L.³ - ἀδελφοί L.⁴ - Ἁγίου LT.⁵ καταστήσωμεν E.⁶ πλήρης L.⁷ χάριτος LT.

τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας⁸, ⁹ συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ· καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστηῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ 10 πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, 11 “Ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωσῆν¹⁰ καὶ τὸν Θεόν.” Συνεκίνησάν τε 12 τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς 13 λέγοντας, “Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα βλάσφημα¹¹ λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τούτου¹² καὶ τοῦ νόμου. ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, 14 “Ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τούτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς¹³.” Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες¹⁴ οἱ 15 καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον¹⁵ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, “Εἰ ἄρα¹ ταῦτα οὕτως ἔχει;” ¹⁷ Ὁ δὲ ἔφη, “Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. 2 ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, ‘Ἐξέλθε ἐκ τῆς 3 γῆς σου καὶ ἐκ² τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς³ γῆν ἣν ἂν σοι δείξω.’ Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατώκησεν ἐν Χαρράν· κακεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετόκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε· καὶ οὐκ 5 ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι⁴ εἰς κατάσχεσιν αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ’ αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός, ‘Ὅτι ἔσται τὸ 6 σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν, ἔτη τετρακόσια. καὶ 7 τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν⁵ δουλεύσωσι⁶, κρινῶ ἐγώ,’ εἶπεν ὁ

⁸ —καὶ Ἀσίας L.⁹ συν LT.¹⁰ Μωυσῆν LT.¹¹ —βλάσφημα LT.¹² —τούτου LT.¹³ Μωσῆς B.¹⁴ πάντες L.¹⁵ εἶδαν T.¹ —ἄρα L.² —ἐκ T[L].³ +τὴν LT.⁴ δοῦναι αὐτῷ LT.⁵ ἂν L.⁶ δουλεύσουσιν T.

Θεός⁷. 'καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύ-
 8 σουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.' Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
 διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ,
 καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ⁸
 Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ⁸ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πα-
 9 τριάρχας. καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ
 ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,
 10 καὶ ἐξείλετο⁹ αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ
 ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βα-
 σιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον
 11 ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθε δὲ
 λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου¹⁰ καὶ Χαναάν, καὶ
 θλίψις¹¹ μεγάλη· καὶ οὐχ εὑρισκόν χορτάσματα οἱ
 12 πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σῖτα ἐν Αἰ-
 γύπτῳ¹², ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον·
 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελ-
 φοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος
 14 τοῦ¹³ Ἰωσήφ. ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο
 τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ¹⁴, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν
 15 αὐτοῦ¹⁵, ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε¹⁶. κατέβη δὲ¹⁷
 Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον¹⁸, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ
 16 πατέρες ἡμῶν· καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ, καὶ ἐτέ-
 θησαν ἐν τῷ μνήματι δ¹⁹ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς
 ἀργυρίου, παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ²⁰ τοῦ²¹ Συχέμ.
 17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὤμο-
 σεν²² ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠύξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπλη-
 18 θύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἀχρις²³ οὗ ἀνέστη βασιλεὺς
 19 ἕτερος²⁴, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. οὗτος κατασο-
 φισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας
 ἡμῶν²⁵, τοῦ ποιεῖν ἐκθετα τὰ βρέφη²⁶ αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ
 20 ζωογονεῖσθαι. Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωσῆς²⁷, καὶ

⁷ ὁ Θεὸς εἶπεν L.

⁸ -ὁ L.

⁹ ἐξείλατο LT.

¹⁰ Αἴγυπ-

τον L.

¹¹ θλίψις L.

¹² σιτία εἰς Αἴγυπτον LT.

¹³ -τοῦ LT.

¹⁴ Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ LT.

¹⁵ -αὐτοῦ LT.

¹⁶ ἑβδομη-

κονταπέντε BE.

¹⁷ καὶ κατέβη LT.

¹⁸ -εἰς Αἴγυπτον T.

¹⁹ ᾧ LT.

²⁰ Ἐμμὼρ LT.

²¹ +ἐν L.

²² ὠμολόγησεν LT.

²³ ἀχρι LT.

²⁴ +ἐπ' Αἴγυπτον L.

²⁵ -ἡμῶν LT.

²⁶ τὰ

βρέφη ἐκθετα LT.

²⁷ Μωσῆς LT.

ἦν ἀστεῖος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ²⁸. ἐκτεθέντα δὲ αὐτόν²⁹, ἀνεί- 21
 λητο³⁰ αὐτόν ἢ θυγάτηρ Φαραώ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτόν ἑαυτῇ εἰς υἷόν. καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς²⁷ ³¹ 22
 πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν³² ἔργοις³³. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρα- 23
 κονταετῆς³⁴ χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσ-
 ραήλ. καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο καὶ 24
 ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφούς αὐ- 25
 τοῦ³⁵, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν³⁶. οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. τῇ τε³⁷ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ 26
 ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασεν³⁸ αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν, Ἔστωτε ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς³⁹. ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον 27
 ἀπόσωτο αὐτόν, εἰπὼν, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς⁴⁰; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, 28
 ὃν τρόπον ἀνείλες χθὲς⁴¹ τὸν Αἰγύπτιον; Ἐφυγε δὲ 29
 Μωσῆς²⁷ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. Καὶ πληρω- 30
 θέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα⁴², ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος Κυρίου⁴³ ἐν φλογὶ πυρὸς⁴⁴
 βάτου. ὁ δὲ Μωσῆς²⁷ ἰδὼν ἐθαύμασε⁴⁵ τὸ ὄραμα· 31
 προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου πρὸς αὐτόν⁴⁶, Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, 32
 ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ Θεὸς⁴⁷ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς⁴⁷ Ἰακώβ. Ἐντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς²⁷ οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, Ἀῦσον τὸ ὑπό- 33
 δημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν⁴⁸ ᾧ ἔστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ 34

28 — αὐτοῦ LT.

29 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ L.

30 ἀνείλατο LT.

31 + ἐν T.

32 — ἐν LT.

33 + αὐτοῦ LT.

34 τεσσαρα-

κονταετῆς T.

35 — αὐτοῦ LT.

36 σωτηρίαν αὐτοῖς LT.

37 δὲ BE.

38 συνήλασεν L.

39 — ὑμεῖς LT.

40 ἡμῶν LT.

41 ἐχθὲς LT.

42 τεσσαράκοντα T.

43 — κυρίου LT.

44 πυρὶ φλογὸς T.

45 ἐθαύμαζεν T.

46 — πρὸς αὐτόν LT.

47 — ὁ Θεὸς LT.

48 ἐφ' LT.

μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν⁴⁹
 ἤκουσα· καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν
 35 δεῦρο, ἀποστελῶ⁵⁰ σε εἰς Αἴγυπτον· Τοῦτον τὸν
 Μωϋσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, ‘Τίς σε κατέστησεν
 ἄρχοντα καὶ δικαστήν;’ τοῦτον ὁ Θεὸς⁵¹ ἄρχοντα καὶ
 λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ἐν⁵² χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος
 36 αὐτῷ ἐν τῇ βιάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας
 τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῆ⁵³ Αἰγύπτου⁵⁴ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ
 37 θαλάσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα⁴². Οὗ-
 τὸς ἐστὶν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπὼν⁵⁵ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
 ‘Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος⁵⁶ ὁ Θεὸς ὑμῶν⁵⁷
 ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε⁵⁸.’
 38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ
 ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ
 ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια
 39 ζῶντα δοῦναι ἡμῖν. ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσ-
 θαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ’⁵⁹ ἀπόσαντο, καὶ ἐστρά-
 40 φησαν⁶⁰ ταῖς καρδίαις⁶¹ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες
 τῷ Ἀαρών, ‘Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται
 ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς²⁷ οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ
 41 γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν⁶² αὐτῷ.’ Καὶ
 ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγα-
 γον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔρ-
 42 γοῖς τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεός, καὶ
 παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν,
 ‘Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσ-
 43 σαράκοντα⁴² ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ; καὶ ἀνελά-
 βετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ
 θεοῦ ὑμῶν⁶³ Ῥεμφάν⁶⁴, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε
 προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βα-
 44 βυλῶνος.’ Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν ἐν⁶⁵ τοῖς

⁴⁹ αὐτοῦ L.
 ταλκεν σὺν LT.

⁵⁶ — κύριος LT.

⁵⁹ ἀλλὰ LT.

⁶³ — ὑμῶν LT.

⁵⁰ ἀποστείλω LT.

⁵³ τῇ L.

⁵⁷ — ὑμῶν LT.

⁶⁰ + ἐν L.

⁶⁴ Ῥεφάν LT.

⁵¹ + καὶ LT.

⁵⁴ Αἰγύπτῳ LT.

⁵⁸ — αὐτοῦ ἀκούσεσθε LT.

⁶¹ τῇ καρδίᾳ T.

⁶⁵ — ἐν LT.

⁵² ἀπέσ-

⁵⁵ εἶπας LT.

⁶² ἐγένετο L.

πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ
λαλῶν τῷ Μωσῆ⁶⁶, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον
ὃν ἑώρακει· ἦν καὶ εἰσῆγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέ- 45
ρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν,
ὧν ἔξωσεν⁶⁷ ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων
ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβίδ⁶⁸. ὃς εὔρε χάριν ἐνώ- 46
πιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ᾔτησατο εὐρεῖν σκῆνωμα τῷ
Θεῷ⁶⁹ Ἰακώβ. Σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 47
Ἄλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς⁷⁰ κατοι- 48
κεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει, ‘Ὁ οὐρανός μοι 49
θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον
οἶκον οἰκοδομήσετε μοι; λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος
τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε 50
ταῦτα πάντα⁷¹;’

“Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ⁷² 51
καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντι-
πίπτετε, ὡς⁷³ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν 52
προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκ-
τειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως
τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγέν-
ησθε⁷⁴. οἷτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς 53
ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.” Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, 54
διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς
ὀδόντας ἐπ’ αὐτόν. Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύματος 55
Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ,
καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν, 56
“Ἰδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους⁷⁵, καὶ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ Θεοῦ.”
Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐ- 57
τῶν, καὶ ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ’ αὐτόν· καὶ ἐκβαλ- 58
όντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυ-
ρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν⁷⁶ παρὰ τοὺς πόδας
νεανίου καλουμένου Σαύλου, καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν 59

† ἐν *transfert* S *in locum post* διαδεξάμενοι.

67 ἔξωσεν L.

68 Δαβίδ LT.

69 οἶκῳ L.

66 Μωσῆ LT.

70 — ναοῖς LT.

71 πάντα ταῦτα T.

72 καρδίαις L.

73 καθὼς L.

74 ἐγένεσθε LT.

75 διηνοιγμένους LT.

76 — αὐτῶν T.

Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, “Κύριε Ἰη-
 60 σου, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.” Θεὸς δὲ τὰ γόνατα,
 ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, “Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς
 τὴν ἁμαρτίαν ταύτην⁷⁷.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.
 8 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένε-
 νετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν
 ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες τε¹ διε-
 σπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμα-
 2 ρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. συνεκόμισαν δὲ τὸν
 Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαντο² κοπετὸν
 3 μέγαν ἐπ’ αὐτῷ. Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλη-
 σίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε
 4 ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν. οἱ
 μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν
 λόγον.

5 ΦΙΛΙΠΠΟΣ δὲ κατελθὼν εἰς³ πόλιν τῆς Σαμα-
 6 ρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. προσεῖχόν
 τε⁴ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου
 ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
 7 σημεῖα ἃ ἐποίει. πολλῶν⁵ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύ-
 ματα ἀκάθαρτα, βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ ἐξήρχετο⁶· πολ-
 λοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.
 8,9 καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη⁷ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἀνὴρ
 δὲ τις ὀνόματι Σίμων προὔπηρχεν ἐν τῇ πόλει μα-
 γεύων καὶ ἐξιστῶν⁸ τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων
 10 εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· ᾧ προσεῖχον πάντες⁹ ἀπὸ
 μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, “Οὗτός ἐστιν ἡ δύ-
 11 ναμις τοῦ Θεοῦ ἢ¹⁰ μεγάλη.” Προσεῖχον δὲ αὐτῷ,
 διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις¹¹ ἐξεστακέσαι αὐ-
 12 τούς. Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζο-
 μένῳ τὰ¹² περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
 ὀνόματος τοῦ¹³ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες
 13 τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε,

⁷⁷ ταύτην τὴν ἁμαρτίαν L. ¹ δὲ LT. ² ἐποίησαν L. ³ + τὴν L.
⁴ δὲ LT. ⁵ πολλοὶ L. ⁶ φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο LT.
⁷ ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ LT. ⁸ ἐξιστάνων LT. ⁹ - πάντες T.
¹⁰ + καλουμένη LT. ¹¹ μαγείαις T. ¹² - τὰ LT. ¹³ - τοῦ LT.

καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεω-
 ρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας¹⁴, ἐξίσ-
 τατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστο- 14
 λοι, ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
 ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν¹⁵ Πέτρον καὶ Ἰωάννην·
 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως 15
 λάβωσι Πνεῦμα Ἅγιον. οὕτω¹⁶ γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ 16
 αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρ-
 χον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν¹⁷ 17
 τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα
 Ἅγιον. Θεασάμενος¹⁸ δὲ ὁ Σίμων, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέ- 18
 σεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα
 τὸ Ἅγιον¹⁹, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων, 19
 “ Δότε καὶ μοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἂν²⁰ ἐπιθῶ
 τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα Ἅγιον.” Πέτρος δὲ 20
 εἶπε πρὸς αὐτόν, “ Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς
 ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρη-
 μάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν 21
 τῷ λόγῳ τούτῳ. ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεία
 ἐνώπιον²¹ τοῦ Θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας 22
 σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ²², εἰ ἄρα ἀφεθή-
 σεταιί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. εἰς γὰρ χολὴν 23
 πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὀρώ σε ὄντα.” Ἀπο- 24
 κριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, “ Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
 πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν
 εἰρήκατε.”

Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν 25
 λόγον τοῦ Κυρίου, ὑπέστρεψαν²³ εἰς Ἱερουσαλήμ²⁴, πολ-
 λὰς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο²⁵.

Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέ- 26
 γων, “ Ἀνάστηθι καὶ πορεύου²⁶ κατὰ μεσημβρίαν,
 ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ

¹⁴ δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα T. ¹⁵ — τὸν LT. ¹⁶ οὐδέ-
 πω LT. ¹⁷ ἐπετίθεσαν LT. ¹⁸ ἰδὼν LT. ¹⁹ — τὸ Ἅγιον LT.
²⁰ ἂν BELT. ²¹ ἐναντι LT. ²² κυρίου LT. ²³ ὑπέ-
 στρεφον LT. ²⁴ Ἱεροσόλυμα LT. ²⁵ εὐηγγελίζοντο LT.
²⁶ πορεύθητι L.

Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, “Κύριε Ἰη-
 60 σοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.” Θεὸς δὲ τὰ γόνατα,
 ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, “Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς
 τὴν ἁμαρτίαν ταύτην⁷⁷.” Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.
 8 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένε-
 νετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν
 ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες τε¹ διε-
 σπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμα-
 2 ρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. συνεκόμισαν δὲ τὸν
 Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαντο² κοπετὸν
 3 μέγαν ἐπ’ αὐτῷ. Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλη-
 σίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε
 4 ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν. οἱ
 μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν
 λόγον.

5 ΦΙΛΙΠΠΟΣ δὲ κατελθὼν εἰς³ πόλιν τῆς Σαμα-
 6 ρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. προσεῖχόν
 τε⁴ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου
 ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
 7 σημεῖα ἃ ἐποίει. πολλῶν⁵ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύ-
 ματα ἀκάθαρτα, βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ ἐξήρχετο⁶· πολ-
 λοιὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.
 8,9 καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη⁷ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἄνῆρ
 δέ τις ὀνόματι Σίμων προὔπηρχεν ἐν τῇ πόλει μα-
 γεύων καὶ ἐξιστῶν⁸ τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων
 10 εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· ᾧ προσεῖχον πάντες⁹ ἀπὸ
 μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, “Οὗτός ἐστιν ἡ δύ-
 11 ναμις τοῦ Θεοῦ ἡ¹⁰ μεγάλη.” Προσεῖχον δὲ αὐτῷ,
 διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις¹¹ ἐξεστακέναι αὐ-
 12 τούς. Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζο-
 μένῳ τὰ¹² περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
 ὀνόματος τοῦ¹³ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες
 13 τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε,

⁷⁷ ταύτην τὴν ἁμαρτίαν L. ¹ δὲ LT. ² ἐποίησαν L. ³ + τὴν L.
⁴ δὲ LT. ⁵ πολλοὶ L. ⁶ φωνῇ μεγάλη ἐξήρχοντο LT.
⁷ ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ LT. ⁸ ἐξιστάνων LT. ⁹ — πάντες T.
¹⁰ + καλουμένη LT. ¹¹ μαγίαις T. ¹² — τὰ LT. ¹³ — τοῦ LT.

καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεω-
 ρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας¹⁴, ἐξίσ-
 τατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστο- 14
 λοι, ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρεία τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
 ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν¹⁵ Πέτρον καὶ Ἰωάννην·
 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως 15
 λάβωσι Πνεῦμα Ἅγιον. οὐπω¹⁶ γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ 16
 αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρ-
 χον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν¹⁷ 17
 τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα
 Ἅγιον. Θεασάμενος¹⁸ δὲ ὁ Σίμων, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέ- 18
 σεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα
 τὸ Ἅγιον¹⁹, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων, 19
 “ Δότε καὶ μοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἂν²⁰ ἐπιθῶ
 τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα Ἅγιον.” Πέτρος δὲ 20
 εἶπε πρὸς αὐτόν, “ Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς
 ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρη-
 μάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν 21
 τῷ λόγῳ τούτῳ. ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα
 ἐνώπιον²¹ τοῦ Θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας 22
 σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ²², εἰ ἄρα ἀφεθή-
 σεταιί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. εἰς γὰρ χολὴν 23
 πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὀρώ σε ὄντα.” Ἀπο- 24
 κριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, “ Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
 πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν
 εἰρήκατε.”

Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν 25
 λόγον τοῦ Κυρίου, ὑπέστρεψαν²³ εἰς Ἱερουσαλήμ²⁴, πολ-
 λάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο²⁵.

Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέ- 26
 γων, “ Ἀνάστηθι καὶ πορεύου²⁶ κατὰ μεσημβρίαν,
 ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ

¹⁴ δυνάμεις καὶ σημεῖα γινομένα T. ¹⁵ —τὸν LT. ¹⁶ οὐδέ-
 πω LT. ¹⁷ ἐπετίθεσαν LT. ¹⁸ ἰδὼν LT. ¹⁹ —τὸ Ἅγιον LT.
²⁰ ἂν BELT. ²¹ ἐναντι LT. ²² κυρίου LT. ²³ ὑπέ-
 στρεφον LT. ²⁴ Ἱεροσόλυμα LT. ²⁵ εὐηγγελίζοντο LT.
²⁶ πορεύθητι L.

27 εἰς Γάζαν·” αὕτη ἐστὶν ἔρημος. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης τῆς²⁷ βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς²⁸ ἐληλύθει προσκυνήσων
 28 εἰς Ἱερουσαλήμ, ἦν τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε²⁹ τὸν προφήτην
 29 τὴν Ἑσαΐαν³⁰. εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ,
 30 “Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ.” Προσδραμῶν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἑσαΐαν³¹, καὶ εἶπεν, “Ἄρα γε
 31 γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;” Ὁ δὲ εἶπε, “Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ³² με;” Παρεκάλεσέ
 32 τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη, “Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἄμνός ἐναντίον τοῦ κείροντος³³ αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ
 33 στόμα αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ³⁴ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη, τὴν δὲ³⁵ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἵρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.” Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε, “Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τούτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ
 35 ἑτέρου τινός;” Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος,
 37 “Ἴδου ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;” Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος, “Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν.” Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, “Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ
 38 εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν³⁶.” Καὶ ἐκέλευσε στηῆναι τὸ ἄρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.
 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ

27 — τῆς LT. 28 — ὃς L. 29 ἀνεγίνωσκέν τε L. 30 Ἑσαΐαν L.
 31 Ἑσαΐαν (Ἑσ. L) τὸν προφήτην LT. 32 ὁδογήσει (sic) T.
 33 κείραντος T. 34 — αὐτοῦ L. 35 — δὲ L. 36 *Deest v. 37 in* LT.

εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος 40 εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἔλθειν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

Ὁ ΔΕ Σαῦλος ἔτι ἔμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου 9 εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς 2 τὰς συναγωγάς, ὅπως εἰάν τινες εὕρη τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξειν 3 τῇ Δαμασκῷ, καὶ ἐξαίφνης² περιήστραψεν αὐτὸν³ φῶς ἀπὸ⁴ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε 4 φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, “Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;” Εἶπε δέ, “Τίς εἶ, Κύριε;” Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν⁵, 5 “Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς⁶ ὃν σὺ διώκεις· σκληρὸν σοὶ πρὸς κέντρα λακτίζεις.” Τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε, 6 “Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι;” Καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν⁷, “⁸Ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταιί σοι τί⁹ σε δεῖ ποιεῖν.” Οἱ δὲ ἄνδρες 7 οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἔννεοι¹⁰, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. ἠγέρθη δὲ 8 ὁ¹¹ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεφγμένων¹² δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα¹³ ἔβλεπε, χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας 9 τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. Ἦν 10 δέ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὀράματι¹⁴, “Ἀνανία.” Ὁ δὲ εἶπεν, “Ἴδου ἐγώ, Κύριε.” Ὁ δὲ Κύριος πρὸς 11 αὐτόν, “Ἀναστὰς¹⁵ πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθείαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα. ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται,

1 ἐν T.

2 ἐξαίφνης τε LT.

3 περιέστραψεν αὐτὸν E,

αὐτὸν περιέστραψεν L.

4 ἐκ LT.

5 — κύριος εἶπεν LT.

6 + [ὁ Ναζωραῖος] L.

7 *Desunt omnia in* LT a v. 5 σκληρὸν

usque ad v. 6 πρὸς αὐτόν.

8 + ἀλλὰ LT.

9 ὅ τι LT.

10 ἔννεοι LT.

11 — ὁ LT.

12 ἠνεωγμένων LT.

13 οὐδὲν LT.

14 ἐν ὀράματι ὁ κύριος LT.

15 Ἀνάστα L.

12 καὶ εἶδεν ἐν ὄραματι¹⁶ ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν¹⁷ εἰσελ-
 θόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα¹⁸, ὅπως ἀναβλέψη.”
 13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ¹⁹ Ἀνανίας, “Κύριε, ἀκήκοα²⁰ ἀπὸ
 πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε
 14 τοῖς ἁγίοις σου²¹ ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξου-
 σίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντα τοὺς ἐπικα-
 15 λουμένους τὸ ὄνομά σου.” Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ
 Κύριος, “Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοι ἐστίν²²
 οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον²³ ἔθνῶν²⁴
 16 καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ. ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω
 αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.”
 17 Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν,
 καὶ ἐπιθεὶς ἐπ’ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε, “Σαοὺλ ἀδελ-
 φέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι
 ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἦρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς
 18 Πνεύματος Ἁγίου.” Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτοῦ²⁵ ὡσεὶ²⁶ λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε παρα-
 19 χρῆμα²⁷, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, καὶ λαβὼν τροφήν
 ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος²⁸ μετὰ τῶν ἐν
 20 Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς· καὶ εὐθέως ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Χριστόν²⁹, ὅτι οὗτός ἐστιν
 21 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες
 καὶ ἔλεγον, “Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερου-
 σαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε
 εἰς τοῦτο ἐληλύθει³⁰ ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ
 22 ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;” Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυνα-
 μοῦτο, καὶ συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦν-
 τας ἐν Δαμασκῷ, ³¹συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
 23 Χριστός. ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνε-
 24 βουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη
 δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλή αὐτῶν. παρετήρουν τε³²

16 — ἐν ὄραματι LT. 17 Ἀνανίαν ὀνόματι LT. 18 τὰς χεῖρας L.
 19 — ὁ LT. 20 ἤκουσα L. 21 τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν LT.
 22 ἐστίν μοι LT. 23 + τῶν L. 24 + τε LT. 25 ἀπέπεσαν
 αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν LT. 26 ὡς L. 27 — παραchrῆμα LT.
 28 — ὁ Σαῦλος LT. 29 Ἰησοῦν LT. 30 ἐλήλυθεν T.
 31 συν T. 32 παρετηροῦντο δὲ καὶ LT.

τὰς† πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέ-
 λωσι· λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταί³³ νυκτός, κα- 25
 θήκαν διὰ τοῦ τείχους³⁴ ³⁵, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.
 Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος³⁶ εἰς³⁷ Ἱερουσαλήμ, 26
 ἐπειράτο³⁸ κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες
 ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής.
 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τοὺς 27
 ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ
 εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν
 Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ³⁹ Ἰη-
 σοῦ. καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπο- 28
 ρευόμενος ἐν⁴⁰ Ἱερουσαλήμ, καὶ⁴¹ παρρησιαζόμενος 29
 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ⁴², ἐλάλει τε καὶ
 συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν
 αὐτὸν ἀνελεῖν⁴³. ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον 30
 αὐτὸν εἰς Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν⁴⁴ εἰς
 Ταρσόν. Αἱ⁴⁵ μὲν οὖν ἐκκλησίαι⁴⁵ καθ' ὅλης τῆς 31
 Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον⁴⁵ εἰρή-
 νην, οἰκοδομούμεναι⁴⁵ καὶ πορευόμεναι⁴⁵ τῷ φόβῳ τοῦ
 Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
 ἐπληθύνοντο⁴⁵.

ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων, 32
 κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας
 Λύδδαν⁴⁶. εὔρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν ὀνό- 33
 ματι⁴⁷, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραββάτῳ⁴⁸,
 ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, 34
 “Αἰνέα, ἰάταί σε Ἰησοῦς ὁ⁴⁹ Χριστός· ἀνάστηθι
 καὶ στρώσον σεαυτῷ.” Καὶ εὐθέως ἀνέστη· καὶ 35
 εἶδον⁵⁰ αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν⁵¹ καὶ
 τὸν Σαρωνᾶν⁵², οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

† τὰ S errore.

τείχους καθῆκαν LT.

37 ἐν LT.

41 —καὶ LT.

44 —αὐτὸν L.

πορευομένη...ἐπληθύνετο LT.

Αἰνέαν LT.

51 Λύδδα LT.

33 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ LT.

35 +αὐτὸν L.

38 ἐπείραζεν L.

42 —Ἰησοῦ LT.

45 Ἡ...ἐκκλησία...εἶχεν...οἰκοδομουμένη...

46 Λύδδα LT.

43 κραβάττου LT.

49 —ὁ L.

52 Σάρωνα BET, Σαρῶνα L.

34 διὰ τοῦ

36 —ὁ Σαῦλος LT.

39 —τοῦ LT.

40 εἰς LT.

43 ἀνελεῖν αὐτόν LT.

47 ὀνόματι

50 εἶδαν LT.

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά,
ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης
37 ἀγαθῶν ἔργων⁵³ καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει· ἐγένετο
δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀπο-
θανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν⁵⁴ ὑπερώῳ.
38 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης⁵⁵ τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ
ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν
δύο ἄνδρας πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες μὴ ὀκνήσαι⁵⁶
39 διελθεῖν ἕως αὐτῶν⁵⁷. ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνήλθεν
αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερώϊον,
καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι
καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει
40 μετ' αὐτῶν οὔσα ἡ Δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάν-
τας ὁ Πέτρος, ⁵⁸θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ
ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, “Ταβιθά, ἀνά-
στηθι.” Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ
41 ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε. δούς δὲ αὐτῇ χεῖρα,
ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς
42 χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγένετο
καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν⁵⁹
43 ἐπὶ τὸν Κύριον· ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μείναι
αὐτὸν⁶⁰ ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

10 ἌΝΗΡ δέ τις ἦν¹ ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνή-
λιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰτα-
2 λικῆς, εὐσεβῆς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν παντὶ
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε² ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ
3 λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός³. εἶδεν ἐν
ὄραματι φανερώς, ὡσεὶ⁴ ὄραν ἐνάτην⁵ τῆς ἡμέρας,
ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰ-
4 πόντα αὐτῷ, “Κορνήλιε.” Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ
ἔμβοσος γενόμενος εἶπε, “Τί ἐστὶ, Κύριε;” εἶπε
δὲ αὐτῷ, “Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι
σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον⁶ τοῦ Θεοῦ.

⁵³ ἔργων ἀγαθῶν LT. ⁵⁴ +τῷ L. ⁵⁵ Λύδδας T.
⁵⁶ ὀκνήσης LT. ⁵⁷ ἡμῶν LT. ⁵⁸ +καὶ L. ⁵⁹ ἐπίστευσαν πολ-
λοὶ LT. ⁶⁰ αὐτὸν ἡμέρας ἱκανὰς μείναι L. ¹ -ἦν LT. ² -τε L.
³ διὰ παντός LT. ⁴ +περὶ L. ⁵ ἐνάτην LT. ⁶ ἔμπροσθεν LT.

καὶ νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην ἄνδρας⁷, καὶ μετάπεμψαι 5
 Σίμωνα⁸ ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται 6
 παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θά-
 λασσαν· οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν⁹.” Ὡς 7
 δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ¹⁰,
 φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ¹¹, καὶ στρατιώτην
 εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησά- 8
 μενος αὐτοῖς ἅπαντα¹², ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν
 Ἰόππην. Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ 9
 τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα
 προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην· ἐγένετο δὲ πρόσ- 10
 πεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ
 ἐκείνων¹³, ἐπέπεσεν¹⁴ ἐπ’ αὐτὸν ἕκστασις καὶ θεωρεῖ 11
 τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ’ αὐτὸν¹⁵
 σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
 δεδεμένον, καὶ¹⁶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ᾧ ὑπῆρχε 12
 πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς¹⁷ καὶ τὰ θηρία¹⁸ καὶ τὰ¹⁹
 ἔρπετὰ καὶ τὰ¹⁹ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο 13
 φωνὴ πρὸς αὐτόν, “Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ
 φάγε.” Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε, “Μηδαμῶς, Κύριε· 14
 ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ²⁰ ἀκάθαρτον.”
 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, “Ἄ 15
 Θεὸς ἐκαθάρισέ²¹, σὺ μὴ κοίνου.” Τοῦτο δὲ ἐγένετο 16
 ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνελήφθη²² τὸ σκεῦος εἰς τὸν
 οὐρανόν.

Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ 17
 ὄραμα ὃ εἶδε, καὶ²³ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι
 ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν²⁴
 Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα· καὶ φωνή- 18
 σαντες ἐπυνθάνοντο, εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέ-
 τρος ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρου ἐνθυμουμένου²⁵ 19

⁷ ἄνδρας εἰς Ἰόππην LT.

⁸ +τινα LT.

⁹ — οὗτος *ad fin.*

vers. LT.

¹⁰ αὐτῷ LT.

¹¹ — αὐτοῦ LT.

¹² ἅπαντα

αὐτοῖς LT.

¹³ αὐτῶν LT.

¹⁴ ἐγένετο LT.

¹⁵ — ἐπ’

αὐτὸν LT.

¹⁶ — δεδεμένον καὶ L.

¹⁷ τῆς γῆς *post* ἔρπετὰ

ρονιπὲ LT.

¹⁸ — καὶ τὰ θηρία LT.

¹⁹ — τὰ LT.

²⁰ καὶ LT.

²¹ ἐκαθήρισεν T.

²² εὐθὺς ἀνελήμφθη LT.

²³ — καὶ L.

²⁴ + τοῦ LT.

²⁵ διενθυμουμένου LT.

περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ Πνεῦμα²⁶, “ Ἴδού,
 20 ἄνδρες τρεῖς²⁷ ζητοῦσί σε· ἀλλὰ ἀναστάς κατάβηθι,
 καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος· διότι²⁸
 21 ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτοῖς.” Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς
 τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου
 πρὸς αὐτόν²⁹, εἶπεν, “ Ἴδού, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς
 22 ἡ αἰτία δι’ ἣν πάρεστε;” οἱ δὲ εἶπον³⁰, “ Κορνήλιος
 ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν
 Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου τοῦ ἔθνους τῶν
 Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου, μετα-
 πέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι
 23 ῥήματα παρὰ σου.” Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς
 ἐξένισε. Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ Πέτρος³¹ ἐξῆλθε σὺν
 αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ τῆς³² Ἰόππης
 24 συνῆλθον αὐτῷ. καὶ τῇ³³ ἐπαύριον εἰσῆλθον³⁴ εἰς
 τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν
 αὐτούς, ³⁵συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ
 τοὺς ἀναγκαίους φίλους.
 25 Ὡς δὲ ἐγένετο³⁶ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντή-
 σας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας
 26 προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε³⁷ λέγων,
 27 “ Ἀνάστηθι· καὶ γὰρ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι.” Καὶ
 συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὕρισκει συνεληλυ-
 28 θότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς, “ Ὑμεῖς ἐπί-
 στασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι
 ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ³⁸ ὁ Θεὸς ἔδειξε³⁹
 29 μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ
 καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι
 30 οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;” Καὶ ὁ Κορνή-
 λιος ἔφη, “ Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς
 ὥρας ἡμῖν νηστεύων, καὶ⁴⁰ τὴν ἐνάτην⁴¹ ὥραν⁴² προσ-

²⁶ τὸ πνεῦμα αὐτῷ LT. ²⁷ — τρεῖς T. ²⁸ ὅτι LT. ²⁹ — τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτόν LT. ³⁰ εἶπαν LT.
³¹ ἀναστάς LT. ³² — τῆς LT. ³³ τῇ δὲ LT. ³⁴ εἰσῆλθεν LT.
³⁵ συν T. ³⁶ + τοῦ LT. ³⁷ ἤγειρεν αὐτόν LT. ³⁸ κάμοι LT.
³⁹ ἔδειξεν ὁ Θεός T. ⁴⁰ — νηστεύων καὶ L. ⁴¹ ἐνάτην LT.
⁴² — ὥραν LT.

ευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, καὶ φησι, ‘Κορνή- 31
 λιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύ-
 ναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. πέμψον 32
 οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικα-
 λεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος
 βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παραγενόμενος λαλήσει
 σοι⁴³.’ Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σε· σύ τε καλῶς 33
 ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώ-
 πιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστε-
 ταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ⁴⁴.”

Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, “Ἐπ’ ἀλη- 34
 θείας καταλαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης⁴⁵
 ὁ Θεός, ἀλλ’ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ 35
 ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἔστι. τὸν 36
 λόγον δὲ⁴⁶ ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελι-
 ζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, (οὗτός ἐστι πάν-
 των Κύριος·) ὑμεῖς οἴδατε τὸ γεγόμενον ῥῆμα καθ’ 37
 ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενον⁴⁷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
 μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης· Ἰησοῦν τὸν 38
 ἀπὸ Ναζαρέτ⁴⁸, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι
 Ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος
 πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβό-
 λου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ’ αὐτοῦ· καὶ ἡμεῖς ἔσμεν⁵⁰ 39
 μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν
 Ἰουδαίων καὶ ἐν⁵¹ Ἱερουσαλήμ· ὃν ἀνείλον⁵² κρεμά-
 σαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ 40
 ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι· οὐ παντὶ 41
 τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις
 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφέγομεν καὶ συνε-
 πίομεν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·
 καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι⁵³ τῷ λαῷ, καὶ διαμαρ- 42
 τύρασθαι, ὅτι αὐτός⁵⁴ ἔστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ

⁴³ — ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι L.

⁴⁴ ἀπὸ τοῦ κυρίου LT.

⁴⁵ προσωπολήπτης LT.

⁴⁶ — δὲ L.

⁴⁷ ἀρξάμενος L marg.

⁴⁸ + [γὰρ] L. ⁴⁹ Ναζαρέθ BELT. ⁵⁰ — ἔσμεν LT. ⁵¹ — ἐν T[L].

⁵² καὶ ἀνείλαν LT.

⁵³ κηρύξαι LT.

⁵⁴ οὗτός L (non marg.).

43 Θεοῦ κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. τούτῳ πάντες οἱ
 προφήται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ
 τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐ-
 44 τόν.” Ἐπι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα,
 ἐπέπεσε⁵⁵ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς
 45 ἀκούοντας τὸν λόγον. καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτο-
 μῆς πιστοὶ ὅσοι⁵⁶ συνήλθον⁵⁷ τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ
 τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος⁵⁸ ἐκκέχυται·
 46 ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγα-
 λυνόντων τὸν Θεόν. τότε ἀπεκρίθη ὁ⁵⁹ Πέτρος,
 47 “Μήτι τὸ ὕδωρ κωλύσαι δύναται⁶⁰ τις τοῦ μὴ βαπ-
 τισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλα-
 48 βον καθὼς⁶¹ καὶ ἡμεῖς;” προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπ-
 τισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου⁶². τότε ἠρώτησαν
 αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

11 ἮΚΟΥΣΑΝ δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ
 ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο
 2 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε¹ ἀνέβη Πέτρος εἰς
 Ἱεροσόλυμα², διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περι-
 3 τομῆς, λέγοντες, “Ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν
 4 ἔχοντας εἰσῆλθες³, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.” Ἀρ-
 ξάμενος δὲ ὁ⁴ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς
 5 λέγων, “Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππη προσευ-
 χόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον
 σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
 καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις⁵ ἐμοῦ.
 6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετρά-
 ποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ
 7 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα δὲ⁶ φωνῆς λεγούσης
 8 μοι, ‘Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. εἶπον δέ,
 ‘Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι πᾶν⁷ κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέ-
 9 ποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.’ ἀπεκρίθη δέ μοι⁸

⁵⁵ ἔπεσε (sic) L. ⁵⁶ οἱ L. ⁵⁷ συνήλθαν T. ⁵⁸ πνεύματος
 τοῦ ἁγίου L. ⁵⁹ -ὁ LT. ⁶⁰ δύναται κωλύσαί LT. ⁶¹ ὡς LT.
⁶² ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ βαπτισθῆναι L, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
 κυρίου βαπτισθῆναι T. ¹ ὅτε δὲ LT. ² Ἱερουσαλήμ LT.
³ εἰσῆλθες transferunt LT in locum post Ὅτι. ⁴ -ὁ LT.
⁵ ἄχρι T. ⁶ +καὶ LT. ⁷ -πᾶν LT. ⁸ -μοι LT.

φωνή ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, “Α ὁ Θεὸς ἐκαθή-
 ρισε⁹, σὺ μὴ κοίνου.” τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ 10
 πάλιν ἀνεσπάσθη¹⁰ ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδού, 11
 ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ
 ἦμην¹¹, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς με. εἶπε 12
 δέ μοι τὸ πνεῦμα¹², συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινό-
 μενον¹³. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἐξ ἀδελφοὶ οὗτοι,
 καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός, ἀπήγγειλέ 13
 τε¹⁴ ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
 σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ¹⁵, “Ἀπόστειλον εἰς Ἰόπ-
 πην ἄνδρας¹⁶, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλού-
 μενον Πέτρον, ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς 14
 σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.” ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί 15
 με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ’ αὐτούς,
 ὥσπερ καὶ ἐφ’ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥή- 16
 ματος¹⁷ Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, “Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν
 ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.”
 Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ 17
 ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,
 ἐγὼ δὲ¹⁸ τίς ἦμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν;” Ἀκού- 18
 σαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον¹⁹ τὸν Θεόν,
 λέγοντες, “Ἄραγε²⁰ καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν
 μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν²¹.”

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς 19
 γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ²², διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ
 Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον
 εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες 20
 Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες²³ εἰς Ἀν-
 τιόχειαν, ἐλάλουν²⁴ πρὸς τοὺς Ἑλληνιστὰς²⁵ εὐαγγε-
 λιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν. καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου 21
 μετ’ αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς²⁶ πιστεύσας ἐπέστρεψεν

⁹ ἐκαθήρισεν T. ¹⁰ ἀνεσπάσθη πάλιν LT. ¹¹ ἦμεν L.
¹² τὸ πνεῦμά μοι LT. ¹³ —μηδὲν διακρινόμενον T, αὐτὸ μηδὲν δια-
κρίναντα L. ¹⁴ δὲ L. ¹⁵ —αὐτῷ L. ¹⁶ —ἄνδρας LT.
¹⁷ + τοῦ L. ¹⁸ —δὲ L. ¹⁹ ἐδόξασαν L. ²⁰ Ἄρα L.
²¹ εἰς ζωὴν ἔδωκεν L. ²² Στεφάνου L. ²³ ἐλθόντες LT.
²⁴ + καὶ L. ²⁵ Ἑλληνας LT. ²⁶ + ὁ LT.

22 ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις²⁷ περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν²⁸ ἕως Ἀντιοχείας.

23 ὃς παραγεγόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν²⁹ τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρ-

24 δίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσε-

25 τέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν

26 ὁ Βαρνάβας³⁰ ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὗρὼν αὐτὸν³¹ ἤγαγεν αὐτὸν³¹ εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοῦς³² ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ

27 τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφήται εἰς

28 Ἀντιόχειαν. ἀναστὰς δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος, ἐσήμανε³³ διὰ τοῦ Πνεύματος, λιμὸν μέγαν³⁴ μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις³⁵

29 καὶ³⁶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος³⁷. τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς ἠύπορεῖτό³⁸ τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ

30 Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

12 ΚΑΤ' ἐκείνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινες τῶν ἀπὸ τῆς

2 ἐκκλησίας. ἀνείλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου

3 μαχαίρα¹. καὶ ἰδὼν² ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ³ ἡμέραι

4 τῶν ἀζύμων· ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδούς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν

5 τῷ λαῷ. ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ·

²⁷ Ἱερουσαλήμ LT.

²⁸ - διελθεῖν L.

²⁹ + τὴν L.

³⁰ - ὁ Βαρνάβας LT.

³¹ - αὐτὸν LT.

³² αὐτοῖς καὶ LT.

³³ ἐσήμαιναν L.

³⁴ μεγάλην LT.

³⁵ ἦτις LT.

³⁶ - καὶ L.

³⁷ - Καίσαρος LT.

³⁸ εὐπορεῖτό LT.

¹ μαχαίρη T.

² ἰδὼν δὲ LT.

³ + αἱ LT.

προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενής⁴ γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ⁵ αὐτοῦ.

“Ὅτε δὲ ἤμελλεν⁶ αὐτὸν προάγειν⁷ ὁ Ἑρώδης, τῇ 6
 νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξύ δύο
 στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσει δυσί, φύλακές τε πρὸ
 τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. καὶ ἰδού, ἄγγελος 7
 Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι·
 πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν
 λέγων, “Ἀνάστα ἐν τάχει.” Καὶ ἐξέπεσον⁸ αὐτοῦ αἱ
 ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπέ τε⁹ ὁ ἄγγελος πρὸς 8
 αὐτόν, “Περὶζῶσαι¹⁰, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλια
 σου.” Ἐποίησε δὲ οὕτω. καὶ λέγει αὐτῷ, “Περι-
 βαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι.” Καὶ 9
 ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ¹¹. καὶ οὐκ ἤδει ὅτι ἀληθές
 ἐστι τὸ γινόμενον διὰ¹² τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα
 βλέπειν. διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέ- 10
 ραν, ἦλθον¹³ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρου-
 σαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ ἠνοίχθη¹⁴ αὐτοῖς·
 καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως
 ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ’ αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος γενόμενος 11
 ἐν ἑαυτῷ¹⁵, εἶπε, “Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε
 Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετό¹⁶ με ἐκ χειρὸς
 Ἑρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν
 Ἰουδαίων.” συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν¹⁷ Μαρίας 12
 τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ
 ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

Κρούσαντος δὲ τοῦ Πέτρου¹⁸ τὴν θύραν τοῦ πυλῶ- 13
 νος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη·
 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς 14
 οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν
 ἐστάναι¹⁹ τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς 15
 αὐτὴν εἶπον²⁰, “Μαίνη.” Ἡ δὲ διῆσχυρίζετο οὕτως

⁴ ἐκτενῶς L.
 αὐτὸν LT.

⁵ περὶ LT.

⁸ ἐξέπεσαν LT.

¹¹ - αὐτῷ LT.

¹² ὑπὸ T.

¹⁵ ἐν ἑαυτῷ γενόμενος LT.

¹⁸ αὐτοῦ LT.

⁶ ἤμελλεν T.

⁹ δὲ L.

¹³ ἦλθαν LT.

¹⁶ ἐξείλατό LT.

¹⁹ ἐστάναι SBE.

⁷ προαγαγεῖν

¹⁰ Ζῶσαι LT.

¹⁴ ἠνοίγη LT.

¹⁷ + τῆς LT.

²⁰ εἶπαν LT.

16 ἔχειν. οἱ δ' ἔλεγον²¹, “Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστίν²².” Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον²³
 17 αὐτόν, καὶ ἐξέστησαν. κατασεύσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ
 σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς²⁴ πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξή-
 γαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. εἶπε δέ²⁵, “Ἀπαγγείλατε
 Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα.” Καὶ ἐξελθὼν
 18 ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν
 τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ
 19 Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ
 μὴ εὐρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχ-
 θῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν²⁶
 20 Καισάρειαν διέτριβεν. Ἦν δὲ ὁ Ἡρώδης²⁷ θυμομαχῶν
 Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς
 αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος
 τοῦ βασιλέως, ἤτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι
 αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.

21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα
 βασιλικήν, καὶ²⁸ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγό-
 22 ρει πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, “Θεοῦ· φωνὴ
 23 καὶ οὐκ ἀνθρώπου.” παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν
 ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν²⁹ δόξαν τῷ
 24 Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν. ὁ δὲ
 25 λόγος τοῦ Θεοῦ ἤρξανε καὶ ἐπληθύνετο. Βαρνάβας
 δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, πληρώ-
 σαντες τὴν διακονίαν³⁰ συμπαραλαβόντες καὶ³¹ Ἰωάν-
 νην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

13 ἮΣΑΝ δέ τινες¹ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν
 ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας
 καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ
 Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύν-
 2 τροφος, καὶ Σαῦλος. λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ
 Κυρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον,
 “Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν τε² Βαρνάβαν καὶ τὸν³

²¹ δὲ εἶπαν L, δὲ ἔλεγον T. ²² ἐστίν αὐτοῦ LT. ²³ εἶδαν LT.
²⁴ — αὐτοῖς T. ²⁵ τε LT. ²⁶ — τῇ L ²⁷ — ὁ Ἡρώδης LT.
²⁸ [καὶ] L. ²⁹ — τὴν L. ³⁰ συν T. ³¹ — καὶ L.
¹ — τινες LT. ² — τε LT. ³ — τὸν LT.

Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.” Τότε 3
 νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς
 χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν. Οὗτοι⁴ μὲν οὖν ἐκπεμφ- 4
 θέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου⁵, κατήλθον εἰς
 τὴν⁶ Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν⁶
 Κύπρον. καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν 5
 λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων·
 εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. διελθόντες δὲ⁷ τὴν 6
 νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρόν⁸ τινα μάγον ψευδοπροφή-
 την Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριῆσοῦς, ὃς ἦν σὺν τῷ 7
 ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ· οὗτος
 προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν
 ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀντίστατο δὲ αὐτοῖς 8
 Ἐλύμας, ὁ μάγος· οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ· ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς
 πίστεως. Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύ- 9
 ματος Ἁγίου, καὶ⁹ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν εἶπεν, “ὦ 10
 πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ραδιουργίας, υἱὲ
 διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση δια-
 στρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας; καὶ νῦν ἰδού, 11
 χεὶρ τοῦ¹⁰ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλός, μὴ βλέπων
 τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ.” Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν¹¹
 ἐπ’ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτηε
 χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς 12
 ἐπίστευσεν, ἐκπλησσομένος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυ-
 ρίου.

Ἄναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν¹² 13
 Παῦλον, ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάν-
 νης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ’ αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερο-
 σόλυμα. αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, 14
 παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας¹³, καὶ εἰσ-
 ελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
 βάτων, ἐκάθισαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ 15

⁴ αὐτοὶ LT.
⁷ + ὅλην LT.
¹⁰ - τοῦ LT.
 Πισιδίαν LT.

⁵ ἁγίου πνεύματος LT.
⁸ + ἀνδρα LT.
¹¹ ἔπεσεν L.

⁶ - τὴν L.
⁹ - καὶ LT.
¹³ τὴν

¹² - τὸν LT.

νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτούς, λέγοντες, “ Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ¹⁴ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν¹⁵ παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, 16 λέγετε.” Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασεύσας τῇ χειρὶ, εἶπεν, “ Ἄνδρες Ἰσραηλίται¹⁶, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε. ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ¹⁷ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν· καὶ τὸν λαὸν ὑψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ¹⁸, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτούς ἐξ αὐτῆς· 18 καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ¹⁹ χρόνον ἐτροποφόρησεν²⁰ αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναάν, κατεκληροδότησεν²¹ αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. 20 καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πενήκοντα²², 21 ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου· κακεῖθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κεῖς²³, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν²⁴, ἔτη 22 τεσσαράκοντα²⁵. καὶ μεταστήσας αὐτόν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαβίδ²⁶ εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας, ‘Εὗρον Δαβίδ²⁷ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.’ 23 Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ’ ἐπαγγελίαν 24 ἠγειρεῖ²⁸ τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ²⁹ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, ‘Τίνα με³⁰ ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ’ ἰδοὺ, ἔρχεται μετ’ ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν 26 λῦσαι.’ Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς 27 σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη³¹. οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τούτον ἀγ-

¹⁴ + τις LT.

¹⁵ (ν) ἐν ὑμῖν λόγος L.

¹⁶ Ἰσραηλίται T.

¹⁷ - Ἰσραὴλ T.

¹⁸ Αἰγύπτου L.

¹⁹ τεσσαρακονταετή T.

²⁰ ἐτροποφόρησεν LT.

²¹ κατεκληρονόμησεν LT.

²² αἶς

ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πενήκοντα, καὶ μετὰ ταῦτα L.

²³ Κεῖς LT.

²⁴ Βενιαμείν LT.

²⁵ τεσσαράκοντα T.

²⁶ τὸν Δαβίδ αὐτοῖς LT.

²⁷ Δαβίδ LT.

²⁸ ἠγαγεν LT.

²⁹ - ὁ L.

³⁰ Τί ἐμέ L.

³¹ ἐξαπεστάλη LT.

νοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ
 πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλή-
 ρωσαν· καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἤτη- 28
 σαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. ὡς δὲ ἐτέλεσαν 29
 ἅπαντα³² τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ
 τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν 30
 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς 31
 συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσα-
 λήμ, οἵτινές³³ εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέ- 32
 ρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκ-
 πεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν³⁴, ἀναστήσας Ἰη-
 σοῦν· ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ³⁵ γέγραπται, 33
 ‘Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.’ Ὅτι 34
 δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα
 ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν, ‘Ὅτι
 δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ²⁷ τὰ πιστά.’ διὸ³⁶ καὶ ἐν 35
 ἑτέρῳ λέγει, ‘Οὐ δώσεις τὸν ὀσιόν σου ἰδεῖν διαφ-
 θοράν.’ Δαβὶδ²⁷ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ 36
 τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς
 πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν. ὃν δὲ ὁ Θεὸς 37
 ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. Γνωστὸν οὖν ἔστω 38
 ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις
 ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· καὶ³⁷ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ 39
 ἠδυνήθητε ἐν τῷ³⁸ νόμῳ Μωσέως³⁹ δικαιωθῆναι, ἐν
 τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται. βλέπετε οὖν μὴ 40
 ἐπέλθῃ ἐφ’ ὑμᾶς⁴⁰ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις,
 ‘Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφα- 41
 νίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι⁴¹ ἐν ταῖς ἡμέραις
 ὑμῶν, ἔργον ᾧ⁴² οὐ μὴ πιστεύσητε, εἰάν τις ἐκδιηγῆ-
 ται ὑμῖν.’”

Ἐξιώντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων⁴³, 42
 παρεκάλουν τὰ ἔθνη⁴⁴ εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαλη-

³² πάντα LT. ³³ +νῦν LT. ³⁴ ἡμῶν L. ³⁵ τῷ πρώτῳ
 ψαλμῷ γέγ. T, αὐτῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ πρώτῳ L. ³⁶ διότι LT.
³⁷ —καὶ L. ³⁸ —τῷ LT. ³⁹ Μωυσέως LT. ⁴⁰ —ἐφ’ ὑμᾶς LT.
⁴¹ ἐργάζομαι ἐγὼ LT. ⁴² ὁ LT. ⁴³ αὐτῶν LT. ⁴⁴ —τὰ ἔθνη LT.

- 43 θῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῃ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς⁴⁵, ἔπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν⁴⁶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.
- 44 Τῷ δὲ⁴⁷ ἐρχομένῳ⁴⁸ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ⁴⁹. ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ⁵⁰ Παύλου λεγομένοις⁵¹, 46 ἀντιλέγοντες καὶ⁵² βλασφημοῦντες. παρρησιασάμενοι δὲ⁵³ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον⁵⁴, “Ἔμῃν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ⁵⁵ ἀπωθείσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα 47 εἰς τὰ ἔθνη. οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος, ‘Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἑσχάτου τῆς γῆς.’” Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι’ ὅλης τῆς χώρας. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ⁵⁶ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν⁵⁷ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν 51 αὐτῶν⁵⁸ ἐπ’ αὐτούς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. οἱ δὲ⁵⁹ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου.
- 14** ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλήσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ ἀπειθοῦντες¹ Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν

⁴⁵ — αὐτοῖς T. ⁴⁶ προσμένειν LT. ⁴⁷ τε T. ⁴⁸ ἐχο-
 μένω LT. ⁴⁹ κυρίου LT. ⁵⁰ — τοῦ L. ⁵¹ λαλουμένοις L.
⁵² — ἀντιλέγοντες καὶ L. ⁵³ τε LT. ⁵⁴ εἶπαν LT. ⁵⁵ — δὲ L.
⁵⁶ — καὶ LT. ⁵⁷ — τὸν LT. ⁵⁸ — αὐτῶν LT. ⁵⁹ τε LT.
¹ ἀπειθήσαντες LT.

ἀδελφῶν. ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρη- 3
σιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ
τῆς χάριτος αὐτοῦ, καὶ² διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα
γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ τὸ 4
πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰου-
δαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. Ὡς δὲ ἐγένετο 5
ὄρμη τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν
αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, συνιδόντες 6
κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, ³ Λύστραν
καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον, κακεῖ ἦσαν εὐαγγε- 7
λιζόμενοι⁴.

Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν 8
ἐκάθητο, χλωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων⁵,
ὃς οὐδέποτε περιπεπατήκει⁶. οὗτος ἤκουε⁷ τοῦ Παύ- 9
λου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι
πίστιν ἔχει⁸ τοῦ σωθῆναι, εἶπε μεγάλη τῇ⁹ φωνῇ, 10
“¹⁰ Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός.” Καὶ
ἤλλετο¹¹ καὶ περιεπάτει. Οἱ δὲ¹² ὄχλοι ἰδόντες ὁ¹¹
ἐποίησεν ὁ¹³ Παῦλος, ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
καονιστὶ λέγοντες, “Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις
κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς” ἐκάλουν τε τὸν μὲν¹⁴ Βαρ- 12
νάβαν, Δία¹⁵. τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς
ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὁ δὲ¹⁶ ἱερεὺς τοῦ Διὸς 13
τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν¹⁷, ταύρους καὶ στέμ-
ματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις
ἤθελε θύειν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνά- 14
βας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν
εἰσεπήδησαν¹⁸ εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες καὶ λέγοντες, 15
“Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς
ἐσμεν ὑμῖν¹⁹ ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ
τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν²⁰ Θεὸν τὸν²⁰

² - καὶ LT.³ + εἰς L.⁴ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν L.⁵ - ὑπάρχων LT.⁶ περιπεπατήκει E, περιεπάτησεν LT.⁷ ἤκουσεν LT.⁸ ἔχει πίστιν LT.⁹ - τῇ L.¹⁰ + Σοὶ

λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ L.

¹¹ ἤλατο LT.¹² τε LT.¹³ - ὁ LT.¹⁴ - μὲν LT.¹⁵ Δίαν T.¹⁶ ὁ τε LT.¹⁷ - αὐτῶν LT.¹⁸ ἐξεπήδησαν LT.¹⁹ ὑμῖν ἐσμεν L marg.²⁰ - τὸν LT.

ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν
 16 θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὃς ἐν ταῖς παρ-
 ωχημέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι
 17 ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ τοι γε²¹ οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν²²
 ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν²³, οὐρανόθεν ἡμῖν²⁴ ὑετοὺς διδοὺς
 καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ
 18 εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν²⁵.” Καὶ ταῦτα λέ-
 γοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν
 αὐτοῖς.

19 Ἐπῆλθον²⁶ δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰου-
 δαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες
 τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες²⁷
 20 αὐτὸν τεθνάναι²⁸. κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθη-
 τῶν²⁹, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ
 21 ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. εὐ-
 αγγελισάμενοί³⁰ τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύ-
 σαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ³¹
 22 Ἰκόνιον καὶ³¹ Ἀντιόχειαν· ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυ-
 χὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίσ-
 τει, καὶ “ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελ-
 23 θεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.” χειροτονήσαντες
 δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ’ ἐκκλησίαν³², προσευξά-
 μενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς
 24 ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν,
 25 ἦλθον εἰς³³ Παμφυλίαν· καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ
 26 τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν³⁴. κακεῖθεν
 ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδο-
 μένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
 27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν,
 ἀνήγγειλαν³⁵ ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ’ αὐτῶν, καὶ
 28 ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. διέτριβον δὲ
 ἐκεῖ³⁶ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

²¹ — γε L.

²⁵ ὑμῶν LT.
 κέναι LT.

³¹ + εἰς LT.

³⁴ Ἀτταλίαν T.

²² αὐτὸν L.

²⁶ ἐπῆλθαν LT.

²⁹ τῶν μαθητῶν αὐτὸν LT.

³² κατ’ ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους LT.

³⁵ ἀνήγγειλλον LT.

²³ ἀγαθουργῶν LT.

²⁷ νομίζοντες LT.

³⁰ εὐαγγελιζόμενοι LT.

³³ + τὴν T.

³⁶ — ἐκεῖ LT.

²¹ ὑμῖν LT.

²⁸ τεθνη-

ΚΑΙ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς, “Ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε¹ τῷ ἔθει² Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.” Γενομένης² οὖν³ στάσεως καὶ συζητήσεως⁴ οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῃ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλήμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. οἱ μὲν οὖν³ προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν⁵ Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἀπεδέχθησαν⁶ ὑπὸ⁷ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ’ αὐτῶν. ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ⁵ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες, “Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.”

Συνήχθησαν δὲ⁸ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἵδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. πολλῆς δὲ⁹ συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ’ ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο¹⁰ διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι. καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν⁸ αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς¹¹ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν· καὶ οὐδὲν¹² διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθάρισας τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν οὖν τί¹⁰ πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος¹³ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁴ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ’ ὃν τρόπον κακεῖνοι.” Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,¹²

¹ περιτμηθῆτε LT. ² + τῷ L. ³ δὲ T. ⁴ ζητήσεως LT.
⁵ + τε LT. ⁶ παρεδέχθησαν LT. ⁷ ἀπὸ T. ⁸ τε T.
⁹ συν LT. ¹⁰ ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ Θεὸς LT. ¹¹ - αὐτοῖς T.
¹² οὐθέν T. ¹³ + τοῦ LT. ¹⁴ - Χριστοῦ T.

καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα
 ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι'
 13 αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ σιγήσαι αὐτούς, ἀπεκρίθη
 Ἰάκωβος λέγων, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου.
 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο, καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέ-
 ψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ¹⁵ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·
 15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν,
 16 καθὼς γέγραπται, ‘Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοι-
 κοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ¹⁶ τὴν πεπτωκυῖαν· καὶ
 τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω
 17 αὐτήν· ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν
 ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ’ οὓς
 ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ’ αὐτούς· λέγει Κύριος
 18 ὁ¹⁷ ποιῶν ταῦτα πάντα¹⁸.’ Γνωστὰ¹⁹ ἀπ’ αἰῶνός ἐστι
 19 τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ²⁰. διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ
 παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ
 20 τὸν Θεόν· ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι
 ἀπὸ²¹ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας
 21 καὶ τοῦ²² πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. Μωσῆς²³ γὰρ ἐκ
 γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν
 ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγι-
 νωσκόμενος.”

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
 σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν
 πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρ-
 νάβῃ, Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν²⁴, καὶ
 23 Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γρά-
 ψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε²⁵, “Οἱ ἀπόστολοι καὶ
 οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ²⁶ ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν Ἀν-
 τιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
 24 ἐθνῶν, χαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ
 ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευά-
 ζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ

¹⁵ — ἐπὶ LT. ¹⁶ Δαυεὶδ LT. ¹⁷ — ὁ L. ¹⁸ — πάντα LT.
¹⁹ γνωστὸν L. ²⁰ — ἐστι ad fin. vers. T, at L habet τῷ κυρίῳ
τὸ ἔργον αὐτοῦ. ²¹ — ἀπὸ L. ²² — τοῦ L. ²³ Μωσῆς LT.
²⁴ Καλούμενον Βαρσαβᾶν LT. ²⁵ — τάδε LT. ²⁶ — καὶ οἱ L.

τηρεῖν τὸν νόμον²⁷, οἷς οὐ διεστείλάμεθα· ἔδοξεν ἡμῖν 25
γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους²⁸ ἄνδρας πέμψαι
πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβη καὶ
Παύλῳ, ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν 26
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς 27
διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. ἔδοξε γὰρ τῷ 28
Ἀγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι
ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπιτάγων τούτων²⁹, ἀπέχεσθαι 29
εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ³⁰ καὶ πορνείας·
ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.”

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον³¹ εἰς Ἀντιόχειαν· 30
καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστο-
λήν. ἀναγνόντες δέ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 31
Ἰούδας τε³² καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφήται ὄντες, 32
διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ
ἐπεστήριξαν³³. Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν 33
μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστό-
λους³⁴. ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ³⁵. Παῦλος 34, 35
δὲ καὶ Βαρνάβης διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκον-
τες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν,
τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

ΜΕΤΑ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρ- 36
νάβαν³⁶, “Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς
ἀδελφούς ἡμῶν³⁷ κατὰ πᾶσαν πόλιν³⁸, ἐν αἷς κατηγ-
γείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι.” Βαρ- 37
νάβης δὲ ἐβουλεύσατο³⁹ 40 συμπαραλαβεῖν τὸν⁴¹ Ἰωάν-
νην τὸν καλούμενον Μάρκον· Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν 38
ἀποστάνα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συν-
ελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν⁴²
τοῦτον. ἐγένετο οὖν⁴³ παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισ- 39

27 — λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον LT. 28 ἐκλεξ-
αμένοις L. 29 — τούτων T, at L habet τούτων τῶν ἐπιτάγους.
30 πνικτῶν LT. 31 κατήλθον L. 32 δὲ BE. 33 ἐπεστήρισαν T.
34 ἀποστείλαντας αὐτούς LT. 35 v. 34 deest in LT. 36 πρὸς
Βαρνάβαν Παῦλος LT. 37 — ἡμῶν LT. 38 πόλιν πᾶσαν LT.
39 ἐβούλετο L. 40 συν T. 41 καὶ LT. 42 συμ(συν T)
παραλαμβάνειν LT. 43 δὲ LT.

θῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παρα-
 40 λαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεύσαι εἰς Κύπρον· Παῦ-
 λος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ
 41 χάριτι τοῦ Θεοῦ⁴⁴ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. διήρχετο δὲ
 τὴν Συρίαν καὶ⁴⁵ Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλη-
 16 σίας. Κατήντησε δὲ¹ εἰς Δέρβην καὶ ²Λύστραν·
 καὶ ἰδού, μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος,
 υἱὸς γυναικὸς τινος³ Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ
 2 Ἑλληνοῦ· ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ
 3 Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν
 αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτόν, διὰ
 τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις·
 ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ἕλληνας⁴
 4 ὑπῆρχεν. ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδί-
 δουν⁵ αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα
 ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν⁶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν
 5 Ἱερουσαλήμ⁷. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησῖαι ἐσπερευοῦντο τῇ
 πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.
 6 Διελθόντες⁸ δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν⁹ Γαλατικὴν
 χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λα-
 7 λῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐλθόντες¹⁰ κατὰ τὴν
 Μυσίαν ἐπέειραζον κατὰ¹¹ τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι¹².
 8 καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα¹³. παρελθόντες δὲ
 9 τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα. καὶ ὄραμα
 διὰ τῆς¹⁴ νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ¹⁵. Ἄνθρωπος τις ἦν
 Μακεδῶν¹⁶ ἐστῶς, ¹⁷παρακαλῶν αὐτόν καὶ λέγων,
 10 “Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.” Ὡς δὲ
 τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς
 τὴν¹⁸ Μακεδονίαν, ¹⁹συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται
 11 ἡμᾶς ὁ Κύριος²⁰ εὐαγγελίσασθαι αὐτούς. Ἀναχθέν-
 τες οὖν²¹ ἀπὸ τῆς²² Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς

⁴⁴ κυρίου LT.

⁴⁵ + τὴν L.

¹ + καὶ L.

² + εἰς L.

³ - τινος LT.

⁴ πάντες ὅτι Ἕλληνας ὁ πατήρ αὐτοῦ L.

⁵ παρε-

δίδουσαν LT.

⁶ - τῶν LT.

⁷ Ἱεροσολύμοις LT.

⁸ διήλθον L.

⁹ - τὴν LT.

¹⁰ + δὲ L.

¹¹ εἰς LT.

¹² πορευθῆναι LT.

¹³ + Ἰησοῦ LT.

¹⁴ - τῆς LT.

¹⁵ τῷ Παύλῳ ὤφθη T.

¹⁶ Μακεδῶν τις ἦν LT.

¹⁷ + καὶ L.

¹⁸ - τὴν L.

¹⁹ συν T.

²⁰ Θεός L.

²¹ δὲ T.

²² - τῆς L.

Σαμοθράκην†, τῇ τε²³ ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν, ἐκεῖθεν 12
τε²⁴ εἰς Φιλίππους, ἧτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος
τῆς²⁵ Μακεδονίας πόλις, κολώνια²⁶.

Ἡμεν δὲ ἐν ταύτῃ²⁷ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας
τινάς, τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω 13
τῆς πόλεως²⁸ παρὰ ποταμόν, οὗ ἐνομιζέτο προσευχὴ²⁹
εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις
γυναιξί. Καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπω- 14
λις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν.
ἧς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς
λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, 15
καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε λέγουσα, “Εἰ κεκρί-
κατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν
οἶκόν μου, μένατε³⁰.” καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. Ἐγέ- 16
νετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς³¹ προσευχήν, παιδίσ-
κην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος³² ἀπαντῆσαι³³
ἡμῖν, ἧτις ἐργασίαν πολλὴν παρείχε τοῖς κυρίοις
αὐτῆς, μαντευομένη. αὕτη κατακολουθήσασα τῷ 17
Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραξε³⁴ λέγουσα, “Οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δούλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες κα-
ταγγέλλουσιν ἡμῖν³⁵ ὁδὸν σωτηρίας.” Τοῦτο δὲ 18
ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦ-
λος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε, “Παραγ-
γέλλω σοι ἐν τῷ³⁶ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν
ἀπ’ αὐτῆς.” Καὶ ἐξήλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες 19
δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς, ὅτι ἐξήλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργα-
σίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν³⁷
Σίλαν, εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας·
καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον³⁸, 20
“Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πό-
λιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες· καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη 21
ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥω-

† Σαμοθράκην BEI. 23 δὲ L. 24 κακεῖθεν L. 25 — τῆς L.
26 κολώνεια T. 27 αὐτῇ T. 28 πύλης LT. 29 ἐνομιζόμεν
προσευχὴν L. 30 μένετε L. 31 + τὴν LT. 32 πύθωνα LT.
33 ἀπαντῆσαι T. 34 ἔκραξεν T, *errore?* 35 ὑμῖν BEI.
26 — τῷ LT. 37 — τὸν T. 38 εἶπαν LT.

22 μαίοις οὔσι.” Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ’ αὐτῶν,
καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρρήξαντες³⁹ αὐτῶν τὰ ἱμάτια,
23 ἐκέλευον ραβδίσειν· πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς
πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ
24 δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς παραγγε-
γελίαν τοιαύτην εἰληφώς⁴⁰, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν
ἑσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλί-
25 σατο⁴¹ εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦ-
λος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὑμνοῦν τὸν Θεόν·
26 ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. ἄφνω δὲ σεισμὸς
ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ
δεσμωτηρίου· ἀνεώχθησάν⁴² τε⁴³ παραχρῆμα αἱ θύραι
27 πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ
γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς
θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος⁴⁴ μάχαιραν, ἔμελ-
λεν⁴⁵ ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς
28 δεσμίους. ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλη ὁ Παῦλος⁴⁶ λέ-
γων, “Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ
29 ἐσμεν ἐνθάδε.” Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ
ἐντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ⁴⁷
30 Σίλᾳ· καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη, “Κύριοι,
31 τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;” Οἱ δὲ εἶπον⁴⁸, “Πίστευ-
σον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν⁴⁹, καὶ σωθήσῃ
32 σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.” Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν
λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ⁵⁰ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς
ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ
34 οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα· ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ⁵¹ παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλ-
λιάσατο πανοικί⁵² πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ.
35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ
τοὺς ραβδούχους λέγοντες, “Ἀπόλυσον τοὺς ἀν-

³⁹ περιρρήξαντες LT.
αὐτῶν LT.

⁴⁰ λαβὼν L.

⁴¹ ἠσφαλίσατο

⁴² ἠνεώχθησαν LT.

⁴³ δὲ L.

⁴⁴ + τὴν L.

⁴⁵ ἠμελλεν LT.

⁴⁶ Παῦλος φωνῇ μεγάλῃ L, μεγάλη φωνῇ

ὁ Παῦλος T.

⁴⁷ - τῷ LT.

⁴⁸ εἶπαν LT.

⁴⁹ - Χριστόν LT.

⁵⁰ σὺν LT.

⁵¹ - αὐτοῦ LT.

⁵² ἠγαλλιᾶτο πανοικεῖ T.

θρώπους εκείνους.” Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ³⁶ τοὺς λόγους τούτους⁵³ πρὸς τὸν Παῦλον, “Ὅτι ἀπεσ-
τάλκασιν⁵⁴ οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν
ἐξελθόντες, πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.” Ὁ δὲ Παῦλος³⁷
ἔφη πρὸς αὐτούς, “Δείραντες ἡμᾶς δημοσία, ἀκατα-
κρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον⁵⁵
εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα⁵⁶ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν·
οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.”
Ἀνήγγειλαν⁵⁷ δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ³⁸
ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν⁵⁸ ἀκούσαντες ὅτι
Ῥωμαῖοί εἰσι, καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ³⁹
ἐξαγαγόντες ἡρώτων ἐξελθεῖν⁵⁹ τῆς πόλεως. ἐξελθόν-⁴⁰
τες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς⁶⁰ τὴν Λυδίαν·
καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς⁶¹, καὶ
ἐξῆλθον.

ΔΙΟΔΕΥΣΑΝΤΕΣ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ¹ 17
Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ²
συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ²
Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς. καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
διελέγετο³ αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ³
παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ
ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ “ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ⁴ Χρισ-
τὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.” Καί τινες⁴
ἐξ αὐτῶν ἐπίεσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Σίλα, τῶν τε σεβομένων⁵ Ἑλλήνων
πολὺ πλῆθος⁶, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.
ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβό-⁵
μενοι⁷ τῶν ἀγοραίων τινὰς ἀνδρας⁸ πονηρούς, καὶ
ὄχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες
τε⁹ τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν¹⁰ εἰς
τὸν δῆμον· μὴ εὐρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον τὸν¹¹ 6

⁵³ — τούτους L. ⁵⁴ ἀπέσταλκαν LT. ⁵⁵ ἔβαλαν LT.
⁵⁶ λάθρα L. ⁵⁷ ἀπήγγειλαν LT. ⁵⁸ ἐφοβήθησαν δὲ LT.
⁵⁹ ἀπελθεῖν ἀπὸ LT. ⁶⁰ πρὸς LT. ⁶¹ παρεκάλεσαν τοὺς
ἀδελφούς L. ¹ + τὴν L. ² — ἡ L. ³ διελέξατο L. ⁴ — ὁ L.
⁵ + καὶ L. ⁶ πλῆθος πολὺ LT. ⁷ προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι
οἱ ἀπειθοῦντες T, at — ἀπειθοῦντες tantum L. ⁸ ἀνδρας τινὰς LT.
⁹ καὶ ἐπιστάντες L. ¹⁰ προαγαγεῖν L. ¹¹ — τὸν L.

Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες, “Ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, 7 οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράττουσι¹², βασιλέα λέγοντες ἕτερον¹³ εἶναι, Ἰη- 8 σοῦν.” Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα· καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς. 10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς¹⁴ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροϊαν· οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων 11 ἀπήεσαν¹⁵. οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ¹⁶ καθ’ ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γρα- 12 φάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐ- 13 σχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ 14 Θεοῦ, ἦλθον κακῆί σαλεύοντες¹⁷ τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς¹⁸ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ¹⁹ ὁ 15 τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. Οἱ δὲ καθιστῶντες²⁰ τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν²¹ ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτόν, ἐξήεσαν. 16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεω- 17 ροῦντι²² κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς 18 τοὺς παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ²³ τῶν Ἐπικουρείων

¹² πράσσουσιν LT.¹³ ἕτερον λέγοντες L.¹⁴ - τῆς LT.¹⁵ ἀπήεσαν τῶν Ἰουδαίων T.¹⁶ - τὸ T.¹⁷ + καὶ ταρασσοντες L.¹⁸ ἕως L.¹⁹ ὑπέμεινεν τε LT.²⁰ καθιστάνοντες LT.²³ + καὶ LT.²¹ - αὐτὸν LT.²² θεωροῦντος LT.

καὶ τῶν Στωϊκῶν²⁴ φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καὶ τινες ἔλεγον, “Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν;” Οἱ δέ, “Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι.” ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίζετο²⁵. ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ¹⁹ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον λέγοντες, “Δυνάμεθα γνῶναι, τίς ἢ καινὴ αὕτη ἢ²⁶ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχὴ; ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς²⁰ ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι, τί ἂν θέλοι²⁷ ταῦτα εἶναι.” Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες²¹ ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν²⁸, ἢ λέγειν τι καὶ²⁹ ἀκούειν³⁰ καινότερον.

Σταθεῖς δὲ ὁ³¹ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πά-²²γου, ἔφη, “Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισι-δαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ καὶ²³ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὔρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ‘Ἀγνώστῳ Θεῷ.’ δν³² οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον³³ ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ²⁴ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων³⁴, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀν-²⁵θρώπων³⁵ θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδούς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν κατὰ³⁶ πάντα· ἐποίησέ²⁶ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος³⁷ πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον³⁸ τῆς γῆς, ὀρίσας προτεταγμένους³⁹ καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν· ζητεῖν τὸν Κύριον⁴⁰, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν²⁷ αὐτὸν καὶ⁴¹ εὔροιεν, καίτοιγε⁴² οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ²⁸ κινούμεθα καὶ ἐσμεν· ὡς καὶ τινες τῶν καθ’ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι, ‘Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.’ Γέ-²⁹

²⁴ Στωϊκῶν (—τῶν) LT. ²⁵ εὐηγγελίζετο αὐτοῖς L, at —αὐτοῖς T.
²⁶ —ἢ L. ²⁷ τίνα θέλει L. ²⁸ ἡνκαίρουν LT. ²⁹ ἢ LT.
³⁰ +τι L. ³¹ —ὁ L. ³² ὁ LT. ³³ τοῦτο LT.
³⁴ ὑπάρχων κύριος LT. ³⁵ ἀνθρωπίνων LT. ³⁶ καὶ τὰ BELT.
³⁷ —αἵματος L. ³⁸ παντὸς προσώπου LT. ³⁹ πρὸς τεταγ-
μένους L, προστεταγμένους T. ⁴⁰ θεόν LT. ⁴¹ ἢ L.
⁴² καί γε LT.

νος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομί-
ζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ
30 ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. Τοὺς
μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τὰ
νῦν⁴³ παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι⁴⁴ πανταχοῦ
31 μετανοεῖν· διότι⁴⁵ ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει
κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ
ᾤρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν
32 ἐκ νεκρῶν.” Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ
μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον⁴⁶, “Ἀκουσόμεθά σου
33 πάλιν περὶ τούτου⁴⁷.” Καὶ⁴⁸ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλ-
34 θεν ἐκ μέσου αὐτῶν. τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες
αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ⁴⁹ Ἀρεο-
παγίτης⁵⁰, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν
αὐτοῖς.

18 **ΜΕΤΑ** δὲ¹ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος² ἐκ τῶν
2 Ἀθηναίων ἦλθεν εἰς Κόρινθον· καὶ εὗρών τινα Ἰου-
δαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσ-
φάτως ἐλληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν
γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρί-
ζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ³ τῆς Ῥώμης,
3 προσῆλθεν αὐτοῖς· καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι,
ἔμενε παρ' αὐτοῖς καὶ ἐργάζετο⁴. ἦσαν γὰρ σκηνο-
4 ποιοὶ τὴν τέχνην⁵. διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ
κατὰ πᾶν σάββατον, ἕπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλ-
5 ληνας. Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε
Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνέιχετο τῷ πνεύματι⁶ ὁ
Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις⁷ τὸν Χρισ-
6 τὸν Ἰησοῦν. ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασ-
φημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐ-
τούς, “Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν·
καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.”

⁴³ τανῦν BE. ⁴⁴ πάντας L. ⁴⁵ καθότι LT. ⁴⁶ εἶπαν T.
⁴⁷ περὶ τούτου καὶ πάλιν LT. ⁴⁸ — Καὶ LT. ⁴⁹ — ὁ L.
⁵⁰ Ἀρεοπαγείτης T. ¹ — δὲ L. ² — ὁ Παῦλος LT.
³ ἀπὸ LT. ⁴ ἠργάζετο LT. ⁵ τῇ τέχνῃ LT. ⁶ λόγῳ LT.
⁷ + εἶναι L.

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν⁸ εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι 7
 Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνο-
 μοροῦσα τῇ συναγωγῇ. Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνά- 8
 γωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
 καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ
 ἐβαπτίζοντο. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' ὄραματος ἐν νυκτὶ⁹ 9
 τῷ Παύλῳ, “Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιω-
 πήσης· διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθή- 10
 σεταιί σοι τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστί μοι
 πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.” Ἐκάθισέ τε¹⁰ ἐνιαυτὸν 11
 καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ
 Θεοῦ.

Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος¹¹ τῆς Ἀχαΐας, κατεπ- 12
 ἔστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ
 ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα λέγοντες, “Ὅτι παρὰ 13
 τὸν νόμον οὗτος ἀναπέθει¹² τοὺς ἀνθρώπους σέβεισ-
 θαι τὸν Θεόν.” Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν 14
 τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
 “Εἰ μὲν οὖν¹³ ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν,
 ὧ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην¹⁴ ὑμῶν· εἰ δὲ 15
 ζήτημά¹⁵ ἐστί περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου
 τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτῆς γὰρ¹⁶ ἐγὼ
 τούτων οὐ βούλομαι εἶναι.” Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς 16
 ἀπὸ τοῦ βήματος· ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλ- 17
 ληνες¹⁷ Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμ-
 προσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλ-
 λίωνι ἔμελεν.

Ὁ ΔΕ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἰκανάς, 18
 τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν,
 καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος
 τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχραῖς¹⁸. εἶχε γὰρ εὐχήν. κατήν- 19
 τησε¹⁹ δὲ εἰς Ἐφεσον, κακείνους κατέλιπεν αὐτοῦ²⁰.

⁸ εἰσῆλθεν L.¹¹ ἀνθυπάτου ὄντος LT.¹⁴ ἀνεσχόμην L.¹⁷ —οἱ Ἕλληνες LT.¹⁹ κατήνησαν LT.⁹ ἐν νυκτὶ δι' ὄραματος L.¹² ἀναπέθει οὗτος LT.¹⁵ ζητήματά LT.¹⁸ ἐν Κεγχραῖς τὴν κεφαλὴν LT.²⁰ ἐκεῖ L.¹⁰ δὲ L.¹³ —οὖν LT.¹⁶ —γὰρ LT.

αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, διελέχθη²¹
 20 τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα
 21 χρόνον μείναι παρ' αὐτοῖς²², οὐκ ἐπένευσεν· ἀλλ'
 ἀπετάξατο αὐτοῖς²³, εἰπὼν, “ Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν
 τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα²⁴. πάλιν δὲ²⁵
 ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος.” Καὶ²⁶
 22 ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου· καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν,
 ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν,
 23 κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. καὶ ποιήσας χρόνον τινά,
 ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν
 καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων²⁷ πάντας τοὺς μαθητάς.
 24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς
 τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφεσον,
 25 δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν κατηχημένος
 τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει
 καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου²⁸, ἐπιστά-
 26 μενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οὗτός τε ἤρ-
 ξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες
 δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα²⁹, προσελάβοντο
 αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ
 27 Θεοῦ ὁδόν³⁰. βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν
 Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς
 μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος
 συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος·
 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ,
 ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰη-
 σοῦν.

19 ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κο-
 ρίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν
 2 εἰς Ἐφεσον· καὶ εὐρών¹ τινὰς μαθητάς, εἶπε² πρὸς
 αὐτούς, “ Εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες ; ”
 Οἱ δὲ εἶπον³ πρὸς αὐτόν, “ Ἀλλ' οὐδὲ⁴ εἰ Πνεῦμα

²¹ διελέξατο L.
καὶ LT.

²² — παρ' αὐτοῖς LT.

²³ ἀλλὰ ἀποταξάμενος

²⁴ — Δεῖ με usque ad Ἱεροσόλυμα LT.

²⁵ — δὲ LT.

²⁶ — Καὶ LT.

²⁷ στηρίζων L.

²⁸ Ἰησοῦ LT.

²⁹ Πρίσκιλλα

καὶ Ἀκύλας L.

³⁰ ὁδὸν τοῦ Θεοῦ L.

¹ εὐρεῖν LT.

² + τε LT.

³ — εἶπον LT.

⁴ οὐδ' L.

Ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν.” Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς⁵, 3
 “Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε;” Οἱ δὲ εἶπον⁶, “Εἰς τὸ
 Ἰωάννου βάπτισμα;” Εἶπε δὲ Παῦλος, “Ἰωάννης 4
 μὲν⁷ ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων,
 εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ’ αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι, τουτέ-
 στιν⁸ εἰς τὸν Χριστὸν⁹ Ἰησοῦν.” Ἀκούσαντες δὲ 5
 ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. καὶ 6
 ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς¹⁰ χεῖρας, ἦλθε τὸ
 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ’ αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις
 καὶ προεφήτεον¹¹. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ 7
 δεκαδύο¹². Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρ- 8
 ρησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων
 τὰ¹³ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς δέ τινες ἐσ- 9
 κληρύνοντο καὶ ἠπειθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν
 ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ’ αὐτῶν ἀφώρισε
 τοὺς μαθητάς, καθ’ ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ
 Τυράννου τινός¹⁴. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε 10
 πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν
 λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ¹⁵, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλη-
 νας. Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς¹⁶ 11
 διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθε- 12
 νοῦντας ἐπιφέρεσθαι¹⁷ ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδά-
 ρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ’ αὐτῶν τὰς
 νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ’
 αὐτῶν¹⁸. Ἐπεχείρησαν δέ τινες ἀπὸ¹⁹ τῶν περιερ- 13
 χομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς
 ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυ-
 ρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, “Ὀρκίζομεν²⁰ ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν
 ὃν ὁ²¹ Παῦλος κηρύσσει.” Ἦσαν δέ τινες²² υἱοὶ²³ 14
 Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ²⁴ τοῦτο ποιούν-
 τες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπε²⁵, 15

5 — πρὸς αὐτούς LT. 6 εἶπαν LT. 7 — μὲν L. 8 τοῦτ’
 ἐστιν T. 9 — Χριστὸν LT. 10 — τὰς LT. 11 ἐπροφή-
 τεον LT. 12 δώδεκα L. 13 — τὰ LT. 14 — τινός LT.
 15 — Ἰησοῦ LT. 16 ὁ Θεὸς ἐποίει L. 17 ἀποφέρεσθαι LT.
 18 ἐκπορεύεσθαι (—ἀπ’ αὐτῶν) LT. 19 καὶ LT. 20 Ὀρκίζω LT.
 21 — ὁ LT. 22 τινος L. 23 υἱοὶ transferunt LT in locum
 post ἑπτὰ. 24 — οἱ L. 25 +(ν) αὐτοῖς L.

“Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι
 16 ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;” Καὶ ἐφαλλόμενος²⁶ ἐπ’ αὐτοὺς ὁ
 ἄνθρωπος²⁷ ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ²⁸
 κατακυριεύσας αὐτῶν²⁹, ἴσχυσε κατ’ αὐτῶν, ὥστε
 γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου
 17 ἐκείνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις
 τε καὶ Ἑλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον, καὶ
 ἐπέπεσε³⁰ φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο
 18 τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Πολλοί τε τῶν πε-
 πιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγ-
 19 γέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ
 περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους
 κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τι-
 20 μὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. οὕτω
 κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου³¹ ἠΐξανε καὶ ἴσχυεν.
 21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ
 πνεύματι, διελθὼν³² τὴν Μακεδονίαν καὶ³³ Ἀχαΐαν
 πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ³⁴, εἰπὼν, “Ὅτι μετὰ τὸ
 22 γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.” “Ἀπο-
 στείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούν-
 των αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχε
 23 χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν· Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν
 24 ἐκείνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. Δημή-
 τριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς
 ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο³⁵ τοῖς τεχνίταις ἐργα-
 25 σίαν οὐκ ὀλίγην³⁶. οὗς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ
 τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, “Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι
 26 ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν³⁷ ἐστί. καὶ
 θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ³⁸
 σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας
 μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ
 27 οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κιν-

²⁶ ἐφαλλόμενος L.

²⁹ ἀμφοτέρων LT.

³² διελθεῖν L.

³⁵ παρείχε L.

³⁸ +καὶ L.

²⁷ ὁ ἄνθρωπος ἐπ’ αὐτούς LT.

³⁰ ἔπεσεν L.

³³ +τὴν L.

³⁶ οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν L.

²⁸ –καὶ LT.

³¹ τοῦ κυρίου ὁ λόγος LT.

³⁴ Ἱεροσόλυμα LT.

³⁷ ἡμῖν LT.

δυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἔλθειν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν³⁹ εἰς οὐδὲν⁴⁰ λογισθῆναι, μέλλειν⁴¹ δὲ⁴² καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα⁴³ αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.” Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι 28 πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες, “Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.” Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη⁴⁴⁴⁵ συγ- 29 χύσεως ὄρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνασ, συνεκδήμους τοῦ⁴⁶ Παύλου. τοῦ δὲ Παύλου⁴⁷ βουλο- 30 μένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ 31 φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτόν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι 32 ἔκραζον. ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν, τίνος ἕνεκεν⁴⁸ συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν⁴⁹ Ἀλέξανδρον, προβαλ- 33 ὄντων⁵⁰ αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ἐπιγνόντων⁵¹ δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο 34 μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, “Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.” Καταστείλας δὲ ὁ 35 γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν, “Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἄνθρωπος⁵² ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὔσαν τῆς μεγάλης θεᾶς⁵³ Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; ἀναντιρρήτων οὖν 36 ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράττειν⁵⁴. ἠγάγετε γὰρ 37 τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὰν⁵⁵ ὑμῶν⁵⁶. εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ 38 οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται πρὸς τινα λόγον ἔχουσιν⁵⁷, ἀγοραῖοι⁵⁸ ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν

39 ἱερὸν Ἀρτέμιδος T. 40 οὐθὲν LT. 41 λογισθήσεται, μέλλει L.
 42 τε BELT. 43 τῆς μεγαλειότητος L. 44 - ὅλη LT. 45 + τῆς T.
 46 - τοῦ LT. 47 Παύλου δὲ L. 48 ἕνεκα L. 49 συνεβίβασαν L.
 50 προβαλλόντων EL. 51 ἐπιγνόντες LT. 52 ἀνθρώπων LT.
 53 - θεᾶς LT. 54 πράσσειν LT. 55 Θεὸν LT. 56 ἡμῶν L.
 57 ἔχουσι (ν T) πρὸς τινα λόγον LT. 58 ἀγόραιοι LT.

39 ἀλλήλοις. εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων⁵⁹ ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ
40 ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύο-
μεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς
αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι⁶⁰
41 λόγον⁶¹ τῆς συστροφῆς ταύτης.” Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

20 ΜΕΤΑ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλε-
σάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ ἀσπασάμενος,
2 ἐξῆλθε πορευθῆναι² εἰς τὴν³ Μακεδονίαν. διελθὼν δὲ
τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ,
3 ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ποιήσας τε μῆνας τρεῖς,
γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς⁴ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλ-
λοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ
4 ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. συνείπετο δὲ αὐτῷ
ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος⁵ Βεροιαῖος· Θεσσαλονι-
κέων δέ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκουῦνδος⁶, καὶ Γαῖος Δερ-
βαῖος καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δέ, Τυχικὸς καὶ Τρό-
5 φιμος. οὗτοι⁷ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι⁸.
6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων
ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν
Τρωάδα⁹ ἄχρις¹⁰ ἡμερῶν πέντε, οὗ διетρίψαμεν ἡμέ-
7 ρας ἑπτὰ. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων
τῶν μαθητῶν τοῦ¹¹ κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο
αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε
8 τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· ἦσαν δὲ λαμπάδες
9 ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦσαν¹² συνηγμένοι. καθήμε-
νος¹³ δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ τῆς θυρίδος,
καταφερόμενος ὑπνῷ βαθεῖ, διαλεγόμενου τοῦ Παύ-
λου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου, ἔπεσεν
10 ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ἦρθη νεκρός. καταβὰς
δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ ¹⁴συμπεριλαβὼν
εἶπε, “Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ

⁵⁹ περαιτέρω LT.⁶⁰ δοῦναι T.⁶¹ + περὶ L.¹ + παρακαλέσας, L.² πορεύεσθαι L.³ - τὴν L.⁴ ἐπιβου-

λῆς αὐτῷ LT.

⁵ + Πύρρου LT.⁶ Σέκουνδος T.⁷ + δὲ L.⁸ Τρωάδι LT.⁹ Τρωάδα LT.¹⁰ ἄχρι LT.¹¹ ἡμῶν LT.¹² ἦμεν LT.¹³ καθεζόμενος LT.¹⁴ συν T.

ἔστιν.” Ἀναβάς δὲ καὶ κλάσας¹⁵ ἄρτον καὶ γευσάμε- 11
 νος, ἐφ’ ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις¹⁶ αὐγῆς, οὕτως
 ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλή- 12
 θησαν οὐ μετρίως. Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ 13
 πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς¹⁷ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλον-
 τες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγ-
 μένος¹⁸, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. ὡς δὲ συνέβαλεν¹⁹ 14
 ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς
 Μιτυλήνην· κακεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ 15
 κατηντήσαμεν ἀντικρὺ²⁰ Χίου· τῇ δὲ ἑτέρα παρεβά-
 λομεν εἰς Σάμον· καὶ μέναντες ἐν Τρωγυλίῳ, τῇ
 ἐχομένῃ²¹ ἤλθομεν εἰς Μίλητον. ἔκρινε²² γὰρ ὁ Παῦ- 16
 λος παραπλευσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται
 αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ
 δυνατὸν ἦν²³ αὐτῷ, τὴν ἡμέραν, τῆς Πεντηκοστῆς
 γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα²⁴.

Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμπσας εἰς Ἐφεσον, μετε- 17
 καλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ὡς δὲ 18
 παρεγένοντο πρὸς αὐτόν²⁵, εἶπεν αὐτοῖς, “Ἦμεῖς
 ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ’ ἧς ἐπέβην εἰς
 τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ’ ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενό-
 μην, δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύ- 19
 νης καὶ πολλῶν²⁶ δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμ-
 βάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· ὡς 20
 οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγ-
 γεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ’
 οἴκους, διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησι 21
 τὴν εἰς τὸν²⁷ Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν τὴν²⁸ εἰς
 τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν²⁹. καὶ νῦν ἰδοὺ 22
 ἐγὼ δεδεμένος³⁰ τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσα-
 λήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς, πλὴν 23

15 + τὸν LT. 16 ἄχρι T. 17 ἐπὶ LT. 18 διατεταγμένος
 ἦν L. 19 συνέβαλεν L. 20 ἀντικρυσ LT. 21 τῇ δὲ
 ἐχομένῃ L, at Τρωγυλίῳ tantum mutat T. 22 κεκρίκει LT.
 23 εἶη L. 24 Ἱερουσαλήμ T. 25 + ὁμοῦ ὄντων αὐτῶν L.
 26 - πολλῶν LT. 27 - τὸν T. 28 - τὴν L. 29 - Χριστόν LT.
 30 δεδεμένος ἐγὼ LT.

ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται³¹
 24 λέγον³² ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις³³ μένουσιν. ἀλλ'
 οὐδενὸς λόγον ποιῶμαι, οὐδὲ ἔχω³⁴ τὴν ψυχὴν μου³⁵
 τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ
 χαρᾶς³⁶, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ
 Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς
 25 χάριτος τοῦ Θεοῦ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα, ὅτι οὐκ
 ἔτι³⁷ ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς
 26 διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ³⁸. διὸ
 μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς
 27 ἐγὼ³⁹ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ ὑπεστείλα-
 μην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν⁴⁰ πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ
 28 Θεοῦ. προσέχετε οὖν⁴¹ ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ,
 ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους,
 ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ⁴², ἣν περιποιή-
 29 σατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος⁴³. ἐγὼ γὰρ⁴⁴ οἶδα τοῦτο⁴⁵,
 ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφίξίν μου λύκοι βαρεῖς
 30 εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ὑμῶν
 αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμ-
 31 μένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. διὸ
 γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ
 ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα
 32 ἕκαστον. καὶ τανῦν⁴⁶ παρατίθεται ὑμᾶς, ἀδελφοί⁴⁷,
 τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυνα-
 μένῳ ἐποικοδομῆσαι⁴⁸ καὶ δοῦναι ὑμῖν⁴⁹ κληρονομίαν
 33 ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ
 34 ἱματισμοῦ οὐδενὸς⁵⁰ ἐπεθύμησα· αὐτοὶ δὲ⁵¹ γινώσκετε
 ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὔσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέ-
 35 τησαν αἱ χεῖρες αὐται. πάντα⁵² ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι
 οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούν-

31 +μοι LT.

32 λέγων T.

33 καὶ θλίψεις με LT.

31 - οὐδὲ ἔχω T, αὐτὸ ἔχω οὐδὲ ποιῶμαι L.

35 - μου LT.

36 - μετὰ χαρᾶς LT.

37 οὐκέτι BELT.

38 - τοῦ Θεοῦ LT.

39 εἶμι L.

40 ὑμῖν *transfert* L (non marg.) *ad finem versus*.

41 [οὖν] L.

42 κυρίου LT.

43 αἵματος τοῦ ἰδίου LT.

44 - γὰρ L.

45 - τοῦτο L.

46 τὰ νῦν LT.

47 - ἀδελφοί LT.

48 οἰκοδομῆσαι L.

49 - ὑμῖν LT.

50 οὐθενὸς T.

51 - δὲ LT.

52 αὐται πάντα L.

των, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, ‘Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον⁵³ ἢ λαμβάνειν.’” Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεῖς τὰ γόνατα³⁶ αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. Ἴκανὸς δὲ³⁷ ἐγένετο κλαυθμὸς⁵⁴ πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν· ὀδυνώ-³⁸μενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας **21** ἀπ’ αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν¹, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κακείθεν εἰς Πάταρα. καὶ ²εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφάναντες² δὲ τὴν Κύπρον, καὶ κατα-³λιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν³ εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον⁴ ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. καὶ ἀνευρόντες⁵ τοὺς ⁴μαθητάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ⁵ ἡμέρας ἑπτὰ· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν⁷ εἰς Ἱερουσαλήμ⁸. ὅτε δὲ ἐγενετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι⁹ τὰς ⁵ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα. καὶ ἀσπασάμενοι¹⁰ ἀλλήλους,¹¹ ἐπέβημεν¹² εἰς τὸ ⁶πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. Ἡμεῖς ⁷δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ’ αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ⁸ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον¹³ ἤλθον¹⁴ εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, τοῦ¹⁵ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν

⁵³ μᾶλλον διδόναι LT. ⁵⁴ κλαυθμὸς ἐγένετο LT. ¹ Κῶ LT.
² ἀναφάναντες BELT. ³ κατήλθομεν L. ⁴ τὸ πλοῖον ἦν L.
⁵ ἀνευρόντες δὲ LT. ⁶ αὐτοῖς L. ⁷ ἐπιβαίνειν LT.
⁸ Ἱεροσόλυμα LT. ⁹ ἐξαρτίσαι ἡμᾶς LT. ¹⁰ προσευξάμενοι
ἀπησπασάμεθα LT. ¹¹ + καὶ LT. ¹² ἐνέβημεν L, ἀνέβημεν T.
¹³ — οἱ περὶ τὸν Παῦλον LT. ¹⁴ ἤλθομεν BEL, ἤλαμεν T.
¹⁵ — τοῦ LT.

9 παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσ-
 10 σαρες¹⁶ προφητεύουσαι. ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν¹⁷ ἡμέ-
 -ρας πλείους κατηῆλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφή-
 11 τῆς ὀνόματι Ἀγαβος· καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ
 ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας τε¹⁸ αὐτοῦ τὰς
 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας¹⁹ εἶπε, “Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα
 τὸ Ἅγιον, ‘Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δή-
 σουσιν ἐν Ἱερουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσου-
 12 σιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.’” Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα,
 παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀνα-
 13 βαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. ²⁰ἀπεκρίθη δὲ²¹ ὁ
 Παῦλος, “Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές
 μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ
 καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ
 14 ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.” Μὴ πειθομένου δὲ
 αὐτοῦ, ἠσυχάσαμεν εἰπόντες, “Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου
 γενέσθω²².”

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποσκευασάμενοι²³
 16 ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ²⁴. συνῆλθον δὲ καὶ τῶν
 μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ
 ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.
 17 ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμέ-
 18 νως ἐδέξαντο²⁵ ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει
 ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρε-
 19 γέγοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς,
 ἐξηγεῖτο καθ' ἕνα καστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς
 20 ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες
 ἐδόξαζον τὸν Κύριον²⁶. εἰπόν τε²⁷ αὐτῷ, “Θεωρεῖς,
 ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων²⁸ τῶν πεπισ-
 τευκότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρ-
 21 χουσι. κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν
 διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως²⁹ τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας³⁰

¹⁶ τέσσαρες παρθένοι L, αὐτὰς παρθένοι θυγατέρες τέσσαρες T.

¹⁷ -ἡμῶν LT. ¹⁸ -τε LT. ¹⁹ ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας
 LT. ²⁰ +τότε L. ²¹ τε T, αὐτὸν -δὲ L. ²² Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα
 γινέσθω LT. ²³ ἐπισκευασάμενοι LT. ²⁴ Ἱεροσόλυμα LT.
²⁵ ἀπέδεξαντο LT. ²⁶ Θεόν LT. ²⁷ εἰπόντες L. ²⁸ ἐν τοῖς
 Ἰουδαίοις LT. ²⁹ Μωυσέως LT. ³⁰ -παντας L.

Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. τί οὖν ἐστὶ; πάντως 22 δεῖ πλῆθος συνελθεῖν³¹. ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες 23 τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· τούτους παρα- 24 λαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται³² τὴν κεφαλὴν, καὶ γνῶσι³³ πάντες ὅτι ὢν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσω³⁴. περὶ 25 δὲ τῶν πεπιστευκότων ἔθνων ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν³⁵, κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ³⁶ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ τὸ³⁷ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.” Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν 26 τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά. ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ 27 ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον³⁸ πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον³⁹ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν⁴⁰, κράζον- 28 τες, “ Ἄνδρες Ἰσραηλίται⁴¹, βοηθεῖτε. οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ⁴² διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τούτον.” Ἦσαν γὰρ προεωρακότες 29 Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ἐκι- 30 νήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ζητούντων δὲ⁴³ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ 31 χιλιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται⁴⁴ Ἱερου-

31 συνελθεῖν πλῆθος LT. 32 ξυρήσονται T. 33 γνώσονται LT.
 34 φυλάσσω τὸν νόμον LT. 35 ἀπεστείλαμεν L. 36 —μηδὲν usque ad εἰ μὴ L.
 37 —τὸ LT. 38 συνέχεον L.
 39 ἐπέβαλαν T. 40 ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας LT. 41 Ἰσραηλίται T.
 42 πανταχῇ L, πανταχῆ T. 43 τε LT. 44 συγχύννεται L.

32 σαλήμ· ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν⁴⁵ στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους⁴⁶, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο
33 τύπτοντες τὸν Παῦλον. τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσεσι
34 δυσί· καὶ ἐπυρθάνετο τίς ἂν⁴⁷ εἴη, καὶ τί ἐστι πεποιηκώς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐβόων⁴⁸ ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος δὲ⁴⁹ γνῶναι τὸ ἀσφαλές διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.
35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ
36 ὄχλου. ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζον⁵⁰, “ Αἶρε αὐτόν.”
37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, “ Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν τι⁵¹ πρὸς σε;” Ὁ δὲ ἔφη, “ Ἑλληνιστὶ γινώσκεις;
38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς
39 τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων;” Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, “ Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.”
40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης⁵², προσεφώνησε τῇ Ἑβραίδι δια-
22λέκτῳ λέγων, “ Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νῦν¹ ἀπολογίας.” Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραίδι διαλέκτῳ προσεφώνει² αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησιν,
3 “ Ἐγὼ μὲν³ εἰμι ἀγῆρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος

⁴⁵ λαβὼν L.⁴⁶ ἑκατοντάρχας LT.⁴⁷ — ἂν L.⁴⁸ ἐπεφώνουν LT.⁴⁹ δυναμένου δὲ αὐτοῦ LT.⁵⁰ κρῖζοντες LT.⁵¹ — τι T.⁵² γεναμένης T.¹ νυνὶ LT.² προσφωνεῖ T.³ — μὲν L.

κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῷου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρ-
 χων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον·
 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων 4
 καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,
 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσ- 5
 βυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
 τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ
 τοὺς ἐκείσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα
 τιμωρηθῶσιν. ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγί- 6
 ζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ περιεστράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ·
 ἔπεσόν⁴ τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγού- 7
 σης μοι, 'Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;' Ἐγὼ δὲ 8
 ἀπεκρίθην, 'Τίς εἶ Κύριε;' Εἶπέ τε πρὸς μέ⁵, 'Ἐγώ
 εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις.' Οἱ δὲ σὺν 9
 ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, καὶ ἔμβοβοι ἐγέν-
 οντο⁶. τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός
 μοι. εἶπον δέ, 'Τί ποιήσω Κύριε;' Ὁ δὲ Κύριος 10
 εἶπε πρὸς με, 'Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν·
 κακεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί
 σοι ποιῆσαι.' Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης 11
 τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόν-
 των μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις, 12
 ἀνὴρ εὐσεβὴς⁷ κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ
 πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρὸς μέ⁸ 13
 καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι, 'Σαούλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον.
 Καγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν, 14
 'Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶ-
 ναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκού-
 σαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἔση μάρτυς 15
 αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἐώρακας καὶ ἤκου-
 σας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ 16
 ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ
 ὄνομα τοῦ Κυρίου⁹. Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι 17

⁴ ἔπεσά LT.
⁷ εὐλαβὴς LT.

⁵ ἐμέ L.
⁸ ἐμέ L.

⁶ — καὶ ἔμβοβοι ἐγένοντο L.
⁹ αὐτοῦ LT.

εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ,
 18 γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά
 μοι, ‘ Σπεύσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ·
 διότι οὐ παραδέξονται σου τὴν¹⁰ μαρτυρίαν περὶ
 19 ἐμοῦ.’ Καὶ γὰρ εἶπον, ‘ Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται, ὅτι
 ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς
 20 τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχέτο¹¹ τὸ αἷμα
 Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφес-
 τῶς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ¹², καὶ φυλάσ-
 21 σων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.’ Καὶ εἶπε
 πρὸς με, ‘ Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαπο-
 στελῶ σε.’”

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ
 ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, “ Αἶρε ἀπὸ τῆς
 γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκον¹³ αὐτὸν ζῆν.”
 23 Κραυγαζόντων δὲ¹⁴ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια,
 24 καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν αἶρα, ἐκέλευσεν
 αὐτὸν ὁ χιλιάρχος ἄγεσθαι¹⁵ εἰς τὴν παρεμβολήν,
 εἰπὼν¹⁶ μαστίξιν ἀνετάξασθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι’
 25 ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὡς δὲ προέτεινεν¹⁷
 αὐτὸν τοῖς ἱμάσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρ-
 χον ὁ Παῦλος, “ Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατά-
 26 κριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίξιν;” Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκα-
 τόνταρχος¹⁸, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ¹⁹ λέ-
 γων, “ Ὅρα²⁰ τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος
 27 οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι.” Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος
 εἶπεν αὐτῷ, “ Λέγε μοι, εἰ²¹ σὺ Ῥωμαῖός εἶ;” Ὁ δὲ
 28 ἔφη, “ Ναί.” Ἀπεκρίθη τε²² ὁ χιλιάρχος, “ Ἐγὼ
 πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησά-
 μην.” Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, “ Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέν-
 29 νημαι.” Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ’ αὐτοῦ οἱ μέλ-
 λοντες αὐτὸν ἀνετάξιν. καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη,

¹⁰ - τὴν L.
 αὐτοῦ LT.

εἰσάγεσθαι αὐτόν LT.

¹⁸ ἑκατοντάρχης LT.

²⁰ - Ὅρα ...; LT.

¹¹ ἐξεχύνετο LT.

¹³ καθῆκεν T.

¹⁶ εἶπας LT.

²¹ - εἰ LT.

¹² - τῇ ἀναιρέσει

¹⁵ ὁ χιλιάρχος

¹⁷ προέτειναν LT.

¹⁹ τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν LT.

²² - τε T, αὐ δὲ L.

ἐπιγνούς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν²³ δεδεκώς.

Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, 30 τὸ τί κατηγορεῖται παρὰ²⁴ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν²⁵, καὶ ἐκέλευσεν ἔλθειν²⁶ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὄλον²⁷ τὸ συνέδριον αὐτῶν²⁸. καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. Ἀτενίσας²³ δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ¹ εἶπεν, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.” Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας 2 ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, “Τύπτειν 3 σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;” Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον², “Τὸν 4 ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς;” Ἐφη τε ὁ Παῦλος, 5 “Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται γάρ, “Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.” Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ Σαδδου- 6 καίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν³ ἐν τῷ συνεδρίῳ, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίου⁴. περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι.” Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος⁵, ἐγένετο 7 στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν⁶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη⁷ τὸ πλήθος. Σαδδουκαῖοι μὲν⁸ γὰρ λέγουσι 8 μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ⁹ ἄγγελον μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα. ἐγένετο δὲ 9 κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες οἱ¹⁰ γραμματεῖς τοῦ μέρους¹¹ τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, “Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν¹².” Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεὶς¹³ ὁ χιλίαρ- 10

²³ αὐτὸν ἦν L. ²⁴ ὑπὸ L. ²⁵ — ἀπὸ τῶν δεσμῶν LT.
²⁶ συνελθεῖν LT. ²⁷ πᾶν LT. ²⁸ — αὐτῶν LT.
¹ — ὁ T, αὐτῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος L. ² εἶπαν T. ³ ἔκραξεν T.
⁴ Φαρισαίων LT. ⁵ εἰπόντος L. ⁶ — τῶν LT. ⁷ + μὲν L.
⁸ — μὲν L. ⁹ μήτε L. ¹⁰ — οἱ LT. ¹¹ τινὲς L.
¹² (j) — μὴ θεομαχῶμεν LT. ¹³ στάσεως γενομένης φοβηθεὶς L.

χος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

- 11 Τῆ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε, “Θάρσει Παῦλε¹⁴. ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρ-
12 τυρῆσαι.” Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν¹⁵, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μὴτε φαγεῖν μὴτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτεί-
13 νωσι τὸν Παῦλον· ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα¹⁶ οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες¹⁷. οἷτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπον¹⁸, “Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, μηδε-
15 νός¹⁹ γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὔριον²⁰ αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς²¹ ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν† ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτόν, ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ
16 ἀνελεῖν αὐτόν.” Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὸ ἐνεδρον²², παραγενόμενος²³ καὶ εἰσελθὼν εἰς
17 τὴν παρεμβολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων²⁴, ἔφη, “Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρ-
18 χον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι²⁵ αὐτῷ.” Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτόν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ φησιν, “Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε, τοῦτον τὸν νεανίαν²⁶ ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι.” Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο, “Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι;”
20 Εἶπε δέ, “Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτησαί σε, ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦ-

¹⁴ — Παῦλε LT.

¹⁵ συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι LT.

¹⁶ τεσσε-

ράκοντα T.

¹⁷ ποιησάμενοι LT.

¹⁸ εἶπαν LT.

¹⁹ μηθενός T.

²⁰ — αὔριον LT.

²¹ καταγάγῃ αὐτὸν εἰς LT.

† διαγινώσκειν S.

²² τὴν ἐνέδραν BEL.

²³ παραγενάμενος T.

²⁴ ἑκατονταρχῶν T.

²⁵ ἀπαγγεῖλαί τι L.

²⁶ νεανίσκον LT.

λον²⁷, ὡς μέλλοντές²⁸ τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι
περὶ αὐτοῦ. σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι 21
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα¹⁶,
οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε
πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν ἔτοιμοί εἰσι²⁹
προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.” Ὁ μὲν 22
οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν³⁰, παραγγείλας
μηδενὶ ἐκλαλῆσαι, “ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με.”
Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων²⁴ 23
εἶπεν, “Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, ὅπως
πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἵππεῖς ἑβδομή-
κοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας
τῆς νυκτός· κτήνη τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαν- 24
τες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγε-
μόνα.” γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν³¹ τὸν τύπον 25
τοῦτον· “Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι 26
Φήλικι χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα³² 27
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ’
αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλόμην³³ αὐ-
τόν³⁴, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. βουλόμενος δὲ 28
γνῶναι³⁵ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγα-
γον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν εὔρον ἐγκα- 29
λούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν
δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔγκλημα ἔχοντα³⁶. μηνυ- 30
θείσης δέ μοι ἐπιβουλής εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν³⁷
ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων³⁸, ἐξαυτῆς³⁹ ἔπεμψα πρὸς
σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν τὰ πρὸς
αὐτόν⁴⁰ ἐπὶ σοῦ. Ἐρρωσο⁴¹.”

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον 31
αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς⁴²
νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. τῇ δὲ ἐπαύριον ἔασαν- 32
τες τοὺς ἵππεῖς πορεύεσθαι⁴³ σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν

27 τὸν Παῦλον καταγάγης εἰς τὸ συνέδριον LT. 28 μέλλων LT.
29 εἰσὶν ἔτοιμοι LT. 30 νεανίσκον LT. 31 ἔχουσαν L.
32 συλλημφθέντα LT. 33 ἐξειλάμην LT. 34 — αὐτόν L.
35 τε ἐπιγνῶναι LT. 36 ἔχοντα ἔγκλημα LT. 37 — μέλλειν L.
38 — ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων LT. 39 ἐξ αὐτῶν L. 40 αὐτοὺς LT.
41 — Ἐρρωσο LT. 42 — τῆς LT. 43 ἀπέρχεσθαι L.

33 εἰς τὴν παρεμβολήν· οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν
 Καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγε-
 34 μόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς
 δὲ ὁ ἡγεμών⁴⁴, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας
 35 ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, “ Διακούσο-
 μαί σου,” ἔφη, “ ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παρα-
 γένωνται.” Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν⁴⁵ ἐν τῷ πραιτωρίῳ
 τοῦ⁴⁶ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι⁴⁷.

24 ΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνα-
 νίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων¹ καὶ ῥήτορος Τερτύλλου
 τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύ-
 2 λου. κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρ-
 3 τυλλος λέγων, “ Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ
 σου, καὶ κατορθωμάτων² γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ
 διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντα τε καὶ πανταχοῦ ἀπο-
 δεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.
 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε³ ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκου-
 5 σαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὐρόντες
 γὰρ τὸν ἄνδρα τούτον λοιμόν, καὶ κινούντα στάσιν⁴
 πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρω-
 6 τοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως· ὃς καὶ
 τὸ ἱερόν ἐπέειρασε βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν
 7 καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν. παρ-
 ελθὼν δὲ Δυσίας ὁ χιλιάρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ
 8 τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, κελύσας τοὺς κατηγοροὺς
 αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ⁵. παρ’ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνα-
 κρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς
 9 κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.” Συνέθεντο⁶ δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι,
 φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη δὲ⁷ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ
 ἡγεμόνος λέγειν, “ Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν
 τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθυμότερον⁸ τὰ περι-

⁴⁴ —ὁ ἡγεμών LT.

⁴⁵ κελεύσας LT.

⁴⁶ —τοῦ T.

⁴⁷ +αὐτόν LT.

¹ πρεσβυτέρων τινῶν L.

² διορθωμάτων L.

³ ἐν T.

⁴ στάσεις L.

⁵ *Desunt omnia in* LT a v. 6

ἐκρατήσαμεν usque ad παρ’ οὗ v. 8.

⁶ συνεπέθεντο LT.

⁷ τε LT.

⁸ εὐθύμως LT.

ἐμαυτοῦ ἀπολογούμαι. δυναμένου σου γνῶναι⁹ ὅτι¹¹ οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι ἢ¹⁰ δεκαδύο¹¹, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν¹² Ἱερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν¹² τῷ ἱερῷ εὔρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπισύστασιν¹³ ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὔτε¹⁴ παραστήσαί με¹⁵ δύναται¹⁶ περὶ ὧν νῦν¹⁷ κατηγοροῦσί μου. ὁμολογῶ δὲ¹⁴ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἵρεσιν, οὔτω λατρεύω τῷ πατρώῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ¹⁸ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὔτοι προσ-¹⁵δέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν¹⁹, δικαίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ δὲ²⁰ αὐτὸς ἀσκῶ,¹⁶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός²¹. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων¹⁷ παρεγενόμην²² ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προσφοράς· ἐν οἷς²³ εὔρόν με ἠγνισμένον ἐν τῷ¹⁸ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ²⁴ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς δεῖ²⁵ ἐπὶ σοῦ παρῆναι¹⁹ καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς με²⁶. ἢ αὐτοὶ οὔτοι²⁰ εἰπάτωσαν, εἴ²⁷ τι εὔρον ἐν ἐμοὶ²⁸ ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου. ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς,²¹ ἧς ἔκραξα²⁹ ἐστῶς ἐν αὐτοῖς³⁰, “Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ³¹ ὑμῶν.”

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς³², ἀκ-²²ριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπὼν³³, “Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῆ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς.” διαταξάμενός τε³⁴ τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι²³ τὸν Παῦλον³⁵, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι³⁶ αὐτῷ.

⁹ ἐπιγνῶναι LT. ¹⁰ — ἢ LT. ¹¹ δώδεκα L. ¹² εἰς LT.
¹³ ἐπίστασιν L. ¹⁴ οὐδὲ LT. ¹⁵ — με BELT. ¹⁶ + σοι L.
¹⁷ νυνὶ LT. ¹⁸ + ἐν BET. ¹⁹ — νεκρῶν LT. ²⁰ καὶ LT.
²¹ διὰ παντός LT. ²² παρεγενόμην *transferunt* LT *in locum post* μου. ²³ αἷς L. ²⁴ — δὲ BE. ²⁵ ἔδει BELT.
²⁶ ἐμέ LT. ²⁷ — εἰ LT. ²⁸ — ἐν ἐμοὶ L. ²⁹ ἐκέκραξα T.
³⁰ ἐν αὐτοῖς ἐστῶς LT. ³¹ ἐφ' LT. ³² ἀνεβάλετο δὲ αὐτούς ὁ Φῆλιξ (Φῆλιξ L *passim*) LT. ³³ εἶπας LT. ³⁴ — τε LT.
³⁵ αὐτόν LT. ³⁶ — ἢ προσέρχεσθαι LT.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς³⁷ παραγεγόνετος ὁ Φῆλιξ
 σὺν Δρουσίλλῃ τῇ³⁸ γυναικὶ αὐτοῦ³⁹ οὔσῃ Ἰουδαία,
 μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ
 25 τῆς εἰς Χριστὸν⁴⁰ πίστεως. διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ
 περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος
 τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι⁴¹, ἔμφοβος γεγόνετος ὁ Φῆλιξ
 ἀπεκρίθη, “Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλα-
 26 βῶν μετακαλέσομαί σε.” ἅμα δὲ⁴² καὶ ἐλπίζων, ὅτι
 χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως
 λύσῃ αὐτόν⁴³. διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπό-
 27 μενος ὠμίλει αὐτῷ. Διαιτίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε
 διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χά-
 ριτας⁴⁴ καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλιπε
 τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25 ΦΗΣΤΟΣ οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς
 2 ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. ἐνε-
 φάνισαν δὲ¹ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς² καὶ οἱ πρῶτοι τῶν
 Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,
 3 αἰτούμενοι χάριν κατ’ αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται
 αὐτόν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν
 4 αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη,
 τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ³, ἑαυτὸν δὲ μέλ-
 5 λειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. “Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν
 ὑμῖν,” φησί⁴, “⁵συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ
 6 ἀνδρὶ τούτῳ⁶, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ.” Διατρίψας
 δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας⁷ πλείους⁸ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς
 Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος,
 7 ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι παραγεγομένου δὲ
 αὐτοῦ, περιέστησαν⁹ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβε-
 βηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα φέρον-
 8 τες κατὰ τοῦ Παύλου¹⁰, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι, ἀπο-

37 τινὰς ἡμέρας L. 38 + ἰδίᾳ L. 39 — αὐτοῦ LT.
 40 + Ἰησοῦν L. 41 — ἔσεσθαι L. 42 — δὲ LT. 43 — ὅπως
 λύσῃ αὐτόν LT. 44 χάριτας L. 1 τε LT. 2 οἱ ἀρχιε-
 ρεῖς LT. 3 εἰς Καισάρειαν LT. 4 ἐν ὑμῖν, φησὶν, δυνατοὶ LT.
 5 συν T. 6 ἀτοπον L. 7 + οὐ LT. 8 + ὀκτώ LT.
 9 + αὐτόν L. 10 αἰτιώματα καταφέροντες (—κατὰ τοῦ Παύλου) LT.

λογουμένου αὐτοῦ¹¹, “Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον.” Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων¹² χάριν 9 καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε, “Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι¹³ ἐπ’ ἐμοῦ;” Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, “Ἐπὶ τοῦ βήματος Καί- 10 σαρως ἐστὼς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις· εἰ 11 μὲν γὰρ¹⁴ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.” Τότε ὁ Φῆσ- 12 τος¹⁵ συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη, “Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.”

Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βα- 13 σιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον. ὡς δὲ πλείους ἡμέρας 14 διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων, “Ἄνθρωπος τις ἐστὶ καταλε- 15 λειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ’ αὐτοῦ δίκην¹⁶. πρὸς οὓς ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος 16 Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν¹⁷, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγοροῦσιν, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν αὐτῶν¹⁸ ἐνθάδε, ἀνα- 17 βολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ 18 οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον¹⁹ ὧν ὑπενόουν ἐγώ²⁰. ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας 19 δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν²¹.

¹¹ τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου LT.¹² θέλων τοῖς Ἰουδαίοις LT.¹³ κριθῆναι LT.¹⁴ οὖν LT.¹⁵ συν T.¹⁶ καταδίκην L.¹⁷ —εἰς ἀπώλειαν LT.¹⁸ —αὐτῶν T.¹⁹ ἔφερον LT.²⁰ ἐγὼ ὑπενόουν ποιηράν L.²¹ ζῆν BE.

20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου²² ζήτησιν,
 ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ²³,
 21 κακεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου ἐπικα-
 λεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ
 διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ πέμψω²⁴
 22 αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.” Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆσ-
 τον ἔφη²⁵, “Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἀκούσαι.” Ὁ δέ²⁶, “Ἀϋριον,” φησὶν, “ἀκούσῃ
 αὐτοῦ.”

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς
 Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων
 εἰς τὸ ἀκροατήριον, σὺν τε τοῖς²⁷ χιλιάρχοις καὶ
 ἀνδράσι τοῖς κατ’ ἐξοχὴν οὔσι²⁸ τῆς πόλεως, καὶ
 24 κελεύσαντος τοῦ Φῆστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. καὶ
 φησιν ὁ Φῆστος, “Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες
 οἱ²⁹ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τούτον περὶ
 οὗ πᾶν³⁰ τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν
 τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες³¹ μὴ δεῖν
 25 ζῆν²¹ αὐτὸν³² μηκέτι. ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος³³ μηδὲν
 ἄξιον θανάτου αὐτόν³⁴ πεπραχέναι, καὶ³⁵ αὐτοῦ δὲ
 τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πέμ-
 26 πειν αὐτόν³⁶. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ
 οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ’ ὑμῶν, καὶ μά-
 λιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνα-
 27 κρίσεως γενομένης σχῶ τι γράψαι³⁷. ἄλογον γάρ μοι
 δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ’ αὐτοῦ
 αἰτίας σημᾶναι.”

26 ἈΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, “Ἐπι-
 τρέπεταιί σοι ὑπὲρ¹ σεαυτοῦ λέγειν.” Τότε ὁ Παῦ-
 2 λος ἀπελογεῖτο², ἐκτείνας τὴν χεῖρα, “Περὶ πάντων
 ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
 ἤγημαι ἑμαυτὸν μακάριον μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ

²² τούτων LT.

²³ Ἱεροσόλυμα LT.

²⁴ ἀναπέμψω LT.

²⁵ — ἔφη LT.

²⁶ — Ὁ δέ LT.

²⁷ — τοῖς LT.

²⁸ — οὔσι LT.

²⁹ συν T.

³⁰ ἅπαν LT.

³¹ βοῶντες L.

³² αὐτὸν ζῆν L.

³³ κατελαβόμεν L.

³⁴ αὐτὸν θανάτου LT.

³⁵ — καὶ L.

³⁶ — αὐτόν LT.

³⁷ γράψω LT.

¹ περὶ LT.

² ἀπελογεῖτο

transfert L in locum post χεῖρα.

σοῦ σήμερον³. μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων³
 τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἔθων τε καὶ ζητημάτων. διὸ
 δέομαί σου⁴, μακροθύμως ἀκούσαί μου. τὴν μὲν οὖν⁴
 βίωσίν μου τὴν⁵ ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομέ-
 νην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν⁶ Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες.
 οἱ⁷ Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με ἄνωθεν, εἰάν θέλωσι⁵
 μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς
 ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος· καὶ νῦν ἐπ'⁶
 ἐλπίδι τῆς πρὸς⁸ τοὺς πατέρας⁹ ἐπαγγελίας γενομέ-
 νης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ⁷
 δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἑκτενεῖα¹⁰ νύκτα καὶ ἡμέραν
 λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγ-
 καλοῦμαι, βασιλεῦ Ἀγρίππα¹¹, ὑπὸ τῶν¹² Ἰουδαίων¹³.
 τί¹⁴ ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς⁸
 ἐγείρει; ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα⁹
 Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι·
 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς¹⁵ τῶν¹⁰
 ἀγίων ἐγὼ¹⁶ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν
 ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν
 κατήνεγκα ψῆφον. καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς¹¹
 πολλάκις τιμωρῶν αὐτούς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν·
 περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ
 εἰς τὰς ἔξω πόλεις. ἐν οἷς καὶ¹⁷ πορευόμενος εἰς τὴν¹²
 Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ¹⁸
 τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον,¹³
 βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου,
 περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.
 πάντων δὲ¹⁹ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα¹⁴
 φωνὴν λαλοῦσαν²⁰ πρὸς με καὶ λέγουσαν²¹ τῇ Ἑβραϊδὶ
 διαλέκτῳ, 'Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν
 σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.' Ἐγὼ δὲ εἶπον²², 'Τίς¹⁵

³ ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι (ἀπολ. σήμ. T) LT.

⁴ -σου LT. ⁵ -τὴν T. ⁶ +τε LT. ⁷ -οἱ LT.

⁸ εἰς LT. ⁹ +ἡμῶν L. ¹⁰ ἑκτενεῖα T. ¹¹ -βασιλεῦ

Ἀγρίππα LT. ¹² -τῶν LT. ¹³ +βασιλεῦ LT. ¹⁴ ; BE.

¹⁵ +τε LT. ¹⁶ +ἐν LT. ¹⁷ -καὶ L. ¹⁸ -τῆς παρὰ L.

¹⁹ τε LT. ²⁰ λέγουσαν L. ²¹ -καὶ λέγουσαν L.

²² εἶπα LT.

εἰ Κύριε; Ὁ δὲ²³ εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ
 16 διώκεις. ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας
 σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε
 ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί
 17 σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ²⁴ τῶν ἐθνῶν,
 18 εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω²⁵, ἀνοιῆσαι ὀφθαλμούς αὐ-
 τῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς
 ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν
 αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασ-
 19 μένοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὁθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
 20 οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ
 τοῖς ἐν Δαμασκῶ πρώτον²⁶ καὶ²⁷ Ἱεροσολύμοις, εἰς²⁸
 πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν,
 ἀπαγγέλλων²⁹ μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν
 21 Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. Ἔνεκα
 τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ,
 22 ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. ἐπικουρίας οὖν τυχῶν
 τῆς παρὰ³⁰ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔσ-
 τηκα, μαρτυρούμενος³¹ μικρῶ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν
 ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων
 23 γίνεσθαι καὶ Μωσῆς³², εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ
 πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγ-
 24 γέλλειν τῷ³³ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ
 ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ ἔφη³⁴,
 “Μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν
 25 περιτρέπει.” Ὁ δέ³⁵, “Οὐ μαίνομαι,” φησί, “κρά-
 τιστε Φῆστε, ἀλλ’³⁶ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥή-
 26 ματα ἀποφθέγγομαι· ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ
 βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λαν-
 θάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν³⁷. οὐ
 27 γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. πιστεύεις
 βασιλεῦ Ἀγρίππα τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πισ-

²³ + Κύριος LT. ²⁴ + ἐκ L. ²⁵ ἐγὼ ἀποστέλλω σε LT.
²⁶ + τε LT. ²⁷ + ἐν L. ²⁸ - εἰς L. ²⁹ ἀπήγγελλον BELT.
³⁰ ἀπὸ LT. ³¹ μαρτυρούμενος LT. ³² Μωσῆς LT. ³³ + τε LT.
³⁴ φησὶν LT. ³⁵ + Παῦλος L. ³⁶ ἀλλὰ LT. ³⁷ - οὐδέν L.
 at οὐθέν T.

τεύεις.” Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη³⁸, 28
 “Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι³⁹.” Ὁ 29
 δὲ Παῦλος εἶπεν⁴⁰, “Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν
 ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ⁴¹ οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας
 τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους
 ὅποῖος καὶ γὰρ εἶμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.”
 Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ⁴², ἀνέστη⁴³ ὁ βασιλεὺς καὶ 30
 ὁ ἡγεμῶν, ἣ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐ-
 τοῖς. καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους 31
 λέγοντες, “Ὅτι οὐδὲν θανάτου ἀξίον ἢ δεσμῶν⁴⁴
 πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.” Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆσ- 32
 τῷ ἔφη, “Ἀπολελῦσθαι ἐδύνατο⁴⁵ ὁ ἄνθρωπος οὗτος,
 εἰ μὴ ἐπεκέκλητο⁴⁶ Καίσαρα.”

Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν 27
 παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώ-
 τας ἑκατοντάρχη, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπείρης Σεβασ-
 τῆς. ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντες¹ 2
 πλεῖν² τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν,
 ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνα Θεσσαλο-
 νικέως. τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλαν- 3
 θρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέ-
 τρεψε πρὸς³ φίλους πορευθέντα⁴ ἐπιμελείας τυχεῖν.
 κακεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ 4
 τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. τό τε πέλαγος τὸ 5
 κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες,
 κατήλθομεν⁵ εἰς Μύρα⁶ τῆς Λυκίας. Κακεῖ εὐρῶν ὁ 6
 ἑκατόνταρχος⁷ πλοῖον Ἀλεξανδρινόν⁸ πλέον εἰς τὴν
 Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ 7
 ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ
 τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπε-
 πλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην· μόλις τε 8

³⁸ — ἔφη LT.³⁹ ποιῆσαι L.⁴⁰ — εἶπεν LT.⁴¹ μεγάλῳ LT.⁴² — Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ LT.⁴³ + τε LT.⁴⁴ ἢ δεσμῶν ἀξίον L.⁴⁵ ἠδύνατο L.⁴⁶ ἐπικέκλητο LT.¹ μέλλοντι LT.² + εἰς L.³ + τοὺς BLT.⁴ πορευθέντι L.⁵ κατήλθαμεν T.⁶ Μύρρα L.⁷ ἑκατοντάρχης LT.⁸ Ἀλεξανδρινόν T.

παραλεγόμενοι αὐτήν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ κα-
 λούμενον Καλοῦς Λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λα-
 9 σαία⁹. Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος
 ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν
 10 ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς,
 “Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὑβρεως καὶ πολλῆς ζημίας
 οὐ μόνον τοῦ φόρτου¹⁰ καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν
 11 ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.” Ὁ δὲ
 ἑκατόνταρχος⁷ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπέ-
 θετο μᾶλλον¹¹ ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ¹² Παύλου λεγομένοις.
 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχει-
 μασίαν, οἱ πλείους¹³ ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι κά-
 κειθεν¹⁴, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα
 παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ
 13 λίβα καὶ κατὰ χῶρον. ὑποπνεύσαντος δὲ νότου,
 δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκένοι, ἄραντες ἄσ-
 14 σον¹⁵ παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ’ οὐ πολὺ δὲ
 ἔβαλε κατ’ αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος
 15 Εὐροκλύδων¹⁶. συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ
 μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες
 16 ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον
 Κλαύδην¹⁷, μόλις ἰσχύσαμεν¹⁸ περικρατεῖς γενέσθαι
 17 τῆς σκάφης· ἦν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑπο-
 ζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν
 σύρτιν¹⁹ ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως
 18 ἐφέροντο. Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἐξῆς
 19 ἐκβολὴν ἐποιούντο· καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν
 20 σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν²⁰. μήτε δὲ ἡλίου, μήτε
 ἄστρον ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός
 τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὰν περιηρεῖτο πᾶσα
 21 ἐλπὶς²¹ τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. πολλῆς δὲ²² αἰτιίας
 ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν

⁹ Ἄλασσα L, Λασέα T.

ἐπέθετο LT.

¹⁵ Ἄσσον S, ἄσσον E.

¹⁸ ἰσχύσαμεν μόλις LT.

²¹ ἐλπὶς πᾶσα LT.

¹⁰ φορτίου LT.

¹² - τοῦ L.

¹⁶ εὐρακύλων L.

¹⁹ σύρτιν L.

²² τε LT.

¹¹ μᾶλλον

¹⁴ ἐκεῖθεν L.

¹⁷ Καῦδα L.

²⁰ ἐρρίψαν L.

εἶπεν, “Ἐδει μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδήσαι τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ τανῦν²³ παραινῶ ὑμᾶς 22 εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ 23 ταύτῃ²⁴ ἄγγελος²⁵ τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι²⁶, ὃ καὶ λατρεύω, λέγων, ‘Μὴ φοβοῦ Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παρα- 24 στηῆναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλείοντας μετὰ σοῦ.’ Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω 25 γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ’ ὃν τρόπον λελάληταί μοι. εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.” 26 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νύξ ἐγένετο²⁷, διαφορο- 27 μένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν· καὶ βολίσαντες εὔρον ὄργυιὰς εἴκοσι· βραχὺ δὲ 28 διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὔρον ὄργυιὰς δεκαπέντε· φοβούμενοί τε μήπως²⁸ εἰς²⁹ τραχεῖς τό- 29 πους ἐκπέσωσιν³⁰, ἐκ πρύμνης ῥύψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ἠῤῥχοντο³¹ ἡμέραν γενέσθαι. τῶν δὲ ναυτῶν 30 ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πύρας³² μελλόντων ἀγκύρας³³ ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ Παῦ- 31 λος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις, “Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.” Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν³⁴ τὰ σχοινία 32 τῆς σκάφης, καὶ εἶσαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ἄχρι δὲ 33 οὗ ἔμελλεν ἡμέρα³⁵ γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, “Τεσσαρεσκαίδεκάτῃν σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν³⁶ προσλαβόμενοι³⁷. διὸ παρακαλῶ 34 ὑμᾶς προσλαβεῖν³⁸ τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς

²³ τὰ νῦν LT. ²⁴ ταύτῃ τῇ νυκτὶ LT. ²⁵ ἄγγελος *transferunt* LT *in locum post* λατρεύω. ²⁶ + ἐγώ L. ²⁷ ἐπεγένετο T.
²⁸ μήπου T. ²⁹ κατὰ LT. ³⁰ ἐκπέσωμεν LT. ³¹ εὔχοντο T.
³² πύρας L. ³³ ἀγκύρας μελλόντων LT. ³⁴ ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται LT.
³⁵ ἡμέρα ἡμελλεν L, ἡμελλεν ἡμέρα T.
³⁶ μηθὲν LT. ³⁷ προσλαμβανόμενοι L. ³⁸ μεταλαβεῖν LT.

ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς³⁹ γὰρ ὑμῶν
 35 θριξ̄ ἐκ⁴⁰ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται⁴¹.” Εἰπὼν⁴² δὲ ταῦτα,
 καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον
 36 πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. εὐθυμοὶ δὲ γε-
 νόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς·
 37 ἡμεν⁴³ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ⁴⁴ αἱ πᾶσαι ψυχαί, διακόσιαι
 38 ἑβδομηκονταεξ̄⁴⁵. κορεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον
 τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασ-
 39 σαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνω-
 σκον· κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν,
 εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο⁴⁶, εἰ δύναιτο⁴⁷, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.
 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν,
 ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπά-
 ραντες τὸν ἀρτέμονα⁴⁸ τῇ πνεύσῃ κατείχον εἰς τὸν
 41 αἰγιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον,
 ἐπώκειλαν⁴⁹ τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πῶρα⁵⁰ ἐρείσασα
 ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς
 42 βίας τῶν κυμάτων⁵¹. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή
 ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκ-
 43 κολυμβήσας διαφύγοι⁵². ὁ δὲ ἑκατόνταρχος⁷ βουλό-
 μενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ
 βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν,
 44 ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, καὶ τοὺς
 λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν
 ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντα διασω-
 θῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

28 ΚΑΙ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν¹ ὅτι Μελίτη ἡ
 2 νῆσος καλεῖται. Οἱ δὲ² βάρβαροὶ παρέιχον³ οὐ τὴν
 τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες⁴ γὰρ πυράν,
 προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφε-
 3 στῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦχος⁵. Συστρέψαντος δὲ τοῦ

³⁹ οὐθενὸς L.

⁴⁰ ἀπὸ LT.

⁴¹ ἀπολείται LT.

⁴² εἶπας LT.

⁴³ ἡμεθα LT.
 ψυχαί.

⁴⁴ ἐν τῷ πλοίῳ *transferunt* LT *in locum post*
⁴⁵ ἑβδομήκοντα ἑξ̄ LT.

⁴⁶ ἐβουλεύοντο L.

⁴⁷ δυνατὸν T.

⁴⁸ ἀρτέμονα LT.

⁴⁹ ἐπέκειλαν LT.

⁵⁰ πῶρα L.

⁵¹ — τῶν κυμάτων LT.

⁵² διαφύγη LT.

¹ ἐπέγνωμεν LT.

² τε LT.

³ παρέιχαν LT.

⁴ ἀψαντες L.

⁵ ψῦχος LT.

Παύλου φρυγάνων⁶ πλήθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἐκ⁷ τῆς θερμῆς ἐξελθοῦσα⁸ καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδον⁹ οἱ βάρβαροι κρεμάμενον⁴ τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους¹⁰, “ Πάντως φονεύς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.” Ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας¹¹ τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν⁵ οὐδὲν κακόν. οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμ-⁶πρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκόντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι¹² ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι¹³. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνῳ⁷ ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου⁸ πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ¹⁴ συνεχόμενον κατακεῖσθαι πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. τούτου οὖν¹⁵ ⁹γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ¹⁶, προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· οἱ καὶ πολ-¹⁰λαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν¹⁷.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρα-¹¹κεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ¹⁸, παρασήμῳ Διοσκούροις· καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπε-¹²μείναμεν ἡμέρας τρεῖς¹⁹. ὅθεν περιελθόντες κατηντή-¹³σαμεν εἰς† Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἦλθομεν εἰς Ποτιόλους· οὗ¹⁴ εὐρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν ἐπ’²⁰ αὐτοῖς ἐπιμείναι ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθομεν²¹. κακεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ¹⁵

⁶ +τι LT. ⁷ ἀπὸ LT. ⁸ διεξελθοῦσα T. ⁹ εἶδαν T.
¹⁰ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον LT. ¹¹ ἀποτιναξάμενος T. ¹² μεταβα-
λόμενοι T. ¹³ αὐτὸν εἶναι θεόν LT. ¹⁴ δυσεντερίῳ LT.
¹⁵ δὲ LT. ¹⁶ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας LT. ¹⁷ τὰς
χρεῖας LT. ¹⁸ Ἀλεξανδρινῷ T. ¹⁹ ἡμέραις τρισὶν LT.
† εἰν B errore. ²⁰ παρ’ L. ²¹ ἦλθαμεν εἰς Ῥώμην L, εἰς τὴν
Ῥώμην ἦλθαμεν T.

360 ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ. Κεφ. 28.
ἐξήλθον²² εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις²³ Ἀππίου Φόρου
καὶ Τριῶν Ταβερνώων· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαρι-
στήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

- 16 ὍΤΕ δὲ ἤλθομεν²⁴ εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος
παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχη²⁵. τῷ δὲ
Παύλῳ ἐπετράπη²⁶ μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσ-
17 σοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας
τρεις²⁷ συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον²⁸ τοὺς ὄντας τῶν
Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε
πρὸς αὐτούς, “Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ²⁹ οὐδὲν ἐναντίον
ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος
ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥω-
18 μαίων· οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολύσαι,
διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.
19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέ-
σασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι
20 κατηγορήσαι³⁰. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρε-
κάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· ἕνεκεν γὰρ
τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περι-
21 κειμαι.” Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον³¹, “Ἡμεῖς οὔτε
γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα³² ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε
παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλά-
22 λησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν. ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ
ἀκούσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἵρέσεως ταύ-
της γνωστόν ἐστιν ἡμῖν³³ ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.”
23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤκον³⁴ πρὸς αὐτὸν εἰς
τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρούμενος
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτούς τὰ³⁵ περὶ
τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωσέως³⁶ καὶ τῶν
24 προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. καὶ οἱ μὲν ἐπεί-
25 θοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. ἀσύμφωνοι

²² ἤλθον L, ἤλθαν T.
εἰσήλθαμεν T.

²³ ἄχρι T.

²⁴ εἰσήλθομεν L,

²⁵ — ὁ ἑκατόνταρχος usque ad στρατοπεδάρχη LT.

²⁶ ἐπετράπη τῷ Παύλῳ LT.

²⁷ συν T.

²⁸ αὐτὸν LT.

²⁹ Ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, LT.

³⁰ κατηγορεῖν LT.

³¹ εἶπαν LT.

³² ἐδεξάμεθα περὶ σοῦ LT.

³³ ἡμῖν ἐστὶν L.

³⁴ ἤλθον L.

³⁵ — τὰ LT.

³⁶ Μωυσέως LT.

5 νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ
 ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως
 6 ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν
 7 οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· πᾶσι
 τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις·
 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ
 Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ ὑπὲρ⁴ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν
 9 καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ· μάρτυς γάρ μου
 ἐστὶν ὁ Θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ
 εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν
 ὑμῶν ποιοῦμαι, πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου
 10 δεόμενος, εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελή-
 11 ματι τοῦ Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· ἐπιποθῶ γὰρ
 ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματι-
 12 κόν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτο δέ ἐστι⁵, ὁ συμ-
 παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως
 13 ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελ-
 φοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
 ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα καρπὸν τινα⁷ σχῶ καὶ
 14 ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἑλλησί-
 τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
 15 εἰμί· οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν
 16 Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ
 εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ⁸· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν
 εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶ-
 17 τον⁹ καὶ Ἑλληνι. δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀπο-
 καλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται,
 'Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.'

18 ἈΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ γὰρ ὄργη Θεοῦ ἀπ' οὐρα-
 νοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν
 19 τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. διότι τὸ γνω-
 στὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς¹⁰

⁴ περὶ LT.

⁵ τουτέστιν L marg.

⁶ συν T.

⁷ τινα

κάρπον LT.

⁸ - τοῦ Χριστοῦ LT.

⁹ [πρῶτον] L.

¹⁰ θεὸς γὰρ LT.

αὐτοῖς ἐφάνερωσε· τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτί- 20
σεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ
τε αἰδῖος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι
αὐτοὺς ἀναπολογήτους. διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ 21
ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν¹¹, ἀλλ' ἐματαιώ-
θησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη
ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ 22
ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου 23
Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ
πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. διὸ καὶ¹² 24
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν
καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ
σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς¹³. οἵτινες μετήλλαξαν τὴν 25
ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν
καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς
ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. διὰ τοῦτο 26
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἷ τε
γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν
εἰς τὴν παρὰ φύσιν· ὁμοίως τε¹⁴ καὶ οἱ ἄρρενες¹⁵ 27
ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύ-
θησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν
ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν
ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς
ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν 28
Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς
εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπλη- 29
ρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ¹⁶, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ,
κακίᾳ¹⁷. μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κα-
κοηθείας· ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβρι- 30
στάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γο-
νεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, 31
ἀσπόνδους¹⁸, ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ 32
Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι

¹¹ ἠὐχαρίστησαν LT.¹⁴ δὲ LT.

πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ, L.

¹² — καὶ L.¹⁵ ἄρσενες LT.¹⁸ — ἀσπόνδους LT.¹³ αὐτοῖς LT.¹⁶ — πορνείᾳ LT.¹⁷ κακίᾳ

θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιούσιν¹⁹, ἀλλὰ καὶ
 συνευδοκοῦσι²⁰ τοῖς πράσσουσι.

2 ΔΙΟ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων·
 ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις·
 2 τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἶδαμεν δὲ¹ ὅτι τὸ
 κρίμα² τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ
 3 τοιαῦτα πράσσοντας. Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε
 ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν
 4 αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα² τοῦ Θεοῦ; ἢ τοῦ
 πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ
 τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρη-
 5 στὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; κατὰ δὲ τὴν
 σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρί-
 ζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως
 6 δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ
 7 τὰ ἔργα αὐτοῦ. τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγα-
 θοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν
 8 αἰώνιον. τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν³ τῇ
 ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή⁴,
 9 θλίψις⁵ καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου
 τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον
 10 καὶ Ἑλληνοῦ· δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ
 τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ
 11 Ἑλληνι· οὐ γὰρ ἐστὶ προσωποληψία⁶ παρὰ τῷ Θεῷ.
 12 ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολούνται·
 καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται,
 13 (οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ⁷ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ⁸
 Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ⁷ νόμου δικαιωθήσονται.
 14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ
 νόμου ποιῇ⁹, οὗτοι¹⁰ νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι
 15 νόμος· οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου
 γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ¹¹συμμαρτυρούσης
 αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν

¹⁹ ποιούντες L marg.

L marg.

θυμὸς LT.

⁸ [τῷ] L.

² κρίμα T.

⁵ θλίψις L.

⁹ ποιῶσιν LT.

²⁰ συνευδοκούντες L marg.

³ — μὲν L.

⁶ προσωποληψία LT.

¹⁰ οἱ τοιοῦτοι L marg.

¹ γὰρ

⁴ ὀργὴ καὶ

⁷ — τοῦ LT.

¹¹ συν T.

λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,) ἐν 16
ἡμέρᾳ ὅτε¹² κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων,
κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἴδε¹³ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ¹⁴ 17
νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, καὶ γινώσκεις τὸ θέ- 18
λημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος
ἐκ τοῦ νόμου· πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι 19
τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν ἀφρόνων, 20
διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώ-
σεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ὁ οὖν διδάσκων 21
ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπ-
τειν, κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; 22
ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδῶλα, ἱεροσυλεῖς; ὃς ἐν νόμῳ 23
καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν
ἀτιμάζεις; Ἐπεὶ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασ- 24
φημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται. Περι- 25
τομὴ μὲν γὰρ ὠφέλει, εἰς νόμον πράσσης· εἰς δὲ
παραβάτης νόμου ἦς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία
γένονεν. εἰς οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ 26
νόμου φυλάσσει, οὐχ¹⁵ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς
περιτομὴν λογισθήσεται; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως 27
ἀκροβυστία, τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμμα-
τος καὶ περιτομῆς, παραβάτην νόμου; οὐ γὰρ ὁ ἐν 28
τῷ φανερωῦ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερωῦ ἐν
σαρκὶ περιτομῆ· ἀλλ'¹⁶ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖός, 29
καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι·
οὐ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.
Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια 3
τῆς περιτομῆς; πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον 2
μὲν γὰρ¹ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. τί 3
γάρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν
πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσῃ; μὴ γένοιτο· γινέσθω 4
δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς
γέγραπται, Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου,

¹² ἢ L.

¹³ Ἴδε E, εἰ δὲ LT.

¹⁴ —τῷ LT.

¹⁵ οὐχ L.

¹⁶ ἀλλὰ L. *non marg.*) T.

¹ —γὰρ L.

5 καὶ νικήσης² ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. Ἐἰ δὲ ἡ ἀδικία
 ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ
 ἀδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρω-
 6 πον λέγω· μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν
 7 κόσμον; εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ
 ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι
 8 καὶ γὰρ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ μὴ καθὼς βλασ-
 φημούμεθα, καὶ καθὼς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν,
 ‘Ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ;’ ὣν
 9 τὸ κρίμα³ ἔνδικόν ἐστι.

9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προητιασάμεθα
 γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλληνας πάντας ὑφ’ ἁμαρτίαν
 10 εἶναι, καθὼς γέγραπται, ‘Ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ
 11 εἷς· οὐκ ἔστιν ὁ⁴ συνιῶν⁵, οὐκ ἔστιν ὁ⁶ ἐκζητῶν τὸν
 12 Θεόν. πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν⁷. οὐκ
 13 ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός. τάφος
 ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν
 14 ἐδόλιουσιν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν· ὣν
 15 τὸ στόμα⁸ ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. ὀξεῖς οἱ πόδες
 16 αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν
 17 ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν.
 18 οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
 19 τῶν.’ Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν
 τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ, καὶ ὑπόδικος
 20 γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ. διότι ἐξ ἔργων νόμου
 οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ
 νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέ-
 ρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφη-
 22 τῶν· δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας⁹ τοὺς πιστεύοντας·
 23 οὐ γὰρ ἔστι διαστολή· πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ
 24 ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι δω-

² νικήσεις L marg.³ κρίμα BT.⁴ -ὁ L.⁵ συνιῶν L.⁶ [ὁ] L.⁷ ἠχρεώθησαν L marg. T.⁸ +[αὐτῶν] L.⁹ -καὶ ἐπὶ πάντας L.

10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκρο-
 11 βυστία; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστία· καὶ
 σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης
 τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστία· εἰς τὸ εἶναι
 αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκρο-
 βυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν⁸ δικαιο-
 12 σύνην· καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς
 μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς ἐν
 τῇ⁹ ἀκροβυστία πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.
 13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἢ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ
 σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ¹⁰
 14 κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ
 νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήρ-
 15 γηται ἡ ἐπαγγελία· ὁ γὰρ νόμος ὄργην κατεργά-
 ζεται· οὐ γὰρ¹¹ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.
 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι
 βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ
 ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀ-
 17 βραάμ, ὃς ἔστι πατὴρ πάντων ἡμῶν, (καθὼς γέγραπ-
 ται, "Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε,") κατέ-
 ναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιούντος τοὺς
 18 νεκρούς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. "Ὅς
 παρ' ἐλπίδα ἐπ'¹² ἐλπίδι ἐπίστευσε, εἰς τὸ γενέσθαι
 αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον,
 19 "Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου" καὶ μὴ ἀσθενήσας
 τῇ πίστει, οὐ¹³ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη¹⁴
 νεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν
 20 νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν
 τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστία, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη
 21 τῇ πίστει, δούς δόξαν τῷ Θεῷ, καὶ¹⁵ πληροφορηθεὶς
 22 ὅτι ὁ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι. διὸ
 23 καὶ¹⁶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Οὐκ ἐγράφη
 24 δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ δι'

⁷ διὰ L (non marg.) T.

¹⁰ - τοῦ LT.

¹⁴ - ἡδ, T[L].

¹¹ δὲ L.

¹⁵ - καὶ T.

⁸ εἰς L marg.

¹² ἐφ' LT.

¹⁶ [καὶ] L.

⁹ - τῇ LT.

¹³ - οὐ L.

ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογιζέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγειραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη 25 διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

ΔΙΚΑΙΩΘΕΝΤΕΣ οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχο- 5
μεν¹ πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ 2
πίστει² εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἑστήκαμεν· καὶ
καυχώμεθα ἐπ'³ ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. οὐ³
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν,
εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις⁴ ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ 4
ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς 5
οὐ καταισχύνει· ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν
ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέν-
τος ἡμῖν. Ἐτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, 6
κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. μόλις γὰρ ὑπὲρ 7
δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα
τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ 8
ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός⁶, ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων
ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῶ οὖν μάλ- 9
λον, δικαιοθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθη-
σόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. εἰ γὰρ ἐχθροὶ 10
ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησό-
μεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ 11
καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς 12
τὸν κόσμον⁷ εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνα-
τος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος⁸
διήλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον. ἄχρι γὰρ νόμου 13
ἀμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἀμαρτία δὲ οὐκ ἔλλογεται⁹,
μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ' ¹⁰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ 14

¹ ἔχωμεν L marg.² —τῇ πίστει T[L].³ ἐφ' T.⁴ θλίψις L.⁵ + ἔτι L.⁶ ὁ θεὸς εἰς ἡμᾶς T.⁷ εἰς

τὸν κόσμον ἢ ἀμαρτία T.

⁸ —ὁ θάνατος T.⁹ ἔλλογατο

L marg.

¹⁰ ἀλλὰ T.

Ἄδὰμ μέχρι Μωσέως¹¹ καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαν-
 τας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἄδὰμ, ὅς
 15 ἐστὶ τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἄλλ' οὐχ ὡς τὸ παρά-
 πτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς
 παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἢ
 χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς
 ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσ-
 16 σευσεν. καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δάρη-
 μα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα¹² ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ
 δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.
 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς¹³ παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασί-
 λευσεν διὰ τοῦ ἐνός, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισ-
 σείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς¹⁴ τῆς δικαιοσύνης
 λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἐνός
 18 Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώ-
 ματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα· οὕτω
 καὶ δι' ἐνὸς δικαίωματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς
 19 δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ
 ἐνός ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί,
 οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνός δίκαιοι καταστα-
 20 θήσονται οἱ πολλοί. Νόμος δὲ παρρισήλθεν, ἵνα
 πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρ-
 21 τία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· ἵνα ὥσπερ ἐβασί-
 λευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις
 βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

6 ΤΙ οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενοῦμεν¹ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ
 2 χάρις πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν
 3 τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν² ἐν αὐτῇ; ἢ ἀγνοεῖτε
 ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν
 4 θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐ-
 τῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ
 ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός,
 οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

¹¹ Μωσέως LT.
¹⁴ [τῆς δωρεᾶς] L.

¹² κρίμα BT.
¹ ἐπιμένωμεν LT.

¹³ ἐν ἐνὶ L marg. T.
² ζήσωμεν L marg.

Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανά- 5
του αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. τοῦτο 6
γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνε-
σταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας,
τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. ὁ γὰρ ἀπο- 7
θανῶν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπε- 8
θάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ ³ συζήσομεν.
αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ 9
ἔτι ⁴ ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι ⁵ κυριεύει.
⁶ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ. ⁶ 10
δὲ ζῆ, ζῆ τῷ Θεῷ. οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυ- 11
τοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι ⁷ τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ
Θεῷ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ⁸. Μὴ οὖν 12
βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι,
εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ⁹ ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ·
μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας τῇ 13
ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ὡς ¹⁰
ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα δικαιο-
σύνης τῷ Θεῷ. ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ 14
γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ¹¹ ὑπὸ χάριν.

Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν ¹², ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, 15
ἀλλ' ¹³ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. οὐκ οἶδατε ὅτι ᾧ 16
παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοι
ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἥτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ
ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε 17
δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς
ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. ἐλευθερωθέντες δὲ 18
ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. Ἄν- 19
θρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν.
ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν
παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ
εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, 20

³ συν LT.
⁷ — εἶναι LT.

⁴ οὐκέτι BELT.

⁵ οὐκέτι LT.

⁶ ὁ E.

⁸ — τῷ Κυρίῳ ἡμῶν LT.

⁹ — αὐτῇ ἐν LT.

¹⁰ ὡσεὶ L.

¹¹ ἀλλὰ LT.

¹² ἁμαρτήσωμεν LT.

¹³ ἀλλὰ LT.

21 ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε
 τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ¹⁴ γὰρ τέλος
 22 ἐκείνων, θάνατος. νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς
 ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν
 23 ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. τὰ
 γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα
 τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
 7 ἡμῶν. Ἄγνοεῖτε, ἀδελφοί, (γινώσκουσι γὰρ νόμον
 λαλῶ)· ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ'
 2 ὅσον χρόνον ζῆ; ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι
 ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρ-
 3 γηται ἀπὸ τοῦ νόμου¹ τοῦ ἀνδρός. ἄρα οὖν ζῶντος
 τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ
 ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ
 τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην
 4 ἀνδρὶ ἑτέρῳ. ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώ-
 θητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ
 γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα
 5 καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ
 σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου
 ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφο-
 6 ρῆσαι τῷ θανάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ
 νόμου, ἀποθανόντες² ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δου-
 λεύειν ἡμᾶς³ ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιό-
 τητι γράμματος.
 7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο·
 ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω, εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν
 τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν,
 8 'Οὐκ ἐπιθυμήσεις'· ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία
 διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο⁴ ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυ-
 9 μίαν. χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά· ἐγὼ δὲ ἔζων
 χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ
 10 ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὐρέθη
 11 μοι ἡ ἐντολὴ ἢ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον. ἡ γὰρ

¹⁴ + μὲν L.
³ [ἡμᾶς] L.

¹ - τοῦ νόμου E.
⁴ κατηργάσατο T.

² ἀποθανόντος BE.

ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπά-
τησέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος 12
ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἅγια καὶ δικαία καὶ ἀγαθὴ. Τὸ 13
οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε⁵ θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ⁶
ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι
κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν
ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. Οἶδαμεν 14
γὰρ⁷ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκί-
κός⁸ εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ 15
κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο⁹
πράσσω· ἀλλ' ὁ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω, 16
τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ 17
οὐκ ἔτι¹⁰ ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ'¹¹ ἡ οἰκοῦσα
ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, 18
τουτέστιν¹² ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν
παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ
εὐρίσκω¹³. οὐ γὰρ ὁ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὁ οὐ 19
θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγώ¹⁴, 20
τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι¹⁰ ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ'
ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον 21
τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακόν
παράκειται. συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ 22
τὸν ἔσω ἄνθρωπον· βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς 23
μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοῦς
μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με¹⁵ τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας
τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρω- 24
πος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου
τούτου; εὐχαριστῶ¹⁶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ 25
Κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοὶ δου-
λεύω νόμῳ Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκί, νόμῳ ἁμαρτίας.
Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 8
μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα¹. ὁ 2
γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

⁵ ἐγένετο L.⁶ ἀλλ' L.⁷ δὲ L marg.⁸ σάρκινός LT.⁹ — τοῦτο T.¹⁰ οὐκέτι LT.¹¹ ἀλλὰ LT.¹² τοῦτ'

ἐστιν T.

¹³ οὐ LT.¹⁴ — ἐγώ L.¹⁵ + ἐν T.¹⁶ χάρις LT.¹ — μὴ κατὰ σάρκα ad fin. vers. LT.

ἤλευθέρωσέ με² ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ
 3 θανάτου. Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθένει
 διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν
 ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέ-
 4 κρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα
 τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα
 5 περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Οἱ γὰρ κατὰ
 σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ
 6 πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα τῆς
 σαρκός, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος,
 7 ζωὴ καὶ εἰρήνη. Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκός,
 ἔχθρα εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσ-
 8 σεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ
 9 ἀρέσαι· οὐ δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί,
 ἀλλ'³ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν.
 εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν
 10 αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν
 11 δι'⁴ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ
 δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ
 ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν⁵ Χριστὸν⁶ ἐκ νεκρῶν ζωοποιή-
 σει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ
 πνεῦμα⁷ ἐν ὑμῖν.

12 ἌΡΑ οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν οὐ τῇ σαρκί,
 13 τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζήτε, μέλ-
 λετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ
 14 σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. Ὅσοι γὰρ πνεύματι
 15 Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ⁸. οὐ γὰρ ἐλά-
 βετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ'⁹ ἐλά-
 βετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κρίζομεν, “ Ἀββᾶ, ὁ
 16 πατήρ.” Αὐτὸ τὸ πνεῦμα¹⁰ συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύ-
 17 ματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμέν τέκνα Θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, καὶ
 κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, ¹⁰συγκληρονόμοι
 δὲ Χριστοῦ· εἴπερ ¹⁰συνπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξ-

² σε L marg.³ ἀλλὰ T.⁴ διὰ LT.⁵ — τὸν LT.⁶ + [Ἰησοῦν] L.⁷ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος BE.⁸ υἱοὶ εἰσιν Θεοῦ LT, αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ εἰσίν L marg.⁹ ἀλλὰ LT.¹⁰ συν T.

ασθῶμεν. Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθή- 18
 ματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν
 ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀποκαταδοκία 19
 τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἰῶν τοῦ Θεοῦ
 ἀπεκδέχεται. τῇ γὰρ ματαιότητι ἢ κτίσις ὑπετάγη, 20
 οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ¹¹ ἐλπίδι, 21
 ὅτι καὶ αὐτὴ ἢ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δου-
 λείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν
 τέκνων τοῦ Θεοῦ. οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἢ κτίσις 22
¹⁰ στυστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· οὐ μόνον 23
 δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος
 ἔχοντες¹², καὶ ἡμεῖς¹³ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν,
 υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώ-
 ματος ἡμῶν. τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν. ἐλπίς δὲ 24
 βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί
 καὶ¹⁴ ἐλπίζει; εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' 25
 ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦ- 26
 μα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις¹⁵ ἡμῶν· τὸ
 γὰρ τί προσευξόμεθα¹⁶ καθὸ δεῖ, οὐκ οἶδαμεν, ἀλλ' ¹⁷
 αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν¹⁸ στεναγ-
 μοῖς ἀλαλήτοις· ὃ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδε τί τὸ 27
 φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει
 ὑπὲρ ἀγίων. Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν 28
 πάντα συνεργεῖ¹⁹ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν
 κλητοῖς οὖσιν. ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισε συμ- 29
 μόρφους τῆς εἰκόνας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι
 αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὓς δὲ 30
 προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε,
 τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους
 καὶ ἐδόξασε. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ 31
 Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου 32
 υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ²⁰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέ-
 δωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν

¹¹ ἐφ' T. ¹² + [ἡμεῖς] L. ¹³ - ἡμεῖς LT. ¹⁴ - καὶ L.
¹⁵ τῇ ἀσθενείᾳ LT. ¹⁶ προσευξόμεθα T. ¹⁷ ἀλλὰ T.
¹⁸ - ὑπὲρ ἡμῶν LT. ¹⁹ + ὁ Θεὸς L. ²⁰ ἀλλὰ LT.

33 χαρίζεται; τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς
 34 ὁ δικαίων. τίς ὁ κατακρινῶν²¹; Χριστὸς²² ὁ ἀποθα-
 νῶν, μᾶλλον δὲ καὶ²³ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ²⁴ ἔστιν ἐν δεξιᾷ
 35 τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς ἡμᾶς
 χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις²⁵, ἡ
 στενοχωρία, ἡ διωγμός, ἡ λιμός, ἡ γυμνότης, ἡ κίν-
 36 δυνος, ἡ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται, ‘Ὅτι ἕνεκά²⁶
 σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς
 37 πρόβατα σφαγῆς.’ Ἄλλ’ ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερ-
 38 νικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέπεισμαι γὰρ
 ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί,
 39 οὔτε δυνάμεις²⁷, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε
 ὕψωμα οὔτε βάθος, οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται
 ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ²⁸ ἡμῶν.

9 ἘΛΗΘΕΙΑΝ λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι,
 1 συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύ-
 2 ματι Ἁγίῳ, ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιά-
 3 λειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου· ἠνχόμην γὰρ αὐτὸς
 ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι² ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελ-
 4 φῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα· οἵτινές
 εἰσιν Ἰσραηλίται³, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα, καὶ αἱ
 διαθήκαι⁴ καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ
 5 ἐπαγγελίαι, ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ
 κατὰ σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς
 6 τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ
 λόγος τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὔτοι
 7 Ἰσραήλ· οὐδ’ ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες
 τέκνα, ἀλλ’ ‘ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.’
 8 Τοῦτέστιν †, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα
 τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται
 9 εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, ‘Κατὰ

²¹ κατακρινῶν L. ²² + [Ἰησοῦς] L. ²³ - καὶ L.
²⁴ [καὶ] L. ²⁵ θλίψις L. ²⁶ ἕνεκεν LT. ²⁷ οὔτε δυνάμεις
 ἐν locum post μέλλοντα transferunt LT. ²⁸ τοῦ κυρίου L marg.
¹ συν T. ² ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ LT. ³ Ἰσραηλίται T.
⁴ ἡ διαθήκη L (non marg.). † τοῦτ’ ἐστίν T.

τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάρρα υἱός.⁵ Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς¹⁰ κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· μήπω¹¹ γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακόν⁵, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις⁶ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρήθη⁷ αὐτῇ,¹² ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι· καθὼς¹³ γέγραπται, Ἐσαῦ⁸ τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαῦ⁸ ἐμίσησα.

Τί οὖν ἐρουῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; μὴ¹⁴ γένοιτο. τῷ γὰρ Μωσῆ⁹ λέγει, Ἐλεήσω ὃν ἂν¹⁵ ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. Ἄρα οὖν οὐ¹⁶ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεού-
τος¹⁰ Θεοῦ. λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραώ, Ὅτι¹⁷ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεῖ¹¹. ὃν δὲ¹⁸ θέλει, σκληρύνει. Ἐρεῖς οὖν μοι¹², Ἔτι¹³ ἔτι μέμ-
φεται; τῷ γὰρ¹⁴ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε; Μενούγγε, ὦ ἄνθρωπε¹⁵, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος²⁰ τῷ Θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, Ἔτι με ἐποίησας οὕτως; Ἡ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς²¹ τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; εἰ δὲ θέλων ὁ²² Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν· καὶ ἵνα γνωρίσῃ²³ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευὴ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; οὗς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ²⁴ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν· ὡς καὶ ἐν²⁵ τῷ Ὠσηέ¹⁶ λέγει, Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην. Καὶ²⁶

⁵ φαῦλον LT.⁶ πρόθεσις τοῦ Θεοῦ LT.⁷ ἐρρήθη LT.⁸ Ἡσαῦ ELT.⁹ Μωσῆ γὰρ I., Μωσεὶ γὰρ L marg., Μωυσεὶ

γὰρ T.

¹⁰ ἐλεούτος LT.¹¹ ἐλεᾷ T.¹² μοι οὖν LT.¹³ +οὖν LT.¹⁴ -γὰρ E.¹⁵ ὦ ἄνθρωπε, μενούγγε L.¹⁶ Ὠσηέ T.

ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρήθη¹⁷ αὐτοῖς¹⁸, Οὐ λαός μου
 27 ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος. Ἡσαΐας¹⁹
 δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ, Ἐὰν ἦ ὁ ἀριθμὸς τῶν
 υἱῶν Ἰσραήλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατά-
 28 λειμμα²⁰ σωθήσεται. λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συν-
 τέμνων ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συντετμημένον²¹ ποιή-
 29 σαι Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ καθὼς προεῖρηκεν
 Ἡσαΐας¹⁹, Ἐἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν
 σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα
 30 ἂν ὠμοιώθημεν²². Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ
 διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιο-
 31 σύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως. Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον
 δικαιοσύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης²³ οὐκ ἔφθασε.
 32 διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου²⁴.
 33 προσέκοψαν γὰρ²⁵ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, καθὼς
 γέγραπται, Ἴδου τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμ-
 ματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ πᾶς²⁶ ὁ πιστεύων
 ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχνθήσεται.

10 ἈΔΕΛΦΟΙ, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ
 ἡ δέησις ἡ¹ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἐστίν²
 2 εἰς σωτηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ
 3 ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. ἀγνοοῦντες γὰρ
 τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην³
 ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπε-
 4 τάγησαν. τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην
 5 παντὶ τῷ πιστεύοντι. Μωσῆς⁴ γὰρ γράφει τὴν δι-
 καιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, Ὅτι⁵ ὁ ποιήσας αὐτὰ⁶
 6 ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Ἡ δὲ ἐκ πίστεως
 δικαιοσύνη οὕτω λέγει, Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ⁸ καρδίᾳ
 σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστι
 7 Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ, Τίς καταβήσεται εἰς τὴν

¹⁷ ἐρρέθη LT.¹⁸ [αὐτοῖς] L.¹⁹ Ἡσαΐας L.²⁰ ὑπόλειμμα LT.²¹ -ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συντετμημένον L.²² ὁμοιώθημεν L marg. T.²³ -δικαιοσύνης L.²⁴ -νόμου LT.²⁵ -γὰρ L.²⁶ -πᾶς LT.¹ -ἡ LT.² αὐτῶν LT.³ -δικαιοσύνην L.⁴ Μωσῆς LT.⁵ ὅτι *transferē* Lmarg. *in locum post* γράφει.⁶ [αὐτὰ] L..⁷ αὐτῇ L.⁸ - τῇ E.

ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγει; 'Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ⁸ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου.' τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογή-⁹ σης ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν⁹, καὶ πιστεύσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδία γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιο-¹⁰ σύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει¹¹ γὰρ ἡ γραφή, 'Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.' Οὐ γὰρ ἔστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε¹² καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντα τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 'Πᾶς¹³ γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται.' Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται¹⁰ εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευ-¹⁴ σαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν¹¹ οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι¹² χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς δὲ κηρύξου-¹⁵ σιν¹³, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται, 'Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην¹⁴, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ¹⁵ ἀγαθά.' Ἄλλ' οὐ πάντες ὑπή-¹⁶ κουσιν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἡσαίας¹⁶ γὰρ λέγει, 'Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; Ἄρα ἡ πίστις ἐξ¹⁷ ἀκοῆς, ἢ δὲ ἀκοῇ διὰ ῥήματος Θεοῦ¹⁷. ἀλλὰ λέγω, ¹⁸Μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενούνγε 'εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.' Ἄλλὰ λέγω, Μὴ ¹⁹οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ¹⁸; πρῶτος Μωσῆς¹⁹ λέγει, 'Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτω παροργιῷ ὑμᾶς.' Ἡσαίας¹⁶ δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει, ²⁰'Εὐρέθην²⁰ τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανῆς ἐγενό-²¹ μην²⁰ τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.' πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ ²¹λέγει, 'Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.'

⁹ ὅτι κύριος Ἰησοῦς L marg.

¹⁰ ἐπικαλέσονται L.

¹¹ πιστεύσωσιν L (non marg.).

¹² ἀκούσωσιν L.

¹³ κηρύ-

ξωσιν L.

¹⁴ - τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην L.

¹⁵ - τὰ L.

¹⁶ Ἡσαίας L.

¹⁷ χριστοῦ L.

¹⁸ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω LT.

¹⁹ Μωϋσῆς LT.

²⁰ + [ἐν] L.

11 ΛΕΓΩ οὖν, Μὴ ἀπόσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐ-
 τοῦ¹; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης² εἰμί,
 2 ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν³. οὐκ ἀπό-
 σατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ οὐκ
 οἴδατε ἐν Ἡλίᾳ⁴ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει
 3 τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ, λέγων⁵, ‘Κύριε, τοὺς
 προφῆτας σου ἀπέκτειναν, καὶ⁶ τὰ θυσιαστήριά σου
 κατέσκαψαν· καὶ γὰρ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι
 4 τὴν ψυχὴν μου.’ Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισ-
 μός; ‘Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας,
 5 οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.’ Οὕτως οὖν καὶ
 ἐν τῷ νῦν καιρῷ λείμμα κατ’ ἐκλογὴν χάριτος γέ-
 6 γονεν. εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι⁷ ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις
 οὐκ ἔτι⁷ γίνεται χάρις. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι⁷ ἐστὶ
 7 χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι⁷ ἐστὶν ἔργον⁸. Τί οὖν; ὁ
 ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τούτου⁹ οὐκ ἐπέτυχεν, ἢ δὲ ἐκλογὴ
 8 ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, καθὼς γέγραπ-
 ται, ‘Ἐδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
 ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,’
 9 ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ Δαβὶδ¹⁰ λέγει, ‘Γενη-
 θήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν, καὶ
 10 εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς· σκοτισ-
 θήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ
 11 τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντός¹¹ ¹²σύγκαμψον.’ Λέγω
 οὖν, μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ
 τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἢ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς
 12 τὸ παραζηλώσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐ-
 τῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος
 13 ἔθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν; Ὑμῖν
 γὰρ¹³ λέγω τοῖς ἔθνεσιν· ἐφ’ ὅσον μὲν¹⁴ εἰμι ἐγὼ
 14 ἔθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἴ πως
 παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ
 15 αὐτῶν. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσ-

¹ +[, ὃν προέγνω] L.

² Ἰσραηλείτης T.

³ Βενιαμείν LT.

⁴ Ἡλίᾳ S.

⁵ -λέγων LT.

⁶ -καὶ LT.

⁷ οὐκέτι LT.

⁸ -εἰ δὲ ἐξ ἔργων ad fin. vers. L.

⁹ τοῦτο LT.

¹⁰ Δαυεὶδ LT.

¹¹ διὰ παντός BLT.

¹² συν T.

¹³ δὲ L.

¹⁴ +οὖν L.

μου, τίς ἢ πρόσληψις¹⁵, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; εἰ δὲ 16
 ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ρίζα ἁγία,
 καὶ οἱ κλάδοι. εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθη- 17
 σαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς,
 καὶ ¹²συγκοινωνὸς τῆς ρίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς
 ἐλαίας ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ 18
 κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ρίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ¹⁶
 ἡ ρίζα σέ. Ἐρεῖς οὖν, “Ἐξεκλάσθησαν οἱ¹⁷ κλάδοι, 19
 ἵνα ἐγὼ ¹⁸ἐγκεντρισθῶ.” Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλά- 20
 σθησαν¹⁹, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. μὴ ὑψηλοφρό-
 νει²⁰, ἀλλὰ φοβοῦ· εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν 21
 κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μήπως²¹ οὐδέ σου φείσεται²².
 Ἴδε† οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν 22
 τοὺς πεσόντας, ἀποτομίαν²³. ἐπὶ δέ σε, χρηστότητα²⁴,
 εἰς ἐπιμείνης²⁵ τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκο-
 πήσῃ. καὶ ἐκεῖνοι²⁶ δέ, εἰς μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπισ- 23
 τία, ¹⁸ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς
 πάλιν ¹⁸ἐγκεντρίσαι αὐτούς. εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ 24
 φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεν-
 τρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ
 φύσιν, ¹⁸ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ; Οὐ γὰρ 25
 θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο,
 ἵνα μὴ ἦτε παρ' ²⁷ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πύρωσις ἀπὸ
 μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα
 τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ· καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθή- 26
 σεται, καθὼς γέγραπται, “Ἡξεί ἐκ Σιών ὁ ῥυόμενος,
 καὶ²⁸ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· καὶ αὕτη 27
 αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς
 ἁμαρτίας αὐτῶν.” Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ 28
 δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς
 πατέρας. ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ 29
 κλήσις τοῦ Θεοῦ. Ὡσπερ γὰρ καὶ²⁹ ὑμεῖς ποτε³⁰ 30

15 πρόσληψις LT. 16 ἀλλὰ T. 17 -οἱ L. 18 ἐν T.
 19 ἐκλάσθησαν L. 20 ὑψηλὰ φρόνει L marg. 21 -μήπως L.
 22 φείσεται LT. † Ἴδὲ B. 23 ἀποτομία LT. 24 χρηστότης
 θεοῦ LT. 25 ἐπιμείνης L marg. 26 κακεῖνοι LT. 27 ἐν T.
 28 -καὶ LT. 29 -καὶ LT. 30 ποτε ὑμεῖς L marg.

ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων
 31 ἀπειθείᾳ· οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ †
 32 ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ³¹ ἐλεηθῶσι. συνέκλεισε γὰρ ὁ
 Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας
 33 ἐλεήσῃ. *Ω³² βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως
 Θεοῦ. ὡς ἀνεξερεύνητα³³ τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀν-
 34 ἐξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυ-
 35 ρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προέ-
 36 δωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ὅτι ἐξ
 αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ
 ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

12 ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρ-
 μῶν τοῦ Θεοῦ, παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν
 ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λα-
 2 τρείαν ὑμῶν· καὶ μὴ ἰσχυματίζεσθε² τῷ αἰῶνι
 τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε³ τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς
 ὑμῶν⁴, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θέλημα τοῦ
 3 Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. Λέγω
 γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι
 ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
 φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε
 4 μέτρον πίστεως. Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι μέλη
 πολλὰ⁵ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει
 5 πρᾶξιν· οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ,
 6 ὁ⁶ δὲ καθέως⁷ ἀλλήλων μέλη. ἔχοντες δὲ χαρίσματα
 κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε
 7 προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· εἴτε
 διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ
 8 διδασκαλίᾳ· εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ
 μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ·
 ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.
 9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονη-
 10 ρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς

† ἡμετέρῳ E.
 1 οὖν T.

31 + [νῦν] L.

32 *Ω ET.

33 ἀνεξερεύνητα T.

4 - ὑμῶν LT.

2 συσχυματίζεσθαι L.

3 μεταμορφοῦσθαι L.

4 - ὑμῶν LT.

5 πολλὰ μέλη L.

6 τὸ L.

7 καθ' εἰς BELT.

ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προη-
 γούμενοι· τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέ- 11
 οντες, τῷ καιρῷ⁸ δουλεύοντες· τῇ ἐλπίδι χαίροντες, 12
 τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτε-
 ροῦντες· ταῖς χρεῖαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν 13
 φιλοξενίαν διώκοντες· εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας 14
 ὑμᾶς⁹· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. Χαίρειν μετὰ 15
 χαιρόντων, καὶ¹⁰ κλαίειν μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ εἰς 16
 ἀλλήλους φρονοῦντες· μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες,
 ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε
 φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ 17
 ἀποδιδόντες. προνοοῦμενοι καλὰ¹¹ ἐνώπιον πάντων¹²
 ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων 18
 ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, 19
 ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται
 γάρ, 'Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύ-
 ριος.' 'Ἐὰν οὖν¹³ πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτόν· 20
 εἰ δὲ διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας
 πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. μὴ νικῶ 21
 ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

ΠΑΣΑ ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχοῦσαις ὑποτασ- **13**
 σέσθω. οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ¹ Θεοῦ· αἱ
 δὲ οὐσαι ἐξουσίαι² ὑπὸ τοῦ³ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.
 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ 2
 διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες, ἑαυτοῖς
 κρίμα⁴ λήψονται⁵. οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος 3
 τῶν ἀγαθῶν ἔργων⁶, ἀλλὰ τῶν κακῶν⁷. θέλεις δὲ μὴ
 φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἔξεις
 ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ 4
 ἀγαθόν. εἰ δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῆ⁸
 τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἐκδι-
 κος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. διὸ ἀνάγκη 5

⁸ Κυρίῳ BELT.⁹ — ὑμᾶς T.¹⁰ — καὶ LT.¹¹ + [ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ] L.¹² τῶν L.¹³ ἀλλὰ 'Ἐὰν L.¹ ὑπὸ L.² — ἐξουσίαι LT.³ — τοῦ LT.⁴ κρίμα SBEL.⁵ λήψονται LT.⁶ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ LT.⁷ τῷ κακῷ LT.⁸ εἰκῆ L.

ὑποτάσσεσθαι⁹, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ
 6 διὰ τὴν συνείδησιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τε-
 λείτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο
 7 προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε οὖν¹⁰ πᾶσι τὰς ὀφειλάς·
 τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος·
 τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν.
 8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους¹¹.
 9 ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε. τὸ
 γάρ, ‘Οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ
 ψευδομαρτυρήσεις¹², οὐκ ἐπιθυμήσεις,’ καὶ εἴ τις ἕτερα
 ἐντολή, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ¹³ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ¹⁴,
 10 ‘Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν¹⁵.’ Ἡ
 ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα
 οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.
 11 ΚΑΙ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς
 ἤδη¹⁶ ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν
 12 ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νύξ προέκοψεν,
 ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ
 13 σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα¹⁷ τὰ ὄπλα¹⁸ τοῦ φωτός. ὡς
 ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις
 καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι¹⁹ καὶ
 14 ζήλῳ· ἀλλ’²⁰ ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χρι-
 στὸν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιείσθε εἰς ἐπι-
 θυμίας.

14 ΤΟΝ δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε,
 2 μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. Ὅς μὲν πιστεύει
 3 φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ
 ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ¹
 μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ
 4 αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον
 οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. σταθή-
 σεται δέ· δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς² στηῆσαι αὐτόν.

⁹ προτάσσεσθαι E *errone*.

¹⁰ -οὖν LT.

¹¹ ἀλλήλους

ἀγαπᾶν LT.

¹² -οὐ ψευδομαρτυρήσεις LT.

¹³ τῷ λόγῳ

τούτῳ L (*non marg.*) T.

¹⁴ [ἐν τῷ] L.

¹⁵ σεαυτόν LT.

¹⁶ ἤδη ἡμᾶς L.

¹⁷ ἐνδυσώμεθα δὲ LT.

¹⁸ ἔργα L *marg.*

¹⁹ ἔρισι L *marg.*

²⁰ ἀλλὰ T.

¹ ὁ δὲ LT.

² δυνατεῖ

γὰρ ὁ κύριος LT.

Ὅς μὲν³ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὅς δὲ κρίνει⁵
 πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφο-
 ρείσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ⁶
 μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ⁴. ὁ ἐσθίων,
 Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ
 ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.
 οἷδεις γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀπο-⁷
 θνήσκει. εἴαν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· εἴαν τε⁸
 ἀποθνήσκωμεν⁶, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. εἴαν τε οὖν
 ζῶμεν, εἴαν τε ἀποθνήσκωμεν⁶, τοῦ Κυρίου ἐσμέν. εἰς⁹
 τοῦτο γὰρ Χριστὸς κατ'⁷ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ
 ἀνέζησεν⁸, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ¹⁰
 δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξου-
 θενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησό-
 μεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ⁹. γέγραπται γάρ, 'Ζῶ¹¹
 ἐγώ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ
 πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται¹⁰ τῷ Θεῷ.' Ἄρα οὖν¹¹ ¹²
 ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει¹³ τῷ Θεῷ¹³.
 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε¹³
 μᾶλλον, τὸ μὴ τιθεῖναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ
 σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ,¹⁴
 ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ¹⁴. εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι
 κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν· εἰ δὲ¹⁵ διὰ βρῶμα ὁ¹⁵
 ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι¹⁶ κατὰ ἀγάπην περι-
 πατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ
 οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν¹⁶
 τὸ ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ¹⁷
 βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ
 χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτοις¹⁷ δου-¹⁸
 λεύων τῷ¹⁸ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος¹⁹
 τοῖς ἀνθρώποις. Ἄρα²⁰ οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν²¹, ¹⁹

³ + [γὰρ] L. ⁴ - καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ L.
⁵ + καὶ LT. ⁶ ἀποθνήσκομεν L. ⁷ - καὶ LT. ⁸ ἐζησεν LT.
⁹ Θεοῦ LT. ¹⁰ ἐξομολογήσεται πᾶσα γλῶσσα L. ¹¹ - οὖν L.
¹² ἀποδώσει L (non marg.). ¹³ [τῷ θεῷ] L. ¹⁴ αὐτοῦ L
(non marg.) T. ¹⁵ γὰρ LT. ¹⁶ οὐκέτι LT. ¹⁷ τούτῳ LT.
¹⁸ - τῷ L. ¹⁹ δοκίμοις L marg. ²⁰ ἀρα L marg.
²¹ διώκωμεν L marg.

20 καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. Μὴ ἕνεκεν
 βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν
 καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμ-
 21 ματος ἐσθίοντι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ
 πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει
 22 ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. Σὺ πίστιν²² ἔχεις; κατὰ
 σαυτὸν²³ ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· μακάριος ὁ μὴ κρί-
 23 νων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ διακρινόμενος, εἰὰν
 φάγη, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ
 15 οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν. Ὅφείλομεν δὲ ἡμεῖς
 οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν,
 2 καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· ἕκαστος γὰρ¹ ἡμῶν τῷ
 πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν.
 3 καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς
 γέγραπται, ‘Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, ἐπέ-
 4 πεσον² ἐπ’ ἐμέ.’ Οσα γὰρ προεγράφη³, εἰς τὴν ἡμε-
 τέραν διδασκαλίαν προεγράφη⁴, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς
 καὶ⁵ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχω-
 5 μεν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως
 δώη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν
 6 Ἰησοῦν· ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε
 τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 7 στοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ
 8 ὁ Χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς⁶ εἰς δόξαν⁷ Θεοῦ. λέγω
 δέ, Ἰησοῦν⁸ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι⁹ περιτομῆς
 ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγ-
 9 γελίας τῶν πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξά-
 σαι τὸν Θεόν, καθὼς γέγραπται, ‘Διὰ τοῦτο ἐξομο-
 λογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.’
 10 Καὶ πάλιν λέγει, ‘Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ
 11 αὐτοῦ.’ Καὶ πάλιν¹⁰, ‘Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ
 12 ἔθνη¹¹, καὶ ἐπαινέσατε¹² αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.’ Καὶ

²² + ἦν L (; post ἔχεις omisso). ²³ σεαυτὸν LT. ¹ - γὰρ LT.
² ἐπέπεσαν LT. ³ ἐγράφη L marg. ⁴ ἐγράφη LT.
⁵ + διὰ L. ⁶ ἡμᾶς L (non marg.) T. ⁷ + τοῦ LT.
⁸ γὰρ (- Ἰησοῦν) LT. ⁹ γενέσθαι L. ¹⁰ + λέγει L. ¹¹ πάντα
 τὰ ἔθνη τὸν κύριον L (non marg.) T. ¹² ἐπαινεσάτωσαν LT.

πάλιν Ἡσαΐας¹³ λέγει, Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς¹³ πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης¹⁴ ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου.

ΠΕΠΕΙΣΜΑΙ δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ¹⁴ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελ-¹⁵φοί¹⁵, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ εἶναί¹⁶ με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁶ εἰς τὰ ἔθνη, ἱεουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ἔχω οὖν¹⁷ καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ¹⁷ τὰ πρὸς¹⁸ Θεόν· οὐ γὰρ τολμήσω¹⁹ λαλεῖν τι²⁰ ὧν οὐ¹⁸ κατεργάσατο²¹ Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν¹⁹ δυνάμει πνεύματος Θεοῦ²². ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλήμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναί τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον²³ ²⁰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· ἀλλά, καθὼς²¹ γέγραπται, Ὅἱς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται· καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσι. Διὸ καὶ ἐνεκοπ-²²τόμην τὰ πολλὰ²⁴ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. νυνὶ δὲ²³ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ²⁵ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν²⁶ ἐτῶν, ὡς ἐὰν²⁷ πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλεύσομαι ²⁴ πρὸς ὑμᾶς²⁸. ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι

¹³ Ἡσαΐας L.
εἰρήνη L marg.

¹⁷ + τὴν LT.

²⁰ τι λαλεῖν LT.

²³ φιλοτιμούμαι L.

²⁷ ἂν LT.

¹⁴ πληροφορήσαι ὑμᾶς ἐν πάσῃ χαρᾷ καὶ

¹⁵ — ἀδελφοί L.

¹⁸ + τὸν LT.

²¹ κατεργάσατο T.

²⁴ πολλάκις L.

²⁸ — ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς L.

¹⁶ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.

¹⁹ τολμῶ L marg.

²² ἁγίου L, αὐ — Θεοῦ T.

²⁵ [τοῦ] L.

²⁶ ἱκανῶν T.

ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ²⁹ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν
 25 πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. Νυνὶ δὲ πορεύομαι
 26 εἰς Ἱερουσαλήμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις. εὐδόκησαν
 γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσα-
 σθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερου-
 27 σαλήμ· εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἰσιν ³⁰.
 εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη,
 ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐ-
 28 τοῖς. τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος
 αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς
 29 τὴν ³¹ Σπανίαν. οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν
 πληρώματι εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ ³² Χριστοῦ
 30 ἐλεύσομαι. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί ³³, διὰ τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης
 τοῦ Πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσ-
 31 ευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν· ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ
 τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ³⁴ ἡ διακονία ³⁵
 μου ἢ εἰς ³⁶ Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς
 32 ἁγίοις ³⁷. ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος
 33 Θεοῦ ³⁸, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν ³⁹. ὁ δὲ Θεὸς τῆς
 εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν ⁴⁰.

16 ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ¹,
 οὗσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν ² Κεγχρεαῖς·
 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ³ ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων,
 καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι·
 καὶ γὰρ αὐτὴ ⁴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ
 3 ἐμοῦ ⁵. Ἀσπάσασθε Πρίσκιλλαν ⁶ καὶ Ἀκύλαν τοὺς
 4 συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· οἵτινες ὑπὲρ τῆς
 ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ
 ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι
 5 τῶν ἐθνῶν· καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.

²⁹ ὑφ' LT.

³⁰ εἰσιν αὐτῶν LT.

³¹ — τὴν LT.

³² — τοῦ εὐαγγελίου τοῦ LT.

³³ — ἀδελφοί T.

³⁴ — ἵνα LT.

³⁵ δωροφορία L.

³⁶ ἐν L.

³⁷ τοῖς ἁγίοις γένηται L.

³⁸ κυρίου

Ἰησοῦ L.

³⁹ — καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν L.

⁴⁰ [ἀμήν] L.

¹ ὑμῶν L marg.

² Κεν T.

³ προσδέξησθε αὐτὴν LT.

⁴ αὐτῇ L'l.

⁵ ἐμοῦ αὐτοῦ LT.

⁶ Πρίσκαν LT.

ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον† τὸν ἀγαπητὸν μου, ὃς ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας⁷ εἰς Χριστόν. ἀσπάσασθε Μα- 6
ριάμ⁸, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς⁹. ἀσπάσασθε 7
Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ
συναιχμαλώτους μου· οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγονασιν¹⁰ ἐν Χριστῷ.
ἀσπάσασθε Ἀμπλιαν¹¹ τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν Κυρίῳ. 8
ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χρισ- 9
τῷ¹², καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου. ἀσπάσασθε 10
Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς
ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα† τὸν 11
συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου,
τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ 12
Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε
Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυ-
ρίῳ¹³. ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, 13
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπάσασθε Ἀσύγ- 14
κριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶν¹⁴, Πατρόβαν, Ἑρμῆν¹⁴, καὶ
τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσασθε Φιλόλογον 15
καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα¹⁵ καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ
Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἀγίους. ἀσ- 16
πάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι¹⁶ τοῦ Χριστοῦ. Παρακαλῶ δὲ 17
ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ
τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε,
ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν. οἱ γὰρ τοιοῦ- 18
τοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ¹⁷ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν,
ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας
καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· χαίρω οὖν 19
τὸ ἐφ' ὑμῖν¹⁸. θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν¹⁹ εἶναι εἰς τὸ

† Ἐπαινετὸν ST. 7 Ἀσίας LT. 8 Μαρίαν L. 9 ὑμᾶς L.
10 γέγοναν LT. 11 Ἀμπλιᾶτον L marg. 12 κυρίῳ L.
† Ἡρωδίωνα LT. 13 ἀσπάσασθε Περσίδα ad fin. vers. unciis
includit L. 14 Ἑρμᾶν et Ἑρμῆν transferunt LT. 15 Ἰουνίαν,
Νηρέαν L marg. 16 + πᾶσαι LT. 17 — Ἰησοῦ LT.
18 ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω LT. 19 — μὲν LT.

20 ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς
 εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν
 ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 21 μεθ' ὑμῶν²⁰. Ἀσπάζονται²¹ ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργ-
 γός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ
 22 συγγενεῖς μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ
 23 γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ. ἀσπάζεται ὑμᾶς
 Γάιος ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης²². ἀσπά-
 ζεται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ
 Κούαρτος ὁ ἀδελφός.
 24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ
 25 πάντων ὑμῶν. ἀμήν²³. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι
 κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰω-
 26 νίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γρα-
 φῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ,
 εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισ-
 27 θέντος, μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ
 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας²⁴. ἀμήν.

Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης
 τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχραεῖς ἐκκλησίας²⁵.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

1 ΠΑΥΛΟΣ κλητὸς² ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 2 διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός, τῇ
 ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ⁴, ἡγιασμένοις

²⁰ + ὁμήν BE. ²¹ Ἀσπάζεται LT. ²² ὅλης τῆς ἐκκλη-
 σίας LT. ²³ v. 24 deest in L. ²⁴ + τῶν αἰῶνων L. ²⁵ Sub-
 scriptionem omittunt LT. ¹ Sic BE: ἡ πρὸς τοὺς Κορινθίους
 ἐπιστολὴ πρώτη S, πρὸς Κορινθίους ἀLT. ² [κλητὸς] L. ³ Χρι-
 στοῦ Ἰησοῦ LT. ⁴ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ ante κλητοῖς ponunt LT.

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε⁵ καὶ ἡμῶν· χάρις³ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ⁴ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν⁵ παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, καθὼς τὸ μαρτύριον⁶ τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν· ὥστε ὑμᾶς μὴ⁷ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν⁸ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. πισ-⁹ τὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος¹⁰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν¹¹ Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι· λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι¹² ἕκαστος ὑμῶν λέγει, “Ἐγὼ μὲν εἶμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.” Με-¹³ μέρισται ὁ Χριστός⁶; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ⁷ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; εὐχα-¹⁴ ριστῶ τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν¹⁵ ὄνομα ἐβάπτισα⁸. ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἱ-¹⁶ κον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.

Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με⁹ Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ'¹⁰ 17 εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ¹⁸ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζο-

⁵ -τε L.
⁹ +[ὁ] L.

⁶ . L.

⁷ περὶ L (non marg.).

⁸ ἐβαπτίσθητε LT.

¹⁰ ἀλλὰ T.

19 μένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ. γέγραπται γάρ,
 'Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν
 20 τῶν συνετῶν ἀθετήσω.' Ποῦ σοφός; ποῦ γραμμα-
 ματεὺς; ποῦ ¹¹ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ
 ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου¹²;
 21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσ-
 μος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ
 τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας·
 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον¹³ αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες
 23 σοφίαν ζητοῦσιν. ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν
 ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι¹⁴
 24 δὲ μωρίαν· αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ
 Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν.
 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων
 ἐστὶ· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν
 26 ἀνθρώπων ἐστὶ. Βλέπετε γὰρ τὴν κλήσιν ὑμῶν,
 ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολ-
 27 λοι δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ
 κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς κατασι-
 χύνη¹⁵. καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός¹⁶,
 28 ἵνα κατασιχύνη τὰ ἰσχυρά· καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσ-
 μου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ¹⁷ τὰ
 29 μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· ὅπως μὴ καυχῆ-
 30 σῆται¹⁸ πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ¹⁹. ἐξ αὐτοῦ δὲ
 ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν
 σοφία²⁰ ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ
 31 ἀπολύτρωσις· ἵνα, καθὼς γέγραπται, 'Ὁ καυχώ-
 2 μενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.' Καγὼ ἐλθὼν πρὸς
 ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ
 σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ.
 2 οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ¹ εἰδέναι τι² ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν
 3 Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. καὶ ἐγὼ³ ἐν

¹¹ συν LT. ¹² - τούτου LT. ¹³ σημεῖα LT. ¹⁴ ἔθνεσιν LT.
¹⁵ κατασιχύνη τοὺς σοφοὺς LT. ¹⁶ L *unicuique includit omnia*
ab ἵνα prīm. ad Θεός secund. ¹⁷ - καὶ LT. ¹⁸ καυχῆσεται E.
¹⁹ τοῦ Θεοῦ LT. ²⁰ σοφία ἡμῖν LT. ¹ - τοῦ LT.
² τι εἰδέναι L (non marg.) T. ³ καγὼ L.

ἀσθενεία καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην
πρὸς ὑμᾶς· καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου ⁴
οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης⁴ σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν
ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως· ἵνα ἡ πίστις ⁵
ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει
Θεοῦ.

Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ ⁶
οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος
τούτου, τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν ⁷
Θεοῦ⁵ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώ-
ρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν ⁸
οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ
γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύ-
ρωσαν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, ⁹ «Ὁ ὀφθαλμὸς οὐκ ⁹
εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου
οὐκ ἀνέβη, ¹⁰ καὶ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν· ἡμῖν δὲ⁷ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε⁸ διὰ τοῦ πνεύ- ¹⁰
ματος αὐτοῦ⁹. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ¹⁰, καὶ τὰ
βάθη τοῦ Θεοῦ. τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ¹¹
ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν
αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν¹¹, εἰ μὴ
τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ ¹²
κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ,
ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. ¹³ «Ὁ ¹³
καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας
λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος Ἁγίου¹², πνευ-
ματικοῖς πνευματικὰ ¹⁴ συγκρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ ἄν- ¹⁴
θρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ·
μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶ, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι
πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρί- ¹⁵
νει μὲν¹⁴ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ¹⁶
ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ¹⁵ ἔχομεν. Καὶ ἐγώ¹, ἀδελφοί, **3**

⁴ —ἀνθρωπίνης LT.⁵ θεοῦ σοφίαν LT.⁶ ὅσα LT.⁷ γὰρ T.⁸ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς LT.⁹ —αὐτοῦ L.¹⁰ ἐρευνᾷ T.¹¹ ἔγνωκεν LT.¹² —Ἁγίου LT.¹³ συν T.¹⁴ τὰ T[L].¹⁵ κυρίου L (non marg.).¹ Καγώ LT.

οὐκ ἠδυνήθην λαλήσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς², ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, καὶ³ οὐ βρώμα· οὐπω γὰρ ἠδύνασθέ⁴, ἀλλ' οὔτε⁵ ἔτι⁶ νῦν δύνασθε· ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε⁷. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι⁸, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ὅταν γὰρ λέγῃ τις, “Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου,” ἕτερος δέ, “Ἐγὼ Ἀπολλῶ,” οὐχὶ σαρκικοί⁹ ἐστε;

5 Τίς¹⁰ οὖν ἐστὶ Παῦλος¹¹, τίς¹⁰ δέ¹² Ἀπολλῶς¹¹, ἀλλ' ἢ¹³ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ 6 Κύριος ἔδωκεν; ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, 7 ἀλλ'¹⁴ ὁ Θεὸς ἠῤῥξανεν· ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι, 8 οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν 9 λήψεται¹⁵ κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. Θεοῦ γὰρ ἐσμεν 10 συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε. Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα¹⁶, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· 11 ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ· θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς 12 ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός¹⁷. εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον¹⁸, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τι- 13 μίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν 14 ἐστὶ, τὸ πῦρ¹⁹ δοκιμάσει. εἴ τις τινος τὸ ἔργον μένει²⁰, 15 ὃ ἐπφοδόμησε²¹, μισθὸν λήψεται²². εἴ τις τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, 16 οὕτως²³ δὲ ὡς διὰ πυρός. Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ 17 ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις τινος τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθереῖ τοῦτον²⁴ ὁ Θεός·

² σαρκίνοισι LT. ³ —καὶ LT. ⁴ ἐδύνασθε LT. ⁵ οὐδὲ LT.
⁶ [ἔτι] L. ⁷ ἐστε σαρκικοί T. ⁸ —καὶ διχοστασίαι LT.
⁹ οὐκ ἄνθρωποι LT. ¹⁰ τί L (non marg.). ¹¹ Παῦλος
et Ἀπολλῶς transponunt LT. ¹² +ἐστὶν LT. ¹³ —ἀλλ' ἢ L.
¹⁴ ἀλλὰ L (non marg.) T. ¹⁵ λήψεται LT. ¹⁶ ἔθηκα L.
¹⁷ Χριστὸς Ἰησοῦς LT. ¹⁸ —τοῦτον L. ¹⁹ +αὐτὸ LT. ²⁰ μενεῖ LT.
²¹ ἐποικοδόμησεν T. ²² λήψεται LT. ²³ οὕτως BE(LT). ²⁴ αὐτὸν L.

ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι 18
 ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένη-
 ται σοφός. ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία 19
 παρὰ τῷ²⁵ Θεῷ ἐστι. γέγραπται γάρ, ‘Ὁ δρασσό-
 μενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.’ καὶ 20
 πάλιν, ‘Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν
 σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι.’ Ὡστε μηδεὶς καυχάσθω 21
 ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, εἴτε Παῦλος, 22
 εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωή,
 εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα
 ὑμῶν ἐστιν²⁶. ὑμεῖς δέ, Χριστοῦ· Χριστὸς δέ, Θεοῦ. 23
 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χρι- 4
 στοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. ὁ δὲ¹ λοιπόν, 2
 ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὕρεθῆ.
 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ’ ὑμῶν ἀνακριθῶ, 3
 ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ’ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνα-
 κρίνω. οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ’ οὐκ ἐν 4
 τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν.
 ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ 5
 Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ
 φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ
 ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν 6
 καὶ Ἀπολλῶ δι’ ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ
 ὑπὲρ ὃ² γέγραπται φρονεῖν³, ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς
 φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. τίς γὰρ σε διακρίνει; 7
 τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυ-
 χᾶσαι ὡς μὴ λαβών; ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη 8
 ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφε-
 λόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν⁴ συμβασι-
 λεύσωμεν. δοκῶ γὰρ ὅτι⁵ ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀπο- 9
 στόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι
 θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις καὶ

²⁵ — τῷ LT.
cum v. 1).

²⁶ — ἐστιν LT.

¹ ὦδε LT (*jungit* L ὦδε.

² ἂ LT.

³ — φρονεῖν LT.

⁴ συν L.

⁵ — ὅτι LT.

10 ἀνθρώποις. ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρό-
 νιμοὶ ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί·
 11 ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας
 καὶ πεινώμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν⁶, καὶ
 12 κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν, καὶ κοπιῶμεν ἔργα-
 ζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λαιδορούμενοι, εὐλογοῦ-
 13 μεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα· βλασφημούμενοι⁷, πα-
 ρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενή-
 14 θημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων
 ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ
 15 νουθετῶ. ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν
 Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ
 16 Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. πα-
 17 ρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. Διὰ τοῦτο
 ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστὶ τέκνον μου⁸ ἀγαπητὸν
 καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς
 μου τὰς ἐν Χριστῷ⁹, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
 18 κλησία διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς
 19 ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς
 ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν
 20 λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. οὐ
 γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.
 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ,
 πνεύματί τε πραότητος¹⁰;

5 ὉΛΩΣ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη
 πορνεία, ἣτις οὐδὲ ἐν ταῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται¹, ὥστε
 2 γυναικὰ τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν· καὶ ὑμεῖς πεφυσιω-
 μένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἐξαρ-
 3 θῆ² ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας³; ἐγὼ
 μὲν γὰρ ὡς⁴ ἀπὸν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύ-
 ματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρών, τὸν οὕτω τοῦτο κατερ-
 4 γασάμενον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν⁵ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ⁶, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύ-

⁶ γυμνιτεύομεν LT.

⁷ δυσφημούμενοι T.

⁸ μου τέκνον LT.

⁹ + Ἰησοῦ L.

¹⁰ πραύτητος LT.

¹ -ὀνομάζεται LT.

² ἀρθῆ LT.

³ πράξας T.

⁴ -ὡς L.

⁵ [ἡμῶν] L.

⁶ -Χριστοῦ LT.

ματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν⁵ Ἰησοῦ Χριστοῦ⁶, παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς 5 ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ⁷. Οὐ καλὸν τὸ καύχημα 6 ὑμῶν. οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; ἐκκαθάρατε οὖν⁸ τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾗτε 7 νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν⁹ ἐτύθη¹⁰ Χριστός. ὥστε ἑορτάζωμεν¹¹, 8 μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἄζυμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

*Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγ- 9 νυσθαι πόρνοις· καὶ¹² οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ 10 κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ¹³ ἄρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε¹⁴ ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. νυνὶ¹⁵ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσ- 11 θαι, εἴαν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ¹⁶ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοῖδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἄρπαξ· τῷ τοιοῦτῳ μηδὲ συνεσθίειν. τί γὰρ μοι 12 καὶ¹⁷ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε¹⁸; τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει¹⁹. καὶ ἐξαρεῖτε²⁰ 13 τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ΤΟΛΜΑΙ τις ὑμῶν, πράγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτε- 6 ρον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων¹; ²οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρι- 2 νοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ οἶδατε ὅτι ἀγγέλους 3 κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά; βιωτικά μὲν οὖν κρι- 4 τήρια εἰαν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλη- σίᾳ, τούτους καθίζετε. πρὸς ἐντροπήν ὑμῖν λέγω³. 5 οὕτως οὐκ ἔστιν⁴ ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἰς⁵, ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; ἀλλὰ 6 ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίσ-

7 — Ἰησοῦ T, [ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ] L. 8 — οὖν LT.
 9 — ὑπὲρ ἡμῶν LT. 10 ἐτύθη BE. 11 ἑορτάζωμεν L marg.
 12 — καὶ LT. 13 καὶ LT. 14 ὀφείλετε L (non marg.) T.
 15 νῦν L (non marg.). 16 ἢ BELT. 17 — καὶ L. 18 , L.
 19 κρινεῖ; L, κρινεῖ. T. 20 ἐξάρατε LT. 1 . L. 2 + ἢ LT.
 3 λαλῶ L. 4 ἐνι LT. 5 οὐδεὶς σοφός L.

7 των; Ἦδη μὲν οὖν ὅλως ἠττημα ἐν⁶ ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον 8 ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ταῦτα⁷ ἀδελφούς. 9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἀδικοὶ βασιλείαν Θεοῦ⁸ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλόλατραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῦται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε⁹ μέθυσοι, οὐ λοῖδοροὶ, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ¹⁰ κληρονομήσουσι. καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ¹¹ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἠγιάσθητε, ἀλλ'¹² ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου¹³ Ἰησοῦ¹⁴, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. Τὰ βρώματα τῆς κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆς πορνείας, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἠγειρε, καὶ ἡμᾶς¹⁵ ἐξεγερῆ¹⁶ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, 16 ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. ἢ¹⁷ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῆς πόρνης, ἐν σώματι ἐστίν; Ἐσονται γάρ, φησὶν¹⁸, ὅτι δύο εἰς σάρκα μίαν· ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνεύματι ἐστίν. Φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα¹⁹ ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ

⁶ - ἐν LT.⁷ τοῦτο LT.⁸ θεοῦ βασιλείαν LT.⁹ οὐ T.¹⁰ - οὐ L.¹¹ ἀλλ' L.¹² ἀλλὰ T.¹³ + [ἡμῶν] L
L (non marg.).¹⁴ + χριστοῦ L.¹⁵ ὑμᾶς E.¹⁶ ἐξεγείρει

σώματα T.

¹⁷ - ἢ T.¹⁸ [φησιν] L.¹⁹ τὰ

σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ²⁰.

ΠΕΡΙ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι¹, καλὸν ἀνθρώπῳ γυ-⁷
ναικὸς μὴ ἄπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος²
τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον
ἄνδρα ἐχέτω. Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην³
εὐνοίαν² ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ³ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.
ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἔξουσιάζει, ἀλλ'⁴ ὁ⁴
ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ
ἐξουσιάζει, ἀλλ'⁴ ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους,⁵
εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα σχολά-
ζητε⁵ τῇ νηστείᾳ καὶ⁶ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ
τὸ αὐτὸ συνέρχησθε⁷, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς
διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ⁸ συγ-⁶
γνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν. θέλω γὰρ⁹ πάντα ἀν-⁷
θρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτόν· ἀλλ'¹⁰ ἕκαστος ἴδιον
χάρισμα ἔχει¹¹ ἐκ Θεοῦ, ὃς¹² μὲν οὕτως, ὃς¹² δὲ οὕτως.

Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν⁸
αὐτοῖς ἐστίν¹³ εἰάν¹⁴ μείνωσιν ὡς καὶ ἐγώ. εἰ δὲ οὐκ⁹
ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρείσσον¹⁵ γάρ ἐστι
γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγ-¹⁰
γέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ'¹⁶ ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀν-
δρὸς μὴ χωρισθῆναι¹⁷. εἰάν δὲ καὶ χωρισθῆ, μενέτω¹¹
ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῆτω· καὶ ἄνδρα γυ-
ναῖκα μὴ ἀφιέναι. Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω¹⁸, οὐχ¹²
ὁ Κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ
αὐτῇ¹⁹ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐ-
τήν· καὶ γυνὴ ἣτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς²⁰ ¹³
συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω αὐτόν²¹.
ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ¹⁴
ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ²². ἐπεὶ ἄρα

²⁰ — καὶ ἐν τῷ πνεύματι *ad fin. vers.* LT. ¹ — μοι T. ² ὀφειλὴν LT.

³ [δὲ] L. † ἐκ S *errore*. ⁴ ἀλλὰ LT. ⁵ σχολάσητε LT.

⁶ — τῇ νηστείᾳ καὶ LT. ⁷ ἦτε LT, *at* συνέρχεσθε E. ⁸ συν T.

⁹ δὲ LT. ¹⁰ ἀλλὰ T. ¹¹ ἔχει χάρισμα LT. ¹² ὁ LT.

¹³ — ἐστίν LT. ¹⁴ + [οὕτως] L. ¹⁵ κρείττον L (*non marg.*).

¹⁶ ἀλλὰ LT. ¹⁷ χωρίζεσθαι L. ¹⁸ λέγω ἐγώ LT.

¹⁹ αὐτῇ LT. ²⁰ οὗτος LT. ²¹ τὸν ἄνδρα LT. ²² ἀδελφῷ LT.

τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἅγια ἐστιν.
 15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω. οὐ δεδούλω-
 ται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ
 16 εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς²³ ὁ Θεός· τί γὰρ οἶδας, γύναι,
 εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυ-
 17 ναῖκα σώσεις; εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεός²⁴,
 ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος²⁴, οὕτω περιπατεῖτω·
 καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.
 18 Περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω. ἐν
 19 ἀκροβυστία τις ἐκλήθη²⁵; μὴ περιτεμνέσθω. ἡ περι-
 τομὴ οὐδὲν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστιν,
 20 ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει
 21 ἢ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθη; μὴ
 σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι,
 22 μᾶλλον χρῆσαι. ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος,
 ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ²⁶ ὁ ἐλεύθερος
 23 κληθεὶς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. τιμῆς ἠγοράσθητε·
 24 μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη,
 ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μένετω παρὰ τῷ²⁷ Θεῷ.
 25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω·
 γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς
 26 εἶναι. νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν
 ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως
 27 εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτηί λύσιν. λέλυσαι
 28 ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτηί γυναικα. εἰ δὲ καὶ γήμης²⁸,
 οὐχ ἡμαρτες· καὶ εἰ γήμη ἢ²⁹ παρθένος, οὐχ
 ἡμαρτε· θλίψιν³⁰ δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι·
 29 ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί,
³¹ ὁ καιρὸς συνεσταλμένος· τὸ λοιπὸν ἐστίν³², ἵνα καὶ
 30 οἱ³³ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ᾧσι· καὶ οἱ
 κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς
 μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχον-
 31 τες· καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ³⁴, ὡς μὴ κατα-

²³ ὑμᾶς T. ²⁴ ὁ Θεός et ὁ Κύριος *transponunt* LT. ²⁵ κέκλη-
 ταί τις LT. ²⁶ — καὶ LT. ²⁷ — τῷ LT. ²⁸ γαμήσης LT.
²⁹ [ἢ] L. ³⁰ θλίψιν L. ³¹ + ὅτι BE. ³² ἐστίν· τὸ λοιπὸν LT,
 at τὸ λοιπὸν ἐστίν *cum praeced.* E. ³³ — οἱ E. ³⁴ τὸν κόσμον LT.

χρώμενοι. παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος³² μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσει³⁵ τῷ Κυρίῳ· ὁ³³ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει³⁵ τῇ γυναικί. Μεμέρισται³⁶ ἡ γυνή³⁷ καὶ ἡ παρθένος³⁸.³⁴ ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἁγία καὶ³⁹ ⁴⁰ σώματι καὶ⁴⁰ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει⁴¹ τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς³⁵ τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον⁴² λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπρόσ-
εδρον⁴³ τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως. Εἰ δέ τις ἀσχη-³⁶ μονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, εἰς ἣν ὑπέρ-
ακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. ὃς δὲ ἔστηκεν ἑδραῖος³⁷ ἐν τῇ καρδίᾳ⁴⁴, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ⁴⁵ καρδίᾳ αὐτοῦ⁴⁶ τοῦ⁴⁷ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ⁴⁸. ὥστε καὶ ὁ ἐγκαμίζων⁴⁹ καλῶς ποιεῖ·³⁸ ὁ δὲ⁵⁰ μὴ ἐγκαμίζων⁵¹ κρείσσον ποιεῖ⁵².

Γυνὴ δέδεται νόμῳ⁵³ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ³⁹ αὐτῆς· εἰς δὲ⁵⁴ κοιμηθῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς⁵⁵, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ. μακα-⁴⁰ ριωτέρα δὲ ἐστὶν εἰς οὕτω μείνη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κατὰ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες⁸ γινώσκοντες ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἰ δέ¹ τις δοκεῖ εἰδέναι² τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε³ ² καθὼς δεῖ γινῶναι· εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ³ ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰ-⁴ δωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἶδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ

³⁵ ἀρέση L.³⁶ καὶ μεμέρισται. καὶ L, μεμέρισται καὶ T.³⁷ + ἡ ἄγαμος L.³⁸ Delet. L.³⁹ [καὶ] L.⁴⁰ + τῷ L.⁴¹ ἀρέση L.⁴² σύμφορον LT.⁴³ εὐπάρεδρον LT.⁴⁴ ἐν τῇ καρδίᾳ (+ αὐτοῦ L) ἑδραῖος LT.⁴⁵ + ἰδίᾳ T.⁴⁶ - αὐτοῦ LT.⁴⁷ - τοῦ LT.⁴⁸ ποιήσει L.⁴⁹ γαμίζων

τὴν παρθένον ἑαυτοῦ L.

⁵⁰ καὶ ὁ LT.⁵¹ γαμίζων L.⁵² ποιήσει L.⁵³ - νόμῳ LT.⁵⁴ + καὶ T.⁵⁵ - αὐτῆς LT.¹ - δέ LT.² ἐγνωκέναι LT.³ οὐπω ἔγνω (- οὐδὲν) L.

5 ὅτι οὐδεὶς Θεὸς ἕτερος⁴ εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἶπερ εἰσὶ
 λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῶ, εἴτε ἐπὶ τῆς⁵ γῆς·
 6 ὡσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοί, καὶ κύριοι πολλοί· ἀλλ'⁶
 ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς
 εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ
 7 πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. Ἄλλ' οὐκ ἐν πάσιν ἡ
 γνώσις· τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει⁷ τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι⁸
 ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν
 8 ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρ-
 ἴστησι⁹ τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ¹⁰ ἐὰν φάγωμεν, περισ-
 9 σεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα¹¹. Βλέ-
 πετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα
 10 γένηται τοῖς ἀσθενούσιν¹². ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε¹³, τὸν
 ἔχοντα γνώσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ
 συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται
 11 εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; καὶ ἀπολείται¹⁴ ὁ ἀσ-
 θενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῆ γνώσει¹⁵, δι' ὃν Χριστὸς
 12 ἀπέθανεν. οὕτω δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς,
 καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενούσαν, εἰς
 13 Χριστὸν ἀμαρτάνετε. διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει
 τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα,
 ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9 ΟΥΚ εἰμι ἀπόστολος¹; οὐκ εἰμι ἐλεύθερος¹; οὐχὶ
 Ἰησοῦν Χριστὸν² τὸν Κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ
 2 ἔργον μου ὑμεῖς[†] ἐστε ἐν Κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι
 ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς
 3 ἐμῆς ἀποστολῆς³ ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ ἀπο-
 4 λογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστὶ⁴. Μὴ οὐκ
 5 ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; μὴ οὐκ ἔχομεν
 ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοι-
 ποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ

⁴ — ἕτερος L.⁵ — τῆς LT.⁶ [ἀλλ'] L.⁷ συνηθεία L.⁸ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου LT.⁹ παραστήσει LT.¹⁰ — γὰρ LT.¹¹ μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα (περισσεύομεν L), οὔτε ἐὰν φάγωμεν
 περισσεύομεν (ὑστερούμεθα L) LT.¹² ἀσθενέσιν LT.¹³ [σε] L.¹⁴ ἀπόλλυται γὰρ LT.¹⁵ ἐν τῇ σῆ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς LT.¹ ἀπόστολος εἰ ἐλεύθερος *transponunt* LT.² — Χριστὸν LT.[†] ἡμεῖς S.³ μου τῆς ἀποστολῆς LT.⁴ ἐστιν αὕτη L.

Κηφᾶς; ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν 6
ἐξουσίαν τοῦ⁵ μὴ ἐργάζεσθαι; Τίς στρατεύεται ἰδίους 7
ὄψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ
καρποῦ⁶ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ⁷ τίς ποιμαίνει ποίμνην,
καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ 8
κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος
ταῦτα⁸ λέγει; ἐν γὰρ τῷ Μωσέως⁹ νόμῳ γέγραπται, 9
‘Οὐ φιμώσεις¹⁰ βοῦν ἀλοῶντα.’ μὴ τῶν βοῶν μέλει
τῷ Θεῷ; ἢ δι’ ἡμᾶς πάντως λέγει; δι’ ἡμᾶς γὰρ 10
ἐγράφη, ὅτι ἐπ’ ἐλπίδι ὀφείλει¹¹ ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν,
καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ’ ἐλπίδι¹².
Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ 11
ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν¹³; εἰ ἄλλοι τῆς 12
ἐξουσίας ὑμῶν¹⁴ μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; Ἀλλ’
οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα
στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπὴν τινᾶ¹⁵ δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ
τοῦ Χριστοῦ. Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερά ἐργαζό- 13
μενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν· οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
προσεδρεύοντες¹⁶, τῷ θυσιαστηρίῳ¹⁷ συμμερίζονται;
οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον κατ- 14
αγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. Ἐγὼ δὲ 15
οὐδενὶ ἐχρησάμην¹⁸ τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα,
ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον
ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα τις¹⁹ κενώσῃ²⁰.
ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· 16
ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δέ²¹ μοι ἐστίν, ἐὰν
μὴ εὐαγγελίζωμαι²². εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, 17
μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι.
τίς οὖν μοι²³ ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος 18
ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ²⁴, εἰς τὸ

5 - τοῦ L.

6 τὸν καρπὸν LT.

7 - ἢ L.

8 καὶ ὁ νόμος

ταῦτα οὐ LT.

9 Μωσέως LT.

10 κημώσεις T.

11 ὀφείλει

ἐπ’ ἐλπίδι LT.

12 ἐπ’ ἐλπίδι τοῦ μετέχειν LT.

13 θερίσωμεν

L marg. T.

14 ὑμῶν ἐξουσίας LT.

15 τινᾶ ἐγκοπὴν LT.

16 παρεδρεύοντες LT.

17 συν T.

18 οὐ κέχρημαι οὐδενὶ LT.

19 · οὐδείς L.

20 κενώσει L (non marg.) T.

21 γὰρ LT.

22 εὐαγγελίζωμαι L (non marg.) T.

23 μου T.

24 - τοῦ

Χριστοῦ LT.

μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
 19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδού-
 20 λωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην
 τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω·
 τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον²⁵, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον
 21 κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος
 Θεῷ²⁶, ἀλλ' ἔννομος Χριστῷ²⁷, ἵνα κερδήσω²⁸ ἀνόμους.
 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς²⁹ ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσ-
 θενεῖς κερδήσω. τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ³⁰ πάντα, ἵνα
 23 πάντως τινὰς σώσω. τοῦτο³¹ δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέ-
 24 λιον, ἵνα³² συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. Οὐκ οἶδατε,
 ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν,
 εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτω τρέχετε, ἵνα
 25 καταλάβητε. πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος, πάντα ἐγ-
 κρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον
 26 λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτω
 τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα
 27 δέρων· ἀλλ' ὑπωπιάζω³³ μου τὸ σῶμα καὶ δουλα-
 γωγῶ³⁴, μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος
 γένωμαι.

10 ΟΥ θέλω δὲ¹ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέ-
 ρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες
 2 διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν
 Μωσῆν² ἐβαπτίσαντο³ ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσ-
 3 σῃ, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον⁴,
 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον⁵. ἔπινον
 γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ
 5 πέτρα⁶ ἦν ὁ Χριστός. ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν
 αὐτῶν εὐδόκησεν⁷ ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ
 6 ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ
 μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι

²⁵ + μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον LT. ²⁶ θεοῦ LT. ²⁷ Χριστοῦ LT.
²⁸ κερδάνω τοὺς LT. ²⁹ —ὡς T[L]. ³⁰ —τὰ LT.
³¹ πάντα LT. ³² συν T. ³³ ὑποπιάζω T. ³⁴ δουλαγαγῶ S.
¹ γὰρ LT. ² Μωϋσῆν LT. ³ ἐβαπτίσθησαν L.
⁴ πνευματικὸν ἔφαγον βρῶμα L.
⁵ πνευματικὸν ἔπιον πόμα LT.
⁶ πέτρα δὲ L (non marg.) T. ⁷ ἠυδόκησεν LT.

ἐπεθύμησαν. μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθὼς 7
 τινες αὐτῶν· ὡς⁸ γέγραπται, Ἐκάθισεν ὁ λαὸς
 φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν· μηδὲ 8
 πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ
 ἔπεσον⁹ ἐν¹⁰ μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς¹¹ χιλιάδες. μηδὲ 9
 ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν¹², καθὼς καί¹³ τινες αὐτῶν
 ἐπέειραν¹⁴, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφρων ἀπόλοντο. μηδὲ 10
 γογγύζετε, καθὼς καί¹⁵ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ
 ἀπόλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ†. ταῦτα δὲ πάντα¹⁶ 11
 τύποι¹⁷ συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νουθε-
 σίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν¹⁸.
 ὥστε ὁ δοκῶν ἐστάναι, βλεπέτω μὴ πέση. Πει- 12, 13
 ρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς
 δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἑάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ
 δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν
 ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς¹⁹ ὑπενεγκεῖν. Διόπερ, 14
 ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. ὡς 15
 φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. τὸ ποτήριον 16
 τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵ-
 ματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ²⁰; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν,
 οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν²¹; ὅτι 17
 εἷς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες
 ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν. βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ 18
 κατὰ σάρκα· οὐχὶ²² οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ
 τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶ; τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλον²³ 19
 τί ἐστὶν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτον²³ τί ἐστὶν; ἀλλ' ὅτι ἄ 20
 θύει τὰ ἔθνη²⁴, δαιμονίοις θύει²⁵, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω
 δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. οὐ δύ- 21
 νασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμο-
 νίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ
 τραπέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; 22

⁸ ὡσπερ LT. ⁹ ἔπεσαν LT. ¹⁰ — ἐν L. ¹¹ εἰκοσι τρεῖς
 LT. ¹² κύριον L. ¹³ — καὶ LT. ¹⁴ ἐξεπέειραν L marg.
¹⁵ — καὶ LT. † ὀλοθρευτοῦ LT. ¹⁶ — πάντα T[L]. ¹⁷ τυπι-
 κῶς L. ¹⁸ κατήντηκεν LT. ¹⁹ — ὑμᾶς LT. ²⁰ ἐστὶν τοῦ
 αἵματος τοῦ Χριστοῦ; T. ²¹ ἐστὶν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ; T.
²² οὐχ LT. ²³ εἰδωλον et εἰδωλόθυτον transponunt LT.
²⁴ θύουσιν (—τὰ ἔθνη) LT. ²⁵ θύουσιν (post θεῷ ponit L) LT.

23 μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἔσμεν; Πάντα μοι²⁶ ἕξεστιν,
 ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι²⁶ ἕξεστιν, ἀλλ'
 24 οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω,
 25 ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος²⁷. Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ
 πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν
 26 συνείδησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου²⁸ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα
 27 αὐτῆς. εἰ δέ²⁹ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ
 θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσ-
 28 θίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. εἰ
 δέ τις ὑμῖν εἶπη, “Τοῦτο εἰδωλόθυτόν³⁰ ἐστί.” μὴ
 ἐσθίετε, δι' ἐκείνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνεί-
 29 δησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς³¹.
 30 συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ
 ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ
 31 ἄλλης συνειδήσεως; εἰ δέ³² ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί
 βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν
 ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν
 32 Θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίους³³ καὶ
 33 Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· καθὼς καὶ γὰρ
 πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ συμφέ-
11 ρον³⁴, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι. μιμηταί
 μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.

2 ἘΠΑΙΝΩ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί¹, ὅτι πάντα μου
 μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις
 3 κατέχετε. θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς
 ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἐστί· κεφαλὴ δὲ γυναικός, ὁ
 4 ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ² Χριστοῦ, ὁ Θεός. πᾶς ἀνὴρ προσ-
 ευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, κατ-
 5 αισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. πᾶσα δὲ γυνὴ προσ-
 ευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κε-
 6 φαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς³. ἐν γὰρ
 6 ἐστί καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. εἰ γὰρ οὐ κατακα-

26 —μοι LT.

27 —ἕκαστος LT.

28 κυρίου γὰρ LT.

29 —δέ L.

30 ἱερόθυτον L (non marg.) T.

31 —τοῦ γὰρ

Κυρίου ad fin. vers. LT.

32 —δέ LT.

33 καὶ Ἰουδαίους

γίνεσθε LT.

34 σύμφορον LT.

1 —ἀδελφοί L.

2 +τοῦ T[L].

3 αὐτῆς L.

λύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. ἀνὴρ 7 μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ 8 ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναικα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· διὰ τοῦτο ὀφείλει 10 ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ 11 χωρὶς ἀνδρός⁵, ἐν Κυρίῳ· ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ 12 ἀνδρός, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον 13 ἐστὶ γυναικα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι; ἡ⁶ οὐδὲ αὐτὴ ἢ φύσις⁷ διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν 14 ἐὰν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστὶ· γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾶ, δόξα 15 αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ⁸. εἰ δὲ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύ- 16 την συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ⁹, ὅτι οὐκ εἰς τὸ 17 κρεῖττον¹⁰, ἀλλ'¹¹ εἰς τὸ ἥττον¹² συνέρχεσθε. πρῶτον 18 μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ¹³ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα¹⁴ οἱ δόκιμοι 19 φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. συνερχομένων οὖν ὑμῶν 20 ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐκ ἐστὶ Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ 21 φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πεινᾶ, ὅς δὲ μεθύει. μὴ γὰρ 22 οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἶπω¹⁵; ἐπαινέσω¹⁶ ὑμᾶς¹⁷ ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ 23

⁴ + ἡ LT. ⁵ γυνὴ χωρὶς ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός LT.
⁶ - ἡ LT. ⁷ ἡ φύσις αὐτῆ LT. ⁸ - αὐτῇ T. ⁹ παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν LT.
¹⁰ κρεῖσσον LT. ¹¹ ἀλλὰ T.
¹² ἡσσον LT. ¹³ - τῇ LT. ¹⁴ + καὶ T[L]. ¹⁵ εἶπω ὑμῖν LT.
¹⁶ ἐπαινῶ L (non marg.). ¹⁷ ; ἐν τούτῳ οὐκ BET.

τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰη-
 24 σοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἢ παρεδίδοτο¹⁸, ἔλαβεν ἄρτον, καὶ
 εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε, “Λάβετε, φάγετε¹⁹.
 τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον²⁰.
 25 τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.” Ὡσαύτως
 καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων, “Τοῦτο
 τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵ-
 ματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἂν²¹ πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν
 26 ἀνάμνησιν.” Ὅσάκις γὰρ ἂν²¹ ἐσθίητε τὸν ἄρτον
 τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο²² πίνητε, τὸν θάνα-
 τον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν²³ ἔλθῃ.
 27 Ὡστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον²⁴ ἢ²⁵ πίνη τὸ
 ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώ-
 28 ματος καὶ²⁶ αἵματος τοῦ Κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ
 ἄνθρωπος ἑαυτὸν²⁷, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω,
 29 καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
 πίνων ἀναξίως²⁸, κρίμα²⁹ ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ
 30 διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου³⁰. διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν
 πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.
 31 εἰ γὰρ³¹ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.
 32 κρινόμενοι δέ, ὑπὸ³² Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ
 33 σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. Ὡστε, ἀδελφοί μου,
 συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.
 34 εἰ δέ³³ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα²⁹
 συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπά, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι³⁴.
12 ΠΕΡΙ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω
 2 ὑμᾶς ἀγνοεῖν. οἴδατε ὅτι¹ ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἰδωλα
 3 τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι· διὸ γνωρίζω
 ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει ἀνά-
 θεμα Ἰησοῦν². καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριον
 4 Ἰησοῦν³, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ. διαιρέσεις δὲ

¹⁸ παρεδίδοτο LT.¹⁹ - Λάβετε, φάγετε LT.²⁰ - κλώμε-

νον LT.

²¹ εἰάν LT.²² - τοῦτο LT.²³ - ἂν LT.²⁴ - τοῦτον LT.²⁵ καὶ L marg.²⁶ + τοῦ LT.²⁷ ἑαυτὸν

ἄνθρωπος L marg. T.

²⁸ - ἀναξίως LT.²⁹ κρίμα SEL³⁰ - τοῦ Κυρίου LT.³¹ δὲ LT.³² + τοῦ T.³³ - δέ LT.³⁴ διατάξομαι L marg.¹ + ὅτε T[L].² Ἰησοῦς LT.³ Κύριος Ἰησοῦς LT.

χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις 5
 διακονιῶν εἰσί, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος· καὶ διαιρέσεις 6
 ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ⁴ αὐτὸς ἐστὶ⁵ Θεός, ὁ ἐνεργῶν
 τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος 7
 πρὸς τὸ συμφέρον. ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος 8
 δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ
 τὸ αὐτὸ πνεῦμα· ἐτέρῳ δὲ⁶ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύ- 9
 ματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ⁷
 πνεύματι· ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ⁸ 10
 προφητεία, ἄλλῳ δὲ⁸ διακρίσεις πνευμάτων, ἐτέρῳ
 δὲ³ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἐρμηνεία⁹ γλωσσῶν·
 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 11
 διαιροῦν ἰδία ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστὶ, καὶ μέλη ἔχει 12
 πολλά¹⁰, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἐνός¹¹,
 πολλὰ ὄντα, ἐν ἐστὶ σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός.
 καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα 13
 ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δού-
 λοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες εἰς¹² ἐν πνεῦμα ἐπο-
 τίσθημεν. Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος, 14
 ἀλλὰ πολλά. ἐὰν εἴπη ὁ πούς, “Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεῖρ, 15
 οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος.” οὐ παρά τοῦτο οὐκ ἐστὶν
 ἐκ τοῦ σώματος¹³; καὶ ἐὰν εἴπη τὸ οὖς, “Ὅτι οὐκ 16
 εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος.” οὐ παρά
 τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος¹³; εἰ ὅλον τὸ σῶμα 17
 ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὀσ-
 φρησις; νυνὶ¹⁴ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκαστον 18
 αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. εἰ δὲ ἦν τὰ¹⁵ 19
 πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; νῦν δὲ πολλά μὲν¹⁶ 20
 μέλη, ἐν δὲ σῶμα. οὐ δύναται δὲ¹⁷ ¹⁸ ὀφθαλμὸς εἰ- 21
 πειν τῇ χειρί, “Χρείαν σου οὐκ ἔχω.” ἢ πάλιν ἡ
 κεφαλὴ τοῖς ποσὶ, “Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.” ἀλλὰ 22

4 καὶ ὁ T.

5 - ἐστὶ LT.

6 [δὲ] L.

7 ἐνὶ LT.

8 - δὲ L.

9 διερμηνεία L (non marg.).

10 πολλά ἔχει L.

11 - τοῦ ἐνός LT.

12 - εἰς LT.

13 . LT.

14 νῦν L.

15 [τὰ] L.

16 [μὲν] L.

17 [δὲ] L.

18 + ὁ LT.

πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθε-
 23 νέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι· καὶ ἃ δοκοῦμεν
 ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισ-
 σοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐ-
 24 σχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει· τὰ δὲ εὐσχήμονα
 ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. ἀλλ' ¹⁹ ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ
 25 σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι ²⁰ περισσοτέραν δούς τιμὴν, ἵνα
 μὴ ἦ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ
 26 ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη· καὶ εἴτε ²¹ πάσχει ἐν
 μέλος, ²² συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται
 27 ἐν μέλος, ²² συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. ὑμεῖς δὲ ἐστε
 σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους.

28 Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον
 ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκά-
 λους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα ²³ χαρίσματα ἰαμάτων,
 29 ἀντιλήψεις ²⁴, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. μὴ πάντες
 ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδά-
 30 σκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα
 ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι;
 31 μὴ πάντες διερμηνεύουσι; Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσ-
 ματα τὰ κρείττονα ²⁵. καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν
 ὑμῖν δείκνυμι.

13 ἘΑΝ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ
 τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς
 2 ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον¹. καὶ ἐὰν² ἔχω προφη-
 τεῖαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν
 γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη
 3 μεθιστάνειν³, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν⁴ εἰμι. καὶ ἐὰν⁵
 ψωμίσω⁶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν⁵ παραδῶ
 τὸ σῶμά μου ἵνα καυθῆσωμαι⁷, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω,
 4 οὐδὲν ὠφελούμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρησ-
 τεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη⁸ οὐ περπε-

¹⁹ ἀλλὰ LT.²⁰ ὑστερουμένω L.²¹ εἴ τι L (non

marg.).

²² συν T.²³ ἔπειτα LT.²⁴ ἀντιλήψεις

LT.

²⁵ μείζονα LT.¹ ἀλαλάζων L marg.² κἂν L.³ μεθιστάναι L.⁴ οὐδέν BE.⁵ κἂν L.⁶ ψωμίζω BE.⁷ καυθίσομαι T.⁸ [ἡ ἀγαπή] L.

ρεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ 5
 ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογιζεται τὸ κακόν, οὐδὲ
 χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, ὁσυχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ,
 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα 7
 ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει¹⁰. εἴτε δὲ 8
 προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύ-
 σονται· εἴτε γνώσεις, καταργηθήσεται¹¹. ἐκ μέρους 9
 γὰρ¹² γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν 10
 δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε¹³ τὸ ἐκ μέρους καταργηθή-
 σεται. ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος 11
 ἐφρόνου, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην¹⁴. ὅτε δὲ¹⁵ γέγονα
 ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. βλέπομεν γὰρ 12
 ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον
 πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ
 ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. νυνὶ δὲ μένει 13
 πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τού-
 των ἡ ἀγάπη.

ΔΙΩΚΕΤΕ τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευ- 14
 ματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. ὁ γὰρ λαλῶν 2
 γλώσση, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ¹ Θεῷ· οὐ-
 δεῖς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· ὁ δὲ 3
 προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παρά-
 κλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλώσση, ἑαυτὸν 4
 οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.
 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ 5
 ἵνα προφητεύητε· μείζων γὰρ² ὁ προφητεύων ἢ ὁ
 λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ
 ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. Νυνὶ³ δέ, ἀδελφοί, ἐὰν 6
 ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφε-
 λήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν
 γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ; Ὅμως τὰ 7
 ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλός, εἴτε κιθάρα, ἐὰν
 διαστολὴν τοῖς φθόγγοις⁴ μὴ δῶ⁵, πῶς γνωσθήσεται

⁹ συν T. ¹⁰ πίπτει L. ¹¹ γνώσεις, καταργηθήσονται L marg.
¹² δὲ T. ¹³ — τότε LT. ¹⁴ ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνου ὡς
 νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος LT. ¹⁵ — δὲ LT. ¹ — τῷ LT.
² δὲ LT. ³ νῦν L. ⁴ τοῦ φθόγγου L (non marg.). ⁵ διδῶ T.

8 τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; καὶ γὰρ εἰς
 ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῶ, τίς παρὰσκευάζεται εἰς
 9 πόλεμον; οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης εἰς μὴ
 εὖσημον λόγον δώτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλού-
 10 μενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. Τοσαῦτα,
 εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐστιν⁶ ἐν κόσμῳ καὶ οὐδὲν
 11 αὐτῶν⁷ ἄφωνον· εἰς οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς
 φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν,
 12 ἐν ἐμοὶ βάρβαρος· οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ
 ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας
 13 ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. Διόπερ⁸ ὁ λαλῶν γλώσση,
 14 προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύη. εἰς γὰρ⁹ προσεύχωμαι
 γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου
 15 ἄκαρπός ἐστι. τί οὖν ἐστι; προσεύξομαι¹⁰ τῷ πνεύ-
 ματι, προσεύξομαι¹⁰ δὲ καὶ τῷ νοί· ψαλῶ τῷ πνεύ-
 16 ματι, ψαλῶ δὲ¹¹ καὶ τῷ¹² νοί. ἐπεὶ εἰς εὐλογίης¹³
 τῷ¹⁴ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ιδιώτου
 πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί
 17 λέγεις οὐκ οἶδε; σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς,
 18 ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ
 19 μου¹⁵, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν¹⁶. ἀλλ'¹⁷
 ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός¹⁸ μου
 λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λό-
 20 γους ἐν γλώσση. Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς
 φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ
 21 τέλειοι γίνεσθε. ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, “Ὅτι ἐν
 ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις¹⁹, λαλήσω τῷ
 λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει
 22 Κύριος.” Ὡστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ
 τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφη-
 23 τεία, οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. εἰς
 οὖν συνέλθη²⁰ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ πάντες

⁶ εἰσὶν LT.⁷ — αὐτῶν LT.⁸ διὸ L.⁹ [γὰρ] L.¹⁰ προσεύξομαι L marg.¹¹ — δὲ L.¹² — τῷ E.¹³ εὐλογίης L.¹⁴ — τῷ LT.¹⁵ — μου LT.¹⁶ γλώσση

λαλῶ LT.

¹⁷ ἀλλὰ LT.¹⁸ τῷ νοί L.¹⁹ ἑτέρων L.²⁰ ἔλθη L (non marg.).

γλώσσαις λαλώσιν²¹, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιώται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; ἐὰν δὲ πάντες προφη- 24
τεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγ-
χεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, καὶ 25
οὕτω²² τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται·
καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ Θεῷ,
ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ Θεὸς ὄντως²³ ἐν ὑμῖν ἐστι.

Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος 26
ὑμῶν²⁴ ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλώσσαν ἔχει,
ἀποκάλυψιν ἔχει²⁵, ἐρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκο-
δομὴν γενέσθω²⁶. Εἴτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο 27
ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνά μέρος†, καὶ εἰς διερμη-
νεύτω. ἐὰν δὲ μὴ ἢ διερμηνευτῆς²⁷, σιγάτω ἐν ἐκ- 28
κλησίᾳ· ἐαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ. Προφήται 29
δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέ-
τωσαν· ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθημένω, ὁ 30
πρῶτος σιγάτω. δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προ- 31
φητεύειν, ἵνα πάντες μαθάνωσι, καὶ πάντες παρα-
καλῶνται· καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑπο- 32
τάσσεται· οὐ γάρ ἐστίν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλ' 28 33
εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.
Αἱ γυναῖκες ὑμῶν²⁹ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· 34
οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται³⁰ αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' 31 ὑποτάσ-
σεσθαι³², καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν 35
θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γάρ ἐστι γυναῖξιν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν³³. Ἡ 36
ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς
μόνους κατήντησεν; εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ 37
πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἂν γράφω ὑμῖν, ὅτι τοῦ³⁴
Κυρίου εἰσὶν³⁵ ἐντολαί³⁶. εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖτω³⁷. 38
Ἦστε, ἀδελφοί³⁸, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ 39

²¹ λαλώσιν γλώσσαις πάντες T, αὐτὰ πάντες λαλώσιν γλώσσαις L.

²² — καὶ οὕτω LT.

²³ ὄντως ὁ θεὸς LT.

²⁴ — ὑμῶν L.

²⁵ ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει LT.

²⁶ γενέσθω LT.

† ἀναμέρος S.

²⁷ ἐρμηνευτῆς L.

²⁸ ἀλλὰ LT.

²⁹ — ὑμῶν L.

³⁰ ἐπιτρέπεται L.

³¹ ἀλλὰ LT.

³² ὑποτασσεσθῶσαν L.

³³ γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ LT.

³⁴ — τοῦ LT.

³⁵ ἐστὶν LT.

³⁶ ἐντολή L, αὐτὰ — ἐντολαί T.

³⁷ ἀγνοεῖται L.

³⁸ + [μου] L.

40 λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε³⁹. πάντα⁴⁰ εὐσχημόνως
καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

15 ΓΝΩΡΙΖΩ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ
εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ
2 ἔστηκατε, δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελι-
σάμην¹ ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῆ² ἐπιστεύ-
3 σατε. Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέ-
λαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν
4 ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι
5 ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ³, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ
6 ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα. ἔπειτα ὤφθη
ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ
πλείους⁴ μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ⁵ ἐκοιμήθη-
7 σαν. ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα⁶ τοῖς ἀποστόλοις
8 πᾶσιν. ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερὶ τῷ ἐκτρώματι,
9 ὤφθη καμοί. ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀπο-
στόλων, ὃς οὐκ εἰμι ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος,
10 διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. χάριτι δὲ
Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ
κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων
ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δέ, ἀλλ'⁷ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ⁸
11 σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγώ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσο-
12 μεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσ-
σεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν⁹ ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν
13 ὑμῖν¹⁰, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνά-
στασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·
14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα¹¹ τὸ κήρυγμα
15 ἡμῶν, κενὴ δὲ¹² καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. εὐρισκόμεθα δὲ
καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν
κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγει-
16 ρεν, εἶπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· εἰ γὰρ νεκροὶ
17 οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χρισ-

³⁹ μὴ κωλύετε ἐν ([ἐν] L) γλώσσαις LT.

⁴⁰ +δὲ LT.

¹ εὐηγγελισάμην L, *forsan errore*.

² εἰκῆ EL.

³ ἡμέρα τῇ

τρίτῃ LT.

⁴ πλείονες LT.

⁵ -καὶ L.

⁶ ἔπειτα L *marg.* T.

⁷ ἀλλὰ LT.

⁸ -ἡ L.

⁹ ἐκ νεκρῶν ὅτι T.

¹⁰ ἐν ὑμῖν

τινὲς LT.

¹¹ +καὶ T[L].

¹² -δὲ L.

τὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν¹³. ἔτι
 ἐστὲ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν· ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέν- 18
 τες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ 19
 ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ¹⁴ μόνον, ἐλεεινότεροι πάν-
 των ἀνθρώπων ἐσμὲν. Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται 20
 ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο¹⁵.
 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ¹⁶ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώ- 21
 που ἀνάστασις νεκρῶν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ 22
 πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ
 πάντες ζωοποιηθήσονται. ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ 23
 τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ¹⁷ Χριστοῦ ἐν
 τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῶ¹⁸ 24
 τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ
 πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν· δεῖ 25
 γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις¹⁹ οὗ ἂν²⁰ θῆ πάντας
 τοὺς ἐχθροὺς²¹ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος 26
 ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 'Πάντα' γὰρ 'ὑπέ- 27
 ταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ·' ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι²²
 'πάντα ὑποτέτακται,' δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαν-
 τος αὐτῷ τὰ πάντα· ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ 28
 πάντα, τότε καὶ²³ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ
 ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ²⁴ πάντα
 ἐν πᾶσιν†. Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι 29
 ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται;
 τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν²⁵; τί καὶ ἡμεῖς 30
 κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, 31
 νῆ τὴν ἡμετέραν²⁶ καύχησιν²⁷, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριο- 32
 μάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ
 ἐγείρονται; φάγωμεν καὶ πίνωμεν, αὔριον γὰρ ἀπο-
 θνήσκομεν. μὴ πλανᾶσθε· 'φθείρουσιν ἡθῆ χρήσθ'²⁸ 33

13 + [ἐστίν] L. 14 ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν LT. 15 - ἐγένετο LT.
 16 - ὁ L. 17 + τοῦ BLΓ. 18 παραδιδόι LT (at παραδιδῶ L marg.).
 19 ἄχρι T. 20 - ἂν LT. 21 + [αὐτοῦ] L. 22 [ὅτι] L. 23 [καὶ] L. 24 - τὰ L.
 † πᾶσι SE. 25 αὐτῶν LT. 26 ὑμετέραν ELΓ. 27 + ἀδελφοί LT. 28 χρῆσθὰ T.

34 ὁμιλίας κακαί· ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω²⁹.

35 Ἄλλ³⁰ ἐρεῖ τις, “ Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποῖω
36 δὲ σώματι ἔρχονται;” ἄφρον³¹, σὺ ὁ σπείρεις, οὐ
37 ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ
σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκ-
38 κον, εἰ τύχοι, σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ Θεὸς
αὐτῷ δίδωσι³² σῶμα καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἐκάστῳ τῶν
39 σπερμάτων τὸ³³ ἴδιον σῶμα. οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ
σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν σὰρξ³⁴ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ
σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ³⁵ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν³⁶.

40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ³⁷
ἑτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἢ τῶν
41 ἐπιγείων. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης,
καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέ-
42 ρει ἐν δόξῃ. οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν.
43 σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπεί-
ρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν
44 ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα
ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν.³⁸ ἔστι σῶμα
45 ψυχικόν, καὶ ἔστι³⁹ σῶμα⁴⁰ πνευματικόν. οὕτω καὶ
γέγραπται, “ Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος⁴¹ Ἀδὰμ εἰς
ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωο-
46 ποιούν. ἀλλ’ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ
47 ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ὁ πρῶτος ἄνθρω-
πος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος⁴²
48 ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί·
καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέ-
σομεν⁴³ καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασι-

²⁹ λαλῶ L (non marg.) T.

³⁰ ἀλλὰ T.

³¹ ἄφρων LT.

³² δίδωσιν αὐτῷ LT.

³³ —τὸ L.

³⁴ —σὰρξ LT.

³⁵ +σὰρξ T[L].

³⁶ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων LT.

³⁷ ἀλλὰ LT.

³⁸ +εἰ LT.

³⁹ ἔστιν καὶ LT.

⁴⁰ —σῶμα LT.

⁴¹ [ἄνθρω-

πος] L.

⁴² —ὁ Κύριος LT.

⁴³ φορέσωμεν L.

λείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ
 τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ⁴⁴. ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν 51
 λέγω· Πάντες μὲν⁴⁵ οὐ κοιμηθησόμεθα⁴⁶. πάντες δὲ
 ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ⁴⁷ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ 52
 ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερ-
 θήσονται⁴⁸ ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ 53
 γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ
 τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ 54
 φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν
 τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος
 ὁ γεγραμμένος, ‘Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος.’
 ‘Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον⁴⁹; ποῦ σου, ἄδη⁵⁰, τὸ 55
 νίκος⁴⁹;’ Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ 56
 δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος· τῷ δὲ Θεῷ χάρις 57
 τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ. Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι 58
 γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ
 τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ
 ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὡσ- **16**
 περ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω
 καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. κατὰ μίαν σαββάτων¹ ἕκαστος 2
 ὑμῶν παρ’ ἐαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶ-
 ται· ἵνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται.
 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἂν² δοκιμάσητε δι’ ἐπι- 3
 στολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν
 εἰς Ἱερουσαλήμ· ἂν δὲ ἡ ἄξιον³ τοῦ καμῆ πορεύ- 4
 εσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς 5
 ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ
 διέρχομαι· πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ 6
 παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὐ ἂν
 πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· 7
 ἐλπίζω δὲ⁴ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἂν ὁ

⁴⁴ κληρονομήσει L. ⁴⁵ — μὲν T[L]. ⁴⁶ κοιμηθησόμεθα, οὐ L.
⁴⁷ ῥοπή L marg. ⁴⁸ ἀναστήσονται L. ⁴⁹ κέντρον et
νίκος transfert L (non marg.). ⁵⁰ θάνατε LT. ¹ σαββάτου LT.
² ἂν L. ³ ἄξιον ἢ L. ⁴ γὰρ LT.

8 Κύριος ἐπιτρέπη⁵. ἐπιμενω δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς
9 Πεντηκοστῆς· θύρα γάρ μοι ἀνέωγε μεγάλη καὶ
ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γέ-
νηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται† ὡς
11 καὶ ἐγώ⁶. μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε
δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με⁷. ἐκδέχομαι γὰρ
12 αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ
ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς
ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα
13 ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. Γρηγο-
ρεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, ⁸κραταιοῦ-
14 σθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν
Στεφανᾶ. ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς
16 διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς
ὑποτάσσησθε τοῖς τοιοῦτοις, καὶ παντὶ τῷ συνερ-
17 γοῦντι καὶ κοπιῶντι. Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ
Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου⁹ καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ
18 ὑμῶν¹⁰ ὑστέρημα οὗτοι¹¹ ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπαυσαν
γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν
19 τοὺς τοιοῦτους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς
Ἀσίας· ἀσπάζονται¹² ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας
καὶ Πρίσκιλλα¹³, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ·
20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21, 22 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· εἴ τις οὐ φιλεῖ
τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν¹⁴, ἦτω ἀνάθεμα. μαρὰν
23 ἀθά. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁵ μεθ' ὑμῶν. ἡ
ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν¹⁶.

Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων
διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φουρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ,
καὶ Τιμοθέου. ¹⁷

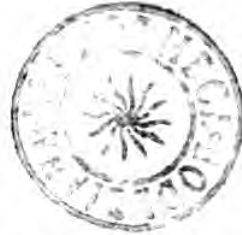
⁵ ἐπιτρέψη LT. † ἐγάζεται S *errore*. ⁶ καγώ LT. ⁷ ἐμέ L.
⁸ + [καὶ] L. ⁹ Φορτουνάτου LT. ¹⁰ ὑμέτερον LT. ¹¹ αὐτοὶ LT.
¹² ἀσπάζεται L *marg.* T. ¹³ Πρίσκα T. ¹⁴ - Ἰησοῦν Χριστόν LT.
¹⁵ - Χριστοῦ T. ¹⁶ - ἀμήν T[L]. ¹⁷ + Ἐν στίχοις ω̄ S, *deest subscriptio in* LT.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.



ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ², διὰ θελή- 1
ματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι
τοῖς οὔσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη²
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν³
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς
πάσης παρακλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ⁴
τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν
τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς
παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· ὅτι καθὼς πε-⁵
ρισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω
διὰ³ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.
εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ⁶
σωτηρίας, τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν
παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· εἴτε παρακαλού-
μεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ
ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν⁴· εἰδότες ὅτι ὡσπερ⁵
κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρα-
κλήσεως. Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,⁸
ὑπὲρ⁶ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν⁷ ἐν τῇ
Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύνάμιν⁸,
ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· ἀλλὰ⁹ αὐτοὶ⁹
ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα
μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ

¹ Sic BE: at Ἡ πρὸς τοὺς Κορινθίους δευτέρα S, Πρὸς Κορινθίους B arid LT. ² Χριστοῦ Ἰησοῦ T. ³ + τοῦ LT. ⁴ καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, LT. ⁵ ὡς LT. ⁶ περὶ L. ⁷ - ἡμῖν L. ⁸ ὑπὲρ δύνάμιν ἐβαρήθημεν L. ⁹ ἄλλ' L.

10 τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο¹⁰ ἡμᾶς καὶ ῥύεται¹¹, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι¹²
 11 καὶ ἔτι¹³ ῥύσεται, συννυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν¹⁴.
 12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστί, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότητι¹⁵ καὶ εἰλικρινείᾳ¹⁶ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ
 13 πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ'¹⁷ ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι
 14 καὶ¹⁸ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου¹⁹ Ἰησοῦ.
 15 Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον²⁰, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε· καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν²¹ εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλευόμενος²², μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναί, 18 καὶ τὸ οὐ οὐ; πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο²³ ναὶ καὶ οὐ· ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ²⁴ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς²⁵ ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο 20 ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ²⁶ τὸ 21 ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός· 22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δούς τὸν ἀραβῶνα²⁷ τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

¹⁰ ἐρύσατο T.¹¹ [καὶ ῥύσεται] L.¹² [ὅτι] L, non marg.¹³ — ἐτι L marg.¹⁴ ὑμῶν T.¹⁵ ἀγιότητι L.¹⁶ + τοῦ LT.¹⁷ [ἀλλ'] L.¹⁸ — καὶ L.¹⁹ + [ἡμῶν] L.²⁰ πρότερον

πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν L, πρότερον ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς T.

²¹ ἀπελθεῖν

L (non marg.).

²² βουλόμενος L.²³ ἐστιν LT.²⁴ τοῦ

θεοῦ γὰρ LT.

²⁵ Χριστὸς Ἰησοῦς T.²⁶ διὸ καὶ δι'

αὐτοῦ L.

²⁷ ἀραβῶνα L.

Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν 23
 ἔμην ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς
 Κόρινθον· οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, 24
 ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ γὰρ πίστει
 ἐστήκατε. ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν 2
 ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς¹. εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, 2
 καὶ τίς ἐστίν² ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος
 ἐξ ἐμοῦ; καὶ ἔγραψα ὑμῖν³ τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν 3
 λύπην ἔχω⁴ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν· πεποιοθῶς ἐπὶ
 πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν.
 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα 4
 ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ
 τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς
 ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ'⁵ 5
 ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ⁶ πάντας ὑμᾶς. ἱκανὸν 6
 τῷ τοιούτῳ ἢ ἐπιτιμία αὐτῆ ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων·
 ὥστε τὸναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ πα- 7
 ρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ
 ὁ τοιοῦτος. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν 8
 ἀγάπην. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν 9
 δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ᾧ δέ τι 10
 χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ⁷. καὶ γὰρ ἐγὼ εἶ τι κεχάρισμαι,
 ᾧ κεχάρισμαι⁸, δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα 11
 μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ
 τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα⁹ εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ 12
 Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν Κυρίῳ, οὐκ 13
 ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὐρεῖν με
 Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς,
 ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάν- 14
 τοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν
 ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν

¹ ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν L, ἐν λύπῃ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς T.
² — ἐστίν LT. ³ — ὑμῖν LT. ⁴ σχῶ T. ⁵ ἀλλὰ LT.
⁶ , T (sic L). ⁷ καγὼ LT. ⁸ ὁ κεχάρισμαι, εἶ τι κεχάρισμαι LT.
⁹ Τρωάδα LT.

15 παντὶ τόπῳ. ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν
 16 τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· οἷς μὲν,
 ὁσμῇ¹⁰ θανάτου εἰς θάνατον· οἷς δέ, ὁσμῇ¹⁰ ζωῆς
 17 εἰς ζωὴν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός; οὐ γὰρ ἐσμὲν
 ὡς οἱ πολλοί, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
 ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, κατενώπιον
 3 τοῦ¹¹ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν. Ἀρχόμεθα πάλιν
 ἑαυτοὺς συνιστάνειν¹; εἰ² μὴ χρήσομεν, ὡς³ τινες,
 συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συ-
 2 στατικῶν⁴; ἢ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἔγγεγραμ-
 μένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγι-
 3 νωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· φανερούμενοι
 ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν,
 ἔγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶν-
 4 τος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ'⁶ ἐν πλαξὶ καρδίας⁷
 5 σαρκίναίς. Πεποιθήσιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ
 5 Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· οὐχ ὅτι ἰκανοί ἐσμὲν ἀφ'
 ἑαυτῶν λογίσασθαι τι⁸, ὡς ἐξ ἑαυτῶν⁹, ἀλλ' ἢ ἰκανό-
 6 τῆς ἡμῶν· ἐκ τοῦ Θεοῦ· ὃς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακό-
 νους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύμα-
 7 τος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει¹⁰, τὸ δὲ πνεῦμα
 8 ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμα-
 σιν¹¹, ἐντετυπωμένη ἐν¹² λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ,
 ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς
 τὸ πρόσωπον Μωσέως¹³, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου
 8 αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην· πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἢ δια-
 9 κονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; εἰ γὰρ ἡ διακο-
 νία¹⁴ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισ-
 10 στεύει ἢ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν¹⁵ δόξῃ. καὶ γὰρ
 οὐδὲ¹⁶ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέ-
 11 ρει, ἔνεκεν¹⁷ τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. εἰ γὰρ τὸ

¹⁰ + ἐκ LT.

² ἢ LT.

⁶ ἀλλὰ E.

ἀφ' ἑαυτῶν LT.

ἀποκτείνει T.

¹³ Μωυσέως LT.

¹⁶ οὐ LT.

¹¹ κατέναντι (-τοῦ) L.

³ + [πέρ] L.

⁷ καρδίαις L.

⁹ αὐτῶν LT.

¹¹ γράμματι L text.

¹⁴ τῇ διακονίᾳ L (non marg.).

¹⁷ εἵνεκεν L (non marg.) T.

¹ συνιστᾶν L.

⁵ ἐν T.

⁸ λογίζεσθαι (λογίσασθαι) τι

¹⁰ ἀποκτείνει L forsan errore,

¹² - ἐν LT.

¹⁵ - ἐν L.

καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ. Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ¹² παρρησίᾳ χρώμεθα· καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς¹⁸ ἐτίθει¹³ κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ¹⁹, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου· ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι¹⁴ γὰρ τῆς σήμερον²⁰ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι²¹ ἐν Χριστῷ καταργεῖται· ἀλλ' ἕως σήμερον¹⁵, ἡνίκα ἀναγινώσκειται²² Μωσῆς¹⁸, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κείται· ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ¹⁶ πρὸς Κύριον, περαιοῖται τὸ κάλυμμα. Ὁ δὲ Κύριος¹⁷ τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ²³ ἐλευθερία. ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ¹⁸ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος. Διὰ τοῦτο ἔχον-⁴τες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν¹, ἀλλ'² ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες³ ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκα-³λυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον· ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου⁴ ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι⁴ αὐτοῖς⁵ τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. οὐ⁵ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν⁶ Κύριον· ἑαυτοὺς δέ, δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν⁷. ὅτι⁶ ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι⁸, ὅς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς

¹⁸ Μωσῆς LT. ¹⁹ αὐτοῦ LT. ²⁰ + ἡμέρας LT. ²¹ ὅτι BLT.
²² ἂν ἀναγινώσκηται L. ²³ — ἐκεῖ LT. ¹ ἐγκακοῦμεν LT.
² ἀλλὰ LT. ³ συνιστάντες LT. ⁴ καταυγάσαι L marg.
⁵ — αὐτοῖς LT. ⁶ Ἰησοῦν χριστὸν L. ⁷ Ἰησοῦ L marg.
⁸ λάμψει L (non marg.).

γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ⁹ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ¹⁰
Χριστοῦ.

7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὄστρακίνοις
σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ Θεοῦ,
8 καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στε-
νοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι·
9 διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλ-
10 λόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· πάντοτε τὴν νέκρω-
σιν τοῦ Κυρίου¹¹ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες,
ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανε-
11 ρωθῆ. αἰεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παρα-
διδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
12 φανερωθῆ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. Ὡστε ὁ μὲν¹²
13 θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν· ἔχον-
τες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γε-
γραμμένον, 'Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα,' καὶ ἡμεῖς
14 πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν· εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας
τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ¹³ Ἰησοῦ ἐγερεῖ,
15 καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς,
ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα, διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐ-
16 χαριστίαν περισσέυσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Διὸ
οὐκ ἐκκακοῦμεν¹⁴. ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν¹⁵ ἀνακαινοῦται ἡμέρα
17 καὶ ἡμέρα. τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως
ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος
18 δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ
βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλε-
πόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.
5 οἶδαμεν γάρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ
σκήνους καταλυθῆ, οἰκοδομῆν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν
2 ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν
τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρα-
3 νοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· εἰ γέ¹ καὶ ἐνδυσά-
4 μενοι², οὐ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν

⁹ αὐτοῦ L.
¹² - μὲν LT.
ἡμῶν L.

¹⁰ - Ἰησοῦ LT.
¹³ σὺν LT.
¹ περ L.

¹⁴ ἐγκακοῦμεν LT.

¹¹ - Κυρίου LT.
¹⁵ ἔσω

² ἐκδυσάμενοι T.

τῷ σκῆνει στενάζομεν βαρούμενοι· ἐπειδὴ³ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῆ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς 5 εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεός, ὁ καὶ⁴ δούς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες 6 ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου· διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ 7 εἶδους· θαρροῦμεν δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδη- 8 μῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον.

Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε 9 ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ πάντας 10 ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ⁵ τοῦ σώματος, πρὸς ᾧ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν⁶. εἰ- 11 δότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, Θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερώσθαι. οὐ γὰρ⁷ πάλιν 12 ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν⁸, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ⁹ καρδίᾳ. εἴτε γὰρ 13 ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. Ἡ γὰρ 14 ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, 15 ὅτι εἰ¹⁰ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα 16 οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ¹¹ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι¹² γινώσκομεν. ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα 17 παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα¹³. Τὰ δὲ 18 πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ¹⁴ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν

³ ἐφ' ᾧ BELT.⁴ — καὶ L.⁵ ἴδια L marg.⁶ φαῦλον T.⁷ — γὰρ L.⁸ ὑμῶν L marg.⁹ μὴ ἐν L.¹⁰ — εἰ L.¹¹ — δὲ L.¹² οὐκέτι LT.¹³ — τὰ πάντα L.¹⁴ — Ἰησοῦ LT.

19 τῆς καταλλαγῆς· ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσειν ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος¹⁵ ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ· τὸν γὰρ¹⁶ μὴ γνόνα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα 6 ἡμεῖς γινώμεθα¹⁷ δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ. συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· λέγει γάρ, 'Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι.' ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα 3 σωτηρίας· μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, 4 ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία· ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες¹ ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, 5 ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν 6 ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν 7 ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν 8 καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς· ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι· ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς 10 πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφεγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ 12 καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνη καὶ ἀνομία; τίς

¹⁵ θήμενος E.¹ συνιστάντες LT.¹⁶ — γὰρ LT.¹⁷ γενώμεθα LT.

δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις 15
 Χριστῷ³ πρὸς Βελίαρ⁴; ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπί-
 στου; τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; 16
 ὑμεῖς⁵ γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε⁶ ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ
 Θεός, “Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἑμπεριπατήσω⁷
 καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι⁸ λαός.
 διὸ ἐξέλθετε⁹ ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει 17
 Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε. καὶ γὰρ εἰσδέξ-
 ομαι ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς 18
 ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος
 παντοκράτωρ.” Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας,⁷
 ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσ-
 μοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην
 ἐν φόβῳ Θεοῦ.

Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφ- 2
 θείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. οὐ πρὸς κατά- 3
 κρισιν¹ λέγω· προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις
 ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ ²συζῆν. πολλή 4
 μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ
 ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύο-
 μαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. Καὶ γὰρ 5
 ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν
 ἀνεσιν³ ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ’ ἐν παντὶ θλιβόμενοι·
 ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ἀλλ’ ὁ παρακαλῶν 6
 τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεός ἐν τῇ
 παρουσίᾳ Τίτου· οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 7
 ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἢ παρεκλήθη ἐφ’ ὑμῖν,
 ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν
 ὄδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μάλ-
 λον χαρῆναι. “Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπι- 8
 στολῇ, οὐ μεταμελομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω
 γὰρ⁴ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπη-

² ἢ τίς LT.
 (non marg.).

⁸ μου L.

² συν LT.

⁴ [γὰρ] L.

³ Χριστοῦ LT.

⁶ ἐσμὲν L (non marg.).

⁹ ἐξέλθατε LT.

¹ πρὸς κατάκρισιν οὐ L.

³ ἔσχεν ἀνεσιν L text., ἀνεσιν ἔσχηκεν marg.

⁴ Βελίαλ BEL.

⁵ ἡμεῖς L

⁷ ἐν T.

9 σεν ὑμᾶς· νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι
 ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν,
 10 ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν
 λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατερ-
 γάζεται⁵. ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργά-
 11 ζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν λυπη-
 θῆναι ὑμᾶς⁶, πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν,
 ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον,
 ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ὃ⁸ ἐκδίκησιν; ἐν
 παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἀγνοῦς εἶναι ἐν⁹ τῷ πράγ-
 12 ματι. ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν¹⁰ τοῦ
 ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνεκεν¹⁰ τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ'
 εἵνεκεν¹⁰ τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν¹¹ τὴν
 13 ὑπὲρ ἡμῶν¹² πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ
 τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ¹³ τῇ παρακλήσει ὑμῶν¹⁴.
 περισσοτέρως δὲ¹⁵ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ
 Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάν-
 14 των ὑμῶν· ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι,
 οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλή-
 σαμεν ὑμῖν¹⁶, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν¹⁷ ἡ ἐπὶ
 15 Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη· καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ
 περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμιμνησκομένου τὴν
 πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου
 16 ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρω¹⁸ ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν
 ὑμῖν.

8 ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ
 Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακε-
 2 δονίας· ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεΐα
 τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν
 ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον¹ τῆς ἀπλότητος αὐτῶν·
 3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ² δύναμιν αὐθαί-
 4 ρετοι, μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν,

⁵ ἐργάζεται LT. ⁶ - ὑμᾶς L. ⁷ + [ἐν] L. ⁸ ἀλλὰ LT.
⁹ - ἐν T[L]. ¹⁰ εἵνεκεν LT. ¹¹ ἡμῶν BEL marg.
¹² ὑμῶν BE. ¹³ + δὲ LT. ¹⁴ ἡμῶν LT. ¹⁵ - δὲ LT.
¹⁶ πάντοτε ὑμῖν ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν L marg. ¹⁷ ὑμῶν L.
¹⁸ + οὖν BE. ¹ τὸ πλοῦτος LT. ² παρὰ LT.

τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς
 τοὺς ἁγίους δέξασθαι ἡμᾶς³. καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσα- 5
 μεν, ἀλλ'⁴ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ
 ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ· εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς 6
 Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ
 εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. Ἄλλ' ὥσπερ ἐν 7
 παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει,
 καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ,
 ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε· οὐ κατ' 8
 ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς, καὶ
 τὸ τῆς ὑμετέρας⁵ ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· γινώσ- 9
 κετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν, ἵνα
 ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. καὶ γνώμην 10
 ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες
 οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρ-
 ξασθε ἀπὸ πέρυσι· νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτε- 11
 λέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω
 καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ γὰρ ἡ προθυμία 12
 πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχη τις⁶, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ
 οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ⁷ θλί- 13
 ψις⁸. ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν
 περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ 14
 ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα·
 ὅπως γένηται ἰσότης, καθὼς γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, 15
 οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε.

Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ δίδοντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν 16
 ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου· ὅτι τὴν μὲν παρά- 17
 κλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαί-
 ρητος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' 18
 αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
 διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ 19
 χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν,
 σὺν⁹ τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν,

³ — δέξασθαι ἡμᾶς LT.

⁶ — τις LT.

⁴ ἀλλὰ T.

⁷ — δὲ L.

⁸ θλίψις L.

⁵ ἡμετέρας E.

⁹ ἐν LT.

πρὸς τὴν αὐτοῦ¹⁰ τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ προθυμίαν
 20 ὑμῶν¹¹. στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται
 ἐν τῇ ἀδρότητι† ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν·
 21 προνοούμενοι^{12 13} καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ
 22 καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς
 τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς
 πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιό-
 τερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ
 23 Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε
 ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.
 24 Τὴν οὖν ἐνδείξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυ-
 χήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε¹⁴ καὶ¹⁵ εἰς
 9 πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν. Περὶ μὲν γὰρ τῆς δια-
 κονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσὸν μοι ἐστὶ τὸ
 2 γράφειν ὑμῖν. οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν
 ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσ-
 κεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ¹ ὑμῶν ζῆλος ἠρέ-
 3 θισε τοὺς πλείονας. ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα
 μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ
 μέρει τούτῳ· ἵνα καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι
 4 ᾗτε, μή πως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ
 εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχνθῶμεν
 ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ
 5 τῆς καυχήσεως². ἀναγκαῖον οὖν ἠγησάμην παρα-
 καλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς³ ὑμᾶς,
 καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην⁴ εὐλογίαν
 ὑμῶν ταύτην ἐτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ
 6 μὴ ὡσπερ⁵ πλεονεξίαν. Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδο-
 μένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ'
 7 εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος καθὼς
 προαιρεῖται⁶ τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης·
 8 ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. δυνατὸς⁷ δὲ ὁ Θεός
 πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ

¹⁰ — αὐτοῦ L.¹¹ ἡμῶν LT.

† ἀδρότητι S.

¹² προνοούμεν L.¹³ + γὰρ LT.¹⁴ ἐνδεικνύμενοι LT.¹⁵ — καὶ LT.¹ — ἐξ L.² — τῆς καυχήσεως LT.³ πρὸς L.⁴ προεπηγ-

γελμένην LT.

⁵ ὡς LT.⁶ προήρηται L.⁷ δυνατεῖ L.

πάντοτε πάσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς
 πᾶν ἔργον ἀγαθόν· καθὼς γέγραπται, Ἐσκόρπισεν, 9
 ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς
 τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα⁸ τῷ σπείροντι 10
 καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν χορηγήσαι⁹, καὶ πληθύναι¹⁰ τὸν
 σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι¹¹ τὰ γεννήματα¹² τῆς δι-
 καιοσύνης ὑμῶν. ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν 11
 ἀπλότητα, ἣτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν
 τῷ¹³ Θεῷ· ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ 12
 μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν
 ἀγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαρι-
 στιῶν τῷ Θεῷ· διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης 13
 δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας
 ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι
 τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν 14
 δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερ-
 βάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. χάρις δὲ¹⁴ τῷ 15
 Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

ΑΥΤΟΣ δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς 10
 πραότητος¹ καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσω-
 πον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς
 ὑμᾶς· δέομαι δέ, τὸ μὴ παρῶν θαρρήσαι τῇ πεποι- 2
 θήσει, ἣ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινὰς τοὺς λογι-
 ζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ἐν 3
 σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευ-
 ὀμεθα· τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας² ἡμῶν οὐ σαρ- 4
 κικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρω-
 μάτων· λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὑψωμα 5
 ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμα-
 λωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ,
 καὶ ἐν ἐτοιμίῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, 6
 ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε³; εἴ τις πέποιθεν 7
 ἐαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογίζεσθω πάλιν ἀφ'

⁸ σπόρον L. ⁹ χορηγήσει LT. ¹⁰ πληθυνεῖ LT.
¹¹ αὐξήσει LT. ¹² γεννήματα LT. ¹³ [τῷ] L. ¹⁴ — δὲ LT.
¹ πραύτητος LT. ² στρατιάς T. ³ , LT.

8 εαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς
 8 Χριστοῦ⁴. εἴαν τε⁵ γὰρ καὶ⁶ περισσώτερόν τι καυχή-
 σωμαί περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος
 ἡμῖν⁷ εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν,
 9 οὐκ αἰσχυνηθήσομαι· ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν
 10 ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί,
 φησί⁸, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώ-
 11 ματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος⁹. τοῦτο
 λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἰοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι'
 ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.
 12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν¹⁰ ἐγκρίναι ἢ¹¹ συγκρίναι ἑαυτούς
 τισι τῶν ἑαυτοῦς συνιστανόντων, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυ-
 τοῖς ἑαυτοῦς μετροῦντες, καὶ¹¹ συγκρίνοντες ἑαυτοῦς
 13 ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν¹². ἡμεῖς δὲ οὐχί¹³ εἰς τὰ ἄμετρα
 καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ
 ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρον ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ
 14 ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς¹⁴ μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερ-
 εκτείνομεν ἑαυτούς¹⁵. ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν
 15 ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα
 καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες,
 αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυ-
 16 θῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεΐαν, εἰς τὰ
 ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ
 17 κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχήσασθαι. Ὁ δὲ καυχώ-
 18 μενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω· οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συν-
 ιστῶν¹⁶, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ'¹⁷ ὃν ὁ Κύριος
 συνίστησιν.

11 *ΟΦΕΛΟΝ ἀνέχεσθέ¹ μου μικρὸν² τῇ ἀφροσύνῃ³.
 2 ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. ζήλω γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω
 ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν πα-
 3 ραστηῆσαι τῷ Χριστῷ· φοβοῦμαι δὲ μή πως ὡς ὁ
 ὄφις Εὐάν ἐξηπάτησεν⁴ ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω⁵

4 - Χριστοῦ T. 5 [τε] L. 6 - καὶ L. 7 - ἡμῖν LT.
 8 ἐπιστολαὶ μὲν φασιν L. 9 ἐξουθενημένος L. 10 ἐν T.
 11 συν T. 12 συνιασιν L. 13 οὐκ LT. 14 ὡς γὰρ L.
 15 ; L. 16 συνιστάνων LT. 17 ἀλλὰ LT. 1 ἡνείχεσθε BE.
 2 + τι BELT. 3 τῆς (- τῆς LT) ἀφροσύνης BELT.
 4 ἐξηπάτησεν Εὐάν LT. 5 - οὕτω L.

φθαρῆ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος⁶ τῆς εἰς τὸν Χριστόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον⁴ Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε⁷. Λογίζομαι γὰρ⁸ 5 μηδὲν ὑστερηκέμαι τῶν ὑπὲρ λίαν⁹ ἀποστόλων. εἰ 6 δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες¹⁰ ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. ἢ ἁμαρτίαν⁷ ἐποίησα, ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν 8 ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς, οὐ κατενάρκησα οὐδενός¹¹. τὸ γὰρ ὑστέρημά⁹ μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἑμαυτὸν¹² ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί,¹⁰ ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ σφραγίσεται¹³ εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; 11 ὁ Θεὸς οἶδεν· ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω 12 τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὔρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι 13 ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ· καὶ οὐ θαυμαστόν¹⁴. αὐτὸς 14 γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετα- 15 σχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Πάλιν λέγω, μή τίς με 16 δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα μικρόν τι κἀγὼ¹⁵ καυχῆσωμαι. ὃ 17 λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον¹⁶, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολ- 18 λοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχῆσομαι. τῆδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες· 19

⁶ + καὶ τῆς ἀγνότητος L.⁷ ἀνέχεσθε L, ἀνείχεσθε T.⁸ δὲ L.⁹ ὑπερλίαν BLT.¹⁰ φανερώσαντες LT.¹¹ οὐθενός LT.¹² ἑμαυτὸν ὑμῖν L.¹³ φραγήσεται BELT.¹⁴ θαῦμα LT.¹⁵ κἀγὼ μικρόν τι LT.¹⁶ κατὰ κύριον λαλῶ L.

20 ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσ-
 θίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς
 21 πρόσωπον¹⁷ δέρει. κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς
 ἠσθενήσαμεν¹⁸. ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνη
 22 λέγω, τολμῶ καὶ γώ. Ἑβραῖοί εἰσι; καὶ γώ. Ἰσρα-
 ηλίται¹⁹ εἰσι; καὶ γώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; καὶ γώ.
 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσι; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ
 ἐγώ²⁰. ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβα-
 λόντως²¹, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις
 24 πολλάκις. ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα²²
 25 παρὰ μίαν ἔλαβον, τρίς ἐραβδίσθη²³, ἅπαξ ἐλιθάσ-
 θην, τρίς ἐνανάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πε-
 26 ποίηκα· ὁδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνοις ποταμῶν,
 κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ
 ἔθνων, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κιν-
 27 δύνους ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις· ἐν²⁴
 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ
 καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμ-
 28 νότητι· χωρὶς τῶν παρεκτός, ἢ ἐπισύστασις μου²⁵ ἢ
 29 καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. τίς
 ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ
 30 ἐγὼ πυροῦμαι; εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
 31 μου καυχῆσομαι. Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου
 ἡμῶν²⁶ Ἰησοῦ Χριστοῦ²⁷ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς
 32 τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρ-
 χης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν
 33 πόλιν²⁸, πιάσαι με θέλων²⁹. καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαρ-
 γάνῃ ἐχαλάσθη διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς
12 χεῖρας αὐτοῦ. Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρι μοι· ἐλεύ-
 σομαι γὰρ¹ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου.
 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων·

¹⁷ εἰς πρόσωπον ὑμᾶς LT.¹⁸ ἠσθενήκαμεν L.¹⁹ Ἰσρα-

ηλείται T.

²⁰ ὑπερεγώ L.²¹ ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως

ante ἐν θανάτοις legit L.

²² τεσσαράκοντα LT.²³ ἐραβ-

δίσθη LT.

²⁴ — ἐν LT.²⁵ ἐπίστασις μοι L.²⁶ — ἡμῶν LT.²⁷ — Χριστοῦ LT.²⁸ πόλιν Δαμασκη-

νῶν L.

²⁹ — θέλων LT.¹ δεῖ, οὐ συμφέρον μὲν, ἐλεύσομαι

ἐξέ και L.

εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ² σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν· ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρω-³ πον· εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς³ τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα⁴. ὁ Θεὸς οἶδεν· ὅτι ἤρπάγη εἰς τὸν παράδεισον,⁴ καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλήσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι· ὑπὲρ δὲ⁵ ἑμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου⁵. εἰ γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι⁶ ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι⁶ ἐξ ἐμοῦ.

Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων⁷ ἵνα μὴ⁷ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατανᾶ⁸ ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι⁹. ¹⁰ὑπὲρ⁸ τούτου τρίς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστή⁸ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ εἶρηκέ μοι, “Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου⁹ ἢ γὰρ δύναμίς μου¹¹ ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται¹².” ἦδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. διὸ¹⁰ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὑβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι. Γέγονα ἄφρων καυχώ-¹¹ μενος¹³. ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ¹⁴ λίαν¹⁴ ἀποστολῶν, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι.

Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη¹⁵ ἐν¹² ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν¹⁶ σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι. τί γὰρ ἐστὶν ὃ ἠττήθητε¹⁷ ὑπὲρ τὰς λοιπὰς¹³ ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. ἰδοὺ¹⁴ τρίτον¹⁸ ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ κατα-

² - τοῦ L. ³ χωρὶς LT. ⁴ - οὐκ οἶδα L. ⁵ - μου L.
⁶ - τι L. ⁷ + διὸ L. ⁸ σατανᾶ L. ⁹ [ἵνα μὴ
ὑπεραίρωμαι] L. ¹⁰ + [καὶ] L. ¹¹ - μου LT. ¹² τελεῖται LT.
¹³ - καυχώμενος LT. ¹⁴ ὑπερλίαν BLT. ¹⁵ κατηργάσθη T.
¹⁶ - ἐν LT. ¹⁷ ἠσώθητε L. ¹⁸ + τοῦτο LT.

καρκήσω ὑμῶν¹⁹. οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ²⁰ ὑμᾶς.
οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν,
15 ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις· ἐγὼ δὲ ἡδιστα δαπα-
νήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν·
εἰ καὶ ²¹ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἤττον²² ἀγαπῶ-
16 μαί. Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλ' ²³
17 ὑπάρχων πανούργος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα
ῶν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα
18 ὑμᾶς; παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν
ἀδελφόν· μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχ-
νεσι;

19 Πάλιν²⁴ δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατενώ-
πιον²⁵ τοῦ²⁶ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα,
20 ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. φοβούμαι γάρ,
μή πως ἔλθων οὐχ οἶους θέλω εὔρω ὑμᾶς, καὶ γὰρ
εὔρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε· μή πως ἔρεις²⁷, ζῆλοι²⁸,
θυμοί, ἐριθείαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις,
21 ἀκαταστασίαι· μή πάλιν ἔλθόντα με²⁹ ταπεινώσῃ^{30 31} ὁ
Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενήθσω πολλοὺς τῶν
προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκα-
θαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἧ ἔπραξαν.

13 ΤΡΙΤΟΝ τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ στόμα-
τος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.
2 προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρῶν τὸ δεύτερον, καὶ
ἀπὼν νῦν γράφω¹ τοῖς προημαρτηκόσι, καὶ τοῖς λοι-
ποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι.
3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χρισ-
τοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.
4 καὶ γὰρ εἰ² ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ
δυνάμεως Θεοῦ· καὶ γὰρ³ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν⁴ αὐτῷ,
ἀλλὰ ζησομεθα⁵ σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς

19 - ὑμῶν LT. 20 ἀλλὰ LT. 21 - καὶ L. 22 ἤσσον L.
23 ἀλλὰ LT. 24 Πάλαι LT. 25 κατέναντι L. 26 - τοῦ L.
27 ἔρις L. 28 ζῆλος LT. 29 ἐλθόντος μου LT.
30 ταπεινώσει L (non marg.) T. 31 + με LT. 1 - γράφω LT.
2 [εἰ] L. 3 + καὶ BE. 4 σὺν L marg. 5 ζήσομεν LT.

ὑμᾶς. ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυ- 5
 τοὺς δοκιμάζετε. ἢ οὐκ ἐπιγινώσχετε ἑαυτοὺς, ὅτι
 Ἰησοῦς Χριστὸς⁶ ἐν ὑμῖν ἐστιν⁷; εἰ μὴ τι ἀδόκιμοί
 ἐστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν 6
 ἀδόκιμοι. εὐχομαι⁸ δὲ πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ποιῆσαι 7
 ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανώμεν,
 ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκι-
 μοι ὦμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, 8
 ἀλλ'⁹ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς 9
 ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο δὲ¹⁰ καὶ
 εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. διὰ τοῦτο ταῦτα 10
 ἀπὼν γράφω, ἵνα παρῶν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι,
 κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος¹¹ εἰς οἰκο-
 δομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακα- 11
 λείσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς
 τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπά- 12
 σασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι¹². ἀσπάζονται
 ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ 13
 Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ
 Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν¹³.

Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς
 Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ¹⁴.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ 1
 δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ

⁶ Χριστὸς Ἰησοῦς L marg. T. ⁷ -ἐστιν T[L]. ⁸ εὐχόμεθα LT.
⁹ ἀλλὰ T. ¹⁰ -δὲ LT. ¹¹ ὁ κύριος ἔδωκέ μοι L.
¹² φιλήματι ἀγίῳ L marg. ¹³ -ἀμήν. LT. ¹⁴ +Ἐν στίχοις φ' S.
Deest subscriptio in LT. ¹ Ἡ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴ
 Παύλου S, Πρὸς Γαλάτας LT.

- 2 πατὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν
 ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας·
 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρός, καὶ Κυρίου
 4 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ² τῶν
 ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶ-
 τος αἰῶνος³ πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ
 5 πατρός ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 ἀμήν.
- 6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ
 καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐ-
 7 αγγέλιον· ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινές εἰσιν οἱ
 ταρασσόντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ
 8 εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ
 ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται⁴ ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγ-
 9 γελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν,
 καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ'
 10 ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους
 πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ
 γὰρ⁵ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δούλος οὐκ ἂν
 ἦμην.
- 11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγ-
 γελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον·
 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό,
 οὔτε⁶ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χρισ-
 13 τοῦ. Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν
 τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκ-
 14 κλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· καὶ προέκοπ-
 τον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας
 ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων
 15 τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ὅτε δὲ εὐδόκησεν
 ὁ Θεὸς⁷ ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ
 16 καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἀποκαλύψαι τὸν
 υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς
 ἔθνεσιν· εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,

² περὶ LT.
 ται L marg.

³ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος L.
⁵ —γὰρ L.

⁶ οὐδὲ L.

⁴ εὐαγγελίσθη-
⁷ —ὁ Θεὸς T[L].

οὐδὲ ἀνῆλθον⁸ εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ¹⁷
ἀποστόλους, ἀλλ'⁹ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν
ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. Ἐπειτα μετὰ ἔτη τρία¹⁸
ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορήσαι Πέτρον¹⁰, καὶ
ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ¹⁹
τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελ-
φὸν τοῦ Κυρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον²⁰
τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ²¹
κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας· ἡμην δὲ²²
ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰου-
δαίας ταῖς ἐν Χριστῷ· μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν,²³
“Ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν
πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει.” καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν²⁴
Θεόν. Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην²
εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, ἠσυμπααραλαβὼν καὶ
Τίτον· ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην²
αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ'
ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μὴ πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ
ἔδραμον. Ἄλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλληνας ὢν,³
ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι. διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους⁴
ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι
τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωσιν⁵. οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν⁵
εἶξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου
διαμείνῃ³ πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί⁶
τι, ὅποιοί ποτε ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον
Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες
οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλὰ τούναντίον, ἰδόντες ὅτι⁷
πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς
Πέτρος τῆς περιτομῆς· ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς⁸
ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοί⁴ εἰς τὰ
ἔθνη· καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθείσάν μοι, Ἰά-⁹
κωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι⁵

⁸ ἀπῆλθον L.⁹ ἀλλὰ LT.¹⁰ Κηφᾶν LT.¹ σὺν T.² καταδουλώσουσιν LT.³ διαμείνη L marg.⁴ κάμοι LT.⁵ στῦλοι LT.

εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβα κοινωνίας, ἵνα
 ἡμεῖς⁶ εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομὴν·
 10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού-
 11 δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος⁷
 εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι
 12 κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινὰς ἀπὸ
 Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον⁸,
 ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς
 13 ἐκ περιτομῆς. καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ
 λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη
 14 αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. Ἄλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθο-
 ποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον
 τῷ Πέτρῳ⁹ ἔμπροσθεν πάντων, “Εἰ σύ, Ἰουδαῖος
 ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῆς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς¹⁰, τί¹¹ τὰ
 15 ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;” Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι,
 16 καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοί, εἰδότες¹² ὅτι οὐ δικαιου-
 ται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως
 Ἰησοῦ Χριστοῦ¹³, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν¹⁴
 ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ,
 καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· διότι¹⁵ οὐ δικαιωθήσεται ἐξ
 17 ἔργων νόμου¹⁶ πᾶσα σὰρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆ-
 ναι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί,
 18 ἄρα¹⁷ Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος¹⁸; μὴ γένοιτο. εἰ
 γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην
 19 ἔμαυτὸν συνίστημι¹⁹. Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ
 20 ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι·
 ζῶ δέ, οὐκ ἔτι²⁰ ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ
 νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ²¹,
 τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ
 21 ἐμοῦ. οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ
 νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

6 + [μεν] L. 7 Κηφᾶς LT. 8 ἦλθεν L. 9 Κηφᾶ LT.
 10 καὶ οὐχ Ἰουδαϊκῶς ζῆς L, οὐχ *habet etiam* T. 11 πῶς L.
 12 + δὲ LT. 13 Χριστοῦ Ἰησοῦ T. 14 Ἰησοῦν χριστὸν
 L *marg.* 15 ὅτι L. 16 ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται LT.
 17 ἄρα L. 18 . L. 19 συνιστᾶνω LT. 20 οὐκέτι LT.
 21 θεοῦ καὶ χριστοῦ L.

ὦ ἄνοητοὶ Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῇ **3**
 ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι¹; οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς
 Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν² ἐσταυρωμένος· τοῦτο **2**
 μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ
 πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόη- **3**
 τοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτε-
 λείσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ³; εἶ γε καὶ εἰκῆ³. **4**
 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνά- **5**
 μεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη **6**
 αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πί- **7**
 στεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ⁴ Ἀβραάμ. προῖδούσα δὲ ἡ **8**
 γραφή ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεός,
 προεηγγελίσατο τῷ Ἀβραάμ, ὅτι ἐνευλογηθήσον-
 ται⁵ ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως, **9**
 εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. ὅσοι γὰρ ἐξ **10**
 ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ· γέγραπται
 γάρ⁶, Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι
 τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ
 ποιῆσαι αὐτά. Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται **11**
 παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως
 ζήσεται· ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' **12**
 ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος⁷ ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό- **13**
 μου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ⁸,
 Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλον· ἵνα **14**
 εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χρισ-
 τῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λά-
 βωμεν διὰ τῆς πίστεως. Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον **15**
 λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς
 ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρήθησαν⁹ **16**
 αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει,
 Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ'

¹ — τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι LT.

² — ἐν ὑμῖν L.

³ εἰκῆ L.

⁴ υἱοὶ εἰσιν L (non marg.).

⁵ εὐλογηθήσονται BE.

⁶ + ὅτι· LT.

⁷ — ἄνθρωπος LT.

⁸ ὅτι γέγραπται LT.

⁹ ἐρρήθησαν LT.

17 ἐνός, 'Καὶ τῷ σπέρματί σου,' ὅς ἐστι Χριστός.
 18 τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ
 Θεοῦ εἰς Χριστὸν¹⁰ ὃ μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριά-
 κοντα¹¹ γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι
 19 τὴν ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἢ κληρονομία,
 οὐκ ἔτι¹² ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγ-
 20 γελίας κεχάρισται ὁ Θεός. Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν
 παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ
 σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγείς δι' ἀγγέλων, ἐν
 21 χειρὶ μεσίτου. ὃ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὃ δὲ
 Θεός εἰς ἔστιν. Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν
 τοῦ Θεοῦ¹³; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνά-
 22 μενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου¹⁴ ἦν ἡ δικαιο-
 σύνη· ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ¹⁵
 ἀμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χρισ-
 23 τοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι. Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν
 πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκεκλεισμένοι¹⁶
 24 εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι· ὥστε ὁ
 νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα
 25 ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως,
 26 οὐκ ἔτι¹² ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. πάντες γὰρ υἱοὶ
 27 Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅσοι
 γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.
 28 οὐκ ἐνὶ Ἰουδαίῳ, οὐδὲ Ἑλλην· οὐκ ἐνὶ δούλῳ, οὐδὲ
 ἐλεύθερος· οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ
 29 ὑμεῖς εἰς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· εἰ δὲ ὑμεῖς Χρισ-
 τοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, καὶ¹⁷ κατ'
 4 ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον
 ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου,
 2 κύριος πάντων ὢν· ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ
 3 οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. οὕτω
 καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ
 4 κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρω-

¹⁰ — εἰς Χριστὸν LΓ.

¹¹ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη LΓ.

¹² οὐκέτι LΓ.

¹³ [τοῦ Θεοῦ] L.

¹⁴ ἐκ νόμον ἂν LΓ.

¹⁵ ὑφ' L.

¹⁶ συγκεκλεισμένοι L, συγκεκλεισμένοι T.

¹⁷ — καὶ LΓ.

μα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γινόμενον ἐκ γυναικός, γινόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα 5 τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ 6 πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν¹, κράζον², Ἄββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκ ἔτι³ εἶ δούλος, 7 ἀλλ'⁴ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ⁵. Ἄλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδου- 8 λεύσατε τοῖς μὴ φύσει⁶ οὔσι θεοῖς· νῦν δέ, γνόντες 9 Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ἡμέρας παρα- 10 τηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιρούς, καὶ ἐνιαυτούς⁷. φοβουῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῆ⁸ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. 11

Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέο- 12 μαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδίκησατε. οἴδατε δὲ ὅτι δι' 13 ἀσθενείαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρό- τερον, καὶ τὸν πειρασμὸν μου τὸν⁹ ἐν τῇ σαρκί μου 14 οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ'⁴ ὡς ἄγγε- λον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν· τίς¹⁰ 15 οὖν ἦν¹¹ ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἄν¹² 16 ἐδώκατέ μοι ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀλη- θεύων ὑμῖν; Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκ- 17 κλείσαι ὑμᾶς¹³ θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν 18 δὲ τὸ¹⁴ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρῆναί με πρὸς ὑμᾶς, τεκνία¹⁵ μου, οὓς πάλιν 19 ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν· ἤθελον 20 δὲ παρῆναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν 21 νόμον οὐκ ἀκούετε¹⁶; γέγραπται γάρ, ὅτι Ἀβραὰμ 22

1 ἡμῶν LT. 2 κράζον LT. 3 οὐκέτι LT. 4 ἀλλὰ LT.
 5 διὰ θεοῦ LT. 6 φύσει μὴ LT. 7 ; LT. 8 εἰκῆ L.
 9 ὑμῶν L. 10 ποῦ L. 11 -ἦν LT. 12 -ἄν LT.
 13 ἡμᾶς BE. 14 -τὸ L. 15 τέκνα L (non marg.).
 16 ἀναγινώσκετε L marg.

δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ
 23 τῆς ἐλευθέρας· ἀλλ' ὁ μὲν¹⁷ ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ
 σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς
 24 ἐπαγγελίας. ἄτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὐταὶ γάρ
 εἰσιν αἱ¹⁸ δύο διαθήκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ,
 25 εἰς δουλείαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἄγαρ. τὸ γὰρ¹⁹
 Ἄγαρ²⁰ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, ²¹συστοιχεῖ
 δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει δὲ²² μετὰ τῶν τέκ-
 26 νων αὐτῆς. ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἐλευθέρα ἐστίν,
 27 ἣτις ἐστὶ μήτηρ πάντων²³ ἡμῶν· γέγραπται γάρ,
 'Εὐφράνθητι στεῖρα ἢ οὐ τίκτουσα· ῥῆξον καὶ βόη-
 σον ἢ οὐκ ᾠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρή-
 28 μου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.' Ἡμεῖς²⁴
 δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαάκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν²⁵.
 29 Ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε
 30 τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ
 γραφή; 'Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς,
 οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ²⁶ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ
 31 τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. Ἄρα²⁷, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν
 παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

5 Τῆς ἐλευθερίας οὖν¹ ἢ² Χριστὸς ἡμᾶς³ ἠλευθέρωσε,
 2 στήκετε⁴, καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθε. Ἴδε⁵
 ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰς ἀν περιτέμνησθε, Χρισ-
 3 τὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει· μαρτύρομαι δὲ πάλιν
 παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν
 4 ὄλον τὸν νόμον ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ⁶
 Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
 5 ἐξεπέσατε· ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα
 6 δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ
 οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
 7 πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. Ἐτρέχετε καλῶς⁷.

17 [μὲν] L.
L (non marg.).

24 ἡμεῖς LT.

27 διό LT.

Χριστὸς LT.

7 καλῶν L errore.

18 - αἱ LT.

21 συν T.

25 ἐστέ LT.

1 - οὖν LT.

4 . στήκετε οὖν L.

19 δὲ L marg.

22 γὰρ LT.

26 κληρονομήσει L (non marg.).

2 - ἢ L.

5 Ἴδε E.

20 - Ἄγαρ

23 - πάντων T[L].

3 ἡμᾶς

6 - τοῦ L.

τίς ὑμᾶς ἀνέκοψε⁸ τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ἢ πεισ- 8
μονή οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. Μικρὰ ζύμη ὅλον 9
τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ⁹ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, 10
ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς
βαστάσει τὸ κρίμα¹⁰, ὅστις ἂν¹¹ ἦ. ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, 11
εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατ-
ήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ὄφελον καὶ 12
ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

Ἑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μὴ- 13
νον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ
διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. Ὁ γὰρ πᾶς 14
νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται¹², ἐν τῷ, 'Ἀγαπήσεις
τὸν πλησίον σου ὡς ἐαυτόν¹³. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκ- 15
νετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ¹⁴ ἀλλήλων ἀνα-
λωθῆτε.

Λέγω δέ, Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν 16
σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ 17
τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός·
ταῦτα δὲ¹⁵ ἀντίκειται ἀλλήλοις¹⁶, ἵνα μὴ ἂ ἂν¹⁷ θέλητε,
ταῦτα ποιῆτε. εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ 18
νόμον. φανερά δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά 19
ἐστι μοιχεία¹⁸, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδω- 20
λολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι¹⁹, θυμοί,
ἐριθείαι, διχوستασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι, φόνοι²⁰, μέ- 21
θαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν,
καθὼς καὶ²¹ προεἶπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες
βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς 22
τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακρο-
θυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης²², ἐγ- 23
κράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. οἱ δὲ 24
τοῦ Χριστοῦ²³, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς πα-
θήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν πνεύματι, 25

⁸ ἐνέκοψεν LT. ⁹ + [δὲ] L. ¹⁰ κρίμα SBEL. ¹¹ ἐὰν T.
¹² πεπλήρωται LT. ¹³ σεαυτόν LT. ¹⁴ ὑπ' L. ¹⁵ γὰρ L.
¹⁶ ἀλλήλοις ἀντίκειται LT. ¹⁷ [ἐὰν] L. ¹⁸ -μοιχεία LT.
¹⁹ ἔρεις, ζῆλος LT. ²⁰ -φόνοι T[L]. ²¹ [καὶ] L.
²² πραύτης LT. ²³ + Ἰησοῦ T[L].

26 πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα κενόδοξοι,
6 ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις²⁴ φθονοῦντες. Ἄ-
 δελφοί, εἰ καὶ προληφθῆ¹ ἄνθρωπος ἐν τινι παρα-
 πτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοι-
 οῦτον ἐν πνεύματι πραότητος², σκοπῶν σεαυτὸν μὴ
 2 καὶ σὺ πειρασθῆς. ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε,
 3 καὶ οὕτως ἀναπληρώσατέ³ τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. εἰ
 γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὦν, ἑαυτὸν φρεναπατᾶ⁴.
 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς
 ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἑτε-
 5,6 ρον· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. Κοι-
 νωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι,
 7 ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. μὴ πλατῶσθε, Θεὸς οὐ μυκτηρί-
 ζεται· ὁ γὰρ ἐὰν⁵ σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερί-
 8 σει· ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς
 σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα,
 9 ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν
 ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν⁶. καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν,
 10 μὴ ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργα-
 ζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς
 τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
 11 ἸΔΕΤΕ πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ
 12 χειρί. ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι
 ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ⁷ τῷ
 13 σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται⁸. οὐδὲ γὰρ οἱ περι-
 τεμνόμενοι⁹ αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλου-
 σιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρα σαρκὶ
 14 καυχῆσωνται. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι¹⁰ εἰ μὴ
 ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι¹¹
 15 οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ τῷ¹¹ κόσμῳ. ἐν
 γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε¹² περιτομή τι ἰσχύει¹³, οὔτε

²⁴ ἀλλήλους L (non marg.).

¹ προληφθῆ LT.

² πραύ-

τητος T.

³ ἀναπληρώσατε L (non marg.).

⁴ φρεναπατᾶ

ἑαυτὸν LT.

⁵ ἂν L.

⁶ ἐγκακῶμεν L, ἐνκακῶμεν T.

⁷ μὴ post Χριστοῦ ponunt LT.

⁸ διώκονται L marg. T.

⁹ περιτετμημένοι L (non marg.).

¹⁰ καυχῆσασθαι L marg.

¹¹ — τῷ L.

¹² οὔτε γὰρ T.

¹³ ἐστὶν L, ἐστὶν T.

ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι τῷ κανόνι 16
τούτῳ στοιχήσουσιν¹⁴, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος,
καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ 17
γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου¹⁵ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί
μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 18
Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης¹⁶.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΪ.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ² διὰ θελή- 1
ματος Θεοῦ, τοῖς ἀγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ³ καὶ
πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη 2
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν 3
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογία
πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις⁴ Χριστῷ, καθὼς ἐξε- 4
λέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι
ἡμᾶς ἀγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγά-
πῃ⁵, προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χρισ- 5
τοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος
αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ⁶ 6
ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ· ἐν ᾧ ἔχομεν 7

¹⁴ στοιχοῦσιν L marg. T. ¹⁵ — Κυρίου LT. ¹⁶ + Ἐν στί-
χοις σ' S. Deest subscriptio in LT. ¹ Πρὸς Ἐφεσίους Ἐπι-
στολὴ Παύλου S, Πρὸς Ἐφεσίους LT. ² Χριστοῦ Ἰησοῦ L (non
marg.) T. ³ [ἐν Ἐφέσῳ] T. ⁴ + ἐν BELT. ⁵, ἐν ἀγάπῃ LT.
⁶ ἴς L.

τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφε-
 σιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦτον⁷ τῆς χάρι-
 8 τος αὐτοῦ· ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ
 9 καὶ φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θε-
 λήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέ-
 10 θετο ἐν αὐτῷ· εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν
 καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χρισ-
 τῷ, τὰ τε⁸ ἐν⁹ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν
 11 αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκκληρώθημεν¹⁰, προορισθέντες κατὰ
 πρόθεσιν τοῦ τα πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βου-
 12 λην τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς
 ἔπαινον τῆς¹¹ δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ
 13 Χριστῷ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς
 ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν· ἐν ᾧ
 καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς
 14 ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὅς¹² ἐστὶν ἄρραβὼν τῆς κληρο-
 νομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς
 ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν
 τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην¹³ τὴν εἰς πάντας
 16 τοὺς ἁγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν,
 μνεΐαν ὑμῶν¹⁴ ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου·
 17 ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
 πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀπο-
 18 καλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ· πεφωτισμένους τοὺς
 ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας¹⁵ ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς
 τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ¹⁶ τίς ὁ
 πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς
 19 ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως
 αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν
 20 τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν¹⁷ ἐν τῷ
 Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐκάθισεν¹⁸ ἐν
 21 δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις¹⁹, ὑπεράνω πάσης

⁷ τὸ πλοῦτος LT.⁸ — τε LT.⁹ ἐπὶ L (non marg.).¹⁰ ἐκλήθημεν L.¹¹ — τῆς LT.¹² ὁ L.¹³ — τὴν ἀγάπην L.¹⁴ — ὑμῶν L.¹⁵ καρδίας LT.¹⁶ — καὶ L.¹⁷ ἐνήργηκεν L.¹⁸ καθίσας L.¹⁹ οὐρανοῖς L (non marg.).

ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ πάντα ὑπέτα- 22 ξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις ἐστὶ τὸ σῶμα 23 αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ²⁰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου. καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι 2 καὶ ταῖς ἁμαρτίαις¹, ἐν αἷς ποτε περιπατήσατε κατὰ 2 τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργούντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς καὶ 3 ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιούντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἡμεν τέκνα φύσει² ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί· ὁ δὲ Θεός, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, 4 διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνε- 5 ζωοποίησέ³ τῷ Χριστῷ· χάριτί ἐστε σεσωσμένοι· καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 6 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ἵνα ἐνδείξῃται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς 7 ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον⁴ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς⁵ πίστεως· 8 καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ 9 ἔργων, ἵνα μή τις καυχῆσῃται. αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν 10 ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ὑμεῖς ποτέ⁶ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, 11 οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, ὅτι ἦτε ἐν⁷ τῷ καιρῷ 12 ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγ-

²⁰ + τὰ LT.¹ + ὑμῶν LT.² φύσει τέκνα L.³ συνεζωοποίησεν [ἐν] L.⁴ τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος LT.⁵ - τῆς L.⁶ ποτὲ ὑμεῖς LT.⁷ - ἐν LT.

γελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ·
 13 νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακ-
 ρὰν ἐγγὺς ἐγενήθητε⁸ ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.
 14 αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμ-
 φότερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας·
 15 τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντο-
 λῶν ἐν δόγμασι καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ
 ἐν ἑαυτῷ⁹ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην·
 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι
 τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν
 17 αὐτῷ· καὶ ἔλθων εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς
 18 μακρὰν καὶ¹⁰ τοῖς ἐγγύς, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν
 προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς
 19 τὸν πατέρα. ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάρ-
 οικοι, ἀλλὰ¹¹ ¹² συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ
 20 Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀπο-
 στόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ
 21 Ἰησοῦ Χριστοῦ¹³, ἐν ᾧ πᾶσα ἡ¹⁴ οἰκοδομὴ συναρ-
 22 μολογουμένη αὐξεῖ εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, ἐν ᾧ
 καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ
 Θεοῦ ἐν πνεύματι.

3 ΤΟΥΤΟΥ χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χρισ-
 2 τοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· εἶγε ἠκούσατε
 τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης
 3 μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι¹ κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ² μοι τὸ
 4 μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ
 δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν
 5 τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ· ὃ ἐν³ ἑτέrais γενεαῖς
 οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν
 ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προ-
 6 φήταις ἐν πνεύματι· εἶναι τὰ ἔθνη ⁴συγκληρονόμα
 καὶ ⁵σύσσωμα καὶ ⁴συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐ-

⁸ ἐγενήθητε ἐγγύς L.

⁹ αὐτῷ L.

¹⁰ + εἰρήνην LT.

¹¹ ἀλλ' ἐστὲ LT.

¹² συν T.

¹³ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.

¹⁴ - ἡ LT.

¹ [ὅτι] L.

² ἐγνωρίσθη LT.

³ - ἐν LT.

⁴ συν T.

⁵ σύν LT.

τοῦ⁶ ἐν τῷ⁷ Χριστῷ⁸, διὰ τοῦ εὐαγγελίου, οὗ ἐγενόμεν⁹ 7
 διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τὴν
 δοθεῖσάν¹⁰ μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
 τοῦ· ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων τῶν¹¹ ἁγίων 8
 ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν¹² τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι
 τὸν¹³ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον¹⁴ τοῦ Χριστοῦ, καὶ¹⁵ 9
 φωτίσαι πάντας¹⁶ τίς ἡ κοινωνία¹⁷ τοῦ μυστηρίου τοῦ
 ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ
 πάντα κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁸, ἵνα γνωρισθῆ¹⁹ 10
 νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρα-
 νίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ
 Θεοῦ, κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν, ἐν¹⁹ 11
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν 12
 παρρησίαν καὶ τὴν²⁰ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ
 τῆς πίστεως αὐτοῦ. διὸ αἰτούμαι μὴ ἐκκακεῖν²¹ ἐν 13
 ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἧτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.
 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πα- 14
 τέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ²², ἐξ οὗ πᾶσα 15
 πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῶ²³ 16
 ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον²⁴ τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει
 κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω
 ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως 17
 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ 18
 τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν
 πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος
 καὶ ὕψος²⁵, γινῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώ- 19
 σεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν
 τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα 20
 ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ²⁶ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν,
 κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ 21

6 - αὐτοῦ LT. 7 - τῷ LT. 8 + Ἰησοῦ LT. 9 ἐγενή-
 θην LT. 10 τῆς δοθείσης L. 11 - τῶν LT. 12 - ἐν L.
 13 τὸ LT. 14 πλοῦτος LT. 15 - καὶ T. 16 [πάντας] L.
 17 οἰκονομία LT. 18 - διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ LT. 19 + τῷ LT.
 20 - τὴν L. 21 ἐγκακεῖν L, ἐνκακεῖν T. 22 - τοῦ Κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ LT. 23 δῶ L. 24 τὸ πλοῦτος LT.
 25 ὕψος καὶ βάθος L. 26 ὑπερεκπερισσοῦ BLT.

δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ²⁷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

4 ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ,
2 ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ
πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος¹, μετὰ μα-
3 κροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδά-
ζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συν-
4 δέσμῳ τῆς εἰρήνης. Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς
5 καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἰς
6 Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· εἰς Θεὸς καὶ
πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ
7 ἐν πᾶσιν ὑμῖν². Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ³ χάρις
8 κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. διὸ λέγει,
'Ἀναβάς εἰς ὕψος ἤχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ⁴
9 ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.' Τὸ δέ, ἀνέβη, τί
ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον⁵ εἰς τὰ κατώτερα
10 μέρη⁶ τῆς γῆς; ὁ καταβάς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβάς
ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ
11 πάντα. καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς
δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποι-
12 μένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν
ἀγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώμα-
13 τος τοῦ Χριστοῦ· μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες
εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας
14 τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ· ἵνα μηκέτι ὦμεν
νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέ-
μῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων,
15 ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν⁷ τῆς πλάνης· ἀλη-
θεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ ἀυξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα,
16 ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, ὁ⁸ Χριστός, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα
συναρμολογούμενον καὶ⁹ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης
ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς

²⁷ +καὶ L.
⁴ -καὶ L.
⁸ -ὁ LT.

¹ πραύτητος T.
⁵ -πρῶτον LT.
⁹ συν T.

² -ὕμῖν LT.
⁶ -μέρη T.
⁷ μεθοδίαν T.

³ -ἡ L.

ἐκάστου μέρους, τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι 17 ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ¹⁰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν, ἐσκοτισμένοι¹¹ 18 τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὔσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· οἵτινες ἀπηλγηκότες 19 ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ· ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως 20 ἐμάθετε τὸν Χριστόν, εἶγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν 21 αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ· ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, 22 τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ἀνανεοῦσθαι¹² δὲ¹³ τῷ πνεύ- 23 ματι τοῦ νοῦς ὑμῶν, καὶ ἐνδύσασθαι¹⁴ τὸν καινὸν 24 ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκασ- 25 τος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων¹⁵ μέλη. ‘Ὁργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος 26 μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ¹⁶ παροργισμῷ ὑμῶν, μήτε¹⁷ δί- 27 δοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. Ὁ κλέπτων μηκέτι κλε- 28 πτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν¹⁸, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. Πᾶς λόγος σαπρὸς¹⁹ ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκ- 29 πορευέσθω, ἀλλ’²⁰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσι· καὶ μὴ λυπεῖτε 30 τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ 31 βλασφημία ἀρθήτω ἀφ’ ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ· γί- 32

¹⁰ —λοιπὰ L. ¹¹ ἐσκοτωμένοι LT. ¹² . ἀνανεοῦσθε L marg.
¹³ [δὲ] L. ¹⁴ ἐνδύσασθε L marg. ¹⁵ ἀλλήλων S, forsan
errore. ¹⁶ —τῷ L. ¹⁷ μηδὲ LT. ¹⁸ ταῖς ἰδίαις
χερσὶν τὸ ἀγαθόν L. ¹⁹ σαρκὸς T, forsan errore. ²⁰ ἀλλὰ
L (non marg.) T.

νεσθε δὲ²¹ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὖσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν²². Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά· καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς¹, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν² προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία³ ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις· καὶ⁴ αἰσχροτήης, καὶ⁴ μωρολογία ἢ εὐτραπελία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα⁵, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. τοῦτο γάρ ἐστε⁶ γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅς⁷ ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. μὴ οὖν γίνεσθε⁸ συμμέτοχοι αὐτῶν. ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε· ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος⁹ ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ· δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. καὶ μὴ⁸ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε· τὰ γὰρ κρυφῆ¹⁰ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν. τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶ· διὸ λέγει, “Ἐγειραι¹¹ ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.” Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι. διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες¹² τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου¹³. καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία· ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύ-

²¹ — δὲ L.

² ὑμῶν T.

ἀνήκεν L.

⁹ φωτὸς LT.

¹³ θεοῦ L marg.

²² ἡμῖν L (non marg.).

³ ἀκαθαρσία πᾶσα LT.

⁶ ἴστε LT.

¹⁰ κρυφῆ L.

⁴ ἡ L.

⁷ ὁ L.

¹¹ Ἐγειρε LT.

¹ ὑμᾶς T.

⁵ ἀ οὐκ

⁸ συν T.

¹² συνιέτε L.

ματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς¹⁴ ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ¹⁹
 ὕδαϊς πνευματικαῖς¹⁵, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ
 καρδίᾳ¹⁶ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ, εὐχαριστοῦντες πάντοτε²⁰
 ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὑποτασσόμενοι ἀλλή-²¹
 λοις ἐν φόβῳ Θεοῦ¹⁷.

Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίῳις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε¹⁸,²²
 ὡς τῷ Κυρίῳ· ὅτι ὁ¹⁹ ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναι-²³
 κός, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ²⁰
 αὐτὸς ἐστὶ²¹ σωτὴρ τοῦ σώματος· ἀλλ' ὡςπερ²² ἡ²³²⁴
 ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ
 γυναῖκες τοῖς ἰδίῳις²⁴ ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες,²⁵
 ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν²⁵, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς
 ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ
 αὐτῆς· ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, καθάρισας τῷ λουτρῷ²⁶
 τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν²⁶ ἑαυτῷ²⁷
 ἕνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα
 ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.
 οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες²⁷ ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν²⁸
 γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν
 ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν²⁹
 ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἑκτρέφει καὶ θάλπει
 αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος²⁹ τὴν ἐκκλησίαν. ὅτι³⁰
 μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
 καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ³⁰. Ἐντὶ τούτου καταλείπει³¹
 ἄνθρωπος τὸν³¹ πατέρα αὐτοῦ³² καὶ τὴν³³ μητέρα, καὶ
 προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα³⁴ αὐτοῦ, καὶ
 ἕσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Τὸ μυστήριον τοῦτο³²
 μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστόν, καὶ εἰς³⁵ τὴν
 ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα, ἕκαστος τὴν³³

¹⁴ + [ἐν] L.¹⁷ Χριστοῦ LT.¹⁹ -ὁ LT.²⁶ αὐτὸς LT.²⁹ Χριστὸς LT.³² -αὐτοῦ LT.³³ -αὐτοῦ LT.³⁵ [εἰς] L.¹⁵ [πνευματικαῖς] L.¹⁸ -ὑποτάσσεσθε T, αὶ ὑποτασσέσθωσαν L.²⁰ -καὶ LT.²³ ὡς LT.²⁷ καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν L.³⁰ -ἐκ τῆς σαρκὸς ad fin. vers. L.³³ -τὴν LT.¹⁶ ταῖς καρδίαις L.²² ἀλλὰ L (non²⁴ -ἑαυτῶν LT.²⁸ ἀλλὰ LT.³¹ -τὸν LT.³⁴ τῇ γυναικί L.

ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

6 ΤΑ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυ-
2 ρίῳ¹. τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. 'Τίμα τὸν πατέρα
σου καὶ τὴν μητέρα' ἣτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν
3 ἐπαγγελίᾳ· 'ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρό-
4 νιος ἐπὶ τῆς γῆς.' Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ'² ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ
νουθεσίᾳ Κυρίου.

5 Οἱ δούλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα³
μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας
6 ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ. μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν
ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δούλοι τοῦ⁴ Χριστοῦ,
7 ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς, μετ' εὐ-
νοίας δουλεύοντες ⁵τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις·
8 εἰδότες ὅτι ὁ ἕαν τι ἕκαστος⁶ ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο
κομιεῖται⁷ παρὰ τοῦ⁸ Κυρίου, εἴτε δούλος, εἴτε ἐλεύ-
9 θερος. Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς,
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν⁹
ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία¹⁰ οὐκ
ἔστι παρ' αὐτῷ.

10 Τὸ λοιπὸν¹¹, ἀδελφοί μου¹², ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυ-
11 ρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε
τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς
12 στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας¹³ τοῦ διαβόλου· ὅτι οὐκ
ἔστιν ἡμῖν¹⁴ ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ
πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσ-
μοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος¹⁵ τούτου, πρὸς
τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.
13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα
δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ

¹ — ἐν Κυρίῳ L.

⁴ — τοῦ LT.

ἕκαστος ἕαν τι *margin.*

⁹ αὐτῶν καὶ ὑμῶν LT.

¹² — ἀδελφοί μου LT.

¹⁵ — τοῦ αἰῶνος LT.

² ἀλλὰ LT.

⁵ + ὡς LT.

⁷ κομίζεται LT.

¹⁰ προσωποληψία LT.

¹³ μεθοδίας T.

³ κατὰ σάρκα κυρίοις L.

⁶ ἕκαστος ὁ ἕαν L *text.*, at

⁸ — τοῦ LT.

¹¹ τοῦ λοιποῦ L.

¹⁴ ὑμῖν L (*non marg.*).

ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι. στήτε οὖν περι- 14
ζωσάμενοι τὴν ὀσφῦν¹⁶ ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυ-
σάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησά- 15
μενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς
εἰρήνης· ἐπὶ¹⁷ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς 16
πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονη-
ροῦ τὰ¹⁸ πεπυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περικεφα- 17
λαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ
πνεύματος, ὃ ἐστὶ ῥῆμα Θεοῦ· διὰ πάσης προσευχῆς 18
καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύ-
ματι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο¹⁹ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ
προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθείη²⁰ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ 19
στόματός μου ἐν παρρησίᾳ, γνωρίσαι τὸ μυστήριον
τοῦ εὐαγγελίου²¹, ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν 20
αὐτῷ παρρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

Ἴνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς²² τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, 21
πάντα ὑμῖν γνωρίσει²³ Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ· ὃν ἔπεμψα πρὸς 22
ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ
παρακαλέση τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰρήνη τοῖς ἀδελ- 23
φοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις μετὰ πάντων 24
τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
ἐν ἀφθαρσίᾳ. ἀμήν²⁴.

Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ²⁵.

¹⁶ ὀσφῦν LT. ¹⁷ ἐν L (non marg.). ¹⁸ —τὰ L.
¹⁹ —τοῦτο LT. ²⁰ δοθῆ LT. ²¹ [τοῦ εὐαγγελίου] L.
²² καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε (ἴδῃτε marg.) L. ²³ γνωρίσει ὑμῖν L.
²⁴ —ἀμήν LT. ²⁵ + Ἐν στίχοις τιβ' S: deest subscriptio in LT.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

- 1** ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος δούλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ²,
πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν
2 Φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 3** Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεΐᾳ ὑμῶν,
4 πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν
5 μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ³ πρώτης ἡμέρας ἄχρι⁴
6 τοῦ νῦν· πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν
ὑμῖν ἔργον ἀγαθόν, ἐπιτελέσει ἄχρις⁵ ἡμέρας Ἰησοῦ
7 Χριστοῦ². καθὼς ἐστὶ δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν
ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ
ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ⁶ τῇ ἀπολογίᾳ καὶ
βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, ἵσχυροὺς μου τῆς
8 χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. μάρτυς γάρ μου ἐστὶν⁸
ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις
9 Ἰησοῦ Χριστοῦ⁹. καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ
ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ¹⁰ ἐν
10 ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν
ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ᾗτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρό-
11σκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πεπληρωμένοι καρπῶν¹¹
δικαιοσύνης τῶν¹² διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ
ἔπαινον Θεοῦ.
- 12** Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ
κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλή-

¹ Ἡ πρὸς τοὺς Φιλιππησίους ἐπιστολή S, Πρὸς Φιλιππησίους LT.
² Χριστοῦ Ἰησοῦ L (non marg.) T. ³ + τῆς L. ⁴ ἄρχι T
errore. ⁵ ἄχρι T. ⁶ + ἐν T[L]. ⁷ συν T.
⁸ - ἐστὶν T[L]. ⁹ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT. ¹⁰ περισσεύση L
(non marg.) T. ¹¹ καρπὸν LT. ¹² τὸν T[L].

λυθεν· ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ¹³ γενέσθαι ἐν ὄλω τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ¹⁴ πεποισθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον¹⁵ λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ¹⁵ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν. οἱ μὲν¹⁴ ἐξ ἐριθείας τὸν¹⁵ Χριστὸν¹⁶ καταγγέλλουσιν οὐχ ἀγνώως, οἰόμενοι θλίψιν¹⁶ ἐπιφέρειν¹⁷ τοῖς δεσμοῖς μου· οἱ δὲ¹⁴ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπο-¹⁷λογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμεαι. τί γάρ; πλὴν¹⁸ παντὶ¹⁸ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτη-¹⁹ρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαραδο-²⁰κίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγα-
λυνηθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.

Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν,²¹ κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς²² ἔργου· καὶ τί αἰρήσομαι, οὐ γνωρίζω· συνέχομαι²³ γὰρ¹⁹ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλυ-
σαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῶ²⁰ μᾶλλον κρείσ-
σον· τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκί, ἀναγκαιότερον δι'²⁴ ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο πεποισθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ συμ-²⁵ παραμενῶ²¹ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισ-²⁶σεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρου-
σίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγε-²⁷λίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπῶν, ἀκούσω²² τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες

¹³ + τοῦ θεοῦ L. ¹⁴ Praepositum LT v. 17 ἐξ ἀγάπης... κείμεαι
versu 16 ἐξ ἐριθείας κ.τ.λ. ¹⁵ [τὸν] L. ¹⁶ θλίψιν L.
¹⁷ ἐγείρειν LT. ¹⁸ + ὅτι L. ¹⁹ δὲ LT. ²⁰ + γὰρ BELT.
²¹ παραμενῶ L. ²² ἀκούω L (non marg.).

28 τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μη-
 δενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις αὐτοῖς μὲν ἐστὶν²³
 ἐνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν²⁴ δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ
 29 Θεοῦ· ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον
 τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ
 30 πάσχειν· τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον ἴδετε²⁵ ἐν
 2 ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί. Εἴ τις οὖν παρά-
 κλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις
 κοινωνία πνεύματος, εἴ τινα¹ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρι-
 2 μοί, πληρώσατέ μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρο-
 νῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, ²σύμψυχοι, τὸ ἐν
 3 φρονουῦντες· μηδὲν κατὰ ἐρίθειαν ἢ³ κενοδοξίαν,
 ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερ-
 4 έχοντας ἑαυτῶν· μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε⁴,
 5 ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστος⁵. Τοῦτο γὰρ φρονείσθω⁶
 6 ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ
 ὑπάρχων, οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα⁷ Θεῷ,
 7 ἀλλ⁸ ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών, ἐν
 8 ὁμοιώματι⁹ ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι εὔρε-
 θείς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος
 9 ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ
 καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ¹⁰
 10 ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
 πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ κατα-
 11 χθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται¹¹ ὅτι
 Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός.
 12 ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε,
 μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ
 μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου
 13 τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· ὁ¹² Θεὸς γάρ
 ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνερ-
 14 γεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογ-

²³ ἐστὶν αὐτοῖς (— μὲν) LT. ²⁴ ὑμῶν LT. ²⁵ εἶδετε LT.
¹ τις LT. ² συν T. ³ μηδὲ κατὰ LT. ⁴ ἕκαστοι
σκοποῦντες LT. ⁵ ἕκαστοι LT. ⁶ φρονεῖτε (— γὰρ) L.
⁷ ἴσα LT. ⁸ ἀλλὰ L (non marg.) T. ⁹ ὁμοιωμάτι L errore.
¹⁰ + τὸ L. ¹¹ ἐξομολογήσεται L marg. T. ¹² — ὁ LT.

γυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, ἵνα γένησθε¹³ ἄμεμπτοι καὶ 15
ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα¹⁴ ἐν μέσφ¹⁵ γενεᾶς σκο-
λιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωσ-
τῆρες ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα 16
ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον,
οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα.

Ἄλλ¹⁶ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λει- 17
τουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ ²συγχαίρω
πᾶσιν ὑμῖν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ ²συγ- 18
χαίρετέ μοι.

Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ¹⁷ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως 19
πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καὶ γὰρ εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν·
οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ 20
ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦ- 21
σιν, οὐ τὰ τοῦ¹⁸ Χριστοῦ Ἰησοῦ¹⁹. τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ 22
γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν
εἰς τὸ εὐαγγέλιον. τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, 23
ὡς ἂν ἀπίδω²⁰ τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς· πέποιθα δὲ ἐν 24
Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον 25
δὲ ἠγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνερ-
γὸν καὶ ²συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον,
καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·
ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς²¹, καὶ ἀδημονῶν, 26
διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε. καὶ γὰρ ἠσθένησε 27
παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλ'²² ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν²³,
οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ
λύπῃ²⁴ σχῶ. σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, 28
ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε, καὶ γὰρ ἀλυπότερος ὢ.
προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, 29
καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε· ὅτι διὰ τὸ ἔργον 30
τοῦ²⁵ Χριστοῦ²⁶ μέχρι θανάτου ἠγγισε, παραβουλευσά-
μενος²⁷ τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα
τῆς πρὸς με λειτουργίας.

13 ἦτε L. 14 ἄμωμα L. 15 μέσον LT. 16 ἀλλὰ LT.
17 χριστῶ L. 18 — τοῦ LT. 19 Ἰησοῦ χριστοῦ L. 20 ἀφίδω LT.
21 + [ἰδεῖν] L. 22 ἀλλὰ LT. 23 ἠλέησεν αὐτόν LT. 24 λύπην LT.
25 — τοῦ LT. 26 — Χριστοῦ T. 27 παραβουλευσάμενος L.

3 ΤΟ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ· τὰ
 αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ
 2 ἀσφαλές. βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς
 3 ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομὴν· ἡμεῖς γάρ ἐσμεν
 ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεῷ¹ λατρεύοντες, καὶ καυ-
 χώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποι-
 4 θότες, καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί.
 Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποισθῆναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον.
 5 περιτομῆ² ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς Βεν-
 ιαμίν³, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,
 6 κατὰ ζῆλον⁴ διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύ-
 7 νην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. Ἄλλ⁵ ἄτινα
 ἦν μοι⁶ κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν·
 8 ἀλλὰ μενούγγε⁷ καὶ ἠγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ
 τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως⁸ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου
 μου⁹, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην· καὶ ἠγοῦμαι σκύ-
 9 βαλα εἶναι¹⁰, ἵνα Χριστὸν κερδήσω, καὶ εὐρεθῶ ἐν
 αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ
 τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην
 10 ἐπὶ τῇ πίστει, τοῦ γνῶναι αὐτόν, καὶ τὴν δύναμιν
 τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν¹¹ κοινωνίαν τῶν πα-
 θημάτων αὐτοῦ, συμμορφούμενος¹² τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,
 11 εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν¹³ νεκρῶν·
 12 οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ
 εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην¹⁴ ὑπὸ τοῦ¹⁵
 13 Χριστοῦ Ἰησοῦ¹⁶. ἀδελφοί, ἐγὼ ἑμαυτὸν οὐ¹⁷ λογι-
 14 ζομαι κατειληφέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθα-
 νόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ
 σκοπὸν διώκω ἐπὶ¹⁸ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως
 15 τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι οὖν τέλειοι,
 τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ

¹ θεοῦ LT. ² περιτομῆ LT. ³ βενιαμείν LT. ⁴ ζῆλος LT.
⁵ ἀλλὰ T[L]. ⁶ μοι ἦν L (non marg.). ⁷ μὲν οὖν LT.
⁸ + τοῦ L. ⁹ ἡμῶν L marg. ¹⁰ - εἶναι L. ¹¹ - τὴν L.
¹² συμμορφιζόμενος LT. ¹³ τὴν ἐκ LT. ¹⁴ κατελήμφθην LT.
¹⁵ - τοῦ LT. ¹⁶ - Ἰησοῦ LT. ¹⁷ οὐπω L marg.
¹⁸ εἰς LT.

τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει. πλὴν εἰς ὃ ἐφθά- 16
σαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν¹⁹.

²⁰ Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε 17
τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.
πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον 18
ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ
σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ· ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ 19
Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν,
οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα 20
ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα
Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς μετασχηματίσει τὸ 21
σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ²¹
σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν
ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ²²
τὰ πάντα.

ὩΣΤΕ, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, 4
χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν Κυρίῳ,
ἀγαπητοί. Εὐωδία¹ παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρα- 2
καλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ· καὶ² ἐρωτῶ καὶ σε, 3
σύζυγε γνήσιε³ ⁴ συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος,
καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν
βίβλῳ ζωῆς.

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 4
τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ 5
Κύριος ἐγγύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ 6
τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ
αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἡ 7
εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρου-
ρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ.

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, 8
ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα,
εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ 9

¹⁹ — κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν LT.

γενέσθαι αὐτὸ LT.

²² αὐτῷ LT.

² ναὶ LT.

³ γνήσιε σύνζυγε LT.

²⁰ συν T.

²¹ — εἰς τὸ

¹ Εὐωδία BELT.

⁴ συν T.

464 ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ. Κεφ. 4.
καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἤκούσατε καὶ εἶδετε
ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης
ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ
ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρο-
11 νεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω·
12 ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, ἀντάρκης εἶναι. οἶδα
δὲ⁵ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν,
13 καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· πάντα ἰσχύω ἐν
14 τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ⁶. πλὴν καλῶς ἐποι-
15 ἤσατε, ⁴συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. οἶδατε δὲ
καὶ ὑμεῖς, Φιλιππηῖοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλη-
σία ἐκοινωνήσεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως⁷,
16 εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ
17 ἅπαξ καὶ δις εἰς⁸ τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. οὐχ
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ'⁹ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν
18 τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν· ἀπέχω δὲ πάντα,
καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπα-
φροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν εὐωδίας, θυσίαν
19 δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ. ὁ δὲ Θεὸς μου πλη-
ρῶσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον¹⁰ αὐτοῦ
20 ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ
ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
22 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἀσπάζονται
ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καί-
23 σαρρος οἰκίας. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν¹¹ Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετὰ πάντων¹² ὑμῶν. ἀμήν¹³.

Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπα-
φροδίτου¹⁴.

⁵ καὶ LT. ⁶ - Χριστῷ LT. ⁷ λήψεως LT. ⁸ [εἰς] L.
⁹ ἀλλὰ LT. ¹⁰ τὸ πλοῦτος LT. ¹¹ - ἡμῶν LT. ¹² τοῦ
πνεύματος LT. ¹³ - ἀμήν T[L]. ¹⁴ + Ἐν στίχοις σῆ
S: *deest subscriptio in* LT.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ¹

Η ΠΡΟΣ

ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ² ΕΠΙΣΤΟΛΗ³.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ⁴ διὰ θελή- 1
ματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τοῖς ἐν Κολασ- 2
σαῖς⁵ ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ⁶. χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ⁷.

Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ⁸ πατρὶ τοῦ Κυρίου 3
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ⁹ ὑμῶν προσευ-
χόμενοι· ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ⁴
Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν¹⁰ εἰς πάντας τοὺς ἀγίους,
διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρα- 5
νοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ
εὐαγγελίου, τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν 6
παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ¹¹ ἔστι καρποφορούμενον¹², καθὼς
καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκούσατε καὶ ἐπέγνωτε
τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς καὶ¹³ ἐμάθετε 7
ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς
ἔστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν¹⁴ διάκονος τοῦ Χριστοῦ, ὁ καὶ 8
δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. Διὰ 9
τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκούσαμεν, οὐ πανό-
μεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα
πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν
πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, περιπατῆσαι 10
ὑμᾶς¹⁵ ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν· ἐν
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι
εἰς τὴν ἐπίγνωσιν¹⁶ τοῦ Θεοῦ· ἐν πάσῃ δυνάμει δυνα- 11

¹ - Παύλου τοῦ Ἀποστόλου S. ² Κολοσσαεῖς BE. ³ + Παύ-
λου S: Πρὸς Κολοσσαεῖς *tantum* LT. ⁴ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.
⁵ Κολοσσαῖς BE. ⁶ + Ἰησοῦ L. ⁷ - καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
T[L]. ⁸ - καὶ LT. ⁹ ὑπὲρ L. ¹⁰ ἣν ἔχετε LT. ¹¹ - καὶ L.
¹² + καὶ αὐξανόμενον LT. ¹³ - καὶ LT. ¹⁴ ἡμῶν L (non
marg.). ¹⁵ - ὑμᾶς L. ¹⁶ τῇ ἐπιγνώσει L.

12 μούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν
 13 μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς
 14 αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος
 15 αὐτοῦ¹⁹, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὃς ἐστὶν εἰκὼν
 16 τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως·
 17 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ²⁰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
 18 καὶ τὰ²¹ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε
 19 θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ
 20 πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτός ἐστι
 21 πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε· καὶ
 22 αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὃς
 23 ἐστὶν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται
 24 ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε²²
 25 πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκατα-
 26 ἀλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ
 27 τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ²³, εἴτε τὰ
 28 ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὑμᾶς ποτε
 29 ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν
 30 τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν²⁴ ἐν
 31 τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου²⁵, πα-
 32 ραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους
 33 κατενώπιον αὐτοῦ· εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθε-
 34 μελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
 35 τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κη-
 36 ρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ²⁶ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν,
 37 οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος· Νῦν χαίρω ἐν
 38 τοῖς παθήμασί μου²⁷ ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
 39 τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ
 40 σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ²⁸ ἐστὶν ἡ ἐκ-

¹⁷ + καλέσαντι καὶ L.

¹⁸ ἐρύσατο T.

¹⁹ - διὰ τοῦ αἵματος

αὐτοῦ LT.

²⁰ - τὰ L.

²¹ [τὰ] L.

²² ηὐδόκησεν L marg.

²³ - δι' αὐτοῦ L.

²⁴ ἀποκατηλλάγητε L.

²⁵ + [αὐτοῦ] L.

²⁶ - τῇ LT.

²⁷ - μου LT.

²⁸ ὃς L marg.

κλησία· ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονο-²⁵
 μίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι
 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμ-²⁶
 μένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ²⁹ δὲ
 ἐφανερώθη τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ· οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς²⁷
 γνωρίσαι, τίς ὁ³⁰ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου
 τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς³¹ ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
 ἡ ἐλπίς τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθε-²⁸
 τοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα
 ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα
 ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ³². εἰς ὃ καὶ²⁹
 κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν
 ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

ΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναί ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ¹ 2
 ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι²
 τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ²
 καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων³ ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς
 πάντα πλοῦτον⁴ τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς
 ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ
 τοῦ⁵ Χριστοῦ⁶, ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς³
 σοφίας καὶ τῆς⁷ γνώσεως ἀπόκρυφοι· τοῦτο δὲ⁴
 λέγω, ἵνα μὴ τις⁸ ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολο-
 γίᾳ· εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι⁵
 σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν,
 καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν. ὡς⁶
 οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν
 αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι⁷
 ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν⁹ τῇ πίστει, καθὼς ἐδι-
 δάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται¹⁰ ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς⁸
 φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν
 τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ

²⁹ νῦν L (non marg.). ³⁰ τί τὸ LT. ³¹ ὁ L (non marg.).
³² - Ἰησοῦ LT. ¹ ὑπὲρ L. ² ἑώρακαν LT. ³ συμ-
 βιβασθέντες LT (συνβ. T). ⁴ πᾶν τὸ πλοῦτος LT. ⁵ - καὶ
 πατρὸς καὶ τοῦ LT. ⁶ - Χριστοῦ T. ⁷ - τῆς L. ⁸ μηδεὶς LT.
⁹ - ἐν LT. ¹⁰ ἔσται ὑμᾶς L.

9 οὐ κατὰ Χριστόν· ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ
 10 πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, καὶ ἔστε ἐν αὐτῷ
 πεπληρωμένοι· ὅς¹¹ ἐστὶν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς
 11 καὶ ἐξουσίας· ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχει-
 ροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἀμαρ-
 τιωῶν¹² τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ,
 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι¹³. ἐν ᾧ καὶ
 συνηγέρθητε¹⁴ διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ
 13 τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν· καὶ ὑμᾶς νε-
 κροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ
 τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωποίησε¹⁵¹⁶ σὺν αὐτῷ, χαρι-
 14 σάμενος ἡμῖν¹⁷ πάντα τὰ παραπτώματα· ἐξαλείψας
 τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν
 ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσ-
 15 ηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρ-
 χὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ,
 θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.
 16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει,
 17 ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νομηνίας¹⁸ ἢ σαββάτων· ἃ¹⁹
 ἐστὶ σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ²⁰ Χριστοῦ.
 18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφρο-
 σύνη καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ²¹ ἐώρακεν²²
 ἐμβατεύων, εἰκῆ²³ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρ-
 19 κὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν
 τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγού-
 μενον καὶ²⁴ συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ
 20 Θεοῦ. Εἰ οὖν²⁵ ἀπεθάνετε σὺν τῷ²⁶ Χριστῷ ἀπὸ τῶν
 στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογ-
 21 ματίζεσθε; “Μὴ ἄψη, μηδὲ γεύση, μηδὲ θίγης”
 22 ἃ ἐστὶ πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ
 23 ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων· ἅτινά
 ἐστὶ λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ

¹¹ ὁ L (non marg.). ¹² — τῶν ἀμαρτιῶν LT. ¹³ βαπτισμῷ
 L marg. ¹⁴ συνηγέρθημεν L marg. ¹⁵ συνεζωποίησε SBE.
¹⁶ +(ν) ὑμᾶς LT. ¹⁷ ὑμῖν BEL marg. ¹⁸ νεομηνίας L (non
 marg.). ¹⁹ ὁ L (non marg.). ²⁰ — τοῦ T. ²¹ [μη] L.
²² ἐώρακεν T. ²³ εἰκῆ L. ²⁴ συν T. ²⁵ — οὖν LT.
²⁶ — τῷ LT.

καὶ ταπεινοφροσύνη καὶ²⁷ ἀφειδία²⁸ σώματος, οὐκ ἐν
τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός. Εἰ οὖν **3**
συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὐ ὁ Χρισ-
τός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος· τὰ ἄνω **2**
φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ **3**
ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ·
ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν¹, τότε καὶ **4**
ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, **5**
πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ
τὴν πλεονεξίαν, ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, δι' ἧ² ἔρ- **6**
χεται ἡ³ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας⁴.
ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν **7**
αὐτοῖς⁵. νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀρ- **8**
γὴν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ
τοῦ στόματος ὑμῶν. Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, **9**
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς
πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνα- **10**
καινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος
αὐτόν· ὅπου οὐκ ἐν Ἑλλην καὶ Ἰουδαίος, περιτομῇ **11**
καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δούλος, ἑλεύ-
θερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός. Ἐν- **12**
δύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ⁷ Θεοῦ ἅγιοι καὶ
ἡγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμῶν⁸, χρηστότητα, τα-
πεινοφροσύνην, πραότητα⁹, μακροθυμίαν· ἀνεχόμενοι **13**
ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρὸς τινα
ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς¹⁰ ἐχαρίσατο
ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγά- **14**
πην, ἣτις¹¹ ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος· καὶ ἡ **15**
εἰρήνη τοῦ Θεοῦ¹² βραβεύετω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι
γίνεσθε. ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν **16**
πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νουθε-

²⁷ [καὶ] L
L marg.

²⁸ ἀφειδεία L.

¹ ὑμῶν L marg.

² διὰ

⁵ τούτοις LT.

³ [ἡ] L.

⁴ — ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας T[L].

⁹ πραότητα LT.

⁶ + καὶ L.

⁷ — τοῦ L.

⁸ οἰκτιρμοῦ LT.

¹⁰ κύριος L.

¹¹ ὁ LT.

¹² Χριστοῦ LT.

τοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς καὶ¹³ ὕμνοις καὶ¹³ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν¹⁴ χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ¹⁵ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ¹⁶. καὶ πᾶν ὃ τι ἂν¹⁷ ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ¹⁸, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ καὶ¹⁹ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἰδίοις²⁰ ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας²¹, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ ἐστὶν εὐάρεστον²² τῷ²³ Κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε²⁴ τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δούλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις²⁵ ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίας, φοβούμενοι τὸν Θεόν²⁶. καὶ πᾶν ὃ τι²⁷ ἂν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις· εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπολήψεσθε²⁸ τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ²⁹ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. ὁ δὲ³⁰ ἀδικῶν κομίζεται³¹ ὃ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία³².

4 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν οὐρανοῖς¹.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ· προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ² καὶ δέδεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἕξασταζόμενοι. ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἑκάστῳ

¹³ — καὶ LT.

¹⁴ + τῇ LT.

¹⁵ ταῖς καρδίαις L.

¹⁶ θεῷ LT.

¹⁷ ἂν L (non marg.) T.

¹⁸ Ἰησοῦ χριστοῦ L.

¹⁹ — καὶ LT.

²⁰ — ἰδίοις LT.

²¹ + ὑμῶν L.

²² εὐάρεστον

ἐστὶν L.

²³ ἐν LT.

²⁴ παροργίζετε L.

²⁵ ὀφθαλ-

μοδουλείᾳ L.

²⁶ κύριον LT.

²⁷ ὃ LT.

²⁸ ἀπολύμ-

ψεσθε LT.

²⁹ — γὰρ LT.

³⁰ γὰρ LT.

³¹ κομίζεται

L (non marg.) T.

³² προσωποληψία LT.

¹ οὐρανῷ LT.

² ὄν L (non marg.).

ἀποκρίνεσθαι. Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν 7
 Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
 καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς 8
 αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶ³ τὰ περὶ ὑμῶν⁴ καὶ παρακαλέσῃ
 τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ 9
 ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὃς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν
 γνωριοῦσι⁵ τὰ ὧδε. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος 10
 ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρ-
 νάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς· εἰάν ἔλθῃ πρὸς
 ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν· καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος 11
 Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνερ-
 γοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν
 μοι παρηγορία. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ 12
 ὑμῶν, δούλος Χριστοῦ⁶, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ
 ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στήτε τέλειοι καὶ
 πεπληρωμένοι⁷ ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ. μαρ- 13
 τυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν⁸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
 τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. ἀσπάζεται 14
 ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός, καὶ Δημᾶς. ἀσ- 15
 πάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφούς, καὶ Νυμφᾶν⁹
 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ¹⁰ ἐκκλησίαν· καὶ ὅταν 16
 ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ
 ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ
 Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνώτε· καὶ εἶπατε Ἀρ- 17
 χίππῳ, “Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυ-
 ρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.” Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ 18
 χειρὶ Παύλου. μνημονεύετε μου τῶν δεσμῶν. ἡ
 χάρις μεθ' ὑμῶν. ἀμήν¹¹.

Πρὸς Κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ
 καὶ Ὀνησίμου¹².

³ γνῶτε L. ⁴ ἡμῶν L. ⁵ γνωρίσουσιν L. ⁶ + Ἰησοῦ LT.
⁷ πεπληροφορημένοι LT. ⁸ πολὺν πόνον LT. ⁹ Νύμφαν L.
¹⁰ αὐτῆς L. ¹¹ — ἀμήν LT. ¹² + Ἐν στίχοις σῆ S:
 Κολοσσαεῖς BE: *deest subscriptio in* LT.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

- 1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρί, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ².
- 2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνεῖαν ὑμῶν³ ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν
3 ἡμῶν, ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν
4 εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ Θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν
5 ὑμῶν· ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς⁴ ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς
6 οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς Πνεύματος
7 Ἁγίου, ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους⁵ πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ⁶ τῇ Ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ⁷ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ⁸ ἐν παντὶ τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξελέλυθεν, ὥστε
9 μὴ χρεῖαν ἡμᾶς ἔχειν⁹ λαλεῖν τι. αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἴσοδον ἔχομεν¹⁰ πρὸς

¹ Sic BE. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴ Παύλου πρώτη S. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς A LT.

Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ T[L].

² — ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ

³ — ὑμῶν L.

⁴ πρὸς L.

⁵ τύπον L (non marg.) T.

⁶ + ἐν LT.

⁷ + ἐν τῇ L.

⁸ ἀλλ' LT.

⁹ ἔχειν ἡμᾶς LT.

¹⁰ ἔσχομεν LT.

ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀνα- 10 μένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ¹¹ νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ρυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν 2 τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· ἀλλὰ καὶ¹ 2 προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλήσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ 3 ἀκαθαρσίας, οὔτε² ἐν δόλῳ· ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσ- 4 μεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ³ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. Οὔτε 5 γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς· οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν 6 οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλ' ἐγενήθημεν ἡπιοὶ⁴ ἐν μέσῳ 7 ὑμῶν, ὡς ἂν⁵ τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα, οὕτως 8 ἰμειρόμενοι⁶ ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν γεγέννησθε⁷. μνημονεύετε 9 γὰρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς γὰρ⁸ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεός, 10 ὡς ὀσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκασ- 11 τον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρούμενοι⁹, εἰς τὸ 12 περιπατήσαι¹⁰ ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος

¹¹ + τῶν LT.¹ - καὶ LT.² οὐδὲ L.³ - τῷ T[L].⁴ νήπιοι L.⁵ ἂν LT.⁶ ἰμειρόμενοι LT.⁷ ἐγενήθητε LT.⁸ - γὰρ LT.⁹ μαρτυρόμενοι BΓ.¹⁰ περιπατεῖν LT.

13 ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. ¹¹ Διὰ
 τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως,
 ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ Θεοῦ,
 ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν
 14 ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς
 πιστεύουσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί,
 τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ταῦτα¹² ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ
 τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν
 15 Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰη-
 σοῦν καὶ τοὺς ἰδίους¹³ προφήτας, καὶ ὑμᾶς¹⁴ ἐκδιωξάν-
 των, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις
 16 ἐναντίων, κωλύοντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα
 σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας
 πάντοτε· ἔφθασε¹⁵ δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.
 17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες¹⁶ ἀφ' ὑμῶν
 πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέ-
 ρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολ-
 18 λῇ ἐπιθυμίᾳ. διὸ¹⁷ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
 ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δῖς, καὶ ἐνέκοψεν
 19 ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ
 στέφανος καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ¹⁸ ἐν τῇ αὐτοῦ
 20 παρουσίᾳ; ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.
3 Διὸ μηκέτι στέγοντες, εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι
 2 ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν
 ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον¹ τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργὸν
 ἡμῶν² ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι
 ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς³ περὶ⁴ τῆς πίστεως ὑμῶν,
 3 τῷ⁵ μηδένα σαίνεσθαι⁶ ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ
 4 γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γὰρ ὅτε πρὸς
 ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλί-

¹¹ + Καὶ LT.¹² τὰ αὐτὰ L (non marg.) T.¹³ - ἰδίους LT.¹⁴ ἡμᾶς BELT.¹⁵ ἔφθακεν L (non marg.).¹⁶ ἀποφα-

μισθέντες E.

¹⁷ διότι LT.¹⁸ - Χριστοῦ LT.¹ συνερ-

γὸν L (non marg.) T.

² - καὶ συνεργὸν ἡμῶν LT.³ - ὑμᾶς LT.⁴ ὑπὲρ LT.⁵ τὸ LT.⁶ μηδὲν ἀσαίνεσθαι L.

βεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε· διὰ τοῦτο 5
 καὶ γὰρ μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίσ-
 τιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ
 εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. ἄρτι δὲ ἐλθόντος 6
 Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου
 ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε
 μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς
 ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρεκλή- 7
 θημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ
 ἀνάγκῃ⁷ ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι νῦν ζῶμεν, 8
 εἰ ἂν ὑμεῖς στήκητε⁸ ἐν Κυρίῳ. τίνα γὰρ εὐχαριστίαν 9
 δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ
 τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
 ἡμῶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ⁹ δεόμενοι 10
 εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ
 ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς 11
 καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρισ-
 τός¹⁰, κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς 12
 δὲ ὁ Κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ
 εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς
 ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους 13
 ἐν ἀγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,
 ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ¹¹
 μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ¹².

ΤΟ¹ λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ 4
 παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ² καθὼς παρελάβετε
 παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν
 Θεῷ³, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον· οἴδατε γὰρ τίνας 2
 παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
 τοῦτο γάρ ἐστι⁴ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμός ὑμῶν, 3
 ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· εἰδέναί ἕκαστον⁵ 4
 ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ
 τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη 5

⁷ ἀνάγκη καὶ θλίψει LT.

⁸ στήκετε T.

⁹ ὑπερεκπερισ-

σοῦ BLT.

¹⁰ -Χριστός LT.

¹¹ -Χριστοῦ LT.

¹² +[ἀμην.] L.

¹ -Τὸ LT.

² +ἵνα LT.

³ +καθὼς

καὶ περιπατεῖτε LT.

⁴ +[τὸ] L.

⁵ ἕκαστος L marg.

6 τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν· τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ
 πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·
 διότι ἔκδικος ὁ⁶ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς
 7 καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. οὐ γὰρ
 ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία, ἀλλ'⁷ ἐν
 8 ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθε-
 τεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ⁸ δόντα⁹ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ¹⁰
 τὸ Ἅγιον εἰς ἡμᾶς¹¹.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε¹² γρά-
 φειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐστε εἰς τὸ
 10 ἀγαπᾶν ἀλλήλους· καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας
 τοὺς ἀδελφούς τοὺς¹³ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρα-
 καλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον,
 11 καὶ φιλοτιμείσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια,
 καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις¹⁴ χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν
 12 παρηγγείλαμεν· ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς
 τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλω¹⁵ δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν
 κοιμημένων¹⁶, ἵνα μὴ λυπηθῆτε¹⁷, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ
 14 οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰη-
 σοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς
 15 κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. τοῦτο
 γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ
 ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ
 16 Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· ὅτι
 αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου,
 καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
 17 οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον· ἔπειτα
 ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς
 ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυ-
 ρίου εἰς αέρα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσώ-
 18 μεθα. ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις
 τούτοις.

6 —ὁ LT.

7 ἀλλὰ T.

8 —καὶ L.

9 διδόντα

L (non marg.).

10 αὐτοῦ τὸ πνεῦμα L.

11 ὑμᾶς LT.

12 ἔχομεν L.

13 —τοὺς L.

14 —ἰδίαις LT.

15 θέλομεν LT.

16 κοιμωμένων L.

17 λυπεῖσθε L marg. T.

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, 5
οὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· αὐτοὶ γὰρ ἀκρι- 2
βῶς οἶδατε ὅτι ἡ¹ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ
οὕτως ἔρχεται· ὅταν γὰρ² λέγωσιν, “Εἰρήνη καὶ 3
ἀσφάλεια,” τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος,
ὥσπερ ἡ ὠδὴν τῆ ἐν γαστρὶ ἐχούση, καὶ οὐ μὴ ἐκ-
φύγωσιν. ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, 4
ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς³ ὡς κλέπτης⁴ καταλάβῃ· πάντες⁵ 5
ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν
νυκτὸς οὐδὲ σκότους. Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς 6
καὶ⁶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. οἱ 7
γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυ-
σκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν*· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, 8
νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης,
καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ ἔθετο 9
ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλ’⁷ εἰς περιποίησιν σωτη-
ρίας, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ 10
ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε
καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. διὸ παρακα- 11
λεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς
καὶ ποιεῖτε.

ἘΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς 12
κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προϋσταμένους ὑμῶν ἐν Κυ-
ρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἠγείσθαι αὐτοὺς 13
ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ⁸ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰ-
ρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ- 14
φοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς
ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε
πρὸς πάντας. ὁρᾶτε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ 15
ἀποδῶ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ⁹ εἰς
ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. πάντοτε χαίrete. ἀδιαλεί- 16, 17
πτως προσεύχεσθε. ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο 18
γὰρ¹⁰ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ 19

1 - ἡ LT. 2 - γὰρ T, [δὲ] L. 3 ὑμᾶς ἢ ἡμέρα L.
4 κλέπτας L. 5 + γὰρ LT. 6 - καὶ L. * μεθύουσιν S.
7 ἀλλὰ T. 8 ὑπερεκπερισσοῦ B, ὑπερεκπερισσῶς LT.
9 - καὶ L. 10 + ἐστὶν L.

20 πνεῦμα μὴ σβέννυτε¹¹. προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε.
 21, 22 πάντα¹² δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε. ἀπὸ παν-
 23 τὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς
 τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς· καὶ ὀλόκληρον
 ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως
 ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 24 τηρηθείη. πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὅς καὶ ποιήσει.
 25, 26 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε¹³ περὶ ἡμῶν. ἀσπάσασθε
 27 τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ὀρκίζω¹⁴
 ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι
 28 τοῖς ἀγίοις¹⁵ ἀδελφοῖς· ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἀμήν¹⁶.
 Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν¹⁷.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλη-
 σία Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ
 2 Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ
 πατρὸς ἡμῶν² καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ
 ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει
 ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου
 4 πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν
 ὑμῖν καυχᾶσθαι³ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ

¹¹ ζβέννυτε T.

¹² +δὲ LT.

¹³ +[καὶ] L.

¹⁴ ἐνορκίζω LT.

¹⁵ -ἀγίοις L.

¹⁶ -ἀμήν. LT.

¹⁷ +Ἐν στίχοις ρήγ S: *subscriptio deest in* LT.
 ἀποστόλου S: *at* Πρὸς Θεσσαλονικεῖς B *tantum* LT.

¹ -Παύλου τοῦ

†[L].

³ ἐγκυχᾶσθαι (ἐν T) LT.

² -ὑμῶν

τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διω-
 γμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, ἔνδει- 5
 γμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιω-
 θῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ
 πάσχετε· εἴπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς 6
 θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν⁴, καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις 7
 ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου
 Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,
 ἐν πυρὶ φλογός⁵, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι 8
 Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ⁶. οἵτινες δίκην τίσου- 9
 σιν, ὄλεθρον⁷ αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,
 καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἔλθῃ 10
 ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι
 ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν⁸, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύ-
 ριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. εἰς δὲ καὶ 11
 προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ
 τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν
 εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνά-
 μει· ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν 12
 Ἰησοῦ Χριστοῦ⁶ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ
 τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χρισ-
 τοῦ.

ἘΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρου- 2
 σίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν
 ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευ- 2
 θῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοός, μήτε¹ θροεῖσθαι, μήτε
 διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς
 ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ².
 Μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι 3
 εἰ μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ
 ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ 4
 ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμε-
 νον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ

⁴ θλίψιν L. ⁵ φλογὶ πυρός L (non marg.). ⁶ -Χριστοῦ
 T[L]. ⁷ ὄλεθριον L (non marg.). ⁸ πιστεύσασιν LT.
¹ μηδὲ LT. ² κυρίου LT.

Θεοῦ ὡς Θεὸν³ καθίσαι, ἀποδεικνύντα⁴ ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ
 5 Θεός. οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα
 6 ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε εἰς τὸ
 7 ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. τὸ γὰρ
 μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ
 8 κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· καὶ τότε ἀπο-
 καλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος⁵ ἀναλώσει⁶
 τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει
 9 τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· οὗ ἐστὶν ἡ
 παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνά-
 10 μει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους, καὶ ἐν πάσῃ
 ἀπάτῃ τῆς⁷ ἀδικίας ἐν⁸ τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν
 τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆ-
 11 ναι αὐτούς· καὶ διὰ τοῦτο πέμψαι⁹ αὐτοῖς ὁ Θεὸς
 ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει·
 12 ἵνα κριθῶσι πάντες¹⁰ οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ,
 13 ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν¹¹ τῇ ἀδικίᾳ. Ἡμεῖς δὲ ὀφεί-
 λομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελ-
 φοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι εἴλετο¹² ὑμᾶς ὁ Θεὸς
 ἀπ' ἀρχῆς¹³ εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος καὶ
 14 πίστει ἀληθείας, εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς¹⁴ διὰ τοῦ εὐαγ-
 γελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 15 Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ
 κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ
 16 λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος
 ἡμῶν Ἰησοῦς¹⁵ Χριστός, καὶ ὁ¹⁶ Θεὸς καὶ¹⁷ πατὴρ
 ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δούς παράκλησιν αἰω-
 17 νίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, παρακαλέσαι
 ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι ὑμᾶς¹⁸ ἐν παντὶ
 λόγῳ καὶ ἔργῳ¹⁹ ἀγαθῷ.

3 ΤΟ λοιπόν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν,
 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζεται καθὼς

³ —ὡς Θεὸν LT.

⁴ ἀποδειγνύοντα L marg.

⁵ + Ἰησοῦς LT.

⁶ ἀνελεῖ L.

⁷ —τῆς LT.

⁸ —ἐν LT.

⁹ πέμπει LT.

¹⁰ (ν) ἅπαντες L marg. T.

¹¹ [ἐν] L.

¹² εἴλατο LT.

¹³ ἀπαρχὴν L.

¹⁴ ἡμᾶς L.

¹⁵ + ὁ L.

¹⁶ [ὁ] L.

¹⁷ ὁ L (non marg.).

¹⁸ —ὑμᾶς LT.

¹⁹ ἔργῳ καὶ λόγῳ LT.

καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων 2
καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.
πιστὸς δέ ἐστιν* ὁ Κύριος¹, ὃς στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυ- 3
λάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. πεποιθᾶμεν δὲ ἐν Κυρίῳ 4
ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν², καὶ³ ποιεῖτε
καὶ ποιήσετε. ὁ δὲ Κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς 5
καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς⁴ ὑπομονὴν
τοῦ Χριστοῦ.

Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ 6
Κυρίου ἡμῶν⁵ Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ
παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ
κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρέλαβε⁶ παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ 7
γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἤτακ-
τήσαμεν ἐν ὑμῖν, οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά 8
τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν⁷
ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν·
οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον 9
δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε 10
ἤμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ
τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούομεν 11
γὰρ τινὰς περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν
ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. τοῖς δὲ τοι- 12
ούτοις παραγγέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ⁸, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργα-
ζόμενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὑμεῖς δέ, ἀδελ- 13
φοί, μὴ ἐκκακήσητε⁹ καλοποιοῦντες. εἰ δέ τις οὐχ 14
ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον
σημειοῦσθε, καὶ¹⁰ μὴ συναναμίγνησθε¹¹ αὐτῷ, ἵνα ἐν-
τραπῆ· καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἠγείσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε 15
ὡς ἀδελφόν. αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δώη 16
ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ¹². ὁ
Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

* ἐστι S. ¹ θεός L. ² -ὑμῖν T. ³ [ὑμῖν καὶ ἐποιήσατε καὶ] ποιεῖτε L. ⁴ + τὴν BLT. ⁵ -ἡμῶν T[L]. ⁶ παρελάβετε L text., παρελάβοσαν L marg. T. ⁷ νυκτὸς καὶ ἡμέρας L (non marg.). ⁸ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ LT. ⁹ ἐγκακήσητε (ἐνκ. T) LT. ¹⁰ -, καὶ L. ¹¹ συναναμίγνησθαι L. ¹² τόπῳ L.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶ ση-
18 μείον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω. ἡ χάρις
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων
ὑμῶν. ἀμήν¹³.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν¹⁴.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ¹.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ², κατ' ἐπι-
ταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ Κυρίου³ Ἰησοῦ Χρι-
2 στοῦ⁴ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, Τιμοθέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν
πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν⁵
3 καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Καθὼς
παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος
εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἕτεροδι-
4 δασκαλεῖν, μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις
ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ
5 οἰκονομίαν⁶ Θεοῦ τὴν ἐν πίστει· τὸ δὲ τέλος τῆς
παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ
6 συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου· ὧν
τινες ἀστοχήσαντες, ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν,
7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ
8 λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται· οἶδαμεν
δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, εἴαν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται⁷,
9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίω νόμος οὐ κείται, ἀνόμοις δὲ
καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις

¹³ — ἀμήν T.

¹⁴ + Ἐν στίχοις ρς S: *deest subscriptio in LT.*

¹ — Παύλου τοῦ ἀποστόλου S: Πρὸς Τιμόθεον A *tantum LT, at in L interponitur Epistola ad Hebraeos.*

² Χριστοῦ Ἰησοῦ T.

³ — Κυρίου LT.

⁴ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.

⁵ — ἡμῶν LT.

⁶ οἰκοδομίαν BE.

⁷ χρήσεται L.

καὶ βεβήλοις, πατραλώαις⁸ καὶ μητραλώαις⁹, ἀνδρο-
 φόνοις, πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύ- 10
 σταῖς, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαίνουσῃ διδα-
 σκαλίᾳ ἀντίκειται, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης 11
 τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. καὶ¹⁰ χάριν 12
 ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
 ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν,
 τὸν¹¹ πρότερον ὄντα¹² βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ 13
 ὑβριστήν· ἀλλ'¹³ ἠλείθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν
 ἀπιστίᾳ· ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν 14
 μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χρι- 15
 στὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλοὺς σω-
 σαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλείθην, 16
 ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξῃται Ἰησοῦς Χριστὸς¹⁴ τὴν
 πᾶσαν¹⁵ μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλον-
 των πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. τῷ δὲ 17
 βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ¹⁶
 Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 ἀμήν. ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, 18
 τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπί σε προ-
 φητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρα-
 τείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες 19
 ἀπώσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐνανάγησαν· ὧν ἔστιν 20
 Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ,
 ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεή- 2
 σεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάν-
 των ἀνθρώπων, ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν 2
 ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διά-
 γωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. τοῦτο γὰρ¹ 3
 καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
 Θεοῦ, ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς 4
 ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν. εἰς γὰρ Θεός, εἰς καὶ 5

⁸ πατρολώαις LT.⁹ μητρολώαις LT.¹⁰ — καὶ L.¹¹ τὸ LT.¹² + με L.¹³ ἀλλὰ LT.¹⁴ Χριστὸς

Ἰησοῦς LT.

¹⁵ ἅπασαν LT.¹⁶ —σοφῷ LT.¹ — γὰρ L.

μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰη-
 6 σους, ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ
 7 μαρτύριον² καιροῖς ἰδίους, εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ³
 καὶ ἀπόστολος· ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ⁴, οὐ ψεύ-
 δομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν, ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.
 8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ
 τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ
 9 διαλογισμοῦ⁵. ὡσαύτως καὶ⁶ τὰς⁷ γυναῖκας ἐν κατα-
 στολῇ κόσμῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν
 ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ⁸ χρυσῷ⁹, ἢ μαργαρίταις,
 10 ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγ-
 11 γελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. Γυνὴ
 12 ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. γυναικὶ δὲ
 διδάσκειν¹⁰ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός,
 13 ἀλλ' ¹¹ εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη,
 14 εἶτα Εὐὰ¹². καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη· ἡ δὲ γυνὴ
 15 ἀπατηθεῖσα¹³ ἐν παραβάσει γέγονε· σωθήσεται δὲ
 διὰ τῆς τεκνογονίας, εἰ μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ
 καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

3 ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται,
 2 καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνε-
 πληπτον¹ εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον²,
 3 σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν· μὴ πάρ-
 οινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ³, ἀλλ' ⁴ ἐπιεικῆ,
 4 αμαχον, ἀφιλάργυρον· τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊ-
 στάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης
 5 σεμνότητος· εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι
 6 οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; μὴ
 νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα⁵ ἐμπέσῃ τοῦ
 7 διαβόλου. δεῖ δὲ αὐτὸν⁶ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν
 ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμόν ἐμπέσῃ καὶ
 8 παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ὡσαύτως σεμ-

² — τὸ μαρτύριον LT.

³ κήρυξ L.

⁴ — ἐν Χριστῷ LT.

⁵ διαλογισμῶν T.

⁶ — καὶ L.

⁷ — τὰς LT.

⁸ καὶ LT.

⁹ χρυσῷ L.

¹⁰ διδάσκειν δὲ γυναικὶ L.

¹¹ ἀλλὰ L.

¹² Εὐὰ S, Εὐὰ LT.

¹³ ἐξαπατηθεῖσα LT.

¹ ἀνεπίληπτον LT.

² νηφάλιον BELT.

³ — μὴ αἰσχροκερδῆ LT.

⁴ ἀλλὰ L.

⁵ κρίμα SBEL.

⁶ — αὐτὸν LT.

νοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῶ προσέχοντας, μὴ
 αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως 9
 ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθω- 10
 σαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες.
 γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλέους⁷, 11
 πιστὰς ἐν πᾶσι. διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς 12
 ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων
 οἴκων. οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυ- 13
 τοῖς καλὸν περιποιούνται, καὶ πολλὴν παρρησίαν
 ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ταῦτά σοι γράφω, 14
 ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σε τάχιον⁸. εἰ δὲ βραδύνω, 15
 ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἣτις
 ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος⁹ καὶ ἑδραῖωμα
 τῆς ἀληθείας. καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς 16
 εὐσεβείας μυστήριον. Θεὸς¹⁰ ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
 ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν
 ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη¹¹ ἐν δόξῃ.

ΤΟ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς 4
 ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύ-
 μασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει 2
 ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,
 κωλύοντων γαμῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς 3
 ἔκτισεν εἰς μετάληψιν¹ μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς
 καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ 4
 καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμ-
 βανόμενον· ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐν- 5
 τεύξεως. Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς 6
 ἔση διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ², ἐντρεφόμενος τοῖς
 λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἣ
 παρηκολούθηκας³. Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις 7
 μύθους παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέ-
 βειαν. ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐσ- 8
 τὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός
 ἐστὶν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελ-

⁷ νηφαλίους BELT. ⁸ ἐν τάχει L. ⁹ στῦλος LT.
¹⁰ ὁς LT. ¹¹ ἀνελήμφθη LT. ¹ μετάληψιν LT. ² Χριστοῦ
 Ἰησοῦ LT. ³ παρηκολούθησας L marg.

9 λούσης. πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.
 10 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ⁴ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα⁵, ὅτι
 ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων
 11 ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. Παράγγελλε ταῦτα
 12 καὶ δίδασκε. μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω,
 ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστρο-
 φῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι⁶, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ.
 13 ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει,
 14 τῇ διδασκαλίᾳ. μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ
 ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χει-
 15 ρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις
 16 ἴσθι· ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ ἐν' πάσιν. ἔπεχε
 σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο
 γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς
 σου.

5 ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρακάλει
 2 ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς· πρεσβυτέρας,
 ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ.
 3,4 **Χήρας** τίμα τὰς ὄντως χήρας. εἰ δέ τις χήρα τέκνα
 ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον
 εὖσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις·
 τοῦτο γὰρ ἐστὶ καλὸν καὶ¹ ἀποδεκτὸν² ἐνώπιον τοῦ
 5 Θεοῦ. ἢ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἠλπικεν ἐπὶ
 τὸν³ Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς
 6 προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ἢ δὲ σπαταλῶσα,
 7 ζῶσα τέθνηκε. καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπί-
 8 ληπτοι⁴ ᾖσιν. εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν⁵
 οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν
 9 ἀπίστου χείρων. Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον
 10 ἐτῶν ἐξήκοντα γεγονυῖα, ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐν ἔργοις
 καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδό-
 χησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἐνίψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρ-
 11 κησεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. Νεωτέ-

⁴ — καὶ L.⁵ ἀγωνιζόμεθα L.⁶ — ἐν πνεύματι LT.⁷ — ἐν LT.¹ ἐστὶν (—καλὸν καὶ) LT.² ἀπόδεκτον LT.etiam SBE *surra* II. 3.³ [τὸν] L.⁴ ἀνεπίληπτοι LT.⁵ — τῶν L.

ρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι⁶
 τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρίμα⁷, ὅτι¹²
 τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαί¹³
 μανθάνουσι περιερχόμενοι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ
 ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι
 τὰ μὴ δέοντα. βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκ-¹⁴
 νογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι
 τῷ ἀντικειμένῳ λαιδορίας χάριν. ἤδη γάρ τινες ἐξε-¹⁵
 τράπησαν⁸ ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. Εἴ τις πιστὸς ἢ⁹¹⁶
 πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω¹⁰ αὐταῖς, καὶ μὴ βαρ-
 εῖσθω ἢ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς¹⁷
 ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ
 διδασκαλίᾳ. λέγει γὰρ ἡ γραφή, 'Βοῦν ἀλοῶντα¹⁸
 οὐ φιμώσεις¹¹·' καί, 'Ἄξιός ἐστι ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ
 αὐτοῦ.' Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-¹⁹
 δέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.
 Τοὺς¹² ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγε, ἵνα²⁰
 καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι. Διαμαρτύρομαι ἐνώ-²¹
 πιον τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ¹³ καὶ τῶν
 ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προ-
 κρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλησιν¹⁴. Χείρας²²
 ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἀμαρτίαις
 ἀλλοτρίαις. Σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει. μηκέτι ὑδροπό-²³
 τει, ἀλλ'¹⁵ οἴνω ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸν στόμαχόν σου¹⁶
 καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. Τινῶν ἀνθρώπων αἰ²⁴
 ἀμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ
 δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ὡσαύτως¹⁷ καὶ τὰ καλὰ²⁵
 ἔργα¹⁸ πρόδηλά ἐστι¹⁹. καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυ-
 βῆναι οὐ δύναται²⁰.

ὍΣΟΙ εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπό-⁶
 τας πάσης τιμῆς ἀξίους ἠγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ

⁶ καταστρηνιάσουσιν L marg. T. ⁷ κρίμα SBEL. ⁸ ἐξετράπησαν
 τινες L marg. T. ⁹ —πιστὸς ἢ L. ¹⁰ ἐπαρκείσθω L (non
 marg.). ¹¹ οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα L. ¹² +δὲ L.
¹³ Χριστοῦ Ἰησοῦ (—Κυρίου) LT. ¹⁴ πρόσκλησιν L. ¹⁵ ἀλλὰ
 LT. ¹⁶ —σου L. ¹⁷ +δὲ L. ¹⁸ ἔργα τὰ καλὰ LT.
¹⁹ —ἐστι LT. ²⁰ δύναται LT.

ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται.
 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρονεί-
 τωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέ-
 τωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐερ-
 γείας ἀντιλαμβανόμενοι. ταῦτα δίδασκε καὶ παρα-
 3 κάλει. Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται
 ὑγιαίνουσι λόγοις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 4 Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύ-
 φῶται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητή-
 σεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις¹,
 5 βλασφημῖαι, ὑπόνοιαι πονηραί, παραδιατριβαί² διεφ-
 θαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων
 τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέ-
 6 βειαν. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων³. Ἔστι δὲ πορι-
 7 σμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. οὐδὲν
 γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον⁴ ὅτι οὐδὲ
 8 ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ
 9 σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. Οἱ δὲ βου-
 λόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ
 παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλα-
 βεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλε-
 10 θρον καὶ ἀπώλειαν. ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν
 ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανή-
 θησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν
 11 ὀδύνας πολλαῖς. Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ⁵ Θεοῦ,
 ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πί-
 12 στιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα⁶. ἀγωνίζου τὸν
 καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως· ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου
 ζωῆς, εἰς ἣν καλ⁷ ἐκλήθης, καὶ ὁμολόγησας τὴν κα-
 13 λὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. Παρ-
 αγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος⁸ τὰ
 πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ
 14 Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαι
 σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπληπτον⁹, μέχρι τῆς

¹ ἔρις T.
 τοιούτων LT.
⁷ — καὶ LT.

² διαπατριβαί LT.

⁴ — δῆλον L.

⁵ — τοῦ L.

⁸ ζωογονούντος LT.

³ — ἀφίστασο ἀπὸ τῶν

⁶ πραῦπάθειαν LT.

⁹ ἀνεπλήμπτον LT.

ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν¹⁵ καιροῖς ἰδίους δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσ-¹⁶ιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται, ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. ἀμήν.

Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ¹⁷ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικένοι¹⁰ ἐπὶ πλούτου ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἐν¹¹ τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι¹², τῷ παρέχοντι ἡμῖν¹³ πλουσίως πάντα¹⁴ εἰς ἀπόλαυσιν· ἀγαθοεργεῖν,¹⁸ πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν¹⁹ εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου¹⁵ ζωῆς.

Ὡ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην¹⁶ φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κenoφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως· ἦν τινες ἐπαγγελλούμενοι,²¹ περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. Ἡ χάρις μετὰ σοῦ¹⁷. ἀμήν¹⁸.

Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἣτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.¹⁹

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ² διὰ θελήματος Θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνω· χάρις, ἔλεος, εἰ-²

¹⁰ ἠλπικένοι L *errore*. ¹¹ ἐπὶ L. ¹² - τῷ ζῶντι LT.
¹³ +τὰ L. ¹⁴ πάντα πλουσίως LT. ¹⁵ ὄντως LT. ¹⁶ παρα-
θήκην LT. ¹⁷ μεθ' ἡμῶν L. ¹⁸ -ἀμήν LT. ¹⁹ +Ἐν
στίχοις σλ S: *deest subscriptio in* LT. ¹ - Παύλου τοῦ ἀποστό-
λου S: Πρὸς Τιμόθεον B *tantum* LT. ² Χριστοῦ Ἰησοῦ T.

ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν
καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ
σου μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας,
4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρῶν,
5 ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ· ὑπόμνησιν λαμβάνων³ τῆς ἐν
σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησε πρῶτον ἐν
τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνείκῃ⁴,
6 πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμ-
νήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ
7 ἔστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· οὐ
γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνά-
8 μεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. μὴ οὖν ἐπαι-
σχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ
τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ⁵ συγκακοπάθησον τῷ εὐ-
9 αγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, τοῦ σώσαντος ἡμᾶς
καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν,
ἀλλὰ κατ'⁶ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν
10 ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, φανε-
ρωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ⁷, καταργήσαντος μὲν τὸν θά-
νατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ
11 εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ⁸ καὶ ἀπόστολος
12 καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν· δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα
πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπί-
στευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παρα-
13 θήκην⁹ μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. ὑποτύ-
πωσιν ἔχε ὑγιαιόντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας,
14 ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τὴν κα-
λὴν παρακαταθήκην¹⁰ φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου
15 τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστρά-
φησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστι Φύγελλος¹¹

³ λαβῶν LT.

⁴ Εὐνίκη BELT.

⁵ συν T.

⁶ κατὰ LT.

⁷ Χριστοῦ Ἰησοῦ L (non marg.) T.

⁸ κήρυξ L.

παρακαταθήκην B.

¹⁰ παραθήκην LT.

¹¹ Φύγελλος LT.

καὶ Ἑρμογένης¹². Δώη ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησι- 16
φόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν
ἄλυσίν μου οὐκ ἐπησχύνθη¹³, ἀλλὰ γενόμενος ἐν 17
Ῥώμῃ, σπουδαιότερον¹⁴ ἐζήτησέ με καὶ εὗρε· δώη 18
αὐτῷ ὁ Κύριος εὐρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον
σὺ γινώσκεις.

ΣΥ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ 2
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ 2
πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώ-
ποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. σὺ 3
οὖν κακοπάθησον¹, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ². οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ 4
βίου πραγματείαις³, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.
ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῆ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομί- 5
μως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν 6
καρπῶν μεταλαμβάνειν. νόει ἃ⁴ λέγω· δώη⁵ γάρ 7
σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι. Μνημόνευε Ἰησοῦν 8
Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος
Δαβὶδ⁶, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· ἐν ᾧ κακοπαθῶ 9
μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἀλλ'⁷ ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ οὐ δέδεται. διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ 10
τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου. Πιστὸς 11
ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ ⁸ συζήσομεν· εἰ 12
ὑπομένομεν, καὶ ⁸ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα⁹,
κακεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος 13
πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι¹⁰ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ 14
Κυρίου¹¹ μὴ λογομαχεῖν¹² εἰς¹³ οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ κα-
ταστροφῇ τῶν ἀκούοντων. σπούδασον σεαυτὸν δόκι- 15
μον παραστήσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον,

¹² Ἑρμογένης T. ¹³ ἐπαισχύνθη LT. ¹⁴ σπουδαίως L.
¹ συγκακοπάθησον (συνκ. T) LT. ² Χριστοῦ Ἰησοῦ LT. ³ πραγ-
ματίαις T. ⁴ ὁ LT. ⁵ δώσει LT. ⁶ Δαυεὶδ LT.
⁷ ἀλλὰ LT. ⁸ συν T. ⁹ ἀρνησόμεθα LT. ¹⁰ + γὰρ LT.
¹¹ θεοῦ L marg. ¹² λογομάχει L. ¹³ ἐπ' LT.

16 ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. Τὰς δὲ βε-
 βήλους κενοφωνίας περιίστασο· ἐπὶ πλείον γὰρ
 17 προκόψουσιν ἀσεβείας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γὰγ-
 γραῖνα νομὴν ἔξει· ὧν ἔστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός,
 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν
 ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσι τὴν τινῶν
 19 πίστιν. ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν,
 ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην, “Ἔγνων Κύριος τοὺς
 ὄντας αὐτοῦ,” καί, “Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ
 20 ὀνομάζων τὸ ὄνομα Χριστοῦ¹⁴.” ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκία
 οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ
 ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἅ μὲν εἰς τιμὴν, ἅ δὲ εἰς
 21 ἀτιμίαν. ἔὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων,
 ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, καὶ¹⁵ εὐχρηστον
 τῷ δεσπότη, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.
 22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιο-
 σύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ¹⁶ τῶν ἐπικα-
 23 λουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. Τὰς δὲ
 μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι
 24 γεννώσι μάχας· δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι,
 ἀλλ’¹⁷ ἡπιον εἶναι πρὸς πάντα, διδακτικόν, ἀνεξίκα-
 25 κον, ἐν πραότητι¹⁸ παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους·
 μήποτε δῶ¹⁹ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν
 26 ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου πα-
 γίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ’ αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.
3 ΤΟΥΤΟ δὲ γίνωσκε¹, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις
 2 ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρω-
 ποι φίλαντοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι,
 βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,
 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι,
 4 ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλ-
 5 ἡδονοὶ μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσε-
 βείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. καὶ τούτους
 6 ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς

¹⁴ κυρίου LT.
¹⁸ πραότητι LT.

¹⁵ — καὶ LT.
¹⁹ δῶη LT.

¹⁶ + πάντων L. ¹⁷ ἀλλὰ LT.
¹ γινώσχετε L. (non marg.).

τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτεύοντες τὰ² γυναικάρια σεσω-
 ρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις,
 πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἡ
 ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ ἡ
 Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτω* καὶ οὗτοι ἀνθί-
 στανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν
 νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ἀλλ' οὐ προκόψ-
 ουσιν ἐπὶ πλείον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος
 ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ¹⁰
 παρηκολούθηκάς³ μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ
 προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ
 ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι¹¹
 ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις·
 οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύ-
 σατο⁴ ὁ Κύριος. Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς¹²
 ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται· πονηροὶ δὲ¹³
 ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον,
 πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμα-¹⁴
 θες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος⁵ ἔμαθες, καὶ ὅτι
 ἀπὸ βρέφους τὰ⁶ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά¹⁵
 σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χρισ-
 τῷ Ἰησοῦ. πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος¹⁶
 πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον⁷, πρὸς ἐπανόρθω-
 σιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα ἄρτιος¹⁷
 ᾦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
 ἐξηρτισμένος. Διαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ¹ ἐνώπιον τοῦ⁴
 Θεοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ², τοῦ μέλλοντος
 κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ³ τὴν ἐπιφάνειαν
 αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, κήρυξον τὸν λόγον,²
 ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγχον, ἐπιτίμησον,
 παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ·
 ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγαινούσης διδασκαλίας³
 οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας⁴

² αἰχμαλωτίζοντες (-τὰ) LT. * οὕτως SBELT. ³ παρηκο-
 λούθησάς L. ⁴ ἐρύσατο L (non marg.) T. ⁵ τίνων LT.
⁶ [τὰ] L. ⁷ ἐλεγμόν LT. ¹ -οὖν ἐγὼ LT. ² Χριστοῦ Ἰησοῦ
 (- τοῦ Κυρίου) LT. ³ καὶ LT. ⁴ ἰδίας ἐπιθυμίας LT.

ἐαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν
 4 ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀπο-
 5 στρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. Σὺ
 δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγ-
 6 γελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Ἐγὼ
 γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως⁵
 7 ἐφέστηκε. τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν⁶ ἠγωνίσμαι, τὸν
 8 δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπόν,
 ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀπο-
 δώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος
 κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγα-
 πηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9, 10 Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως. Δημᾶς γάρ
 με ἐγκατέλιπεν⁷, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπο-
 ρεύθη εἰς Θεσσαλονίκην· Κρήσκης εἰς Γαλατίαν,
 11 Τίτος εἰς Δαλματίαν⁸. Λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ.
 Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε⁹ μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ
 12 μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν. Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα
 13 εἰς Ἐφεσον. Τὸν φαιλόνην¹⁰ ὃν ἀπέλιπον¹¹ ἐν Τρω-
 άδι¹² παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία,
 14 μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς
 πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώη¹³ αὐτῷ ὁ Κύριος
 15 κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν
 16 γὰρ ἀνθέστηκε¹⁴ τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ
 μου ἀπολογίᾳ οὐδεὶς μοι συμπαρεγένετο¹⁵, ἀλλὰ πάν-
 17 τες με ἐγκατέλιπον¹⁶. μὴ αὐτοῖς λογισθείη· ὁ δὲ
 Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι'
 ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῆ, καὶ ἀκούσῃ¹⁷ πάντα
 18 τὰ ἔθνη· καὶ ἐρρύσθην¹⁸ ἐκ στόματος λέοντος. καὶ¹⁹
 ῥύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ,
 καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον·
 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

⁵ ἀναλύσεως μου L. ⁶ καλὸν ἀγῶνα L. ⁷ ἐγκατέλειπεν T.
⁸ Δελματίαν L. ⁹ ἄγαγε T. ¹⁰ φελόνην BELT. ¹¹ ἀπέ-
 λειπον T. ¹² Τρωάδι LT. ¹³ ἀποδώσει L. ¹⁴ ἀντέστη L.
¹⁵ παρεγένετο L, συμπαρεγένετο T. ¹⁶ ἐγκατέλειπον T.
¹⁷ ἀκούσωσιν LT. ¹⁸ ἐρύσθην LT. ¹⁹ — καὶ LT.

Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησι- 19
φόρου οἶκον. Ἐραστός ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ. Τρό- 20
φιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. Σπού- 21
δασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν.

Ἄσπάζεται σε Εὐβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λῖνος²⁰,
καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ὁ Κύριος²²
Ἰησοῦς²¹ Χριστὸς²² μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις
μεθ' ὑμῶν. ἀμήν²³.

Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας
πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ
Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ
Καίσαρι Νέρωνι. ²⁴

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

ΠΑΥΛΟΣ δούλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ¹
Χριστοῦ², κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνω-
σιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰω- 2
νίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων
αιωνίων, ἐφάνέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον³
αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ⁴
κοινήν πίστιν, χάρις, ἔλεος³, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρός,
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ⁴ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτου χάριν κατέλιπόν⁵ σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ⁵
λείποντα ἐπιδιορθώσῃ⁶, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν
πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην· εἴ τις ἐστὶν⁶

²⁰ Λίνος LT.

²¹ — Ἰησοῦς T.

²² — Χριστὸς LT.

²³ — ἀμήν LT.

²⁴ + Ἐν στίχοις ροβ' S: *deest subscriptio in*

LT. ¹ Ἡ πρὸς Τίτον ἐπιστολὴ Παύλου S: Πρὸς Τίτον *tantum* LT.

² Χριστοῦ Ἰησοῦ T. ³ καὶ T. ⁴ Χριστοῦ Ἰησοῦ (— Κυρίου) LT.

⁵ ἀπέλιπον L, ἀπέλειπον T.

⁶ ἐπιδιορθώσης L.

ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά,
 7 μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ
 τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον·
 μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην,
 8 μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώ-
 9 φρονα, δίκαιον, ὄσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ
 κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
 παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ, καὶ
 10 τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ
 ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα⁸
 11 οἱ ἐκ περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους
 οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ
 12 κέρδους χάριν· εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προ-
 φήτης, ‘Κρήτες αἰεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες
 13 ἀργαί.’ ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι’ ἣν
 αἰτίαν ἔλεγε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν
 14 τῇ πίστει, μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ
 ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν.
 15 πάντα μὲν⁹ καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιασμέ-
 νοις¹⁰ καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμιάνται
 16 αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολο-
 γοῦσιν εἰδέναί, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ
 ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδό-
 κιμοι.

2 ΣΥ δὲ λάλει ἅ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ·
 2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας,
 3 ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· πρεσ-
 βύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς¹, μὴ
 διαβόλους, μὴ οἶνω πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδι-
 4 δασκάλους, ἵνα σωφρονίζωσι² τὰς νέας φιλάνδρους
 5 εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, ἀγνάς, οἰκουρούς³, ἀγα-
 θάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ
 6 λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημηῆται. Τοὺς νεωτέρους
 7 ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν

⁷ -καὶ L.
 μένοις LT.
 marg. T.

⁸ + [δὲ] L.
¹ ἱεροπρεπεῖ L. marg.
³ οἰκουρούς LT.

⁹ - μὲν LT.

¹⁰ μεμιασ-
² σωφρονίζουσιν L.

παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν⁴, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν⁵, λόγον ὑγιῆ⁸, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῆ, μηδὲν ἔχων περὶ ὑμῶν λέγειν⁶ φαῦλον. Δούλους ἰδίοις δεσπό-⁹ ταις⁷ ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν⁸ ¹⁰ ἐνδεικνυμένους ἀγαθὴν· ἵνα τὴν διδασκαλίαν⁹ τοῦ σωτῆρος ὑμῶν¹⁰ Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ¹¹ σωτήριος ¹¹ πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμε-¹² νοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ¹³ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆ-¹⁴ ρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ¹⁴ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθάρισῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν κα-¹⁵ λῶν ἔργων. Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ¹⁵ ἔλεγε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. μηδεὶς σου περι-¹⁵ φρονεῖτω.

ΥΠΟΜΙΜΝΗΣΚΕ αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ³ ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ² ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραότητα² πρὸς πάν-³ τας ἀνθρώπους. ἡμεν γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ³ ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους· ὅτε δὲ ἡ χρηστότης ⁴ καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν³ ἐποιή-⁵ σαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν⁴ αὐτοῦ ἔλεον⁴ ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ ⁵ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως

⁴ ἀφθορίαν LT.⁵ -ἀφθαρσίαν BELT.⁶ λέγειν περὶ

ἡμῶν LT.

⁷ δεσπόταις ἰδίοις L (non marg.) T.⁸ πᾶσαν

πίστιν L.

⁹ +τὴν LT.¹⁰ ἡμῶν BELT.¹¹ -ἡ L.¹ -καὶ LT.² πραύτητα LT.³ ἃ L.⁴ τὸ... ἔλεος LT.⁵ παλιν T.

6 Πνεύματος Ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως,
 7 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιω-
 θέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα⁶ κατ'
 8 ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ
 τούτων βούλομαί σε διαβεβαιούσθαι, ἵνα φροντί-
 ζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες
 τῷ⁷ Θεῷ· ταῦτά ἐστι τὰ⁸ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς
 9 ἀνθρώποις. μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ
 ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιίστασο· εἰσὶ γὰρ ἀν-
 10 ωφελεῖς καὶ μάταιοι. Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ
 11 μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν⁹ παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι
 ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει, ὧν αὐτοκα-
 τήκριτος.
 12 Ὄταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σπού-
 δασον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέ-
 13 κρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολ-
 λῶ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη.
 14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊ-
 στασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ᾧσιν
 15 ἄκαρποι. Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες.
 ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις
 μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν¹⁰.

Πρὸς Τίτον¹¹, τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκο-
 πον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς
 Μακεδονίας. ¹²

⁶ γενηθῶμεν LT.
 καὶ δευτέραν T.

⁷ -τῷ LT.

¹⁰ -ἀμήν T[L].

⁸ -τὰ LT.

¹¹ Τίτον S.

⁹ νοθεσίαν

¹² +Ἐν

στίχοις 45 S: *deest subscriptio in LT.*



ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ¹
ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,
καὶ Ἀπφία τῇ ἀγαπητῇ², καὶ Ἀρχίππῳ τῷ ³ συστρα- ²
τιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· χάρις ³
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνεΐαν σου ⁴
ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν ⁵
ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς⁴ τὸν Κύριον
Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, ὅπως ἡ κοινωνία ⁶
τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παν-
τὸς ἀγαθοῦ τοῦ⁵ ἐν ὑμῖν⁶ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν⁷. χάριν⁸ ⁷
γὰρ ἔχομεν πολλὴν⁹ καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ
σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαιται διὰ
σου, ἀδελφέ. Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ⁸
ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνήκον, διὰ τὴν ἀγάπην ⁹
μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος¹⁰ πρεσ-
βύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ¹¹. παρα- ¹⁰
καλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς
δεσμοῖς μου¹², Ὀνήσιμον, τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, ¹¹
νυνὶ δέ σοι καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα· σὺ ¹²
δὲ¹³ αὐτόν, τουτέστι¹⁴ τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσλαβοῦ¹⁵.
ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ ¹³
σου διακονῇ μοι¹⁶ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου.

¹ Ἡ πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολὴ Παύλου S: Πρὸς Φιλήμονα tantum LT. ² ἀδελφῇ L. ³ συν LT. ⁴ εἰς L. ⁵ - τοῦ L.
⁶ ἡμῖν LT. ⁷ - Ἰησοῦν L. ⁸ χαρὰν BEL. ⁹ πολλὴν
ἔσχον L. ¹⁰ (ὡς Παῦλος) L. ¹¹ Χριστοῦ Ἰησοῦ LT.
¹² - μου LT. ¹³ σοι, (-δὲ) L. ¹⁴ τοῦτ' ἔστιν T.
¹⁵ - προσλαβοῦ LT. ¹⁶ μοι διακονῇ LT.

14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι,
 ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθὸν σου ᾗ, ἀλλὰ
 15 κατὰ ἐκούσιον. τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς
 16 ὦραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς· οὐκέτι¹⁷ ὡς δοῦλον,
 ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί,
 17 πρόσω δὲ μᾶλλον σοι καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ; εἰ
 οὖν ἐμέ¹⁸ ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.
 18 Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει¹⁹.
 19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα
 μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις.
 20 Ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαν-
 21 σὸν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Κυρίῳ²⁰. πεποιθῶς τῇ
 ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ δ²¹ λέγω
 22 ποιήσεις. Ἄμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω
 γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι
 23 ὑμῖν. Ἀσπάζονται²² σε Ἐπαφράς ὁ συναιχμαλωτός
 24 μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δη-
 25 μᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.
 ἀμήν²³.

Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου
 οἰκέτου. ²⁴

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ¹.

1 ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς
 2 λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχά-

¹⁷ οὐκ ἔτι T. ¹⁸ με LT. ¹⁹ ἐλλόγια LT. ²⁰ Χριστῷ LT.
²¹ & L. ²² ἀσπάζεταιί LT. ²³ -ἀμήν LT. ²⁴ + Ἐν στίχοις
 λζ S: *deest subscriptio in* LT. ¹ Ἡ πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολὴ
 Παύλου S: Πρὸς Ἐβραίους *tantum* LT.

των² τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν νιῶ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν³, ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ³ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ⁴ καθαρισμόν ποιησάμενος τῶν ἀμαρτιῶν⁵ ἡμῶν⁶, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσοῦτῳ κρείττων⁴ γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε⁵ τῶν ἀγγέλων, 'Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε'; καὶ πάλιν, 'Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν'; ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-⁶γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει, 'Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.' Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, 'Ὁ ποιῶν τοὺς⁷ ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.' πρὸς δὲ τὸν υἱόν, 'Ὁ θρόνος⁸ σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος⁸ εὐθύτητος ἢ⁹ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ἠγάπησας⁹ δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν. διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.' Καί, 'Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε,¹⁰ τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις·¹¹ καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ¹² περιβόλαιον ἐλίξεις¹⁰ αὐτοὺς¹¹ καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.' Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέ ποτε, 'Κάθου ἐκ¹³ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου'; οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύ-¹⁴ματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; Διὰ τοῦτο δεῖ περισ-²σοτέρως ἡμᾶς προσέχειν¹ τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε

² ἐσχάτου LT.³ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας LT.⁴ — δι'

ἑαυτοῦ L.

⁵ τῶν ἀμαρτιῶν ποιησάμενος L.⁶ — ἡμῶν LT.⁷ + καὶ LT.⁸ + τῆς L.⁹ — ἡ L.¹⁰ ἐλίξεις S.¹¹ +, ὡς ἱμάτιον, L.¹ προσέχειν ἡμᾶς LT.

2 παραρρυνώμεν². εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος
 ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή
 3 ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξό-
 μεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρ-
 χὴν λαβοῦσα λαλείσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν
 4 ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, συνεπιμαρτυροῦν-
 τος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις
 δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ
 τὴν αὐτοῦ θέλησιν.
 5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν
 6 μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν· διεμαρτύρατο δέ πού-
 τις λέγων, 'Τί³ ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐ-
 7 τοῦ· ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; ἠλάτ-
 τωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ
 τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ
 8 τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου⁴. πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω
 τῶν ποδῶν αὐτοῦ.' Ἐν γὰρ τῷ⁵ ὑποτάξαι αὐτῷ⁶ τὰ
 πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δέ
 9 οὐπω ὀρώμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. τὸν δὲ
 βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰη-
 σοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ
 ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύ-
 10 σῃται θανάτου. Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα
 καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγα-
 γόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθη-
 11 μάτων τελειῶσαι. ὃ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζό-
 μενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνε-
 12 ται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, 'Ἀπαγγελῶ τὸ
 ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
 ὑμνήσω σε.' Καὶ πάλιν, 'Ἐγὼ ἔσομαι πεποithῶς
 13 ἐπ' αὐτῷ.' Καὶ πάλιν, 'Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ
 14 μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.' Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινώ-
 νηκε σαρκὸς καὶ αἵματος⁷, καὶ αὐτὸς παραπλησίως
 μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ

² παραρρυνώμεν LT.
 ad fin. vers. T[L].
 καὶ σαρκός LT.

³ Τίς L marg.

⁵ τῷ γὰρ LT.

⁴ — καὶ κατέστησας

⁶ [αὐτῷ] L.

⁷ αἵματος

τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι⁸, τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. οὐ¹⁶ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ὤφειλε κατὰ¹⁷ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέ-¹⁸πονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

ἘΘΕΝ, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέ-³τοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Χριστὸν¹ Ἰησοῦν· πιστὸν ὄντα τῷ² ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς² ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος³ παρὰ Μωσῆν⁴ ἡξίεται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν· πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται⁴ ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ⁵ πάντα κατασκευάσας, Θεός. καὶ Μωσῆς² μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς⁵ θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χρισ-⁶τὸς δέ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ⁶ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν⁷ κατάσχωμεν. Διό,⁷ καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Ἐάνπερ εἰς τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-⁸δίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ἐπίρασάν με⁸ οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με⁹, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα¹⁰ ἔτη· διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ¹⁰ ἐκείνῃ¹¹, καὶ εἶπον¹², Ἐάνπερ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ¹¹ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

⁸ τοῦτ' ἐστίν T.¹ — Χριστὸν LT.² Μωσῆς LT.³ οὗτος δόξης LT.⁴ Μωσῆν LT.⁵ — τὰ LT.⁶ ἐάν[περ] L,

εἰς T.

⁷ — μέχρι τέλους βεβαίαν T.⁸ — με LT.⁹ ἐν

δοκιμασίᾳ LT.

¹⁰ τεσσαράκοντα T.¹¹ ταύτῃ LT.¹² εἶπα L.

12 βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρ-
 δία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστήναι ἀπὸ Θεοῦ
 13 ζῶντος· ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην
 ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκλη-
 14 ρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν¹³ ἀπάτη τῆς ἀμαρτίας· μέτοχοι
 γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ¹⁴, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς
 15 ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν· ἐν
 τῷ λέγεσθαι, 'Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκού-
 σητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ
 16 παραπικρασμῷ.' Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκρα-
 ναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελλθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ
 17 Μωσέως¹⁵. τίσι δὲ¹⁶ προσώχθισε τεσσαράκοντα¹⁰ ἔτη;
 οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ
 18 ἐρήμῳ; τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν
 19 κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; καὶ βλέ-
 πομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι'¹⁷ ἀπιστίαν.
 4 Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ
 2 ὑμῶν ὑστερηκέσαι. καὶ γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι,
 καθάπερ κακεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς
 ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένος¹ τῇ πίστει τοῖς
 3 ἀκούσασιν. εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ
 πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, 'Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ
 μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου'
 καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέν-
 4 των. Εἶρηκε γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτω, 'Καὶ
 κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ
 5 πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ' καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, 'Εἰ
 6 εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.' Ἐπεὶ οὖν
 ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρό-
 τερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι'² ἀπίθειαν,
 7 πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, 'Σήμερον,' ἐν Δαβιδ³ λέ-
 γων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· καθὼς εἶρηται⁴, 'Σῆ-

¹³ ἐξ ὑμῶν τις L (non marg.) T.
 14 τοῦ Χριστοῦ γεγόνα-
 μεν LT.

¹⁵ Μωυσέως LT.

¹⁶ +[καὶ] L.

¹⁷ διὰ T.

¹ συγκεκρασμένους L, συγκεκραμένους T.

² διὰ T.

³ Δαυεὶδ LT.

⁴ προεῖρηται LT.

μερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς 8 κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας· ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ 9 Θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός. Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν 11 εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέση τῆς ἀπειθείας. ζῶν γὰρ ὁ λόγος 12 τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργῆς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε⁵ καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων⁶ καὶ ἐννοιῶν καρδίας· καὶ οὐκ 13 ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνά καὶ τετραηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς 14 οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον 15 συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον⁸ δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας. προσ- 16 ερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον⁹, καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν. πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβά- 5 νόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε¹ καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλα- 2 νωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται ἀσθένειαν· καὶ 3 διὰ ταύτην² ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ³ προσφέρειν ὑπὲρ⁴ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ 4 ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ ὁ⁵ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ⁶ καὶ ὁ⁵ Ἀαρών. οὕτω καὶ ὁ 5 Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γεννηθῆναι ἀρχιερέα,

⁵ —τε LT. ⁶ ἐνθυμήσεως L marg. ⁷ συν T.
⁸ πεπειρασμένον BEL. ⁹ ἔλεος LT. ¹ —τε L. ² δι'
αὐτήν LT. ³ αὐτοῦ L. ⁴ περὶ LT. ⁵ —ὁ LT.
⁶ καθὼς L, καθὼςπερ T.

ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, 'Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ
 6 σήμερον γεγέννηκά σε.' καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,
 'Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
 7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ
 ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανά-
 του, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας,
 8 καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός,
 9 ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν, καὶ τελειωθεὶς
 ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν⁷ αἷτιος σωτηρίας
 10 αἰωνίου· προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς
 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμῆνευτος
 12 λέγειν, ἐπεὶ νωθοὶ γέγονατε ταῖς ἀκοαῖς. καὶ γὰρ
 ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν
 χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα
 τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γέγονατε χρεῖαν
 13 ἔχοντες γάλακτος, καὶ⁸ οὐ στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ
 ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης·
 14 νήπιος γὰρ ἐστι· τελείων δέ ἐστιν ἢ στερεὰ τροφή,
 τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἔχόν-
 6 των πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ. Διὸ ἀφέν-
 τες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελει-
 ότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι
 μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν,
 2 βαπτισμῶν διδαχῆς¹, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστά-
 3 σεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. καὶ τοῦτο
 4 ποιήσομεν², εἴανπερ ἐπιτρέπη ὁ Θεός. Ἄδύνατον γὰρ
 τοὺς ἄπαξ φωτισθέντας, γευσασμένους τε τῆς δωρεᾶς
 τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας Πνεύματος
 5 Ἁγίου, καὶ καλὸν γευσασμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις
 6 τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνα-
 καινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν
 7 υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἢ
 πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον³ ὑετόν, καὶ

⁷ πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ L. ⁸ —καὶ T. ¹ διδαχὴν L
 (non marg.). ² ποιήσωμεν L marg. ³ ἐρχόμενον πολλάκις LT.

τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέ- 8
ρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατά-
ρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν. Πειπίσμεθα δὲ 9
περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείττονα⁴ καὶ ἐχόμενα σω-
τηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν. οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς 10
ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου⁵ τῆς
ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονή-
σαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. ἐπιθυμοῦμεν 11
δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους· ἵνα 12
μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ
μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. Τῷ 13
γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐ-
δενὸς εἶχε μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσε καθ' ἑαυτοῦ,
λέγων, 'Ἦ⁶ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύ- 14
νων πληθυνῶ σε' καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε 15
τῆς ἐπαγγελίας. ἄνθρωποι μὲν⁷ γὰρ κατὰ τοῦ μεί- 16
ζονος ὁμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας
εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος· ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμε- 17
νος ὁ Θεὸς ἐπιδείξει τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας
τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὄρκω,
ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον 18
ψεύσασθαι Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ
καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος·
ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ⁸ τε καὶ 19
βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ κατα-
πετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν 20
Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενό-
μενος εἰς τὸν αἰῶνα.

ΟΥΤΟΣ γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ,⁷
ιερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ² συναντήσας Ἀβραὰμ
ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ
εὐλογήσας αὐτόν· ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρι- 2

⁴ κρείσσονα LT. ⁵ — τοῦ κόπου LT. ⁶ Εἰ LT. ⁷ — μὲν L.
⁸ ἀσφαλῆν L, ἀσφαλῆν T. ¹ — τοῦ E. ² ὡς L.

σεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς
 δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστι
 3 βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος·
 μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφωμοιω-
 μένος³ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.
 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ⁴ δεκάτην Ἀβραάμ
 5 ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. καὶ οἱ μὲν
 ἐκ τῶν υἱῶν⁵ Δευτ⁶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντο-
 λὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν⁷ τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον,
 τουτέστι⁸, τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθό-
 6 τας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμε-
 νος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν⁹ Ἀβραάμ, καὶ τὸν
 7 ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε¹⁰. χωρὶς δὲ πάσης
 ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖ-
 8 ται. καὶ ᾧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι
 9 λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ. καί,
 ὡς ἔπος εἶπεν¹¹, διὰ¹² Ἀβραάμ καὶ Δευτ¹³ ὁ δεκάτας
 10 λαμβάνων δεδεκάτωται· ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ
 πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνητησεν αὐτῷ ὁ¹⁴ Μελχισεδέκ.
 11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Δευϊτικῆς¹⁵ ἱερωσύνης
 ἦν· ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ¹⁶ νενομοθέτητο¹⁷. τίς ἔτι
 χρεία, 'κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ' ἕτερον ἀνίστασ-
 θαι ἱερέα, καὶ οὐ 'κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρῶν' λέγεσθαι;
 12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ
 13 νόμου μετάθεσις γίνεται. ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα,
 φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε
 14 τῷ θυσιαστηρίῳ· πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέ-
 ταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερω-
 15 σύνης Μωσῆς¹⁸ ἐλάλησε. Καὶ περισσότερον ἔτι
 κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ
 16 ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς
 σαρκικῆς¹⁹ γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκατα-

³ ἀφωμοιωμένος T. ⁴ -καὶ L. ⁵ -υἱῶν L. ⁶ Δευτ T.
⁷ ἀποδεκατοῖν T. ⁸ τοῦτ' ἐστιν T. ⁹ (ν) -τὸν L.
¹⁰ ἠύλόγηκεν L. ¹¹ εἶπεν L marg. ¹² δι' L. ¹³ Δευτ L.
Δευτ T. ¹⁴ -ὁ L. ¹⁵ Δευττικῆς T. ¹⁶ αὐτῆς LT. ¹⁷ νενο-
μοθέτηται LT. ¹⁸ περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωσῆς LT. ¹⁹ σαρκίης LT.

λύτου· μαρτυρεῖ²⁰ γάρ, “Ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα 17
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.” Ἀθέτησις μὲν γὰρ 18
γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς
καὶ ἀνωφελές· οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισα- 19
γωγῇ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι’ ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.
Καὶ καθ’ ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας· οἱ μὲν γάρ, 20, 21
χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δέ, μετὰ²¹
ὀρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, “Ὡμοσε
Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ²²·” κατὰ τοσοῦτον²³ 22
κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἕγγυος Ἰησοῦς. Καὶ οἱ 23
μὲν, πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς²⁴, διὰ τὸ θανάτῳ
κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτόν εἰς 24
τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ 25
σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους
δι’ αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν
ὑπὲρ αὐτῶν. τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν²⁵ ²⁶ ἔπρεπεν ἀρχιε- 26
ρεὺς, ὁσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν
ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος·
ὃς οὐκ ἔχει καθ’ ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, 27
πρίτερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν,
ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ,
ἑαυτὸν ἀνενέγκας. ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστη- 28
σιν²⁷ ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς
ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα
τετελειωμένον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον 8
ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου
τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λει- 2
τουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ
Κύριος, καὶ¹ οὐκ ἄνθρωπος. πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς 3
τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν
ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκη. εἰ μὲν 4

²⁰ μαρτυρεῖται LT.
Μελχισεδέκ T.

²¹ μεθ’ L.

²² —κατὰ τὴν τάξιν

²³ τοσοῦτο LT.

²⁴ ἱερεῖς γεγονότες L.

²⁵ ὑμῖν T, *for san errore*.

²⁶ +καὶ T[L].

²⁷ καθίστησαν

L *errore*.

¹ —καὶ LT.

γὰρ² ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων³
 5 τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν⁴ νόμον τὰ δῶρα, οἵτινες
 ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων,
 καθὼς κεχρημάτισται Μωσῆς⁵ μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν
 σκηνήν, 'Ὁρα,' γὰρ φησι, 'ποιήσης⁶ πάντα κατὰ
 6 τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.' νυνὶ⁷ δὲ
 διαφορωτέρας τέτυχε⁸ λειτουργίας, ὅσω καὶ κρείτ-
 τονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἣτις ἐπὶ κρείττοσιν
 7 ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη
 8 ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. μεμ-
 φόμενος γὰρ αὐτοῖς⁹ λέγει, 'Ἰδού, ἡμέραι ἔρχονται,
 λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ
 9 καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν· οὐ κατὰ
 τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν
 ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου¹⁰ τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγα-
 γεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέ-
 μειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὼ ἠμέλησα αὐτῶν,
 10 λέγει Κύριος. ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη¹¹ ἦν διαθήσομαι
 τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει
 Κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν,
 καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι
 αὐτοῖς εἰς Θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.
 11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πλησίον¹² αὐτοῦ,
 καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γινῶθι τὸν
 Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με, ἀπὸ μικροῦ αὐ-
 12 τῶν¹³ ἕως μεγάλου αὐτῶν· ὅτι ἴλεως ἔσομαι ταῖς
 ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν
 13 ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.' Ἐν τῷ λέγειν,
 'Καινήν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιού-
 μενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

9 ΕΙΧΕ μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνή¹ δικαιώματα
 2 λατρείας, τό τε ἅγιον κοσμικόν. Σκηνή γὰρ κατε-
 σκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα

² οὖν L. ³ - τῶν ἱερέων LT. ⁴ - τὸν LT. ⁵ Μωσῆς LT.
⁶ ποιήσεις LT. ⁷ νῦν LT. ⁸ τέτυχεν LT. ⁹ αὐτοὺς L.
¹⁰ - μου E. ¹¹ + [μου] L. ¹² πολίτην LT. ¹³ - αὐτῶν L.
¹ - σκηνή LT.

καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια². μετὰ 3
 δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἢ λεγομένη ἅγια
 ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβω- 4
 τὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυ-
 σίῳ, ἐν ἣ ἰστάμνος χρυσοῦν ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ
 ῥάβδος Ἀαρὼν ἢ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς
 διαθήκης· ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβιμ³ δόξης, κατα- 5
 σκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέ-
 γειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, 6
 εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς⁴ εἰσίσιν οἱ
 ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες· εἰς δὲ τὴν δευτέ- 7
 ραν ἅπαξ τοῦ ἔνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς
 αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
 ἀγνοημάτων· τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ 8
 ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι
 τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν· ἣτις παραβολὴ 9
 εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν⁵ δῶρά τε καὶ
 θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν
 τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ 10
 πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, καὶ δικαιώμασι⁶
 σαρκός, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. Χρισ- 11
 τὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων⁷ ἀγα-
 θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ
 χειροποιήτου, τουτέστιν⁸, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,
 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ 12
 ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν
 λύτρωσιν εὐράμενος⁹. εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τρά- 13
 γων¹⁰, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοι-
 νωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,
 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύ- 14
 ματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ,
 καθαρῶς τὴν συνείδησιν ἡμῶν¹¹ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων,
 εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι¹²; Καὶ διὰ τοῦτο δια- 15

² ἅγια BET, αὐτὰ ἅγια. ἁγίων L.
 παντὸς LT.

⁵ ἦν LT.

⁷ γενομένων L.

⁸ τοῦτ' ἔστιν T.

¹⁰ τράγων καὶ ταύρων LT.

¹¹ ἡμῶν L.

³ Χερουβεῖν LT.

⁴ διὰ

⁶ δικαιώματα (-καὶ) LT.

⁹ εὐρόμενος E.

¹² + καὶ ἀληθινῶ L.

θήκης κατηῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος¹³. ὅθεν οὐδ'¹⁴ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος¹⁵ ἐγκεκαίνισται. λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ¹⁶ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ¹⁷ τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισε¹⁸, λέγων, 'Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός· καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισε¹⁸. καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας. οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν¹⁹ ὁ²⁰ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νῦν²¹ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν²² ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις· οὕτως²³ ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

¹³ ; LT.¹⁴ οὐδὲ LT.¹⁵ ἐν T.¹⁶ + τὸν L.¹⁷ + τῶν LT.¹⁸ ἐράντισεν LT. -¹⁹ εἰσῆλθεν ἅγια T.²⁰ - ὁ L.²¹ νυνὶ LT.²² + τῆς L.²³ + καὶ LT.

ΣΚΙΑΝ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγα- 10
 θῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ'
 ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἀς¹ προσφέρουσιν εἰς
 τὸ διηνεκές, οὐδέποτε δύναται² τοὺς προσερχομένους
 τελειῶσαι. ἐπεὶ οὐκ³ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι; 2
 διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς
 λατρεύοντας, ἅπαξ κεκαθαρμένους⁴. ἀλλ' ἐν αὐταῖς 3
 ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· ἀδύνατον γὰρ 4
 αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. Διὸ 5
 εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, 'Θυσίαν καὶ
 προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·
 ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας⁵. 6
 τότε εἶπον, 'Ἴδου ἤκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγρα- 7
 πται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά
 σου.' Ἀνώτερον λέγων, 'Ὅτι θυσίαν⁶ καὶ προσ- 8
 φορὰν⁷ καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ
 ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας⁸, αἵτινες κατὰ τὸν⁹ νόμον
 προσφέρονται, τότε εἶρηκεν, 'Ἴδου ἤκω τοῦ ποιῆσαι, 9
 ὁ Θεός¹⁰, τὸ θέλημά σου.' ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα
 τὸ δεύτερον στήσῃ· ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσ- 10
 μὲν οἱ¹¹ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος τοῦ¹² Ἰησοῦ
 Χριστοῦ ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς¹³ ἕστηκε καθ' 11
 ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσ-
 φέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν
 ἁμαρτίας· αὐτοὺς¹⁴ δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσεν- 12
 ἔγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκές ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ
 Θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ 13
 αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. μιᾷ γὰρ προσ- 14
 φορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἁγιαζομένους.
 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· μετὰ 15
 γὰρ τὸ προειρηκέναι¹⁵, 'Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν· διαθή- 16
 σομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει

¹ αἷς T.
 ρισμένων L.
 φορᾶς LT.

² δύνανται L.
⁵ ἠυδόκησας LT.
⁸ ἠυδόκησας LT.

³ —οὐκ BE.
⁶ θυσίας LT.
⁹ —τὸν LT.
¹³ ἀρχιερεὺς L.

⁴ κεκαθε-
⁷ προσ-
¹⁰ —ὁ Θεός LT.
¹⁴ οὗτος L.

¹¹ —οἱ BEL.
¹⁵ εἰρηκέναι L.

Κύριος, διδούς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ
 17 ἐπὶ τῶν διανοιῶν¹⁶ αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ τῶν
 ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ
 18 μνησθῶ¹⁷ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἔτι¹⁸
 προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.
 19 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον
 20 τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν
 ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσμα-
 21 τος, τουτέστι¹⁹, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν
 22 ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθι-
 νῆς καρδίας ἐν πληροφῶρᾳ πίστεως, ἔρραντισμένοι²⁰
 23 τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς· καὶ λελουμέ-
 νοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν
 τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος·
 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης
 25 καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυνα-
 γωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦν-
 τες· καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν
 26 τὴν ἡμέραν. Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν
 μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ
 27 ἔτι¹⁸ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία· φοβερὰ δέ
 τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλον-
 28 τος τοὺς ὑπεναντίους. ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως²¹,
 χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνή-
 29 σκει· πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας
 ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς
 διαθήκης κοινὸν ἠγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ
 30 πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; οἶδαμεν γὰρ τὸν
 εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει
 Κύριος· καὶ πάλιν, Κύριος κρινεῖ²² τὸν λαὸν αὐτοῦ.
 31, 32 Φοβερὰν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος. Ἀνα-
 μιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισ-
 θέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων·
 33 τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι·

¹⁶ τὴν διάνοιαν L.¹⁷ μνησθήσομαι LT.¹⁸ οὐκέτι LT.¹⁹ τοῦτ' ἔστιν T.²⁰ ῥεραντισμένοι (ῥερ. L) LT.²¹ Μω-
σέως LT.²² Κρινεῖ κύριος LT.

τοῦτο δέ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων γεννη-
θέντες· καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου²³ συνεπαθήσατε, καὶ 34
τὴν ἄρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς
προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἐν²⁴ ἑαυτοῖς κρείτ-
τονα²⁵ ὑπαρξίν ἐν οὐρανοῖς²⁶ καὶ μένουσαν. μὴ ἀποβά- 35
λητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἣτις ἔχει μισθαποδο-
σίαν μεγάλην²⁷. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ 36
θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγ-
γελίαν. Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος 37
ἤξει, καὶ οὐ χρονιεῖ. ὁ δὲ δίκαιος²⁸ ἐκ πίστεως ζήσεται· 38
καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν
αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, 39
ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

ἜΣΤΙ δὲ πίστις ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμά- 11
των ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυ- 2
ρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι 3
τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων
τὰ βλεπόμενα¹ γεγονέναι. Πίστει πλείονα θυσίαν 4
Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρ-
τύρηθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις
αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ². καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἔτι λαλεῖται³.
Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ 5
‘οὐχ εὐρίσκετο⁴, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός·’ πρὸ
γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ⁵ μεμαρτύρηται ‘εὐηρεστη-
κέναι⁶ τῷ Θεῷ·’ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστηῆ- 6
σαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ,
ὅτι ἐστί, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης
γίνεται. Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω 7
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς
σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν
κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο
κληρονόμος. Πίστει⁷ καλούμενος Ἄβραὰμ ὑπήκουσεν 8

²³ δεσμίους LT.²⁴ - ἐν LT.²⁵ ἑαυτοὺς κρείσσονα L.²⁶ - ἐν οὐρανοῖς LT.²⁷ μεγάλην μισθαποδοσίαν LT.²⁸ + μου LT.¹ τὸ βλεπόμενον LT.² τῷ θεῷ L.³ λαλεῖ LT.⁴ ἠύρίσκετο LT.⁵ - αὐτοῦ LT.⁶ εὐα-
ρεστηκέναι LT.⁷ + ὁ L.

ἐξελθεῖν εἰς τὸν⁸ τόπον ὃν ἤμελλε⁹ λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.
 9 Πίστει παρώκησεν εἰς τὴν¹⁰ γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν¹¹ συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς
 10 αὐτῆς· ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.
 11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν¹²,
 12 ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν¹³, καὶ ταῦτα νεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡσεί¹⁴ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμη-
 13 τος. Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόν-
 14 τες¹⁵ τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ πεισθέντες¹⁶, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες
 15 ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζη-
 16 τοῦσι. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξῆλθον¹⁷, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· νυνὶ¹⁸ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν¹⁹, ἐπουρανοῦ· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεός, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν·
 17 ἠτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ
 18 προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, πρὸς ὃν ἐλαλήθη, Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα·
 19 λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς²⁰ ὁ Θεός, ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. Πίστει²¹ περὶ μελλόντων εὐλόγησεν²² Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ
 20 καὶ τὸν Ἡσαῦ²³. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησε²². καὶ προσεκύνησεν
 21 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ

⁸ — τὸν LT.⁹ ἔμελλεν LT.¹⁰ — τὴν LT.¹¹ συν T.¹² — ἔτεκεν LT.¹³ ἐγεννήθησαν L.¹⁴ ὡς ἡ LT.¹⁵ προσ-

δεξάμενοι L.

¹⁶ — καὶ πεισθέντες LT.¹⁷ ἐξέβησαν LT.¹⁸ νῦν LT.¹⁹ τοῦτ' ἔστιν T.²⁰ ἐγείρει δύναται L.²¹ + καὶ LT.²² ἠλόγησεν L.²³ Ἡσαῦ E, non S (cf. xii. 16).

τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημό-
νευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πί- 23
σται Μωσῆς²⁴ γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν
πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστείον τὸ παιδίον· καὶ
οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα²⁵ τοῦ βασιλέως. Πίσται 24
Μωσῆς²⁴ μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς
θυγατρὸς Φαραώ, μᾶλλον ἐλόμενος¹¹ συγκακουχεῖσθαι 25
τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἣ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπό-
λαυσιν· μείζονα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν ἐν²⁶ Αἰ- 26
γύπτῳ²⁷ θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ·
ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. Πίσται κατέ- 27
λιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασι-
λέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων ἐκαρτέρησε. Πί- 28
σται πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ
αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων²⁸ τὰ πρωτότοκα, θίγη
αὐτῶν. Πίσται διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς 29
διὰ ξηρᾶς²⁹. ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατε-
πόθησαν. Πίσται τὰ τεῖχη Ἰεριχῶ ἔπεσε³⁰, κυκλω- 30
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίσται Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ 31
συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατα-
σκόπους μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει 32
γὰρ με³¹ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ
τε³² καὶ³³ Σαμψὼν καὶ³³ Ἰεφθάε, Δαβὶδ³⁴ τε καὶ Σα-
μουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἳ διὰ πίστεως κατηγωνί- 33
σαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον
ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν 34
δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας³⁵, ἐνεδυνα-
μώθησαν³⁶ ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· ἔλαβον 35
γυναῖκες³⁷ ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι
δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύ-
τρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· ἕτεροι 36
δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ

²⁴ Μωσῆς LT. του LT.

²⁸ ὀλοθρεύων LT.

²⁵ δόγμα L.

²⁹ + γῆς LT.

²⁶ - ἐν T.

²⁷ Αἴγυπ-
³⁰ ἔπεσαν LT.

³¹ με γὰρ LT.

³² - τε L.

³³ - καὶ L.

³⁴ Δαβείδ LT.

³⁵ μαχαίρης LT.

³⁶ ἐδυναμώθησαν L.

³⁷ γυναῖκας L.

37 δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας³⁵ ἀπέθανον· περι-
ῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερού-
38 μνοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ
κόσμος· ἐν³⁸ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ
39 σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες
μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν
40 ἐπαγγελίαν³⁰, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προ-
βλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

12 ΤΟΙΓΑΡΟΥΝ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περι-
κείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι
πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς
2 τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα· ἀφορῶντες
εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν,
ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυ-
ρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρό-
3 νου τοῦ Θεοῦ ἐκάθισεν¹. ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν
τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς
αὐτὸν² ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
ἐκλυόμενοι.

4 Οὕπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν
5 ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρα-
κλήσεως, ἣτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· Ὑιέ μου,
μὴ ὀλιγῶρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου, ὑπ' αὐ-
6 τοῦ ἐλεγχόμενος. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει·
7 μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.³ Εἰ³ παι-
δείαν ὑπομένετε⁴, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός·
8 τίς γὰρ ἐστίν⁵ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρὶς
ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νό-
9 θοι ἐστε καὶ οὐχ υἱοί⁶. εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς
ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς, καὶ ἐνετρεπόμεθα⁷.
οὐ πολλῶ⁸ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν
10 πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας
ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ

³⁸ ἐπὶ LT.³⁹ τὰς ἐπαγγελίας L.¹ κεκάθικεν LT.² ἐαυτὸν L.³ εἰς LT.⁴ . L.⁵ -ἐστίν LT.⁶ καὶ οὐχ

υἱοί ἐστε L.

⁷ ἐντρεπόμεθα E.⁸ πολὺ LT.

τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐ-
 τοῦ. πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ 11
 χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρη-
 νικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δι-
 καιοσύνης. Διὸ 'τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ 12
 παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε' καὶ 'τροχιάς 13
 ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν,' ἵνα μὴ τὸ χωλὸν
 ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον. Εἰρήνην διώκετε μετὰ 14
 πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται
 τὸν Κύριον· ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς 15
 χάριτος τοῦ Θεοῦ· μὴ τις ρίζα πικρίας ἄνω φύουσα
 ἐνοχλῆ, καὶ διὰ ταύτης⁹ μιανθῶσι¹⁰ πολλοί· μὴ τις 16
 πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἡσαῦ¹¹, ὃς ἀντὶ βρώσεως
 μιᾶς ἀπέδοτο¹² τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ¹³. ἴστε γὰρ ὅτι 17
 καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν,
 ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρε, καί-
 περ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει¹⁴, καὶ 18
 κεκαυμένῳ πυρί, καὶ γνόφῳ, καὶ σκότῳ¹⁵, καὶ θυέλλῃ,
 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκού- 19
 σαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον·
 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, 'Κἂν θηρίον 20
 θίγη τοῦ ὄρους λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευ-
 θήσεται¹⁶·' καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, 21
 Μωσῆς¹⁷ εἶπεν, "Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος." ἀλλὰ 22
 προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος,
 Ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν¹⁸ ἀγγέλων,
 πανηγύρει¹⁹ καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς 23
 ἀπογεγραμμένων²⁰, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύ-
 μασι δικαίων τετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας με- 24
 σίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρείττονα²¹ λα-
 λοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε 25

⁹ δι' αὐτῆς L.¹⁰ (ν) + οἱ LT.¹¹ Ἡσαῦ S, non E.¹² ἀπέδοτο LT.¹³ ἑαυτοῦ LT.¹⁴ - ὄρει L.¹⁵ γνόφῳ LT.¹⁶ - ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται LT.¹⁷ Μωσῆς LT.¹⁸ , L.¹⁹ *Jehgunt* SLT πανηγύρει cum v. 22.²⁰ ἀπογεγραμμένων ἐν

οὐρανοῖς LT.

²¹ κρείττον LT.

τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον²², τὸν²³
 ἐπὶ τῆς²⁴ γῆς παραιτησάμενοι²⁵ χρηματίζοντα, πολ-
 λῶ²⁶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφό-
 26 μνοι, οὗ ἢ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ
 ἐπήγγελλται, λέγων, 'Ἐτι ἅπαξ ἐγὼ σείω²⁷ οὐ μόνον
 27 τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.' Τὸ δέ, 'Ἐτι ἅπαξ,¹
 δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν²⁸ μετάθεσιν, ὡς πεποιημέ-
 28 νων, ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα. διὸ βασιλείαν
 ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς
 λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλα-
 29 βείας²⁹. καὶ γὰρ 'ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκων.'

13 Ἡ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ μενέτω. τῆς φιλοξενίας μὴ
 2 ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενί-
 3 σταντες ἀγγέλους. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς
 συνδεδεμένοι· τῶν κακουχομένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄν-
 4 τες ἐν σώματι. τίμιος ὁ γάμος ἐν πάσι, καὶ ἡ κοίτη
 ἀμίαντος· πόρνους δὲ¹ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός.
 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν·
 αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν, 'Οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μὴ σε
 6 ἐγκαταλίπω²· ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν, 'Κύριος
 ἐμοὶ βοηθός, καὶ³ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι
 7 ἄνθρωπος⁴.' Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν,
 οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν
 ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μι-
 μείσθε τὴν πίστιν.

8 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς⁵ καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ
 9 εἰς τοὺς αἰῶνας. διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναῖς μὴ
 περιφέρεσθε⁶. καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν
 καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ
 10 περιπατήσαντες⁷. Ἐχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φα-
 γεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν⁸ οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.
 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων⁹ τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας¹⁰

²² ἐξέφυγον L.²³ - τὸν LT.²⁴ - τῆς LT.²⁵ + τὸν LT.²⁶ πολὺ LT.²⁷ σείσω LT.²⁸ τὴν τῶν σαλευομένων L.²⁹ εὐλαβείας καὶ δέους LT.¹ γὰρ L.² ἐγκαταλείπω T.³ [καὶ] L.⁴ τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος; LT.⁵ ἐχθὲς LT.⁶ παραφέρεσθε LT.⁷ περιπατοῦντες L.⁸ - ἐξουσίαν T.⁹ ζῶων L.¹⁰ - περὶ ἁμαρτίας T, περὶ ἁμαρτίας post ἄγια post L.

εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώ-
ματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς· διὸ καὶ 12
Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιασθῇ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν
λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. τοίνυν ἐξερχώμεθα 13
πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμόν
αὐτοῦ φέροντες· οὐ γὰρ ἔχομεν ὡδε μένουσαν πό- 14
λιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. Δι' αὐτοῦ 15
οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντός¹¹ τῷ
Θεῷ, τουτέστι¹², καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ 16
ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται
ὁ Θεός.

Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε· 17
αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν,
ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο
ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν
τοῦτο. Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποίηθαμεν¹³ γάρ, 18
ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς
θέλοντες ἀναστρέφεσθαι· περισσοτέρως δὲ πα- 19
ρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ
ὑμῖν.

Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν 20
τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι δια-
θήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι 21
ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα
αὐτοῦ, ¹⁴ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ,
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων¹⁵. ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε¹⁶ τοῦ λόγου 22
τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα
ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν¹⁷ Τιμόθεον ἀπολελυ- 23
μένον, μεθ' οὗ, εἰάν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.
Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάν- 24

¹¹ διὰ παντός LT.¹² τοῦτ' ἐστίν T.¹³ πειθόμεθα LT.¹⁴ + αὐτῷ L.¹⁵ — τῶν αἰώνων T.¹⁶ ἀνέχεσθαι L.¹⁷ + ἡμῶν L.

τας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰτα-
25 λίας. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμο-
θέου. ¹⁸

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ¹.

- 1 **ΙΑΚΩΒΟΣ** Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ,
χαίρειν.
- 2 Πᾶσαν χαρὰν ἠγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πει-
3 ρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ
δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν
4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ᾦτε τέλειοι
5 καὶ ὀλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις
ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος
Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθή-
6 σεται αὐτῷ. αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινό-
7 μενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἕοικε κλύδωνι θαλάσσης
8 ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ οἴεσθω ὁ ἄν-
9 θρωπος ἐκεῖνος, ὅτι λήψεται² τι παρὰ τοῦ Κυρίου.
10 ἄνθρωπος δὲ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς
11 αὐτοῦ. Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ
12 ὕψει αὐτοῦ· ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ,
ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. ἀνέτειλε γὰρ ὁ
ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ
τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώ-
που αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς
πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μακάριος ἄνθρωπος ὃς

¹⁸ + Ἐν στίχοις ψγ S: *deest subscriptio in LT.* ¹ — τοῦ ἀπο-
στόλου S: Ἐπιστολαὶ (— Ἐπιστ. L) Καθολικαί. Ἰακώβου ἐπιστολή
LT. ² λήμψεται LT.

ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται² τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος³ τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, “Ὅτι ἀπὸ τοῦ⁴ Θεοῦ¹³ πειράζομαι.” ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. ἕκαστος δὲ πειράζεται,¹⁴ ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ¹⁵ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· πᾶσα^{16,17} δόσις ἀγαθῆ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ’ ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγή, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. βουληθεὶς¹⁸ ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ⁵ κτισμάτων.

“Ὡστε⁶, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω⁷ πᾶς ἄνθρωπος¹⁹ ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλήσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν. ὀργὴ γὰρ ἀνδρός, δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ²⁰ κατεργάζεται⁸. Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ²¹ περισσεΐαν κακίας, ἐν πραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Γί-²²νεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί⁹, παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. ὅτι εἴ τις ἀκροατῆς λόγου²³ ἐστὶ καὶ οὐ ποιητῆς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· κατε-²⁴νόησε γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον²⁵ τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παραμείνας, οὗτος¹⁰ οὐκ ἀκροατῆς ἐπιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητῆς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. Εἴ¹¹ τις²⁶ δοκεῖ θρησκός εἶναι ἐν ὑμῖν¹², μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ⁵, ἀλλ’¹³ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ¹⁴, τούτου μάταιος ἢ θρησκειά. θρησκειά καθαρὰ καὶ ἀμίαντος²⁷

³ —ὁ Κύριος LT. ⁴ —τοῦ LT. ⁵ ἑαυτοῦ T. ⁶ Ἰστε L.
⁷ +δὲ L. ⁸ οὐκ ἐργάζεται L. ⁹ ἀκροαταὶ μόνον LT.
¹⁰ —οὗτος L. ¹¹ +δὲ L. ¹² —ἐν ὑμῖν LT. ¹³ ἀλλὰ LT.
¹⁴ ἑαυτοῦ LT.

παρὰ τῷ¹⁵ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

2 ἈΔΕΛΦΟΙ μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις¹ ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. εἰ γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν² συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ 3 καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, καὶ ἐπιβλέψῃτε³ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπράν, καὶ εἶπητε αὐτῷ⁴, “Σὺ κάθου ὧδε καλῶς,” καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε, “Σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε⁵ ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν 4 μου.” καὶ⁶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε 5 κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου⁷ τούτου⁸, πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ⁹ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ 7 ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ’ ὑμᾶς; Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφὴν, ‘Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν,’ καλῶς ποιεῖτε 9 εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε¹⁰, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὄλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει¹¹ δὲ ἐν ἐνί, γέγονε 11 πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ εἰπὼν, ‘Μὴ μοιχεύσης,’ εἶπε καί, ‘Μὴ φονεύσης.’ εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις¹² 12 δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. Οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες 13 κρίνεσθαι. ἢ γὰρ κρίσις ἀνέλεως¹³ τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος. καὶ¹⁴ κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. 14 Τί τὸ¹⁵ ὄφελος, ἀδελφοί μου, εἰ ἐν πίστιν λέγῃ τις¹⁶

¹⁵ — τῷ L.

¹ προσωποληψίαις LT.

² — τὴν L.

³ ἐπιβλέψῃτε δὲ T.

⁴ — αὐτῷ LT.

⁵ — ὧδε LT.

⁶ — καὶ T.

⁷ τῷ κόσμῳ LT.

⁸ — τούτου LT.

⁹ οὐχὶ LT.

¹⁰ προσωπολημ-

πτεῖτε LT.

¹¹ τηρήσει, πταίσει LT.

¹² μοιχεύεις, φονεύεις LT.

¹³ ἀνέλεος LT.

¹⁴ — καὶ LT.

¹⁵ — τὸ L.

¹⁶ τις λέγῃ L.

ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχη; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι 15 καὶ λειπόμενοι ὡς¹⁷ τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπη δέ 16 τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, “ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε,” μὴ δώτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ¹⁵ ὄφελος; οὕτω καὶ ἡ πίσ- 17 τις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχη¹⁸, νεκρά ἐστι καθ’ ἑαυτήν. ἀλλ’ 18 ἐρεῖ τις, “Σὺ πίστιν ἔχεις, καὶ γὰρ ἔργα ἔχω.” δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ¹⁹ τῶν ἔργων σου²⁰, καὶ γὰρ δεῖξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου²¹. σὺ πισ- 19 τεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἰς ἐστι²². καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι. θέλεις δὲ γνῶ- 20 ναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά²³ ἐστιν; Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων 21 ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς 22 ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἣ λέγουσα, ‘Ἐπίστευσε δὲ 23 Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην,’ καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. Ὁρᾶτε τοίνυν²⁴ ὅτι 24 ἐξ ἔργων δικαιούται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων 25 ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; ὡσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύ- 26 ματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

ΜΗ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, 3 εἰδότες ὅτι μείζον κρίμα¹ ληψόμεθα². πολλὰ γὰρ 2 πταίομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. Ἴδου³ τῶν ἵππων τοὺς χαλινούς εἰς τὰ στό- 3 ματα βάλλομεν πρὸς⁴ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν⁵, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν⁶. Ἴδου καὶ τὰ πλοῖα 4

17 — ὡς T. 18 ἔχη ἔργα LT. 19 χωρὶς LT. 20 — σου LT.
21 — μου T. 22 εἰς ἐστίν ὁ θεός L, εἰς ὁ θεός ἐστιν T. 23 ἀργή
LT. 24 — τοίνυν LT. 1 κρίμα SBEL. 2 ληψόμεθα LT.
3 εἰ δὲ LT. 4 εἰς LT. 5 ἡμῖν αὐτούς T. 6 μετάγομεν αὐτῶν T.

τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων⁷ ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν
5 ἡ ὄρμη τοῦ εὐθύνοντος βούληται. οὕτω καὶ ἡ
γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστί, καὶ μεγαλαυχέ⁸. Ἴδου
6 ὀλίγον⁹ πῦρ ἠλίκην ὕλην ἀνάπτει· καὶ ἡ γλῶσσα
πῦρ, ὃ κόσμος τῆς ἀδικίας. οὕτως¹⁰ ἡ γλῶσσα καθ-
ίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ
σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ
7 φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης· πᾶσα γὰρ φύσις
θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δα-
μάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ·
8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι¹¹.
9 ἀκατάσχετον¹² κακόν, μεστή ἰοῦ θανατηφόρου. ἐν
αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν Θεόν¹³ καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ
καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν
10 Θεοῦ γεγονότας· ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται
εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρεῖ, ἀδελφοί μου, ταῦτα
11 οὕτω γίνεσθαι. μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς
12 βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; μὴ δύναται, ἀδελφοί
μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; οὕτως
οὐδεμία πηγὴ ἀλυκὸν καὶ¹⁴ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ
τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι
14 σοφίας. εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν¹⁵ ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε
15 κατὰ τῆς ἀληθείας. Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνω-
θεν κατερχομένη, ἀλλ'¹⁶ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώ-
16 δης. ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια¹⁷, ἐκεῖ ἀκαταστα-
17 σία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία
πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπιεικὴς,
εὐπειθὴς, μεστή ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιά-
18 κριτος καὶ¹⁸ ἀνυπόκριτος. καρπὸς δὲ τῆς¹⁹ δικαιο-
σύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιούσιν εἰρήνην.

⁷ ἀνέμων σκληρῶν LT.⁸ μεγάλα αὐχεῖ LT.⁹ ἠλίκον LT.¹⁰ —οὕτως LT.¹¹ δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων L.¹² ἀκατάστα-

τον LT.

¹³ κύριον LT.¹⁴ οὔτε ἀλυκὸν LT.¹⁵ ἐρίθειαν LT.¹⁶ ἀλλὰ T.¹⁷ ἐρίθεια LT.¹⁸ —καὶ LT.¹⁹ —τῆς LT.

ΠΟΘΕΝ πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν ; οὐκ ἐντεῦ- 4
θεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς
μέλεσιν ὑμῶν ; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε 2
καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν. μάχεσθε
καὶ πολεμεῖτε, οὐκ ἔχετε δέ², διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
ὑμᾶς· αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰ- 3
τεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. Μοι- 4
χοὶ καὶ³ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ
κόσμου, ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν ; ὅς ἂν⁴ οὖν βουλευθῆ
φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται.
ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει⁵, ‘ Πρὸς φθόνον 5
ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατώκησεν⁶ ἐν ἡμῖν ;’ μείζονα 6
δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει, ‘ Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.’ Ὑποτά- 7
γητε οὖν τῷ Θεῷ. ἀντίστητέ⁷ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύ-
ξεται ἀφ’ ὑμῶν· ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. 8
καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἀγνίσατε καρ-
δίας, δίψυχοι. ταλαιπωρήσατε καὶ πενήθησατε καὶ 9
κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω,
καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ⁸ 10
Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλα- 11
λῶν ἀδελφοῦ, καὶ⁹ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, κατα-
λαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις,
οὐκ εἶ ποιητῆς νόμου, ἀλλὰ κριτῆς. εἰς ἐστίν ὁ 12
νομοθέτης¹⁰ ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ¹¹
τίς εἶ ὃς κρίνεις¹² τὸν ἕτερον¹³ ;

*ΑΓΕ νῦν οἱ λέγοντες, “ Σήμερον καὶ¹⁴ αὔριον 13
πορευσώμεθα¹⁵ εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν¹⁶
ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα¹⁷ καὶ ἐμπορευσώμεθα¹⁸, καὶ κερδήσω-
μεν¹⁹.” οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ²⁰ τῆς αὔριον· ποία 14

1 + πόθεν LT. 2 - δὲ LT. 3 - Μοιχοὶ καὶ LT.
4 ἐὰν LT. 5 ; T. 6 κατώκησεν L. 7 + δὲ L.
8 - τοῦ LT. 9 ἡ LT. 10 + καὶ κριτῆς, LT. 11 + δὲ LT.
12 ὁ κρίνων LT. 13 πλησίον LT. 14 ἡ BEL. 15 πορευ-
σώμεθα BELT. 16 ποιήσομεν BELT. 17 - ἕνα L.
18 ἐμπορευσώμεθα BELT. 19 κερδήσομεν BELT. 20 τὰ L.

γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ²¹ ἐστίν²² ἢ πρὸς ὀλίγον
 15 φαινομένη, ἔπειτα δὲ²³ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν
 ὑμᾶς, “Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσωμεν²⁴, καὶ
 16 ποιήσωμεν²⁵ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.” νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν
 ταῖς ἀλαζονείαις²⁶ ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτῃ
 17 πονηρὰ ἐστίν. εἰδότε οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ
 ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

5 ἌΓΕ νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ
 2 ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλου-
 τος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα
 3 γέγονεν· ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται,
 καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγε-
 ται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε ἐν
 4 ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν
 ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ’
 ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ
 5 ὄτα Κυρίου Σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν¹. ἐτρυφήσατε ἐπὶ
 τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε. ἐθρέψατε τὰς καρδίας
 6 ὑμῶν ὡς² ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφονεύ-
 σατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας
 τοῦ Κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον
 καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ’ αὐτῷ, ἕως ἂν³ λάβῃ
 8 ὑετὸν⁴ πρῶϊμον⁵ καὶ ὄψιμον· μακροθυμήσατε καὶ
 ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία
 9 τοῦ Κυρίου ἤγγικε. Μὴ στενάζετε κατ’ ἀλλήλων,
 ἀδελφοί⁶, ἵνα μὴ κατακριθῆτε⁷. ἰδοὺ⁸ κριτῆς πρὸ τῶν
 10 θυρῶν ἔστηκεν. Ὑπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας,
 ἀδελφοί μου⁹, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφήτας
 11 οἱ ἐλάλησαν¹⁰ τῷ ὀνόματι Κυρίου. ἰδοὺ μακαρίζομεν
 τοὺς ὑπομένοντας¹¹. τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἠκούσατε,

21 — γάρ L. 22 ἐστε LT. 23 καὶ LT. 24 ζήσομεν LT.
 25 ποιήσωμεν BELT. 26 ἀλαζονίαις T. 1 εἰσεληλύθασιν LT.
 2 — ὡς LT. 3 — ἂν T. 4 — ὑετὸν LT. 5 πρῶϊμον T.
 6 ἀδελφοί, κατ’ ἀλλήλων LT. 7 κριθῆτε LT. 8 + ὁ BLT.
 9 ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας (-μου) LT. 10 + ἐν L. 11 ὑπο-
 μέναντας L.

καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἶδετε¹², ὅτι πολὺσπλαγχνός
 ἐστὶν ὁ Κύριος¹³ καὶ οἰκτιρμῶν. Πρὸ πάντων δέ,¹²
 ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε
 τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ
 ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν¹⁴ πέσητε.
 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις;¹³
 ψαλλέτω. ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω¹⁴
 τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθω-
 σαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνό-
 ματι τοῦ¹⁵ Κυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει¹⁵
 τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κὰν ἁμαρ-
 τίας ἢ πεποικώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐξομολο-
 γείσθε¹⁶ ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα¹⁷, καὶ εὐχεσθε¹⁸
 ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις
 δικαίου ἐνεργουμένη. Ἡλίας¹⁹ ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο-
 παθῆς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέ-
 ξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ
 μῆνας ἕξ. καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς¹⁸
 ὑετὸν ἔδωκε²⁰, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.
 Ἀδελφοί²¹ εἰάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀλη-
 θείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, γινωσκέτω ὅτι ὁ²⁰
 ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώ-
 σει ψυχὴν²² ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρ-
 τιῶν.²³

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ¹

ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς¹
 παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καπ-

¹² ἴδετε T. ¹³ — ὁ Κύριος T. ¹⁴ ὑπὸ κρίσιν BELT.
¹⁵ — τοῦ LT. ¹⁶ + οὖν LT. ¹⁷ τὰς ἁμαρτίας L. ¹⁸ προσεύ-
 χεσθε L. ¹⁹ Ἡλίας LT. ²⁰ ἔδωκεν ὑετὸν L. ²¹ + μου L.
²² + αὐτοῦ L. ²³ + Ἰακώβου ἐπιστολῇ ἐγράφη ἐν στίχοις σμβ'. S.
¹ Πέτρου καθολικὴ ἐπιστολὴ πρώτη S: Πέτρου A tantum LT.

- 2 παδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.
- 3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς² εἰς ἐλπίδα ζώσαν δι' ἀναστάσεως
- 4 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετήρημένην ἐν
- 5 οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς³, τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀποκαλυφθῆ-
- 6 ναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ· ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ⁴, λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμώ-
- 7 τερον⁵ χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὐρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν⁶,
- 8 ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃν οὐκ εἶδότες⁷ ἀγαπάτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες, πιστεύοντες δέ, ἀγα-
- 9 λιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένη, κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν⁸, σωτηρίαν ψυχῶν·
- 10 περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν⁹ προφήται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες,
- 11 ἐρευνῶντες¹⁰ εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς
- 12 Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ἡμῖν¹¹ δὲ διηκόνουν αὐτά, ἀ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν¹² Πνεύματι Ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ,
- 13 εἰς ᾧ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 14 Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ¹³ συσχηματιζόμενοι ταῖς

² ὑμᾶς E.
⁹ ἐξηραύνησαν T.

³ ὑμᾶς LT.

⁴ - ἐστὶ T.

⁵ πολυτιμώ-

τερον LT.

⁶ δόξαν καὶ τιμὴν LT.

⁷ ἰδόντες LT.

⁸ - ὑμῶν T.

⁹ ἐξηραύνησαν T.

¹⁰ ἐραυνῶντες T.

¹¹ ὑμῖν LT.

¹² - ἐν LT.

¹³ συν T.

πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ 15
τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ
ἀναστροφῇ γενήθητε· διότι γέγραπται, ‘¹⁴ Ἅγιοι 16
γένεσθε¹⁵, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι¹⁶.’ Καὶ εἰ πατέρα ἐπι- 17
καλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως¹⁷ κρίνοντα κατὰ τὸ
ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν
χρόνον ἀναστράφητε· εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀρ- 18
γυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν
ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς 19
ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ· προεγνωσ- 20
μένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ
ἐπ’ ἐσχάτων¹⁸ τῶν χρόνων δι’ ὑμᾶς, τοὺς δι’ αὐτοῦ 21
πιστεύοντας¹⁹ εἰς Θεόν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν
καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικό- 22
τες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ Πνεύματος²⁰ εἰς
φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς²¹ καρδίας ἀλ-
λήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς· ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ 23
σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος
Θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα²². διότι ‘πᾶσα σὰρξ 24
ὡς²³ χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου²⁴ ὡς ἄνθος
χόρτου. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ²⁵
ἐξέπεσε· τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.’ 25
Τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.
Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ 2
ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιὰς, ὡς 2
ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιπο-
θήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε¹, εἴπερ² ἐγεύσασθε ὅτι 3
χρηστὸς ὁ Κύριος.

Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώ- 4
πων μὲν ἀποδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτόν,
ἔντιμον, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομείσθε, 5

14 + ὅτι T. 15 ἔσεσθε LT. 16 - εἰμι LT. 17 ἀπροσω-
πολήπτως LT. 18 ἐσχάτου LT. 19 πιστοῦς LT.
20 - διὰ Πνεύματος LT. 21 - καθαρᾶς LT. 22 - εἰς τὸν
αἰῶνα LT. 23 - ὡς L. 24 αὐτῆς LT. 25 - αὐτοῦ L.
1 + εἰς σωτηρίαν LT. 2 εἰ L.

οἶκος πνευματικός,³ ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ⁴ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ
 6 Χριστοῦ. Διὸ καὶ⁵ περιέχει ἐν τῇ γραφῇ⁶, ‘Ἴδου
 τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαίον, ἐκλεκτόν, ἔντι-
 μον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ’ αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυθῆ.’
 7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσι δέ,
 ‘λίθον’ ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
 8 νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας,⁷ καὶ ‘λίθος προσκόμματος
 καὶ πέτρα σκανδάλου.’ οἱ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ
 9 ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν· ὑμεῖς δὲ γένος ἐκ-
 λεκτόν, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς
 περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ
 σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ
 10 φῶς· οἱ ποτὲ οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ
 ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
 11 ἈΓΑΠΗΤΟΙ, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρε-
 πιδήμους, ἀπέχεσθαι⁸ τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵ-
 12 τινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· τὴν ἀναστρο-
 φὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ
 καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν
 ἔργων ἐποπτεύσαντες⁹ δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ
 13 ἐπισκοπῆς· Ὑποτάγητε οὖν¹⁰ πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτί-
 σει, διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·
 14 εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι’ αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδί-
 15 κησιν μὲν¹¹ κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· ὅτι
 οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας
 16 φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· ὡς
 ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας
 17 τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ’ ὡς δούλοι Θεοῦ¹². πάντα τιμῆ-
 σατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπάτε, τὸν Θεὸν φοβεῖσθε,
 τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς
 δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν,
 19 ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ

³ + εἰς L. ⁴ - τῷ LT. ⁵ διότι LT. ⁶ ἡ γραφή L,
 - τῇ tantum T. ⁷ λίθος L. ⁸ + ὑμᾶς L. ⁹ ἐποπτεύ-
 οντες LT. ¹⁰ - οὖν L. ¹¹ - μὲν LT. ¹² θεοῦ δούλοι T.

συνείδησιν Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδί-
κως. ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφι- 20
ζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιούντες καὶ πά-
σχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο¹³ χάρις παρὰ Θεῷ. Εἰς 21
τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ
ἡμῶν¹⁴, ἡμῖν¹⁵ ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακο-
λουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· ὃς ἁμαρτίαν οὐκ 22
ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·
ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπεί- 23
λει. παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· ὃς τὰς ἁμαρ- 24
τίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ
τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δι-
καιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ¹⁶ ἰάθητε.
ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα¹⁷. ἀλλ' ἐπεστράφητε 25
νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

ὍΜΟΙΩΣ, αἱ¹ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδί- 3
οις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ,
διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου
κερδηθήσονται², ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνήν 2
ἀναστροφήν ὑμῶν· ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἕξωθεν ἐμπλοκῆς 3
τριχῶν³, καὶ⁴ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱμα-
τίων κόσμος· ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, 4
ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου⁵ πνεύματος,
ὃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής. οὕτω γὰρ ποτε 5
καὶ αἱ ἅγαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν⁶ Θεὸν
ἐκόσμου ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίῳι ἀνδρά-
σιν· ὡς Σάρρα ὑπήκουσε⁷ τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν 6
καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα· ἀγαθοποιούσαι καὶ
μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. Οἱ ἄνδρες ὁμοί- 7
ως, συνοικουῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει
τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρο-
νόμοι⁸ χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐκκόπτεσθαι⁹ τὰς προσ-
ευχὰς ὑμῶν.

¹³ + γὰρ LT. ¹⁴ ὑμῶν BEL. ¹⁵ ὑμῖν BELT. ¹⁶ - αὐτοῦ L.
¹⁷ πλανώμενοι LT. ¹ - αἱ L. ² κερδηθήσονται LT.
³ - τριχῶν L. ⁴ ἡ L. ⁵ ἡσυχίου καὶ πραέος L, αἱ πραέως
καὶ ἡσ. T. ⁶ εἰς (- τὸν) LT. ⁷ ὑπήκουεν L. ⁸ συνκλη-
ρονόμοις T. ⁹ ἐγκόπτεσθαι L.

8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλά-
 9 δελφοί, εὐσπλαγχοί, φιλόφρονες¹⁰. μὴ ἀποδιδόντες
 κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοῦ-
 ναντίον δὲ εὐλογοῦντες, εἰδότες¹¹ ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλή-
 10 θητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. Ὁ γὰρ θέλων
 ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθᾶς, παυσάτω
 τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ¹² ἀπὸ κακοῦ, καὶ χεῖλη αὐτοῦ¹²
 11 τοῦ μὴ λαλήσαι δόλον. ἐκκλινάτω¹³ ἀπὸ κακοῦ, καὶ
 ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω¹⁴ εἰρήνην, καὶ διωξάτω
 12 αὐτήν. ὅτι οἱ¹⁵ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ
 ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου
 13 ἐπὶ ποιούντας κακά· Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, εἰ
 14 τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ¹⁶ γένησθε; ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε
 διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. Τὸν δὲ φόβον αὐτῶν
 15 μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε· Κύριον δὲ τὸν Θεόν¹⁷
 ἀγιάσατέ' ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

Ἔτοιμοι δὲ¹⁸ αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαὶν παντὶ τῷ αἰτοῦν-
 τι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,¹⁹ μετὰ
 16 πραύτητος* καὶ φόβου· συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν,
 ἵνα ἐν ᾧ καταλαλώσιν²⁰ ὑμῶν ὡς κακοποιῶν²¹, κατα-
 σχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χρι-
 17 στῷ ἀναστροφῇ. Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιούντας, εἰ
 θέλει²² τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιούν-
 18 τας· ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε²³,
 δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς²⁴ προσαγάγῃ τῷ Θεῷ,
 θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ τῷ²⁵ πνεύματι,
 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκῆρυ-
 20 ξεν, ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἅπαξ ἐξεδέχετο²⁶ ἡ τοῦ
 Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομέ-
 νης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι²⁷, τουτέστιν²⁸ ὀκτώ, ψυ-
 21 χαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος, ὃ²⁹ καὶ ἡμᾶς³⁰ ἀντίτυπον

¹⁰ ταπεινόφρονες LT.

¹¹ — εἰδότες LT.

¹² — αὐτοῦ LT.

¹³ + δὲ LT.

¹⁴ — ἀγαθόν· ζητησάτω S error.

¹⁵ — οἱ LT.

¹⁶ ζηλωταὶ L.

¹⁷ Χριστὸν LT.

¹⁸ — δὲ L.

¹⁹ + ἀλλὰ LT.

* πραύτητος LT.

²⁰ καταλαλοῦσιν L, καταλαλεῖσθε T.

²¹ — ὑμῶν

ὡς κακοποιῶν T.

²² θέλοι LT.

²³ ἀπέθανεν L.

²⁴ ὑμᾶς T.

²⁵ — τῷ LT.

²⁶ ἀπεξεδέχετο LT.

²⁷ ὀλίγοι, LT.

²⁸ τοῦτ' ἐστίν T.

²⁹ Ὡ BE.

³⁰ ὑμᾶς LT.

νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ 22 Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν¹ σαρκί, καὶ ὑμεῖς 4 τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὀπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν ἐν² σαρκί, πέπαυται ἀμαρτίας· εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν³ ὁ παρεληλυθὼς 3 χρόνος τοῦ βίου⁴, τὸ θέλημα⁵ τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι⁶, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις· ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς 4 τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· οἱ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶν- 5 τας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγε- 6 λίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.

Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε. σωφρονήσατε οὖν 7 καὶ νήψατε εἰς τὰς⁷ προσευχάς· πρὸ πάντων δὲ τὴν 8 εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι⁸ ἀγάπη καλύψει⁹ πλῆθος ἀμαρτιῶν. φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους, 9 ἄνευ γογγυσμῶν¹⁰. ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, 10 εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ· εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· 11 εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ Θεός. ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζεται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς 12 πειρασμὸν ὑμῖν γινομένην, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· ἀλλὰ καθὼς¹¹ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ 13 παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς

¹ - ὑπὲρ ἡμῶν LT. ² - ἐν LT. ³ - ἡμῖν LT. ⁴ - τοῦ βίου LT. ⁵ βούλημα LT. ⁶ κατεργάσθαι LT. ⁷ - τὰς L. ⁸ + ἡ BE. ⁹ καλύπτει LT. ¹⁰ γογγυσμοῦ LT. ¹¹ καθὼς BE.

14 δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. Εἰ ὄνειδίξεσθε
 ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης¹²
 καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται
 κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζε-
 15 ται¹³. μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ κλέ-
 16 πτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος¹⁴. εἰ δὲ ὡς
 Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν
 17 ἐν τῷ μέρει¹⁵ τούτῳ. ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ
 κρίμα¹⁶ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ'
 ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ
 18 εὐαγγελίῳ; καὶ 'εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ'¹⁷
 19 ἀσεβῆς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανείται;' ὥστε καὶ οἱ
 πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς¹⁸ πιστῶ
 κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν¹⁹ ἐν ἀγα-
 θοποιίᾳ²⁰.

5 ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ τοὺς¹ ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ
² συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ πα-
 θημάτων³, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι
 2 δόξης κοινωνός, ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνιον τοῦ
 Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ'⁴ ἐκου-
 3 σίως⁵. μὴδὲ⁶ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μὴδ'
 ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινό-
 4 μενοι τοῦ ποιμνίου. καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποί-
 μενος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέ-
 φανον.

5 Ὅμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάν-
 τες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι⁷, τὴν ταπεινοφροσύ-
 νην ἐγκομβώσασθε· ὅτι 'ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντι-
 6 τάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.' Ταπεινώθητε
 οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς
 7 ὑψώσῃ ἐν καιρῷ⁸. πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρ-
 ρίψαντες⁹ ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

¹² + καὶ δυνάμειως L. ¹³ -κατὰ μὲν αὐτοὺς *ad fin. vers.* LT.
¹⁴ ἀλλοτρ.επίσκοπος L. ¹⁵ ὀνόματι LT. ¹⁶ κρίμα SBEL.
¹⁷ + δὲ T. ¹⁸ -ὡς L. ¹⁹ αὐτῶν LT. ²⁰ ἀγαθοποιίαις L.
¹ οὖν L. ² συν T. ³ ποθημάτων L *errone.* ⁴ ἀλλὰ T.
⁵ +κατὰ θεόν L. ⁶ μὴ T. ⁷ -ὑποτασσόμενοι LT. ⁸ +ἐπι-
σκοπῆς L. ⁹ ἐπιρρίψαντες LT.

Νήψατε, γρηγορήσατε, ὅτι¹⁰ ὁ ἀντίδικος ὑμῶν 8
διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ, ζητῶν τίνα
καταπίη¹¹. ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες 9
τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελ-
φότητι ἐπιτελεῖσθαι.

Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς¹² εἰς 10
τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον
παθόντας, αὐτὸς καταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι¹³,
θεμελιώσαι¹⁴. αὐτῷ ἢ δόξα καὶ¹⁵ τὸ κράτος εἰς τοὺς 11
αἰῶνας τῶν αἰώνων¹⁶. ἀμήν.

Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ¹⁷ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς 12
λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπι-
μαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς
ἣν ἐστήκατε¹⁸. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι 13
συνεκλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. ἀσπάσασθε 14
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι
τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν¹⁹. ²⁰

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.

ΣΥΜΕΩΝ² Πέτρος δούλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ 1
Χριστοῦ, τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δι-
καιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος³ Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει 2
τοῦ Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ 3
πρὸς ζῶν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπι-

¹⁰ - ὅτι LT. ¹¹ καταπιεῖν L (non marg.). ¹² ὑμᾶς LT.
¹³ καταρτίσει (- ὑμᾶς), στηρίξει, σθενώσει LT. ¹⁴ - θεμελιώσαι
L, αὐ θεμελιώσει T. ¹⁵ - ἢ δόξα καὶ LT. ¹⁶ - τῶν αἰώνων T.
¹⁷ - τοῦ L. ¹⁸ στήτε L. ¹⁹ - Ἰησοῦ. ἀμήν LT. ²⁰ + Πέτρον
ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν στίχοις σλς. S. ¹ Ἐπιστολὴ
Πέτρον καθολικὴ δευτέρα S: Πέτρον B LT. ² Σίμων L.
³ + ἡμῶν BE.

- γνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς⁴,
 4 δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια⁵ ἐπαγγέλματα δε-
 δώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ
 φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν⁶ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμία
 5 φθορᾶς. καὶ αὐτὸ τοῦτο⁷ δέ, σπουδὴν πᾶσαν παρεισ-
 ενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν
 6 ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει
 τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατεία τὴν ὑπομονήν,
 7 ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ
 τὴν φιλαδελφίαν⁸, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα⁹ καὶ πλεονάζοντα, οὐκ
 ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυ-
 9 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· ᾧ γὰρ μὴ
 πάρεστι ταῦτα, τυφλὸς ἐστι, μυωπάζων, λήθην λα-
 βῶν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἀμαρτιῶν¹⁰.
 10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε¹¹ βεβαίαν ὑμῶν
 τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσθαι¹². ταῦτα γὰρ
 11 ποιοῦντες οὐ μὴ πταισῆτέ ποτε. οὕτω γὰρ πλου-
 σίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώ-
 νιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ
 Χριστοῦ.
 12 Διὸ οὐκ ἀμελήσω¹³ ὑμᾶς ἀεὶ¹⁴ ὑπομιμνήσκειν περὶ
 τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ
 13 παρουσίᾳ ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον
 εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν
 14 ὑπομνήσει· εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ
 σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
 15 Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε
 ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνή-
 μην ποιῆσθαι.
 16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες
 ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενη-

⁴ ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ LT. ⁵ καὶ τίμια ἡμῖν LT. ⁶ + τῷ L.
⁷ αὐτοῖ L. ⁸ φιλαδελφίαν E. ⁹ παρόντα L. ¹⁰ ἀμαρ-
 τημάτων T. ¹¹ + ἵνα διὰ τῶν καλῶν ὑμῶν ἔργων L. ¹² ποιῆσθε L.
¹³ μελλήσω LT. ¹⁴ ἀεὶ ὑμᾶς T.

θέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ 17
 Θεοῦ πατὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης
 αὐτῷ τοιαύδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, “Οὗτός
 ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός¹⁵, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.”
 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ 18
 ἐνεχθείσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ¹⁶.
 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ 19
 καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν
 αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφό-
 ρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· τοῦτο πρῶτον 20
 γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπι-
 λύσεως οὐ γίνεται. οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχ- 21
 θη ποτὲ προφητεία¹⁷, ἀλλ’¹⁸ ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου
 φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ¹⁹ ἅγιοι²⁰ 21 Θεοῦ ἄνθρωποι.

ἘΓΕΝΟΝΤΟ δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, 2
 ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρ-
 εισάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα
 αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχ-
 ινὴν ἀπώλειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν 2
 ταῖς ἀπωλείαις¹, δι’ οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασ-
 φημηθήσεται· καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις 3
 ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα² ἔκπαλαι οὐκ
 ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. Εἰ γὰρ 4
 ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ
 σειραῖς³ ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν
 τετηρημένους⁴. καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, 5
 ἀλλ’⁵ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κα-
 τακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· καὶ πόλεις Σοδό- 6
 μων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρι-
 νεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς· καὶ 7
 δίκαιον Λώτ, καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων
 ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, ἐρρύσατο⁶. βλέμματι γὰρ 8

¹⁵ Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν T.

¹⁶ ἁγίῳ ὄρει T.

¹⁷ προφητεία ποτέ T.

¹⁸ ἀλλὰ T.

¹⁹ —οἱ LT.

²⁰ ἀπὸ T.

²¹ + τοῦ L.

¹ ἀσελγείαις LT.

² κρίμα SBEL.

³ σιροῖς L.

⁴ τηρουμένους T, κολαζομένους τηρεῖν L.

⁵ ἄλλα

(sic) T.

⁶ ἐρύσατο T.

καὶ ἀκοῇ ὁ⁷ δίκαιος, ἔγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·
 9 οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους
 10 δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· μά-
 λιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ
 πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας. Τολ-
 μηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες·
 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχυροὶ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ
 φέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίῳ⁹ βλάβημον κρίσιν.
 12 οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα¹⁰ φυσικὰ γεγενημένα¹¹ εἰς ἄλω-
 σιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες,
 13 ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται¹², κομιούμενοι
 μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρα
 τρυφῆν, σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς
 14 ἀπάταις¹³ αὐτῶν, συνενωχούμενοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς
 ἔχοντες μεστουὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους¹⁴
 ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν
 γεγυμνασμένην πλεονεξίαις¹⁵ ἔχοντες, κατάρας τέκνα,
 15 καταλιπόντες τὴν¹⁶ εὐθεΐαν ὁδόν, ἐπλανήθησαν, ἐξακο-
 λουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς
 16 μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας
 παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ
 φθειγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρο-
 17 νίαν. Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἀνυδροὶ, νεφέλαι¹⁷ ὑπὸ λαί-
 λαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς
 18 αἰῶνα¹⁸ τετήρηται. Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος
 φθειγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς,
 19 ἀσελγείαις, τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας²⁰ τοὺς ἐν πλάνῃ
 ἀναστρεφόμενους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμε-
 νοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ
 20 τις ἠττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. Εἰ γὰρ ἀποφυ-
 γόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ

7 - ὁ L.

8 ἐν T.

9 - παρὰ Κυρίῳ LT.

10 ζῶα L.

11 γεγενημένα φυσικὰ LT, φυσικὰ, γεγενημένα BE.

12 καὶ

φθαρήσονται LT.

13 ἀγάπαις L.

14 ἀκαταπάστους L.

15 πλεονεξίας LT.

16 - τὴν LT.

17 καὶ ὀμίχλαι LT.

18 - εἰς αἰῶνα LT.

19 + ἐν BE.

20 ὀλίγως ἀποφεύγοντας LT.

Κυρίου²¹ καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἠττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. κρείττον γὰρ ἦν αὐτοῖς²¹ μὴ ἐπεγνωκέσαι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν²² ἐπιστρέψαι ἐκ²³ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. συμβέβηκε δὲ²⁴ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀλη-²²θοῦς παροιμίας, ‘Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα.’ καί, ‘Υς λουσαμένη, εἰς κύλισμα²⁵ βορβόρου.’

ΤΑΥΤΗΝ ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω **3** ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥη-²μάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν¹ ἐντολῆς, τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος· τοῦτο πρώτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ’ ἐσχά-³του² τῶν ἡμερῶν³ ἐμπαίκεται, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας⁴ πορευόμενοι, καὶ λέγοντες, “Ποῦ ἐστὶν ἡ⁴ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ’ ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ’ ἀρχῆς κτίσεως.” Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλον-⁵τας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἑκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι’ ὕδατος συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ, δι’ ὧν ὁ ⁶τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· οἱ δὲ νῦν ⁷οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ αὐτοῦ⁵ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. “Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ⁸ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ βραδύνει ὁ⁶ ⁹Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς⁷ ἡμᾶς⁸, μὴ βουλόμενός τινος ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. “Ἦξει δὲ ἡ⁹ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκ- ¹⁰

²¹ + ἡμῶν L.²² + εἰς τὰ ὀπίσω L.²³ ὑποστρέψαι

ἀπὸ L.

²⁴ (ν) — δὲ LT.²⁵ κυλισμὸν T.¹ ὑμῶν LT.² ἐσχάτων LT.³ + ἐν ἐμπαιγμονῇ LT.⁴ ἐπιθυμίας αὐτῶν L.⁵ τῷ αὐτῷ BEL, τῷ αὐτοῦ T.⁶ — ὁ LT.⁷ δι’ L.⁸ ὑμᾶς LT.⁹ — ἡ LT.

τί¹⁰, ἐν ἧ οἱ οὐρανοὶ ροιζηδὸν παρελεύσονται, στοι-
 χεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται¹¹, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν
 11 αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. Τούτων οὖν¹² πάντων λυο-
 μένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀνα-
 12 στροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, προσδοκῶντας καὶ σπεύ-
 δοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν
 οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυ-
 13 σούμενα τήκεται¹³; Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν
 καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα¹⁴ αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν
 14 οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσ-
 δοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ
 15 εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μα-
 κροθυμίαν, σωτηρίαν ἠγείσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπη-
 τὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθείσαν¹⁵
 16 σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς¹⁶ ἐπι-
 στολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν οἷς¹⁷ ἐστι
 δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρε-
 βλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν
 17 αὐτῶν ἀπώλειαν. Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώ-
 σκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
 18 συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ· ἀν-
 ξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ
 σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ
 εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ἀμήν¹⁸. ¹⁹

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ¹.

1 Ὁ ὅς ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐώρακαμεν² τοῖς
 ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν

¹⁰ — ἐν νυκτί LT.

¹¹ λυθήσεται L.

¹² οὕτως T.

¹³ τακήσεται L.

¹⁴ καὶ τὰ ἐπαγγέλματα L.

¹⁵ δοθείσαν αὐτῷ LT.

¹⁶ — ταῖς LT.

¹⁷ αἷς L.

¹⁸ — ἀμήν T.

¹⁹ *Deest subscriptio*

etiam in S.

¹ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου καθολικὴ πρώτη S: Ἰωάν-
² ἐώρακαμεν T.

νου A LT.

ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ ζωὴ 2
ἐφανερώθη, καὶ ἐώρακαμεν², καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ
ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν
πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· ὃ ἐώρακαμεν³ 3
καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν³ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς
κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ
ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ 4
χαρὰ ἡμῶν⁴ ἢ πεπληρωμένη. Καὶ αὕτη ἐστὶν⁵ ἡ 5
ἐπαγγελία⁶ ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλο-
μεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶ, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ
οὐκ ἔστιν οὐδεμία. ἔὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχο- 6
μεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευ-
δόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· ἔὰν δὲ ἐν τῷ 7
φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοι-
νωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ
Χριστοῦ⁷ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
ἁμαρτίας. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, 8
ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν⁸.
ἔὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ 9
δίκαιος, ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθάριση
ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἔὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ 10
ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος
αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

ΤΕΚΝΙΑ μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάρ- 2
τητε· καὶ ἔὰν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς
τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς 2
ἰλασμός ἐστι¹ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν
ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἔὰν 3
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ὃ λέγων², “Ἐγνώκα 4
αὐτόν,” καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης
ἐστί, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· ὃς δ' ἂν 5
τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη

² + καὶ L. ⁴ ὑμῶν BET. ⁵ ἐστὶν αὕτη T. ⁶ ἀγγελία LT.
7 —Χριστοῦ LT. ⁸ ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν LT. ¹ ἐστὶν ἰλασμός L.
² +ὅτι T[L].

τοῦ Θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν
 6 αὐτῷ ἐσμεν. ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς
 ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτω³ περιπατεῖν.
 7 ἀδελφοί⁴, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐν-
 τολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ
 8 παλαιά ἐστίν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς⁵. πάλιν
 ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν
 αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ
 9 φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ
 εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ
 10 ἐστὶν ἕως ἄρτι. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ
 11 φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν⁶. ὁ δὲ
 μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστί, καὶ
 ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει,
 12 ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. γρά-
 φω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ
 τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

13 ΓΡΑΦΩ ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'
 ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν
 πονηρόν. γράφω⁷ ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πα-
 14 τέρα. Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'
 ἀρχῆς. Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε,
 καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε
 15 τὸν πονηρόν. μὴ ἀγαπάτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν
 τῷ κόσμῳ· ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ
 16 ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσ-
 μῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν
 ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία⁸ τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ
 17 τοῦ πατρὸς, ἀλλ'⁹ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί. καὶ ὁ κόσμος
 παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ
 18 θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Παιδία,
 ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ¹⁰ ἀντί-
 χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγό-
 19 νασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. Ἐξ

³ οὕτως SBET, — οὕτω L.⁴ Ἀγαπητοί LT.⁵ — ἀπ' ἀρχῆς LT.⁶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ L.⁷ ἔγραψα LT.⁸ ἀλαζονία T.⁹ ἀλλὰ T.¹⁰ — ὁ LT.

ἡμῶν ἐξῆλθον¹¹, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν¹², μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν. Καὶ 20 ὑμεῖς χρίσμα¹³ ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα. οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλή- 21 θειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ 22 ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν 23 πατέρα ἔχει¹⁴. Ὑμεῖς οὖν¹⁵ ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, 24 ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνη ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν¹⁶ τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγ- 25 γείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. ταῦτα ἔγραψα 26 ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσ- 27 μα¹³ ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει¹⁷, καὶ οὐ χρειαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ¹⁸ χρίσμα¹³ διδάσκει ὑμᾶς¹⁹ περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστὶ, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μενεῖτε²⁰ ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· 28 ἵνα ὅταν²¹ φανερωθῆ, ἔχωμεν²² παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυρθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ἐὰν 29 εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι²³ πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται²⁴.

ἼΔΕΤΕ ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, **3** ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν¹. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. ἀγαπητοί, νῦν **2** τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν δὲ² ὅτι ἐὰν φανερωθῆ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ ἔχων **3** τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς

¹¹ ἐξῆλθον LT. ¹² ἐξ ἡμῶν ἦσαν T. ¹³ χρίσμα LT.
¹⁴ + ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει LT. ¹⁵ - οὖν LT.
¹⁶ - ἐν L. ¹⁷ μένει ἐν ὑμῖν LT. ¹⁸ αὐτοῦ T. ¹⁹ ἡμᾶς
L, *for san errore*. ²⁰ μένετε L. ²¹ ἐὰν L. ²² σχῶμεν LT.
²³ + καὶ T. ²⁴ γεγέννηται S. ¹ + καὶ ἐσμέν L. ² - δὲ LT.

4 ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ
 τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ³ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία,
 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας
 6 ἡμῶν⁴ ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστὶ. πᾶς ὁ ἐν
 αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ
 7 ἐώρακεν⁵ αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. Τεκνία, μηδεὶς
 πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός
 8 ἐστὶ, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
 τίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβο-
 λος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
 9 ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ γεγεννημέ-
 νος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα
 αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν,
 10 ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστὶ
 τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. Πᾶς
 ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην⁶, οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ
 11 ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ὅτι αὕτη ἐστὶν
 ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν
 12 ἀλλήλους· οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ
 ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν
 αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ
 13 ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου⁷,
 14 εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μετα-
 βεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶ-
 μεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν⁸, μένει
 15 ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
 ἀνθρωποκτόνος ἐστὶ· καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωπο-
 16 κτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ⁹ μένουσαν. Ἐν
 τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν
 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ
 17 τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι¹⁰. ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν
 βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 χρεῖαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ'
 18 αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; τεκνία

³ -ἡ L.⁴ -ἡμῶν LT.⁵ ἐώρακεν T.⁶ ὦν

δίκαιος L.

⁷ -μον LT.⁸ -τὸν ἀδελφόν LT.⁹ ἐαυτῷ L.¹⁰ θείναι LT.

μου¹¹, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μῆδὲ¹² γλώσση, ἀλλ'¹³
 ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. Καὶ¹⁴ ἐν τούτῳ γινώσκομεν¹⁵ ὅτι 19
 ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσο-
 μεν τὰς καρδίας ἡμῶν· ὅτι¹⁶ εἰ καὶ καταγινώσκη ἡμῶν 20
 ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν,
 καὶ γινώσκει πάντα. ἀγαπητοί, εἰ καὶ ἡ καρδία ἡμῶν¹⁷ 21
 μὴ καταγινώσκη ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν
 Θεόν, καὶ ὁ εἰ καὶ αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ'¹⁸ αὐτοῦ, 22
 ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ
 ἐνώπιον αὐτοῦ ποιούμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ 23
 αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν¹⁹ τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς
 ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν²⁰. καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς 24.
 αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ἐν
 τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Πνεύμα-
 τος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

· ΑΓΑΠΗΤΟΙ, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ 4
 δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὅτι
 πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.
 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦ- 2
 μα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα,
 ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι. καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ 3
 τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα¹, ἐκ τοῦ Θεοῦ
 οὐκ ἐστίν· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκη-
 κόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.
 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε 4
 αὐτούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.
 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου 5
 λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ 6
 Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς
 οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου
 γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα
 τῆς πλάνης. Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι 7

11 — μου LT.

15 γνωσόμεθα L.

19 πιστεύωμεν L.

λυθότα LT.

12 + τῆ LT.

16 ὅ τι L.

20 — ἡμῖν T.

13 + ἐν LT.

17 — ἡμῶν L.

1 — Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλη-

14 — Καὶ L.

18 ἀπ' LT.

ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ
 8 Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν· ὁ μὴ ἀγα-
 πῶν, οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.
 9 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς
 10 τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ἐν τούτῳ ἐστὶν
 ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ'
 ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν
 11 αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ἀγαπητοί,
 εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν
 12 ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται·
 εἰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ
 13 ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν². ἐν τούτῳ
 γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν,
 ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.
 14 Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν* ὅτι ὁ
 πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου.
 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν· ὁ υἱὸς τοῦ
 Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.
 16 Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγά-
 πην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν,
 καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ
 Θεὸς ἐν αὐτῷ³.
 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα
 παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι
 καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ
 18 τούτῳ. φόβος οὐκ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία
 ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
 ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.
 19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτόν⁴, ὅτι αὐτὸς⁵ πρῶτος ἠγάπησεν
 20 ἡμᾶς. Ἐάν τις εἴπῃ, “Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν,” καὶ
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ
 ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε⁷, τὸν Θεὸν ὃν
 21 οὐκ ἑώρακε⁷, πῶς⁸ δύναται ἀγαπᾶν; καὶ ταύτην τὴν

² ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν L. * μαρτυροῦμεν S. ³ + [μένει] L.
⁴ + οὖν L. ⁵ - αὐτόν LT. ⁶ ὁ θεὸς L. ⁷ ἑώρακεν T. ⁸ οὐ L.

ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

ΠΑΣ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ 5 τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννησάντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν 2 τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν². αὕτη γάρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα 3 τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ 4 Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. τίς ἐστὶν ὁ 5 νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰη- 6 σοῦς ὁ³ Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ⁴ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς 7 εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἓν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῆ⁵, τὸ πνεῦμα, 8 καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν*. Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνο- 9 μεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ἣν⁶ μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, 10 ἔχει τὴν μαρτυρίαν⁷ ἐν ἑαυτῷ⁸. ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ⁹, ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία ὅτι ζωὴν 11 αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ 12 μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

ΤΑΥΤΑ ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα 13

¹ [καὶ] L. ² ποιῶμεν LT. ³ -ὁ T. ⁴ + ἐν LT.
⁵ -ἐν τῷ οὐρανῷ usque ad γῆ LT. * εἰσι S. ⁶ ὅτι LT.
⁷ + τοῦ θεοῦ L. ⁸ αὐτῷ T. ⁹ υἱῷ L.

τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ¹⁰, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, καὶ ἵνα πιστεῦντε¹¹ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
 14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι¹² αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει
 15 ἡμῶν*. καὶ ἐάν¹³ οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν¹⁴ αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾔτηκαμεν
 16 παρ' αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ¹⁵ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ· πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστὶ·
 18 καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ, τηρεῖ ἑαυτόν¹⁶, καὶ ὁ
 19 πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.
 20 οἶδαμεν δὲ¹⁷ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν¹⁸ τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ νιῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ ἡ¹⁹ ζωὴ αἰώνιος.
 21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς²⁰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων. ἀμήν²¹.²²

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ¹.

1 Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Ἐκλεκτῆ² κυρία³ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλή-

¹⁰ — τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ LT. ¹¹ οἱ πιστεύοντες LT. ¹² ὃ τι ἂν L. * ἡμῶν S errore. ¹³ ἂν L. ¹⁴ ἐάν T. ¹⁵ ἀπ' LT. ¹⁶ εἰδῆ L. ¹⁷ ἀλλὰ T. ¹⁸ αὐτόν T. ¹⁹ καὶ οἶδαμεν L. ²⁰ γινώσκωμεν T. ²¹ — ἡ LT. ²² ἑαυτὰ L. ²³ — ἀμήν LT. ²⁴ + Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγγραφὴ ἐν στίχοις σογ. S. ¹ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου δευτέρα S: Ἰωάννου B LT. ² ἐκλεκτῆ BELT. ³ Κυρία LT.

θειαν, διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ 2
 μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· ἔσται μεθ' ἡμῶν⁴ 3
 χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ
 Κυρίου⁵ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν
 ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Ἐχάρην λίαν ὅτι εὔρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περι- 4
 πατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν πα-
 ρὰ τοῦ πατρός. καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία⁶, οὐκ ὡς 5
 ἐντολὴν γράφω σοι καινὴν⁷, ἀλλὰ ἣν εἶχομεν ἀπ'
 ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ 6
 ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.
 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολή⁸, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
 ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε· ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλ- 7
 θον⁹ εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν
 Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος
 καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέ- 8
 σωμεν¹⁰ ἃ εἰργασάμεθα¹¹, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολά-
 βωμεν¹². πᾶς ὁ παραβαίνων¹³, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ 9
 διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ
 διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ¹⁴, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν
 υἱὸν¹⁵ ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν 10
 διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν,
 καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· ὁ γὰρ λέγων¹⁶ αὐτῷ¹⁷ 11
 χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην¹⁸ διὰ 12
 χάρτου καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω¹⁹ ἔλθειν²⁰ πρὸς ὑμᾶς,
 καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ
 πεπληρωμένη²¹. ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς 13
 σου τῆς Ἐκλεκτῆς²². ἀμήν²³. 24

4 ὑμῶν BELT. 5 —Κυρίου LT. 6 Κυρία LT. 7 καινὴν
 γράφων σοι L, γράφων σοι καινὴν BET. 8 ἡ ἐντολή ἐστὶν LT.
 9 ἐξῆλθαν LT. 10 ἀπολέσητε LT. 11 εἰργάσασθε LT.
 12 ἀπολάβητε LT. 13 προάγων LT. 14 —τοῦ Χριστοῦ LT.
 15 υἱὸν καὶ τὸν πατέρα T. 16 λέγων γὰρ LT. 17 —αὐτῷ T.
 18 ἐβουλήθην LT. 19 ἐλπίζω γὰρ L. 20 γενέσθαι LT. 21 ὑμῶν
 πεπληρωμένη ἢ L. 22 ἐκλεκτῆς ELT. 23 —ἀμήν LT.
 24 + Ἰωάννου ἐπιστολῇ δευτέρα ἐγράφη ἐν στίχοις λ. S.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ¹.

1 Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαίῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ
2 ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί
σε εὐδοοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοοῦταί σου ἡ
3 ψυχὴ. ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ
μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ
4 περιπατεῖς. μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα
5 ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν² ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀ-
γαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ³ εἰς τοὺς ἀδελ-
6 φούς καὶ εἰς τοὺς⁴ ξένους, οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ
ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προ-
7 πέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος⁵
8 ἐξῆλθον⁶ μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν⁷. ἡμεῖς
οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν⁸ τοὺς τοιούτους, ἵνα συν-
9 εργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγραψα⁹ τῇ ἐκκλη-
σία· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς¹⁰ οὐκ
10 ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω
αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν
ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς
ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κω-
11 λυεῖ, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγαπητέ, μὴ
μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ
τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὁ δὲ¹¹ κακοποιῶν, οὐχ ἑώρακε¹² τὸν
12 Θεόν. Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ'
αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ
οἴδατε¹³ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθῆς ἐστι.
13 Πολλὰ εἶχον γράφειν¹⁴, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος
14 καὶ καλάμου σοι γράψαι¹⁵. ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε¹⁶,

¹ - Καθολικη Β. αὐτὴ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου τρίτη Β: Ἰωάννου Γ ΛΤ.
² + τῇ ΛΤ. ³ ἐργάσῃ Λ. ⁴ τοῦτο ΛΤ. ⁵ + αὐτοῦ ΒΕ.
⁶ ἐξῆλθον ΛΤ. ⁷ ἐθνικῶν ΛΤ. ⁸ ὑπολαμβάνειν ΛΤ.
⁹ + τι ΛΤ. ¹⁰ Διοτρεφῆς Λ. ¹¹ - δὲ ΛΤ. ¹² ἐώρακεν Τ.
¹³ οἴδας Λ. ¹⁴ γράψαι σοι ΛΤ. ¹⁵ γράφειν σοι Λ, σοι
γράφειν Τ. ¹⁶ σε ἰδεῖν ΛΤ.

καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. Εἰρήνη σοι. 15
ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. ἀσπάξου τοὺς φίλους κατ'
ὄνομα. 17

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ¹.

ἸΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ² δούλος, ἀδελφὸς δὲ¹
Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις³ καὶ Ἰησοῦ
Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς· ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη²
καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν³
ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς⁴ σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γρά-
ψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παρα-
δοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. Παρεισέδυσαν γάρ τινες⁴
ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ
κρίμα⁵, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριν⁶ μετα-
τιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην
Θεὸν⁷ καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.
ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς⁸ ἀπαξ⁵
τοῦτο⁹, ὅτι ὁ Κύριος¹⁰ λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας,
τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. ἀγγέ-⁶
λους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν,
ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν
μεγάλῃς ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετή-
ρηκεν· ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς⁷
πόλεις, τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον¹¹ ἐκπορνεύσασαι,
καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται
δειγμα, πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. Ὅμοίως⁸

17 + Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ τρίτη στίχων ἄβ. S.
λή τοῦ Ἰούδα καθολικὴ S: Ἰούδα ἐπιστολὴ LT.

Ἰησοῦ L.

6 χάριτα LT.

10 Ἰησοῦς L.

3 ἡγαπημένοις LT.

7 - Θεὸν LT.

11 τρόπον τούτοις LT.

4 + ἡμῶν L.

8 - ὑμᾶς LT.

1 Ἐπιστο-

2 Χριστοῦ

5 κρίμα SBEL.

9 πάντα LT.

μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μαι-
 νουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφη-
 9 μούσιν. ὁ δὲ¹² Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε¹³ τῷ δια-
 βόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως¹⁴
 σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφη-
 10 μίας, ἀλλ'¹⁵ εἶπεν, “Ἐπιτιμήσαι¹⁶ σοι Κύριος.” Οὗ-
 τοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασι βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ
 φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα¹⁷, ἐπίστανται, ἐν τούτοις
 11 φθείρονται. Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καὶν
 ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ
 ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο.
 12 Οὗτοί εἰσιν¹⁸ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες,
 συνευωχούμενοι¹⁹, ἀφόβως²⁰ ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες·
 νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων περιφερόμεναι²¹. δένδρα
 φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα·
 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν
 αἰσχύνas· ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκό-
 14 τους εἰς τὸν²² αἰῶνα τετήρηται. Προεφήτευσέ²³ δὲ
 καὶ τούτοις ἑβδομος ἀπὸ Ἀδάμ Ἐνώχ, λέγων, “Ἴδου
 15 ἦλθε Κύριος ἐν μυριάσιν ἀγίαις²⁴ αὐτοῦ, ποιῆσαι
 κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐξελέγξει²⁵ πάντας τοὺς
 ἀσεβεῖς αὐτῶν²⁶ περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας
 αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν
 ὧν ἐλάλησαν κατ’ αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.”
 16 Οὗτοί εἰσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς
 ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν
 λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας
 17 χάριν. ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων
 τῶν προειρημένων²⁷ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου
 18 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι²⁸ ἐν ἐσ-
 χάτῳ χρόνῳ²⁹ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν
 ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.

12 ὅτε L.

13 τότε L.

14 Μωσέως LT.

15 ἀλλὰ LT.

16 ἐπιτιμήσαι E.

17 ζῶα L.

18 +οὶ LT.

19 +ὕμῖν B.

20 ἀφόβως, LT.

21 παραφερόμεναι LT.

22 — τὸν LT.

23 Ἐπροφήτευσεν T.

24 ἀγίαις μυριάσιν LT.

25 ἐλέγξει LT.

26 — αὐτῶν L.

27 προειρημένων ῥημάτων L.

28 — ὅτι L.

29 ἐπ’ ἐσχάτου τοῦ χρόνου LT.

Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες³⁰, ψυχικοί, πνεῦμα 19
μὴ ἔχοντες. ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν 20
πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς³¹, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ
προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, 21
προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν ἐλεεῖτε δια- 22
κρινόμενοι· οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἀρπά- 23
ζοντες³², μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλω-
μένον χιτῶνα.

Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς³³ ἀπταιίστους, καὶ 24
στήσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμόμους ἐν
ἀγαλλιάσει, μόνῳ σοφῷ³⁴ Θεῷ σωτήρι ἡμῶν³⁵, δόξα 25
καὶ³⁶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία³⁷, καὶ νῦν καὶ
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. ³⁸

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ¹.

ἘΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ¹
ὁ Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου
αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ὃς ἐμαρτύρησε τὸν 2
λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὅσα τε² εἶδε³. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκού- 3
οντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες
τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 4
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ⁴ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ

³⁰ + ἑαυτοὺς BE.

ὑμῶν πίστει LT.

³⁴ - σοφῷ LT.

³⁶ - καὶ LT.

καθολικὴ στίχων σα. S.

³ - τε LTTT.

³¹ ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἀγιωτάτῃ

³² ἐλέγχετε διακρινομένους, οὓς δὲ σώζετε ἐκ

πυρὸς ἀρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεάτε ἐν φόβῳ LT.

³³ ὑμᾶς BEL.

³⁵ + διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν LT.

³⁷ + πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος LT. ³⁸ + Ἐπιστολὴ Ἰούδα

¹ - τοῦ Θεολόγου LTTT (- Ἰωάννου Tt).

³ ἴδεν T.

⁴ - τοῦ LTTT.

5 ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἔστιν⁵
 ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος ἐκ⁶ τῶν νεκρῶν,
 καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ ἀγαπήσαντι⁷
 ἡμᾶς, καὶ λούσαντι⁸ ἡμᾶς ἀπὸ⁹ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
 6 ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς¹⁰ βασιλεῖς
 καὶ¹¹ ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα
 καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων¹². ἀμήν.
 7 Ἴδου ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν
 πᾶς ὀφθαλμός, καὶ οἴτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ
 κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί,
 8 ἀμήν. “Ἐγὼ εἰμι τὸ Α¹³ καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ
 τέλος¹⁴,” λέγει ὁ¹⁵ Κύριος¹⁶, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ
 ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.
 9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ καὶ¹⁷ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ¹⁸ συγ-
 κωνωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ¹⁹ βασιλείᾳ καὶ ὑπο-
 μονῇ²⁰ Ἰησοῦ Χριστοῦ²¹, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ
 καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ²²
 10 τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ²³. ἐγενόμην ἐν Πνεύ-
 ματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου
 11 φωνὴν²⁴ μεγάλην ὡς σάλπιγγος, λεγούσης, “Ἐγὼ
 εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος^{25, 26}” καὶ²⁵,
 “Ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς
 26 ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Ἀσίᾳ²⁷, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς
 Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα²⁸, καὶ
 εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδί-
 12 κειαν.” Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἧτις
 ἐλάλησε²⁹ μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον³⁰ ἑπτὰ
 13 λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐν μέσῳ³¹ τῶν ἑπτὰ³² λυχνιῶν

5 - ἔστιν LTTt.

6 - ἐκ LTTt.

7 ἀγαπῶντι LTTt.

8 λούσαντι L.

9 ἐκ LTTt.

10 ἡμῶν L.

11 βασιλείαν LTTt.

12 - τῶν αἰώνων T.

13 ἄλφα (αὐτὸ) LTTt.

14 - ἀρχὴ καὶ τέλος

LTTt.

15 - ὁ LTTt.

16 + ὁ Θεός LTTt.

17 - καὶ LTTt.

18 συν T.

19 - ἐν τῇ LTTt.

20 + ἐν LTTt.

21 - Χριστοῦ

LTTt.

22 - διὰ LTTt.

23 - Χριστοῦ LTTt.

24 φωνὴν

ὀπίσω μου T.

25 - Ἐγὼ εἰμι usque ad ἔσχατος· καὶ LTTt.

26 + ἑπτὰ BLTTt.

27 - ταῖς ἐν Ἀσίᾳ LTTt.

28 Θυάτειραν LT.

29 ἐλάλει LTTt.

30 ἶδον T.

31 ἐν μέσῳ T.

32 - ἑπτὰ

LTTt.

ὅμοιον υἱῷ³³ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη³⁴, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς³⁵ ζώνην χρυσοῦν³⁶. ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡσεὶ³⁷ ἔριον¹⁴ λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός· καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνω, ὡς¹⁵ ἐν καμίνω πεπυρωμένοι³⁸. καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν· καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ³⁹¹⁶ ἀστέρας ἑπτὰ· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ὅτε εἶδον³⁰¹⁷ αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἐπέθηκε⁴⁰ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα⁴¹ ἐπ' ἐμέ, λέγων μοι⁴², “Μὴ φοβοῦ. ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι¹⁸ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν⁴³. καὶ ἔχω τὰς κλείς τοῦ ᾄδου καὶ τοῦ θανάτου⁴⁴. Γράψον⁴⁵ ἅ εἶδες⁴⁶,¹⁹ καὶ ἅ εἰσι, καὶ ἅ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα· τὸ²⁰ μυστήριον τῶν ἑπτὰ⁴⁷ ἀστέρων ὧν⁴⁸ εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς⁴⁹ μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσοῦς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ αἱ ἑπτὰ λυχνίαι⁵⁰ ὡς εἶδες⁵¹, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί.

Τῷ ἀγγέλῳ τῆς¹ Ἐφεσίνης² ἐκκλησίας γράψον, 2. Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ³ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσοῦν⁴. Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου⁵, 2 καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακοὺς, καὶ ἐπειράσω⁶ τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους⁷ καὶ οὐκ εἰσί, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, καὶ³ ἐβάστασας καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ⁸ διὰ τὸ ὄνομά μου

³³ υἱὸν T. ³⁴ ποδήρην T. ³⁵ μαστοῖς L. ³⁶ χρυσοῦν LT.
³⁷ ὡς LTr. ³⁸ πεπυρωμένης L. ³⁹ χειρὶ αὐτοῦ LTr.
⁴⁰ ἔθηκεν LTr. (ἔθηκε Tr). ⁴¹ — χεῖρα LTr. ⁴² — μοι LTr.
⁴³ — ἀμήν LTr. ⁴⁴ θανάτου καὶ τοῦ ᾄδου (Ἰδίου L) LTr.
⁴⁵ + οὖν LTr. ⁴⁶ ἴδες T. ⁴⁷ ἑπτὰ E. ⁴⁸ οὖς LTr.
⁴⁹ ἐν τῇ δεξιᾷ L. ⁵⁰ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ LTr. ⁵¹ — ὡς εἶδες LTr.
¹ τῷ L. ² ἐν Ἐφέσῳ LTr. ³ ἐμμέσω (sic) T. ⁴ χρυσοῦν LT.
⁵ — σου LTr. ⁶ ἐπειράσας LTr. ⁷ λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους (+ εἶναι T) LTr. ⁸ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας LTr.

4 κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας⁹. Ἄλλ¹⁰ ἔχω κατὰ σοῦ,
 5 ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφήκας¹¹. μνημό-
 νευε οὖν πόθεν ἐκπέπτωκας¹², καὶ μετανόησον, καὶ τὰ
 πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι τάχει¹³,
 καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς,
 6 ἐὰν μὴ μετανόησῃς. Ἄλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς
 7 τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ καὶ γὰρ μισῶ. Ὁ ἔχων
 οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς¹⁴ ἐκκλησίαις·
 Τῷ νικῶντι¹⁵ δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς
 ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου¹⁶ τοῦ Θεοῦ¹⁷.
 8 “Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς¹⁸ ἐκκλησίας Σμυρναίων¹⁹ γρά-
 ψον, Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο
 9 νεκρὸς καὶ ἔζησεν. Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ²⁰ τὴν
 θλίψιν²¹ καὶ τὴν πτωχείαν· πλούσιος δὲ²² εἶ· καὶ τὴν
 βλασφημίαν²³ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοῦς,
 10 καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. Μηδὲν²⁴
 φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοῦ²⁵ μέλλει βαλεῖν²⁶
 ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος²⁷ εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε·
 καὶ ἔξετε²⁸ θλίψιν²¹ ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι
 11 θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ
 ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
 σίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ
 δευτέρου.
 12 “Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας
 γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστο-
 13 μον τὴν ὀξεῖαν· Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ²⁹ ποῦ κατοικεῖς,
 ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ
 ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν
 ταῖς ἡμέραις ἐν³⁰ αἰς³¹ Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ
 πιστός³², ὃς ἀπεκτάνθη παρ’ ὑμῖν, ὅπου κατοικεῖ ὁ

⁹ καὶ οὐ κεκοπίακες LTTT (-κας Tr). ¹⁰ ἀλλὰ T. ¹¹ ἀφήκες T.
¹² πέπτωκας LT. ¹³ -τάχει LT, ατ ταχὺ BE[Tr]. ¹⁴ +ἐπτα L.
¹⁵ νικῶντι LT. ¹⁶ τῷ παραδείσῳ LTTT. ¹⁷ +μου T.
¹⁸ τῷ L. ¹⁹ ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας LTTT. ²⁰ -τὰ ἔργα καὶ
 LTTT. ²¹ θλίψιν L. ²² ἀλλὰ πλούσιος LTTT. ²³ +ἐκ LTTT.
²⁴ μὴ LTr. ²⁵ +δὴ Tr. ²⁶ βάλλειν LTr. ²⁷ ὁ διάβολος
 ἐξ ὑμῶν LTTT. ²⁸ ἔχητε L. ²⁹ -τὰ ἔργα σου καὶ LTTT.
³⁰ -ἐν LTTT. ³¹ -αἰς LTr. ³² +μου LT.

Σατανᾶς³³. Ἄλλ' ³⁴ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι³⁵ ἔχεις 14
ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν³⁶
ἐν τῷ³⁷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ³⁸, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. οὕτως 15
ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν³⁹ Νικολαϊ-
τῶν· ὃ μισῶ⁴⁰. Μετανόησον⁴¹. εἰ δὲ μή, ἔρχομαί 16
σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ
τοῦ στόματός μου. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ 17
Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι⁴² δώσω
αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ⁴³ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ
δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνο-
μα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ἔγνω⁴⁴ εἰ μὴ ὁ
λαμβάνων.

“ΚΑΙ τῷ ἀγγέλῳ τῆς⁴⁵ ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας 18
γράψον, Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ⁴⁶ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες
αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ 19
τὴν ἀγάπην καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν πίστιν⁴⁷ καὶ
τὴν⁴⁸ ὑπομονὴν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, καὶ⁴⁹ τὰ
ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. Ἄλλ' ⁵⁰ ἔχω κατὰ σοῦ 20
ὀλίγα⁵¹, ὅτι ἔῃς⁵² τὴν γυναῖκα⁵³ Ἰεζαβὴλ⁵⁴, τὴν λέγου-
σαν⁵⁵ ἑαυτὴν προφήτιν, διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι⁵⁶
ἐμοὺς δούλους, πορνεῦσαι καὶ εἰδωλόθυτα φαγεῖν⁵⁷.
Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανόησῃ ἐκ τῆς πορ- 21
νείας αὐτῆς, καὶ οὐ μετενόησεν⁵⁸. Ἴδου ἐγώ⁵⁹ βάλλω 22
αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
εἰς θλίψιν²¹ μεγάλην, εἰ μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν
ἔργων αὐτῶν⁶⁰, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν 23

³³ ὁ σατανᾶς κατοικεῖ LTr. ³⁴ ἀλλὰ T. ³⁵ —ὅτι LT[Tr].
³⁶ ἐδίδαξε B. ³⁷ τὸν BE, τῷ LTr. ³⁸ +καὶ T. ³⁹ —τῶν
LTr. ⁴⁰ ὁμοίως LTr. ⁴¹ +οὖν LT[Tr]. ⁴² νικοῦντι LT.
⁴³ —φαγεῖν ἀπὸ LTr. ⁴⁴ οἶδεν LTr. ⁴⁵ τῷ L. ⁴⁶ —αὐτοῦ L.
⁴⁷ πίστιν καὶ τὴν διακονίαν LTr. ⁴⁸ —τὴν L. ⁴⁹ —καὶ LTr.
⁵⁰ ἀλλὰ LTr. ⁵¹ —ὀλίγα LTr. ⁵² ἀφείς LTr. ⁵³ +σου LT.
⁵⁴ τὴν Ἰεζάβελ L, Ἰεζάβελ TTr. ⁵⁵ ἡ λέγουσα LTr. ⁵⁶ καὶ
διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς LTr, αὐτὴ διδάσκειν καὶ πλανᾷ τοὺς B.
⁵⁷ φαγεῖν εἰδωλόθυτα LTr. ⁵⁸ καὶ οὐ θέλει (οὐκ ἠθέλησεν L
marg.) μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς LTr. ⁵⁹ —ἐγὼ LTr.
⁶⁰ αὐτῆς L (non marg.) TTr.

θανάτῳ· καὶ γινώσκονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἶμι ὁ ἔρευνῶν⁶¹ νεφρούς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν
 24 ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. Ὑμῖν δὲ λέγω καὶ⁶²
 λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν
 διδαχὴν ταύτην, καὶ⁶³ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη⁶⁴
 τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, Ὁὐ βαλῶ⁶⁵ ἐφ' ὑμᾶς
 25 ἄλλο βάρος· πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε, ἄχρις⁶⁶ οὗ
 26 ἂν ἤξω. Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ
 27 ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ
 ποιμανεῖ αὐτούς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ· ὡς τὰ σκεύη τὰ
 κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς καὶ γὰρ εἴληφα παρὰ τοῦ
 28 πατρός μου· καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωί-
 29 νόν⁶⁷. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει
 ταῖς ἐκκλησίαις.

3 “Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γρά-
 ψον, Ἐγὼ λέγει ὁ ἔχων τὰ¹ πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ
 τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι τὸ² ὄνομα
 2 ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. Γίνου γρηγορῶν, καὶ
 στήριξον³ τὰ λοιπὰ ἃ μέλλει⁴ ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ εὐ-
 ρηκὰ σου τὰ⁵ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
 3 μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει,
 καὶ μετανόησον· Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσης, ἤξω ἐπὶ
 σε⁷ ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνῶς ποίαν ὥραν ἤξω ἐπὶ
 4 σε. ⁸Ἐχεις ὀλίγα⁹ ὀνόματα καὶ¹⁰ ἐν Σάρδεσιν, ἃ¹¹
 οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσουσι
 5 μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. Ὁ νικῶν,
 οὗτος¹² περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ
 ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς,
 καὶ ἐξομολογήσομαι¹³ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ
 6 πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ὁ
 ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
 σίαις.

⁶¹ ἐραυνῶν LT. ⁶² τοῖς LTTTr. ⁶³ — καὶ LTTTr. ⁶⁴ βαθέα
 LTTTr. ⁶⁵ βάλλω LTTTr. ⁶⁶ ἄχρι LT. ⁶⁷ προῖόν T.
¹ + ἑπτὰ BELTTTr. ² — τὸ LTTTr. ³ στήρισον LTTTr. ⁴ ἐμελλαν
 LTTTr. ⁵ — τὰ LT[Tr]. ⁶ + μου LTTTr. ⁷ — ἐπὶ σε LT[Tr].
⁸ + ἀλλὰ LT, ἀλλ' Tr. ⁹ ὀλίγα ἔχεις T. ¹⁰ — καὶ LTTTr.
¹¹ οἱ T. ¹² οὕτως LTTTr. ¹³ ὁμολογήσω LTTTr.

“Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας 7
 γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν
 κλεῖδα¹⁴ τοῦ¹⁵ Δαβίδ¹⁶, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείει¹⁷,
 καὶ¹⁸ κλείει¹⁹ καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει²⁰. Οἶδά σου τὰ ἔργα· 8
 ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεωγμένην, καὶ²¹
 οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύ-
 ναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἤρνήσω
 τὸ ὄνομά μου. ἰδοὺ δίδωμι²² ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ 9
 Σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ
 οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα
 ἤξωσι²³ καὶ προσκυνήσωσιν²⁴ ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου,
 καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. Ὅτι ἐτήρησας 10
 τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ γὰρ σε τηρήσω ἐκ
 τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης· ἔρχεσθαι
 ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας
 ἐπὶ τῆς γῆς. Ἰδοὺ²⁵ ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, 11
 ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. Ὁ νικῶν, ποι- 12
 ἦσω αὐτὸν στῦλον²⁶ ἐν τῷ ναῷ²⁷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ
 ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ’ αὐτὸν τὸ ὄνομα
 τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ
 μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ καταβαίνουσα²⁸ ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ
 καινόν. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει 13
 ταῖς ἐκκλησίαις.

“Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Λαοδικέων²⁹ γρά- 14
 ψον, Τάδε λέγει ὁ Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ
 ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ. Οἶδά σου 15
 τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· ὄφελον
 ψυχρὸς εἶης³⁰, ἢ ζεστός· οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ 16
 οὔτε ψυχρὸς οὔτε ζεστός³¹, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ
 στόματός μου. ὅτι λέγεις, Ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ 17

14 κλεῖν LTTt. 15 — τοῦ LTr. 16 Δαυείδ LT, Δαυίδ Tr.
 17 κλείσει LTTt. 18 — καὶ Tr[L]. 19 κλείων L (non marg.) Tr.
 20 ἀνοίξει T. 21 ἦν LTTt. 22 δίδω LT. 23 ἤξουσιν
 LTTt (-σι Tr). 24 προσκυνήσουσιν LTTt. 25 — Ἰδοὺ LTTt.
 26 στῦλον LT. 27 λαῶ E *errore*. 28 ἡ καταβαίνει BE.
 29 ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας LTTt. 30 ἦς LTTt. 31 ζεστός οὔτε
 ψυχρὸς TTr.

πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς³² χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας
 ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ³³ ἐλεινός³⁴, καὶ πτωχὸς
 18 καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός· συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι
 παρ' ἐμοῦ χρυσίον³⁵ πεπυρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλου-
 τήσης, καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ
 φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου· καὶ κολ-
 λούριον³⁶ ἔγχρισον³⁷ τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέ-
 19 πῃς. ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω·
 20 ζήλωσον³⁸ οὖν καὶ μετανόησον. Ἴδου ἕστηκα ἐπὶ
 τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐὰν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς
 μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν,³⁹ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐ-
 τόν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.
 21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ
 μου, ὡς καὶ γὰρ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός
 22 μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί
 τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.”

4 ΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον¹, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεωγμένη² ἐν
 τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλ-
 πιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγουσα³, “Ἀνάβα⁴ ὦδε,
 2 καὶ δείξω σοι ἃ⁵ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα⁶.” Καὶ⁷
 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο
 3 ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου⁸ καθήμενος· καὶ ὁ
 καθήμενος⁹ ἦν¹⁰ ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρ-
 δίνῳ¹¹. καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος¹² ὁράσει
 4 σμαραγδίνῳ. Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι¹³ εἴ-
 κοσι καὶ¹⁴ τέσσαρες¹⁵. καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς
 εἴκοσι καὶ τέσσαρας¹⁶ πρεσβυτέρους καθημένους, πε-
 ριβεβλημένους ἐν¹⁷ ἱματίοις λευκοῖς· καὶ ἔσχον¹⁸ ἐπὶ
 5 τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. Καὶ ἐκ

³² οὐδὲν LTTTr.

³³ + ὁ BLTTTr.

³⁴ ἐλεινός T.

³⁵ χρυσίον

παρ' ἐμοῦ T.

³⁶ κολλύριον TTTr.

³⁷ ἐγχρίσαι LT, ἐγχρίσαι Tr.

³⁸ ζήλευε LTTTr.

³⁹ + καὶ T.

¹ ἶδον T.

² ἀνεωγμένη L.

³ λέγων LTTTr.

⁴ Ἀνάβηθι L.

⁵ ὅσα L.

⁶ μετὰ ταῦτα

cum sequentibus L.

⁷ — Καὶ LTTTr.

⁸ τὸν θρόνον LT.

⁹ [καὶ ὁ καθήμενος] Tr.

¹⁰ — ἦν LTTTr.

¹¹ σαρδίῳ BLTTTr.

¹² ὁμοία BE.

¹³ θρόνους L.

¹⁴ — καὶ LTTTr.

¹⁵ τέσσαρες L.

¹⁶ εἴκοσι τέσσαρας θρόνους L, θρόνους τοὺς εἴκοσι τέσσαρας T, θρόνους εἴκοσι τέσσαρας Tr (—εἶδον et καὶ LTTTr).

¹⁷ — ἐν L.

¹⁸ — ἔσχον LTTTr.

τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναί¹⁹. καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἱ εἰσι²⁰ τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου³¹ θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ. Καὶ ἐν μέσῳ²² τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα²³ ζῶα²⁴ γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. καὶ τὸ ζῶον²⁴ τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον²⁴ ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον²⁴ ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἄνθρωπος²⁵, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον²⁴ ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ²⁶. καὶ²⁷ τέσσαρα²³ ζῶα²⁴, ἐν καθ' ἑαυτό²⁸, εἶχον²⁹ 8 ἀνά πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμοντα³⁰ ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, λέγοντα³¹, “Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.” Καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῶα²⁴ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ 9 εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου³², τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἴκοσι καὶ³³ 10 τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνοῦσι³⁴ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βάλλουσι³⁵ τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες, “Ἄξιός ἐστι, 11 Κύριε³⁶, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν³⁷ δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσι³⁸ καὶ ἐκτίσθησαν.”

ΚΑΙ εἶδον¹ ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ 5 θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγίσιν ἑπτὰ. Καὶ εἶδον¹ ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα² φωνῇ μεγάλῃ, “Τίς ἐστιν³ ἄξιός ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λύσαι τὰς σφρα-

¹⁹ φωναὶ καὶ βρονταὶ LTTT.

²⁰ αἱ εἰσι T.

²¹ +ὡς LTTT.

²² ἐν μέσῳ T.

²³ τέσσαρα LT.

²⁴ ζῶα et ζῶον *passim* L.

²⁵ ἀνθρώπου LTTT.

²⁶ πετομένῳ LTTT.

²⁷ +τὰ LTTT.

²⁸ ἐν αὐτῶν BELTTT.

²⁹ ἔχον BL, ἔχων TTT.

³⁰ γέμουσιν

LTTT. ³¹ λέγοντες LTTT.

³² τῷ θρόνῳ L.

³³ -καὶ LTTT.

³⁴ προσκυνήσουσι BELTTT.

³⁵ βαλοῦσι BELTTT.

³⁶ ὁ κύριος

καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν LTTT.

³⁷ -τὴν LT.

³⁸ ἦσαν LTTT.

¹ ἶδον T.

² +ἐν LTTT.

³ -ἐστιν LTTT.

3 γίδας αὐτοῦ; καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ
ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοίξαι τὸ βι-
4 βλίον, οὐδὲ⁴ βλέπειν αὐτό. Καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολλά⁵,
ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὐρέθῃ ἀνοίξαι καὶ ἀναγνῶναι⁶ τὸ
5 βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσ-
βυτέρων λέγει μοι, “Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ
λέων ὁ ὢν⁷ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαβὶδ⁸,
ἀνοίξαι⁹ τὸ βιβλίον, καὶ λύσαι¹⁰ τὰς ἑπτὰ σφραγίδας
6 αὐτοῦ.” Καὶ εἶδον¹ καὶ¹¹ ἰδοὺ¹² ἐν μέσῳ¹³ τοῦ θρόνου
καὶ τῶν τεσσάρων ζώων¹⁴, καὶ ἐν μέσῳ¹³ τῶν πρεσ-
βυτέρων, ἄρνιον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον¹⁵ κέ-
ρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἳ εἰσι τὰ ἑπτὰ¹⁶
τοῦ Θεοῦ πνεύματα¹⁷ τὰ ἀπεσταλμένα¹⁸ εἰς πᾶσαν τὴν
7 γῆν. Καὶ ἦλθε, καὶ εἴληφε τὸ βιβλίον¹⁹ ἐκ τῆς
8 δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. καὶ ὅτε ἔλαβε
τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα²⁰ ζῶα²¹ καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες²²
πρεσβύτεροι ἔπεσον²³ ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου, ἔχοντες
ἕκαστος κιθάρας²⁴, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυ-
9 μιαμάτων, αἱ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων· καὶ
ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες, “Ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ
βιβλίον, καὶ ἀνοίξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ· ὅτι
ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς²⁵ ἐν τῷ αἵματι
σου, ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ
10 ἔθνους, καὶ ἐποίησας ἡμᾶς²⁶ τῷ Θεῷ ἡμῶν²⁷ βασιλεῖς²⁸
11 καὶ ἱερεῖς· καὶ βασιλεύσομεν²⁹ ἐπὶ τῆς γῆς.” Καὶ
εἶδον¹, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κυκλόθεν³⁰
τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων¹⁴ καὶ τῶν πρεσβυτέρων³¹.
12 καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ,
“Ἄξιόν ἐστι τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν

4 οὔτε L.

5 πολὺ LTTT.

6 — καὶ ἀναγνῶναι LTTT.

7 — ὢν LTTT.

8 Δαυεὶδ LT, Δαυὶδ Tt.

9 ὁ ἀνοίγων T.

10 — λύσαι LTTT.

11 — καὶ TTT.

12 — ἰδοὺ LTTT.

13 ἐμμέσῳ T.

14 ζώων L.

15 ἔχων T.

16 — ἑπτὰ L[TT].

17 πνεύματα

τοῦ θεοῦ LTTT.

18 ἀπεσταλμένοι LTT, ἀποστελλόμενα T.

19 — τὸ βιβλίον LTTT, — τὸ B.

20 τέσσαρα LT.

21 ζῶα L.

22 εἰκοσι τέσσαρες LT.

23 ἔπεσαν LTTT.

24 κιθάραν LTTT.

25 — ἡμᾶς LT.

26 αὐτοὺς LTTT.

27 — τῷ Θεῷ ἡμῶν T.

28 βασιλείαν LT.

29 βασιλεύουσιν LTTT.

30 κύκλω LTTT.

31 + καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων BELTTT.

δύναμιν καὶ πλούτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.” Καὶ πᾶν κτίσμα ὃ¹³ ἐστίν³² ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῆ³³, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἃ³⁴ ἐστι, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα³⁵, ἤκουσα λέγοντας³⁶, “Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου³⁷ καὶ τῷ ἄρνιῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.” Καὶ τὰ τέσσαρα³⁸ ζῶα²¹ ἔλεγον³⁹, “⁴⁰ Ἀμήν.”¹⁴ καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες⁴¹ πρεσβύτεροι ἔπεσαν⁴², καὶ προσεκύνησαν ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων⁴³.

ΚΑΙ εἶδον¹ ὅτε ἤνοιξε τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν² 6 σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων³ λέγοντος, ὡς φωνῆς⁴ βροντῆς, “Ἐρχου καὶ βλέπε⁵.”⁶ Καὶ εἶδον¹, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος² ἐπ’ αὐτῷ⁷ ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν δευτέραν σφραγίδα⁸, ἤκουσα τοῦ³ δευτέρου ζώου⁹ λέγοντος, “Ἐρχου καὶ βλέπε⁵.” Καὶ⁴ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός· καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ’ αὐτῷ⁷ ἐδόθη αὐτῷ¹⁰ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἀπὸ¹¹ τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι¹². καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγίδα¹³, ἤκουσα τοῦ⁵ τρίτου ζώου λέγοντος, “Ἐρχου καὶ βλέπε⁵.” Καὶ⁶ εἶδον¹, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτῷ⁷ ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα¹⁴ 6 φωνὴν ἐν μέσῳ¹⁵ τῶν τεσσάρων ζώων³ λέγουσαν, “Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς¹⁶ δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.”

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκου- 7

³² — ἐστίν LTTT. ³³ ἐπὶ τῆς γῆς LTTT. ³⁴ — ἃ LTTT.
³⁵, πάντας T. ³⁶ λέγοντα L. ³⁷ τῷ θρόνῳ LTTT. ³⁸ τέσ-
 σερα LT. ³⁹ λέγοντα T. ⁴⁰ + τὸ T. ⁴¹ — εἰκοσιτέσσαρες
 LTTT. ⁴² ἔπεσον B. ⁴³ — ζῶντι ad fin. vers. LTTT.
¹ ἶδον T. ² + ἐπτά LTTT. ³ ζώων L. ⁴ φωνή LT, φωνῆ Tt.
⁵ — καὶ βλέπε LTTT. ⁶ [καὶ εἶδον] Tt. ⁷ αὐτὸν LTTT.
⁸ σφραγίδα τὴν δευτέραν LTTT. ⁹ ζώου L. ¹⁰ [αὐτῷ L].
¹¹ ἐκ LTTT. ¹² σφάξουσιν LTTT. ¹³ σφραγίδα τὴν τρίτην LTTT.
¹⁴ + ὡς LTTT. ¹⁵ ἐμέσῳ T. ¹⁶ κριθῶν LTTT.

8 σα φωνήν¹⁷ τοῦ τετάρτου ζώου⁹ λέγουσαν¹⁸, “Ἐρχου
καὶ βλέπε⁵.” Καὶ⁶ εἶδον¹, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός,
καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνα-
τος, καὶ ὁ Ἄδης¹⁹ ἀκολουθεῖ²⁰ μετ’ αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη
αὐτοῖς²¹ ἐξουσία ἀποκτείνειν ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς²²
ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν
θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον¹ ὑπο-
κάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων
διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ²³ τὴν μαρτυρίαν ἣν
10 εἶχον, καὶ ἔκραζον²⁴ φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, “Ἔως
πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ²⁵ ἀληθινός, οὐ κρίνεις
καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἀπὸ²⁶ τῶν κατοικούντων
11 ἐπὶ τῆς γῆς;” καὶ ἐδόθησαν²⁷ ἐκάστοις²⁸ στολαὶ λευ-
καί²⁹, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται³⁰ ἔτι χρό-
νον³¹ μικρόν³², ἕως οὗ³³ πληρώσονται³⁴ καὶ οἱ σύν-
δουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες
ἀποκτείνεσθαι³⁵ ὡς καὶ αὐτοί.

12 Καὶ εἶδον¹ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην
καὶ ἰδοὺ³⁶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο³⁷, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο
μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη³⁸ ἐγένετο
13 ὡς αἷμα, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν³⁹ εἰς
τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει⁴⁰ τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ
14 μεγάλου ἀνέμου⁴¹ σειομένη· καὶ⁴² οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη
ὡς βιβλίον εἰλισσόμενον⁴³, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος
15 ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν· καὶ οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγαστᾶνες, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ
χιλιάρχοι⁴⁴, καὶ οἱ δυνατοί⁴⁵, καὶ πᾶς δούλος καὶ

17 —φωνήν T.

18 λέγοντος LTTΓ.

19 Αἴδης L, ἄδης T.

20 ἠκολουθεῖ LTTΓ.

21 αὐτῷ TΓ.

22 ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς,

ἀποκτείνειν LTTΓ.

23 —διὰ L.

24 ἔκραξαν LTTΓ.

25 —ὁ LTTΓ.

26 ἐκ LTTΓ.

27 ἐδόθη LTTΓ.

28 αὐτοῖς LTTΓ, +ἐκάστῳ L[ΤΓ].

29 στολὴ λευκὴ LTTΓ.

30 ἀναπαύσονται T.

31 χρόνον ἔτι L.

32 —μικρόν T[ΤΓ].

33 —οὐ LTTΓ.

34 πληρωθῶσι BL (-ιν

L)TΓ, πληρώσωσιν T.

35 ἀποκτείνεσθαι LTTΓ.

36 —ἰδοὺ LTTΓ.

37 ἐγένετο μέγας T.

38 +ὅλη LTTΓ.

39 ἔπεσον B.

40 βα-

λοῦσα T.

41 ἀνέμου μεγάλου LTTΓ.

42 +ὁ BLTTΓ.

43 ἐλισσόμενον LTTΓ.

44 χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι LTTΓ.

45 ἰσχυροὶ LTTΓ.

πᾶς⁴⁶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι¹⁶ καὶ ταῖς πέτραις, “Πέσете⁴⁷ ἐφ’ ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου⁴⁸, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου· ὅτι ἦλθεν ἡ¹⁷ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

ΚΑΙ¹ μετὰ ταῦτα² εἶδον³ τέσσαρας⁴ ἀγγέλους ἐστῶ-⁷ τας ἐπὶ τὰς τέσσαρας⁴ γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας⁴ ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν⁵ δένδρον. Καὶ εἶδον³ ἄλλον ἄγγελον ἀναβάντα⁶ ἀπὸ² ἀνατολῆς⁷ ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλη τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, λέγων, “Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασ-³ σαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὐ⁸ σφραγίζωμεν⁹ τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.” Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων· ρμδ¹⁰⁴ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισ-⁵ μένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισ- μένοι¹². ἐκ φυλῆς Γάδ, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ⁶ φυλῆς Νεφθαλεμ¹³, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ φυλῆς Συμεών, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹².⁷ ἐκ φυλῆς Δευί, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ φυλῆς Ἰσαχάρ¹⁴, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ⁸ φυλῆς Ζαβουλών¹⁵, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι¹². ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, ιβ¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμέ-

⁴⁶ - πᾶς LTTT. ⁴⁷ Πέσατε LT. ⁴⁸ τῷ θρόνῳ T.
¹ - Καὶ LTTT. ² τοῦτο LTTT. ³ ἶδον T. ⁴ τέσσαρας T.
⁵ τι LTTT. ⁶ ἀναβαίνοντα BELTTT. ⁷ ἀνατολῶν L. ⁸ ἄχρι LTTT.
⁹ σφραγίζωμεν BELTTT. ¹⁰ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες LT, ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα τέσσαρες Tr. ¹¹ δώδεκα LTTT.
¹² - ἐσφραγισμένοι LT[Tr]. ¹³ Νεφθαλίμ T.
¹⁴ Ἰσασχάρ E. ¹⁵ Σαβουλῶν L, forsan errore.

νοι¹². ἐκ φυλῆς Βενιαμίν¹⁶, ιβ'¹¹ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

9 ΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον³, καὶ¹⁷ ἰδοῦ¹⁸ ὄχλος πολὺς¹⁹, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο²⁰, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένοι²¹ στολὰς λευκάς, καὶ φοῖνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν
 10 καὶ κράζοντες²² φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, “Ἡ σωτηρία τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν²³, καὶ
 11 τῷ ἀρνίῳ.” Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἐστήκεισαν²⁴ κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων²⁵, καὶ ἔπεσον²⁶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ
 12 πρόσωπον²⁷ αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, λέγοντες, “Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 13 ἀμήν²⁸.” Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, “Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς
 14 τὰς λευκάς, τίνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον;” καὶ εἶρηκα αὐτῷ, “Κύριε²⁹, σὺ οἶδας.” Καὶ εἶπέ μοι, “Οὗτοι εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς³⁰ μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν στολὰς
 15 αὐτῶν³¹ ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου³² σκηνώσει ἐπ’ αὐτούς. οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ³³ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ³⁴ μὴ πέση
 17 ἐπ’ αὐτούς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα· ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀναμέσον³⁵ τοῦ θρόνου ποιμανεῖ³⁶ αὐτούς, καὶ ὀδηγήσει³⁷ αὐτούς ἐπὶ ζώσας³⁸ πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξα-

16 Βενιαμείν LT. 17 - καὶ L. 18 - ἰδοῦ L[Tr]. 19 ὄχλον πολύν L. 20 ἐδύνατο LTr. 21 περιβεβλημένους LTr. 22 κράζουσι LTr, κράζουσιν T. 23 Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου (τῷ θρόνῳ LTr) BELTr. 24 εἰστήκεισαν L, ἐστήκεισαν Tr. 25 ζώων L. 26 ἔπεσαν LTr. 27 τὰ πρόσωπα LTr. 28 - ἀμήν LT[Tr]. 29 +μου Tr[L]. 30 ἀπὸ θλίψεως L. 31 -στολὰς αὐτῶν T, αὐτὰς BL[Tr]. 32 τῷ θρόνῳ T. 33 +μὴ L. 34 οὐδ’ οὐ T. 35 ἀνα μέσον BELTr. 36 ποιμαίνει T. 37 ὀδηγεῖ T. 38 ζώης LTr.

λείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ³⁹ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.”

ΚΑΙ ὅτε¹ ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην, ἐγένετο⁸ σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωριον². Καὶ εἶδον³ τοὺς ἑπτὰ ἄγγέλους, οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. καὶ ἄλλος³ ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον⁴, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσῃ⁵ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς⁴ προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸ⁶ λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸ⁷ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ⁸ καὶ σεισμός.

Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι⁹ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἠτοίμασαν ἑαυτοὺς¹⁰ ἵνα σαλπίσωσι. Καὶ ὁ⁷ πρῶτος ἄγγελος¹¹ ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα¹² αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν¹³. καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε,⁸ καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα. καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν⁹ τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη¹⁴. Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε,¹⁰ καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς¹⁵ ὑδάτων. καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέ-¹¹ ρος λέγεται¹⁶ Ἐψινθος· καὶ γίνεται¹⁷ τὸ τρίτον¹⁸ εἰς

³⁹ ἐκ LTTGr. ¹ ὅταν LTTGr. ² ἡμίωρον LTTGr. ³ ἶδον T.
⁴ τοῦ θυσιαστηρίου T. ⁵ δώσει LT. ⁶ τὸν BELTTGr.
⁷ αὐτὸν BELTTGr. ⁸ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ LTTGr.
⁹ +οὶ BLTTGr. ¹⁰ αὐτοὺς L. ¹¹ — ἄγγελος LTTGr. ¹² + ἐν LTTGr.
¹³ +καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη LTTGr. ¹⁴ διεφθάρησαν LTTGr.
¹⁵ +τῶν BLT. ¹⁶ +ὁ LTTGr. ¹⁷ ἐγένετο BLTTGr.
¹⁸ +τῶν ὑδάτων BELTTGr.

ἄψινθον, καὶ πολλοὶ¹⁹ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
 12 ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος
 ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ
 τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα
 σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ²⁰
 13 τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως. Καὶ εἶδον³, καὶ
 ἤκουσα ἑνὸς ἀγγέλου πετωμένου²¹ ἐν μεσουρανήματι,
 λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, “ Οὐαί, οὐαί, οὐαί τοῖς κατο-
 οικοῦσιν²² ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς
 σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλ-
 πίζειν.”

9 ΚΑΙ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον¹
 ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ
 2 ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, καὶ
 ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου². καὶ ἀνέβη καπνὸς
 ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ
 ἐσκοτίσθη³ ὁ ἡλιος καὶ ὁ ἀῆρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ
 3 φρέατος. Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς
 τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξου-
 4 σίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς· καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ
 ἀδικήσωσι⁴ τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρόν,
 οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους⁵ οἵ-
 τινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν
 5 μετώπων αὐτῶν⁶. καὶ ἐδόθη αὐταῖς⁷ ἵνα μὴ ἀποκτεί-
 νωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι⁸ μῆνας πέντε·
 καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου,
 6 ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
 ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ εὐρή-
 σουσιν⁹ αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ
 7 φεύγεται¹⁰ ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. Καὶ τὰ ὁμοιώματα
 τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἠτοιμασμένοις εἰς πόλε-

¹⁹ + τῶν ΒΛΤΓ. ²⁰ φάνη ΛΤ, φανῆ Γτ. ²¹ ἀετοῦ πετομένου
 ΛΤΓ. ²² τοὺς κατοικοῦντας Τ. ¹ ἶδον Τ. ² [καὶ ἤνοιξε
 τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου] Γτ. ³ ἐσκοτίσθη ΛΤ. ⁴ ἀδικήσουσιν ΛΤ.
⁵ - μόνους ΛΤΓ. ⁶ - αὐτῶν Λ[ΤΓ]. ⁷ αὐτοῖς Λ. ⁸ βασαν-
 νίσωσι Β, βασανισθήσονται ΛΤΓ. ⁹ οὐ μὴ εὐρωσιν ΛΤΓ.
¹⁰ φεύγει ΛΤΓ.

μον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων· καὶ εἶχον¹¹ τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν· καὶ οἱ 8 ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν· καὶ εἶχον θώρακας 9 ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον· καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, 10 καὶ κέντρα ἦν¹² ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· καὶ¹³ ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. Καὶ¹⁴ ἔχουσιν¹⁵ ἐφ' αὐτῶν βασιλέα¹⁶ τὸν¹⁷ ἄγγελον τῆς 11 ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν¹⁸ τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει¹⁹ Ἀπολλύων. Ἡ οὐαὶ ἡ 12 μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχονται²⁰ ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

ΚΑΙ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φω- 13 νὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων²¹ κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, λέγουσαν²² 14 τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ ὃς εἶχε²³ τὴν σάλπιγγα, “Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.” Καὶ ἐλύθησαν οἱ 15 τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἑνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων· καὶ ὁ ἀριθμὸς²⁴ στρατευμά- 16 των τοῦ ἱππικοῦ δύο μυριάδες²⁵ μυριάδων· καὶ²⁶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν· Καὶ οὕτως εἶδον¹ τοὺς 17 ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον· ὑπὸ²⁷ τῶν τριῶν²⁸ τούτων 18 ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυ-

11 εἶχαν L. 12 , καὶ LT, * καὶ Tr. 13 — καὶ LTTT.
 14 — Καὶ LTTT. 15 ἔχουσαι T. 16 ἐπ' αὐτῶν βασιλέα LTTT,
 αὐτὴ βασιλέα ἐπ' αὐτῶν T. 17 — τὸν T. 18 ἐν δὲ T. 19 + ὁ B.
 20 ἔρχεται LT. 21 — τεσσάρων L[Tr]. 22 λέγοντα LT.
 23 ὁ ἔχων LT. 24 + τῶν LTTT. 25 δισμυριάδες LT, δυσμυ-
 ριάδες Tr. 26 — καὶ LTTT. 27 ἀπὸ LTTT. 28 + πληγῶν LTTT.

ρὸς καὶ ἐκ²⁹ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ²⁹ τοῦ θείου, τοῦ ἐκ-
 19 πορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. αἱ γὰρ ἐξου-
 σίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εἰσιν³⁰. αἱ γὰρ οὐραὶ
 αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσιν κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς
 20 ἀδικοῦσι. Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ
 ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε³¹ μετε-
 νόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ
 προσκυνήσωσι³² τὰ δαιμόνια, καὶ³³ εἰδῶλα τὰ χρυσᾶ
 καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ
 ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται³⁴, οὔτε ἀκούειν, οὔτε
 21 περιπατεῖν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐ-
 τῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν³⁵ αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς
 πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

10 ΚΑΙ εἶδον¹ ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ² ἴρις
 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς³, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
 2 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι⁴ πυρός· καὶ εἶχεν⁵ ἐν
 τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεωγμένον⁶. καὶ ἔθηκε
 τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν⁷, τὸν δὲ
 3 εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν⁸, καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλη
 ὥσπερ λέων μυκᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ
 4 ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς· καὶ ὅτε ἐλάλησαν
 αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς φωνὰς ἑαυτῶν⁹, ἔμελλον¹⁰ γρά-
 φειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσάν
 μοι¹¹, “Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ¹² βρονταί,
 5 καὶ μὴ ταῦτα¹³ γράψης.” Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον¹
 ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν
 6 χεῖρα αὐτοῦ¹⁴ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ
 ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν
 οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ,

²⁹ - ἐκ LTTT. ³⁰ ἢ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
 ἐστίν (ἔστι BTr) καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν BLTTT. ³¹ οὐ TTT.
³² προσκυνήσουσιν LTTT (-σι Tr). ³³ + τὰ LTTT. ³⁴ δύναν-
 ται LT. ³⁵ φαρμακιῶν T. ¹ ἴδον T. ² + ἡ LTTT.
³ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ LTTT. ⁴ στύλοι LT. ⁵ ἔχων LTTT.
⁶ ἠνεωγμένον LTTT. ⁷ τῆς θαλάσσης LTTT. ⁸ τῆς γῆς LTTT.
⁹ - τὰς φωνὰς ἑαυτῶν LTTT. ¹⁰ ἠμελλον LTTT. ¹¹ - μοι LTTT.
¹² [ἑπτὰ] Tr. ¹³ αὐτὰ LTTT. ¹⁴ + τὴν δεξιάν LTTT.

καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ¹⁵, “Ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι¹⁶. ἀλλὰ¹⁷ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ 7 ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ τελεσθῇ¹⁸ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις¹⁹.”

Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν 8 λαλοῦσα²⁰ μετ’ ἐμοῦ, καὶ λέγουσα²¹, “Ὑπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον²² τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ²³ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.” Καὶ ἀπῆλθον²⁴ πρὸς τὸν ἀγγελον, λέγων αὐτῷ, “Δός²⁵ 9 μοι τὸ βιβλαρίδιον.” Καὶ λέγει μοι, “Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ’ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.” Καὶ ἔλα- 10 βον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. Καὶ λέγει²⁶ μοι, “Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι 11 ἐπὶ λαοῖς καὶ²⁷ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.”

Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ,¹ λέγων, 11 “Ἐγειραι², καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ· καὶ 2 τὴν αὐλὴν τὴν ἔσωθεν³ τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω⁴, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο⁵. Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προφη- 3 τεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους.” Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι, 4 καὶ⁶ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ⁷ Θεοῦ⁸ τῆς γῆς ἐστῶσαι⁹. καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ¹⁰ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπο- 5

¹⁵ [καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ] LTr. ¹⁶ οὐκέτι ἔσται LTr.
¹⁷ ἀλλ’ BLTr. ¹⁸ ἐτελέσθη LTr. ¹⁹ τοὺς ἑαυτοῦ δούλους
τοὺς προφήτας LTr. ²⁰ λαλοῦσαν LTr. ²¹ λέγουσαν LTr.
²² βιβλίον LTr, βιβλιδάριον T. ²³ + τοῦ LTr. ²⁴ ἀπῆλθα LT.
²⁵ δοῦναί LT. ²⁶ λέγουσίν LTr (-σι Tr). ²⁷ + ἐπὶ T.
¹ + καὶ ὁ ἄγγελος εἰστήκει BE. ² Ἐγειρε LT. ³ ἔξωθεν
BELTr. ⁴ ἔξωθεν L. ⁵ τεσσαρακονταδύο B, τεσσεράκοντα
καὶ δύο LT. ⁶ + αἱ LTr. ⁷ - τοῦ L. ⁸ κυρίου LTr.
⁹ ἐστῶτες LTr. ¹⁰ θέλει LTr.

ρεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς
 ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλη¹¹ ἀδικῆσαι,
 6 οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. Οὗτοι ἔχουσιν¹² ἐξου-
 σίαν κλείσαι τὸν οὐρανόν¹³, ἵνα μὴ βρέχη ὑετὸς ἐν
 ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας¹⁴. καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν
 ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατά-
 ξαι τὴν γῆν¹⁵ πάσῃ πληγῇ, ὅσακις ἐὰν θελήσωσι.
 7 Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον
 τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει πόλεμον μετ'
 8 αὐτῶν¹⁶, καὶ νικήσει αὐτούς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ
 τὰ πτώματα¹⁷ αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας¹⁸ πόλεως τῆς
 μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ
 Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν¹⁹ ἐσταυρώθη.
 9 καὶ βλέψουσιν²⁰ ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσ-
 σῶν καὶ ἐθνῶν τὰ πτώματα²¹ αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς
 καὶ²² ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι²³
 10 τεθῆναι εἰς μνήματα²⁴. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς
 γῆς χαροῦσιν²⁵ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται²⁶. καὶ
 δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφη-
 11 ται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ
 μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ
 τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν ἐπ' αὐτούς²⁷, καὶ ἔστησαν ἐπὶ
 τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἔπεσεν²⁸ ἐπὶ τοὺς
 12 θεωροῦντας αὐτούς. καὶ ἤκουσαν²⁹ φωνὴν μεγάλην
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς, “ Ἀνάβητε³⁰ ὦδε.”
 Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ
 13 ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς
 πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνό-
 ματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-

11 θέλει αὐτοὺς LTr. 12 + τὴν LTr (ἔχουσι Tr). 13 τὸν
 οὐρανὸν ἐξουσίαν κλείσαι T. 14 ὑετὸς βρέχη τὰς ἡμέρας τῆς προ-
 φητείας αὐτῶν LTr. 15 + ἐν LTr. 16 μετ' αὐτῶν πόλεμον
 LTr. 17 τὸ πτώμα LTr. 18 + τῆς LTr. 19 αὐτῶν LTr.
 20 βλέπουσιν LTr. 21 τὸ πτώμα LTr. 22 - καὶ T.
 23 ἀφίουσιν LTr (-σι Tr), ἀφιοῦσιν T. 24 μνήμα LTr. 25 χαί-
 ρουσιν LTr. 26 εὐφραίνονται LTr. 27 ἐν αὐτοῖς LT, αὐτοῖς Tr.
 28 ἐπέπεσεν LTr. 29 ἤκουσα T. 30 Ἀνάβατε LTr.

βοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.
Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη³¹ 14
ἔρχεται ταχύ.

ΚΑΙ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο 15
φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι, “Ἐγένοντο
αἱ βασιλείαι³² τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ
Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων.” Καὶ οἱ³³ εἴκοσι καὶ³⁴ τέσσαρες πρεσβύτε- 16
ροι οἱ³⁵ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καθήμενοι³⁶ ἐπὶ τοὺς θρό-
νους αὐτῶν, ἔπεσαν³⁷ ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ
προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, λέγοντες, “Εὐχαριστοῦμέν 17
σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ
ὁ ἐρχόμενος³⁸, ὅτι ἐληφας³⁹ τὴν δύναμίν σου τὴν με-
γάλην, καὶ ἐβασίλευσας. καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, 18
καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κρι-
θῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφήταις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ
ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις⁴⁰, καὶ δια-
φθεῖραι τοὺς διαφθείροντας⁴¹ τὴν γῆν.”

ΚΑΙ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ⁴² ἐν τῷ οὐρανῷ⁴³, καὶ 19
ᾤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐ-
τοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ
καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη. Καὶ σημεῖον μέγα 12
ᾤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον,
καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα· καὶ 2
ἐν γαστρὶ ἔχουσα, κράζει¹ ὠδίνουσα, καὶ βασανιζο-
μένη τεκεῖν. Καὶ ᾤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρα- 3
νῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρός², ἔχων κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ
διαδήματα ἑπτὰ³. καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον 4
τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν

³¹ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ T. ³² λέγοντες Ἐγένετο ἡ βασιλεία LTTr.
³³ —οἱ L. ³⁴ —καὶ LTTr. ³⁵ —οἱ L. ³⁶ κάθηνται Tr.
³⁷ ἔπεσον B. ³⁸ —καὶ ὁ ἐρχόμενος LTTr. ³⁹ εἴληφες T.
⁴⁰ τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους L. ⁴¹ διαφθείραντας L.
⁴² +ὁ LT. ⁴³ [ἐν τῷ οὐρανῷ] Tr. ¹ καὶ ἔκραζεν L. ² πυρρὸς
μέγας LTTr. ³ ἑπτὰ διαδήματα LTTr.

γῆν. Καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκη, τὸ τέκνον αὐ-
 5 τῆς καταφάγη. καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα⁴, ὃς μέλλει
 ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
 ἤρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ⁵ τὸν
 6 θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον,
 ὅπου ἔχει⁶ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα
 ἐκεῖ τρέψωσιν⁷ αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξή-
 κοντα.
 7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ⁸ Μιχαὴλ
 καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπολέμησαν κατὰ⁹ τοῦ δράκον-
 τος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,
 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν¹⁰, οὔτε¹¹ τόπος εὐρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν
 9 τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφιν ὁ
 ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος, καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ
 πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν,
 10 καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. Καὶ
 ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέγουσαν ἐν τῷ οὐρανῷ¹²,
 “Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βα-
 σιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ
 αὐτοῦ· ὅτι κατεβλήθη¹³ ὁ κατήγορος¹⁴ τῶν ἀδελφῶν
 ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν¹⁵ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
 11 ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ
 αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας
 αὐτῶν, καὶ οὐκ¹⁶ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι¹⁷
 12 θανάτου. διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ¹⁸ οὐρανοὶ καὶ οἱ
 ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι¹⁹ τὴν γῆν
 καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς
 ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν
 13 ἔχει.” Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν
 γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα²⁰.
 14 Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ²¹ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ

⁴ ἄρσεν LT.
 φωσιν T.

¹⁰ ἴσχυσεν Tr.

¹³ ἐβλήθη LTTT.

¹⁷ ἀρχι T errore.

²⁰ ἄρσεναν LT.

⁵ + πρὸς LTTT.

⁸ ὁ τε L.

¹¹ οὐδὲ LTTT.

¹⁴ κατήγορ LTTT.

¹⁸ -οὶ Tr.

²¹ +αὶ LTTT.

⁶ +ἐκεῖ T[Tr].

⁹ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ LTTT.

¹² ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν LTTT.

¹⁵ αὐτοῦς LT.

¹⁶ οὐχ L.

¹⁹ - τοῖς κατοικοῦσι LTTT.

τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται²² ἐκεῖ καιρόν, καὶ καιρούς, καὶ ἡμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφews. Καὶ 15 ἔβαλεν ὁ ὄφεις ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ²³ ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα ταύτην²⁴ ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ 16 ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμόν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ²⁵ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθε 17 ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ²⁶ Ἰησοῦ Χριστοῦ²⁷.

Καὶ ἐστάθην²⁸ ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· 18 καὶ εἶδον¹ ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον 13 κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα². καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα³ βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον¹ ἦν ὅμοιον 2 παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου⁴, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. καὶ εἶδον⁵ μίαν⁶ τῶν κεφαλῶν 3 αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη, καὶ ἐθαυμάσθη⁷ ἐν⁸ ὅλη τῇ γῆ⁹ ὀπίσω τοῦ θηρίου. καὶ προσεκύνησαν τὸν δρά- 4 κοντα¹⁰ ὃς¹¹ ἔδωκεν¹² ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον¹³, λέγοντες, “Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; 14 τίς δύναται πολεμῆσαι μετ’ αὐτοῦ;” καὶ ἐδόθη 5 αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας¹⁵. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία¹⁶ ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα¹⁷.

22 ὅπως τρέφεται B. 23 ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς LTTT. 24 αὐτὴν BLTTT. 25 — ἐπὶ L. 26 — τοῦ LTTT. 27 — Χριστοῦ LTTT. 28 ἐστάθη LTT. 1 ἴδον T. 2 κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ LTTT. 3 ὀνόματα LTTT. 4 ἄρκου LTTT. 5 — εἶδον LTTT. 6 + ἐκ LTTT. 7 ἐθαυμάσεν BET. 8 — ἐν BELTTT. 9 ὅλη ἡ γῆ BELTTT. 10 τῷ δράκοντι LTTT. 11 ὅτι LTTT. 12 + τὴν LTTT (ἔδωκε Tt). 13 τῷ θηρίῳ LTTT. 14 + καὶ LTTT. 15 βλάσφημα LTT, βλασφημίαν T. 16 + πόλεμον BE. 17 τεσσαράκοντα LT, τεσσαρακονταδύο B.

6 ¹⁸δύο· καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν¹⁹
 πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ
 τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ²⁰ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦν-
 7 τας. ²¹Καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι²² μετὰ τῶν
 ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία
 ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν²³ καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.
 8 Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ²⁴ πάντες οἱ κατοικοῦν-
 τες ἐπὶ τῆς γῆς ὧν²⁵ οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα²⁶ ἐν τῇ
 βίβλῳ²⁷ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου²⁸ ἐσφαγμένου ἀπὸ
 9 καταβολῆς κόσμου. Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω.
 10 Εἴ τις ²⁹αἰχμαλωσίαν συνάγει³⁰, εἰς αἰχμαλωσίαν
 ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ³¹ ἀποκτενεῖ³², δεῖ αὐτὸν ἐν
 μαχαίρᾳ³¹ ἀποκτανθῆναι· ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ
 πίστις τῶν ἁγίων.

Καὶ εἶδον¹ ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ
 11 εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων.
 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ
 ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ³³ τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοι-
 κοῦντας ἐν αὐτῇ³⁴ ἵνα προσκυνήσωσι³⁵ τὸ θηρίον τὸ
 πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ·
 13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ³⁶ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ κατα-
 βαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ³⁷ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν
 14 ἀνθρώπων. καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς
 γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον
 τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς,
 ποιῆσαι εἰκόνα³⁸ τῷ θηρίῳ ὃ³⁹ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς
 15 μαχαίρας⁴⁰ καὶ ἔζησε. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ⁴¹ δοῦναι
 πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν
 τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ⁴², ὅσοι ἂν⁴³ μὴ προσκυνήσωσι

18 + [καὶ] L.

19 βλασφημίας LTTT.

20 — καὶ LTr.

21 — Καὶ ἐδόθη usque ad νικῆσαι αὐτούς L.

22 ποιῆσαι πόλε-

μον TTr.

23 + καὶ λαὸν LTTT.

24 αὐτὸν LTTT.

25 οὐ LT.

26 τὸ ὄνομα αὐτοῦ LT, τὸ ὄνομα Tr.

27 τῷ βιβλίῳ LTTT.

28 + τοῦ BLTTT.

29 + εἰς LTTT.

30 — συνάγει LTTT.

31 μαχαίρη LT.

32 ἀποκταίνει L.

33 ἐποίει T.

34 ἐν αὐτῇ

κατοικοῦντας TTr.

35 προσκυνήσουσιν LTTT (-σι Tr).

36 καὶ

πῦρ ἵνα καταβαίῃ (-ποιῇ) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ B.

37 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

καταβαίνειν LTTT.

38 εἰκόναν LT.

39 ὃς LT.

40 μαχαίρης LT.

41 αὐτῇ L.

42 + ἵνα LTr.

43 ἐὰν LTTT.

τὴν εἰκόνα⁴⁴ τοῦ θηρίου, ἵνα⁴⁵ ἀποκτανθῶσι. Καὶ¹⁶ ποιεῖ πάντα, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσῃ⁴⁶ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων⁴⁷ αὐτῶν, καὶ⁴⁸ ἵνα μή τις δύνηται⁴⁹ ἀγοράσαι ἢ πωλῆ-¹⁷σαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα ἢ⁵⁰ τὸ ὄνομα⁵¹ τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡδε ἡ¹⁸ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων τὸν⁵² νοῦν, ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς'⁵³.

ΚΑΙ εἶδον¹, καὶ ἰδού² ἀρνίον ἐστηκὸς³ ἐπὶ τὸ ὄρος **14** Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες⁴ χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα⁵ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα ² φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ φωνὴν ἤκουσα⁶ ⁷κιθαρῶδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. καὶ ᾄδουσιν ὡς⁸ ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ³ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων⁹ καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο¹⁰ μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες⁴ χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. Οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ⁴ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοί εἰσιν¹¹ οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ¹². οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη ⁵ δόλος¹³. ἄμωμοι γάρ¹⁴ εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ¹⁵.

⁴⁴ τῇ εἰκόνι T. ⁴⁵ - ἵνα LTTT. ⁴⁶ δώσιν LTTT.
⁴⁷ τὸ μέτωπον LTTT. ⁴⁸ - καὶ L[Tr]. ⁴⁹ δύναται T.
⁵⁰ - ἢ LTTT. ⁵¹ τοῦ ὀνόματος L. ⁵² - τὸν LTTT. ⁵³ ἑξα-
κόσιοι ἐξήκοντα ἕξ LTr, αὶ ἑξακόσιοι δεκαεὶς L marg. ¹ ἰδον T.
² + τὸ LTTT. ³ ἐστὸς LT, ἐστὼς Tr. ⁴ τεσσαρακοντατέσσα-
ρες B, τεσσεράκοντα τέσσαρες LT. ⁵ + αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα LTTT.
⁶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα LTTT. ⁷ + ὡς BLTTT. ⁸ - ὡς T.
⁹ ζώων L. ¹⁰ ἐδύνατο LTTT. ¹¹ - εἰσιν LT[Tr]. ¹² ὑπάγει LT.
¹³ ψεύδος LTTT. ¹⁴ - γάρ L[Tr]. ¹⁵ - ἐνώπιον τοῦ θρόνου
τοῦ Θεοῦ LTTT (εἰσι Tr).

6 ΚΑΙ εἶδον¹ ἄλλον ἄγγελον πετόμενον¹⁶ ἐν μεσου-
 ρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσαι¹⁷
 τοὺς κατοικοῦντας¹⁸ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ¹⁷ πᾶν ἔθνος καὶ
 7 φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, λέγοντα¹⁹ ἐν²⁰ φωνῇ
 μεγάλη, “Φοβήθητε τὸν Θεόν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν,
 ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνή-
 σατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
 8 ²¹θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.” Καὶ ἄλλος²² ἄγγε-
 λος ἠκολούθησε, λέγων, “Ἐπεσεν ἔπεσε²³ Βαβυλῶν²⁴
 ἡ πόλις²⁵ ἡ μεγάλη· ὅτι²⁶ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
 9 τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα²⁷ ἔθνη.” Καὶ
²⁸τρίτος ἄγγελος²⁹ ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ
 μεγάλη, “Εἴ τις τὸ θηρίον προσκυνεῖ³⁰ καὶ τὴν εἰκόνα
 αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου
 10 αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ
 τοῦ³¹ οἴνου³² τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου
 ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασα-
 νισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν³³ ἀγίων
 11 ἀγγέλων³⁴, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου· καὶ ὁ καπνὸς τοῦ
 βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων³⁵. καὶ
 οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσ-
 κυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις
 12 λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.” Ὡδε³⁶
 ὑπομονὴ τῶν ἀγίων ἐστίν· ὡδε³⁷ οἱ τηροῦντες τὰς
 ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν³⁸ Ἰησοῦ.
 13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι³⁹,
 “Γράψον, Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνή-
 σκοντες ἀπάρτι⁴⁰. Naί,” λέγει τὸ Πνεῦμα, “ἵνα
 ἀναπαύσωνται⁴¹ ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ⁴² ἔργα
 αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ’ αὐτῶν.”

16 πετόμενον LTTτ. 17 +ἐπὶ LTTτ. 18 καθημένους LTTτ.
 19 λέγων LTTτ. 20 -ἐν L. 21 +τὴν B. 22 +δεύτερος LT.
 23 -ἔπεσε Tτ. 24 Βαβουλῶν E. 25 -ἡ πόλις LTTτ.
 26 ἡ LTTτ. 27 +τὰ LTTτ. 28 +ἄλλος LTTτ. 29 ἄγγελος
 τρίτος LTTτ. 30 προσκυνεῖ τὸ θηρίον LTTτ. 31 -ἐκ τοῦ B.
 32 +ἐκ B. 33 -τῶν LTTτ. 34 -ἀγίων T, αὐτῶν ἀγγέλων
 ἀγίων LTTτ. 35 εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει LTTτ. 36 +ἡ LTTτ.
 37 -ὡδε LTTτ. 38 +τοῦ B. 39 -μοι LTTτ. 40 ἀπ’ ἀρτι.
 LTTτ. 41 ἀναπαύσονται LT, ἀναπαύονται Tτ. 42 γὰρ LTTτ.

Καὶ εἶδον¹, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν¹⁴ νεφέλην καθήμενος ὅμοιος⁴³ υἱῷ⁴⁴ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς⁴⁵ αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλ-¹⁵θεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κρᾶζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ⁴⁶ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, “ Πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέρισον, ὅτι ἤλθέ σοι⁴⁷ ἡ ὥρα τοῦ⁴⁸ θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ καθή-¹⁶μενος ἐπὶ τὴν νεφέλην⁴⁹ τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν¹⁷ τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος¹⁸ ἄγγελος ἐξῆλθεν⁵⁰ ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ⁵¹ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησε κραυγῇ⁵² μεγάλη τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων, “ Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυνας⁵³ τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς⁵⁴.” Καὶ¹⁹ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἀμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην⁵⁵. καὶ²⁰ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω⁵⁶ τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν⁵⁷ αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Καὶ εἶδον¹ ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ¹⁵ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ, ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶδον¹ ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην² πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας² ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνας αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ³, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ.

⁴³ καθήμενον ὅμοιον LTTT. ⁴⁴ υἱὸν T. ⁴⁵ τὴν κεφαλὴν LT.
⁴⁶ φωνῇ μεγάλῃ LTTT. ⁴⁷ - σοι LTTT (ἤλθεν). ⁴⁸ - τοῦ LTTT.
⁴⁹ τῆς νεφέλης LT. ⁵⁰ - ἐξῆλθεν L. ⁵¹ + ὁ LT.
⁵² φωνῇ LT. ⁵³ + τῆς ἀμπέλου BELTTT. ⁵⁴ ἤκμασεν ἡ
σταφυλὴ τῆς γῆς T. ⁵⁵ τὸν μέγαν LTTT. ⁵⁶ ἔξωθεν LTTT.
⁵⁷ ἐξῆλθε E. ¹ ἰδὸν T. ² νικούντας T. ³ - ἐκ τοῦ χαράγ-
ματος αὐτοῦ LTTT.

3 καὶ ἄδουσι τὴν ὁδὴν Μωσέως⁴ ἑδούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ὁδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες, “Μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν
4 ἀγίων⁵. τίς οὐ μὴ φοβηθῆί σε⁷, Κύριε, καὶ δοξάσῃ⁸ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὁσῖος· ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσι, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου· ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.”

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον¹, καὶ ἰδοῦ⁹ ἠνοίγη ὁ ναὸς
6 τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἐξῆλθον¹⁰ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι¹¹ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ¹², ἐνδεδυμένοι λίνον¹³ καθαρὸν καὶ¹⁴ λαμπρόν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἐν ἑκ τῶν τεσσάρων ζώων¹⁵ ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
8 αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς¹⁶ καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο¹⁷ εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

16 ΚΑΙ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης¹ ἐκ τοῦ ναοῦ², λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις, “Ὑπάγετε, καὶ ἐκχέατε³ τὰς⁴ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.” Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ⁵ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς⁶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνούντας⁷. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος⁸ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα
4 ψυχὴ ζῶσα⁹ ἀπέθανεν¹⁰ ἐν τῇ θαλάσῃ. Καὶ ὁ τρί-

⁴ Μωσέως LTTTr. ⁵ + τοῦ LTr. ⁶ ἐθνῶν LTTTr. ⁷ - σε LTTTr. ⁸ δοξάσει LT. ⁹ - ἰδοῦ LTTTr. ¹⁰ ἐξῆλθαν T. ¹¹ + οἱ LTTTr. ¹² - ἐκ τοῦ ναοῦ T[Tr]. ¹³ λίθον L. ¹⁴ - καὶ LTTTr. ¹⁵ ζώων L. ¹⁶ + ἐκ τοῦ T. ¹⁷ ἐδύνατο LTTTr. ¹ μεγάλης φωνῆς LTTTr. ² [ἐκ τοῦ ναοῦ] Tr. ³ ἐκχέετε LT. ⁴ + ἑπτὰ LTTTr. ⁵ εἰς LTTTr. ⁶ ἐπὶ LTTTr. ⁷ προσκυνούντας T. ⁸ - ἄγγελος LTTTr. ⁹ ζώης LT[Tr]. ¹⁰ + , τὰ LTTTr.

τος ἄγγελος⁸ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς¹¹ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο¹² αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων, λέγοντος, “ Δίκαιος, Κύριε¹³, εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ¹⁴ ὄσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας· ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας¹⁵ πιεῖν¹⁶. ἄξιοι γάρ¹⁷ εἰσι.” Καὶ ἤκουσα ἄλλου ἐκ¹⁸ τοῦ θυσιαστηρίου, λέγοντος, “ Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σου.” Καὶ ὁ⁸ τέταρτος ἄγγελος⁸ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί· καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα⁹ μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν¹⁹ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος²⁰ ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος⁸ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ¹⁰ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ ἐμασῶντο²¹ τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν¹¹ τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ¹² ὁ ἕκτος ἄγγελος⁸ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν²² ἡλίου. Καὶ εἶδον²³ ἐκ τοῦ στόματος¹³ τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου, πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὅμοια βατράχοις²⁴. εἰσὶ¹⁴ γὰρ πνεύματα δαιμόνων²⁵ ποιοῦντα σημεῖα ἐκπορευέσθαι²⁶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ²⁷ τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς²⁸ πόλεμον τῆς ἡμέρας

11 — εἰς LTr.

14 — καὶ ὁ LTr.

17 — γὰρ LTr.

20 + τὴν LTr.

24 ὡς βάτραχοι LTr.

BEL (— ἄ L) Tr.

12 ἐγένοντο L.

15 δέδωκας LTr.

18 — ἄλλου ἐκ LTr.

21 ἐμασῶντο LT. 22 ἀνατολῆς Tr.

25 δαιμόνων LTr.

27 — τῆς γῆς καὶ LTr.

13 — Κύριε LTr.

16 πῖν L, πείν T.

19 + οἱ ἄνθρωποι T.

23 ἶδον T.

26 ἄ ἐκπορεύεται

28 + τὸν LTr.

ἐκείνης τῆς μεγάλης²⁹ τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.
 15 “ Ἴδου ἔρχομαι ὡς κλέπτῃς. μακάριος ὁ γρηγορῶν,
 καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ,
 16 καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.” Καὶ συνή-
 γαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊ-
 17 στὶ Ἀρμαγεδδών³⁰. Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος³ ἐξέχεε
 τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς³¹ τὸν αέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ
 μεγάλη³² ἀπὸ³³ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ³⁴, ἀπὸ τοῦ θρό-
 18 νου, λέγουσα, “ Γέγονε.” Καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ
 βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ³⁵, καὶ σεισμὸς ἐγένετο³⁶ μέγας,
 οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ’ οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο³⁷ ἐπὶ τῆς
 19 γῆς, τηλικούτος σεισμὸς οὕτω μέγας. καὶ ἐγένετο
 ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν
 ἔθνῶν ἔπεσον³⁸. καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη
 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ
 20 οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ πᾶσα νῆσος
 21 ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη
 ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς
 ἄνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν
 Θεόν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν
 ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

17 ΚΑΙ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων
 τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ’ ἐμοῦ, λέγων μοι,
 “ Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα² τῆς πόρνῆς τῆς μεγά-
 λης, τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν³ ὑδάτων τῶν³ πολλῶν·
 2 μεθ’ ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύ-
 σθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες
 3 τὴν γῆν⁴.” Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι·
 καὶ εἶδον⁵ γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον,
 γέμον ὀνομάτων⁶ βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ

²⁹ μεγάλης ἡμέρας L, ἡμέρας [ἐκείνης] τῆς μεγάλης Tt. ³⁰ Ἀρμα-
 γεδών LTTt (Ἀρμ. Tt). ³¹ ἐπὶ LTTt. ³² —μεγάλη L.
³³ ἐκ LTr. ³⁴ —τοῦ οὐρανοῦ LT[Tr]. ³⁵ ἀστραπαὶ καὶ
 φωναὶ καὶ βρονταὶ LTTt. ³⁶ [ἐγένετο] Tt. ³⁷ ἄνθρωπος
 ἐγένετο LTTt. ³⁸ ἔπεσαν LTTt. ¹ —μοι LTTt. ² κρίμα EL.
³ —τῶν L[Tr]. ⁴ οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς
 πορνείας αὐτῆς LTTt. ⁵ εἶδα L, ἶδα T. ⁶ γέμοντα ὀνόματα L,
 γέμον τὰ ὀνόματα TTr.

κέρατα δέκα. καὶ ἡ γυνὴ ἡ⁷ περιβεβλημένη πορ- 4
φύρα⁸ καὶ κοκκίνω⁹, καὶ¹⁰ κεχρυσωμένη χρυσῶ¹¹ καὶ
λίθω τιμίω καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν ποτή-
ριον¹² ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ
ἀκαθάρτητος¹³ πορνείας αὐτῆς¹⁴, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον 5
αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, “Μυστήριον, Βαβυλῶν
ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμά-
των τῆς γῆς.” Καὶ εἶδον⁵ τὴν γυναῖκα μεθύουσαν 6
ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα
μέγα.

Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος, “Διατί ἐθαύμασας; ἐγώ 7
σοι ἐρῶ¹⁵ τὸ μυστήριον τῆς γυναικός, καὶ τοῦ θηρίου
τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφα-
λὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. ¹⁶Θηρίον ὃ εἶδες¹⁷, ἦν, καὶ 8
οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου,
καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει¹⁸. καὶ θαυμάσονται¹⁹ οἱ
κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται²⁰ τὰ ὀνό-
ματα²¹ ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου, βλέποντες²² τὸ θηρίον ὃ, τι²³ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι,
καί περ ἔστιν²⁴. ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ 9
κεφαλαί, ὅρη εἰσὶν ἑπτὰ²⁵, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ’
αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν²⁶, 10
καὶ²⁷ ὁ εἷς ἐστίν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ,
ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ 11
οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ
ἐστίν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. Καὶ τὰ δέκα κέρατα 12
ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω²⁸
ἔλαβον, ἀλλ’²⁹ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμ-
βάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου. οὗτοι μίαν γνώμην ἔχου- 13

7 ἦν ΒΛΤΓτ. 8 πορφυροῦν ΛΤΓτ. 9 κόκκινον ΛΤΓτ.
10 —καὶ Τ. 11 χρυσίω ΛΤΓτ. 12 ποτήριον χρυσοῦν ΛΤΓτ.
13 τὰ ἀκάθαρτα τῆς ΛΤΓτ. 14 τῆς γῆς Τ. 15 ἐρῶ σοι ΛΤΓτ.
16 + τὸ ΛΤΓτ. 17 ἴδες Τ. 18 ὑπάγει ΛΤ. 19 θαυμα-
σθήσονται ΛΤ. 20 οὐκ ἐγγράπτο Λ. 21 τὸ ὄνομα ΛΤΓτ.
22 βλέπόντων ΛΤΓτ. 23 ὅτι ΛΤΓτ. 24 καὶ πάρεσται ΛΤΓτ.
25 ἑπτὰ ὅρη εἰσὶν ΛΤΓτ. 26 ἔπεσον Β. 27 —καὶ ΛΤΓτ.
28 οὐκ Λ. 29 ἀλλὰ ΛΤ.

σι³⁰, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν³¹ ἐξουσίαν ἑαυτῶν³² τῷ
 14 θηρίῳ διαδιδώσουσιν³³. οὗτοι μετὰ τοῦ ἄρνιου πολε-
 μήσουσι, καὶ τὸ ἄρνιον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος
 κυρίων ἐστὶ καὶ Βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ'
 αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.”

15 Καὶ λέγει³⁴ μοι, “Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὓ ἡ πόρνη
 κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.

16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ἐπὶ³⁵ τὸ θηρίον, οὗτοι
 μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν
 αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται,

17 καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. ὁ γὰρ Θεὸς
 ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
 αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην³⁶, καὶ δοῦναι τὴν
 βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθῆ τὰ ῥήματα³⁷
 18 τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες³⁸, ἔστιν ἡ πόλις ἡ
 μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς
 γῆς.”

18 **ΚΑΙ**¹ μετὰ ταῦτα εἶδον² ἄγγελον καταβαίνοντα
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ
 2 ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ ἔκραξεν ἐν
 ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ³, λέγων, “Ἐπεσεν ἔπεσε⁴ Βαβυ-
 λῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων⁵,
 καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου⁶, καὶ φυ-
 λακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου·
 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου⁷ τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέ-
 πωκε⁸ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ'
 αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς
 δυνάμεως τοῦ στρήνου αὐτῆς ἐπλούτησαν.”

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγου-
 σαν, “Ἐξέλθετε⁹ ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ¹⁰ συγ-

³⁰ ἔχουσιν γνώμην T. ³¹ —τὴν LT[Tr]. ³² αὐτῶν LTTT.
³³ διδῶσιν LTTT. ³⁴ εἶπεν L. ³⁵ καὶ LTTT. ³⁶ — καὶ
 ποιῆσαι μίαν γνώμην L. αὐτὴν γνώμην μίαν TTt. ³⁷ τελεσθήσονται
 οἱ λόγοι LTTT. ³⁸ ἴδες (νομὴ ἰτα νν. 12, 15, 16) T. ¹ — Καὶ
 LT[Tr]. ² + ἄλλον LTTT. ³ ἰσχυρῆ φωνῇ LTTT. ⁴ [ἔπεσε] Tt.
⁵ δαιμονίων L. ⁶ + καὶ μεμισημένου L. ⁷ — τοῦ οἴνου L[Tr].
⁸ πέπωκαν LT, πεπόκασι Tt. ⁹ Ἐξελθε L, Ἐξελθε Tt, Ἐξέλθατε T.
¹⁰ συν T.

κοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς¹¹. ὅτι ἠκολούθησαν¹² αὐτῆς αἱ 5 ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ 6 αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν¹³, καὶ¹⁴ διπλώσατε αὐτῇ¹⁵ ¹⁶διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτὴν¹⁷ καὶ 7 ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμόν καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, ‘¹⁸Κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω.’ Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ 8 αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος¹⁹ ὁ Θεὸς ὁ κρίνων²⁰ αὐτήν. Καὶ κλαύσονται²¹ αὐτήν²², καὶ κόψον- 9 ται ἐπ’ αὐτῇ²³ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ’ αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν²⁴ ἐστη- 10 κότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες, Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλών, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι ἐν²⁵ μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν ἐπ’ 11 αὐτῇ²⁶, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ ἔτι²⁶. γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου τιμίου, 12 καὶ μαργαρίτου²⁷, καὶ βύσσου²⁸, καὶ πορφύρας, καὶ σσηρικοῦ²⁹, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου, καὶ κινάμωμον³⁰, ³¹καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ 13 λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων, καὶ

11 ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε LTTT. 12 ἐκολλήθησαν LTTT. 13 — ὑμῖν LTTT (-κε Tr). 14 — καὶ BTr. 15 — αὐτῇ LTTT. 16 + τὰ T[Tr]. 17 αὐτήν LTTT. 18 + ὅτι LTTT. 19 [Κύριος] Tr. 20 κρίνας LTTT. 21 κλαύσουσιν TTr (-σι Tr). 22 — αὐτήν LTTT. 23 αὐτήν TTr. 24 ἀπομακρόθεν B. 25 — ἐν LTTT. 26 οὐκέτι BELTTT. 27 μαργαρίτας LTr. 28 βυσσίνου LTTT. 29 σιρικοῦ LTr. 30 κιννάμωμον LTr. 31 + καὶ ἄμωμον LTTT.

- 14 ῥεδῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. καὶ ἡ
ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου³² ἀπῆλθεν ἀπὸ
σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπῆλθεν³³
15 ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἔτι²⁶ οὐ μὴ εὐρήσης αὐτά³⁴. Οἱ
ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ
μακρόθεν²⁴ στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισ-
16 μοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, καὶ³⁵ λέγοντες,
Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη
βύσσινον³⁶ καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον³⁶, καὶ κεχρυ-
σωμένη³⁷ ἐν³⁸ χρυσῷ³⁹ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί-
ταις⁴⁰. ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.
17 Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ
δμιλος⁴¹, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργά-
18 ζονται, ἀπὸ μακρόθεν²⁴ ἔστησαν, καὶ ἔκραζον⁴², ὁρῶν-
τες⁴³ τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες, 'Τίς
19 ὁμοία τῇ πόλει⁴⁴ τῇ μεγάλῃ; Καὶ ἔβαλον⁴⁵ χοῦν
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον⁴³ κλαίοντες καὶ
πενθοῦντες, λέγοντες, Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
ἐν ἣ ἔπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες⁴⁶ πλοῖα ἐν τῇ
θαλάσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ
20 ἠρημώθη. Εὐφραίνου ἐπ' αὐτήν⁴⁷, οὐρανέ, καὶ οἱ
ἅγιοι⁴⁸ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ
Θεὸς τὸ κρίμα⁴⁹ ὑμῶν ἐξ αὐτῆς."
21 Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον⁵⁰
μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων, "Οὐ-
τως ὀρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πό-
22 λις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔτι. καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν
καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ
ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης
οὐ μὴ εὐρεθῆ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ

³² σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς LTTt.

³³ ἀπώλετο LTTt.

³⁴ αὐτὰ οὐ μὴ εὐρησῆς (εὐρήσουσιν L) LT, οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν Tt.

³⁵ -καὶ LTTt.

³⁶ βύσσινον et κόκκινον *transfert* L. ³⁷ κε-

χρυσωμένοι BE.

³⁸ -ἐν L[Tr].

³⁹ χρυσίῳ LTTt.

⁴⁰ μαργαρίτη L.

⁴¹ ὁ ἐπὶ τόπον πλέων LTTt.

⁴² ἔκραξαν LTTt.

⁴³ βλέποντες LTTt.

⁴⁴ +ταύτη L.

⁴⁵ ἔβαλαν LT.

⁴⁶ +τὰ

LTTt.

⁴⁷ αὐτῇ LTTt.

⁴⁸ +καὶ οἱ LTTt.

⁴⁹ κρίμα SEL.

⁵⁰ μύλινον LTt.

ἀκουσθῆ ἔν σοι ἔτι, καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῆ ἔν⁵¹ 23
σοι ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκου-
σθῆ ἔν σοι ἔτι· ὅτι οἱ⁵² ἔμποροὶ σου ἦσαν οἱ μεγα-
στᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ⁵³ σου ἐπλανή-
θησαν πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα⁵⁴ προφη- 24
τῶν καὶ ἀγίων εὐρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων
ἐπὶ τῆς γῆς.”

ΚΑΙ¹ μετὰ ταῦτα ἤκουσα² φωνὴν ὄχλου πολλοῦ 19
μεγάλην³ ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντος⁴, “ Ἀλληλούϊα· ἡ
σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ⁵ καὶ ἡ δύναμις Κυρίῳ
τῷ Θεῷ⁶ ἡμῶν· ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις 2
αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἣτις
ἔφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε
τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς⁷ χειρὸς αὐτῆς.”
Καὶ δεύτερον εἶρηκαν, “ Ἀλληλούϊα· καὶ ὁ καπνὸς 3
αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.” Καὶ 4
ἔπεσαν⁸ οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες⁹, καὶ τὰ
τέσσαρα¹⁰ ζῶα¹¹, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου¹², λέγοντες, “ Ἀμήν· Ἀλλη-
λούϊα.” Καὶ φωνὴ ἐκ¹³ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέ- 5
γουσα, “ Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν¹⁴ ἡμῶν πάντες οἱ δούλοι
αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν καὶ¹⁵ οἱ μικροὶ καὶ
οἱ μεγάλοι.” Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, 6
καὶ ὡς¹⁶ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βρον-
τῶν ἰσχυρῶν, λέγοντας¹⁷, “ Ἀλληλούϊα· ὅτι ἐβασί-
λευσε Κύριος ὁ Θεὸς¹⁸ ὁ παντοκράτωρ. χαίρωμεν 7
καὶ ἀγαλλιώμεθα¹⁹, καὶ δῶμεν²⁰ τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι
ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοί-
μασεν ἑαυτήν.” Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται 8

51 — ἐν L. 52 — οἱ L. 53 φαρμακία T. 54 αἷματα T.
1 — Καὶ LTTT. 2 + ὡς BELTTT. 3 μεγάλην ὄχλου πολλοῦ
LTTT. 4 λεγόντων LTTT. 5 — καὶ ἡ τιμὴ LTTT. 6 τοῦ
θεοῦ LTTT. 7 — τῆς LTTT. 8 ἔπεσον BETT. 9 εἴκοσι
τέσσαρες πρεσβύτεροι L, πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες TTT.
10 τέσσαρα LT. 11 ζῶα L. 12 τῷ θρόνῳ LTTT. 13 ἀπὸ
LTTT. 14 τῷ θεῷ LTTT. 15 — καὶ LTTT. 16 — ὡς L.
17 λεγόντων BELTTT, λέγοντες T. 18 + ἡμῶν T[TT]. 19 ἀγαλ-
λιώμεν LT. 20 δώσομεν LT.

βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν²¹. τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δικαιώματά ἐστι τῶν ἀγίων²².

- 9 Καὶ λέγει μοι, “Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι.” Καὶ λέγει μοι, “Οὗτοι οἱ λόγοι²³ ἀληθινοὶ εἰσι τοῦ Θεοῦ²⁴.”
- 10 Καὶ ἔπεσον²⁵ ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, “Ὁρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ²⁶ Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ²⁶ Ἰησοῦ ἐστι τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.”
- 11 Καὶ εἶδον²⁷ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον²⁸, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’ αὐτόν, καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ
- 12 πολεμεῖ· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς²⁹ φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων³⁰
- 13 ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός· καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ καλεῖται³¹ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, “Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.”
- 14 Καὶ τὰ στρατεύματα³² ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ’³³ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν
- 15 καὶ³⁴ καθαρὸν. καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεία, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσῃ³⁵ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ καὶ³⁶
- 16 τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ τὸ³⁷ ὄνομα γεγραμμένον, “Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυ-
- 17 ρίων.” Καὶ εἶδον²⁷ ἓνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετωμένοις³⁸ ἐν μεσουρανήματι, “Δεῦτε καὶ συνά-

²¹ λαμπρὸν (+ [καὶ] Tg) καθαρὸν LTTg.

LTTg (ἐστὶ Tg).

(εἰσὶ Tg).

²⁸ ἠνεωγμένον LTTg.

μένα καὶ T.

³⁴ -καὶ LTTg.

³⁷ -τὸ LTTg.

²³ +οἱ LT.

²⁵ ἔπεσα LTTg.

³¹ κέκληται LTTg.

³² +τὰ BELTTg.

³⁵ πατάξῃ LTTg.

³⁸ πετομένοις LTTg.

²² τῶν ἀγίων ἐστὶν

²⁴ τοῦ θεοῦ εἰσὶν LTTg

²⁶ -τοῦ LTTg.

²⁹ -ὡς T.

³⁰ +ὀνόματα γεγραμ-

³³ ἐπὶ T.

³⁶ -καὶ LTTg.

γεσθε³⁹ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου⁴⁰ Θεοῦ, ἵνα φάγητε 18
σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρ-
κας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων
ἐπ' αὐτῶν⁴¹, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων⁴² καὶ δού-
λων, καὶ μικρῶν⁴³ καὶ μεγάλων.” Καὶ εἶδον²⁷ τὸ 19
θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύ-
ματα αὐτῶν⁴⁴ συνηγμένα ποιῆσαι⁴⁵ πόλεμον μετὰ
τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρα-
τεύματος αὐτοῦ. καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετὰ 20
τούτου ὁ⁴⁶ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώ-
πιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χά-
ραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ
πυρὸς τὴν καιομένην⁴⁷ ἐν τῷ⁴⁸ θείῳ. καὶ οἱ λοιποὶ 21
ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
ἵππου, τῇ ἐκπορευομένῃ⁴⁹ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ
πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

ΚΑΙ εἶδον¹ ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 20
ἔχοντα τὴν κλεῖδα² τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην
ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, 2
τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον³, ὃς ἐστὶ διάβολος καὶ⁴ Σατανᾶς,
καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς 3
τὴν ἄβυσσον, καὶ ἐκλείσεν αὐτόν⁵, καὶ ἐσφράγισεν
ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ⁶ τὰ ἔθνη ἔτι⁷, ἄχρι
τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· καὶ⁸ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν
λυθῆναι⁹ μικρὸν χρόνον. Καὶ εἶδον¹ θρόνους, καὶ 4
ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα¹⁰ ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ
τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν
Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ
προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ¹¹, οὔτε¹² τὴν εἰκόνα¹³ αὐτοῦ,

39 συνάχθητε LTTGr. 40 τὸ μέγα τοῦ LTTGr. 41 αὐτούς L.
42 +τε LTTGr. 43 +τε T. 44 αὐτοῦ L. 45 +τὸν LTTGr.
46 μετ' αὐτοῦ ὁ LTTGr, ὁ μετ' αὐτοῦ T. 47 τῆς καιομένης L.
48 -τῷ LTTGr. 49 ἐξελθούση LTTGr. 1 ἶδον T. 2 κλεῖν
LTTGr. 3 ὁ ὄφιν ὁ ἀρχαῖος LT. 4 +ὁ LTTGr. 5 -αὐτόν
LTTGr (-σε Tg). 6 πλανᾶ TTTGr. 7 ἔτι τὰ ἔθνη LTTGr.
8 -καὶ LTTGr. 9 λυθῆναι αὐτόν LTTGr. 10 κρίμα SEL.
11 τὸ θηρίον LTTGr. 12 οὐδὲ LTTGr. 13 τῇ εἰκόνι BE.

καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν¹⁴,
καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευ-
σαν μετὰ ¹⁵Χριστοῦ τὰ¹⁶ χίλια ἔτη· ¹⁷οἱ δὲ¹⁸ λοιποὶ
τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέζησαν ἕως¹⁹ τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη.
6 αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ
ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων
ὁ θάνατος ὁ δεύτερος²⁰ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται
ιερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι
μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ
8 Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσεται
πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς
γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν²¹ Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς
εἰς²² πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς²³ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θα-
9 λάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ
ἐκύκλωσαν²⁴ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν
πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ
10 Θεοῦ²⁵ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς· καὶ ὁ
διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην
τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου²⁶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδο-
προφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

11 Καὶ εἶδον¹ θρόνον λευκὸν μέγαν²⁷, καὶ τὸν καθήμενον
ἐπ' αὐτοῦ²⁸, οὗ ἀπὸ²⁹ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ
12 οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶδον¹
τοὺς νεκρούς, μικροὺς καὶ μεγάλους³⁰, ἐστῶτας ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ³¹, καὶ βιβλία ἠνεώχθησαν³². καὶ βιβλίον
ἄλλο ἠνεώχθη³³, ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ
νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ
13 τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ

14 - αὐτῶν LTTΓ. 15 + τοῦ BELTTΓ. 16 - τὰ LTTΓ.
17 + [καὶ] TΓ. 18 - δὲ LTTΓ. 19 ἔζησαν ἄχρι LTTΓ.
20 δεύτερος θάνατος LTTΓ. 21 - τὸν L. 22 + τὸν LTTΓ.
23 + αὐτῶν LTTΓ. 24 ἐκύκλωσαν LTTΓ. 25 - ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ LT, ατ [ἀπὸ τοῦ Θεοῦ] post οὐρανοῦ TΓ. 26 + καὶ LTTΓ.
27 μέγαν λευκὸν LTTΓ. 28 αὐτόν T. 29 + τοῦ L. 30 τοὺς
μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς LTTΓ. 31 θρόνου LTTΓ. 32 ἠνοίχθησαν LTTΓ.
33 ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη LTTΓ.

νεκρούς³⁴, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἔδωκαν³⁵ τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς³⁶. καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν¹⁴ εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος³⁷. καὶ εἴ τις οὐχ εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς¹⁵ ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

ΚΑΙ εἶδον¹ οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ²¹ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ παρῆλθε², καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης³ εἶδον⁴ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ⁵, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκουσα³ φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ⁶, λεγούσης, “Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ’ αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ λαοὶ⁷ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ’ αὐτῶν⁸, Θεὸς αὐτῶν⁹. καὶ ἐξάλειψαι⁴ ὁ Θεὸς¹⁰ πᾶν δάκρυον ἀπὸ¹¹ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι¹² τὰ πρῶτα ἀπῆλθον¹³.” Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ⁵ θρόνου¹⁴, “Ἴδού, καινὰ πάντα ποιῶ¹⁵.” Καὶ λέγει μοι¹⁶, “Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ¹⁷ εἰσι.” Καὶ εἶπέ μοι, “Γέγονε¹⁸. ἐγὼ εἰμι⁶ τὸ Α¹⁹ καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω²⁰ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα²¹, καὶ ἔσομαι⁷ αὐτῷ²² Θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ²³ υἱός. δειλοῖς δέ²⁴ 8

³⁴ νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ LTTT. ³⁵ ἔδωκεν L. ³⁶ νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς LTTT. ³⁷ ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν ἡ λίμνη τοῦ πυρός LTTT. ¹ ἶδον T. ² ἀπῆλθαν LT, ἀπῆλθον Tr. ³ — ἐγὼ Ἰωάννης LTTT. ⁴ εἶδον (ἶδον T) *transferunt* LTTT *in locum post καινήν*. ⁵ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ LTTT. ⁶ θρόνον LT. ⁷ λαὸς TTT. ⁸ μετ’ αὐτῶν ἔσται LTTT. ⁹ αὐτῶν θεός LT[Tr]. ¹⁰ [ὁ Θεός] Tr. ¹¹ ἐκ L. ¹² — ὅτι L. ¹³ ἀπῆλθαν LT. ¹⁴ τῷ θρόνῳ LTTT. ¹⁵ ποιῶ πάντα LTTT. ¹⁶ — μοι LTTT. ¹⁷ πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ LTTT. ¹⁸ Γέγοναν LTTT. ¹⁹ ἄλφα (αὐτῷ) LTTT. ²⁰ + αὐτῷ T[Tr]. ²¹ ταῦτα LTTT. ²² αὐτοῦ ? B. ²³ — ὁ LT[Tr]. ²⁴ τοῖς δέ δειλοῖς LTTT.

καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακεῦσι²⁵ καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι²⁶, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶ δεύτερος θάνατος²⁷.”

9 Καὶ ἦλθε πρὸς με²⁸ εἰς²⁹ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας³⁰ τῶν³¹ ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, “ Δεῦρο, δείξω σοὶ τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖ-
10 κα³².” Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ'³³ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην³⁴, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρα-
11 νοῦ ἀπὸ³⁵ τοῦ Θεοῦ, ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· καὶ³⁶ ὁ φωστήρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς
12 λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· ἔχουσάν τε³⁷ τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσαν³⁸ πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα³⁹, καὶ ὀνόματα ἐπιγε-
13 γραμμένα, ἃ ἐστὶ⁴⁰ τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν⁴¹ υἱῶν Ἰσραήλ. Ἀπ'⁴² ἀνατολῆς⁴³, πυλῶνες τρεῖς· ⁴⁴ἀπὸ βορρᾶ, πυλῶνες τρεῖς· ⁴⁴ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς·
14 ⁴⁴ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον⁴⁵ θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς⁴⁶ ὀνό-
15 ματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ, εἶχε⁴⁷ κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ
16 τεῖχος αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κείται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν⁴⁸ ὅσον καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων⁴⁹ δώδεκα⁵⁰ χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ

²⁵ φαρμακοῖς LTTΓ.

²⁶ ψεύσταις L.

²⁷ (ν) ὁ θάνατος

ὁ δεύτερος LTTΓ.

²⁸ (ν) — πρὸς με LTTΓ.

²⁹ + ἐκ LTTΓ.

³⁰ τῶν γεμόντων L, ατ — τὰς T.

³¹ — τῶν T.

³² τὴν γυναῖκα

τοῦ ἀρνίου LTTΓ.

³³ ἐπὶ LTTΓ.

³⁴ — τὴν μεγάλην

LTTΓ.

³⁵ ἐκ T.

³⁶ — καὶ LTTΓ.

³⁷ ἔχουσα

LTTΓ.

³⁸ ἔχουσα LTTΓ.

³⁹ — καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα LTTΓ.

⁴⁰ ἐστὶν (ἐστὶ Tγ, + τὰ LTT) ὀνόματα LTTΓ.

⁴¹ — τῶν LTTΓ.

⁴² ἀπὸ LTTΓ.

⁴³ ἀνατολῶν T.

⁴⁴ + καὶ

LTTΓ.

⁴⁵ ἔχων T.

⁴⁶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα LTTΓ.

⁴⁷ + μέτρον

LTTΓ. ⁴⁸ — τοσοῦτόν ἐστιν LTTΓ, ατ τοσοῦτόν ἐστι E.

⁴⁹ σταδίου

BELTTΓ.

⁵⁰ δεκαδύο T.

ὑψος αὐτῆς ἴσα ἐστί. καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς 17
 ἑκατὸν τεσσαράκοντα⁵¹ τεσσάρων⁵² πηχῶν, μέτρον
 ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. Καὶ ἦν⁵³ ἡ ἐνδόμησις 18
 τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον
 καθαρὸν, ὁμοία⁵⁴ ὑάλῳ καθαρῷ. καὶ⁵⁵ οἱ θεμέλιοι 19
 τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμη-
 μένοι. ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος,
 σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμά-
 ραγδος· ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ⁵⁶. ὁ ἕκτος, σάρδιος⁵⁷. 20
 ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνα-
 τος⁵⁸, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος⁵⁹. ὁ ἐνδέκα-
 τος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος. καὶ οἱ 21
 δώδεκα πυλώνες, δώδεκα μαργαρίται⁶⁰. ἀνὰ εἰς
 ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ
 πλατεία τῆς πόλεως, χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὑαλος
 διαφανής⁶¹. Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον¹ ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ 22
 Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ⁶² ναὸς αὐτῆς ἐστί,
 καὶ τὸ ἄρνιον. καὶ ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου, 23
 οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν ἐν⁶³ αὐτῇ· ἡ γὰρ
 δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς
 τὸ ἄρνιον. καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ 24
 αὐτῆς περιπατήσουσι⁶⁴. καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
 φέρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν⁶⁵ αὐτῶν εἰς αὐτήν.
 καὶ οἱ πυλώνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νύξ 25
 γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν 26
 τιμὴν τῶν ἔθνων εἰς αὐτήν. Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς 27
 αὐτήν πᾶν κοινὸν⁶⁶, καὶ ποιῶν⁶⁷ βδέλυγμα, καὶ ψευ-
 δος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς
 τοῦ ἄρνιου. Καὶ ἔδειξέ μοι καθαρὸν¹ ποταμὸν ὕδατος 22
 ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ

51 τεσσαράκοντα LT.

52 τεσσαρακοντατεσσάρων BE.

53 - ἦν L.

54 ὁμοιον LTr.

55 - καὶ LTr.

56 σαρ-

διδόνυξ L.

57 σάρδιον LT.

58 ἔννατος BETr.

59 χρυσό-

πρασον L.

60 μαργαρίται LT.

61 διαυγής LTr.

62 + ὁ L.

63 - ἐν LTr.

64 περιπατήσουσιν (-σι Tr)

τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς (- τῶν σωζομένων) LTr.

65 - καὶ

τὴν τιμὴν LT.

66 κοινὸν LTr.

67 (+ ὁ T) ποιῶν LTr.

1 - καθαρὸν LTr.

2 τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁρνίου. ἐν μέσῳ² τῆς
πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦ-
θεν³, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν⁴ καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα⁵
ἓνα⁶ ἕκαστον ἀποδιδού⁷ τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ
3 φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. Καὶ
πᾶν κατανάθεμα⁸ οὐκ ἔστι ἐτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ
Θεοῦ καὶ τοῦ ἁρνίου ἐν αὐτῇ ἔστι· καὶ οἱ δούλοι
4 αὐτοῦ λατρεύουσιν αὐτῷ· καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
5 καὶ νύξ οὐκ ἔστι ἐκεῖ⁹ καὶ χρεῖαν οὐκ ἔχουσι¹⁰ ¹¹λύχ-
νου καὶ φωτὸς ἡλίου¹², ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτίζει¹³
αὐτούς· καὶ βασιλεύουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων.

6 ΚΑΙ εἶπέ μοι, “Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθι-
νοί· καὶ¹⁴ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν ἀγίων¹⁵ προφητῶν
ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δείξαι τοῖς δούλοις
7 αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. ¹⁶Ἴδου ἔρχομαι ταχύ.
¹⁷μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ
8 βιβλίου τούτου.” Καὶ ἐγὼ¹⁸ Ἰωάννης ὁ βλέπων ταῦτα
καὶ ἀκούων¹⁹· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα²⁰, ἔπεσα²¹
προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ
9 δεικνύοντός μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι, “²²Ορα μὴ·
σύνδουλός σου γάρ²² εἰμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν
προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ
10 βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.” Καὶ λέγει
μοι, “Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας
11 τοῦ βιβλίου τούτου· ὅτι²³ ὁ καιρὸς²⁴ ἐγγύς ἐστιν. ὁ
ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι· ²⁵καὶ ὁ ῥυπῶν²⁶ ῥυπωσάτω²⁷ ἔτι·

² ἐμμέσῳ T. ³ ἐκεῖθεν LTTg. ⁴ ποιῶν T. ⁵ μῆναν LT.
⁶ — ἓνα LTTg. ⁷ ἀποδιδούς ἕκαστον T. ⁸ κατάθεμα LTTg.
⁹ — ἐκεῖ T, αὐ ἐτι L[Tr]. ¹⁰ οὐχ ἔξουσιν (-σι Tr) χρεῖαν LTr, οὐ
χρεῖα T. ¹¹ + φωτὸς L[Tr]. ¹² — ἡλίου T. ¹³ φωτίζει (φωτιεῖ
T) ἐπ' ([ἐπ'] Tr) LTTg. ¹⁴ + ὁ L. ¹⁵ πνευμάτων τῶν LTTg.
¹⁶ + καὶ LTTg. ¹⁷ + ἔρχομαι ταχύ. L, *errore, ut videtur*.
¹⁸ καγὼ LTTg. ¹⁹ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα LTTg. ²⁰ ὅτε
ἴδον T, ἔβλεπον Tr. ²¹ ἔπεσον BETg. ²² — γάρ LTTg.
²³ — ὅτι LTTg. ²⁴ + γὰρ LTr. ²⁵ [καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπα-
ρευθήτω ἔτι.] Tr. ²⁶ ῥυπαρὸς LT. ²⁷ ῥυπανθ. τω L.

καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω²⁸ ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω
ἔτι. Καὶ²⁹ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' 12
ἐμοῦ³⁰, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται³¹.
ἐγὼ εἶμι³² τὸ Α³³ καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος 13
καὶ ὁ ἔσχατος³⁴.

“Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτοῦ³⁵, ἵνα 14
ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ
τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. ἔξω δὲ³⁶ οἱ 15
κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς
καὶ οἱ εἰδωλόλατραι, καὶ πᾶς ὁ³⁷ φιλῶν καὶ ποιῶν
ψεῦδος.

“Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆ- 16
σαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ³⁸ ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγὼ εἶμι ἡ
ρίζα καὶ τὸ γένος τοῦ³⁹ Δαβίδ⁴⁰, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς
καὶ⁴¹ ὀρθρινός⁴².” Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη 17
λέγουσιν, “Ἐλθέ⁴³. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, Ἐλθέ⁴².
καὶ ὁ διψῶν ἐλθέτω⁴⁴, καὶ⁴⁵ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ⁴⁶
ὔδωρ ζωῆς δωρεάν.”

Συμμαρτυροῦμαι γὰρ⁴⁷ παντὶ⁴⁸ ἀκούοντι τοὺς λόγους 18
τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιτιθῆ
πρὸς ταῦτα⁴⁹, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς
τὰς γεγραμμένας ἐν⁵⁰ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἐάν τις 19
ἀφαιρῆ⁵¹ ἀπὸ τῶν λόγων βιβλίου⁵² τῆς προφητείας
ταύτης, ἀφαιρήσει⁵³ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βιβλίου⁵⁴
τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ⁵⁵ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ⁵⁶ τῶν
γεγραμμένων ἐν⁵⁷ βιβλίῳ τούτῳ. Λέγει ὁ μαρτυρῶν 20

²⁸ δικαιοσύνην ποιησάτω LTTTr. ²⁹ - Καὶ LTTTr. ³⁰ ἐμέ, B.
³¹ ἐστὶν αὐτοῦ LTTTr. ³² - εἶμι LTTTr. ³³ ἄλφα
(αὐτῶ) LTTTr. ³⁴ πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος LT,
ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ καὶ τέλος Tr. ³⁵ πλύνοντες τὰς
στολάς αὐτῶν LTTTr. ³⁶ - δὲ LTTTr. ³⁷ - ὁ LTTTr.
³⁸ - ἐπὶ T, αὐτὸν ἐν LTTr. ³⁹ - τοῦ LTTTr. ⁴⁰ Δαυείδ LT,
Δαυίδ Tr. ⁴¹ - καὶ T[Tr]. ⁴² ὁ πρωῖνός (προῖνός T)
LTTTr. ⁴³ Ἐρχου LTTTr. ⁴⁴ ἐρχέσθω LTTTr. ⁴⁵ - καὶ
LTTTr. ⁴⁶ λαβέτω LTTTr. ⁴⁷ Μαρτυρῶ ἐγὼ LTTTr.
⁴⁸ + τῷ LTTTr. ⁴⁹ ἐπιθῆ ἐπ' αὐτά LTTTr. ⁵⁰ + τῷ LTTTr.
⁵¹ ἀφέλη LTTTr. ⁵² τοῦ βιβλίου LTTTr. ⁵³ ἀφελεῖ LTTTr.
⁵⁴ τοῦ ξύλου LTTTr. ⁵⁵ - ἐκ L. ⁵⁶ - καὶ LTTTr. ⁵⁷ + τῷ
LTTTr.

598 ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ. Κεφ. 22.
ταῦτα, “Ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν.” Ναὶ⁵⁸, ἔρχου,
Κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν⁵⁹ Ἰησοῦ Χριστοῦ⁶⁰ μετὰ
πάντων ὑμῶν. Ἀμήν⁶¹.

⁵⁸ καὶ B, — Ναὶ (ταχύ· Ἀμήν.) LTTτ. ⁵⁹ — ἡμῶν LTτ. ⁶⁰ — Χρι-
στοῦ LT. ⁶¹ — ὑμῶν· Ἀμήν. LT, τῶν ἀγίων. [ἀμήν.] Tτ.

ΤΕΛΟΣ.



MONITUM.

In errorum typographicorum tabulâ Stephanicæ editioni 1550 suffixâ, hæc sunt notanda.

Ad fin. Matthæi addere vult: Τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις βφιδ, κεφαλαίοις τνῆ.

Johan. xvi. 33 ἔχετε legere videtur pro ἔξετε, quo ex fonte manavit ἔξετε apud BE &c.

Ad fin. Johan. addere vult: Τοὺς τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου στίχους ἐν τοῖς ἡμετέροις οὐχ εὔρομεν ἀντιγράφοις.

Ad fin. subscriptionis Epist. ad Romanos addit Ἐν στίχοις λκ.

γεννεὰν Matth. xxiii. 36, λαθέντες Act. iii. 11, præeunte Stephano, taciti correximus.

Cantabrigiae

PRELI ACADEMICI TYPIS EXCUDEBAT

C. J. CLAY, A.M.

